

BEHİŞTÎ DÎVÂNÎ

Dr. Yaşar AYDEMİR

ÖZ GEÇMİŞ

Yaşar Aydemir, 01. 12. 1965 Eğirdir/Isparta’da doğdu. İlköğrenimini Yuvalı Köyü’nde, ortaöğrenimini Eğirdir Ziraat Ortaokulu ve Tefenni Ziraat Meslek Lisesi’nde tamamladı (1984). Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nden Haziran 1989 döneminde mezun oldu.

1989 yılında Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu’nda, daha sonra da Milli Eğitim Bakanlığı emrinde öğretmen olarak çalıştı. 1993-95 yılları arasında Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nde Eski Türk Edebiyatı Dalında Öğretim Görevliliği yaptı. 1995-99 yılları arasında aynı üniversitede Araştırma Görevlisi olarak çalıştı.

1994’te Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eski Türk Edebiyatı Anabilim Dalında “XVII. Yy. Türk Edebiyatında Kaside” konulu çalışmasıyla Yüksek Lisansını, aynı enstitüde Şubat 1999’da “Behiştî, Hayatı, Şahsiyeti, Eserleri ve Divanı’nın Tenkidli Metni” adlı çalışma ile de doktorasını tamamladı. 1999 yılında Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Bölümü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalına Öğretim Görevlisi, 2002 yılında Yardımcı Doçent olarak atandı. Aynı yıl Doçent oldu. 2003’te Doçent Dr. olarak göreve atanan Aydemir, 2008 yılında Profesör oldu. Halen aynı bölümde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır.

Yaşar Aydemir’in akademik çalışmaları, manzum metinler; divan, mesnevi; şehrengizler, şiir mecmuaları gibi konularda yoğunlaşmıştır. Ayrıca edebiyat-medeniyet ilişkisi ve bu ilişkinin sanata yansımaları, edebiyat öğretimi gibi konularda araştırmalarını sürdürmektedir.

ÖZET

Bu çalışma, XVI. Yüzyıl Kanunî Dönemi şairlerinden Ramazan Behiştî'nin hayatı, eserleri ve divanının tenkidli metninden oluşmaktadır. Tenkidli metin divanın iki nüshasına ilave olarak 1500 civarında mecmua taranarak ortaya konmuştur.

İçindekiler ve ön sözden sonra iki bölümden oluşan çalışmanın I. Bölümünde şairin hayatı, şahsiyeti ve eserleri genel başlığı ile 1. Behiştî'nin hayatı, 2. Şahsiyeti, a-Şahsiyeti, b-Edebî şahsiyeti; şiir ve şair hakkındaki görüşleri, dil ve üslup, divandaki atasözü ve deyimler, Behiştî'nin etkilendiği ve etkilediği şairler, 3. Eserleri, a-İlmî Eserleri, b. Edebî eserleri konu edilmiştir.

II. Bölümde Behiştî divanının şekil ve muhteva özellikleri incelenmiştir. Divanın şekil yönünden incelenmesinde her nazım şeklinin sayısı, beyit sayıları, kafiye-redif ve aruz kalıpları tek tek çıkartılmış, gerektiğinde başka çalışmalarla da kıyaslanarak istatistikî tablo ve grafiklerle gösterilmiştir. Muhteva açısından rıntlık, Rumeli şairlerine has özellikler ve divanda cemiyet; şahıslar, ülkeler ve şehirler, nehirler, dağlar, denizler, kavimler, içtimaî hayat alt başlıklarını içeren, kısmî bir tahlil çalışmasıyla ortaya konmuştur.

Varılan neticelerin hülasa edildiği sonuç ve gerek doğrudan ve gerekse başvuru eserleri olarak yararlanılan kaynakları havi bir bibliyografya oluşturulmuştur. Tenkidli metinden önce de metnin teşkilinde takip edilen yol, metinde kullanılan kısaltmalarla birlikte verilmiştir. Oluşturulan tenkidli metinden sonra divanda geçen bütün kelimelerin çekimleriyle birlikte yer aldığı dizin ile çalışma tamamlanmıştır.

ABSTRACT

This study involves the critical text of Ramadhan Behishti's divan, one of the important poets of the area of Suleyman the Magnificent, and his works and life. In addition to the critical text of the divan's two manuscripts, the study has come to being by carefully searching about 1500 manuscript with mixed contents.

Beside the Table of Contents and the Preface the study has two main chapters. Chapter I, the life and the personaliyt of the poet and his works, contains the fallowing sections; 1. The life of Behishti, 2. His personality, a- His personality, b- His literary personality; his views about the poet and the poetry, the language and the style, the proverbs and the idioms in the divan, the poets influenced by Behishti and the ones influenced Behishti himself, 3. His works; a-Scholarly works, b-Literal works.

In chapter II, Behishti's divan is taken into account in regarding to its contents and the form. As long as considering the divan's formal structure, the total number of every versification, and of the couplets, the ritym-redif and the aruz forms have been provided, in case it has been compared with other studies and displayed by statistical tables and diagrams. Related the content, the peculiarities special to the Rumelia poets and the society in the divan; characters, countries, cities, rivers, mounts, seas, ethnic groups and the social life have been partly thought over.

In the conclusion chapter the results have been discussed and bibliography, containing the Works whwthwe directly or indirectly applied, has been presented. Before the critical text, the method employed in the construction of the text and the abbreviations have been given. Having constructud the critical text, with the index including all the words in the divan and with their conjugations the study has been complated.

İÇİNDEKİLER

ÖZ GEÇMİŞ	II
ÖZET	III
ABSTRACT	IV
ÖNSÖZ	IX
KISALTMALAR.....	XIII
GİRİŞ.....	1
I. BÖLÜM BEHİŞTÎ, HAYATI, ŞAHSİYETİ VE ESERLERİ	3
1. BEHİŞTÎ'NİN HAYATI:	3
a. Adı ve Mahlası:	3
b. Doğum Tarihi:	4
c. <i>Doğum Yeri</i> :	5
d. Öğrenimi:	6
e. Şâirin Çorlu'daki Hayatı:	8
f. Tarikatı:	11
g. Mesleği ve Şeyhliği:	13
h. Ailesi:	15
ı. Şâirin Fiziki Özellikleri:	16
i. Şâirin Hayatına Ait Diğer Bilgiler:	16
k. Ölümü:	18
2. ŞAHSİYETİ	19
A. Şahsiyeti:	19
B. Edebî Şahsiyeti	22
Şiir ve Şâir Hakkındaki Görüşleri:	24
Behiştî'de Dil ve Üslup	33
Divandaki Atasözleri ve Deyimler	41
1. Atasözleri	41
2. Deyimler	47
Behiştî'nin Etkilendiği Ve Etkilediği Şâirler	52
3. BEHİŞTÎ'NİN ESERLERİ	62

A. İlmî Eserleri	62
1. Haşiyetü'l-Hâşiye 'alâ şerh-i 'Akâ'idî'n-Nesefiyye li'l-Hayâlî:	62
2. Hâşiye Âdâb-ı Mes'ûdî:	64
3. Ta'likât 'Alâ Şerhi'l-Miftâh:	65
4. Ta'likât 'ala'l-Câmî:	65
5. Hindî'nin Kafiye Şerhine Ta'lîka:	65
6. Aşeretü'l-Kâmile ve Tefsîru âyeti "yevme ye'tî ba'zu âyâtı Rabbike":	66
B. Edebî Eserleri	66
1-Divan:	66
2. Cemşâh u Alemşâh:	67
3. Heşt Behîşt:	71
4. Şehrengîz:	74
5. Şerh-i Manzûme-i Muammâ:	77
6. Mevlid:	78
II. BÖLÜM <i>BEHİŞTÎ DİVANI'NIN ŞEKİL VE MUHTEVA ÖZELLİKLERİ</i>	81
A. DİVANIN ŞEKİL ÖZELLİKLERİ	81
1. Nazım Şekilleri	81
a. Kasîde:	81
b. Terkîb Bend:	81
c. Gazel:	81
d. Nazm:	83
e. Kıt'a:	84
f. Murabba:	84
g. Muhammes:	84
h. Tahmis:	84
ı. Matla:	84
i. Müfred:	85
j. Mısra:	85
2. Vezin	85
3. Kafiye ve Redif	87
B. DİVANIN MUHTEVASINDA DİKKAT ÇEKEN ÖZELLİKLER	90
1-Rintlîk	90

<i>a. Muhteva Bakımından</i>	94
I. <i>Rintlik</i> :	94
II. <i>Şehrengîz Türü</i> :	94
III. <i>Âşık-sevgili, âşık-rakib ilişkileri</i>	95
IV. <i>Güreş</i> :.....	96
V. <i>Abdal/Kalenderî</i>	97
VI. <i>Hristiyanlık Kültürünün Etkileri</i>	100
<i>b. Söyleyiş Tarzları Bakımından</i>	101
3-Divanda Cemiyet.....	103
I. Şahıslar	104
A. Tarihi Şahsiyetler	104
1. Hükümdarlar	104
2. Şâirler	104
B. Tarihî-Efsanevî Şahsiyetler	105
C. Masal Kahramanları	109
D. Diğer Şahıslar	110
II. Ülkeler ve Şehirler	111
III. Nehirler, Dağlar, Denizler.....	112
IV. Kavimler	112
V. İçtimâî Hayat	113
1. <i>Giyim-kuşam</i>	113
2. <i>Yiyecek-İçecek</i>	115
3. Eşya:	116
4. Spor:	117
Av:	118
Satranç ve Çevgân:.....	119
Güreş:.....	119
5. Tıp-Hastalık	119
6. Bayram:	120
7. Alış veriş	121
8. Tarihî vesika Niteliğindeki Örnekler	122
Tenkid	122
Kerbela Hadisesine Toplumun Tepkisi:	125

VIII

İran İle Olan İlişkiler:	125
9. Mektup	126
10. Diğer Hususiyetler	126
Şemse:	126
Rezm:	127
Beddua:	127
Muhtesip:	127
Rüya:	128
Büyü:	128
Zekat:	128
METNİN TEŞKİLİNDE TAKİP EDİLEN YOL.....	129
III. BÖLÜM.....	135
DİVANIN TENKİDLİ METNİ.....	135
KASİDELER	135
TERKİB-BEND.....	157
MURABBA'LAR	160
MUHAMMESLER	162
TAHMİSLER.....	172
GAZELİYYÂT	176
KIT'ALAR	496
NAZMLAR	500
MATLA'LAR.....	504
MÜFREDLER	512
MISRA'	518
TARİH	518
SONUÇ.....	519
KAYNAKÇA.....	521
DİZİN	527

ÖNSÖZ

Divan Edebiyatı, kültür hayatımızda yedi yüzyıl gibi bir zaman dilimini içine alır. Toplamların dünya görüşleri, hayata bakışları, sevinçleri, kavgaları, üzüntüleri, kısaca yaşantıları belli ölçüde edebiyata yansır. Bu yüzden hakkıyla bir tarih yazımı, toplumun sosyolojik ve psikolojik tahlillerinin yapılması, etnografyasının ortaya konması, edebî eserlerin yararlanılabilir hale gelmesiyle mümkündür. Bunun yolu, binlerle ifade edilen eserlerin, sağlıklı neşirlerinin yapılmasından geçer.

Bu düşüncelerle biz bu çalışmada, XVI. yy. da yaşamış, yüzyılın ikinci yarısında hayata veda etmiş olan Ramazan Behiştî'nin hayatı ve eserlerini tanıtarak, eserlerinden Divan'ının tenkidli metnini konu aldık.

Öncelikle şairin divanının biri Kayseri Raşid Efendi Kütüphanesi'nde, diğeri de Ankara Milli Kütüphane'de bulunan iki nüshasını tesbit ettik. Bu nüshaların yanında TÜYATOK katalogları ve müstakil katalogları gözden geçirdik. Başta Ankara Milli Kütüphane'de bulunan yazmalar ve mikrofilm arşivi olmak üzere, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Kütüphanesi, Türk Tarih Kurumu, Türk Dil Kurumu kütüphaneleri, İstanbul'da Süleymaniye Kütüphanesi'nin hizmete açık bulunan koleksiyonları ve mikrofilm arşivi, Millet Kütüphanesi, Bayezid Devlet Kütüphanesi, Nurosmeniye Kütüphanesi, Köprülü Yazmaları Kütüphanesi, Üsküdar Selimağa Kütüphanesi, Belediye Kütüphanesi, İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Kayseri Raşid Efendi Kütüphanesi, Konya Mevlana Müzesi Kütüphanesi, Koyunoğlu ve Yusufaga Kütüphaneleri, Antalya Elmalı Kütüphanesi, Amasya Bayezid Kütüphanesi ve bir özel kütüphanede bulunan 1500 civarında mecmuayı taradık. Yerli katalogların yanında E. Blockhet, Catalogue Des Manuscrits Turcs, Gal, Gas, Berlin Kraliyet Kütüphanesi Türkçe el yazmaları kataloğu, Kütüphane-i Ayetullah Maraşî (İran) Kataloğu, Musul Awqaf Library Kataloğu, Mısır Hıdiv Kütüphanesi Kataloğu, Afganistan Yazmaları Kataloğu, Kütüphane-i Meclis-i Şu'arâ-yı Millî (İran), Bankipor (Hindistan Hudabahşî Oriental) Kataloğu, Kütüphane-i Asitâne-i Kuds, Begara Biblioteka U-Sarajevu Kataloğu, Verzeichniss Der Orientalischen Handschriften in Deutschland Kataloğu, British Museum Kataloğu gibi yabancı kataloglara da baktık. Buralarda tespit ettiğimiz Behiştî'ler ve şiirlerini, Metin Teşkilinde Takip Edilen Yol başlığı altında detaylıca verdiğimiz usulle, değerlendirerek bizimle alakalı olanları divan metnine dahil ettik. Die Arabischen, Persischen und Türkischen Handschriften Der Kaiserlich-Königlichen Hofbibliothek zu Wien (Berlin Kraliyet Kütüphanesi Türkçe El Yazmaları

Katalogu)'de de Behiştî ismi tesbit ettik, ancak bunlara ulaşamadık. Dolayısıyla hangi Behiştî'ye ait olduğunu da anlayamadık. Bunların haricinde, başta tezkireler olmak üzere temel kaynakları taradık ve buralarda verilen şiir örneklerini, varsa diğer nüshalarla karşılaştırarak, yoksa kaynak göstererek, aldık. Şairin Cemşâh u Alemşâh Mesnevisi'nde yer alan gazellerden bazılarının, divan nüshalarında da olmasından hareketle, buradaki gazel ve kaside nazım şekliyle yazılan kasideleri de divana dahil ettik. Böylece, toplam matla ve müfredler dahil, 334 parça daha yeni şiir ekleyerek, manzume sayısını, divan nüshalarının iki katına çıkardık. Bu arada başta Şehrengiz olmak üzere, Mevlid ve ilmî eserlerinden Hindî'nin Kafiye Şerhi'ne Ta'likası'nın varlığını ortaya koyduk.

Bu şekilde malzemesini hazırladığımız divan metnini oluştururken, klasik divan tertibine uyup, kaside nazım şekliyle yazılmış şiirleri, tevhid, nat, methiye, diğer nazım şekillerindeki şiirleri de kendi aralarında arap alfabesine göre sıraladık.

Şairin hayatı, eserleri ve şiir anlayışına dair, başta tezkireler olmak üzere, hakkında bilgi bulunan kaynak eserlere ve şairin şiirlerine baktık. Vakıflar Genel Müdürlüğü ve Osmanlı Arşivleri'nden de, gerek Çorlu'da bulunan camiler ve gerekse mensubu bulunduğu Halvetîlikle ilgili vakfiye ve kayıtları araştırdık. Ancak buralarda şairle ilgili bir kayda rastlayamadık.

Transkribeli olarak hazırladığımız divan metninden, incelememize esas olan verileri tek tek fişleyerek gruplandırdık.

Birinci bölümde Şairin Hayatı, Şahsiyeti ve Eserleri üzerinde durduk. 1. Behiştî'nin Hayatı; Adı ve Mahlası, Doğum Tarihi, Doğum Yeri, vs. şeklinde, 2. Şahsiyeti: Şahsiyeti, Edebî Şahsiyeti, Şiir-Şair Hakkındaki Görüşleri, Dil ve Üslup; Divan'daki Atasözleri ve Deyimler, Etkilendiği ve Etkilediği Şairler, Eserleri; İlmî Eserleri, Edebî Eserleri başlıklarıyla incelenmeye tabi tuttuk. Dil ve Üslup bahsinde, Behiştî'nin kelime dünyasını çıkartıp, kullandığı kelimelerin menşei ve isim, sıfat, zamir, vs. sini tablo ve grafiklerle ortaya koyarak, bundan sonraki çalışmalara mukayese imkanı sağlamaya çalıştık.

İkinci bölümü de Divan'ın Şekil ve Muhteva Özellikleri'ne ayırdık. Şekil yönünden incelemede, divandaki her nazım şeklini önce kendi arasında, sonra da bir bütün olarak kafiye, redif, beyit sayısı ve vezin açılarından inceleyip, varsa ilgili başka eserlerle de karşılaştırarak tablolarla izaha çalıştık.

Divanın Muhtevasında Dikkat Çeken Özellikler başlığı altında; 1. Rintlik, 2. Rumeli şairlerine has özellikler; muhteva bakımından ve söyleyiş tarzı açısından, 3. Divanda Cemiyet; I. Şahıslar, II. Ülkeler ve Şehirler, III.

Nehirler, Dağlar, Denizler, IV. Kavimler, V. İçtimaî Hayat'la, kısmî bir tahlile girdik.

İnceleme kısmında, metinden aldığımız örnekler veya yaptığımız göndermelerde nazım şeklinin kısaltması, şiir numarası ve beyit numarasını kullandık. Dizinde de aynı şekilde kullandığımız nazım şekillerinde kaside için K. , terkeb bend için Tb. , murabba için Mr. , muhammes için Mh. , tahmis için T. , gazel için G. , kıt'a için Kt. , nazm için N. , matla için M. , müfred için Mü. , mısra için de Ms. kısaltmalarını kullandık. Bu kısaltmaları, Kısaltmalar başlığı ile de verdik. Ancak tenkidli metin ve dizin için kullandığımız kısaltmaları, doğrudan metinle alakalı oluşu ve sayısının çokluğu sebebiyle Metnin Teşkilinde Takip Edilen Yol'da verdiğimiz için, kısaltmalara almadık.

Sonuç ve kaynakçadan sonra, Metnin Teşkilinde Takip Edilen Yol ve yine bu başlık altında metinde geçen kısaltmalara yer verdik. Daha sonra da tenkidli metin ve divanda geçen bütün kelimelerin çekimleriyle birlikte dahil edildiği bir dizin oluşturduk. Böylece şairin kelime dünyasını, kelime tercihlerini ve kullandığı tamlamaları, kullanım şekilleri ve sıklıklarıyla birlikte ortaya koymuş olduk. Ancak, kelimelerin transkripsiyonlu halleriyle sıralanmasının zorluğu gözönüne alınarak, â, î, û, kelime içinde “ ’ ”, “ ‘ ” gibi işaretler hariç, transkripsiyonlarını kaldırdık.

Çalışmalarım sırasında metnin yazımı başta olmak üzere, her türlü desteğini gördüğüm eşim Birnur Aydemir'e, Farsça kasîdenin okunması ve anlamlandırılmasında yardımlarını esirgemeyen Nusratullah Ziyaîy Bey'e, eserin okuyucu karşısına çıkmasına kadar her safhada, karşılaştığımız müşkillerde yardımlarını esirgemeyen, Divan metnini tek tek kontrol etme lütfunda bulunan hocam, Prof. Dr. Cemâl Kurnaz Bey'e teşekkürlerimi bir borç biliyorum.

KISALTMALAR

A. g. e.	:Adı geçen eser
A. g. m.	:Adı geçen makale/Adı geçen madde
A. Ü.	:Ankara Üniversitesi
AE. M.	:Ali Emiri, Manzum
AKM.	:Atatürk Kültür Merkezi
Ank.	:Ankara
Ans.	:Ansiklopedi
Ba.	:Bayezid
Bak.	:Bakanlığı
bkz.	:bakınız
Böl.	:Bölümü
C.	:Cilt
CA.	:Cemşah u Alemşah
DTCF	:Dil ve Tarih-Coğrafiya Fakültesi
Ed.	:Edebiyat
Fak.	:Fakülte
Fen-Ed.	:Fen-Edebiyat
GÜSBE	:Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Haz.	:Hazırlayan
HB.	:Heşt Behişt
HME.	:Hacı Mahmud Efendi
İA.	:İslam Ansiklopedisi
İS.	:İsmail Saib
İst.	:İstanbul
İzm.	:İzmir
K.	:Kaside
Ktp.	:Kütüphane/Kitaplık
M.	:Matla
MEB.	:Milli Eğitim Bakanlığı
Mev.	:Mevlid
Mh.	:Muhammes
MK.	:Milli Kütüphane
MO.	:Muzaffer Ozak
Mr.	:Murabba
Ms.	:Mısra
Mü.	:Müfred

XIV

N.	:Nazm
öl.	:ölümü
s.	:Sayfa
S.	:Sayı
Sad.	:Sadeleştiren
SK.	:Süleymaniye Kütüphanesi
Şh.	:Şehrengiz
T.	:Tahmis
TA.	:Türk Ansiklopedisi
Ty.	:Yayın tarihi yok
Tb.	:Terkib Bend
TDK	:Türk Dil Kurumu
TDV	:Türkiye Diyanet Vakfı
Ter.	:Tercüme
TTK.	:Türk Tarih Kurumu
Üni.	:Üniversite
vd.	:Ve diğerleri
vr.	:varak
vs.	:vesaire
Yy.	:Yayın yeri yok
Yay.	:Yayını
Yz.	:Yazma

GİRİŞ

XVI. Yüzyıl, siyasi olarak Osmanlı medeniyetinin zirvede olduğu, üç kıtada hüküm sürdüğü bir asırdır. Aynı yükseliş bilimden sanata, tasavvuftan felsefî düşünceye kadar her alanda kendisini hissettirmiştir.

Bu yüzyıl, Divan edebiyatının da klasik dönemini oluşturur. 13-14. yüzyıllarda daha çok Fars edebiyatını örnek alan Divan edebiyatı, 15. yüzyıldan itibaren özgün ürünlerini vermeye başlamış, 16. Yüzyılda ise nicelik ve nitelik açısından Fars edebiyatıyla boy ölçüşür hâle gelmiştir.

İstanbul, Edirne, Bursa, Amasya, Konya, Manisa gibi bugün Anadolu sınırları içerisinde kalan şehirler ile Üsküp, Prizren, Priştina gibi Türkiye sınırları dışında kalan kültür merkezleri başta olmak üzere çok sayıda şair ve yazar özgün eserler vermişlerdir. Manzum eserlerin yanında mensur eserler de verilmiş; biyografik eserler, tarihler, dini ve tasavvufî eserler vs. ile Divan edebiyatı XVI. asırda zirve dönemini yaşamıştır. Edebiyat tarihinin Fuzulî, Bâkî, Hayâlî, İshak Çelebi, Hayretî, Taşlıcalı Yahya, Bağdatlı Rûhî kadar olmasa da döneminde kendisinden söz ettiren başka şairlerimiz de vardır. Bunlardan birisi de edebiyat tarihi kaynaklarında gerek divanından, gerek mesnevilerinden ve gerekse ilmî eserlerinden söz edilen Ramazan Behiştî'dir.

Kendisinden önce şöhret bulmuş Karıştıranlı Süleyman Behiştî'den ayırmak için kaynaklarda adı ile birlikte anılan Behiştî Vizeli olup Çorlu'da yaşamış Halvetiliğin Sünbülüyye koluna mensup bir şairimizdir. Tespit edebildiğimiz kadarıyla ilmî ve edebî erlerinin toplamı 12'dir. Edebiyat araştırmacısını bekleyen daha nice şair ve yazarımız mevcuttur. Hatta tezkirelere girme şansı bulamamış çok sayıda müellifimiz vardır.

Edebiyat tarihi yazımından kültürel değerlerimizin farkındalığına kadar birçok açıdan hem müellif hem de onlara ait eserlerin ilmî neşirlerine ihtiyaç vardır. Biz de bu yoldaki çalışmalara katkı vermek ve kültürel değerlerimizi gün yüzüne çıkarmak amacıyla Behiştî divanını konu edindik.

Çalışmamız Behiştî'nin hayatı, kişiliği, şahsiyeti, edebî kişiliği, eserleri, Divanın şekil ve muhteva açısından incelenmesi ile tenkidli divan metninden oluşacaktır. Bütün bu başlıklar ilgili yerlerde alt başlıklarla detaylı olarak ele alınacaktır. Ayrıca dil alanında çalışanlara inceleme imkânı vermek amacıyla bütün metnin çekimleriyle birlikte dizini oluşturulacaktır.

I. BÖLÜM BEHİŞTÎ, HAYATI, ŞAHSİYETİ VE ESERLERİ

1. BEHİŞTÎ'NİN HAYATI:

a. Adı ve Mahlası:

Behiştî'nin adı Ramazandır¹. Babası, Vize'li Abdülmuhsin adında bir zat olup, hayatı hakkında başka bilgimiz yoktur². Kaynaklar, Behiştî'yi, kendisinden önce yaşamış olan Karıştıranlı Süleyman Bey oğlu Sinan Behiştî ile karıştırmamak için, "Vizeli Behiştî"³, "Behiştî-i Sâni"⁴, "Vâiz Behiştî"⁵, "Behiştî Ramazan bin Abdülmuhsin"⁶, "Ramazan bin Abdülmuhsin er-Rûmî"⁷ ve "Mevlana Behiştî"⁸, gibi adlarla anmışlardır.

Şâirin şiirde kullandığı ismi olan mahlası "Behiştî"dir. Behiştî, Farsça "behişt" kelimesine Arapça nisbet "î"si eklenerek oluşturulmuş bir kelime olup, "cennetlik" demektir. Şâirin mahlası ile ilgili bilgiye, onun Heşt Behişt adlı mesnevîsinde rastlıyoruz:

Îlâhî yarlığa yarın günâhum
Sefîd it afv ile rûy-ı siyâhum

¹ Atâî, **Zeyl-i Şakâik**, C. I, s. 156-157; Bağdatlı İsmail Paşa, **Hediyetü'l-Esmâü'l-Müellifin ve Âsârü'l-Musannifin** (Haz. Kilisli Rıfat Bilge ve İbnül'-emin Mahmud Kemal İnal), MEB Yay. , İst. 1951, C. I, s. 370.

² İsmail Paşa, **a. g. e.** s. 370; Kâtip Çelebi, **Keşfü'z-Zünûn** (Haz. Şerafettin Yaltkaya, Kilisli Rıfat Bilge), Maarif Vekilliği, Maarif Matbaası, 1941, C. I, s. 780; Mehmet Süreyya, **Sicill-i Osmanî** (Haz. Nuri Akbayır), Tarih Vakfı Yay. , İst. 1996, s. 36; **Türk Ansiklopedisi**, "*Behiştî*", MEB. Yay. , Ank. 1953, C. 6, s. 20; Nâil Tuman, **Tuhfe-i Nâilî**, MEB. Yayınlar Dairesi Başkanlığı Kütüphanesi, B. 870 Yy. , 31 Mart 1949, C. I, s. 112.

³ İsmail Paşa, **a. g. e.** , C. I. s. 370; **Riyâzü's-Su'arâ** (Haz. Namık Açıkgöz) Metin-Dizin, Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi, AÜ. DTCF. Eski Türk Edebiyatı Birimi, Ank. 1982, s. 57; Atâî, **a. g. e.** , s. 156.

⁴ Âşık Çelebi, **Meşâirü's-Su'arâ**, (Haz. Filiz Kılıç) İnceleme-Tenkidli Metin, Yayınlanmamış Doktora Tezi, GÜSBE Ank. 1994, C. I, s. 207; **Beyânî Tezkiresi** (Haz. Aysun Sungurhan) İnceleme-Tenkidli Metin, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, GÜSBE, Ank. 1994, s. 28.

⁵ Latîfî, **Tezkire-i Latîfî**, Kütüphane-i İkdâm, Dersaadet 1314, s. 105

⁶ İsmail Paşa, **a. g. e.** , s. 370.

⁷ Müstakimzâde Süleyman Sadeddin, **Mecelletü'n-Nisâb** (Arapça), Süleymaniye Ktp. , Halet Efendi 628, vr. 151a

⁸ Âlî, **Kühû'l-Ahbar'ın Tezkire Kısmı** (Haz. Mustafa İsen), AKM Yay. , Tezkireler Dizisi 2, Ank. 1994, s. 200.

Baňa mahlas didi bir pāk-meşreb
Yalan itme anı mahşerde yâ Rab

Anuñ yüzi suyına ber-murâd it
Mutahhar rûhını fazluñla şâd it⁹

Şâir, Ey Rabbim! Yarın mahşer gününde günahımı bağışla, afvınla kara yüzümü ağart! Temiz yaradılışlı birisi bana (Behiştî) mahlas verdi, onu mahşer gününde yalan çıkarma! Onun yüzü suyu hürmetine beni arzuma ulaştır, onun da temiz ruhunu lutfunla sevindir! diyerek adını vermeden kendisine pak-meşreb birinin mahlas verdiğinden söz etmektedir. Genç yaşta şiirleriyle şöhret bulan Behiştî'ye¹⁰ mahlası kimin verdiği belli değildir. Mahlas kelimesini ihâm-ı tenasüblü kullandığı:

Nâr-ı gamdan tal'atun gülzâr-ı mahlasdur baňa
Bil ki anuñ çün Behiştî didiler adum benüm

G. 359/5

“Senin güzelliğin, bana gam ateşinden kurtuluş bahçesidir. Benim adıma bunun için behiştî/cennetlik dediklerini bilesin”, veya “senin güzelliğin gam ateşinden bana mahlasın gül bahçesidir. Onun için benim adıma Behiştî dediler bilesin” beyti de mahlasının birisi tarafından verildiğini düşündürmektedir.

Sonuç olarak, adı Ramazan olan şâirin mahlası, kendisinin de takdir ettiği birisi tarafından verilmiştir.

b. Doğum Tarihi:

Kaynaklarda veya Behiştî'nin eserlerinde şâirin doğum tarihine dair doğrudan bir bilgiye rastlamıyoruz. Sadece Hasan Çelebi, şâirin 70 yaşlarında öldüğünü belirtiyor¹¹. Bundan sonra verdiği “*Eyleye Hak behiştî menzil aña/ Diye lutfiyle ‘abd-i mukbil aña*” beytinden hareketle ölüm tarihini 977/1570'i gösteren Gönül Tekin, doğum tarihinin de yaklaşık 906-907'ye karşılık geldiğini söyler¹². Dânişmendi iken öldüğünü bildiğimiz Sa'dî Çelebinin 945/1538 tarinde öldüğü dikkate alınırsa, Behiştî bu dönemde 38 yaşlarında olur ki, bu yaş da dânişmentlik için imkansız değilse

⁹ **Heşt Behişt**, Millet Ktp. Ali Emiri Manzum, 861, vr. 12a.

¹⁰ Faik Reşad Unat, **Eslâf** (Haz. Şemseddin Kutlu), Tercüman 1001 Temel Eser, Yy. , Ty. , s. 121.

¹¹ Hasan Çelebi, **Tezkiretü's-Şu'arâ** (Haz. İbrahim Kutluk), TTK Yay. Ank. 1989, C. I, s. 228

¹² Gönül Tekin, “*Cemşâh u 'Alemşâh: A Mesnevî of The Sixteenth Century*”, Edith: Halil İnalçık, Cemal Kafadar, **Süleyman The Second and His Time**, İst. 1993, s. 369-370.

de oldukça geç bir süredir. Diğer kaynakların da, şâirin yaşı veya doğum tarihi hakkında bilgi vermemeleri, Hasan Çelebinin verdiği bu bilgiye ihtiyatla yaklaşmak gerektiğini düşündürmektedir.

c. Doğum Yeri:

Behiştî Ramazan Efendi, her ne kadar Ahdî Tezkiresi'nde "*Edirne ile İstanbul mâbeyninde olan kasaba-i Çorlu'dandır*"¹³ şeklinde gösteriliyorsa da, Âlî, Âşık Çelebi ve Mecelle yazarı Onun Vize'de doğup Çorlu'da yerleştiğine¹⁴, Beyânî, Çorlu'da ikamet ettiğine¹⁵, diğer kaynaklar da benzer ifadelerle onun Vize'de doğduğuna işaret ederler.

Şâirin, "İnsana felekde hiçbir zaman vatandan özge yer olmaz, ey Behiştî! Vize benim için cennet bahçesinden bir alamettir", dediği şu beyti ile:

Felekde âdeme hergiz vatandan özge yer olmaz
Behiştî bâğ-ı cennetden 'alâmetdür baña Vize

G. 458/5

"Madem ki Vize'nin baharıdır, düşmanlarım Çorlu'da otursunlar", dediği aşağıdaki beyti Onun aslen Vizeli olduğunu göstermektedir.

Çün bahâridur Behiştî Vize'nün
Çorlu'da düşmenlerüm itsün karâr

G. 180/5

Yine Behiştî'nin Şehrengîz'inde yer alan şu beyitler, Onun Vizeli oluşunu ve oraya özlemini dile getirir:

Şu deñlü perdedür gurbet yüzüme
Ki gün göstermez olmuşdur gözüme

'Aceb mi baña kılmazlarsa meyli
Ki Bursa'ya uzakdur Vize hayli

Şh. vr. 8b

Gurbet, göz yaşını da beraberinde getirir. Göz yaşı gözü perdeler. Yağmurun olduğu zaman ve yerde güneş olmaz. Aynı zamanda perdeli olan yere güneş giremez. Gün görmemek rahat bir hayat sürememenin ifadesi olan bir deyimdir de.

Yukarıdaki manzumelerle kaynakların verdiği bilgiler, Behiştî'nin kesin olarak Vize'de doğduğunu göstermektedir.

¹³ **Ahdî ve Gülşen-i Şu'arâ'sı** (Haz. Süleyman Solmaz), Yayınlanmamış Doktora Tezi, GÜSBE, Ank. 1996, s. 333.

¹⁴ Âlî, **a. g. e.**, s. 200; Âşık Çelebi, **a. g. e.**, s. 207; Müstakimzâde, **a. g. e.**, vr. 151a

¹⁵ Beyânî, **a. g. e.**, s. 28.

d. Öğrenimi:

İlk öğrenimini nerede ve ne zaman yaptığını bilemediğimiz Behiştî, İstanbul'a gelerek medrese öğrenimine başlamış, Merhabâ Efendi'den ders almıştır¹⁶. Merhaba kelimesini tevriyeli kullandığı “Sevinci artıran el öpme görünür. Talih müsaade etti, merhaba görünür” dediği:

Dest-bûs ferah-fezâ görünür

Devlet el virdi merhabâ görünür

beytini, o dönemlerde yazmıştır¹⁷. Divanında yer alan, “Şeyh elini alıp, tevbekar olanlar, sonunda uzaktan merhaba dediler” beytinde de buna gönderme var gibidir:

Didiler âhir ırakdan merhabâ

Şeyh elin alup olanlar tevbekâr

G. 180/3

İlim yolunu tamamlayıp, diğer ilimler ve Arapça'da başarı gösterdikten sonra, Muhaşşî Sa'dî Efendi'ye¹⁸ danışmend olmuştur¹⁹. Faik Reşad, zamanının âlim ve şâirlerinden Muhaşşî Sinan Efendi'nin dânişmendi olduğunu söylüyorsa da²⁰, diğer kaynaklarda Muhaşşî Sinan Efendi'den söz edilmez.

Sa'dî Efendi'nin vefatı üzerine Behiştî, devrinin meşhur mutasavvıfı Merkez Efendi'ye²¹ intisâb ederek, tasavvuf yoluna girmiş, ondan ders alarak seyr ü sülûkını tamamlayıp hilâfet almıştır²². Kaynaklar, şâirin ilim yolunu tamamlayıp, birçok fenni tahsil ettikten sonra devrin büyük kutbu Merkez Efendi'ye intisab ettiğini, nefsin terbiye ve ahlak güzelliği için

¹⁶ Atâî, **a. g. e.**, s. 156; Âşık Çelebi, **a. g. e.**, s. 207.

¹⁷ Âşık Çelebi, **a. g. e.**, s. 207.

¹⁸ Sadi Efendi (öl. 945/1538). Kastamonu'da doğdu. Öğrenim görüp Samsunîzâde Mehmed Efendi'den mülazım, müderris ve kadı oldu. Sahn müderrisliğinden İstanbul kadılığına ve oradan da şeyhülislamlığa yükseldi. Beyzâvî tefsirine ve Hidâye'ye şerh yazdı. Şiirle de ilgilendi (Bkz. Hasan Çelebi, **a. g. e.**, C. I, s. 465-66).

¹⁹ Âşık Çelebi, **a. g. e.**, s. 207; Âlî, **a. g. e.**, s. 200; Hasan Çelebi, **a. g. e.**, C. I, s. 226; Atâî, **a. g. e.**, s. 57.

²⁰ Unat, **a. g. e.**, s. 121.

²¹ Asıl adı Musa b. Mustafa b. Kılıç Bey b. Haydar olup, lakabı Muslihiddin, Künyesi Ebû Tâkî ve Şöhreti Merkez Efendidir (1460?-1552). Halvetî şeyhi olan Merkez Efendi, şeyhi Sünbül Sinan'ın vefatından sonra onun yerine geçmiştir. (Bkz. Tahsin Yazıcı, “*Merkez Efendi*” **İA**. MEB. Yay. ,İst. 1988, C. 7, s. 768-69.)

²² Atâî, **a. g. e.**, s. 156. Âşık Çelebi, **a. g. e.**, s. 207; Hasan Çelebi, **a. g. e.**, s. 226; Âlî, **a. g. e.**, s. 200; Unat, **a. g. e.**, s. 121; Müstakimzâde, **a. g. e.** vr. 151a; Süreyya, **a. g. e.** s. 365; Bursalı M. Tahir, **Osmanlı Müellifleri** (Haz. A. Fikri Yavuz, İsmail Özon) İst. 1972, C. I, s. 59; **TA**, “*a. g. m*”. s. 20; Beyânî, **a. g. e.**, s. 28; Mustafa Uzun, **TDV. İA**, “*Behiştî*”, C. VI, s. 145; Sadettin Nüzhet Ergun, **Türk Şâirleri**, İst. 1945, C. I, s. 787; Riyâzî, **a. g. e.**, s. 57.

inzivaya çekilip dünya lezzetlerinden uzaklaştığını, bu aşamalardan geçtikten sonra da iradesini istiğna sevgisine yönelttiğini belirtirler²³

Behiştî, Merkez Efendi'yi, Cemşâh u Alemşâh mesnevîsinin hâtimesinde: "Allah'a hamd olsun ki, yolumu şaşırmışken bir büyük önder bana yol gösterdi, boyumca lutfetti, marifet köşkünü makam etti, tabiat cevherime hakkak olup, gönlümü kin ve hileden temizledi", dedikten sonra, merkez kelimesini iham-ı tenasüplü kullanıp "gönlü merkez gibi alçaktır, derecesi alemin en yücesi desem hakıdır" diyerek saygı ile anar:

Hamdülî'l-lâh ki bir ulu server
Oldı gümrâh iken baña rehber

Baňa boyumca lutf-ı 'âm itdi
Ma'rifet kasrını makâm itdi

Gevher-i tab'uma olup hakkâk
Gıll u gışdan derûnum eyledi pâk

...
Gönlü Merkez misâli alçakdur
Kadri kutb-ı felek disem hakdur²⁴

Behiştî'nin üzerinde Merkez Efendi'nin etkisi büyük olmuş, şâirin dünyası değişmiştir. Aşağıdaki beyitlerde, "Gam gecesinde, himmeti nuruyla yolum aydınlandı, bana sabah vakti gibi oldu. Gönülde basiret gözü açıldı. Bütün bu güzel söyleyişler, onun eserleridir. ”:

Himmeti nûrî şem'-i râh oldu
Şeb-i gam baña subhgâh oldu

Dilde nûr-ı basîret oldu 'ıyân
Anuñ âsârından bu hüsn-i beyân²⁵

ifadesinde bu etkiyi dile getirir.

İfadelerdeki bir başka nokta da, herşeyden el çekerek Merkez Efendi'ye intisab etmiş olmasıdır²⁶. Bu bilgiler Cemşâh u Alemşâh'ın

²³ Âşık Çelebi, **a. g. e.** , s. 207; Hasan Çelebi, **a. g. e.** , s. 226; Âlî, **a. g. e.** , s. 200; Beyânî, **a. g. e.** , s. 28.

²⁴ **Cemşâh u Alemşâh**, B. 2127, vr. 91b.

²⁵ **A. g. e.** , vr. 91b.

²⁶ Âşık Çelebi, **a. g. e.** , s. 208; Âlî, **a. g. e.** , s. 200; Atâî, **a. g. e.** , s. 156; Riyâzî, **a. g. e.** , s. 57; Âşık Çelebi bu durumu "*kendi tekellüfât-ı 'örfiyye ve izâfet-i resmiyyeden müntehi oldı*"(s. 208), Âlî "... her nesneden ferâgat eylemiş, hatta mihver-i felek-i kanâ'at olan Merkez Efendi'den ..." (s. 200) gibi ifadelerle dile getiriyorlar.

sonunda yer alan Merkez Efendi'nin övgüsüne ayrılan sözlerle birleşince, şâirin Merkez Efendi ve tasavvufî ilişkisi daha bir netlik kazanır.

e. Şâirin Çorlu'daki Hayatı:

Behiştî, İstanbul'da öğrenimini tamamladıktan sonra, Halvetî halifesi olarak Çorlu'da imam-hatiplik ve vaizlik görevini kabul etmiş, aynı zamanda evinin etrafında yaptırdığı ilave odalarda öğrencilere ders okutmuş ve halkı irşad etmiştir²⁷. Hayatı boyunca Çorlu'da yerleşik kalan şâir, genel olarak Çorlu'yu sevmiştir. Yüz-hal-zînet ve sevâd gibi “ben”i çağrıştıran kelimelerle “Çorlu'nun karartı halinde görülen bağ ve bahçeleri, yeryüzünde zînet noktalarıdır. Çorlu'nun rûzgarı, cennet bağından eser gibidir. Çorlu'nun adını anmak, insanın gönlünü açar. Bu yüzden Çorlu'nun adı ferah şehir olsa yeridir.” dediği²⁸:

Yeryüzünde hâl-i zînetdür sevâdı Çorlu'nun
Bâğ-ı cennetden eser gûyâ ki bâdı Çorlu'nun
Âdemin gönlün açar gâyet de yâdı Çorlu'nun
Yeridür şehir-i küşâde olsa adı Çorlu'nun

Mu. 3

murabbai, şâirin Çorlu hakkındaki kanaatini gösterir. Tabiidir ki, hayat içerisinde her zaman böyle olmamış, zaman zaman gurbette kaldığı hissine kapılmış²⁹, zaman zaman da düşmanlarından sıkılmış:

Çün bahârıdur Behiştî Vize'nün
Çorlu'da düşmenlerüm itsün karâr

G. 180/5

“Ey Behiştî! Madem Vize'nin baharıdır, düşmanlarım Çorlu'da karar etsinler” deyivermiştir. Aşağıdaki beyitleri de bu çerçevede düşünmek gerekmektedir.

Ne cem'iyette gönlüm hoş ne 'uzlette ferâğum var
Bu fânî kûşede bir dem karârı yok dil ü cânun

Behiştî şimdiki hâlüm sorarsan bir tarîk olsa
Başum alup giderdüm ben öte yanına dünyânun

G. 287/4-5

“Ne toplumda gönül hoşluğu, ne de uzlette rahatım var. Can ve gönlün bu köşede kararı yok. Ey Behiştî! Şimdiki halimi sorarsan, bir yol olsa dünyanın öbür yanına başımı alıp giderdim.”

²⁷ Atâî, a. g. e. , s. 156; TA. s. 20; Unat, a. g. e. , s. 121; Ergun, a. g. e. , s. 787.

²⁸ Âşık Çelebi, a. g. e. , s. 208.

²⁹ Bkz. G. 430/5, 460/5,

Şu beyitler de şâirin, her insanın hayatında karşılaştığı, hastalık psikolojisi ile yazdığını düşündüğümüz örneklerdir:

Sağ u sâlim her kişi âzâdelerle seyr ide
Ben esîr-i pister ü bâlîn olam bîmâr olup
G. 46/2

Başum yasdukda çârem yok visâl-i yâre el irmez
Tabîb añañ baña kim kâbil-i dermân degül derdüm
G. 325/2

“Herkes, sağ salim, azadelerle (güzellerle) dolaşsın, ben hasta olup yatağa yastığa esir olayım. ” “Başım yastıkta, çarem yok, sevgiliye el ulaşmaz. Bana doktordan söz etmeyin ki, derdim, iyileşecek bir dert değil. ”

Âşık Çelebi’nin de “sînesinde olan mûlaruñ ağardığına münâsib dimişdür:

Serde mû ağardı serd oldı hevâ şimdengirü
Düşdi sînem deştine berf-i fenâ şimdengirü³⁰
diye alıntılacağı beyitte, başta saç, sinede kıllarının ağardığını belirtmektedir. Bunlar, havanın soğukluğu/ yaşlılık ve berf-i fena ile dile getirilmiştir.

Pür oldı pîrlik devrinde etrâfım cevânlarla
Riyâz-ı himmetümle kim bakar serv-i hırâmâne
G. 481/2

“Yaşlılık dönemimde etrafım gençlerle doldu. Gayret bahçemle salınan serviye kim bakar?” beytinin yaşlılık dönemine ait olduğunu düşünüyoruz.

“Münâcatlar, kulun her türlü sanat endişesinden uzak, aracısız olarak doğrudan Allah’a yöneldiği şiirler olduğundan, genellikle samimi, duygulu, rikkatli şiirlerdir”³¹. Şâirin Heşt Behişt adlı mesnevîsinde yer alan Münacatında:

Dirîgâ âh vâveylâ vü feryâd
Ki ‘ömrüm hâsılın nefis itdi berbâd

Cevânlık gaflet ile gitdi elden
İrişdi pîrlik kaldum ‘amelden

Görünmez gözüme bir âferîde
Meger peydâ ola bir nûr-ı dîde

³⁰ Âşık Çelebi, a. g. e. , s. 208.

³¹ Cemâl Kurnaz, *Münacat Antolojisi*, TDV. Yay. , Ank. 1992, s. IX.

Direm bang-ı namâza itse âgâz
Sürûd-ı mutribe beñzer şol âvâz

Olur mescidde dil bend-i belâda
Velî mey-hânede gülden güşâde

Kaçan mihrâbda itsem karârı
Öñümde sanuram ebrû-yı yârı

Namâza kâ'im olsam derd câlis
Derûn-ı sînem olur pür vesâvis

Kımıldanmaz bu dil zikr ü du'ayâ
Kanad açar uçar ammâ hevâyâ

Ayağum şöyle almışdur zemâne
Ser-encâmum degül kâbil beyâne

Gönül ilme 'amel zamm itmedüñ sen
'Îlâc olmasa ref' olur mı tıbdan

Gamumdandur figânım sanma hunyâ
Ki destümde ne 'ukbâ var ne dünyâ³²

“Eyvah! Ah! Feryat ki, nefis ömrümün varını rüzgara verdi. Gafletle gençlik elden gitti, yaşlılık erişti, ben amelden kaldım. Yaşlılığımdan, bir göz nuru peyda olmasa, bir güzele bakamıyorum. ” Bang, âgâz, sürûd, mutrib gibi musıkî terimleri ile; “Ezan başlasa, o sesi mutribin şarkısına benzetirim. Gönül, mescidde bela bağında, fakat, meyhanede gülden açık. Ne zaman mihraba yönelsem, sevgilinin kaşı önünde durduğumu sanırım. ” Câlis ve kâim kelimeleri ile tezatlı bir şekilde; “Namaz için ayağa kalksam, dertler gelip oturur, sinem vesvese ile dolar. Bu gönül zikr ile duaya kımıldanmaz ama, hevaya uçar. Zamane ayağıma öyle bir çelme takmıştır ki, başımdan geçenleri açıklamak mümkün değil. Ey gönül! İlaç olmadan tıpdan fayda olur mı ki, sen amel üzerine bir şey koymadın. Figanımı şarkı türkü zannetme, gamımdandır. Çünkü elimde ne dünya ne de ahiret vardır. ” diyerek, bütün samimiyetiyle Allah huzurunda bir iç hesaplaşmasını dile getirmektedir. Bu beyitler, Ahdî'nin verdiği: “*Rûz u şeb şevk u zevkden 'ıyş*

u ‘ışret-den hâlî olmayup sehî-kad sîm-berlerle ve lâle-had dilberlerle seyr-i sahrâ ve kışt-zâr-ı Vefâ etrafına revân olup gûyâ reşk-i huld-i berîn içre hûr u gilmân ve manzûr-ı dîde-i pîr ü cevânlar ile zevk u safâda mağrûr ve terennümât-ı tarâb-efzâ ile nevâda mesrûr iken bu matla’ı mestûr kılmış esbâb-ı ‘ıyş u huzûr arasında meşhûrdur.

Matla’:

“Tene dir nâ” diyü meclisde sürûd itseñ sen
Başlar ey rûh-ı revân ditremege dir dir ten³³

beytindeki bilgilerle paralellik arz etmektedir. Âlî de, “*Kasaba-i Çorlunuñ nev-cevânları kendüden telemmüzle mütelezziz olduğı gibi kendüsi dahi anlaruñ müşâhade-i kitâb u hatt u hâllerinden mütelemmiz olmuştur*”³⁴ diyerek, öğrencilerinin kendisinden faydalanması yanında kendisinin de onlardan faydalandığını belirtir.

f. Tarikatı:

Behiştî, Halvetî tarikatının Sünbülüyye koluna mensup Merkez Efendi’nin halifesidir. Merkez Efendi’nin yanında seyr ü sülûkunu tamamladıktan sonra, hilafet alarak İstanbul’dan ayrılıp Çorlu’ya yerleşmiştir³⁵.

Şâirin îhâm-ı tenasüb ile söylediğı:

Biz hayâl-i yâri tenhâ görmege
Ey Behiştî olmuşuzdur Halvetî

G. 521/5

“Ey Behiştî, biz yar hayalini تنها görmek için halvetî olmuşuzdur” beyti ile, “Kafirlerin İslama düşmanlıklarını bırakmadıkları gibi, kiskanç kişi de halvet tarîkına ayıplamasını bırakmaz” dediğı şu beyti:

Tarîk-ı halvete ta’nın komaz cihânda hasûd
‘Adâvetin komaz İslâma nitekim kefare

G. 469/4

³³ Ahdî, a. g. e. , s. 333-334.

³⁴ Âlî, a. g. e. , s. 200.

³⁵ Âşık Çelebi, a. g. e. , s. 207-208; Hasan Çelebi, a. g. e. , s. 226; Unat, a. g. e. , s. 121; Beyânî, a. g. e. , s. 28; TA. s. 20; Uzun, “a. g. m”. , s. 145; Atâî, a. g. e. , s. 156; Riyâzî, a. g. e. , s. 57. Âşık Çelebi “... şeyh merkez-i merhûma varup, tevbe ve inâbet ve tekâmîl-i fûnûn-ı nâfi’a ve tehzîb-i ahlâka-i fâyika için hayli ‘uzlet u riyâzet eyledi. Âhir ol berzâhdan dahi geçüp ve sırr-ı irâdeti habîb-i ferâgata çeküp Çorlu’da tavattun u ikâmet ve kabûl-i hitabet ü imâmet eyledi” (s. 207-208) şeklinde ifade eder. Hasan Çelebi de hemen hemen aynı ifadeleri tekrarlar (s. 226). Âlî “... Merkez Efendi’den dest-i irâdet tutup inâbet itmiş” (s. 200) şeklinde kısaca duruma değinir.

Merkez Efendi ve dolayısıyla Behiştî'nin tarikati olan Halvetîliğe işaret etmektedir.

Şâirin Mevlid'inde yer alan aşağıdaki beyitler de bu tarzda söylenmiş şiirlerdir. Hz. Peygamber'in Hz. Hatice ile evlenmesi anlatılırken geçen "halvet" kelimesi, çağrışımı geniş olarak ve sıkça tekrarlanarak kullanılmıştır:

Soñı irdi halvetüñ devletlere
Cân fedâ anuñ gibi halvetlere

Halvetin gör âhinde halveti
Sevmeyen kimdür cihânda halveti

Halvet ile buldı maksûdın Nebî
Halvet ehlin sevmeyendür key gabî

N'ola peygamberlik olunsâ nasîb
Cân murâdı vardur anda ey lebîb

Halvet itmek olsa her kimüñ işi
Hakka irer ol ... gâfil kişi

Halvete gir zikr-i hakkın kıl şürû'
Saña nûr-ı ma'rifet kılsun tulû'³⁶

"Halvetin sonu saadete erdi. Onun gibi halvetlere can feda olsun. Halvetin sonunda halvetî gör. Cihanda halveti sevmeyen kimdir? Nebi, maksadını halvet ile buldu. Halvet ehlini sevmeyen büyük ahmadır. Ey akıllı kişi! Onda canın arzusu vardır. Peygamberlik nasib olsa bunda şaşılacak ne vardır? Kimin ki işi halvet etmektir, o gafil kişi ... hakka ulaşır. Halvete gir, Hak zikrine başla ki, sana marifet nuru doğsun" dediği yukarıdaki beyitlerinde yine bu husus dile getirilmiştir.

Yukarıdaki bilgilerden de anlaşılacağı gibi, Behiştî öğrenimini tamamlayıp Merkez Efendi'den hilafet aldıktan sonra Çorlu'ya gitmiş ve orada imamlık-vaizlik görevini kabul etmiştir. Evinin yanına yaptırdığı odalarda da öğrencilere ders okutmuştur. Genel olarak Çorlu'yu sevmiş olmasına rağmen, zaman zaman düşmanlarından sıkıldığı da olmuştur.

³⁶ Aygül İpek, **Behiştî'nin Mevlidi**, Metin-Transkripsiyon ve İndeks, Mezuniyet tezi, İst. Ün. Ed. Fak. Türkoloji Bölümü, İst. 1971, s. 23-24.

Behiştî'nin, az da olsa şiirlerinde tarikatı ile ilgili göndermelere rastlanmaktadır.

g. Mesleği ve Şeyhliği:

Behiştî, yukarıda da işaret edildiği gibi, öğrenimini tamamladıktan sonra Merkez Efendi'den hilafet alarak Çorlu'da vaizlik ve imam-hatiplik görevini kabul etmiştir³⁷. Bu görevi yanında, bir taraftan da zaviye haline getirdiği evinin etrafında yaptırdığı hücrelerde barındırdığı talebelere ders vermiştir³⁸. Kimi kaynaklar, onun vaizlik ve imam-hatipliği yanında, şeyhliğini vurgularlar. Osmanlı Müellifleri yazarı vaaz ve irşad ile meşgul olduğunu³⁹ belirtilirken, Evliya Çelebi de Kanunî döneminde yaşayan meşâyih-ı kibarın isimleri arasında Behiştî'yi “*eş-Şeyh Ramazan Efendi el-mülâhhas bî-Behiştî*” olarak anar⁴⁰.

Ömrü boyunca aynı vazifede devam eden Behiştî'nin Divanı'nda, şâirin mesleği ile alakalı teşbih ve mecaz unsurlarına rastlanır. Bunlardan bir kısmı, her şâirde bulunabilecek türden benzetmelerdir. Ancak şu beyitler, Behiştî'ye has görünüyor:

Sirişk ile vuzû'-ı mâtemi tecdîd idüp ey dil
Namâz-ı giryeye kâmet figân-ı âha niyyetdür

Tb. 5/e-f

Göz yaşı ile matem abdestini yenileyen şâir, farz namaza başlamadan önce “kad ikametü's-salâh” ilavesiyle tekrarlanan ezan ve boy anlamına da gelecek şekilde kullandığı kamet kelimesini, göz yaşı namazı için ah iniltisine niyet olarak görür. Aşağıdaki beytinde:

Behiştî bezme gelmek va'de itdi Cum'adan soñra
Müezzin gelmedin kendüm virem gibi salâyı ben

G. 412/5

Sevgili Cuma'dan sonra meclise gelme sözü vermiştir. Bir an önce görüşmek için, müezzin gelmeden salayı verip sevgiliye gitmek arzusundadır. Yukarıdaki ilk beyitte matemî namaz formunda dile getiren şâir, ikinci beyitte Cuma, müezzin ve sala kelimeleriyle mesleği ile alakalı kelime ve mecazlara yer vermiştir. Şu beyitte:

³⁷ Bu durum, Âşık Çelebi Tezkiresinde “*Âhir ol berzahdan dahı geçüp ve sırr-ı irâdeti habîb-i ferâgate çeküp Çorlu'da tavattun u ikâmet ve kabûl-i hutâbet ü imâmet eyledi*” (s. 208) şeklinde dile getirilmiştir.

³⁸ Atâî, **a. g. e.**, s. 156; **TA.**, s. 20; Unat, **a. g. e.**, s. 121; Ergun, **a. g. e.**, s. 787.

³⁹ Tahir, **a. g. e.**, s. 59.

⁴⁰ Orhan Şaik Gökyay, **Evliya Çelebi Seyahatnamesi**, Topkapı Sarayı Bağdat 304 yazmasının transkripsiyon-dizini, Yapı Kredi Yay. , 1. Baskı, İst. 1996, s. 84.

Gam câmi‘i olalı dil oldu bülend âh
Mescid yapılsa degmede olmaz minâresiz
G. 201/3

Gönül, gam camiine teşbih edilince, mescidin minaresiz olmayacağı düşünülerek, ahlâr da minare yerine yükselmiştir.

Âhum şerârı eyler ihâtâ minâreyi
Kandîl-i zînet añlar anı gerçi kim ‘avâm
G. 357/4

Minarelerin süslenmesini ahının kıvılcımları olarak yorumlayan âşık, aşağıdaki beyitte, sevgililerin boyunu, âşıkların namazını kılmak için sala verilen minare olarak değerlendirir:

‘Âşıklarun namâzın kılmağıçün salâya
Her serv-i ser-firâzuñ kaddi minârelerdür
G. 99/3

Mihrâb-ı âstânun eger kaddun olmasa
Kalurdı Vize câmi‘i gibi minâresüz
G. 191/3

“Eğer senin boyun olmasa, eşiğinin mihrabı, Vize camisi gibi minaresiz kalırdı” diyerek sevgilinin boyunu minareye benzeten şâir, “Meyhaneci beni öldürtürse, buna incinmeyin. Oğlunu öldürene kısas gerekmez” ifadesiyle fikhî bir hükme de şiirde yer vermiştir⁴¹:

İncinmeñ ‘urdurursa beni pîr-i mey-fürûş
Oğlun helâk iden de lâzım degül kısâs
G. 233/4

Aşağıdaki beyitte de, dem- dökmek- cenabet- âb-ı revân- yunmak kelimelerinin çağrışımına itina gösterilerek, feleğin boy abdesti için, göz yaşı döktüğü şeklinde tasavvur edilmiştir:

Dem-be-dem yaşum döker beñzer cenâbet ehlidür
İster ol âb-ı revân ile Behiştî yuna çarh
G. 74/5

Takip eden beyitte aşığın ahı, sevgilinin güzelliğine melekler secde etsin diye, her vakit feleklerde ezan okur gibi tahayyül edilmiştir:

Kılsun sücûd hüsnüñe diyü melâ’ike
Âhum çıkup feleklere her vakt okur ezân
G. 430/4

Aşağıdaki beyitlerse, pek tabii olarak, diğer şâirlerde de karşılaşılabilecek türden benzetmelerdir. Ancak biz burada hem şâirin bu

⁴¹ Bkz. Abdulkadir Udeh, **Mukayeseli İslam Hukuku ve Beşeri Hukuk**, (Ter. Ali Şafak), Rehber Yay. , Ank. 1991, C. III, s. 114.

yönünü vurgulamak, hem de örneklendirmek açısından bir kaç misal veriyoruz:

Başında ehl-i kibrûñ tâc-ı zer aña nişândur kim
Kıyâmetde aña dest urıser başdan hemân âteş

G. 222/6

Kibir ehlinin başındaki altın taç, kıyametde başına vurulacak ateşe işarettir.

Namâza yüz yumadüğüm benüm ma‘zûr tutmazlar
Cemâ‘at varsa bu dîde-i hûn-bârumı bilmezler

M. 13

Beyitte, kanlı göz yaşlarının abdesti bozduğuna, dolayısıyla namaz kılmamak için mazeret teşkil ettiğine işaret edilirken, şu beyitte de, şeyh-keramet ve ruhsar-ağız-ateş-halka ilişkisi ile, sevgilinin yanağını öpmenin, nefsani bir şey olmayıp, ağza ateş alıp keramet göstermekten kaynaklandığı yorumuna yer verilir⁴².

Sanma ruhsâruñ öpen nefsâni hâlet gösterür
Ağzına âteş alup halka kerâmet gösterür

G. 96/1

Sonuç olarak Behiştî, imam-hatiplik ve vaizlik görevlerinde bulunmuş, bunun yanı sıra evinin etrafında yaptırdığı zaviyesinde de halkı irşad etmiştir. Şiirlerinde mesleği ile alakalı teşbih ve mecazlara da yer vermiştir.

h. Ailesi:

Behiştî'nin evli olup olmadığına, çoluk çocuğunun varlığına, malı mülküne dair herhangi bir kayda rastlamadık. Ancak şiirleri içinde yer alan ve ihtiyat ile karşılanması gereken şu beyit, sanki çoluk çocuğundan sıkıntısı var izlenimini veriyor:

Kılmayan burc-ı tecerrüdde Mesîhâne sebât
Hâr-ı pâ der-gil olup bâr-ı ‘iyâl ile ölür

G. 131/3

Şu beyit de, bir zaaf mı yoksa evlenmediğine dair bir ipucu mudur, başka bilgilere de muhtaç:

Gider aîma baña sohbetlerin Ferhâd u Mecnûn'uß
Ki merd-i ‘ışk-ı pâküz biz safâmuz yok bizüm zenden

G. 365/3

Dolayısıyla şâirin evli olup olmadığına ve çoluk çocuğuna dair elde yeterli bilgi yoktur.

⁴² Başka örnekler için bkz. G. 203/4, 465/2.

1. Şâirin Fiziki Özellikleri:

Kaynaklarda şâirin bu yönüne ilişkin herhangi bir bilgi yoktur. Ancak, Divan'da yer alan şu beyitler bu anlamda bilgi verir niteliktedir:

Âhumuñ dûdı ‘Arab kullaruñ a‘lâcasıdur
Ger kabûl eyler iseñ saña mübârek olsun

G. 394/3

Ey Behiştî ruhlaruñda hâlini kim görse dir
Rûm iline kim getürdi bu ‘Arab oğlanını

G. 543/5

Şâirin, ahın dumanı ve dumanın yükselmesi ile ilgili “a’lâca” kelimesi ve “âh” ile “Arap kulu” arasında ilişki kurarak, “Eğer kul istiyorsan, ahımın dumanı Arap kulların en iyisidir, kabul edersen sana mübarek olsun” dediği ve sonraki beyitte, “ruh-Rûm, hâl-Arap oğlanı” arasında bir leffü neşr ile, “Ey Behiştî! Senin yanaklarındaki benini gören, bu Arap oğlanını Rum iline kim getirdi, der” beyti, Behiştî’nin esmer tenli ve yüzünün benli olduğunu düşündürüyor:

Şâirin fiziki özelliklerine dair bu bilgi kırıntılarından başka malumatımız yoktur.

i. Şâirin Hayatına Ait Diğer Bilgiler:

Behiştî’nin daha çok şiirlerinden hareketle, gündelik yaşamı içerisinde arzuları, kavgaları, hastalık-sağlığı, hayata bakışındaki değişiklikler gibi hususlar, bu başlık altında dile getirilecektir.

Behiştî’nin rind bir şâir olmasına rağmen, zaman zaman dara düştüğü ve bu durumundan yakındığı olur. Aşağıdaki beyitler, daha iyi imkanlar bulsa daha başarılı şiirler yazacağını dile getirdiği örneklerdir:

Ey Behiştî cân murâdı saydın eylerdüm şikâr
Dest-i şâha düşse ger şehbâz-ı şi‘r-i dil-keşüm

G. 329/5

Doğanların av için el üzerinden uçurulmasına da işaret edilen beyitte, gönül çeken şiir şahbazının şah eline düşmesi durumunda, murad ettiği şeyi avlayacağını dile getirir. Sultana nasihat tarzındaki kasîdesinde:

Güftârı güzel başuñ için koma ayakda
Dâ‘im şu‘arâ hayline şâhâne kıl ihsân

Şâ‘irdür iden midhatinüñ nûktelerin nazm
Olmaya sadeñ dürr mi olur katre-i nîsân

Şâh lutfi gerek şâ'ir ola matla'-ı hikmet
Hâsılı olur terbiyesüz sebze-i bûstân

K. 3/62-64

Baş-ayak tezdâ ve “güzel başın için” halk söyleyişi ile şâir, “sözleri/söz söyleyenleri güzel başın için korumasız bırakma, şâirler zümresine şaha yakışır bir şekilde ihsanda bulun. Övgünün inceliklerini nazma çeken, şâirlerdir. Sade olmasa, nisan yağmuru inci olur mu? Şâirin hikmetli matlaları/doğumları için şah lutfu gerekir. Sözün kıyası (şah lutfu olmasa), bahçenin meyvesi bakımsız olur.” diyerek şâire, şah lutfunun gerekliliğini arz ediyor.

Sosyal hayatın da hicvedildiği bir başka kasîdesinde, gördüğü haksız muameleyi, cahillerin yüksek mevkilerde tutulup, kendisine itibar edilmeyişini dile getirdikten sonra, hüner sahibi insanların şöhret bulup sultanın himmetine mazhar olduklarını, kendisinin de bu şana ulaşmak istediğini belirterek, padişahdan yardım diler:

Hele ben kendü hâlimi bilürem
Baña olan mezâlûmi bilürem

Cehele ola evc-i rif'atde
Ben revâ mı kalam mezelletde

Her hünermend kim bulur şöhret
Pâdişâhdan irer aña himmet

Cism-i bî-câna beñzedi 'irfân
Pâdişâh iltifâtıdur aña cân

Olsa nakd-ı hüner nühâs-ı dîn
Nazar-ı pâdişâh ider altun

Ben dahı isterem bu şâna irem
İltifât-ı şeh-i cihâna irem⁴³

Şu beyit, eğitimini İstanbul'da tamamlayıp Çorlu'ya yerleştikten sonra zaman zaman İstanbul'a gidip gelen şâirin⁴⁴ oraya yerleşme arzusunu dile getirir gibidir:

⁴³ Cemşâh u Alemşâh, vr. 5a

⁴⁴ Ahdî, a. g. e., s. 338.

Sâkin-i şeh-r-i visâl eyle Behiştî kuluñı
Karyede kahrını çekdürme şehâ etrâküñ
G. 274/5

Behiştî kulunu, sana kavuşacağı yerde konaklat. Ey şahım! Küçük yerde köylünün kahrını çektiirme.

k. Ölümü:

Hayatını uzun müddet Çorlu'da geçiren Behiştî, Bağdatlı İsmail Paşa⁴⁵, Atâî⁴⁶ ve Evliya Çelebi'nin rivayetlerine göre 979/1571'de, Keşfü'z-zünûn⁴⁷, Riyâzî⁴⁸, Kafzâde Fâ'izî⁴⁹'ye göre 977/1569-70'de ölmüştür. Evliyâ Çelebi, ziyaret yerleri arasında Behiştî'nin zaviyesini de sayar ve "*el-Mevlâ Behiştî Efendi: Vize şeh-rindendir. Kabre irdi, Behište vardı. Çorlu'da zaviye sahasında defnolunmuştur. Kabir taşına "Kad intekale'l-merhûm..."*" diye, kendi yazılarıyla vefatlarından altı gün önce tarihlerini yazmışlardır. Eserleri çokdur"⁵⁰ ifadelerini aktarır. Buradaki "*Kad intekale'l-merhûm*" ibaresi Ebced hesabıyla 979/1571 tarihini gösterir. Hasan Çelebi'nin:

"Eyleye Hak Behiştî menzil aña
Diye lutfile 'abd-i mukbil aña"

beytinden hareketle Gönül Tekin'in, Behiştî'nin ölüm tarihini 977/1570 olarak göstermesi⁵¹ biraz zayıf ihtimal görünüyor. Hasan Çelebi'nin Behiştî'yi "*hudûd-ı seb'inde*" yani 70 yaş civarında ölmüş göstermesi, adı geçen beytiyle birleşince, bize çok doğru gibi gelmiyor. Behiştî'nin hocası olan Sa'dî Çelebi, Behiştî Danişmendi iken 945/1538 tarihinde öldüğüne göre, bu tarihlerde Behiştî 38 yaşlarında olacaktır. Bu süre her ne kadar öğrencinin kabiliyetine göre değişiyorsa da, Danişmentlik için oldukça geç bir vakittir.

Âşık Çelebi, Ahdî, Beyânî, Latîfî ve Âlî'nin, ölümü için tarih vermediği Behiştî'nin ölüm tarihi 979/1571 olarak genel kabul görmüştür. Tuhfe-i Nâilî⁵², Eslâf⁵³, Sicill-i Osmanî⁵⁴, Agah Sırrı Levent⁵⁵ de bu kabule katılanlar arasındadır.

⁴⁵ İsmail Paşa, **a. g. e.**, s. 370

⁴⁶ Atâî, **a. g. e.**, s. 156.

⁴⁷ Kâtip Çelebi, **a. g. e.**, s. 780.

⁴⁸ Riyâzî, **a. g. e.**, s. 58.

⁴⁹ Abdul'-Hay Kafzâde Fâizî, **Zübdetü'l-Eş'âr**, Millet Kütüphanesi, Ali Emiri Manzum, 1325 s. 26

⁵⁰ Mehmed Zillioğlu Evliya Çelebi, **Evliya Çelebi Seyahatnamesi** (Sad. Tevfik Temelkuran, Necati Aktaş), Üçdal Neşriyat, İst. 1986, C. III, s. 233.

⁵¹ Tekin, "*a. g. m.*", s. 369-370.

⁵² Tuman, **a. g. e.**, s. 112.

Şâirin ölüm yeri ve defnedildiği yer konusunda bir ihtilaf yoktur. Evinin bulunduğu kendi zaviyesine defnedilmiştir.

Riyâzî, Çorlulu Refî‘ Leng’in mezarını tarif ederken, “Çorlu’da Behiştî mezarı yanında medfûndur”⁵⁶ demektedir.

Sonuç olarak Behiştî, Evliya Çelebi’nin, ölümünden altı gün önce yazdığını aktardığı mezar taşındaki tarihin gösterdiği gibi, 979/1571 yılında, Çorlu’da vefat etmiş ve evinin bulunduğu kendi zaviyesine defnedilmiştir.

2. ŞAHSİYETİ

A. Şahsiyeti:

Behiştî, tasavvufa meyletmeden önce çağdaşı ilim adamlarının takdirini kazanmış bir âlim, tasavvufa intisab ettikten sonra da ârif, kâmil, çevresi üzerinde tesirli bir mürşid, vâiz ve hatibdir. Bu yüzden Behiştî hakkı hukuku gözeten, makam ve mevkide gözü olmayan, istiğna sahibi yapmacıklıktan uzak, samimi, tasavvuf neşvesinden gelen rind meşrep bir şahsiyettir. Ahdî onun laubali, aşk peşinde olan, herkesin iyiliğini düşünen, gece gündüz zevk u şevk peşinde yeme içmeden geri kalmayıp, servi boylu, gümüş tenli, lale yanaklı güzellerle gezip tozan, eğlence meclislerini kaçırmayan, zarif, hoş sohbet bir kişiliğe sahip olduğunu belirtir⁵⁷. Kaynaklarda mal-mülküne dair bir bilgi edinemediğimiz şâirin, imamlığından başka bir gelirinin olmadığını, evi ve evinin yanına talebeler için inşa ettirdiği odaların haricinde kayda değer bir malının bulunmadığını zannediyoruz. Divanda bu kanımızı güçlendirecek beyitlerle de karşılaşırız.

Behiştî’ye göre Allah’ın gönül zenginliği ve ruh sağlığı vermesi bir devlet olarak insana yeter:

Devlet degül midür ki Behiştî saña Hudâ

Virdi gönül gınâsı ile sıhhat-i mizâc

G. 64/5

Zenginlik elbisesinden soyunup, kendi aleminde bir fakir olmak şâirin arzu ettiği bir durumdur:

‘Uryân olup libâs-ı gınâdan Behiştîyâ

Bir kendü ‘âleminde fakîr olmak isterin

G. 418/5

⁵³ Unat, a. g. e. , s. 121.

⁵⁴ Süreyya, a. g. e. , s. 364.

⁵⁵ Agah Sırrı Levent, *Türk Edebiyatı Tarihi*, Ank. 1984, II. Baskı, C. I. , s. 135.

⁵⁶ Riyâzî, a. g. e. , s. 113.

⁵⁷ Ahdî, a. g. e. , s. 333.

Aklı başında olan bir kimse, örf ve itibârî şeylere değer verip kendisini cüppe ve sarığa kul etmez:

Behiştî fâriğ ol ‘örf ü izâfet i‘tibârından
Ki ‘âkıl kimse kendin cübbe vü destâra kul itmez

G. 206/5

“Örf” kelimesinin bir çeşit sarık/kavuk olduğu da dikkate alınırsa, îhâm-ı tenasüb görülür. Aşağıdaki beyitte de tezatlı bir anlatımla, Behiştî’nin padişahlardan mansıp ve mevki istemediğini, padişahların hiç bir şekilde dilenciye ihtiyaç göstermeyeceğini belirtir:

Pâdişehlerden Behiştî mansıp u câh istemez
Hiç bir sultân gedâya gösterür mi ihtiyâc

G. 65/6

Şâir, halen bulunduğu imamlık görevinden başka bir mansıba ihtiyaç duymaz:

Bu deyrde mukîm-i makâm olduğum yeter
Mansıp baña hem anda imâm olduğum yeter

G. 138/1

Diğer bir beytinde de:

Başuña sultân olayın dirseñ ey dil kendüñe
Fakr kûyında kanâ‘at külbesini hâne kıl

G. 313/4

diyerek, tezatlı bir söyleyişle, sultan olmak için, fakirlik ve kanaat köşesini önermiştir. Uzlet köşesinde, Rabbe hamd ve sena eden şâir, karga misali dünya leşine konacak biri değildir. Onun gönlü himmet burcunun yokluğunda hüma misali uçan kuştur:

Gûşe-i ‘uzletde Behiştî gibi
Rabbümüze hamd ü senâ eylerüz

G. 198/5

Behiştî lâşe-i dünyâyâ konmazam zağın mânend
Fenâ-yı himmet evcinde hüma-pervâzdur göñlüm

G. 343/5

Kanâ‘at şâhiyem sultân-ı dehre iltifâtum yok
Ne segdür ol ki aldanur anuñ bir pâre nânına

G. 493/4

Yukarıdaki beytinde tezatlı bir anlatımla, dünyanın bir parça ekmeğine aldanan köpek gibi, dünya sultanlığına iltifat etmez ve kanaat şahlığından yana tavrını koyar.

Şâir, alemde sevgilinin bulunduğu yeri Firdevs cennetlerine değişmeyecek kadar aşk peşindedir:

Âlemde kûy-ı yârümi Firdevs’e virmezem

Bir blblem Behişt yeter baa gülşenüm

G. 321/5

“Tene dir nâ” diyü meclisde srd itse sen

Başlar ey rh-ı revânum ditremege dir dir ten

M. 28

“Tene dir nâ” kelimeleriyle hem nağme, hem tene hayır, hem de “nâ” ile ney’i hatıra getiren bir söyleyişle oynayan şâir, eğlence meclislerinden hoşlanan, Ahdî’nin “*Mezkru tab’ı ziyâde küşâde olmağın latîfeleri gâyet de çokdur. Cümlesinden biri budur ki kasaba-i mezkrede zümre-i sipahiden Baba Kşeyr nâm nedm-i hâs u ‘âm olan yah-frşu ittifâken bir gün teferrüc-knân cânib-i yahdânına revâne olduklarında, mutâyebe yüzinden karısına müte ‘allik bu beyti bedîhe hb buyurmuşdur*” diyerek:

Harâretten meded öldük Kşeyr

Bize in‘âm-ı ‘âm eyle karından⁵⁸

beytini zikrettiğ gibi, latife yapmayı seven birisidir.

Ey Behişt! Harab olmuş sinemiz, gönül nalesinden içinde genç oğlanın bulunduğ bir eve benzedi:

Nâle-i dilden Behişt sne-i vrânumuz

Beñzedi ol hâneye kim anda genc oğlan olur

G. 94/5

Gönül, sevgilimin rüyamda koynuma girdiğini görse, yeniden dirilme gününe kadar o uykudan uyanmak istemez:

Düşde görsem koynuma girdiğini cânânumu

İstemez uyandğm dil haşre dek ol hâbdan

G. 421/4

Ben, bir gece koynuma soyunup geldiğin ve can gibi sinemin tahtına sultan olduğun zamanı görür mym?

Ben görem mi bir gice koynumda ‘uryân olduğu

Cân gibi bu snemn tahtına sultân olduğu

G. 261/1

Benim sonum nereye varacak, bilmiyorum. Ben laubali bir aşığm, gönlümü alan da, nazik mizaçlı:

Bilmezem âhir ser-encânum neye irse gerek

Lâubâli ‘âşıkam ben dilberm nâzk-mizâc

G. 63/3

beyitlerinde görüldüğü gibi lâubâli, mnâcâtında;

Yâ İlâh râh-revler reh-nümâlar hakkıçün

Yâdu ile hem-dem olan âşinâlar hakkıçün

⁵⁸ Ahdî, a. g. e. , s. 337.

Subhgâh-ı vuslatuñ şevkine her şeb-tâ-seher
Dûd-ı âhiyla göge ağan du'âlar hakkıçün

.....

Pâk dâmânlarla haşr eyle Behiştî bendeñi
Meclis-i 'ışkuñda çâk olan yakalar hakkıçün

G. 431/1, 2, 5

dediği gibi samîmî bir şahsiyetdir.

Şâirin dünya görüşünü de yansıtan bu beyitler, onun geçinecek kadar bir miktara razı olduğunu, mansıb peşinde koşmadığını, gönül zenginliğinin kendisi için yeterli olduğunu, dünya malına tenezzül etmediğini gösteriyor.

B. Edebî Şahsiyeti

Kaynaklarda Behiştî'nin iki yönüne işaret ediliyor. Öncelikle ilmî kişiliği. Bu çerçevede verdiği va'z ve nasihatlar, bunların halk üzerindeki etkileri, sonra, bu alandaki eserleri üzerinde duruluyor. Daha sonra da şâir kişiliği; murad ettiği manada şiir yazabilen, icat sahibi, hüsn ü edâ ile nazma kadir gibi vasıflarla dile getiriliyor.

Şâir hakkında en geniş bilginin yeraldığı Atâî, Âşık Çelebi ve Ahdi'de şu ifadelerle rastlıyoruz:

“Azîz-i merkûm mâlik-i mısır-ı 'ulûm dîde-i dil ü cânı
kuhlu'l-cevâhir-i tevfiq ile rûşenâ, harîf-i cihân neverd-i cenânı
zâhir ü bâtın 'ulûm ile âşinâ mecma'u'l-bahreyn-i mecâz u
hakikat mevrîdü'n-nehreyn-i 'ilm u ma'rîfet deryâ-yı tab'-ı
güher-bârı, dürr-i manzûm u mensûra şâmil, meşîme-i şîme-i
kerîmesi kâmil, veled-i kalbi vâridâta hâmil, sündüs ü istebrak-ı
zâhir u bâtın, câme-i isti'dâdına perniyân ve betâ'in-i sebzezâr-ı
hatt-ı safâ-bahşı sünbüle-i fazl u 'irfânuñ kiştî ve ebkâr-ı
efkâr-ı 'ilmiyesi, reşk -i hûrân-ı behiştî idi. Âsâr-ı celîlesinden
şerh-i Hayâlîsi'ne hâşiyesi ve âdâb-ı bahisden Mes'ûd-ı Rûmî
üzre hâşiyesi ve şürûh-i Miftâh'a ta'lîkâtı ve Câmi kenârında
ba'zı kelimâtı vardır. İttifâk-ârâ bunuñ üzerinedür ki Hayâlî
hâşiyesinde itdügi nakş-ı dil-keş sûzen-i hayâl ile misâl-i harîr
münakkaş olup köhne-resm-i üstâdân-ı Rûmî vü Hitâyî'ye
kalem-i nisyân çekmiş ve hâkrîz-i Mânî tab'ân-ı ma'âniye
gubâr-ı idbâr ekmişdür. Bahr-i seri'de Cemşâh u 'Alemşâh nâm
kitâbı ve müretteb divân-ı belâgat-nisâbı vardır⁵⁹. ”

“Zemân-ı iştigâlinde Hayâlî'ye vü gayre havâşi ve ta'likâtı ve zamân-ı ferâğ-ı hâlinde mütâla'ası sebkât itdügi tefâsirde niçe tedkikâtı vardır. Fi'l-hakika 'âsâr-ı 'ilm u ifâdesi ile etrâf müşerref ve esmâ u âzân helâk leâl-i va'z u nasîhati ile müşennefdür. Pâye-i münîr-i hitâbet 'uluvv-i me'âric-i fezâiline göre kem-pâye ve Molla Huseyn Vâ'iz bu kadr-i nakd-i fezâ'il u ma'ârif ile aña nisbet bizâ'atde bir hâce-i endek-mâyedür ve bi'l-cümle küttâb hükmünce şâ'ir ve murâd idündiği ma'nâlarda hassa tahayyüller idüp hüsn ü edâ ile nazma kâdirdür.”⁶⁰

“Mütâla'a-i (kütüb-i) mütedâvile ve tefâsir ü ehâdise evkât-ı bâ-berekâtın sarf idüp her fenne resâ'il yazmışdır ki makbûl-i merdüm-i efâzıl olmuş ve zât-ı şerîfi kemâlât ile âreste ve 'unsûr-ı latîfi hilm ü hayâ ile pîrâstedür. El-hakk ol serâmed-i erbâb-ı hünerüñ ma'lûmât-ı mu'ciz-âyâtı ve kemâlât-ı bilâ-nihâyâtı bir haddedür ki tarîkdan ferâgat itmeyüp ol semte sülûk idüp sâ'ir müderrisîn gibi tadrîs kabûl itse, az zamanda mevâlî-i 'izâm ve ehâli-i kirâmdan 'add olunması mukarrer idi. ... Hakkâ budur ki gâyetile zarîf u latîf, hoş-sohbet, pîr-i dâna-dil, pür-himmet ve sanâyi'-i şî'rde ve sâir 'ulûmda kâmindür. Aksâm-ı nazma kâdir ve tarz-ı mesnevîde sâhir ve kasâid-i pür-fevâ'idi lezîz ü pâk ve beyne'n-nâs bî hadd ü bî-kıyâs vâkı' olmuşdur”⁶¹.

Âşık Çelebi'ye yakın ifadelerle Behiştî'nin sanatını dile getiren Hasan Çelebi de, onun va'z u nasihatlarının Çorlu'da büyük küçük herkesin kulağında küpe olduğunu ve ilmî eserlerinin bulunduğunu ifade ettikten sonra “Ve fenn-i şî'rde dahı fâ'ik her cihetle medh u tavsîfe lâ'ik şâ'ir-i sâhir, 'adil ü nazîri nâdir, ma'nâ-yı latîfe ibdâ' ve ihtirâ'a kâdirdür. Eş'âr-ı hûbunuñ üslûb-ı mergûbı vardır”⁶² diyerek, şiirleri ve şâirliğine dair değerlendirmesini aktarır. ‘Âlî ve Beyânî “hoş-âyende eş'ârı” olduğunu⁶³, Riyâzî de “Fazîlet-i 'ilmiye sâhibi olup Hayâlî'ye hâşiye yazmışdır. Hakkâ ki tîşe-i hâme ile sikkeyi mermerde kazmışdır. Nazm-ı safâ eseri nesîm-i Ürdibehiştî gibi rûh-efzâdur”⁶⁴ diyerek görüşlerini belirtirler.

Görüldüğü gibi özellikle Atâî onun zahir ve batın ilimlerdeki derinliğine dikkat çekiyor ve Akâid-i Hayâlî'ye yaptığı şerhi Rum ve Hita

⁶⁰ Âşık Çelebi, a. g. e. , s. 208.

⁶¹ Ahdî, a. g. e. , s. 333-334.

⁶² Hasan Çelebi, a. g. e. , s. 227.

⁶³ Âlî, a. g. e. , s. 200; Beyânî, a. g. e. , s. 28.

⁶⁴ Riyâzî, a. g. e. , s. 57.

ülkesinin üstadlarını unutturduğunu ifade ediyor. Ahdî'nin de onun diğer müderrisler gibi tadrîs kabul etse az zamanda büyük âlim ve toplumun önde gelen büyüklerinden olacağından şüphesi yoktur. Eserleri kısmında da genişçe değinileceği gibi, Hayâlî haşiyesinin yankısı geniş olmuş ve Şerhu'l-Akâid üzerine yapılan önemli şerh, haşiye ve ta'likat arasında Behiştî'nin de adı anılmıştır.⁶⁵

Behiştî'nin şâirliği konusunda verilen bilgilere baktığımızda, "ibda'", "sâhir", "hayâl", "latîf", "üslûb-ı mergûb", "edâ" gibi nitelemeler öne çıkar. Âşık Çelebi'nin "ve bi'l-cümle küttâb hükmünce şâ'ir ve murâd idindügi ma'nâlarda hassâ tahayyüller idüp hüsn ü edâ ile nazma kâdirdür mesnevîde dahı Cemşâh u 'Alemşâh nâm bahr-i hafîfde bir dâstân ibda' itmişdür"⁶⁶ diyerek Behiştî'yi tanımladığı satırlarında, hassa tahayyüller ile aranan hayalin yeni, kendine özgü, başka hiç bir kimsede görülmeiyeni, şâirin kendi muhayyilesinin ürünü⁶⁷ kastedilmiştir. "Hüsn ü edâ" sözünde genel bir tavsif ve takdir söz konusudur⁶⁸. "İbda'" kavramıyla kastedilen de, yeni şeyler ortaya koyabilme, sanat eserine damgasını vurabilme, Cemşâh u 'Alemşâh mesnevîsinde önceliğin kendine özgü olması, bu konulardaki yenilik ve değişiklikleridir⁶⁹. Hasan Çelebi'nin "eş'âr-ı hûbunuñ üslûb-ı mergûbu vardır" sözünden, kendine özgülüğü, başkasına benzemeyişi ve alışılmışın dışında oluşu⁷⁰ anlaşılmaktadır.

Şiir ve Şâir Hakkındaki Görüşleri:

Divan şiiri belli estetik anlayışa sahiptir. Ortaya konan eserler bu estetik kurallar çerçevesinde değerlendirilir. Değerlendirmeler daha çok tezkireciler tarafından yapılır. Bunun yanında bizzat şâirin kendisi de değerlendirme yapar. Şâirin yaptığı değerlendirme, her ne kadar kendi şiirini övme, büyük üstatlarla kendisini kıyaslama, hatta onları yerme şeklinde olsa da, hem devrin şiir anlayışı, hem de şiirde varılması amaçlanan noktayı göstermesi açısından önemlidir. Bu değerlendirmeler, gazellerde çoğunlukla son beyitlerde birer beyitle, varsa mesnevîlerinde, kasîdelerinde de böyle olmakla birlikte, farklı üslup ve muhtevada oldukları için, bir kaç beyitte de

⁶⁵ Metin Yurdağür, **Bibliyografik Bir Kelam Tarihi Denemesi**, İst. 1989, s. 52.

⁶⁶ Âşık Çelebi, **a. g. e.**, s. 208.

⁶⁷ Harun Tolasa, **Şehî, Latîfî, Âşık Çelebi Tezkirelerine Göre 16. YY'da Edebiyat Araştırma ve Eleştirisi I**, Ege Üni. , Ed. Fak. Yay. , İzm. 1983, s. 368.

⁶⁸ **A. g. e.**, s. 374.

⁶⁹ **A. g. e.**, s. 218.

⁷⁰ **A. g. e.**, s. 268.

dile getirilebilir. Hatta mesnevîlerde bunun için özel bölümlerin açıldığı da görülür⁷¹.

Behiştî'nin de pek çok Divan şâiri gibi, şiir ve şâirliği ile ilgili değerlendirmeleri vardır. Biz burada Behiştî'nin, Divan'ında geçen şâir ve şiir hakkında kullandığı terimleri tek tek ele alacağız.

Şâirin, evvela selefin yolunda olduğunu, “Bu sözlerim selefin üslubundan dışarıda değildir. Yolcunun gitmesi-gelmesi, önderin ayağına uygundur” şeklinde Türkçeye çevirebileceğimiz aşağıdaki Farsça beytinden öğreniyoruz:

Ger ne-bîrûnest ez-üslûb-ı selef in guft u gû
Reft u pâ-y-ı reh-revân ber-vefk-ı pâ-y-i rehberest
K. 4/42

Herşeyden önce şiirin cazibesinin olması gerekir. Yoksa şiir yazmanın anlamı olmaz:

Yazma ol şi'ri Behiştî çünkü kim
Hâl-bahş u hâlet-engîz olmaya
G. 437/5
Hâl bahş itsün Behiştî gibi şi'rin müdde'î
Yohsa bunda fâ'ide itmez igen kâlile bahs
G. 62/5

Şâirin, kendisini başkalarıyla da kıyasladığı aşağıdaki beytinden, şiirde muntazamlığın yanında, incelik ve akıcılığın da olması gerektiğini öğreniyoruz:

Degüldür gayri şâ'irler gibi nâ-muntazam şi'rûñ
Behiştî hem zerâfet hem selâset var kelâmuñda
G. 489/5

Şâiri bu cihanda birazcık eyleyen, gönül süsleyen şiiridir⁷². Zevk ehlinin işitdikçe dua etmesi için “beliğ eş'arının hal-bahş” olması gerekir⁷³.

Şiir, hüsn-i kelâm, aslında Allah vergisi olup, kişi kendi gayretiyle ona suret veremez⁷⁴. Şiirinde ince işleyiş ve süse gerek te yoktur:

Hudânuñ fazlıdur bu nazm u tertîb
Baña lâzım degüldür nakş u tezhîb
HB. vr. 26a

⁷¹ Harun Tolasa, **Divan Şâirlerinin Kendi Şiirleri Üzerine Düşünce ve Değerlendirmeleri**, Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi, Sayı:1, İzm. 1982, s. 16-17.

⁷² **Divan**, G. 317/5.

⁷³ **Divan**, G. 21/5.

⁷⁴ **Divan**, G. 354/5.

Behiştî, şiirini “*sûznâk*”, “*sûz*”, “*pür-sûz*” olarak vasıflandırır. Şiir, aynı zamanda müzikte bir makamın adı da olan “*sûznâk*” olunca gönle hoş gelir:

Nazm-ı Behiştî şem‘ine pervâne oldu halk
Eş‘âr sûznâk olıcak dil-pesend olur

G. 134/5

Hal ehlinin istediği, ya yakıcı, yada coşkulu şiiirdir. Behiştî de bunun dışında hareket etmez:

Eş‘âra düzme koşma virmez Behiştî sûret
Hâl ehlinüñ gıdâsı yâ sûz u yâ tarâbdur

G. 105/5

Şâir, şiirde asıl olanın mana olduğunu, onu ön planda tutmak gerektiğini aşağıya aldığımız üç beytinde dile getirir:

Ma‘ânîde degül sanur belâgat
Bedî‘a sa‘y idüp eyler hamâkat

HB. vr. 26a

Beyitte, ebkâr, beslemek, tab‘ ve dâye gibi, bir çocuğun yetiştirilmesini çağrıştıran kelimeler seçilerek, şâirin söylenmemiş güzel manalar bulduğu dile getirilmiştir:

Ey Behiştî ma‘ni ebkârın ne ra‘nâ beslemiş
Eyle billâhi ri‘âyet lutf-ı tab‘uñ dâyesin

G. 387/5

Şiirden maksat, nasihat ve mana olup, şöhret ve dış görünüş değildir:

Nasihatdur garaz şöhret degüldür
Gerekli ma‘nîdür sûret degüldür

HB. vr. 26. a

Şiirde mana renkli olursa, başka süse gerek olmadığını:

Edâ-yı hûb ile ma‘nâsı rengîn
Yiter lâzım degüldür gayri tezyîn

HB. vr. 26a

beyti ile ifade etmektedir.

Behiştî’nin, gerek bu dünyadaki hayatında ve gerekse dünya görüşünü belirleyen tasavvufta, gurbet mühim bir yer tutar. Bir mutasavvıf için dünya, gurbet yeridir. Onun için şiirin bu haleti yansıtması gerekir.

Garîbâne terennümlerle hâlet vermeye bezme
Behiştî mutribe öğret bu şi‘r-i gurbet-âlûdı

G. 560/5

“Zımnem anlaşılan ince ve dakik mana” şeklinde tanımlanan nükte, daha çok şâirin yaradılışı olan tab‘ı ile birlikte anılır. Kelime, aşağıdaki beyitte bir av sahnesi içerisinde işlenmiştir:

Bâl açup nükte hümâsı ne kadar uça büleñd
Bâz-tab‘umla Behiştî iderüm anı şikâr

G. 119/5

Şu beyitte de gün ışığına çıkmamış, söylenmemiş nükteleri şâir tabiati süslemiş, gören herkes de onu övmüştür:

Nükte ebkârını zeyn itse Behiştî tab‘uñ
Hüsn sûretde görüp her kişi tahsîn eyler

G. 106/5

Taze, parlak, nükteli, zarif, hoş gibi anlamlara gelen “âb-dâr” da, Behiştî’nin şiiri için kullandığı bir sıfattır. Şâir, mana deryasına kaptan olduğuna “şi‘r-i âbdârını” kanıt getirirken, derya, rüzgar, reis, âb gibi denizcilik terimlerine de yer verir:

Hele deryâ-yı ma‘nîñ Behiştî rûzgâr içre
Re‘îsi olduğum bes şi‘r-i âbdârumdan

G. 425/5

Behiştî’nin şiir için gerekli gördüğü bir başka sıfat, “hoşa giden, beğenilen” anlamlarındaki “hoş-âyende”dir:

Hoş-âyende gerek nazm-ı güher-bâr
Degül matbû‘ gam-ı nâ-puhte güftâr

HB. vr. 26a

Bir başka kavram da “şi‘r-i ter” ve “garrâ” terimleridir. “Ter”, taze, yeni, “garrâ” da, sevinçli, parlak, güzel anlamlarında bir kelimedir. Gönül ehli, şâirden taze gazel ister. Fakat üzüntü içindeki gönülden sevinçli şiir beklemek de imkan dahilinde değildir:

Ey Behiştî ehl-i diller benden ister şi‘r-i ter
Nazm-ı garrâ mı gelürmiş hâtır-ı gam-nâkden

G. 422/5

“Yumuşak, latif, mülayim” gibi anlamlara gelen “nerm” de, şiir için sıfat olarak kullanılmıştır. Yumuşak-sert tezaadına yer verilen beyitte, yumuşak ve latif olan şiiri, kıskanç şâirleri çileden çıkarır:

Şi‘r-i nermüm ne ‘acebdür ki Behiştî tokınur
Müdde‘îñüñ yüregi başına bir taş gibi

G. 553/7

Şâir, gönül alan şiir doğanının padişah eline düşmesi halinde, arzu ettiği kuşu avlayacağına inanır⁷⁵. Behiştî’nin şiiri “çendânca” değildir, ama “hoş-âmedce”, “şirince” gazelciktir⁷⁶.

⁷⁵ **Divan**, G. 330/5.

⁷⁶ **Divan**, G. 161/5.

Şiir için kullanılan bir başka sıfat, “fesâhat”, “fasih”, “efsah”dır. Aşağıdaki beyitlerden ilkinde “Behiştî gibi şiirleri oldukça fasih olan başka bir şâir var mı?” sözleriyle şiirinin fasihliğine delil getirirken, diğerinde de her şâirin Behiştî’ye nazîr olamayacağını altını çizmektedir:

Olur mı Behiştî gibi bir şâ’ir-i efsâh
Kim oldı fesâhatlerine sözleri bürhân
K. 3/65
Sanma her şâ’iri ‘âlemde Behiştî’ye nazîr
Kelimâtında fasihâ bedel olmaz kelegi
G. 513/4

Nazm ülkesinin hüsrevleri “şîrîn kelâmını” görseler, şâire Ferhâd olurlar⁷⁷. Bu “şîrîn kelâm”a kail olmayan kişinin zevkinden şüphe etmek gerekir, mana lezzetini bilmez⁷⁸. Nerede bir zevk ehli olsa, onun ağzını tatlı eden “şî’r-i şeker-rîz”idir⁷⁹. Şâir, Mesîh gibi ölüyü diriltmek için “şî’r-i ruh-bahşı” defter ü divana yazmışdır:

Behiştî mürde ihyâ itmege merdüm Mesîhâveş
Bu şî’r-i rûh-bahşı defter ü dîvâna tabşırdum
G. 348/5

“Rûşen kelâm” da şiir için kullanılan bir vasıftır. Şâir, Şems-rûşen, Rûm-Tebriz, amel-mezhep kelimeleri ile leff ü neşre de yer verir:

N’ola rûşen kelâmumla ‘amel itmezse Rûm ehli
‘Acem mezhepsüz olduğu ne kaygu Şems-i Tebrîz’e
G. 458/2

Behiştî’nin şiiri için kullandığı belli başlı teşbih ve mecazlar, şunlardır: Zülâl (G. 311/7, Genc/hazine (G. 258/5), dürr (G. 86/5, G. 471/4), pür-güher (G. 54/5, 366/5), âlem-i ma’nâ güheri (K. 3/66), hüsn-i kelâm (G. 201/5), sihr (G. 49/5), sihr-i helâl (G. 528/5), râyiha-i bâde-i elest (G. 264/5), Beyt-i Ma’mûr (G. 276/5, 419/5), baharistan (G. 48/5), deryâ-yı mey sefinesi (divanı) (G. 310/5), güher-bâr (Heşt Behişt vr. 26a), Kimya (G. 422/5).

Kendi şiirini hazineye, başkalarınınkini ise viranlığa benzettiği aşağıdaki beytinde şâir, beyt kelimesini de îhâm-ı tenasüplü kullanır:

Şu’arâ beyti arasında Behiştî şî’rûñ
Beñzer ol gence kim ola etrâfî vîrânlık
G. 258/5
Halel gelmez Behiştî nazmuña ta’n eylese nâ-dân
Ne gam şeytân harâbına dürüşse Beyt-i Ma’mûruñ

⁷⁷ Divan, G. 185/5.

⁷⁸ Divan, G. 200/5.

⁷⁹ Divan, G. 188/5.

G. 276/5

Yukarıdaki beyitte, nazmını Beyt-i Ma'mûra benzeten şâir, tıpkı Kabe'nin yıkılmasına çalışan şeytanın çabasının boşa çıkması gibi, cahilin, şâirin nazmını ayıplamasının da şiirine zarar veremeyeceğini belirtir. Şu beyitte de nazm ipine değişik cevherler dizen şâir, aşk dalgıcı olup belagat denizine dalmıştır:

Behiştî dürlü cevherler getürdüñ rişte-i nazma
Meger gavvâs-ı 'ışk olup belâgat bahrine talduñ

G. 293/5

Heşt Behişt mesnevîsinde sözü gül gibi hoş-bû, selâsetde de akar suya benzetirken⁸⁰, mecazen etkinin esas alındığı "hoş-bû"nun yanında, şu beyitteki "reyhân" da aynı anlamda olsa gerektir:

Dimâğ-ı cân mu'attar oldı bu güft ü gûyuñdan
Ne gülşende koparduñ ey Behiştî sen bu reyhân

G. 508/5

Behiştî'nin gazelleri çoğunlukla beş beyitlidir. Şâir bu durumu, iki ayrı beyitte, birinde beş parmağa, diğerinde de İhlas suresine benzeterek şiire taşır:

Hemvâredür Behiştîñüñ ebyât-ı nâzüki
Beş barmağüñ tefâvütü ellerdedür hemân

G. 430/5

Behiştîñüñ yine gûyâ ki mushaf-ı 'ışka
Beş âyet ile bu beş beyti sûre-i İhlâs

G. 232/5

Şâirin kendisi ile ilgili tanıtım ve değerlendirmeleri daha çok onun "şâir yaradılışı, şâirlik cevheri, yaradılıştan sahip olduğu sanatçı varlığı"⁸¹ anlamında kullanılan "tab'" çerçevesindedir:

Behiştî tab'-ı pâküñden ne hâletler konulmuşdur
Ki eş'âruñ semâ' itse tarabdan ehl-i hâl oynar

G. 176/5

Şâirin pak tabiatinden kaynaklanan nitelikleri sonucu şiiri sema etse, hal ehlini sevinçten oynatır. Takip eden beyitte, şâirin tabiat ovası öyle karışıktır ki, Ferhat ve Mecnûn'un gittiği yol bu olsa gerektir:

Ey Behiştî vâ'di-i tab'üñ ne şûr-engîz olur
Var ise Ferhâd u Mecnûn gitdügi vâdî budur

G. 111/5

Açduğum dem edâ-yı nutka dehân

⁸⁰ Heşt Behişt, vr. 26a.

⁸¹ Tolasa, "a. g. m"., s. 36.

Tab‘-ı pākūm akar su gibi hemân

CA. vr. 10a

Şâir konuşmak için ağzını açınca, temiz yeteneği akar su gibi olur.

Şâirin kendisi hakkında kullandığı teşbih ve tavsifler de şunlardır:

Mesîh (G. 348/5), Sâkin-i Kevser (G. 311/7), Sehhâr (G. 306/5, G. 181/5), Gazel-serâ (G. 82/2), bâz-tab‘ (G. 119/5), şâir-i efsâh (K. 3/65), şîr (G. 37/5), deryâ (G. 366/5), merd (G. 416/5), mana denizinin reisi (G. 425/5), büyüleyici (G. 427/5), sâye-perver (G. 327/5), gavnâs-ı ‘ışk (G. 293/5), bülend-pervâz (CA. vr. 10a), şehbâz (CA. vr. 10a), şehbâz-ı ‘ışk (G. 178/1), belâgat tahtının sultanı (G. 493/5), müselleme (G. 81/5), tılsım sahibi (G. 108/4), sayyâd (G. 522/5), bülbul (G. 288/5, G. 250/5), savaşı (G. 429/5), hokkabaz (G. 189/5).

Şâir, şîir ile çevre münasebetini de aksettirir. Bu çevre, okuyucu veya diğer şâirlerden ibarettir. Bunların tavrı olumlu veya olumsuzdur⁸².

Behiştî’nin dikkati çeken bir özelliği, özellikle gazellerinin son beytinde kendisini övmesidir. Bu medhiye, kimi zaman isim verilerek yapılan karşılaştırma, kimi zaman da bir kıyaslamaya gidilmeksizin yapılan övgüdür.

XVI. yüzyılda edebiyat, gerek imajlar açısından, gerek vezin açısından belli bir olgunluğa erişmiş, Fars klasiklerinin yanında yerli konu ve söyleyişler ortaya konmuş ve Divan Şâiri, Arap ve Fars şâirleriyle boy ölçüşür bir konuma gelmiştir. Bu psikoloji içerisinde değerlendirilmesi gereken aşağıdaki beyit, şâirin ne Acem, ne de Arapların bulamadığı bir tarzı bulduğundan ve zevk ehlinin bunu takdir ettiğinden söz etmektedir:

Nazm-ı Türkîde görüp şi‘rûnî dir ehl-i mezâk

Ey Behiştî ne ‘Arab buldı bu tarzı ne ‘Acem

G. 349/5

Yine bu psikoloji içerisinde düşünülmesi gereken, bu sahada kendinden başkasını kendi seviyesinde görmeyen bir söyleyişle karşılaşırız:

Herkes Behiştî tîğ-ı zebânûn zebûnıdır

Meydân-ı nazm içinde diger nîst bir menem

G. 344/5

Çağrışımı oldukça güçlü bir söyleyişle, kendinden önceki söz ustalarının yerini dolduran şâir, bir sonraki beytinde de, ele almak ve defterini dürmek deyimlerini de kullanarak, eskileri geçtiği iddiasındadır:

Belâgat tahtınûn sultânları bir bir sefer kıldı

Cûlûs itdi Behiştî şimdi anlarûn mekânına

G. 493/5

⁸² Cemâl Kurnaz, **Hayali Bey Divanının Tahlili**, MEB. Yay. İst. 1996, s. 39.

Ele alup Behiştî dîvânını
Selefün defterini dürsem olur

G. 128/5

Aşağıdaki beyitte, hayal kelimesini de cinaslı kullanıp, orijinal buluşlarına Molla Hayalî'nin hayalinin bile yetişemeyeceğini söyleyerek, kendisini Ahmet Hayâlî⁸³ ile kıyaslama yoluna gider:

Ger kasd-ı hayâl itse kelâmında Behiştî
İrmezdi hayâline anuñ Molla Hayâlî

G. 523/5

Şiir vadisinin kendisinden üstün olanları varsa, olsa olsa periler gibi gözden kayıptırlar:

Ey Behiştî dîdeden gâ'ib perîler gibidür
Vâdi-i şî'rûñ eger var ise bizden yegleri

G. 537/5

Behiştî'nin şiirini kıskanç kimseler ne kadar kıskansa da, dil kılıcıyla kafirleri katledip, onları susturmuştur.

Şî'r-i Behiştî'ye hased ehli nice ta'n ide kim
Tîğ-ı zebân ile bugün kâtil-i küffâr menem

G. 317/5

Okuyucu üzerindeki etkisini de, gazeli sihr-i helal olduğu için, memleketin güzellerinin kendisine ram olmasının doğal olduğu şeklinde, dile getirir:

Ey Behiştî gazelün sihr-i helâl oldı yine
N'ola râm olsa saña memleketün mahbûbı

G. 528/5

Taklide karşı olan şâir⁸⁴, başkalarının şiirlerinden mana ve söz çalınmasına da hoş bakmaz ve bunları eleştirir. Bu şekilde mana ve söz çalanları kahbezenlikle itham eder. Kendini bunlara tenezzül etmeyen, mert ve orijinal malzemeler ortaya koyan bir şâir olarak görür:

Uğurluk kahbe-zenlikdür Behiştî merd şâ'irsin
Fikirsiz bîkr-i ma'nâlar düzersin kendü kendünden

⁸³ Şemseddin Ahmed b. Musa el-Hayâlî. Daha çok Hayâlî Ahmet Efendi veya sadece Hayâlî adıyla tanınmıştır. Eğitimi tamamladıktan sonra, önce Filibe medresesine, daha sonra da İznik medresesi müderrisinin vefatı üzerine buraya tayin edilmiştir. 1470 yılında oldukça genç bir yaşta, 33 yaşında vefat etmiştir. Şerhu'l-Akâid en- Nesefiye üzerine bir haşiye yazmıştır. Nesefî Akaidi olarak bilinen bu eser, Osmanlı medreselerinde ve halk arasında çok tutulmuş, pek çok kişi tarafından da şerh edilmiştir. (Bkz. M. Said Yazıcıoğlu, **Hızır Bey**, Ank. 1987, s. 37-39.)

⁸⁴ **Divan**, G. 256/5.

G. 416/5

Şâir, Cemşâh u Alemşâh mesnevîsinde:

Tîr-i dil-dûz salduğum kavsi
Pehlevândur çekerse Firdevsî

Eylesem gülşen-i suhende nevâ
Âferîn-bâd ide Nevâ'î baña

CA. vr. 9b-10a

diyerek, ilkinde Firdevsî kelimesi hariç, tamamını okçuluk terimlerinden kuran şâir, “eğer Firdevsî attığım gönül delen yayı çekerse, hakiki ok atıcısıdır” der ve ikincisinde de neva kelimesini cinaslı kullanarak, Nevaî’yi kendisine aferin dedirtir.

Şâirin en çok etkilendiği kişi, Hâfız’dır. Bunu değişik yerlerde tekrarlar:

Mushaf-ı ‘ışkî Behiştî ezber itmişsin tamâm
Himmet olmuş gibi sana Hâfız-ı Şîrâz’dan

G. 417/5

beytinde, aşk mushafının tamamını, takip eden beyitte de çocukken aşk ayetini, Hafız’ın himmeti ile ezberlediğini:

Ey Behiştî rûh-ı pâk-i Hâfız-ı Şîrâz imiş
Tıfl iken ‘ışk âyetini itdüren ezber baña

G. 24/5

şu beyitte de, aşk mektebine muallimin Hafız olduğunu, Rum şâirlerinin bunu bilmesi gerektiğini dile getirir:

Gayrden geçsün Behiştî şâ’irân-ı Rûmı di
Mekteb-i ‘ışka mu’allim Hâfız-ı Şîrâzidür

G. 115/5

Şâir, aşağıdaki beyitte, şiirini bir başka Fars şâiri, Mîr-i Hocend’de ulaştırır:

Ey Hızr-ı mübârek bî-dâr Âb-ı Hayât irgür
Şi’rini Behiştî’nün tâ Mîr-i Hocend ister

G. 133/5

Selmân’la ruhlar aleminde görüşen şâir:

Şâ’ir olmadın Behiştî ‘âlem-i ervâhda
Nice yıllar eylemişdür rûh-ı Selmân ile bahs

G. 62/5

Aşağıdaki beyitte de, Selmân’ın söz incisini kırarak, değersiz hale getirdiğini ifade eder:

Yine bâzâr-ı belâgatde Behiştî nazmuñ
Kıldı kıymetde dür-i güfte-i Selmân'ı şikest
G. 59/6

Fahriye niteliği taşıyan söyleyişlerin yer aldığı makta beyitleri, Behiştî'nin şiirlerini, nüktesi, manası, sözü, belagati, divanı, gazeli, kasidesi, şiirin nağmesi, ebyatı, vs. yönünden, şiir, şâir anlayışını da yansıtacak şekilde, tavsif ve tanımlara yer vermektedir⁸⁵.

Sonuç olarak kaynaklar, Behiştî'nin önce ilmî kişiliğine; verdiği vaaz ve nasihatlarla, bu alandaki eserlerine, sonra da edebi kişiliğine; arzu ettiği manada kendine has hayaller kurup şiir yazabildiğine, icad sahibi oluşuna ve söyleyişindeki güzelliğine işaret ederler. Tezkirelerin bu değerlendirmeleri yanında, şâirin şâir ve şiir hakkında değerlendirmeleri de vardır. Bu değerlendirmeler şâirin, kendi şiirini değerlendirmesi olduğu kadar, umumi bir özellik de taşır. Behiştî'nin, şâir ve şiir hakkında değerlendirmede bulunurken belirgin olarak kendi şiirlerini de övdüğü görülür.

Behiştî'de Dil ve Üslup

Behiştî divanına genel olarak baktığımızda, şâirin dilinin oldukça sade olduğunu, mahalli unsurlara yer verdiğini, atasözü ve deyimleri yoğun olarak kullandığını, redifî oluşturan kelimelerin çoğunu Türkçe kelimelerden seçtiğini, çok az terkip kullandığını, halk söyleyişlerini ustalıkla şiire taşıdığını, görürüz. Bazı kelime ve eklerde zaman zaman arkaik diyebileceğimiz, Eski Anadolu Türkçesi özelliklerinin yer aldığına da şahit oluruz.

Divana sadelik, terkiplerin azlığı açısından bakınca, genellikle terkipsiz söyleyişin tercih edildiğine, terkipli söyleyişlerin de çoğunlukla iki kelimeyi geçmediğine tanık oluruz. Divanda üç gazelin terkipsiz, 5, 92, 486 nolu gazellerin bir terkipli, 4, 134, 160, 243, 249, 434, 460, 464 ve 529 nolu gazellerin iki terkipli, 318 ve 344. gazellerin üç terkipli, 259, 260, 271 321 ve 517. gazellerin dört terkipli, 129, 255 ve 269 nolu gazellerin 5 terkipli, 163. gazelin de altı terkipli olduğunu görürüz.

Kafîye ve Redifte de ayrıntılı bir şekilde ele alınacağı gibi, rediflerin %94. 32'si Türkçe rediflerden oluşmuştur. Aşağıdaki örnekler, hem söyleyiş olarak rahat, hem de halk söyleyişine fazla müdahale edilmeden şiire girmiştir:

⁸⁵ Bu beyitlerin bazıları için bkz: G. 13/5, 181/5, 462/5, 177/1, 510/5, 503/5, 474/5, 106/5, 233/5, 232/5, 552/7, 288/5, 250/5, 105/5, 419/5, 366/5, 264/5, 56/5, 51/5, 49/5, 36/5, 14/5, 527/5.

Âşnâlık tarîkına eşelüm
Eski derdün 'asâbesin şeşelüm
Bağrımız başını birez deşelüm

T. 3/2a-b-c

San ol şahs-ı beyâbânem ki kaldum zulmet-i şebde
Yağar yağmur eser yel her taraftan berk urur şimşek

G. 270/3

Gam-ı cânân baña senden degül cândan mukaddemdür
Yıkıl git şundan ey dil çünkü sen ol gamdan incindün

G. 272/2

Sanma sûfî hırka egnümde külâhum serdedür
Bâdeye rehne konulmuş her biri bir yereddür

G. 164/1

Aşağıdaki mısralarda halk söyleyişi, neredeyse hiçbir değişikliğe uğramadan olduğu gibi şiire girmiştir:

Beni unutmasun Allâh'ı seven yârânım

G. 338/5

Böyle takdîr itmiş Allâhum benüm

G. 319/4

Su gibi gönlüm gözüm saña nice meyl itmesün

G. 96/2

Gelse gelme dimezüz gelmez ise gel dimezüz

N. 3/2

Ne anda ay u ne hod bunda gün var

M. 7/2

Ferhâd'a 'ışk-ı Şîrîn bir tatlucak belâdur

M. 12/2

Geldi geçdi güzelüm ol dahı bir hâlet idi

M. 35

Suç mu itdüm bülbül oldumsa gülüm balum saña

G. 3/4

Tâ güççügüken zühde nâ-kâbil idüm cânâ

G. 8/2

Senün gibi çoğ olur bu cihânda gölgesi gökcek

G. 270/1

Taşlar yumasa anı sürüp köpüklü sabun

G. 367/1

Dirildün ey Behiştî yağlu ballu

G. 432/5

Şu beyit de, tam bir sehl-i mümteni örneğidir:

*Pâdişâh olduñ ise zulmi gider kim yarın
Hak huzûrunda iki hasmı berâber korlar*
G. 162/2

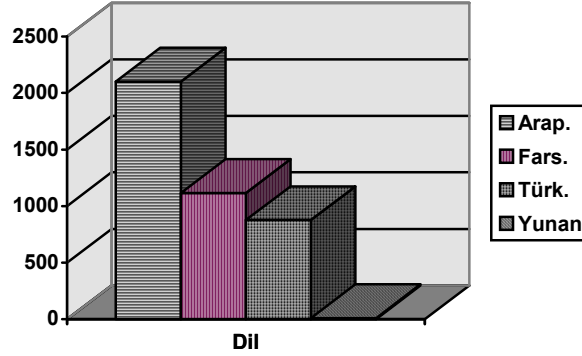
Behiştî'nin kelime dünyasına baktığımızda, ufkunun hayli geniş olduğunu, kullandığı kelime sayısının fazlalığını görürüz. Divanda çekimleri hariç madde başı olarak alınan kelime sayısı 4104, farklı tamlama sayısı da 2689'dur. Divan şâirlerinin kelimelere yüklediği mecaz ve tamlamalarda oluşturdukları farklı anlamlar da gözönüne alınırsa, Behiştî'nin en az beşbin kelimeyle düşünüp yazdığını söylemek mümkündür. Elbette, diğer eserlerindeki kelimelerin de buna dahil edilmesiyle şâirin, kelime dünyasının daha da geniş olduğu görülecektir.

Şâirin kullandığı kelimelerin 2. 102 (% 51. 21)'si Arapça, 1. 117 (% 27. 21)'si Farsça, 876 (% 21. 34)'sı Türkçe, 9 (% 0. 21)'u da yunanca kökenlidir. Sıkça geçen kelimelerin çoğunluğunu Türkçe, özellikle fiil kökenli kelimeler oluşturur. Sadece “olmak” kelimesi, çekimleriyle birlikte 1. 400, “itmek” 800, “eylemek” 550 kez tekrarlanmıştır. Fiiller kadar olmasa da Türkçe sıfatların da sıklıkla tekrarlandığı görülecektir. “Bir” sıfatı 600, “bu” sıfatı 300 kez gibi.

Arapça ve Farsça yazılmış şiirleri hariç tutulursa, fiillerin tamamı Türkçe kelimelerden oluşur.

Divanda kullanılan kelimelerin çeşitliliğinde, aşağıdaki tablo ve grafikde de görüleceği üzere, Arapça kelimelerin baskınlığı vardır:

Dil	Sayı	%
Arapça	2. 102	51. 21
Farsça	1. 117	27. 21
Türkçe	876	21. 34
Yunanca	9	0. 21

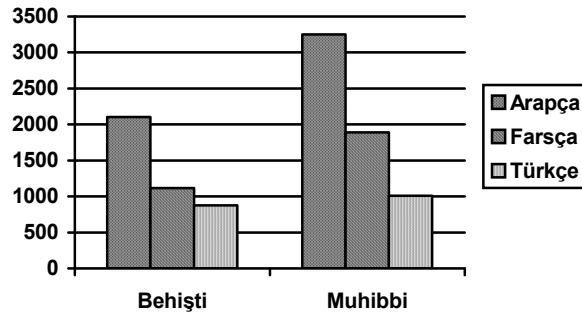

Divan Edebiyatı, Arap Edebiyatı'ndan ziyade Fars Edebiyatı'ndan etkilenmiş olmasına rağmen, Arapça kelime çeşidinin, Farsça sözcüklerin iki katına yakın bir şekilde karşımıza çıkması, ilk planda şaşırtıcı görünmektedir. Ancak, Arap Edebiyatı'nın Kur'an öncesi seviyesi ve Kur'an'ın Arapçaya getirdiği zenginlik ortadadır. Arap dili, din ve medeniyet yoluyla hem kendi gelişimini hızlandırmış, hem de dinin ulaştığı toplumlara, dinin kavramlarıyla birlikte kendi kelimelerini de götürmüştür. Zaman içerisinde bu kelime ve kavramlar, dilin kabul gördüğü toplumda benimsenmiş, özümsemiş, kendi kavram ve kelimeleri olarak algılanmaya başlanmıştır. Bu, son derece doğal bir süreçtir.

Güçlü bir kültürü olmasına rağmen, Türk toplumundan önce İslam ve İslam Medeniyeti ile karşılaşan Farslar, zaman içerisinde Arap dilinin ve edebiyatının etkisinde kalmışlardır. Türk toplumunun İslam'ı kabullenmesi, yine Farslar kanalıyla gerçekleşmiş ve klasik şiir de kendisine model olarak Fars Edebiyatı'nı görmüştür. İslam kültürünün tesiriyle Arap dili ve edebiyatının etkisi altında kalan Fars Edebiyatı, klasik şiire modellik yapınca, hem Fars kültürü ve dilini, hem de etkisi altında kaldığı Arap dili ve kültürünü bize taşımıştır. Böyle olunca bizim Kur'an dili olan Arapçaya karşı ilgimize, bir de bize modellik yapan Fars Edebiyatı'ndan gelen Arapça kökenli kelime ve kavramlar eklenmiştir. Bu açıdan bakılınca, divanda kullanılan Farsça kelimelerle Arapça kelimelerin oranı, çok şaşırtıcı görünmemektedir. Aynı şekilde Türkçe kelimelerle Arapça ve Farsça kelimelerin oranları da şaşırtıcı değildir. Zaman içerisinde kelimelerin menşei ne olursa olsun, toplumu ifade etmeye başlayan kelime ve kavramlar, o dilin kendi malı haline gelmektedir.

Yukarıda verdiğimiz bu rakamlar, Behiştî'nin çağdaşı Muhibbî'nin Gül ü Nevruz Mesnevisi ile de paralellik arzirmektedir⁸⁶. Bu durumu aşağıdaki tablo ve grafikte daha iyi görmek mümkündür.

	Behiştî			Muhibbî	
Dil	Sayı	%	Dil	Sayı	%
Arapça	2.102	51.21	Arapça	3.252	49.6
Farsça	1.117	27.21	Farsça	1.891	28.8
Türkçe	876	21.34	Türkçe	1.010	15.4

Arapça ve Farsça kelimelerdeki yüzdeler, belli bir kanaati vermektedir. Türkçe kelimelerdeki ciddi sayılacak farklılık da, birinin mesnevi, diğerinin divan olmasından kaynaklanabileceği gibi, şâirlerin kendi tasarrufları da olabilir.

Mana veya vazife bakımından Arapça kelimelere baktığımızda, aşağıdaki tabloda görüldüğü gibi, Arapça kelimelerin % 87.25'i tek başına isim, % 7.23'ü sıfat, % 1.23'ü Arapça-Farsça birleşik isim, % 1.04'ü Arapça-Farsça birleşik sıfat, % 0.85'i Arapça-Türkçe birleşik isim durumundadır. Birleşik isimler de dahil edilirse Arapça kelimelerin yaklaşık % 90'ı isimlerden oluşmuştur.

İsim	sayı	%
A. i.	1.834	87.25
A. e.	5	0.23
A. s.	152	7.23
A. ü.	7	0.33
A. b.	1	0.04

⁸⁶ H. İbrahim Delice, "Niğdeli Muhibbî ve Gül ü Nevruz Mesnevisi", **Türklük Bilimi Araştırmaları**, S. 4, s. 145-162.

A. zf.	14	0. 66
A. b. i.	9	0. 42
A. b. s.	4	0. 19
A. F. b. zf.	4	0. 19
A. F. b. i.	26	1. 23
A. F. b. s.	22	1. 04
A. F. b. ü.	1	0. 04
A. F. T. b. i.	1	0. 04
A. T. b. i.	18	0. 85
A. T. b. s.	3	0. 14
A. T. b. zf.	1	0. 04
Toplam	2. 102	51. 21

Tabloda, A. i. : Arapça isim, A. e. :Arapça edat, A. s. : Arapça sıfat, A. ü. : Arapça ünlem, A. b. : Arapça bağlaç, A. zf. : Arapça zarf, A. b. i. : Arapça birleşik isim, A. b. s. : Arapça birleşik sıfat, A. F. b. zf. : Arapça-Farsça birleşik zarf, A. F. b. i. : Arapça-Farsça birleşik isim, A. F. b. s. : Arapça-Farsça birleşik sıfat, A. F. b. ü. : Arapça- Farsça birleşik ünlem, A. F. T. b. i. : Arapça- Farsça- Türkçe birleşik isim, A. T. b. i. :Arapça- Türkçe birleşik isim, A. T. b. s. : Arapça- Türkçe birleşik sıfat, A. T. b. zf. : Arapça- Türkçe birleşik zarfı karşılamaktadır.

Farsça sözcüklere bakıldığında, durum Arapçadan farklıdır:

isim	sayı	%
F. i	572	51. 20
F. e.	14	1. 25
F. s.	171	15. 30
F. ü.	1	0. 08
F. b.	1	0. 08
F. zf.	22	1. 96
F. b. i.	64	5. 72
F. b. s.	194	17. 36
F. b. zf.	11	0. 98
F. c.	1	0. 08
F. İt. b. i.	1	0. 08
F. A. b. i.	14	1. 25
F. A. b. s.	25	2. 23
F. T. b. i.	20	1. 79
F. T. b. s.	3	0. 26
F. T. b. zf.	3	0. 26
Toplam	1. 117	27. 21

Tabloda F. i. : Farsça isim, F. e. : Farsça edat, F. s. : Farsça sıfat, F. ü. :Farsça ünlem, F. b. : Farsça bağlaç, F. zf. : Farsça zarf, F. b. i. : Farsça birleşik isim, F. b. s. : Farsça birleşik sıfat, F. b. zf. : Farsça birleşik zarf, F. c. : Farsça cümle, F. İt. b. i. : Farsça- İtalyanca birleşik isim, F. A. b. i. : Farsça- Arapça birleşik isim, F. A. b. s. : Farsça- Arapça birleşik sıfat, F. T. b. i. : Farsça- Türkçe birleşik isim, F. T. b. zf. : Farsça- Türkçe birleşik zarfı karşılamaktadır.

Görüldüğü gibi Farsça kelimelerin % 51. 2'sini isim, % 15. 30'unu tek kelime halinde sıfat, % 17. 36'sını Farsça birleşik sıfat, % 5. 72'sini Farsça

birleşik isim, % 2. 23'ünü Farsça-Arapça birleşik sıfat, % 1. 79'unu Farsça-Türkçe birleşik isim oluşturmaktadır. Farsça kelimelerdeki isim oranı toplandığında % 60, sıfat oranı toplandığında ise % 35. 15 gibi bir rakam karşımıza çıkar.

Türkçe kelimelere bu açıdan bakılınca daha farklı bir tablo ile karşılaşırız. Türkçe kelimelerin % 43. 26'sı isim, % 35. 61'i fiil kökenli, % 10'u sıfat, % 4. 68'i zarf, % 2. 62'si de edattan oluşmaktadır. Türkçe kelimelerde isimlerin oranı toplam % 44 olup, Arapça ve Farsçaya göre oldukça düşüktür. Hareket ifadesinin tamamının Türkçe kelimelerden karşılanmış olması, Türkçe fiillerin oranını yükseltmiştir. Sıfat oranı da Arapça kelimelerdeki sıfat oranına yakındır.

İsim	sayı	%
T. i.	379	43. 26
T. e.	23	2. 62
T. s.	88	10. 04
T. ü.	8	0. 91
T. b.	3	0. 33
T. zf.	41	4. 68
T. zm.	11	1. 25
T. b. i.	5	0. 57
T. b. s.	1	0. 11
T. b. zf.	1	0. 11
T. f.	312	35. 61
T. A. b. s.	1	0. 11
T. F. b. s.	2	0. 22
T. A. b. i.	1	0. 11
Toplam	876	21. 34

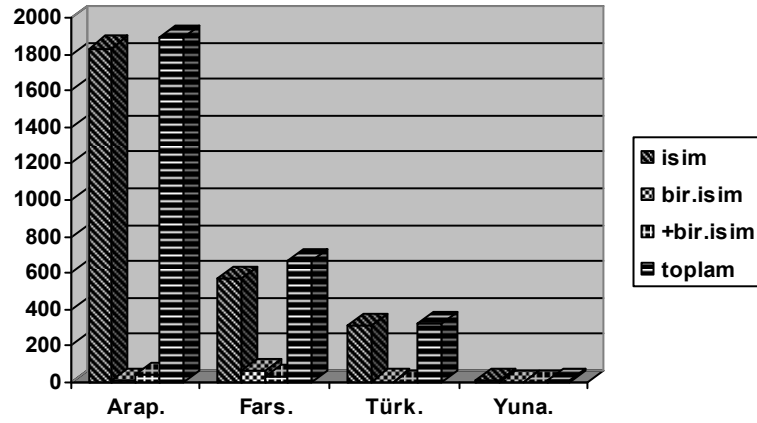
Tabloda, T. i. : Türkçe isim, T. e. : Türkçe edat, T. s. : Türkçe sıfat, T. ü. : Türkçe ünlem, T. b. : Türkçe bağlaç, T. zf. : Türkçe zarf, T. zm. : Türkçe zamir, T. b. i. : Türkçe birleşik isim, T. b. s. : Türkçe birleşik sıfat, T. b. zf. : Türkçe birleşik zarf, T. f. : Türkçe fiil, T. A. b. s. : Türkçe- Arapça birleşik sıfat, T. F. b. s. : Türkçe- Farsça birleşik sıfat, T. A. b. i. : Türkçe- Arapça birleşik isimi karşılamaktadır.

Üç dilden kelimeleri bir araya topladığımızda, Behiştî'nin kelime tercihinin % 70. 32'sini isim, % 16. 22'sini sıfat, % 7. 6'sını fiil, geri kalan kısmını da vazifeli diğer kelimeler oluşturur. Bunu aşağıdaki tablo ve grafikte daha rahat görmek mümkündür:

İSİMLER			SIFATLAR			
isimler	sayı	%		isimler	sayı	%
A. i.	1. 834	97. 13		A. s.	152	83. 97
A. b. i.	9	0. 47		A. b. s.	4	2. 20
A. +b. i.	45	2. 38		A. +b. s.	25	13. 81
Toplam	1. 888	100		Toplam	181	100

F. i.	572	85. 24			F. s.	171	43. 51
F. b. i.	64	9. 53			F. b. s.	194	49. 36
F. +b. i.	35	5. 21			F. +b. s.	28	7. 12
Toplam	671	100			Toplam	393	100
T. i.	312	98. 11			T. s.	88	95. 65
T. b. i.	5	1. 57			T. b. s.	1	1. 08
T. +b. i.	1	0. 31			T. +b. s.	3	3. 26
Toplam	318	100			Toplam	92	100
Y. i.	9	100					
Y. b. i.	-	-					
Y. +b. i.	-	-					
Toplam	9	100					
Genel Toplam	2886	70. 32			Genel Toplam	666	16. 22

Tabloda diğerlerinden farklı olarak, “. +b. i. ”: ... diğer dillerle birleşik isme, . +b. s. : ... diğer dillerle birleşik sıfata karşılık gelmektedir.

Sonuç olarak Behiştî divanında terkiplerin azlığı, mahalli unsurların ve halk söyleyişinin şiirdeki ağırlığı, redifi oluşturan kelimelerin tamamına yakınının Türkçe kelime ve eklerden oluşması, şâirin tercihinin dilde sadelik ve halk söyleyişinden yana olduğunun göstergeleridir. Behiştî, divanda daha çok Arapça, ikinci olarak Farsça menşeli kelimeler kullanmışsa da, kullanılan kelimelerin büyük bir kısmı Arapça-Farsça olmaktan çıkmış, toplumun gündelik hayatında kendilerini ifade eder bir hale gelmiştir. İsimlerin çoğu Arapça, sıfatların çoğu Farsça, fiiller de Türkçe kökenli kelimelerden oluşmuştur. Sıkça tekrar edilen kelimelerin başında Türkçe

fiiller gelmektedir. Bu açıdan bakıldığında, sayı olarak az da olsa, kullanım sıklığı bakımından Türkçe kelimelerin oranı hayli yüksektir.

Divandaki Atasözleri ve Deyimler

XV. yy. da Necâtî ile başlayan ve XVI. yy. da da rağbet gören atasözleri ve deyimlere şiirde yer verme temayülü, Behiştî Divanı'nda da görülür. Kelimelerin inceliklerini, nüanslarını, ifade imkanlarını iyi bilen şâirler, atasözleri ve deyimleri kullanırken, kelimelerin lügat ve deyim manaları ile ustalıkla oynarlar. Şâirin başarısı da, alınan atasözü ve deyimleri yerli yerince, özümseyerek, monte edilmiş havası vermeden ve diğer kelimelerle de mecz ederek şiire taşıyabilmesindedir. Bu açıdan Behiştî divanındaki atasözleri ve deyimler, tek tek tesbit edilmiş, atasözlerine yorum getirilmiş, deyimler ise birkaç örnek verilerek liste halinde sunulmuştur.

1. Atasözleri

Atasözleri iktibas esnasında kimi zaman vezin gereği kelime ekleme, çıkarma veya yerlerini değiştirme gibi işlemlere maruz kalır, kimi zaman da, olduğu gibi veya mana olarak yer alır. Bazı beyitlerde “bu meseldür”, “budur temsil” gibi ifadelerle atasözü olduğu belirtilir. Bir kısım beyitlerde “zira”, “çünkü”, “kim” gibi kelimelerle veya “imış”, “demişler” “idermiş” gibi -mişli geçmiş zaman rivayeti yoluyla atasözü olduğu sezdirilir. Beyitlerde yer alan bazı sözlerin ise, atasözü olup olmadığını kestirmek güçtür. Bunlar, kelâm-ı kibardan veciz, hikmetli sözler olabileceği gibi, atasözü olup da zaman içerisinde unutulmuş sözler de olabilir. Mesela şu beyitteki:

Vuslat isterseñ tahammül kıl Behiştî firkate

Sabrile zîrâ koruk helvâ belâlar bal olur

“Sabrile koruk helva, belalar bal olur” söyleyişi, bugün “sabrile koruk helva, dut yaprağı atlas olur” olarak kullanılmaktadır. Tabiidir ki “belalar bal olur” söyleyişi de atasözüne uygundur.

Yine,

Yârüñ suhanlerin götürürsem ‘aceb degül

Zahmet degüldür ehl-i dile âşinâ yüki

G. 529/3

Dil rübâlar sebak-ı nâz iderler ezber

Varak-ı mihr ü vefâyı kim okur kim diñiler

G. 173/2

Hayr iden mâl-i harâm ile bulur sanma sevâb

Ki metâ'ı alıma ol kes ola akçası kem

G. 349/4

Taşı nerm itdi katı göñlüne kâr eylemedi
 Nice âhen-dil olursın begüm Allah seni
 G. 548/2

gibi beyitlerde yer alan ifadelerin, atasözü mü yoksa kelâm-ı kibar cinsinden veciz sözler mi olduğunu kestirmek zordur.

Atasözleri beyitlerde cinas, iham, tevriye, leff ü neşr, tenasüb gibi sanatlarla kullanılır.

1. Ak akçe kara gün içindir. Atasözü, “demişler” rivayetiyle hiç bir değişikliğe uğramadan beyitte yer almıştır. Âşık, gam günlerinde döktüğü göz yaşlarını ak akçeye benzetmektedir. Bu münasebetle zikrettiği ak akçe kara gün içindir ata sözünde, sevgiliden ayrı kaldığı gamlı günlerini kara gün olarak nitelemiştir. Göz yaşı ile akçe arasındaki benzerlikte renk, şekil, parlaklık ve küçüklüğün rol oynadığı anlaşılmaktadır.

N’ola döksem gam eyyâmında eşküm
Ağ akçe kara gün için dimişler

G. 135/2

2. Ağaç yaşken eğilir. Atasözü burada “kim” kelimesiyle sezdirilerek ve değiştirilerek yer etmiştir. Bir servi fidanına benzetilen sevgilinin, küçükken istenilen tarafa yönlendirilebileceği hususunu, tazelikte fidan her tarafa eğilimli olur şeklinde izah etmiştir.

Ol servi bezm-i gülşene tahrîk idem gibi
Kim tâzelikte her yaña mâ’il olur nihâl

G. 300/3

3. Alan bir kıldan alır. Atasözü “bu meseldür” şeklinde, bir değişikliğe uğramadan şiire girmiştir. Atasözünde geçen “kıl” ile “ûd” ve “miyan” arasında ihâm-ı tenasüb yapılmıştır. Divan şiirinde sevgilinin belinin inceliği, daha çok kıla benzetilerek ifade edilir.

Bu meseldür kim *alan bir kıldan alır* mutribâ
 ‘Bduñı gördüm miyân-ı yârdan aldum haber

G. 86/2

4. Ârife bir gül yeter. Bir çok şâirde karşılaştığımız bu söz, el çekmek deyimiyle birlikte yer almıştır. “Hercâyî”- “gülşen”, “câm-ı mül”- “gül” kelimeleriyle Leff ü Neşr ilişkisi kurulurken, “gül” kelimesi de kelimenin hem isim, hem fiil anlamları dikkate alınarak tevriyeli kullanılmıştır.

Çekdüm el hercâyilerden baña câm-ı mül yeter
 Kim bu âlem gülşeninde *ârife bir gül yeter*

M. 10/1

5. Baykuş viran yerde yuva yapar/ Baykuşun düneği örenlerdir. Divan edebiyatında aşığın sinesi, gerek sevgiliden gelen oklarla ve gerekse

aşığın, sinesini yırtmasıyla sürekli yaralıdır. Baykuşun ören yerlerinde tünemesi, aşkın canını baykuşa teşbihine sebeptir. Beyitte “murg-ı cân”-“bûm”, “tursa”-“ ‘âşiyân”, “sîne-i şad-çâkde”-“vîrâne” arasında müşevveş Leff ü Neşr de gözetilmiştir.

Murg-ı cân tursa ‘aceb mi sîne-i sad-çâkde
Eylemez mi ‘âşiyân vîrâne menzillerde bûm
G. 331/4

Mi‘mâr-ı ‘ışkuñ irmese nekbet konar sere
Vîrâne kalsa mesken olur bûm-ı şûma bâm
K. 2/29

6. Boş fıçı çok langırdar. Zira kelimesiyle atasözü olduğu belirtilmiştir. Didaktik bir özellik taşıyan beyitte, ağır başlı hareket etmenin gerekliliği, içi boş olan küpün çok ses çıkardığı gerçeğinden hareketle anlatılmıştır.

Pür şevk olan hurûşını hazm eylemek gerek
Zîrâ sadâ viren humuñ olur derûnı boş
G. 215/2

7. Bugün bana ise yarın sanadır. Divan şiiri sevgili anlayışı içerisinde pek rastlanmayan, sevgilinin başkasını sevmesinin dile getirildiği beyitte “n’ola” kelimesinin ilavesiyle atasözü yer etmiştir:

Cevr itme baña sen de seversin birin sakın
Bugün n’ola bañayise yarın saña olur
G. 93/2

8. Büyük başın büyük derdi olur.

Ez girîv-i kûshâ şâhân besî gavgâ keşend
Her ki bozrog ser buved derd-i sereş bozrogterest
K. 4/14

Büyük davulların sesinden şahlar büyük kavga çekerler (kavgaya tahammül etmek zorundadırlar). Büyük başın daha büyük derdi olduğu gibi.

9. Cennetde de olsa şeytana itikad edilmez. Düşmana itimad edilmemesinin gerekliliği, insanoğlunun cennetten uzaklaştırılmasına sebep olan şeytan kıssası anılarak dile getirilmiştir.

Gökde uçarsa düşmenüñ itme i‘timâd
Cennetde olsa eyleme şeytâna i‘tikâd
G. 76/1

10. Çocuk nerde olsa çocukluk eder/ Çocuk çocukluğunu yapar. İmiş söyleyişi ile atasözü olduğu sezdirilirken, gönül yetime teşbih edilmiş

ve can atmak deyimiyle de ifade güçlendirilerek, çocuk topa benzetilen sevgilinin çenesine atılıvermiştir.

Dil yetîmi zenâhuñ topına cân atdı görüp
Tıfl olan kanda ise eyler imiş oğlanlık

G. 258/3

11. Deli ne olsa söyler. Vaizin deliye benzetilmesi pek karşılaşılan bir durum değildir. Vaizin kürsüden konuşurkenki hiddeti ve karşı tarafı suçlayıcı üslubu, deliye teşbihine gerekçe olsa gerektir. Buradaki deli sıfatını aşığa göndermek de mümkündür.

Her ne ta'n eylerse vâ'iz 'âşıkâ 'ayb eylemeñ
Kim delü olan kişünüñ her sözü ma'zûrdur

G. 112/4

12. Denize düşmeyen sahilin kıymetini bilmez. Hasret gözyaşına gark olmayan yar kucağının zevkini bilmez denilirken kenar, eşk, gark, girdâb, sahil kelimeleri ile çağrışım güçlendirilmiştir.

Sor kenâr-ı yâr zevkîn eşk-i hasret garkına
Düşmeyen girdâba bilmez kadrini sâhilleriñ

G. 267/3

13. Düşmanın gökte uçarsa da itimad etme. Beyitte gök- cennet, düşman- şeytan, itimad- itikad kelimeleri Leff ü Neşri oluşturmuştur.

Gökde uçarsa düşmeniñ itme i'timâd
Cennetde olsa eyleme şeytâna i'tikâd

G. 76/1

14. Herkes ektiğini biçer/ Ne ekersen onu biçersin. Atasözü değiştirilerek verilen birinci beyitte, kötülüğe karşı kötülük, herhangi bir değişikliğe uğramadan yer eden ikinci beyitte de, hayal ettiğine kavuşmasına delil olarak getirilmiştir.

Gözleri yaşın Behiştî'nüñ dökersin kan idüp
Yoluña gelmez kalur mı döktüğün kanlar saña

G. 1/5

İtdigüm fikr-i visâlündür umaram ki bulam
Çünkü 'âlemde kişi itdüğünü bulsa gerek

G. 250/4

15. Evdeki hesap çarıya uymaz. Divan edebiyatında sevgiliye kavuşmak için can feda edilir. Meta, nakd, bâzâr, hisâb, almak kelimelerinin tenasübü, çağrışımı güçlendiriyor.

Vuslat metâ'ın alımâdın nakd-i cân ile
Bâzâr-ı gamda bâtıl imiş evdeki hisâb

G. 43/2

16. Hamama giren terler. İçinde yaşadığımız dünya, şekli ve rengi açısından bir hamama teşbih edilmiş ve göz yaşı ile ter arasında da bu ilişki kurularak zahmete katlanmanın gereği anlatılmıştır.

Bu zîr-i künbed-i gerdûnda harc it dirhem-i eşki
Behiştî çünkü *hammâma giren derler* budur temsîl

G. 301/5

17. Hastanın halinden sağlar anlamaz.

Sorma ağyâra Behiştî ne çeker gamda diyü
Bilimez hastaların hâlini sağlar diyesin

G. 338/5

18. İyileşecek hastanın hekimi ayağına gelirmiş. Beyitteki “yâri” kelimeleri cinaslı kullanılmıştır.

Çekme bâtil yire gam kim kılıcak hakk yârî
Kişinüñ üstüne uğrayu gelürmiş yâri

G. 556/1

19. İt ürmekle deniz bulanmaz. Ayıplamak anlamına gelen “ta’n” kelimesi ile köpeğin çıkardığı ses arasındaki irtibat ve denizin fıkhen temiz kabul edilmesi ile gönlün pak olması arasındaki ilişki de dikkate alınarak kurulmuş bir beyittir.

Göñül pâk olıcak ta’n-ı ‘avâma i’tibâr olmaz
Keder gelmez kilâbuñ herzesinden bahr u ‘ummâna

G. 480/4

20. Kötü söyleme eşine ağı katar aşına. Divan edebiyatında gerdûn/ felek yaşlı kadına benzetilir. Hem-ser-zede ve gerdûn kelimeleri ikinci mısra da söylenen “ağı katmazsa acepdır aşına” atasözünün tamamlayıcısıdır.

Eyledüñ kendüñi hem-ser-zede gerdûna velî
Ey Behiştî ağı *katmazsa ‘acebdür aşuñ*

G. 20/5

21. Kuşu daneyle avlarlar. Edebiyatta sevgilinin beni âşık için dane, yüzüne inen zülfü de tuzak olarak düşünülür. Benin âşık için çekiciliği aşığı kapana çeken unsurdur. Bu benzerlik atasözü ile desteklenmiştir.

N’ola dil olsa giriftâr hâlini göricek
Şikâr kılmağa murgı Behiştî dâne gerek

G. 278/5

22. Kutlu gün doğuşundan bellidir. Sevgilinin yüzünde merhamet eseri göremeyen âşık, kendisi için kutlu bir gün olmadığının farkındadır. Beyitte, merhamet- kutlu, yüz- gün ve lem’an- doğuş kelimeleri arasında Mürettep bir Leff ü Neşr ile çağrışım güçlendirilmiştir.

Merhametden yüzünde yok lem‘ân
Kutlu gün bellidür toğuşundan

G. 397/3

23. Herkes ne ederse kendine eder. Beyitte, atasözü olduğuna dair bir ipucu verilmemiştir.

Göz yuyup vardum ben atdum âteş-i ‘ışka beni
Düşmenüm bir gayri kimse sanma kendümdür benüm

G. 316/3

24. Ölüye ilaç fayda etmez.

Senden ayru derd-i gam def‘ine meyden çâre yok
Cân bedende olmasa sâkî müfîd olmaz ‘ilâc

G. 66/4

25. Gül dikensiz olmaz. İlk mısrasında “dünyada zahmetsiz rahat olmaz” söyleyişi, “zahmetsiz rahmet olmaz” atasözünü hatırlatmaktadır. İkinci mısraındaki atasözü de “imiş” ifadesiyle yer almıştır.

‘Âlemde ümmîd itme ki râhat ola bî-renc
Gül virmez imiş har belâsız bu gülistân

K. 3/ 39

26. Sabırla koruk helva, dut yaprağı atlas olur. Lafız olarak farklı olsa da, “sabrâden dervîş, muradına ermiş” atasözüyle aynı anlamdadır. Atasözündeki “dut yaprağı atlas olur” kısmı beyitte “belalar bal olur” şeklinde yer almıştır.

Vuslat isterseñ tahammül kıl Behîştî fîrkate
Sabrile zîrâ koruk halvâ belâlar bal olur

G. 148/5

27. Sefere çıkan çeşme başında konaklar. Edebiyatta aşığın gözleri akan çeşmeye benzer. Yolcunun çeşme başında konaklaması gibi, aşığın gözünden (gözü önünden), bir an bile sevgilinin temiz yanağı(hayali) ayrılmaz. Göz- çeşmesâr, karâr- ârâm, hadd-i pâk- ehl-i sefer arasında Leff ü Neşre yer verilmiştir.

Ol hadd-i pâki kañlu gözümden kılur karâr
Ârâm idermiş ehl-i sefer çeşmesârda

G. 489/4

28. Yılda bir bayram olur onda da yağmur olur. Beyitte sevgilinin yüzü bayrama, aşığın göz yaşı da yağmura benzetilerek, atasözünden istifade edilmiştir.

Her kaçan yârûñ yüzün görsem gözüm giryân olur
Yılda bir bayrâm olur anda dahi bârân olur

G. 34/1

29. Yüksekden uçan su çağlar. Divan şiirinde sevgilinin yeri, bir saray istiaresi etrafında tasavvur edilir. Yüksekten uçan su çağlar, atasözünden hareketle, sevgilinin bulunduğu yer yükseklikle ifade edilmiştir.

Her kaçan sürseñ kapuñdan nâleler eyler göñül
Vâdi-i ‘âlemde *yüksekden uçan su çağlar*

G. 171/4

30. Zaman sana uymazsa sen zamana uy. Atasözü mana olarak ifade edilmiştir.

Dem-sâz olup ferâğına itdüm terâne ben
Gördüm zaman uymadı uydum zamâna ben

G. 381/1.

2. Deyimler

Behiştî Divanı’nda çok sayıda deyimle karşılaşılır. Bunlar, ifadeyi kuvvetlendirmek için, tenasüb, iham-ı tenasüb, iham-ı tezdad, tevriye gibi sanatları içinde barındırmaktadır.

Mesela şu beyitte “başına kaynar su dökülmek”, şoka girmek, şaşkına dönmek anlamında bir deyimdir:

Dest-i dellâki görüp ol zülf-i ‘anber-fâmda
Başuma kaynar sular koydı dûşa hammâmda

M. 31

İkinci anlamda ise, kelime anlamı ile kaynar su dökmek-hammâm-dellâk arasındaki ilişki ihâm-ı tenasübü doğurur.

Tîğ-ı müjgânuna karşı *boyun egmiş* ağyâr
Şâha kurbân mı olur yohsa kızılbaş gibi

G. 152/2

Yukarıdaki beyitte “boyun eğmek” deyimdir. Fakat kelime anlamıyla da beyitte anlam ifade eder. Kurban kesilirken boyun eğmek/boynunu yere yatırmak gerekir ve kesilen boyundan “kızılbaş” ayrılır.

Visâle irmedin vardum *el aldum* tevbekâr oldum
Dirigâ kendüme kendü *elümle* gör ki n’itdüm ben

G. 420/3

beytindeki el almakla, kendi eli ve tevbekâr arasındaki ilişki gözden kaçmamalıdır.

Şu beyitte “el vermek” deyimini hem “imkan olsa” anlamında, hem de kelime anlamı olan elini uzatıp vermek anlamında, boynuna dolamakla ilgili olarak kullanılmıştır:

Eger rûz-ı visâlûñle lebûñ tiryâki el virse
Tolardum boynuma ol iki şeb-reng ejdehâyı ben

G. 411/2

Varup bir su kenârın bezmgâh itmekden el yudum
 Nice su sâye-i serv-i hırâmândan dahı geçdüm
 G. 357/4

Yukarıdaki beyitte “el yumak” deyimdir. Bir şeyden ilgisini kesmek, uğraşmaktan vazgeçmek anlamındaki deyim, “su kenârı”, “su”, “serv-i hırâmân” kelimeleriyle ilgisi kurularak kullanılmıştır.

Şu beyitte de “kanını kurutmak” deyimini, “taze taze” kelimeleri ile ihâm-ı tezaad oluşturur:

Tâze tâze ‘urup ağyâre cefâ oklarını
 İkide birde benüm sen *kurudursun kanum*
 G. 338/2

Deyimleri içeren beyitlerde bazan kelime farklılıkları veya vezne uydurmak için yer değişikliği olur. “Kanını kurutmak” deyimini, yukarıdaki beyitte “kurudursun kanum” şeklindedir. Aşağıdaki beyitte “söz açmak” deyimini, “haber açmak” şeklinde “söz” yerine “haber” kelimesinin kullanımıyla kurulmuştur:

Hilâli yâde getüren ol iki kaşuñ için
 Kamerden açma haber hadd-i nev-tirâşuñ için
 G. 411/1

Bazan bir atasözüyle beraber bir deyim kullanıldığı gibi, birden fazla deyim aynı beyitte bulundurulduğu da olur:

Pâk dâmânum diyü hercâyiler *lâfurmasun*
 Yohsa hep *dâmenlerin başlarına bürür sabâ*
 G. 2/4

Beyitte “pâk dâmen”, “lâf urmak” ve “dâmenlerini başlarına bürümek” deyimleri birlikte kullanılmıştır.

Bazı kelimeler (göz, baş, yüz, el, gönül, can) ile yapılan deyimlerin fazlalığı dikkat çekicidir. Behiştî Divanı’ndaki deyimleri Hayâlî Bey⁸⁷ ve Nev’î⁸⁸ divanlarındaki deyimlerle yaptığımız kıyaslama, bir kısım kelimelerin dilin kendi imkanlarıyla alakalı olduğunu, bir kısmının da şâirin şahsî tasarrufu ile ilgili olduğunu ortaya koyuyor. Mesela “baş” ile yapılan deyimlerin Behiştî ve Nev’î’de ilk sırayı, Hayâlî’de de ikinci sırayı alıyor olması, yine “yüz” ile yapılan deyimlerin Hayâlî ve Nev’î’divanlarında ikinci, Behiştî’de üçüncü sırada yer alması daha çok dilin imkanlarıyla alakalı olduğunu düşündürüyor. Bunun yanında “göz” kelimesi ile yapılan

⁸⁷ Kurnaz, **Hayali ... a. g. e.**, s. 50-55.

⁸⁸ M. Nejat Sefercioğlu, **Nev’î Divanı’nın Tahlili**, Kültür Bakanlığı Yay. , Ank. 1990, s. 14-19.

deyimlerin Nev'î ve Behiştî'de birinci, Hayâlî Bey'de dördüncü sırada yer alması, şâirin şahsî tasarrufu ile alakalıdır.

Acı söz : G. 281/3	Bağrı başı : G. 39/4
Açıl- : G. 547/3	Bağrı yan- : G. 18/4
Adam et- : G. 423/1	Bağrı yarasız kalma- : G. 201/4
Adam yerine koy- : G. 439/5	Bağrına bas- : G. 311/2
Adı çık- : G. 117/5	Bağrına dokun- : Mh. 2/2d
Adını ağzına al- : G. 83/4, 380/1	Bağrına taş bağ- : G. 40/2
Ağır ol- : K. 3/31	Bağrına taş bas- : G. 20/2
Ağız açıp kal- : G. 403/5	Bağrını dağla- : G. 389/2
Ağzı açık : G. 474/1	Bağrını del- : Mh. 8/4d
Ağzı dili tutul- : G. 79/3	Bastığı yeri bilme- : G. 79/5, 538/4
Ağzı kızıl : G. 497/1	Baş açık : G. 209/4, 210/1
Ağzına alma- : K. 2/17	Baş açık divane ol- : G. 13/2
Ağzına bakakal- : G. 79/3	Baş eğ- : G. 264/4, 312/5, 460/3,
Ağzına düş- : G. 64/1	465/5, 488/4
Ağzını açtır- : Mh. 8/2d	Baş eğme- : G. 200/5
Ağzını bağla- : G. 171/3	Baş üstünde yeri ol- : G. 254/3
Ağzının suyu ak- : G. 445/4	Baş ver- : G. 15/5
Âh alma- : G. 485/4	Başı devletli : G. 535/3
Akdan karadan geç- : G. 318/5	Başı ucu : G. 360/5
Aklını al- : G. 90/5	Başı üstünde yeri ol- : G. 522/4
Aklını başına al- : Mh. 5/4a	Başın alıp git- : G. 184/3, 287/5,
Alıcı gözle bak- : G. 183/4	337/5
Alın yazısı : G. 115/2	Başına belâ ol- : G. 36/1
Araya gir- : G. 523/2	Başına belâyı satın al- : G. 412/1
Aşk olsun : G. 265/2	Başına çal- : G. 344/3
Ateş sal- : G. 510/4	Başına devlet kuşu kon- : G. 55/4
Ateşe at- : G. 256/4	Başına kaynar su dökül- : M. 31
Ay başı ol- : M. 6	Başına üşüş- : G. 481/1
Ayağa bandırma- : G. 36/4	Başında sevda ol- : G. 18/5
Ayağı toprağı : G. 273/3	Başını ez- : G. 43/3, 266/2
Ayağına düş- : G. 64/2, 195/3	Başını sokacak yeri ol- : G. 495/5
Ayağına yüz sür- : G. 434/1	Başının etini ye- : G. 141/5
Ayağını al- : G. 506/4	Başının üstünde devlet
Ayak bağı ol- : G. 250/4	kuşu kon- : G. 289/4
Ayak bas- : G. 499/2, 537/5	Başkasının günahını al- : G. 28/4
Ayakda ko- : Mh. 8/3d	Beti benzi at- : G. 71/4
Ayrılık ateşine yan- : Mh. 7/2a-b	Bin kez : G. 313/2, 449/15 M. 24

Binde bir : K. 3/3
 Bini bir pula : G. 286/3
 Bir avuç suda boğ- : G. 5/2
 Bir içim su : T. b. 2/3, G. 84/3, 538/3
 Bir kıla alma- : G. 335/2
 Bir pula kadir olma- : G. 306/2
 Boş ver- : G. 35/5
 Boşa yetir- : G. 387/3
 Boya çek- : G. 227/1
 Boynunun borcu ol- : G. 77/5
 Boyun bezini şişir- : G. 129/4
 Boyun eğ- : G. 553/2
 Burnuna tuzlu su koy- : G. 10/1
 Burnunu kanatma- : G. 256/3
 Burnunun dibi : G. 46/3
 Can at- : K. 2/18, G. 309/4
 Can çabası : G. 414/3
 Can feda : G. 484/2
 Can kulağı : G. 41/1
 Can ver- : G. 491/4
 Can yakıcı : G. 406/4
 Cana kıy- : G. 441/4, 474/2
 Canından el yu- : G. 383/1
 Canını kurtar- : K. 3/57
 Canlı cenaze : G. 511/1
 Cehennem azabı : G. 386/5
 Çekip çevir- : Mh. 7/4a-b
 Çeşmeyi başdan bulandır- : G. 290/5
 Çil yavrusu gibi dağıt- : G. 219/2
 Dağlara düş- : G. 34/5
 Dağları devir- : G. 45/5
 Defterden sil- : G. 163/2
 Defterini dür- : G. 128/5
 Derdinideş- : G. 391/4
 Dil uzat- : G. 131/3, 288/4, 522/1
 Dile gel- : G. 227/1
 Dili varma- : G. 365/1
 Diş bile- : G. 482/3

Divan bağla- : G. 244/5
 Doğru elif bilme- : G. 407/2
 Duasını al- : G. 183/3
 Düğün bayram et- : G. 130/1
 Düğün bayram ol- : G. 4/1
 Dünkü çocuk : G. 178/4, 403/4
 Dünyası karar- : G. 196/1, 513/2
 Ecel şarabı : G. 83/1
 El aç- : G. 392/5
 El al- : G. 420/3
 El çek- : G. 185/2, 270/1, 318/2, 384/1, M. 10/1
 El değ- : G. 397/1
 El uzat- : G. 442/2
 El üstünde tut- : G. 543/3, 545/4
 El ver- : G. 412/2, 499/2, 506/4
 El yu- : G. 358/4
 Elden koma- : G. 441/5
 Ele gir- : G. 281/3, 516/2
 Elini açık tut- : G. 98/4
 Elini yüzüne alıp gel- : G. 495/2
 Elinin altında ol- : G. 339/4
 Emrin başım üstüne : G. 394/2
 Esip savur- : G. 57/5
 Eteği temiz : G. 2/4, 431/5
 Eteğini başına bürü- : G. 2/4
 Etrafını al- : G. 1/2, 417/4
 Ferdaya sal- : G. 405/5
 Gam ye- : G. 25/5
 Gerdan bırakıp ağ- : G. 379/4
 Gizli kapaklı : G. 191/4
 Göğes çıkar- : G. 30/2
 Göğes uçur- : G. 2/5
 Göğsünü ger- : G. 425/4
 Göğüs ger- : G. 394/5
 Göklere çık- : G. 492/5
 Gönlü düş- : G. 524/3
 Gönlü gözü açıl- : G. 260/2, 261/4, Mh. 2/2a-b
 Gönlüne gir- : G. 367/5

- Gönlüne yol bul- : K. 1/30
 Gönlünü aç- : Mr. 1/2, M. r/1c
 Gönlünü kır- : G. 294/4
 Gönlünü yıka- : G. 501/2
 Gönül bağ- : K. 3/35
 Gönül ver- : Kt. 7/1, G. 441/1, 516/3
 Gönül yap- : G. 331/5
 Görünmez kazaya uğra- : G. 345/4
 Görüp bilmezliğe ver- : G. 250/3
 Göz açdırma- : G. 280/4
 Göz bebeği : G. 513/2
 Göz dik- : G. 267/4
 Göz göre göre : G. 321/1, 401/3
 Göz vur- : G. 42/6
 Göz yaşını dök- : G. 1/5
 Göz yum- : G. 48/1
 Göz yumup açıncaya kadar : G. 47/2
 Gözden geçir- : G. 29/2
 Göze bat- : G. 332/2
 Göze diken ol- : G. 442/3
 Göze dokunur : G. 542/2
 Gözü dol- : G. 76/2, 461/3
 Gözü doyma- : G. 304/5
 Gözü nuru : G. 495/3
 Gözü tut- : G. 52/5
 Gözün aydın : G. 195/4
 Gözüne çöp düş- : G. 35/2
 Gözüne çöpçe gel- : G. 450/1
 Gözüne görün- : G. 28/2
 Gözüne görünme- : G. 32/1, 314/1
 Gözünü dört aç- : G. 298/1
 Gözüyle ye- : G. 510/5
 Gün tutul- : G. 492/1
 Haber uçur- : G. 347/2
 Haddini bilme- : G. 490/2
 Hâk ile yeksân ol- : G. 253/5
 Halini yan- : G. 524/2
 Hançere düş- : Tb. 1/3h
 Hasret kal- : K. 3/51
 Hor gör- : G. 360/2
 Huzurunu uçur- : N. 4/3
 İki yüzlü : K. 2/14
 Kafa tut- : G. 13/2
 Kan ağla- : Tb. 3/6, 99/4, 259/5, 382/2, 421/2, Mü. 7
 Kan ağlat- : G. 57/4
 Kan tut- : G. 534/1
 Kanına gir- : G. 277/4, 483/1, 483/5
 Kanını kurut- : G. 85/2, 338/2
 Kapı kulu : G. 552/2
 Kapıdan sür- : G. 28/2
 Karalar giy- : G. 407/2
 Kaşını yık- : G. 54/4
 Kendi eliyle başına bela satın al- : G. 14/2
 Kendi hevasında koma- : G. 262/5
 Kendi hevasında uç- : G. 47/2
 Kendinden geç- : G. 547/5
 Kendine gel- : G. 369/3
 Kulağı çınla- : G. 173/3, 275/3
 Kulağına kurşun akıt- : G. 395/3
 Kulağını bur- : G. 170/2
 Kulak asma- : G. 395/3
 Külünü göğsü savur- : G. 510/4
 Laf uçur- : Mü. 4
 Minnet gözü : G. 31/2
 Mumla yakıp ara- : G. 464/5, 545/2
 Muradı üzre dön- : G. 74/2
 Ocağına düş- : G. 465/2
 Oğul balı : G. 434/2
 Olur olmaz : G. 552/3
 Ölümlü hasta ol- : G. 348/1
 Parmağıyla göster- : G. 106/2
 Saçını yol- : G. 535/1
 Sadra geç- : G. 73/2, 178/3, 307/5, 404/1, 464/1, 505/4
 Ser verip sır verme- : G. 327/3
 Sermayesini yoluna

harca- : G. 387/1	Yüreği oyna- : G. 145/5
Söz aç- : G. 411/1	Yüreğine su sep- : G. 454/2
Su gibi akıt- : G. 408/5	Yüreğine su sepil- : G. 468/2
Suratını ekşit- : G. 152/5	Yüreğini del- : G. 294/2
Taşa çal- : G. 326/5	Yürek yağı erit- : G. 420/2
Tırnağını verme- : G. 506/3	Yüz ağart- : G. 511/2
Tuz ekmek hakkı : G. 140/2	Yüz bul- : G. 151/5
Uyuyan yılanı uyandır- : G. 290/4	Yüz çevir- : G. 416/4
Üstüne yürü- : G. 266/1	Yüz karası : G. 295/3
Yakıp yık- : G. 330/5	Yüz kızart- : G. 169/6
Yalım alçak : G. 193/2	Yüz sür- : Mh. 8/3. c, G. 42/4
Yanına koyma- : G. 483/2	Yüz tut- : G. 31/3, 42/6, 55/2, 499/3
Yarasını tazele- : G. 414/5	Yüz ver- : G. 1/3
Yele ver- : G. 543/3	Yüz yuma- : M. 13/1
Yerden göğşe kadar : G. 538/1	Yüzü ak alnı açık : G. 288/4
Yerinde yeller es- : G. 159/4	Yüzü ak ol- : G. 250/5, 280/4
Yıldız say- : G. 61/3	Yüzü karasıyla kal- : G. 542/5
Yok yere : G. 403/5	Yüzü sulu : G. 433/4
Yola düş- : G. 509/5	Yüzü suyu : K. 1/27, Kt. 3/1
Yoldan çık- : K. 3/27, G. 442/2	Yüzü üstü düş- : G. 78/4
Yoldan çıkar- : G. 509/5	Yüzü yere düş- : G. 44/5
Yoluna baş can feda et- : G. 484/2	Yüzünden kan damla- : G. 551/3
Yoluna baş koy- : G. 271/4	Yüzüne söyle- : G. 346/3
Yolunu kes- : G. 389/3	Yüzüne vur- : K. 1/28, G. 238/4
Yufka yürekli : G. 281/4	Yüzünü kara çıkar- : G. 436/2
Yüreği dayanma- : G. 322/2	Yüzünü yırt- : G. 74/1

Behiştî'nin Etkilendiği Ve Etkilediği Şâirler

Şâir hakkında bilgi veren kaynaklarda Behiştî'nin etkilendiği ve etkilediği şâirlere dair yeterli malumat yoktur. Fâ'izî, Zarîfî'yi Behiştî'nin öğrencisi olarak gösterir⁸⁹. Riyâzî de Zarîfî maddesinde “*Behiştî'nün şâkird-i hâssü'l-hâssıdır.*”⁹⁰ der. Riyâzî, Kemalpaşazâde Ahmed Efendi, Refî‘ Leng ve Su‘ûdî Çelebi maddelerinde de Behiştî'nin adını anar. Son dönem kaynaklarından Sadettin Nüzhet Ergun, “*Onun Fuzûlî'yi andıran parçalarına da tesadüf ediyoruz. Acem şâirlerinden de bilhassa Hafız'dan*

⁸⁹ Fâizî, a. g. e. , s. 72.

⁹⁰ Riyâzî, a. g. e. s. 152.

müteessir olmuştur”⁹¹ tesbitine yer verir. Bunların haricinde konuyla ilgili başka bilgi yoktur. Gerek Fâizî gerekse Riyâzî, etkinin mahiyeti hakkında bilgi vermezler.

Tenkidli metnini hazırladığımız divanda yer alan eldeki iki nüsha Behiştî Divanı’nda bulunan kasîde ve gazellerin haricinde kalan şiirlerin tamamında bize kaynaklık eden, hatta divan nüshasında yer alıp da, metin tenkidinde yardımcı olan mecmualar, bu anlamda mühim bilgiler içermektedir. Mecmualardan tesbit ettiğimiz şiirlerin bir kısmı bir araya getirilirken, aynı kafiye, redif, vezin ve içerikte olması gözetilmiş, kimisinde nazire yazan şâir belirtilmiş, kimisinde de bir sıra gözetilmeksizin sadece şâirin adı verilerek, hatta kimisinde onun da adı verilmeden şiirler sıralanmıştır. Bu anlamda sıralanan şiirlerin orjinalinin kime ait olduğunu, kimin kime nazire yazdığını kestirmek mümkün değildir. Mesela Nuruosmaniye 4962 nolu mecmuada kayıtlı olan, divanın 238 nolu “şem” redifli gazeli, 279b varagında ilk sırada, ikinci sırada ‘Ubeydî, üçüncü sırada Firdevsî, dördüncü sırada Bâkî, beşinci sırada Âgehî ve altıncı sırada da Hayâlî’nin olmak üzere aynı vezin, kafiye, redif ve içerikteki şiirleri yer almıştır. Yine aynı mecmuanın 281b-283a varakları arasında yer alan ve daha çok Bâkî’nin aynı redifteki şiiriyle şöhrat bulan “saf saf” redifli 23 ayrı şâire ait aynı redifte gazel sıralanmıştır. Bunlardan ilki Bâkî’nindir. İkinci şiir Mesîhî’nin, 8. şiir de Behiştî’nindir. Mesîhî’nin ölüm tarihinin 1512 olduğu bilindiğine göre, Mesîhî’nin Bâkî’ye nazire yazmış olması mümkün değildir. Ancak bunlar bize buradaki şâirlerin kendinden önce gelen veya kendi döneminde yetişen şâirlerin şiirlerine bigane kalmadıklarını, rağbet gören bir şiirin başka şâirlerce çok geçmeden tanzir edildiğini, birbirinden etkilenmenin kaçınılmaz olduğunu göstermektedir.

Buradan hareketle Behiştî ile aynı vezin, kafiye ve redifte şiirleri olan şâirlerden divanına ulaşabildiklerimizi bu gözle taradık ve benzer ifadeler gördük. Böylece hem Behiştî’nin hangi şâirleri okuduğunu, kimlerden etkilendiğini hem de kimleri etkilediğini ortaya koymaya çalıştık.

Tesbitlerimize göre Behiştî, Hâfız-ı Şîrâzî (öl. 1390)⁹², Ahmet Paşa (öl. ?), Necâtî (öl. 914/1509), Mesîhî (öl. 1512), Cafer Çelebi (öl. 921/1515),

⁹¹ Ergun, a. g. e. , s. 790.

⁹² Hâfız-ı Şîrâzî, hem Fars hem de Osmanlı sahasında etkili olmuş bir şahsiyettir. Sehî, Adnî ve Nişancı Mustafa Çelebi’yi, Âlî, Nisârî’yi “*Sâir şu‘arânûn gazeliyyâtı tettebbu’ına tenezzül itmeyüp, Ô‘âce Oâfız dîvânına el urdı. Elifden başlayup yâ‘ya varınca nezâir diyüp gâyetle ırgürdi*” (s. 277) diyerek, Hafız etkisini anlatır. Yine bu çerçevede Fuzûlî (Hasibe Mazıoğlu, **Fuzûlî-Hâfız**, Ank. 1956), Bâkî (Sebahattin Küçük, **Baki Divanından Seçmeler**, Kültür Bak. Yay. , Ank. 1988, s. 32), Âlî, (İ.

Âhî (öl. 1517), Amrî (öl. 930/1524), Hayretî (öl. 941/1535), Usûlî (öl. 945/1538), İshak Çelebi (öl. 944/1538-9), Zâtî (öl. 953/ 1546), Hayâlî Bey(öl. ?), Fuzûlî (öl. 1556), Fevrî (öl. 979/1571)'yi okumuş ve onlardan etkilenmiştir.

Bunlardan Fevrî (T. 1), Cafer Çelebi (T. 2) ve Amrî (T. 3)'nin şiirine Behiştî'nin tahmisi, Hâfız-ı Şîrâzî (G. 9), Şemsî (G. 541) ve Âhî (G. 543)'nin şiirlerine de naziresi vardır.

Bunların dışında Behiştî'nin divanda 59. gazel olarak yer alan:

Cengde itmek kızılbaş âl-i 'Osmân ile bahs
Leşker-i mûr itmege beñzer Süleymân ile bahs

matlaı, Usûlî'de:

İdemez 'akl-ı kavî-re'y 'aşk-ı sultân ile bahs
Gerçi kim mûr-ı za'îf itmiş Süleymân ile bahs

Usûlî Dîvânı, s. 106, 10/1

Hayretî'de:

Ehl-i irfân ile düşdükce n'ola bahs eylesem
Vakt olur mûr-ı za'îf eyler Süleymân ile bahs

Hayretî Dîvânı, s. 153, 30/2

şeklinde, yine aynı redifte 60. gazelin 4. beyti olan:

Nîm-i hurd-ı la'lûñ olan lukme ey rûh-ı revân
Gâlib olur eylese hükminde Lukmân ile bahs

beyti, Usûlî'de:

Derd-i 'ışkı 'âşık-ı gam-hâre sor her lukme-hâr
İdemez hikmet makâlâtında Lukmân ile bahs

Usûlî Dîvânı, s. 106, 10/7

şeklindedir.

Revan 1972. 245a'da yer alan, divanın 232 nolu "-âs" kafiyele şiirinden önce Sinânî, Kâmî ve Fuzûlî'nin, sonra da Necâtî ve Ahmet Paşa'nın aynı kafiyele şiirleri yer almıştır.

Behiştî'nin sözkonusu gazelinin 4. beyti şudur:

Olur mı tebdeki peykânlaruñ koyup gide cân
Demür kafesde olan kuş görür mü rûy-ı hâlâs

Ahmet Paşa'nın:

Niçün düşer yüzi 'îdinde dil zenehdâna
Gerek ki 'îdde zindândan oluna idi halâs

Ahmet Paşa Dîvânı, s. 208, 135/2

beytiyle, yine aynı gazelin:

Behiştî'nün yine gûyâ ki mushaf-ı 'ışka
 Beş âyet ile bu beş beyti sûre-i İhlâs
 şeklinde olan beşinci beyti, Necâtî'de:
 Halâs olımadı dil kayd-ı bend-i zülfünden
 Hatında okıdı biñ kerre sûre-i İhlâs
 Necâtî Bey Dîvânı, s. 265, G.

255/3

iken, Fuzûlî'de:

Tefâhur eyle Fuzûlî ki andan özge degül
 Saña zemânede nakş-ı sahife-i İhlâs

Fuzûlî Dîvânı, s. 197, 137/5

biçimindedir.

Divandaki 233 nolu gazelin:

Dil şâh-ı 'ışka bende olup itdi ihtisâs
 Gitmez bu kapudan gerek öldür gerekse as

matla beyti, Necâtî'nin:

Ne ezilür ne kesilür saçuñla gamzeñden
 Gerek boğazla Necâtî kuluñ begüm gerek as

Necâtî Bey Dîvânı, s. 265, G.

255/5

söyleyişi ile, aynı çerçevededir.

Yine divandaki 242 nolu gazelin

Sîne kûhsâr-ı mahabbet âteşin-gül tâze dâğ
 Oldı ben Mecnûn'a ey Leylâ sıfât tâğ üsti bâğ

beyti, Mesîhî'de:

Hâlûññ devrinde ruhsârûñla hoş-demdür gönül
 Kim harîfî birle olur âdeme tâğ üsti bâğ

Mesîhî Dîvânı, s. 194, 118/3

Bâkî'de:

Bîsütünü gülşen itmiş hân-ı çeşm-i kûhken
 'Âşık sevdâ-yı vasl-ı yâr ile tâğ üsti bâğ

Bâkî Dîvânı, s. 240, 227/2

şeklindedir. Bâkî'nin bu beyti, Mesîhî'den çok Behiştî'nin etkisinde gibi görünmektedir. Aynı gazelin ikinci beyti:

Ben gedânuñ sînesinde n'eyler ol zerrîn kabâ
 Degme abdâla müyesser mi olur zerrîn çerâğ

Bâkî'de:

Sînesine yakmada şem'-i ruhuñ şevk ile dâğ
 Mâh-ı enver mihr-i âlem-tâbdan yakar çerâğ

Bâkî Dîvânı, s. 239, 222/1

beyti ile karşılık bulmuştur.

Divanın 348. şiiri olan “tabşırdum” redifli gazel, büyük oranda Hayâlî Bey’den etkilenecek yazılmıştır. Gazelin ilk beyti:

Zebûn-ı derd ü gam olmuş dili cânâna tabşırdum
Ben ol ölümlü bîmârı tabîb-ı cânâna tabşırdum

Hayâlî Bey’de:

Bu kat kat kan ile dolmuş dili cânâna tabşırdum
Vefâ tomarını bir gonca-i handâna tabşırdum

Hayâlî Bey Dîvânı, s. 215, G.

362/1

şeklinde, Behiştî’nin ikinci beyti:

Sinân-ı rumhına yârûñ derûn-ı dilde yer itdüm
Zelîhâveş dirîgâ Yûsuf’um zindâna tabşırdum

Hayâlî’de:

Hadeng-i gamzesi peykânına göñlümde yer itdüm
Züleyhâveş dirîgâ Yûsuf’um zindâna tabşırdum

Hayâlî Bey Dîvânı, s. 215, G.

362/2

Âlî’de:

Hayâl-i la’l ki çeşmümde yer itdüm Zelîhâveş
Dirîgâ Yûsuf-ı Ken’ân’umı zindâna tabşırdum

Âlî Dîvânı⁹³

şeklinde, Behiştî’nin sözkonusu gazelinin makta beyti:

Behiştî mürde ihyâ itmege merdüm Mesîhâveş
Bu şi’r-i ruh-bahşî defter ü dîvâna tabşırdum

Hayâlî Bey’in:

Hayâlî nakşına bakup güşâde olmağa dâ’im
Bu şi’r-i nâzenînüm defter ü dîvâna tabşırdum

Hayâlî Bey Dîvânı, s. 215, G.

362/5

makta beytiyle büyük oranda benzerlik göstermektedir.

Behiştî’nin aynı redifteki 354. Gazeli, Süleymâniye Ktp. Halet Efendi 784. 71a’da “Nazîre-i Behiştî” başlığı ile geçmiş ve aynı redifte öncesinde Bâkî’nin gazeli, sonrasında Hayâlî ve Usûlî’nin nazireleri yer almıştır. Aynı şiirin R. 1972. 337b nüshasında ise, Behiştî’den sonra Sırrî’nin aynı vezin ve redifte bir gazeli vardır.

Adı geçen gazelin matları:

⁹³ Aksoyak, a. g. e.

Dil-i meyyâlûmi sen ‘ârız-ı cânâna tabşırdum
 Belâ vâdîsinüñ akar suyuñ ‘ummâna tabşırdum
 Hayâlî’de:

Hayâlî dermege hilm-i edeb gevherlerin bir bir
 Yaşum etfâlinüñ alup elin ummâna tabşırdum
 Hayâlî Bey Dîvânı, s. 216, G.

363/5

Bâkî’de:

Dil-i pür-derd-i mecrûhı der-i cânâne tabşırdum
 Varup dârü’ş-şifâya yine bir dîvâne tabşırdum
 Bâkî Dîvânı, s. 311, G. 341/1

yine aynı gazelin 5. beyti:

Kapuñ dârü’ş-şifâsı ‘âkıbet bahş oldugın gördüm
 Varup aña Behiştî adlu bir dîvâne tabşırdum

Hayâlî Bey’in:

Bulup gönlüm lebinde zülfünün kıldum giriftârı
 Yine dârü’ş-şifâya bir güzel dîvâne tabşırdum
 Hayâlî Bey Dîvânı, s. 216, G. 363/4

beyti ile Bâkî’nin yukarıda geçen matla beytinin ikinci mısraı benzerlik göstermektedir.

Behiştî’nin:

Bir ayak sâkî belâ râhında yoldaş ol baña
 Ehl-i ‘ışkuñ başı ben oldumsa sen baş ol baña

beyti ile Hayretî’nin:

Gel ey bülbül belâ küncinde haldaş ol baña
 ‘Âşık iseñ gel tarîk-ı gamda yoldaş ol baña
 Hayretî Dîvânı, s. 140, G. 13/1

beyti, yine her ikisinde de aynı gazelin:

Hâra sır keşf itme ey murg-ı çemen gavgâyı ko
 Gülşen-i Râz okıyalum gel sebakdâş ol baña

beyti, Hayretî’de

Cân ile şâgird olup üstâd-ı ‘ışka gül gibi
 Gel Bahâristân okıyalum sebakdâş ol baña
 Hayretî Dîvânı, s. 140, G. 13/2

şeklinde olup, benzerlik büyüktür.

Behiştî’nin divanda yer alan 182. gazelin ikinci beyti:

‘İşk deştinde ölüp adı kalan Mecnûn’uñ
 Sorsañ ey Leylî-hırâm aslı bizüm haydendür

İshak Çelebi’nin:

Geçmişüz tâc u kabâdan olalı ‘ışka mürîd
Ger sorarsañ bizi Mecnûn’a çıkar silsilemüz
İshak çelevi Dîvânı, s. 178, G.

93/2

beytiyle, divanda bulunan 195. gazelin beşinci beyti:

Râgıbuñdur şehr-i müstesnâları kim görünür
Dîde-i a‘yân-ı Mısır’a Yûsuf-ı zîbâ ‘Azîz

İshak Çelebi’de:

Görse bu sûret ile Mısır-ı melâhatde seni
Cân virüp almaz idi Yûsuf-ı Ken‘ân’ı ‘Azîz

İshak Çelebi Dîvânı, s. 183,

102/2

şeklinde, Behiştî’nin 178. gazelinin makta beyti:

‘Acîb olmaya gördükce ululanursa ağyâra
Kılâb-ı kûy-ı yâr ile Behiştî şimdi yârândur

İshak Çelebi’nin:

Yine bir pâdişehûñ kulu kulunuñ kuluyuz
İşiginde itiyüz şimdi be-gâyet uluyuz

İshak Çelebi Dîvânı, s. 184, 104/1

beytiyle benzerlik arzetmekte ve her iki beyitte de “ulu” kelimesinin ihâm-ı tezaad ile yer ettiği görülmektedir.

Behiştî’nin divanda 458 numara ile yer alan gazelinin beşinci beyti:

Felekde âdeme hergiz vatandan özge yer olmaz
Behiştî bâğ-ı cennetden ‘alâmetdür baña Vîze

İshak Çelebi’de:

Kapuñdan dûr alan bâğ-ı İrem’de idemez ârâm
Garîbe nesne gelmez dâr-ı dünyâda vatandan yeg

İshak Çelebi Dîvânı, s. 212, G. 146/2

şeklinde yer etmektedir.

Divanda yer alan 369 nolu gazelin ilk beyti:

Dime kim ölmez benüm câm-ı lebüm nûş eyleyen
Ölmek yokdur lebûñden bu sözü gûş eyleyen

İshak Çelebi’de:

Ölmez ol serv-i kabâ-pûşı der-âgûş eyleyen
Tâze cân bulur çeküp câm-ı lebûñ nûş eyleyen

İshak Çelebi Dîvânı, s. 250, G. 205/1

şeklindedir.

Behiştî’nin divandaki 41. gazelinin makta beyti ile:

Nâr-ı gam bağrum Behiştî şöyle biryân itdi kim
Haşre dek hâk-i mezârumdan gele bûy-ı kebâb

Mesîhî'nin beyti, aynı söyleyişle dile getirilmiştir:

Ey lebi mey-gûn ölürse nâr-ı hicrûñden Mesîh
Haşre dek anuñ mezârından gele bûy-ı kebâb

Mesîhî Dîvânı, s. 120, G. 11/6

Behiştî'nin:

Behiştî nice saf 'asker çeküp şî'rüm sûtûrından
Yine mülk-i belâgatde bugün bir kal'a aldum ben
G. 429/5

beyti, Zâtî'nin:

Melâmet mülkini açdum ser-â-ser tîğ-ı âhumdan
Bugün ben pâdişâh-ı mülk-i 'ışkam bir diyâr aldum
Zâtî Divanı, C. 2, s. 476

beytiyle benzerlik göstermektedir.

Behiştî'nin şiirlerinde Sadettin Nüzhet'in de işaret ettiği gibi, Fuzûlî'yi andıran söyleyişler vardır. Aşağıdaki beyitler, Fuzûlî'nin, derdten hoşlanıp, derdine çare istemeyen, sevgilinin hayali ile avunan âşık tipini andıran söyleyişlerdir:

Derd-mendin sora dururken tabîbi gâh gâh
Derd ü gam bîmârını dermândan Allâh saklasın
G. 415/2

Kamu 'uşşâk cân virür visâle
Velî ben kâ'ilem ancak hayâle

G. 488/1

Derd-i 'ıskuñla mizâcum şol kadar alışdı kim
Düşmenümdür dostum sa'y eyleyen dermânuma
G. 468/4

Ayrıca Behiştî, Usûlî'ye nazire yazan şâirler arasında gösterilmektedir⁹⁴. Bu başka bir şiir midir yoksa yukarıda benzerliklerini ortaya koyduğumuz şiir midir bilemiyoruz.

Behiştî'nin etkisinde kalan şâirlerden tesbit edebildiklerimiz ise:

Gazâlî (öl. 941/1535), Halîlî (öl. ?), Refî' Leng (öl. 983/1575), Ulvî (öl. 986/1578), Su'ûdî (öl. 999/1591), Derviş Vahdetî (öl. 1007/1598), Bağdatlı Ahdî (öl. ?) gibi isimlerdir. Bunun dışında Fâizî'nin ve Riyâzî'nin Çorlulu Zarfî'yi Behiştî'nin öğrencisi olarak göstermesinin haricinde ne kadar Behiştî'nin etkisinde kaldığı konusunda bilgimiz yoktur.

⁹⁴ **Usûlî Divanı** (Haz. Mustafa İsen), Akçağ Yay. , Ank. 1990, s. 22.

Bu isimlerden Ahdî'nin tezkiresinde Behiştî'nin şiirleri hakkında bilgi verirken onun bir gazelini örnek olarak gösterip Gazel-i nazîre "li müellifihi" başlığı ile:

Kanda görse bu lezzet ile şeker
La'l-i şîrînine senin baş eger

matlalı divanın 159 nolu gazeline:

Görelî bâgda benefşe-i ter
Sünbül-i hattına anun baş eger

matla ile başlayan bir nazire yazmıştır⁹⁵.

Halîlî, Behiştî Divanı'nda 161 numara ile geçen:

Müşk-bûluk saçına kalmışdur
Fitnelik beñlerine kalmışdur

matlalı gazelini:

Hûb-rûluk ruhına kalmışdur
Fitnelik gamzesine kalmışdur

matlalı gazeliyle tanzir etmiştir⁹⁶.

Ulvî de Behiştî'nin:

Bezme gel bu gice ey 'âlem-i hüsnüñ mâhı
Yohsa yerden göge dek incinürüz vallâhi

beytiyle başlayan divanın 538. gazelini:

Kıl nazar hâlûme ey kişver-i hüsnüñ mâhı
Gâh cevri eyler iseñ bâri esirge gâhi
Koma tenhâda vü gurbetde dil-i gümrâhı
İrmesün çarha dir iseñ bu garîbüñ âhı
Bezme gel bu gice ey 'âlem-i hüsnüñ mâhı
Yohsa yirden göge dek incinürüz vallâhi

.....

Gayrılarla nice bir câm-ı meyi nûş idesin
Cur'aveş hâke salup 'Ulvî'yi bî-hûş idesin
Nice bir kavm-i hasûduñ sözini gûş idesin
Nice bir eyledüğün ahdi ferâmûş idesin
Bezme gel bu gice ey âlem-i hüsnüñ mâhı
Yohsa yerden göge dek incinürüz vallâhi

şeklinde beş bend olarak tesdis etmiştir⁹⁷.

Gazâlî de Behiştî'nin:

⁹⁵ Ahdî, a. g. e. , s. 334.

⁹⁶ Milli Ktp. ,Yz. FB. 533. vr. 106a.

⁹⁷ Milli Ktp. ,Yz. A. 805. 10a.

Mübtelâ-yı derd-i gam bulsam melâlüm söylerem
 Ehl-i hâle râst gelsem hasb-i halüm söylerem
 redifli divanın 342 nolu gazelini:
 Mâh-ı nev görsem ger ol kaşı hilâlüm söylerem
 Serve baksam kâmet-i mevzûn-nihâlüm söylerem
 Nağme-i bülbül işitsem derd-i hâlüm söylerem
 Mübtelâ-yı derd-i gam bulsam melâlüm söylerem
 Ehl-i hâle râst gelsem hasb-i hâlüm söylerem

.....
 Boynuña zencîr-i mihnet salsa ger kullâb-ı ‘ışk
 Key sakın âzâde-dil olma budur âdâb-ı ‘ışk
 Ey Gazâlî hoş buyurmuşdur ulu’l-elbâb-ı ‘ışk
 Ey Behiştî hissedâr olsun diyü ‘erbâb-ı ‘ışk
 Kıssahân olup rakîb ile cidâlüm söylerem⁹⁸

tahmis etmiştir.

Refî‘ Leng de Çorlu’dandır. Behiştî ile hem-sohbet “*nihayetinde ülfet üzerinde olmakla şiir ve belâgâta el vuran şâirlerdendir*”⁹⁹. Behiştî’nin mezarı yanında gömülen şâirin şu dörtlüğü, Behiştî’nin divanda yer alan ilk kıtası ile aynı konu ve söyleyiş etrafında yazılmıştır:

Hokka-i lâciverd-i çarh içre
 Bildüñüz mi nedür bu şems u kamer
 Pîr-i dehrüñ iki gıdâsıdur
 Birin ahşam yudar birini seher¹⁰⁰

Riyâzî, tezkiresinde Su‘ûdî’yi anlatırken:

Tokunur hâtırına murg-ı dilüñ nâvek-i yâr
 Ne kadar olsa yine münkesirü’l-bâl olmaz

beytini örnek verip, “*münkesirü’l-bâl*” *olmagı mukaddemâ Behiştî bu gûne itmişdür*” diyerek Behiştî’nin:

Yine gülşende bugün bülbüle bir hâl olmuş
 Güli hâr ile görüp münkesirü’l-bâl olmuş

beytini, örnek verir¹⁰¹.

Derviş Vahdetî’nin de Behiştî ile aynı vezin, kafiye ve redifte iki şiiri vardır. Bunlardan biri Âhî’nin “-sa gerek” redifli gazelini tanzirleri, diğeri de Hâfız-ı Şîrâzî’nin:

“Elâ yâ eyyühe’s-sâkî edir ke’sen ve nâvilhâ”

⁹⁸ Süleymaniye Ktp. ,HME. 5277, 18a.

⁹⁹ Hasan Çelebi, **a. g. e.** , s. 414.

¹⁰⁰ Riyâzî, **a. g. e.** , s. 113.

¹⁰¹ Riyâzî, **a. g. e.** , s. 127.

mısraıyla başlayan meşhur şiirinin tanziridir. Her ikisinin de tanzirlerinin aynı kaynaklarda peş peşe gelmiş olması, bu iki şâirin birbirinden haberdar olduğunu düşündürüyor. Ayrıca Bâkî'nin yukarıda zikredilen “-âg” kafiyeyle şiirinin Behiştî'ye yakınlığı dikkate alınarak Bâkî'nin Behiştînin etkisinde kaldığı ileri sürülebilir.

Bunların haricinde Ârif (öl. ?), Sâbit (öl. ?), Râşid (öl. ?), Zihnî (öl. ?), Sâmi (?), (-a düşdi redifli gazel), Mîrî (?), Zikrî (?), Sırrî (öl. ?), Sâni (?), Emrî (öl. ?), Hısâlî (öl. ?), Ni'metî (öl. 1012/1603) (Hafız'ın Elâ ya eyyühe's-sâkî edir ke'sen ve nâvilhâ" mısraı ile başlayan şiirine nazire yazan şâirler), Âlî (öl. 1009/1600) (“tabşırdum” redifli gazel) gibi şâirler ortak bir kafiye çerçevesinde Behiştî ile şiir yazan şâirlerdir. Bu şâirlerin birbirinden etkilendiğini iddia etmek güç ise de, hiç olmazsa aynı güzel etrafında koşan şâirler olarak değerlendirmek mümkündür.

Behiştî'nin özellikle etkilendiği şâirlere baktığımızda, büyük çoğunluğunun Rumeli şâiri veya Rumeli ile ilişkisi olan şâirler olduğunu görüyoruz.

Bunlardan Şemsî, Rumeli doğumlu olup Şam, Anadolu ve Rumeli'nde beylerbeyliği yapmıştır¹⁰². Âhî, Niğbolu'dan, Hayretî, Hayâlî ve Usûlî Vardar Yenicesi'nden, İshak Çelebi Üsküp'den, Mesihî Priştine'den, Necâtî, Su'ûdî, Edirne'dendir. Fevrî Hırvat asıllı, Amrî Rumeli kadılığı yapmış, Ulvî “*Rumili vilayeti cem'îyye karye-be-karye hâne-be-hâne hâturında*”¹⁰³ olan şâirlerdir. Refî' Leng ve Behiştî'nin öğrencisi Zarîfî de, Çorlu'dandır.

Bütün bunlar, Rumeli şâirlerine özgü söyleyişler de dikkate alındığında, bir Rumeli ekolünü ve Rumeli şâirlerinin birbirleriyle olan sıkı ilişkilerini ortaya koymaktadır.

3. BEHİŞTÎ'NİN ESERLERİ

A. İlmî Eserleri

1. Haşiyetü'l-Hâşîye 'alâ şerh-i 'Akâ'idî'n-Nesefiyye li'l-Hayâlî:

Kütüphane kayıtlarında “Haşîye 'alâ Hayâlî 'ala'l-'Akâ'idü'n-Nesefiyye”, “Haşîye 'alâ Hâşiyeti'l-Hayâlî 'alâ Şerhi'l-'Akâ'id”, “Haşîye 'alâ Hâşiyeti'l-Hayâlî 'alâ Şerhi'l-Taftazânî”, “Haşîye 'alâ şerhi'l-'Akâ'id”, “Haşîye 'alâ şerhi'l-'Akâ'idî'n-Nesefiyye li'l-Sad”, “Haşiyetü'l-Behiştî 'alâ'l-Hayâlî”, “Haşiyetü'l-Hayâlî”, “Kenzü'l-Ferâ'id 'alâ Hâşiyeti'l-Hayâlî 'alâ Şerhi'l-'Akâ'id”, “Haşîye-i Şerhi'l-'Akâ'id-i Ramazan Efendi”, “Kenzü'l-Ferâ'id” gibi adlarla geçen eser, Taftazânî'nin Ömer en-Nesefî'nin

¹⁰² Haluk İpekten vd. , *Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, Kültür Bak. Yay. , Ank. 1988, s. 475.

¹⁰³ Beyânî, *a. g. e.* , s. 104-5.

el'Âkâ'id'i üzerine yazdığı şerhe Ahmed b. Mustafa el-Hayâlî künyesi ile anılan Hayâlî Ahmed Bey'in yaptığı haşiyeye, Behiştî'nin kaleme aldığı Haşiyesidir. Behiştî hakkında bilgi veren Kafzâde Fâizî, Beyânî, Latîfî, Nâil Tuman, şâirin genel olarak eserleri hakkında bilgi vermezken; Ahdî, eserin ismini zikretmeden genel olarak söz etmiş, Âlî, Hayâlî'nin Akâid şerhine makbul haşiyeye yazdığını¹⁰⁴, Hasan Çelebi, Hayâlî Haşiyesinin ilim ve fazilet sahibi kimselerin yanında hüsnü kabul gördüğünü, adı geçen esere Behiştî'den daha güzel haşiyeye yazan olmadığını¹⁰⁵ söylemiştir. Riyâzî, "Fazilet-i 'ilmiyye sâhibi olup Hayâlî'ye hâşiyeye yazmışdır. Hakkâ ki tîşe-i hâme ile sikkayı mermerde kazmışdır"¹⁰⁶, derken, Âşık Çelebi Hayâlî'ye ve başkalarına haşiyeye yazdığını söyleyerek, genel bir ifade kullanmıştır.¹⁰⁷ Atâî, Hayâlî Haşiyesine yazdığı haşiyenin, köhne Rum ve Hıta ülkelerinin üstatlarını unutturacak tarzda güzel ve çekici olduğunu söyler.¹⁰⁸ Tesbit edebildiğimiz kadarıyla 57'nin üzerinde yazması bulunan eserin sadece İstanbul'da 1265, 1277, 1288, 1293, 1297, 1302, 1303, 1308, 1315, 1320, 1321, 1326, 1336, 1360, 1391 yıllarında olmak üzere 17 baskısı yapılmıştır. Tezkirelerin bu eserden övgüyle bahsetmeleri, devrinin genel karakterini yansıttığı gibi, bu kadar yazması ve çok sayıda baskısının yapılmış olması; eserin sonraki dönemlerde de önemini koruduğunu göstermektedir. Şerhü'l-Akâid üzerine yapılmış önemli şerh, haşiyeye ve ta'likler arasında Behiştî'nin Akâid şerhinin de adının anılması¹⁰⁹, eserin önemini ortaya koymaktadır.

Eserin yazarı anılırken Ramazan Muhammed (Amasya Ba. 805), Ramazan bin Muhammed el-Hanefî (İS. II. 2115) gibi isimlere rastlanmaktadır. Köprülü kütüphanesi yazmalar kataloğunda Behiştî'ye ait olarak gösterilen eserlerin müellifi diye, Ramazan b. Muhammed el-Hanefî el-Mâturidî bi-Bihiştî, Ahmed b. Ramazan b. Hasan el-Vizevî el-Bihiştî şeklindeki isim zinciri ya yanlış veya eserlerden birincisi aynı konuda şerh yazmış Ramazan Efendi'ye, diğeri de başka bir müellife ait olmalıdır¹¹⁰.

Eserin çok sayıda yazması ve baskısı olduğu için, biz sadece bir kaçının bulunduğu yeri anmakla yetineceğiz.

Behiştî, Hâşiyeye-i Hayâlî, DTCF. , MO. II. 59, Süleymaniye. Ktp. Yazma Bağışlar 781, İstinsah tarihi 945 (Tesbit edilen en eski yazmadır), Süleymaniye Ktp. Süleymaniye 759 (İstinsah tarihi 975), Yusuf Ağa Ktp.

¹⁰⁴ Âlî, a. g. e. , s. 200.

¹⁰⁵ Hasan Çelebi, a. g. e. , C. I, s. 226-27.

¹⁰⁶ Riyâzî, a. g. e. , s. 57.

¹⁰⁷ Âşık Çelebi, a. g. e. , s. 208.

¹⁰⁸ Atâî, a. g. e. , s. 156.

¹⁰⁹ Yurdagür, a. g. e. , s. 52.

¹¹⁰ Uzun, "a. g. m. ", s. 146.

080 (İstinsah tarihi 971), Amasya Bayezid Ktp. 805, Süleymaniye Tırnovalı 1087 gibi.

Bazı baskıları: Matba-i Âmire, İst. 1265, Süleymaniye Ktp. Ayasofya 106, Kırımı Yusuf Ziya Matb. Dersaadet 1324, Marmara Üni. İlahiyat 0363, Matbaa-i Osmaniye, Dersaadet 1313 gibi. Eser bir kez de Taftazânî'nin Şerhu'l-'Akâid'i, Kesteli ve Hayâlî Haşiyeleriyle birlikte neşredilmiştir. İstanbul 1297.

2. Hâşiye Âdâb-ı Mes'ûdî:

Osmanlı Müellifleri'nde¹¹¹ bu başlıkla, Sicill-i Osmânî'de "*Mes'ûd-ı Rûmî'ye Hâşiyeler*"¹¹², Atâî'nin eserinde "*Âdâb-ı bahisden Mes'ûd-ı Rûmî üzere hâşiyesi*"¹¹³, Eslâf'da "*Âdâbdan bahseden Mes'ûd-ı Rûmî üzerine hâşiyeleri*"¹¹⁴, Esmâü'l-Müellifin'de "*Ta'likât 'alâ şerhu'l-Âdâbu's-Semerkandî*"¹¹⁵, GAL'da¹¹⁶ ve Katip Çelebi'nin eserinde de¹¹⁷ "*Ta'likât*" olarak nitelenen eser, "*Şemseddin b. Muhammed b. Eşref el-Hüseynî es-Semerkandî'nin Risâle fî Âdâbi'l-bahs adlı münazara adabına dair eserine Kemâleddin Mes'ûd b. Hüseyin eş-Şîrvânî er-Rûmî'nin yaptığı şerhe Behiştî'nin ta'likâtıdır*"¹¹⁸. Kütüphane kataloglarında "Haşiye 'alâ Mes'ûd Rûmî"¹¹⁹ olarak kayıtlıdır.

Gerek Sicill-i Osmânî'de gerek Eslâf'da "*Mes'ûd Rûmî üzerine hâşiyeleri*"nden söz etmeleri ve gerekse Kütüphane kataloglarında yer alan aynı konu etrafında "ta'likât", "hâşiye", "şerh", "Telhis", "risâle" adlarıyla zikredilen eserler, Mes'ûd Rûmî'nin eserine hem ta'likât, hem şerh, hem telhis, hem de buna dair bir risale yazılmış olduğunu göstermektedir kanaatindeyiz. Mesela Süleymaniye Ktp. Pertev Paşa 647. 1b-2a arasında yer alan "Telhisü'l-Âdâb"da sayfa ortasında kırmızı kalemle "Risâle-i Behiştî" başlığı bulunmaktadır. Besmele, hamdele ve salveleden sonra eser yazılmış ve 2a'nın ortasında da tamamlanmıştır. Başlık dahil 22 satırdan oluşan bu risalenin sonunda "Behiştî el-Merhûm" olarak Behiştî'nin adı anılıp, risale bitirilmiştir. Bunun hemen arkasından da 2a-2b varakları arasında yer alan, katalogda "Risâle fî münâzara" ismiyle geçen risale yer

¹¹¹ Tahir, a. g. e. , s. 59.

¹¹² Süreyya, a. g. e. , s. 365.

¹¹³ Atâî, a. g. e. , s. 156.

¹¹⁴ Unat, a. g. e. , s. 121.

¹¹⁵ İsmail Paşa, a. g. e. , s. 370.

¹¹⁶ Carl Brockelmann, *Geschichte Der Arabischen Litteratur*, Leiden 1943, C. I, s. 615-6.

¹¹⁷ Katip Çelebi, a. g. e. , C. I, s. 40.

¹¹⁸ Uzun, "a. g. m. ", s. 146.

¹¹⁹ Vahid Paşa Ktp. 713.

almıştır. 2a'nın ortasından başlayıp, 2b'nin sonunda biten 31 satırdan müteşekkil bu risale, yine besmele, hamdele ve salvele ile başlamıştır. Şerhu'l-Âdâb-ı Adûdiye¹²⁰, Şerh-i Risâleti'l-Adûdiyye fî'l-Âdâb¹²¹, Hâşiye 'alâ Âdâbi'l-Adûd¹²² adlarıyla kataloglara giren isimlerin de bu eser olduğunu tahmin ediyoruz.

3. Ta'likât 'Alâ Şerhi'l-Miftâh:

Eseri, Bursalı Mehmet Tahir¹²³ bu adla, Atâ'î, “Şürûh-ı Miftâha ta'likâtı”¹²⁴, Faik Reşad, “Miftâh şerhlerine Ta'likâtı”¹²⁵ ve Esmâü'l-Müellifin yazarı da “Ta'likât 'alâ Şerhi'l-Miftâh”¹²⁶ olarak zikretmişlerdir. Mustafa Uzun eseri, Katip Çelebi ve Brockelmann'ın Ebû Ya'kûb es-Sekkâkî'nin meşhur kitabına şerh ve ta'likat yazanlar arasında göstermedikleri ve kütüphanelerde de nüshaları bulunmadığı için, Behiştî'ye ait göstermez¹²⁷. Ancak, özellikle Atâ'î'nin de miftah şerhlerine ta'likatından söz etmesi, kütüphanelerde kaydı bulunmasa da, Behiştî'nin böyle bir eserin olmadığını göstermez kanaatindeyiz.

4. Ta'likât 'ala'l-Câmî:

Osmanlı Müellifleri¹²⁸ ve Esmâü'l-Müellifin'de¹²⁹ “Ta'likât 'ala'l-Câmî” olarak, Şakâik'de “Câmî kenarında bazı kelimâtı vardır”¹³⁰, Eslâf'da da “Molla Câmî'nin şiirleri hakkında bazı açıklamaları”¹³¹ şeklinde zikredilmektedir. Eser, Süleymaniye Ktp. Düğümlü Baba 446'da “Fevâidü'z-Ziyâ'ya Ta'lika” adıyla kayıtlıdır. Risale, kitabın 82b-83a varakları arasındadır.

5. Hindî'nin Kafiye Şerhine Ta'lika:

Kaynaklarda adına rastlanmayan bu eser, Süleymaniye Ktp. Düğümlü Baba 446 numara 102b varağında kayıtlıdır. Hamdele ve salveleden sonra “'Ale'l-Hindî fî şerhü'l-Kâfiye” şeklinde başlanmış ve 15 satırda

¹²⁰ Süleymaniye Ktp. , Fatih 4707, Esad Ef. 3038, Yusuf Ağa 372 gibi.

¹²¹ Süleymaniye Ktp. , Fatih 4715. 78a.

¹²² Millet Ktp. Manzum, 654.

¹²³ Tahir, **a. g. e.** , s. 59.

¹²⁴ Atâî, **a. g. e.** , s. 156.

¹²⁵ Unat, **a. g. e.** , s. 121.

¹²⁶ İsmail Paşa, **a. g. e.** , s. 370.

¹²⁷ Uzun, “*a. g. m.* ”, s. 146.

¹²⁸ Tahir, **a. g. e.** , s. 59.

¹²⁹ İsmail Paşa, **a. g. e.** , s. 370.

¹³⁰ Atâî, **a. g. e.** , s. 156.

¹³¹ Unat, **a. g. e.** , s. 59.

tamamlanmıştır. Son iki satırda “Temmetü’r-risâletü’l-mesnevîye li Behiştî Efendi” kaydı yer almaktadır.

6. Aşeretü’l-Kâmile ve Tefsîru âyeti “yevme ye’tî ba’zu âyâtü Rabbike”:

Süleymaniye Ktp. Raşid Efendi 1030’da kayıtlı bu risalelerden ilki, 184b-186b varakları arasındadır. 184b’de besmeleyle başlayan risalenin tamamı, 54 satırdır. İkinci risale de hemen arkasından gelen 187a-188a varakları arasında En’am suresi 158. ayetin tefsiridir.

Bunların dışında Süleymaniye Ktp. Hacı Mahmud 6318. 47b-48b arasında kayıtlı bulunan ve Ramazan Behiştî’ye ait olduğu belirtilen “Mübahatnâme” isimli eser, Ramazan Behiştî’nin değildir. Eserin başlığı “Mübahatnâme-i Behiştî el-İnebolî” şeklindedir. Dolayısıyla İnebolulu Behiştî’nindir¹³².

Yine kataloglarda Behiştî adına kayıtlı “Şerhü’l-Emsiletü’l-Muhtelif¹³³” ve “Tahmishnâme”¹³⁴ isimli iki eser daha vardır. Ramazan Behiştî’nin olma ihtimali büyükse de, elde güçlü kanıt bulunmamaktadır.

B. Edebî Eserleri

1-Divan:

Behiştî’nin biri Kayseri Raşid Efendi Ktp. 1257’de kayıtlı, diğeri de son dönemde ilkinden kopye edilmiş Milli Kütüphane Yz. FB. 298’de kayıtlı iki yazması vardır.

Raşid Efendi nüshası, 64 varak, 17 satır, 185x110 (128x77 mm) ebadında Ta’lik kırmızı hatla, birinci hamur, aharlanmış yıldız çerçeveli kağıda yazılmış bir nüshadır. Bazı iç sayfa kenarlarında da şiir vardır. Ebrulu karton iç ve dış kapaklı bir cilt içinde olan eser,

Yâ hâteme’n-nübüvve yâ eşrefe’l-enâm

Ente’l-lezi tahaşşu’u fî bâbihi’l-izâm

beyti ile başlayıp,

Mî resîd ez yümn-i mâh-ı rûze endek cezbe’i

Z’ân sebeb tab’am be-rûy-ı âşıkân efsûngerest

beytiyle tamamlanmaktadır.

Milli Kütüphane nüshası da 66 varaktan oluşan rik’a hatla yazılmış, 199x136 (137x82)mm. ölçüsünde, beyaz yerli cedit kağıda, kendinden

¹³² Görebildiğimiz kadarıyla Tezkirelerde İnebolulu Behiştî’den söz edilmemektedir.

¹³³ Süleymaniye Ktp. , Yazma Bağışlar 1263. 72b-74b. Arapça.

¹³⁴ Süleymaniye Ktp. , Tarlan 58. 121a-122a. Farsça.

desenli, parlak gül kurusu kırmızı kağıt kaplı, mukavva bir cilt içinde bulunan ve,

Yâ hâteme'n-nübüvve yâ eşrefe'l-enâm
Ente'l-lezi tahaşşu'u fî bâbihi'l-izâm

beyti ile başlayıp,

Mî resîd ez yümn-i mâh-ı rûze endek cezbe'i
Z'ân sebep tab'am be-rûy-ı 'âşıkân efsûngerest

beyti ile tamamlanan bir nüshadır.

Bu nüshaların haricinde tarayabildiğimiz 1500 mecmuada, eldeki divan nüshalarında bulunan şiir sayısını ikiye katlayacak şekilde yeni şiirler de bulunmuş ve tenkidli metni bu ilavelerle kurulmuştur. Asıl çalışma divan üzerinde olduğu için, ileride divan detaylıca ele alınacaktır.

2. Cemşâh u Alemşâh:

Cemşâh u Alemşâh'ın tesbit edebildiğimiz üç nüshası vardır. Bunlardan biri Süleymaniye Ktp. Esad Efendi 2614 numarada "Behiştî Dîvânı" olarak kayıtlıdır. Eser, Vişne rengi kadife cilt içinde, 15 st. , 210x127 (145x127 mm.) nesih yazı ile kaleme alınmıştır. Toplam 118 varaktan oluşan nüshanın 30-39. varakları boş bırakılmıştır. Böylece eser 102 varağa düşmektedir. Nüshanın sonunda 45 varaktan müteşekkil Behiştî'nin Heşt Behişt adlı diğer bir mesnevîsi vardır. Eser,

Geldi şâh-ı hayâ anuñ yerine
Kodı tâc-ı hilâfeti serine

beytiyle başlamakta ve

Bihamdillâh Behiştî bezm-i 'uşşâka ayak basdı
Edir ke'sen ve nâvilhâ ilâyâ eyyühe's-sâkî

beytiyle tamamlanmaktadır. Eserin sonunda nüshanın Ramazan'ın ilk on gününde 996/1589'da kopya edildiği belirtilmiştir. Eserin 9a varağının başına müstensih tarafından düşülen notta, kitabın yazarı "Sultan Murad gününde Behiştî adlı bir şâir" in olarak gösterilmiştir. Buradaki Murad, eserin kopyasının bitirildiği 996/1589 tarihinde padişah olan III. Murad olsa gerektir¹³⁵.

İkinci nüsha, Antalya Elmalı Kütüphanesi 2596/1'de kayıtlıdır. Dîvânî yazı ile, 202x124 (110x65 mm.), 15 satır, 1a-94a yapraklarında, filigranlı, saykallı kalın kağıda yazılmıştır. Sırtı sarı renkte meşin, ebru kağıt kaplı, şirazesı dağınık bir cilt içinde bulunmaktadır. Eser;

Derdüñle yatan hastalara 'âfiyet olsun
Zehr-i gamuñı nûş idenüñ cânına sıhhâ

¹³⁵ Tekin, "a. g. m. ", s. 370.

beytiyle başlayıp,

Bihamdillâh Behiştî bezm-i ‘uşşâka ayak basdı

Edir ke’sen ve nâvilhâ ilâyâ eyyühe’s-sâkî

beytiyle bitmektedir. Baştan noksanı vardır. 1a’da Cingir-zâde Ahmed Fitrî’nin vakıf ve zat mührü basılıdır. Nüshanın sonunda 30 varak tutan şâirin bir diğer eseri Heşt Behişt yer almaktadır.

Üçüncü nüsha da, Bursa Genel Kitaplığı 2127 numarada kayıtlıdır. Bu nüshanın Süleymaniye Ktp. Mikrofilm arşivinde 2378 numara ile mikrofilmi vardır. 15 satır, nesih yazı, 202x140 (146x95 mm.), cilt sırtı meşin, ebru kağıt mukavva ciltlidir. Eser;

Bismi Rabbi muvaffaku’l-allâm

Sümme hamdün lehü ‘aliyyü’l-en’âm

beytiyle başlayıp,

Bihamdillâh Behiştî bezm-i ‘uşşâka ayak basdı

Edir ke’sen ve nâvilhâ ilâyâ eyyühe’s-sâkî

beytiyle sona ermektedir.

Eser, mesnevî nazım şekli ile bahr-i hafiften “Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün” vezniyle kaleme alınmıştır. Kasîdelerin bir kısmı kasîde nazım şekliyle, bir kısmı da mesnevî nazım şekliyle yazılmıştır. Mesnevînin içinde yer alan gazellerin vezinleri asıl mesnevî vezninden farklıdır. Nüshalara göre farklılık arz etmekle birlikte Tevhid, Münacat, Nat (3 adet) ve dört halifenin övgüsüne ayrılmış medhiyeden sonra, Kanunî’ye yazılmış nushiye tarzında bir kasîde, Sebeb-i Nazm-ı Kitap ve Mükaddime yer almıştır. Daha sonra da “Matla‘-ı Destan” başlığı altında, ehl-i zevke gıda olan, aşkın gönlünü açan, içinde orijinal kıssa bulunan, tercüme olmadığını iddia ettiği, Nevâ‘î’nin aferin diyeceği bir destan “ibda” etmiştir. Burada şiirini öven şâir, şiirlerinin sözden anlayanlara ve kötü niyetli olmayanlara olduğunu beyan edip, maksadının kendini övmek olmadığını, bunu isbat için de bir güzel hikaye beyan ettiğini belirtmiştir. “İbtidâ-ı Kitâb” başlığı ile de hikayenin anlatımına girmiştir. Zaman zaman konuya uygun düşen yerlerde, “Gazel-i Münâsib” başlığı ve:

Ey gazel-hân-ı bezmgâh-ı sürûr

Meclis ehlini aldı hâb-ı fütûr

Şevk ile tâzelenmege dil ü cân

Okı bu şi‘ri diñlesün yârân

girizgahı ile hale uyan gazeller söylemiştir.

Hikayenin anlatımında, mahallî unsurların yanında çokça av ve avcılıkla ilgili benzetmelere yer vermiştir. Hikaye boyunca Cemşâh ve

Alemşâh'ın hak ve hukukun dışına çıkmamaları, şâirin fıkıh bilgisinin de devreye girdiği şer'î kurallardan ayrılmamaları dikkat çekicidir. Şâir, hikayenin bitiminde “Der Nasîhât-ı Şâhî” başlığıyla Padişaha nasihat tarzında nelere dikkat etmesi gerektiği konusunda uyarılarda bulunarak, Cemşâh u Alemşâh hikayesinin farazî olmasına rağmen, kıssadan hisse için önemli olduğunu belirtmiştir. Hâtimetü'l-Kitab'la eser tamamlanmıştır.

Hikayenin konusu kısaca şöyledir:

Hemedan padişahı Nezir'in ve veziri Beşir'in çocukları yoktur. Duruma çok üzülen padişah, eşi ile birlikte bir gün sabaha kadar niyazda bulunup, memleketin geleceği için Allah'dan bir çocuk ister. Bir gün vezir Beşir, rüyasında hem padişahın hem de kendisinin bahçesinde birer fidan bittiğini ve gölgelerinin şehri kuşattığını, bunun da Allah'dan bir çocuk müjdesi anlamına geldiğini söyler ve padişah da kendisine ihsanlarda bulunur. Daha sonra çocukları doğar. Padişahın oğluna Cemşâh, vezirin oğluna Alemşâh adı verilir. İkisine birden eğitime başlanır. Yedi yaşına gelince, padişahın hanımı ölür ve Nezir şah, Şirvanlı bir kızla evlenir. Cemşâh ve Alemşâh büyürler ve bir gün av tertiplenir. Cemşâh'ın avda gösterdiği maharet dillere destan olur. Padişah oğlunun marifetlerini hanımına anlatır, o da Cemşâh'a ilgi duyar. Cemşâh'ı bir gün odasına çağırarak aşkını ilan eder. Cemşâh, bunu kabul etmez. Sultan, hanımının ağladığını görünce meseleyi sorar, kadın Cemşâh'ın kendisine tacizde bulunduğunu söyleyince, Nezir şah oğlunun katlini ister. Beşir'in evinde durumu vezire anlatan Cemşâh'ı vezir öldürmez, Alemşâh ile birlikte kaçmalarına müsaade eder ve padişaha ölüm haberini ulaştırır. Padişahın buna üzüldüğünü gören vezir, Cemşâh'ın mektubunu okur ve onun suçsuz olduğunu söyler. Oğlunun ölmediğini, vezirin ihtiyatlı hareket ettiğini gören padişah, sevinir ve vezire ihsanlarda bulunur. Bu arada Cemşâh ile Alemşâh birlikte Şam'a ve orada bir müddet kaldıktan sonra da hacca giderler. Hac dönüşünde Numan Şah'ın memleketi olan Mah şehrine gelirler. Kendilerine ahiret analığı seçtikleri kadın aracılığı ile ellerindeki bir büyük mücevheri bozdurmayı denerler. Bu vesile ile padişahın kızı ile görüşürler, birbirlerine âşık olurlar. Kız kendisinin Çin padişahının oğlu ile zorla evlendirilmek istendiğini, babasının da buna mecbur olduğunu Cem'e anlatır. Bu duruma çare arayan Cem, sadık arkadaşı Alem'e durumu izah eder. Alem bu sevdadan vazgeçmesini tavsiye ederse de, Cemşâh'ın günden güne eridiğini görünce, kendisi için tehlikeli bir işe girişir ve kızla Cem'in buluştuğu yerde bu kez o buluşur ve kıza, kurduğu planını anlatır. Plana göre kız kılığına giren Alemşâh, saraya gidecek ve gelin olarak Çin padişahının sarayına götürülecektir. Kız da Cemşâh'la birlikte Alem'in istediği yere gidecektir. Plan uygulanır, Alemşâh, gelin olarak Çin padişahının sarayına gider.

Yorgunluğunu bahane ederek, padişahdan üç gün dinlenmek için izin isteyen Alemşâh, yalnız padişahın kızı ile birlikte kalmak istediğini belirtir. Bu süre içerisinde Alemşâh'a ilgisi artan kız, "keşke erkek olsaydın da beni alsaydın" der. Bunu fırsat bilen Alemşâh, kendisinin oğlan olduğunu, onu İslam'a davet ettikten sonra anlatır ve o gece görevlileri işret âleminde olan Çin sarayından kaçarlar. Alem durumu Numan Şah'a bildirir. Üzgün olan şah, bunu duyunca sevinir ve kızını Alem'e vermek ister. Fakat Cem'den de haberdar olunca, kızını Cem'e verip, hemen düğün yapmak ister. Ancak Cemşâh ve Alemşâh, ona Çin ülkesini fethetmek gerektiğini söyleyerek, düğünü bekletirler. Çin ülkesini aldıktan sonra da, düğünleri yapılır.

Cem ve Alem'in adaleti, babalarının kulağına kadar ulaşır. Oğullarını görmek için Nezir ve veziri Beşir, Numan'ın sarayına gelirler ve ona şükranlarını bildirirler. Saltanatlarını oğullarına bırakan üç ihtiyar ölür. Cem ile Alem, kırk yıl, bazan Hemedan, bazan Mah, bazan da Çin'de oturarak hükümdarlık yaparlar. Onlar da adaletli hükmetmelerine rağmen peş peşe ölürler ve saltanatları çocuklarına kalır.

Kaynaklardan Atâî¹³⁶, Riyâzî¹³⁷, Âlî¹³⁸, Âşık Çelebi¹³⁹, Esmâü'l-Müellifin yazarı¹⁴⁰ ve Faik Reşat¹⁴¹, eserin adını örnek verirken yad etmiş; Bursalı M. Tahir, şâirâne ve 'ârifâne olarak vasıflandırdığı eserin şâirlerce makbul sayıldığını¹⁴² söylerken, Hasan Çelebi biraz daha detaylı bilgi verip, tenkid etmiştir. Şâirin, eserin "Matla'-ı Dâstân" başlığı altında "kendi ihtirâi" olduğu için övündüğü, tercüme olmadığını söylediği esere, "*Bahr-i Serî*"de "*Cemşâh u Alemşâh adlu manzûm bir kitâb-ı belâgat-nisâbı vardır. Her meclisin âhîrinde münâsib-i hâl bir gazel-i bî-misâl getirüp gazelden mukaddem bu iki beyti getürmegi iltizâm itmişdür. Tarz-ı mezbûrî Husrev-i Dehlevî'den almışdur, kendü ihtirâ'ı degüldür*"¹⁴³ diyerek, Dehlevî'nin etkisi altında kaldığını iddia etmiştir¹⁴⁴.

¹³⁶ Atâî, a. g. e. , s. 156.

¹³⁷ Riyâzî, a. g. e. , s. 57.

¹³⁸ Âlî, a. g. e. , s. 200.

¹³⁹ Âşık Çelebi, a. g. e. , s. 208.

¹⁴⁰ İsmail Paşa, a. g. e. , s. 370

¹⁴¹ Unat, a. g. e. , s. 121.

¹⁴² Tahir, a. g. e. , s. 59.

¹⁴³ Hasan Çelebi, a. g. e. , s. 228.

¹⁴⁴ Hüsrev-i Dehlevî (öl. 1325)'nin Matla'-u'l-Envâr, Şîrîn-i Husrev, Mecnûn-ı Leylî, Heşt Behîşt ve Âyine-i İskenderî adlı beş mesnevisi vardır. Heşt Behîşt, Sasani hükümdarı Behrâmgur'un hayatı ile yedi iklimin hükümdarının kızları olan zevcelerinin anlattıkları yedi hikayeden meydana gelir. (Bkz. Ahmet Ateş, **İstanbul Kütüphanelerinde Farsça Manzum Eserler**, İst. 1968, s. 238; Erkan Türkmen, **Emir Hüsrev-i Dehlevî**, AKM. Yay. , Ank. 1989). Hasan Çelebi'nin iddia ettiği gibi, Cemşâh u Alemşâh ile Husrev-i Dehlevî'nin eserleri arasında bir benzerlik söz konusu görünmemektedir. Hasan

3. Heşt Behişt:

Behiştî'nin tezkirelerde adına rastlanmayan diğer bir mesnevîsi de, Heşt Behişt'tir. Sadettin Nüzhet Ergun'un iki nüshasını görebildiğini söylediği Süleymaniye Ktp. Esad Efendi 2614/2 ve Ali Emiri Manzum 861 numarada kayıtlı nüshaların¹⁴⁵ haricinde, bir nüsha Edirne Selimiye Kütüphanesi 2141/1 numarada¹⁴⁶, bir diğer nüshası da, yine Behiştî'nin başında Cemşâh u Alemşâh mesnevîsinin yer aldığı, Antalya Elmalı Ktp. 2596/2'de bulunmaktadır.

Elmalı 2596/2'de bulunan nüsha:

Bihamdillâh hâdî küll-i hâmid

Lenâ tevfikahu aksa'l-makâsîd

beytiyle başlayıp,

Sa'âdet aña hıdmet eylemekdür

Her emrine itâ'at eylemekdür

beytiyle biter. Eser, dîvânî yazıyla 202x124 (110x65 mm.), 15 satır, 95b-124a varakları arasında filigranlı, saykallı kağıda yazılmıştır. Sırtı sarı renkte meşin, ebru kağıt kaplı, şirazesı dağınık bir cilt içinde bulunmaktadır.

"Risâle-i Heşt Behişt" başlığıyla yer alan Selimiye nüshası, Arapça bir beyitten sonra:

Ezelden vâsf-ı zâtıdur anuñ cûd

Rızâsıdur iki 'âlemde maksûd (1b)

beytiyle başlayıp,

Bu nüsha hattına iy merd-i hoş-bû

Dizildi biñ yüzotuz dâne lu'lû (33a)

beytiyle son bulmaktadır. Şairin ismi:

Eger olmazsa dîdâruñla hurrem

Behiştî'ye olur cennet cehennem (3a)

şeklinde geçmektedir. Eser, 200x130(150x75)mm. 33 yk. , 15 st. , Ta'lik sırtı meşin, kapakları mukavva cilt, 1016/1607-8 yılında Yahyâzâde lakabıyla anılan katip Mehmet tarafından istinsah edilmiştir¹⁴⁷.

Çelebi'nin, şâirin adıgeçen eserinin görebildiğimiz üç nüshasının arkasında da yer alan Heşt Behişt adlı mesnevîsi ile, Dehlevî'nin aynı adlı eseri Heşt Behişt arasında bir ilgi kurmuş olabileceği düşünülebilir. Ancak, bu eserin de isminden başka benzer bir tarafı yoktur.

¹⁴⁵ Ergun, **a. g. e.** , s. 790.

¹⁴⁶ Günay Kut (Alpay), "Edirne Selimiye Kütüphanesi'ndeki Türkçe Yazmalar Üzerine", **Jurnal of Turkish Studies**, Ali Nihat Tarlan Hatıra Sayısı, Cambridge 1979, Volum 3, s. 267

¹⁴⁷ Kut, *a. g. m.* , s. 267

Diğer bir nüsha, Süleymaniye Ktp. Esad Efendi 2614/2’de, Behiştî Divanı olarak kayıtlı olup, 119b-162a varakları arasında, vişne rengi kadife cilt içinde 15 satır 210x127 (145x127 mm.) nesih yazıyla istinsah edilmiş olup, başında aynı şâirin Cemşâh u Alemşâh mesnevîsi vardır. Nüsha:

Bihamdillâh hâdî küll-i hâmid

Lenâ tevîkahu ‘aksa’l-makâsîd

beytiyle başlayıp,

İrişdi leyle-i sa‘ye sehergâh

Tamâm oldu kitâb elhamdülillâh

beytiyle son bulmaktadır.

Ali Emiri Manzum 861’de kayıtlı olan dördüncü nüsha da; Meşin kahve rengi ciltli, zincirek ve cetvelli, cehârkûşe olup, yan kağıdı fligranlı sarı renkli kağıttan ve şirazesı sağlamdır. Zahriyesinde ve en üstte “Heşt Behişt-i Behiştî” şeklinde kitap ve müellifinin adı yazılı, altta ise bir kıta şiir, ortada Ali Emîrî Efendi’nin yuvarlak kitaplık mührü, onun altında kütüphane demirbaş kaşesi vardır. Serlevhada kötü bir kırmızı mürekkep ve sülüs yazı ile “Hâzâ Risâle-i Heşt Behişt”, altında zarif bir ta‘lik “Besmele” yer alır. Eser, güzel ve ince bir ta‘lik yazı ile çift sütun 15 satır kaleme alınmıştır. 270x210 (230x170 mm.) olan eserde söz başları koyu kırmızı mürekkepli, aharlı, fligranlı, saykallı avrupa kağıt üzerine yazılmıştır. Sonunda, “Temmetü’r-Risâletü’ş-Şerîfe fî Vakt-i Hicretü’l-Bekrî Nemekâhü’l-Fakîr İbrâhim bin Hasan Râciyân bi-Rahmetihi Rabbihi’l-Kerîm” şeklinde “Temme” kaydı yer alır. Senetü tis’a ve elf/1009 hicrî istinsah tarihini gösterir.

Tazarrû‘larla el açup du‘âya

Düşe kalka irişdüm bu araya

Safer ayında bu zîbâ mecelle

İrişdi evvelinden bu mahalle

beyitleriyle eserin Safer ayında yazıldığına işaret edilmiştir. 26 varakdan oluşan mesnevînin bir bölümü eksiktir. Asıl metin;

Bihamdillâh hâdî külli hâmid

Lenâ tevîkahu aksa’l-makâsîd

beyti ile başlayıp,

İrişdi leyle-i sa‘ye sehergâh

Tamâm oldu kitâb el-hamdülillâh

beyti ile son bulmaktadır.

Heşt Behişt, bir nasihatnâmedir. Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Fa‘ûlün vezniyle yazılan eserin sonunda:

Bu sebha haytına ey merd-i hoş-bû
 Dizildi biñ yüz otuz dâne lû'lû
 dendiğine bakılırsa, 1130 beyitten müteşekkildir. Ancak nüshaların hiçbiri, 1130 beyti bulmamaktadır. Eserin mukaddimesinde:

Eger olmazsa didâruñ hurrem
 Behiştî'ye olur cennet cehennem
 beytiyle, şâirin mahlası tasrih edilmiştir.

Sekiz bölümden oluşan eserde, Tevhid, Na't, Sahâbe-i Güzîn'e medhiye ve Münacat'dan sonra, Matlâ-ı Dâstân başlığı ile Sebeb-i Te'lif kaleme alınmıştır. Burada, dünyada fırsat elde iken, fazilet ve kemal sahibi insanların eser bırakmalarının önemine dikkat çekilerek:

Gel imdi sen de mikdâruñ beyân it
 Eser vaz' eyle bir nev-dâsitân it

Cihânda bir gülistân eyle îcâd
 Semâ'ı eylesün gamgînleri şâd

İdüp üstüne anuñ sarf-ı himmet
 Sekiz bâb üzre kıl mânend-i cennet

Temâşâ eyleyen vasf-ı zarîfin
 Behişt-i heşt ile nâm-ı şerîfin

Revân olduk da sen dârü'l-bekâya
 Kala bunda sebeb ola du'âya
 beyitleriyle, hüznü olanları sevindirecek yeni bir destan ortaya koyduğunu, cennet misali sekiz bölümden oluştuğunu, adının Heşt Behişt olduğunu ve öldükten sonra duaya sebep olacak bir eser olsun istediğini dile getirmektedir.

Her bölümde ayrı bir konu ve bunun arkasından da konuya uygun bir hikaye anlatılmıştır. Bunu maddelersek:

Behişt-i Evvel: Der-Beyân-ı İhlâs fi'l-'Amel
 Hikayet: Hz. Ali'nin çocuklarının hastalığı ve Allah'a teslimiyetleri,
 Behişt-i Düvvüm: Allah'ın insanı yaratışı, doğru yolu göstermesi,
 Hikayet: Mahsur kalan üç kişinin Allah'a yakarışları, rızaya uygun hareketlerinin yüzü suyuna hürmeten dualarının kabulü,
 Behişt-i Sivvüm: Cömertlik, maldan verme, zekat,
 Hikayet: Bir zengin ve şâirin hikayesi,
 Behişt-i Çehârüm: Dünyanın geçiciliği, tevekkül,

Hikayet: Şeyh Sa'd İbni Museyb'in kızını bir emir yerine muhlis fakir bir müridine vermesi,

Behişt-i Pencüm: Allah'ın lutfu, inayeti, cömertliği vs. özellikleri,

Hikayet: Aç kalan bir pîr-i fânînin sabrı ve Allah'ın mükafatı,

Behişt-i Şeşüm: Allah'ın yaradan, öldüren, diriltten vasıfları,

Hikayet: Buhtun-Nasr'ın Kudüs'ü tahribi, Uzeyr peygamberin eşeğini bağlayıp ölenlerin nasıl dirileceğine dair düşünceye dalması ve Allah'ın onun canını alıp yüz yıl sonra diriltmesi hadisesi,

Behişt-i Heftüm: Hırs ve hevadan geçmek, tevekkül, tehlil, dünyanın geçiciliği,

Hikayet: Bir pîrin hikayesi ve kerameti,

Behişt-i Heştüm: Allah'ın celil ve cemel sıfatları, gurura ve dünyaya aldanmama,

Hikayet: Hz. Ebu Bekir'in sıdkına dair kıssa anlatılmıştır.

Şâir:

Senüñ lutfuñla gelüpdür zuhûra
Koma zulmetde gark it anı nûra

Hakikat bâdesine hâme eyle
Enâm içre nasihatnâme eyle

beyitleriyle, eserin nasihatnâme olduğunu belirtip, onu hasedden korumasını Allah'dan istemekte, eserin hangi ayda bitirildiğini, beyit sayısını da söyleyerek kitabın sona ermesine hamd etmektedir.

4. Şehrengîz:

Behiştînin kaynaklarda adı geçmeyen bir başka eseri de Şehrengîz'idir. Görebildiğimiz tek nüshası, Milli Kütüphane Yz. A. 827/1 nolu bir mecmuada kayıtlıdır. Eser, Mesîhî'nin şehrengîzi ile karıştırılmıştır. Cildi dağılmış bir mecmua olduğu için, belki de farklı parçaların bir araya getirilerek bir mecmua oluşturulmasından kaynaklanan karışıklıklar ve hatta eksiklikler vardır. Rik'a hatla, 200x125(125x65)mm. çift sütunlu, 15 satırlı, 6a-15a yaprakları arasında, su yolu filigranlı kağıda yazılmıştır. Kahverengi geometrik desenli, şirazesi dağınık, yıpranmış meşin bir cilt içindedir. Varaklar üzerinde birden fazla farklı varak numarasının mevcudiyeti, kimi varaklarda ayağın tutmaması, mecmuanın varak kaybı olduğunu ve karıştığını göstermektedir.

Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Kütüphanesi MO. I. 1141 numaralı mecmuanın 51b varağında, Mesîhî'nin şehrengîzinde olup da Milli Kütüphane nüshasına da karışan 'Abdî, Vâlâcî Şagirdoğlu, Şarbanınoğlu, Ni'met, Ali Derzişâgird, Takyecilerde Mustafa gibi isimler yer almış, altına

da “Behiştî” ismi yazılmıştır. Aynı mecmuanın 83a-85a varakları arasında da Mesîhî’nin şehrengîzi vardır. Bu mecmuadan da anlaşılan o ki, Behiştî’nin şehrengîzi Mesîhî’nin şehrengîzi ile karıştırılmıştır.

Şâirin:

Bu meh-rûlar ki oldu bunda mezkûr
Olupdur her biri şehir içre meşhûr

Egerçi yok nigâra hadd ü pââyân
Velî gözden perîler gibi pinhân

Garîbe eylemezler meyl ü rağbet
Komazlar kişinûn râyında kuvvet

Şu deñlü perdedür gurbet yüzüme
Ki gün göstermez olmuşdur gözüme

‘Aceb mi baña kılmazlarsa meyli
Ki Bursa’ya uzakdur Vize hayli

Hele şunlar ki sa’y ile bulundı
Üçer beyt ile bir bir zikr olundı

Üçer kat câme giyse n’ola her beg
Du’â kim üç kez okına olur yeg¹⁴⁸

beyitlerinden anlaşıldığına göre şehrengîzde, her biri şehirde meşhur olan güzeller, üçer beyitle tavsif edilmişlerdir. Mesîhî’nin şehrengîzi¹⁴⁹ ile karşılaştırmamız neticesinde, Behiştî’nin olduğundan emin olduğumuz güzeller şunlardır:

Nakiboğlu, Muhzıroğlu, Sultan Mahmud, Meyvefürûş oğlu Muhammed, Başmakıcılardan Mahmud, Kirdecî, Biryancıoğlu Muhammed, Lutfî, Çeşmecioğlu Ali, Frengoğlu, Yahudilerde bir sanem, Hâce kulu Mahmud, Mustafa oğlu Ahmed, Ýbrahim, Tatar Memî, Hafız, Haşim, Seyhzade, Yıldırım, Gazzazlarda Mustafa, Yağmurcioğlu isimleridir. Mesîhî’nin şehrengîzinde olmayıp da üçer beyitten az veya fazla olan isimler şimdilik bu gurubun dışında tutulmuştur.

Hemân ol dem anı dergâha iltem
Ki oldur hazret-i paşa-yı a’zâm

¹⁴⁸ Şehrengîz, Milli Ktp. , Yz. A. 827/1, vr. 8b

¹⁴⁹ Mesîhî Divanı (Haz. Mine Mengi), AKM. Yay. , Ank. 1995, s. 89-109.

Dürr-i bahr-ı vefâ muhtâr-ı erkân
Vezîr-i a'zam-ı sultân Süleymân

Sipîhr-i adle biri gün biri mâh
Bağışlasun biri birine Allah¹⁵⁰

beyitlerine bakılacak olursa, Kanunî ve vezirine bir medhiye yer almış ve muhtemelen de eser, Kanunî'nin vezirine sunulmuştur. Aruzun Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Fe'ûlün kalıbıyla yazılmış olan şehrengîzin sonunda, “Temmetü Kelâm-ı Behiştî” başlığı ile, bu kez Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün kalıbıyla beş beyitten oluşan:

Çeşm-i insâf ile kim baksa bu gevher kânına
Yâ ilâhî reng-i behcet vir dil-i handânına

Umaram kim hûbveş mergûb ola¹⁵¹
Vâsıl oldukda ma'ânî Mısırın sultânına

Kuluyam kurbâniyam ehl-i fazlun cânile
Yhtisâs itse 'aceb mi bir kişi kurbânına

Bizde tahsîn idicek deñlü bîzâ'at yoğise
Gâyeti anuñ mukârîn olavuz ihsânına

Hîç şeytân ey Behiştî âdem olmak ola mı
La'net olsun kanda var ise hasûduñ cânına¹⁵²

gazel nazım şekliyle yazılmış bir hâtıme yer almıştır. Cevher ocağına benzettiği bu şehrengîzine insaf gözüyle bakanın gönlüne sevinç vermesini, mana ülkesinin sultanına ulaştığında güzel gibi rağbet görmesini Allah'dan niyaz eden şâir, övecek kadar güzellik yoksa da, onun ihsanına yakın olmayı arzu etmektedir. Ýhsanına yakın olunan da, eserin sunulduğu vezir olsa gerektir. Eserdeki eksiklik nedeniyle, Bursa şehrengîzi mi, yoksa Vize şehrengîzi mi? noktasında net bir cevap veremiyoruz. Şâirin Bursa ile ilgisi hakkında bir bilgimiz de yok. “‘Aceb mi baña kılmazlarsa meyli/ Ki Bursa'ya uzakdur Vize hayli” beytinde, Bursa'nın neden anıldığı noktasında çok temelli bir şey söylemek de güçtür.

¹⁵⁰ Şehrengîz, vr. 15a

¹⁵¹ Mısra vezne göre eksiktir.

¹⁵² Şehrengîz, vr. 15a

5. Şerh-i Manzûme-i Muammâ:

Kütüphane kataloglarında “Şerh-i Manzûme-i Muammâ”, “Şerh-i Manzûme-i Mu’ammîyât”, “Şerh-i Mu’ammâ-i Câmi”, “Şerh-i Manzûmetü’l-Câmî fi’l-Mu’ammâ”, “Şerh-i Risâle-i Fenn-i Mu’ammâ” gibi isimlerle geçen eser, Molla Câmi’nin “Mu’ammâ-yı Sagîr” adlı risalesinin şerhidir.

Atâî’nin “*Câmi kenârında ba’zı kelimâtı vardır*”¹⁵³, M. Süreyya’nın “*Câmi’ye bazı kelimât yazmıştır*”¹⁵⁴ ve Faik Reşad’ın “*Molla Câmi’nin şiirleri hakkında bazı açıklamaları*”¹⁵⁵ vardır demelerinden, bu eserin kastedildiğini tahmin ediyoruz. Tesbit edebildiğimiz kadarıyla Süleymaniye Ktp. Tarlan 52/8, Süleymaniye Ktp. Girit 3647 (Behiştî Hasan Efendi olarak kayıtlı), Süleymaniye Ktp. Zühdü Efendi 25’de (Ahmed Sinan Behiştî adına kayıtlı), Süleymaniye Ktp. Esad Ef. 3431 (Ahmed Sinan Behiştî adına kayıtlı), Bayezid Devlet Ktp. Veliyüddin Ef. 3209’da olmak üzere beş nüshası mevcuttur. Bunlardan Tarlan 52/8 nüshası nesih yazıyla, 205x131 (145x60) mm. ölçüsünde, 17 satırlı, 61b-69b yapraklarında filigranlı saman rengi kağıda 1112/1700 yılında istinsah edilmiştir. Söz başları kırmızı mürekkeble belirtilmiş olup, Farsça sözcükler kırmızı keşidelidir. Sırtı meşin, çiçekli kağıt köşeli, şirazesı dağılmış bir cilt içindedir. “Kıt’a-i Tarih” başlığı altında:

‘Avn-ı hakk ile bu şerh-i muhtasar
Çün makâm-ı ihtitâma buldı râh

Cân u dil ta’lîm-i rûhu’l-kuds ile
Didiler târîhini fazlullâh

beyitleri ile sona eren eser, “fazlu’l-lâh” ibaresinin gösterdiği 977/1569-70 yılında tamamlanmıştır.

Eserin başlığında “Manzûme-i Mu’ammâ-i Mevlânâ Monla Câmi Rahmetüllâhi ‘aleyh” ibaresi bulunmaktadır. Hamd ü senâ ile başlayan eserde, Câmi’nin şiirdeki üstünlüğü dile getirilmiş ve bunu şerhedenin Behiştî olduğu zikredilmiştir. “Şürû fi’l-maksûd” başlığı ile Mu’ammâ’nın üç kısımdan; “Ta’rîf-i ‘Amel-i Tahsîl, Ta’rîf-i ‘Amel-i Terkîb ve Ta’rîf-i ‘Amel-i Tahsîs ve Tansîs” başlıklarıyla oluştuğu belirtilmiş ve bunlar ayrı ayrı alt başlıklarla açıklanmıştır. “Tarihü’l-itmâm” başlığı ile de “*Eger aña feyz-i hurûfunuñ ‘adedini târîh ideler sekizyüz toksanda te’lif itmişler*”

¹⁵³ Atâî, a. g. e. , s. 156.

¹⁵⁴ Süreyya, a. g. e. , s. 365.

¹⁵⁵ Unat, a. g. e. , s. 121.

yazılmıştır. Eserin yazılış tarihi (Câmî'nin yazış tarihi) 890 olarak tasrih edilmiştir. Sonunda da, başta da zikrettiğimiz gibi, eserin şerh tarihi vardır.

6. Mevlid:

Behiştî'nin kaynaklarda adı zikredilmeyen bir başka eseri de Mevliddir. İstanbul Üniversitesi Türkçe yazmalar Bölümü 7398 numarada bir nüshasını tesbit ettiğimiz eser, 208x143 (200x140) mm. , 42 varak, 13 satır, kırmızı mukavva cilt, harekeli nesih, beyaz ve kalın saykallı kağıt, bahis başlıkları kırmızı ve siyah, sahife kenarları siyah ve altınyaldız cedvellidir. Bazı sayfaları tamir gören eserin vezni, Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün kalıbıyladır. Eser üzerine Aygül İpek tarafından 1971 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türkoloji Bölümünde bitirme tezi hazırlanmıştır. Transkripsiyon ve indeksinin yapıldığı tezin önsözünde, Mevlid'in, 16. yy. ın ikinci yarısında yaşamış olan Behiştî'ye ait olduğu, dil ve imla özelliklerinin de bunu gösterdiği belirtilmiş¹⁵⁶, fakat şâirin hangi Behiştî olduğu kestirilemediği için, yazar hakkında bilgi verilmemiştir. Neclâ Pekolcay da eserin XVI. Asır şâiri Behiştî'ye ait olduğunu söylemekle yetinir¹⁵⁷

Esere imla hususiyetleri açısından bakıldığında, adıgeçen tezde de ifade edildiği gibi, 16. yy. ın imla özellikleri vardır. Behiştî'nin gerek divanında, gerekse diğer eserleri, “Cemşâh u Alemşâh” ve “Heşt Behişt”te de zaman zaman rastladığımız “bulavuz”, “kılavuz”, “varavuz”, “yalvaravuz” gibi kullanımlar, Türkçe söyleyişlerin diğer eserlerle paralellik arzemesi, Rumeli'ye özgü bir takım söyleyişlerin olması, kendisi halvetî olan Behiştî'nin aşağıdaki beyitlerde görüleceği gibi, halvet kelimesiyle bu kadar sık oynaması gibi hususlar, mevlidin 16. yy. 'ın ikinci yarısında yaşayan bildiğimiz başka Behiştî de olmadığına göre, Ramazan Behiştî'ye ait olduğu kanaatini doğurmaktadır.

Soñı irdi halvetüñ devletlere
Cân fidâ anuñ gibi halvetlere

Halvetin gör âhirinde halveti
Sevmeyen kimdür cihânda halveti

Halvet ile buldı maksûdın nebî
Halvet ehlin sevmeyendür key gabî

¹⁵⁶ İpek, a. g. e. , s. II.

¹⁵⁷ Süleyman Çelebi, **Mevlid** (Haz. Necla Pekolcay), Dergah Yay. , I. Baskı, İst. 1980, s. 46.

N'ola peygamberlik olursa nasîb
Cân murâdı vardır anda ey lebîb

Halvet itmek olsa her kimüñ işi
Hakka irer ol ... gâfil kişi

Halvete gir zikr-i hakkın kıl şürû'
Saña nûr-ı ma'rifet kılsın şürû'

Mevlid, 339-344 beyitleri.

1048 beyit olan Mevlid, Münacat tarzında yazılmış 13 beyitle başlar.
Her bölümün sonunda:

Haşre dek söylense bu olmaz tamâm
Sellimû sallû 'alâ hayrî'l-enâm

beyti, konudan konuya geçiş mahiyetinde söylenir. Adı konmasa da bir Sebeb-i Te'lif'den sonra, konuya girilir. Allah'ın, gizliliğini açığa vurmak için Hz. Peygamber'in nurunu, ve ondan da alemi yaratması, her peygamberdeki Ahmed'in nurunun nüzûlü ve sonunda Hz. Muhammed'de karar kılması, ümmetinin fazileti, Hz. Peygamberin ana rahmine düşüşü; hamileliği, olağanüstü alametler, doğumu, meleklerin onu ziyareti, anne ve babasının ölümü ile yetim kalması, çocukluğu ve gençliği, Hz. Hatice ile tanışması ve evlenmesi, Nebî'nin halveti ve meleğin nüzûlü, Allah'dan davet emrinin gelmesi, Mirac hadisesi; Mirac hadisesindeki farklı iki yorum ve kendi yorumu, Mirac esnasında karşılaştıkları, peygamberlerle görüşmeleri, namazın ümmete armağan olması gibi uzun ve ayrıntılı anlatımı, Mekke'de Mirac sonrası bir yıl kalması ve Hicreti, Yahudilerin peygambere karşı tutumları, Abdullah İbn Selam'ın İslam oluşu, peygamberin mucizeleri, savaşları, peygamberin veda hutbesi ve ölümünü haber vermesi, peygamberin şiddetli hastalığı ve Ebu Bekir'in imâmetle görevlendirilmesi, peygamber'in vefatı, defni, ölümünden sonra bir yahudinin onu görmek için Şam'dan gelişi, şiddetli sevgisi ve onun da Ravza'da ölümünün hikayesi, ümmet olarak onunla mukayese edilişimiz dile getirilip, Allah'dan afv ve mağfiret dileme, Hatimetü'l-kitab ve Du'â ile eser tamamlanmıştır. 1043'üncü beytinde:

Kim Behiştî rû-siyâha rahmet it
Yoldaşın îmân makâmın cennet it

şeklinde Behiştî'nin adı tasrih edilmiştir.

Zaman zaman vezin kusurlarının görülmesinde eserin tek nüsha olmasının ve kimi yerlerinin okunmasında zorlanılmasının dezavantajları yanında, müstensih hatalarının da etkili olduğunu düşünüyoruz.

II. BÖLÜM

BEHİŞTÎ DİVANİ'NİN ŞEKİL VE MUHTEVA ÖZELLİKLERİ

A. DİVANIN ŞEKİL ÖZELLİKLERİ

1. Nazım Şekilleri

Divanda biri Farsça dört kasîde, bir terkîb bend, 561 gazel, biri Farsça 12 nazm, yedi kıt'a, üç murabba, sekiz muhammes, üç tahmis, biri Farsça 38 matla, 30 müfred ve bir mısradan oluşan bir tarih mevcuttur.

a. Kasîde:

Behişti Divanı'nda biri Farsça olmak üzere kasîde nazım şekli ile yazılmış dört manzume vardır. Ancak üçüncü kasîdenin 13 beyitlik bir kısmı girizgah mahiyetinde mesnevî nazım şekliyle kaleme alınmıştır. Bunlardan ilki Tevhid türünde, 31 beyit, ikincisi Na't türünde 52 beyit, üçüncüsü medhiye türünde 70 beyit (mesnevî nazım şekliyle yazılan "girizgah" mahiyetindeki bölüm de dahil edilirse 83 beyit), Farsça kasîde de öğüt niteliği taşıyan 43 beyittir. Bunlardan biri kelime halinde, biri ek halinde redif, üçü de redifsizdir.

Bunlardan Tevhid türündeki kasîde ve Kanuni'ye yazdığı anlaşılan medhiye türündeki kasîde "Mef'ûlü/ Mefâ'ilü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün" ve mesnevî nazım şekliyle yazılan 13 beyitlik girizgah şeklindeki bölümü de "Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün" kalıbıyla yazılmıştır. Na't, "Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün", Farsça kasîde de aruzun "Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün" kalıbıyla yazılmıştır.

b. Terkîb Bend:

Altı bendden oluşan terkîb bendin her bendi, vasıta beyitleriyle birlikte, yedişer beyitten oluşmaktadır. Aruzun "Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün" kalıbıyla yazılmıştır.

c. Gazel:

Divanda 561 gazel yer almaktadır. 561 gazelden 539'u 5 beyitli, 15'i 7 beyitli, üçü dört beyitli, biri sekiz beyitli, biri altı beyitli, iki gazelden biri eksik olduğu için bir beyit, diğeri de aynı nedenden dolayı bir mısra halindedir. Altı ve sekiz beyitli gazellerin nüsha farklarından kaynaklandığını düşünüyoruz. Dört beyitli üç gazelden biri, varak kopmasından kaynaklanan bir eksikliktir.

Rakamlardan anlaşılan, Behiştî'nin tercihinin beş beyitli gazelden yana olduğudur. Nitekim şâirin:

Hemvâredür Behiştî'nün ebyât-ı nâziki
Beş barmağın tefâvüti ellerdedür hemân

G. 430/5

Behiştî'nün yine gûyâ ki mushaf-ı 'ışka
Beş âyet ile bu beş beyti sûre-i İhlâs

G. 232/5

beyitleri de, bunu göstermektedir. Rakamsal ifadesine baktığımızda, divandaki gazellerin %96'sı beş beyitli, %2. 67'si yedi beyitli, %0. 71'i dört beyitli, %0. 53'ü üç beyitli, %0. 17'sinin de bir beyitli olduğunu görürüz.

Gazelerde 15 vezin kalıbı kullanılmıştır. Bunun çoğunluğu Remel ve Hezec bahirlerine ait kalıplardan oluşmuştur.

Remel Bahri	Sayı	%
Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün	182	32. 44
Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün	89	15. 89
Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün	8	1. 42

Hezec Bahri	Sayı	%
Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün	104	18. 57
Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Fe'ülün	9	1. 60
Mef'ülü/ Mefâ'ilü/ Mefâ'ilü/ Fe'ülün	9	1. 60
Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Fe'ülün	3	0. 53
Mef'ülü/ Mefâ'ilün/ Mef'ülü/ Mefâ'ilün	10	1. 78

Muzârî Bahri	Sayı	%
Mef'ülü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün	79	14. 10
Mef'ülü/ Fâ'ilâtün/ Mef'ülü/ Fâ'ilâtün	21	3. 75

Müctes Bahri	Sayı	%
Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün	27	4. 82

Hafif Bahri	Sayı	%
Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün	20	3. 57

Mütekârib	Sayı	%
Fe'ülün/ Fe'ülün/ Fe'ülün/ Fe'ül	1	0. 17

Recez Bahri	Sayı	%
Müstef'ilün/ Müstef'ilün/ Müstef'ilün/ Müstef'ilün	1	0. 17
Müstef'ilün/ Müstef'ilün	1	0. 17

Gazellerde kafiye ve redife baktığımızda, şâirin tercihinin daha çok rediften yana olduğunu görürüz. Divanda bulunan 561 gazelin 425'i rediflidir. Bu da genele oranla %75. 75'e tekabül eder. “Redifli şiirler, şâirin muhayyilesinin bütün genişliği ile aksettiği şiirlerdir. Denilebilir ki müşahhas rediflerde şâirin en geniş manasıyla kültürü ve hayal gücü aksederken, dil de mefhum zenginliği kazanmaktadır”¹⁵⁸, “Redifin ahenk yönünden şiiri kanatlandırdığı ve bir bütünlük kazandırdığı da unutulmamalıdır”¹⁵⁹. Gazellerdeki rediflerin 223'ü birli, 24'ü ikili, biri dörtlü olmak üzere 247'si, yani redifli gazeller içinde %58, bütün gazeller içinde ise %44'ü kelime halinde rediftir. Geri kalan da ek ve ek grubu halindeki rediflerdir. Gazellerin 106'sı (%18. 8'i) sadece kafiyevidir. Birinin bir beyit, diğerinin de bir mısra olmasından kafiye-redif tesbiti yapılamamıştır. Kafiye ve redifli olan gazeller arasındaki 28 fark da, kimi gazellerin bazı beyitlerinde yer alan kafiye veya redifi oluşturan kelimenin, kimi zaman kafiye, kimi zaman da ek halinde redif olmasından kaynaklanmaktadır. Mesela divanın 461. gazelinin kafiyesine bakıldığında; “pervâ ne, pervâne, pervâ ne, sultâne, peymâne, hırâmâne” kelimeleri, kafiye ve redifi oluşturuyorlar. İlk beyitteki pervâ ne ve pervâne'ye cinas dedik. İkinci beyitteki tekrarlanan “pervâ ne”den sonra kelimenin aslından olan “sultâne”deki “e” datif eki, sonraki kafiyeyle sağlayan “peymâne”deki “e” kelimenin aslından, yine son beyitteki “hırâmâne” kelimesindeki “e” de datif eki durumundadır. Bir başka örnek de 470 nolu gazeldir. “la'lünde”, “gevherde” “perde”, “ejderde”, “zerde” kelimelerinden “perde” kelimesindeki “de” kelimenin aslından, diğerleri de “lokatif” eki durumundadır.

Şâirin kafiye açısından da tercihi daha çok “ân,” “âr,” “er,” “âl,” “â,” “âb,” “âm,” “îm” gibi hecelerdir.

d. Nazm:

Divanda dokuzu iki (biri Farsça), üçü de üç beyitten müteşekkil toplam 12 Nazm yer almıştır. Nazmda kullanılan aruz kalıpları ise, ikisi “Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün”, dördü Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün, ikisi Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilün/ Fâ'ilün, ikisi, Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün, biri Mef'ûlü/ Mefâ'ilün/ Mef'ûlü/ Mefâ'ilün, biri de Müstef'ilün/ Müstef'ilün'dür.

¹⁵⁸

Mehmet Çavuşoğlu, *Necati Bey Divanı'nın Tahlili*, İst. 1971, s. 286.

¹⁵⁹

Kurnaz, *Hayali... a. g. e.*, s. 33.

Kafiye ve redif açısından Nazm'a bakılınca, 12 nazmdan dokuzu redif; altısı kelime ve kelime grubu, üçü ek halinde, üçü de redifsiz kafiyevidir.

e. Kıt'a:

Divanda biri sekiz beyitli (aslında dört kıt'a), beşi iki beyitli ve biri de üç beyitli olmak üzere toplam yedi kıt'a vardır. Bunlardan ikisi Aruzun Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün, ikisi Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün, ikisi Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün, biri Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Fe'ülün kalıplarıyla yazılmıştır. Yedi kıt'adan ikisi kelime grubu, ikisi ek halinde redifli, üçü redifsiz olarak yazılmıştır.

f. Murabba:

Divanda bulunan üç murabbadan biri yedi bendden oluşan, mütekerrir bir murabba'dır. Biri iki, diğeri de bir bendden oluşan murabbaların ilki, başlıktan Terbiî andırmakta, ikincisi sağlam bir murabba şekline dönüşmemiş, üçüncüsü de sadece bir kaynaktan geçtiği için tek bend halindedir. İkisi aruzun Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün kalıbıyla, biri de Mef'ûlü/ Mefâ'ilü/ Mefâ'ilü/ Fe'ülün kalıbıyla yazılmıştır. Murabbaların üçü de kelime grubu halinde rediflidir.

g. Muhammes:

Divanda beşer bendden oluşan sekiz muhammes yer almaktadır. Bunlardan beşi kelime grubu, ikisi ek grubu olmak üzere redifli, birisi de redifsizdir. Muhammeslerden üçü aruzun Mefâ'ilün /Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün, ikisi Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün, biri Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün, biri Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün, diğeri de Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün kalıbıyla yazılmıştır.

h. Tahmis:

Divanda yer alan üç tahmisden ilki Fevrî'nin, ikincisi Ca'fer Çelebi'nin, üçüncüsü de Amrî'nin gazelini tahmisdir. Üçü de beşer bendden oluşmuştur. İkisi kelime halinde, biri ek halinde redifli olup, ikisi aruzun Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün, biri de Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün kalıbıyla yazılmıştır.

ı. Matla:

Divanda biri Farsça 38 matla yer almıştır. Bunlardan 11'i aruzun Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün, onu Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün, altısı Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün, beşi Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün, ikisi Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün, ikisi

Mef'ûlû/ Fâ'ilâtûn/ Mef'ûlû/ Fâ'ilâtûn, biri Fe'ilâtûn/ Mefâ'ilûn/ Fe'ilûn, biri Mefâ'ilûn/ Mefâ'ilûn/ Fe'ûlûn kalıbıyla yazılmıştır. Bunların 11'i kelime halinde, 13'ü ek halinde redif, 12'si redifsiz, birisi de cinaslıdır.

i. Müfred:

Divanda toplam 30 müfred vardır. Bunların 11'i Fâ'ilâtûn/ Fâ'ilâtûn/ Fâ'ilâtûn/ Fâ'ilûn, beşi Mefâ'ilûn/ Mefâ'ilûn/ Mefâ'ilûn/ Mefâ'ilûn, dördü Fe'ilâtûn/ Fe'ilâtûn/ Fe'ilâtûn/ Fe'ilûn, üçü Mef'ûlû/ Fâ'ilâtû/ Mefâ'ilû/ Fâ'ilûn, üçü Mefâ'ilûn/ Mefâ'ilûn/ Fe'ûlûn, ikisi Fe'ilâtûn/ Fe'ilâtûn/ Fe'ilûn, biri Fe'ilâtûn/ Mefâ'ilûn/ Fe'ilûn, biri de Mefâ'ilûn/ Fe'ilâtûn/ Mefâ'ilûn/ Fe'ilûn kalıbıyla yazılmıştır. Müfredlerin kafiye ve redif tesbiti yapılamadığından sadece son harfleri tesbit edilmiştir. Bu da şöyledir:

r	6	a/â	2
n	4	l	2
a/e	3	b	1
k/ñ	3	z	1
ı/i	3	ş	1
k	2		

j. Mısra:

Divanda bir de şehzâde Mustafa'nın katline Müstef'ilûn/ Müstef'ilûn kalıbıyla yazılmış tarih mısraı vardır.

2. Vezin

Behiştî Divanı'na bir bütün olarak baktığımızda, toplam 668 şiirde (bir şiirde iki vezin kullanıldığı da hatırlanırsa 669 manzumede) 16 kalıbın kullanıldığını görüyoruz. Bunların her biri bahirler bazında, nazım şekillerinde ayrı ayrı ele alınmıştı. Burada, Haluk İpekten'in Türk Şiirinde Aruz Kalıpları'ndaki¹⁶⁰ oranlar ve aynı kaynakta ayrı ayrı vezin dökümü verilen Rumeli şâiri Amrî, Hayretî, Hayâlî Bey, Yahyâ Bey ve daha önce Behiştî'yi etkileyen şâirlerden olduğunu belirttiğimiz Tâcizâde Ca'fer Çelebi'nin¹⁶¹ kullandığı vezinler %leri verilerek, karşılaştırılmıştır.

¹⁶⁰ Haluk İpekten, **Eski Türk Edebiyatında Nazım Şekilleri ve Aruz**, II. Baskı, Dergah Yay. , İst. 1997, s. 344-46.

¹⁶¹ İpekten, Eski ... **a. g. e.** , s. 302, 303, 307, 309 ve 310. Kaynaktaki verilerden hareketle %leri, tarafımızdan hesaplanarak kullanılmıştır.

Vezin	Şiir sayısı	%	H. İ %	A. %	H. %	H. B. %	Y. B. %	C. Ç. %
Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün	213	31.83	29.1	29.51	46	41.24	37.25	45.77
Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün	124	18.53	13.7	1.8	9.43	23.17	18.25	8.08
Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün	104	15.54	13.5	11.44	11.63	10.75	16.83	19.52
Mef'ülü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün	95	14.2	11.9	10.84	13.63	17.37	14.54	10.1
Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün	29	4.33	6.1	3.61	0.9	5.10	7.84	4.71
Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün	27	4.03	2.9	15.	2.54	2.20	1.63	1.68
Mef'ülü/ Fâ'ilâtün/ Mef'ülü/ Fâ'ilâtün	23	3.43	1.2	0.6	1.63	1.65	2.12	1.01
Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Fe'ülün	14	2.09	4.8	11.44	5.27	2.75	0.98	4.04
Mef'ülü/ Mefâ'ilü/ Mefâ'ilü/ Fe'ülün	12	1.79	7.2	4.21	3.81	2.62	2.77	5.72
Mef'ülü/ Mefâ'ilün/ Mef'ülü/ Mefâ'ilün	11	1.74	0.6	0.6	0.72	0.41	0.65	-
Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün	10	1.49	3.7	7.83	2.72	0.13	0.49	-
Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün	2	0.29	0.8	1.2	0.18	0.41	0.16	-
Müstef'ilün/ Müstef'ilün	2	0.29	-	-	-	-	-	-
Müstef'ilün/ Müstef'ilün/ Müstef'ilün/ Müstef'ilün	1	0.14	1.2	0.6	0.9	0.41	0.16	1.01
Müstef'ilâtün/ Müstef'ilâtün	1	0.14	-	-	-	-	0.16	-
Fe'ülün/ Fe'ülün/ Fe'ülün/ Fe'ül	1	0.14	-	0.6	-	-	0.32	-

Tabloda geçen H. İ. : Haluk İpekten, A. : Amrî, H. : Hayretî, H. B. : Hayâlî Bey, Y. B. : Yahyâ Bey, C. Ç. : Cafer Çelebi divanlarını karşılamaktadır.

Tabloda da görüldüğü gibi aruzun “Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün”, “Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün”, Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün” ve “Mef'ülü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün” kalıpları, Behiştî Divanı'nda ortalamanın üzerindedir. Hatta ilki bütün Rumeli şâirlerinde ortalamanın çok üstündedir. Ancak bu Rumeli şâirlerinin vezin tercihi noktasında yeterli bir ölçü değildir.

Divanda zaman zaman vezin aksaklıklarıyla karşılaşılır. Bunların daha çok müstensih hatalarından kaynaklandığını düşünüyoruz. Hataların büyük bir kısmı hece ekleme, çıkarma ve söz dizimine müdahale yoluyla düzeltilmiş ve bu işlem dipnotta da belirtilmiştir. Bunun dışında özellikle Türkçe kelimelerde imale¹⁶², nadir de olsa Arapça ve Farsça kelimelerde zihafa rastlanır. Bu da daha çok şâirin mahlasında, nisbet î'lerinde görülür.

¹⁶² İmale terimi burada “kapalı hece gereken yerlerde açık heceyi biraz uzatarak okumak” anlamında alınmıştır. (Bkz. Cem Dilçin, **Örneklerle Türk Şiir Bilgisi**, TDK. Yay. , Ank. 1983, s. 13-14). İmale terimini Tahirül Mevlevî, Cem Dilçin'in “Med” terimiyle ifade ettiği anlamda kullanır ve Cem Dilçin'in imale ile kastettiğini de “İstihlâf” terimi ile karşılar. (Bkz. Tahirü'l-Mevlevî, **Edebiyat Lugatı** (Haz. Kemal Edip Kürkçüoğlu), İst. 1973, s. 62, 73-74).

Hilâli yâde getüren ol iki kaşuñ için
 Kamerden açma haber hadd-i nev-tirâşuñ için
 G. 411/1

beytinde “getüren” kelimesinin ikinci hecesi, “iki ve kaşuñ” kelimelerinin de ilk heceleri imaleli okunmuştur.

Şu beyitte hem imâle hem de zihaf vardır:

Her ne ‘aded havâle olursa Behiştî’ye
 Cânân cefâsı deñlü biri olumaz mehîb
 G. 39/5

beytin ilk mısrasında bulunan “olursa” kelimesinin üçüncü hecesinde imâle, “Behiştî” kelimesinin nisbet “î”sinde de zihaf vardır. İkinci mısradaki da “biri” kelimesinin ikinci, “olumaz” kelimesinin de ilk hecesinde imale vardır. Hemen her şâirin divanında rastlanan imale ve mahlaslarındaki nisbet “î” si ile yapılan zihaf, her ne kadar kusur teşkil etse de, makul karşılanmıştır. Bazı beyitlerde de düzeltemediğimiz vezin hataları vardır. Bunlar dipnotta belirtilmiştir. Aşağıdaki beyitte olduğu gibi:

Kapuñda kanlu yaşum sanma surh iden yüzümi
 Kilâbuñ mıdur ulular görüp utandum ben
 G. 405/4

beyti gibi. Ancak bu tür hatalar çoğunlukla tek nüsha mecmualardaki şirlerde görülür.

Sonuç olarak, Behiştî Divanı’nda “Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün”, “Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün”, Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün” ve “Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘ilü/ Fâ‘ilün” kalıpları, daha çok tercih edilmiştir. Zaman zaman vezin hatalarına rastlansa da, bariz değildir. Kusurlu olarak görülebilecek hataların çoğunluğu, kimi şiirlerde tek nüsha konumunda olan mecmualardaki şiirlerden kaynaklanmaktadır.

3. Kafiye ve Redif

Nazım şekilleri incelenirken, her birinde ayrı ayrı kafiye ve redif üzerinde durulmuştu. Burada bunların bütünü bir arada ortaya konulmaya çalışılacaktır. Müfredlerde redif, Terkîb bend ve tek mısradan oluşan bir gazel mısraı ile tarih mısraında hem redif hem kafiye tesbitinin yapılması mümkün değildir. Bunlar da toplama dahil olmak üzere, toplam 668 şiirden 476’sında (% 71. 25) redif olduğu tesbit edilmiştir. Bunlardan 247’si tek kelime, 27’si ikili, biri dörtlü olmak üzere 274’ü (% 57. 56) kelime halinde, 202’si (% 42. 443) de ek halinde rediftir. Redifleri oluşturan kelime ve eklere baktığımızda da, rediflerin % 94. 32’sini Türkçe, % 1. 89’unu Arapça,

% 1. 68'ini Farsça, % 1. 89'unu Türkçe-Arapça, Arapça-Türkçe ve % 0. 21'ini de Türkçe-Farsça ortak kelime ve eklerin oluşturduğunu görürüz.

Şiirlerin 202'sinin (% 23. 05) redifsiz kafiyeli olduğuna, bunların daha çok revî harfleriyle, onların hareketleri uygun kelimelerden yapılmış olan tam kafiye'nin oluşturduğuna şahit oluruz. “ân”, “er”, “â”, “âr”, “âl”, “âm”, “et” gibi kafiyeler daha çok tercih edilenleridir.

Kafiye ve redifin dışında kalmış gibi görülen %5'lik oran da, gazel bahsinde izah edildiği gibi, aynı şiir içinde kimi zaman ek halinde redif, kimi zaman da kelimenin aslından görülen harflerden müteşekkil, ne kafiye'ye ne de ek redife sığdıramadığımız durumlardan kaynaklanmaktadır. Bunlar gerek Muallim Naci'nin¹⁶³ gerekse Tahirü'l-Mevlevî'nin¹⁶⁴ eserlerinde açık bir kusur olarak gösterilmemiş, Cem Dilçin'in eserinde de, böyle bir meseleye hiç değinilmemiştir. Bu durumun kafiye veya redif olduğuna dair bir tercih de yoktur.

Divanda zaman zaman cinaslara rastlanır:

Ya dilde dūd-ı âhumdan ya gözde nemden incindün
Çün incindüklerün bunlar degül ya nemden incindün

G. 272/1

İrişmiş bağ-ı hüsnünde yemişler
İşitdüm niceler andan yemişler

G. 135/1

Bize himmeti eylesin yediler
Yohsa gamlar beni üşüp yediler

G. 172/1

Seyr itmege 'izâruñı bağ-ı İrem gibi
Avn-ı İlâh remîde olursa irem gibi

G. 502/1

¹⁶³ Muallim Naci, **Islahat-ı Edebiyye** (Haz. Alemdar Yalçın, Abdülkadir Hayber), Akabe Yay. , Ank. Ty. , s. 43-69. Naci, Kavâfi-yi ma'mûle bahsinde Nef'î'nin bir şiirinin kafiyesinden “bâlâ mıdur”, “hengâmıdur” kelimelerini örnek göstererek, ilkinin soru edatı olan “mıdur”, diğerinin ise bildirme edatı olan “ıdur”, olduğunu belirtir. Dolayısıyla birinde “m” harfî kelimenin aslından iken, diğerinde de kelimenin dışında bir edatın baş harfî olmuştur. Konuya kafiye kusurudur veya değildir gibi bir hükümle yaklaşmayıp, “*Kavâfi-yi ma'mûle, itâ-yı celî sayılacak gibi çoğaltılmamalıdır*” demiştir. Naci, **a. g. e.** , s. 63-64.

¹⁶⁴ Tahirü'l-Mevlevî, **a. g. e.** , s. 77-83. Muallim Naci'de zikredilen aynı örnek, burada da, Kavâfi-yi ma'mûle başlığı altında gösterilmiş ve aynı nitelikte bir başka gazelde yer alan “bende mi?”, “dil-i efkendemî” gibi soru edatı ve bitişik şahıs zamiri olan “m” ile örneklendirilmiştir. Bu hususun kusur olup olmadığına dair herhangi bir bilgiye de yer verilmemiştir. (Bkz. Tahirü'l-Mevlevî, **a. g. e.** , s. 82.)

Çün tâze ruhuñ bezm-i çemende güle düşdi
Ağlarken işitdi anı bülbül güle düşdi

G. 541/1

Ben saña cân u gönülünden bendeyem
Saña ma'lûmdur ne lâzım ben diyem

M. 19

Yukarıdaki beyitlerde cinaslı kafiye, şu iki beyitte, cinas-ı müzeyyel:

Vuslat deminde 'âşıkâ rûze revâ midür
Ol günki rûz-ı 'îd ola câ'iz midür sıyâm

G. 357/2

Derdile peymâne toldı turmadı peymâna yâr
Çâresi peymânedür gitmek gerek mey-hâneye

G. 484/3

takip eden beyitte de cinâs-ı lâhık vardır:

Gönlüm safâda olalı mânend-i âyine
Hâlî degül hayâl-i ruhuñdan her-âyine

G. 496/1

Divanda nadir de olsa kafiye hataları görülür. 424 nolu gazelin kafiyesi "gazâbdan Allah saklasın/ sultândan .../ dermândan .../ hicrândan Allah saklasın" şeklinde olup, kafiye "-ân"dır. Ancak ilk mısradaki "-âb" şeklinde olup kafiye kusuru vardır. Divanda 444 nolu şiirde aynı yazımda ve anlamda "siyâh" kelimesi iki kez tekrarlanmıştır. Yine:

Ger mâni' olmak ister ise vuslata sıyâm
Bî-ihitiyâr anı mecâle itmeyüp sıyam

Vuslat deminde 'âşıkâ rûze revâ midür
Ol günki rûz-ı 'îd ola câ'iz midür sıyâm

Ey dil tekâsül itme terâvihe var ki yâr
Şâyed ki yañıla vire bizden yaña selâm

G. 357

beyitlerinde ilk beyitteki "siyam" kelimelerinden biri "oruç", diğeri de Türkçe bir fiil olan "sımak" kelimesidir ve ikisi arasında cinas vardır. Ancak aynı kelimenin ikinci beytinin kafiyesi olarak tekrarlanması, aynı anlamda olduğu için bir kusur teşkil etmemektedir. Aşağıya alınan gazelin son beytinde şâir, kafiye tekrarı yapmadığını söylemektedir.

Şu gazelde de karışık bir durum var gibi görünüyor. Çünkü "hilâline" redifli bir gazel olarak karşımıza çıkan bu şiirde "çarhuñ", "zülfüñ" kelimeleri yanında "Leylâ", "dil", "devrân" kelimeleri de yer almaktadır. Bu

durumda, “hilâlîne”den önce ortak bir kafiye oluşmamaktadır. Ancak iki nüshada da aynı şekilde kaydedilmiş olan bu şiirdeki kafiye kusurunun, nereden kaynaklandığını tesbit etmek zordur.

Dil bir nazargeh eylese çarhuñ hilâlîne
Teşbîh ider kapuñda semendüñ hilâlîne

Sînemde câna remide olur nigâh eger
Bâğ-ı ruhuñda uğrasa zülfüñ hilâlîne

Hecrüñde eşk-i çeşmümi seyr eyleyen didi
Deryâ bu havzuñ **öykünibilmez** hilâlîne

Mecnûn giyâh-ı deşte salardı gözünden âb
İsterdi kim ‘alef ola **Leylâ** hilâlîne

İksîr-i ‘ışk-ı yâr ile sîmîn olan gözüm
Tügme olupdı bârî cevânuñ hilâlîne

Ben anı isterem diyü yalvara ağlaya
Gösterme leblerüñ şekerin **dil** hilâlîne

Tûl-ı emelde irince fîkr-i dakîk idüp
Pervâne bil vücûduñ **devrân** hilâlîne

Sözde Behiştî kâfiye tekrâr ider degül
Vardur meger ki nisbeti **sahbân** hilâlîne

G. 479

Yine, 509 nolu gazelin kafiyesi, “virdi/ erirdi”de olduğu gibi, “-ir” iken “savurdi” şeklinde bir kelimede “-ur” olmuştur.

Sonuç olarak Behiştî, şiirlerinde çoğunlukla redifî tercih etmiştir. Redif olarak seçilen kelimelerin tamamına yakını Türkçedir. Şâirin kafiyedeki tercihi, büyük oranda tam kafiye-dir. Divanda nadir de olsa kafiye hatalarına rastlanır.

B. DİVANIN MUHTEVASINDA DİKKAT ÇEKEN ÖZELLİKLER **1-Rintlîk**

Behiştî’nin şiirleri genel olarak rindanedir. Rintlîğin temelinde İslam mistisizminin yani tasavvufun payı¹⁶⁵ büyüktür. Behiştî aynı zamanda bir

¹⁶⁵ Mine Mengi, **Divan Şiirinde Rintlîk**, Ank. 1985, s. 16.

Halvetî şeyhidir. Bu yüzden Behiştî'deki rintlik daha çok tasavvuftan kaynaklanan bir rintliktir. Ezelilik düşüncesi, irfan sahibi olma, sevgi, ruh olgunluğu, gönül zenginliği, istiğna ve hoşgörü, maddeyi önemsememe, dünya zenginliğine tepeden bakma, hayatın türlü sıkıntı ve güçlüklerine katlanma gibi özellikler, rint ile mutasavvıfın ortak düşünceleridir¹⁶⁶.

Gönül zenginliği ve dünya malına meyletmeme, rintlik ve tasavvufun başta gelen özellikleridir.

'Uryân olup libâs-ı gınâdan Behiştîyâ
Bir kendü 'âleminde fakîr olmak isterin
G. 418/5

Zenginlik elbisesinden soyunup, kendi âleminde bir fakir olmak isteyen şâire, gam çulu, canfes kumaşdan daha üstündür:

Gelmez ey dil gam palâsından baña dîbâ 'azîz
Himmet ehline görünmez zînet-i dünyâ 'azîz
G. 195/1

Behiştî, padişahlardan mansıp ve mevki istemeyecek kadar müstağnidir. Bunu sultan-geda tezadıyla verir:

Pâdişehlerden Behiştî mansıp u câh istemez
Hiç bir sultân gedâya gösterür mi ihtiyâc
G. 65/6

Mansıp için gam da çekmez. İki kadeh atınca Galata'nın kale muhafızı olur:

Ne mühimm rind olan mansıp için gam çekmek
İki câm ile Kalatanuñ olur dizdârı
G. 557/3

Beyitte dünyanın bir parça ekmeğine aldanan itlik yerine, kanaatı tercih eden şâir, bir sonraki beyitte de karga gibi dünya leşine konmadığını belirtiyor:

Kanâ'at şâhiyam sultân-ı dehre iltifâtum yok
Ne segdür ol ki aldanur anuñ bir pâre nânına
G. 493/4

Behiştî lâşe-i dünyâyâ konmazam zağın mânend
Fezâ-yı himmet evcinde hümâ-pervâzdur göñlüm
G. 343/5

Rindin dünya saltanatında gözü yoktur. Aza kanaat, dünya nimetlerine meyl etmeme belirgin özelliğidir. Yukarıdaki beyitlerinde bunu dile getiren

¹⁶⁶ Mengi, a. g. e. , s. 67-70.

şâir, şu beyitte de hiçbir şeye minneti olmadığını “gam ateşi vücudum evini kül etse bile, deryadan yana minnetim olmaz” şeklinde dile getiriyor:

Âteş-i gam ger vücûdum hânesin kılssa remâd
Açmayam minnet gözün ‘âlemde deryâdan yaña

G. 31/2

Rindin bir başka özelliği de kadere teslim oluşudur:

Çünkü takdîr-i ezel her ne ise olsa gerek
Ben senüñ tîr-i cefâña tururam n’olsa gerek

G. 259/1

Rindane şiirlerde içki, içki zevki ve onunla ilgili türlü düşünceler vardır. Aşağıdaki bend ve beyitler buna örnek teşkil etmektedir:

Harâbât ehli ol sürmek dilerseñ zevk-i erzânî
Ele al câmı isterseñ fenâ derdine dermânı
Şarâb-ı nâb ile ‘ömrüñ olur biñ yılca bir ânı
‘Acebdür kim murâdınca içerken Âb-ı Hayvân’ı
Niçün sâkî za‘îf oldum diyü pîr-i mugân inler

Mh. 2/4

Devr-i gül geçdi dirîgâ içmedüm gül-gûn şarâb
Bu melâlinden be-gâyet dostlar hâlüm harâb

Ey Behiştî hikmet ile sıhhat istersen müdâm
Koma ol dârûyı sen elden ki eyler şeyh u şâb

G. 40/1, 5

Yukarıdaki beyitte, herkesin elinden bırakmadığı, hikmet ve sıhhatin ilacı, içkidir. İçki daha çok baharla birlikte anılır. Beyitte aşğın bahar mevsiminde şaraba tutkunluğu, gülün sihir yapmasına bağlanmış:

Sâkî bahâr irel’den olduk şarâba meftûn
Beñzer çemende her dem okur aña gül efsûn

G. 395/1

Aşağıdaki beyitte ayak kelimesi iham-ı tenasüblü kullanılmış, takip eden beyitte de serv-i ra’nâ ile sarhoşun salınması arasında ilgi kurulmuştur:

Düş ayağına tereddüt itme kim olmaz göñül
Rind-i dürd-âsâma pîr-i deyrden a’lâ ‘azîz

G. 195/3

Cûy-bâr-ı mey-i nâb ile bulan neşv ü nemâ
 Serv-i ra'nâ gibi eylerse n'ola reftârı
 Şu beyitte de her şeyini kadehe veren âşık için, şimdi iş, dilencilığe
 kalmıştır:

Hırka vü tâcı bile koydı Behiştî kadehe
 Şimdiden soñra meger ola kadeh cerrârı

G. 557/3-5

Divan şiirinde zahid, dünya işleriyle meşgul olmayan, dünya hazlarına karşı bîgâne kalan, zikirle meşgul kimsedir. Riyakar, samimiyetsiz, hakikatten habersiz, anlayışı kıt, her işin ancak dış kabuğunda kalan gibi sıfatlarla birlikte anılır. Behiştî'nin aşağıdaki beyitlerinde zahid tipine bakışı vardır:

Sohbet-i pîr-i meykede yegdür
 Hân-kâhuñ riyâ-fürûşundan

G. 398/6

Tekkenin riya satıcısından (zahidden), meyhane pirinin sohbeti üstündür. Allah rinde eğlenceyi, zahide de tesbîhi vermiştir:

Rind-i harâbı zâhid 'ayb itme Hak Ta'âlâ
 Sâz u sürûrî aña tesbîhi saña virdi

G. 510/3

Zahidin rindi ayıplaması takvasından değildir. Onu ehl-i idrak da görmemek gerekir:

Sanma rind-i meste ta'n iden fakîhı muttakî
 Âkiliseñ ehl-i idrâk egleme bu ahmakı

G. 519/1

Rintlkte samimiyet esas olup, sufideki riya yoktur:

Günâhum yâda geldikce derûn-ı dilden âhum var
 Mürâ'î sûfinüñ hengâmesinde tâ'atüm yegdür

G. 120/3

Aşağıya bir beytini aldığımız divandaki 211 nolu gazel, baştan başa rindane bir gazeldir:

Sanma biz erbâb-ı şöhret gibi dârât ehliyüz
 Hırkasın bir câma rehn itmiş harâbât ehliyüz

G. 211/1

Görüldüğü gibi, Behiştî'nin şiirleri rindânedir. Bu rintlîk, şâirin daha çok mutasavvıf kişiliğinden kaynaklanmaktadır.

2. Behiştî'nin Şiirlerinde Rumeli Şâirlerine Has Özellikler:

Behiştî bir Rumeli şâiridir. Etkilendiği ve Etkilediği Şâirler bahsinde de ifade ettiğimiz gibi, Rumeli şâirlerinin birbirleri ile sıkı ilişkileri vardır. Buna belki hemşehricilik demek, belki de bundan bir adım daha ileri giderek

Rumeli mektebinden söz etmek mümkündür. Dolayısıyla benzer ifade veya şekillerinin, ortak temalarının olması doğaldır.

Rumeli şâirlerinin bir çoğunun tasavvufu doğrudan, bir kısmının da doğrudan olmasa bile dolaylı yoldan ilişkileri vardır. Bu şâirler, içinde bulundukları coğrafyaya bağlı olarak, Hristiyanlık ya da Hristiyanlık kültürüne de aşina insanlardır. Şiirlerinde bu kültüre ait izlerin bulunması olağandır. Rumeli şâirlerinin ilişkileri, yaşantıları, ortaya koydukları ürünleri, sevgili anlayışları, biraz daha farklı, gün kazanıp gün yiyen, pek fazla kimseye eyvallah etmeyen, rahat, sözünü sakınmayan, tekkeye veya mescide giderken, “ayak seyrine” de çıkan, müstağnî, mağrur, samimi şahsiyetlerdir. Bütün bunların sonucu olarak, şiirlerinde divan şiirinde pek fazla görülmeyen sevgili ile yakın ilişki, sevgilinin aşığın halinden perişan olması, sevgililerin de başkalarına âşık olması, aşığın gözyaşı dökmesinin göze ziyan kabul edilmesi, istiğna, laubalilik mahallî renklere itina gibi hususlar¹⁶⁷ görülür. Sosyal hayatın şiire yansımaları, halk söyleyişleri de bu çerçevededir.

Behiştî divanında rastlanan bu özellikleri iki ana grupta değerlendirmek mümkündür. Birincisi muhteva, ikincisi de söyleyiş bakımından.

a. Muhteva Bakımından

I. Rintlik:

Rumeli şâirleri istiğna sahibi, rint meşrep şâirlerdir. Behiştî'nin şiirleri de genellikle rindane şiirlerdir. Bu husus Behiştî'nin şiirinin genel karakteri olarak yukarıda işlenmişti.

II. Şehrengîz Türü:

Rumeli şâirlerinin özelliklerinin başında, bir çoğunun şehrengîz sahibi olması gelir. Mesîhî, Taşlıcalı Yahyâ, Hayretî, İshak Çelebi, Usûlî, Kerîmî, Firdevsî, Feyzî Ali veya Tabîî, Âlî, İntizâmî, Vechî, Kâtip, Hacı Derviş, Neşâtî Rumelili olup da şehrengîzi bulunan şâirlerdir. Behiştî de bu kervana katılanlardandır. Şehrengîzlerin yanında gazel, murabba vs. herhangi bir nazım şekliyle kaleme aldıkları şehirleri anlatan veya şehrengîzlerde karşılaşılan güzellerin anlatımına uygun manzumelere de rastlanır. Behiştî'nin Çorlu hakkında kaleme aldığı, Âşık Çelebi tezkiresinde bir bendine rastladığımız övgü, şehirlerin övgüsüne, gazeller içerisinde rastladığımız, divanın:

Efendüm devletüm şâhum Memî şâh
Sa'âdet bârek u yarıcuñ Allâh

¹⁶⁷ M. Fuat Köprülü, *Dîvân Edebiyatı Antolojisi*, İst. 1931, s. 133.

beytiyle başlayan 485. gazeli, Rûşen Çelebi'nin anlatıldığı 561. gazeli ve Tayfûr adında birisinin dile getirildiği 276. gazeli, şehrengîzlerde karşılaşılan bir güzelin tavsifine uygun örneklerdir.

Birçok Rumeli şâiri gibi, Behiştî de Şehrengîz yazmış, müstakil şiirlerde de şehrengîz tarzı söyleyişlere yer vermiştir.

III. Âşık-sevgili, âşık-rakib ilişkileri

Divan şiirinde sevgili, her yönüyle idealize edilen bir tiptir. Dolayısıyla aşığın sevgilisi, çoğu zaman ideal olandır. Sevgili bu şekilde ele alınmakla birlikte, gerçek hayattan alınma sevgili- âşık tiplerine de rastlanır¹⁶⁸. Rumeli şâirlerinin mahalli renklere düşkünlüğü, bu tiplere şiirde daha fazla yer vermelerini beraberinde getirir. Behiştî Divanı'nda da, sevgili-âşık, âşık-rakib ilişkilerinde farklı söyleyişlere rastlıyoruz. Şu beyitte, sevgili için ağlamanın kendi gözüne ziyan olduğunu söylemesi, divan şiiri anlayışı içerisinde yadırganacak bir durumdur:

Göremezsün yâri yanuñda sözüm tut ebsem ol
Ey gözüm saña ziyândur yine giryân olduğun
G. 261/3

Takip eden beyitte sevgilinin hattı alışılmışın dışında hâr u has olarak değerlendirilmiştir:

Bir gül-ruhuñ Behiştî hattından añlanur kim
Bu kiştzâr-ı dehrüñ mahsûli hâr u hasdur
G. 95/5

Sevgilinin âşık nezdinde birini sevmesi, pek doğal karşılanmaz. Fakat beyitte bunun aksi söz konusudur:

Cevr itme baña sen de seversin birin sakın
Bugün n'ola baña ise yarın saña olur
G. 93/2

Beyitte sevgili aşığın haline acıdığı için saçları dağılmıştır. Oysa ki sevgilinin aşığa merhamet etmesi, klasik sevgili anlayışına ters bir durumdur:

Sabâ varup didigünce hikâyetüm bir bir
Terahhum eyleyüp olur saçun perîşân-hâl
G. 304/3

Şu beyitte de sevgili, aşığı bülbül gibi giryân görünce gül yüzünü açıvermiştir:

¹⁶⁸ Cemâl Kurnaz, "Çizgi Dışı Güzeller", **Türküden Gazele**, Akçağ Yay. , Ank. 1997, s. 457

Ey Behiştî beni bülbül gibi giryân göricek
Gonca gibi yüzünü virdi gül-i handânum

G. 356/5

Aşk derdinin çaresi, sade yüzlü bir sevgiliyi sineye sıkı sıkı sarmaktır:
Sîneñe bir sâde-rû dil-dârı muhkem sarasın
Derd-i 'ıškuñ bulmadum ben bundan özge çâresin

G. 414/1

Aşağıdaki beyitte aşığın bir eli sevgilinin zulfünde, bir eli kadehedir:
Bir elümde zülf-i dil-ber bir elümde câm-ı mey
Bundan özge olmaya 'âlemde billâhi safâ

G. 25/4

Klasik sevgili anlayışında âşık ile sevgili bir arada olamaz. Beyitte âşık yar ile hemdemdir:

Vâ'izüñ 'ıška dil uzatduğınun hikmeti bu
Yâr ile hem-dem olan 'âşıka vardur hasedi

G. 546/3

Behiştî divanında diğer Rumeli şâirlerinde olduğu gibi, sevgili- âşık, âşık- rakîb ilişkilerinde, Klasik şiir için alışılmışın dışında söyleyişler dikkat çekicidir.

IV. Güreş:

Altıyüz yılı aşkın bir süredir güreşle içiçe olan Rumeli halkının ve dolayısıyla şâirlerinin buna ilgisiz kalması düşünülemez. Diğer Rumeli şâirlerinde olduğu gibi, Behiştî divanında da güreş ve güreş ile ilgili terimlerin kullanımını görüyoruz. Aşığın sinesinin güreş meydanı olarak tasavvur edildiği beyitte, gamla yürek rakip güreşçiler gibi düşünülmüştür:

Gamuñla şol kadar oynadı sinede yüregüm
Güreşdi tut ki iki küşti-gir hasmâne

G. 464/2

Şu beyitte, vuslat meydan, soyunup giren kişi de güreşçi olarak düşünülmüş, bunu güçlendirmek için de pehlivan anılmıştır:

Her kim ki soyuna gire meydân-ı vuslata
'Âlemde âferîn dirüm ol pehlevâna ben

G. 381/2

Yüzü ak deyimiyle birlikte kara pehlivan tezaadına yer verilen beyitte, gam güreşçi, yine bir deyim olan göz açtırmamakla basmak terimleri de güreşçinin hareketleri olarak bulunmuştur:

Göz açdurmaz basar gam küşti-gîrin
Yüzi ağ ola kara pehlevânun

G. 280/4

Aşağıdaki beyitte de âşık, aşk arsasında baş pehlivan olarak tasavvur edilir:

‘Arsa-i ‘ışkuñ ser-âmed pehlevânısın diyü
Deh-zebânlar kabır-i Mecnûndan selâm eyler baña
G. 16/4

Ruh pehlivanı eğer şeytanla savaşta galip olursa, sanki senin pak nefsinin atı bir kayanın altında bir doru atdır(güçlü at gibidir). Şeklinde Türkçe’ye çevirebileceğimiz beyitte, pehlivan kelimesi, ruhun sıfatı olarak daha çok savaşçı anlamında kullanılmıştır.

Pehlevân-ı rûh eger gâlib şevved der-ceng-i dîv
Esb-i nefis-i pâk-i to der zîr-i sahire eşkarest
K. 4/37

Örneklerden de açıkça anlaşılacağı gibi, Rumelide yüzyıllardır bir gelenek halinde devam eden güreş sporu, diğer Rumeli şâirlerinde olduğu gibi, Behiştî’nin şiirlerinde de yer almıştır.

V. Abdal/Kalenderî

Anadolunun kurulmasında emeği geçen abdallar, bilhassa Balkanlardaki fetih hareketlerine katılmışlar, Osmanlı gazileriyle beraber savaşmışlar¹⁶⁹ ve oralara yerleşmişlerdir. Bu sebepten olsa gerek ki, Rumeli abdalı, Kalenderîler, Işıklar ve bunlar gibi diğer zümreler, Rumeli şâirlerinin bir çoğunda sözkonusu edilirler¹⁷⁰.

Rum abdalları yalın ayak, başı kabak, yalnız avret mahallerini örten tennure denilen önlüğün haricinde vücutları çıplak dolaşırlarmış. Ellerinde zaman zaman çaldıkları dümbelek ve nefirle rakedip nara atarak giden abdallar, yine ellerinde er çerağı ve tahtadan değnek, bellerinde birer kuşak, omuzlarında yarım ay şeklinde balta, yanlarında birinde kav ve çakmak, diğerinde esrar olan ikişer muhafaza kutusu, bellerinde birer sarı kaşık ve hindistan cevizinden yapılmış çanak bulundurlarmış. Kiminin sinesinde zülfıkar şekli, kiminin omuzunda Haydar-ı Kerrar adı, kiminin pazusunda

¹⁶⁹ Ahmet Yaşar Ocak, **Osmanlı İmparatorluğu’nda Marjinal Sûfilik: Kalenderîler**, TTK. Yay. , Ank. 1992, s. 97, 101. Seyyid Ali Sultan (Kızıl Deli), Seyyid Rüstem, Otman Baba (Hüsâm Şah) gibi önde gelen Kalenderî şeyhleri müridleriyle birlikte özellikle Balkanlarda savaşa katılmış ve oralarda etkinlik kurmuş kimselerdir. Gerek Seyyid Rüstem, gerekse Seyyid Ali Sultan maiyetindeki abdallarla birlikte Yıldırım Bayezid zamanındaki Rumeli fetihlerine katılmışlar, Dimetoka ve havalisinin zabtedilmesinde rol oynamışlar, ve sonuçta burada kendi kılıçlarıyla ele geçirdikleri bir arazide zaviyelerini kurarak yerleşmişlerdir. (a. g. e. s. 96)

¹⁷⁰ İshak Çelebi, Hayretî, Hayâlî, Usûlî, Mesîhî, Âhî gibi.

yılan resmi çizilmiş, bütün vücutları dağlanmış halde toplu olarak dolaşırlarmış ¹⁷¹. Şu beyit de, Rum abdallarının sinisini dağladığına işaretir:

Dâğlar urdı Behiştî felegüñ sînesine
Rûm abdâlî olupdur meger anuñ râhı

G. 538/5

Aşağıdaki beyit, Ahmet Talat Onay'ın, Karakaşzade Ömer Efendi'den naklen, şedde-çerağ kelimesine karşılık olarak verdiği, ellerinde taşıdıklarına işaret edilen er çerağının, sinede taşındığını göstermektedir:

Bâzâr-ı gamda Mecnûn bir lâf-zen velî ben
Abdâl-ı 'ışkam âhum sînemde er çerâğ

G. 503/2

Abdalların saçlarını, kaşlarını, kirpiklerini tıraş ettirerek, vücutlarını nal şeklinde dağladıkları bilinen bir durumdur. Bu duruma işaret edilen beyitte ah ateşi, yüzde kaş kirpik bırakmamış ve nalçe şeklinde dağlamıştır:

Nâr-ı âhum bende kaş kirpik komazsa gam degül
Yüzde nakş-ı na'lçeñ vardır yeter kaş ol baña

G. 15/3

Yine abdallar memelerine, pazularına, şişler sokup, Ali ve Hüseyin sevgisi ve aşkı için dağlar yakar, şerhalar çekerlermiş. Bu hususa işaret edilen beyitte, rasule itaat ve Hz. Ali'ye hürmet için yaka yırtıp, sinesine yüzlerce dağ çekilmiştir:

Girîbân-çâk idüp sad şerha çek sîneñde ey abdâl
Îtâ'atdûr Rasûle Murtazâ'ya bil ri'âyetdûr

Tb. 5/3

Takip eden beyitte de göğsünün sağına soluna dağlar yakılmıştır:

Yine 'abdâl-ı 'ışk olup sînem
Dâğlar yakdı sağına solına

G. 475/4

Şu beyitten abdalların melameti şiar edindiklerini, sonraki beyitten de, dilenen abdalın giyimini öğreniyoruz:

Tekye-i 'ışka girüp şâl-i melâmet giymiş
Gör e billâhi Behiştî nice abdâl olmuş

G. 230/5

Ben gedânuñ sînesinde n'eyler ol zerrîn kabâ
Degme abdâla müyesser mi olur zerrîn çerâğ

G. 242/2

¹⁷¹ Ahmet Talat Onay, **Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar** (Haz. Cemâl Kurnaz), TDV. Yay. Ank. 1992, s. 5; Ocak, a. g. e. s. 115.

Kalenderîler, dünyaya ait her şeyden el etek çekmiş, bütün alakalarını kesmişlerdir. Bunun doğal sonucu olarak da, bekar yaşarlar, sürekli dolaşıp, pek fazla haram helal tanımaz ve hayadan azade olurlarmış¹⁷².

Lâ'ubâlî bir kalenderdür mücerred pâk-dil
İki gün bir yerde eglenmez misâfirdür göñül

Mh. 5/2d-e

Aşağıdaki beyit de, kalenderlerin belli bir yerlerinin olmadığını, sürekli dolaştıklarını gösterir:

Kalenderler gibi terk-i diyâr itmek mukarrerdür
Eger baña Behiştî bir münâsib doğru yâr olsa

G. 477/5

Dünyaya meyl etmeyen, asla geleceği düşünmeyen, melameti şiar edinen Kalenderiler, yaz kış aynı abayı giyerlermiş¹⁷³:

Mülk-i fenâ kalenderiyem nemed ki vâr
Baña ne kışlık istedür ey şeh ne yazlık

G. 251/2

Ahmet Yaşar Ocak, Vâhidî'den, Haydarîlerin boyun ve kulaklarına, hatta bekaretin sembolü olarak da erkeklik organlarına halka taktıklarını aktarır¹⁷⁴. Aşağıdaki beyit boyuna takılan halkadan söz eder:

Dâğ-ı 'ışkile müzeyyen bir kalenderdür felek
Gerdeninde mâh-ı nev bir zer-nişân halhâlıdır

G. 147/3

Beyit, Kalenderîlerin pirleri olduğuna inandıkları ve her Cuma zikir yaptıkları, Battal Gazi'nin türbesinin bulunduğu Seyyit Gazi Zaviyesi'ne göndermedir:

Şem' nergis tîğ sûsen servler abdâl-şekl
Ravza-i 'âşık hemânâ kabr-i Seyyid Gâzidür

G. 115/3

Aşağıdaki beyit de, vaktiyle Anadolu ve Rumeli'nde yaygın olan, saçlarını sakallarını kazıtıp, çıplak gezen, Işık dervişlerinden bahs eder:

'Uryân görüp ışıkları bî-bâr sanma kim
Bî-tâkat itmiş anları da iştiâh yüki

G. 529/4

Örneklerde görüldüğü gibi, Rumeli şâirlerinde fazlaca görülen, hatta Hayretî, Hayâlî gibi bir kısmının da müntesibi olduğu, genel anlamıyla

¹⁷² Onay, a. g. e. , s. 236-37

¹⁷³ Ocak, a. g. e. , s. 112

¹⁷⁴ Ocak, a. g. e. , s. 112

kalenderilik veya abdallık, Behiştî'nin şiirlerinde de karşılaşılan bir özelliktir.

VI. Hristiyanlık Kültürünün Etkileri

Rumeli şâirlerinin şiirlerinde dikkat çeken bir başka özellik de, Hristiyanlık ve Hristiyanlık kültürüdür. Osmanlı İmparatorluğunun coğrafi sınırlarının genişlemesi ile birlikte, Balkanlar imparatorluk sınırlarına dahil edilmiş, yerli halkın çoğu da yerlerini terk etmemişlerdir. Müslümanlarla çoğu Hristiyan halk ayrı mahallelerde yaşasalar da, sonuçta birlikte aynı coğrafyayı paylaşmışlar ve birbirlerinden etkilenmişlerdir. Bu yüzden olsa gerek, Rumeli şâirlerinin şiirlerinde, Anadolu şâirlerine göre hristiyanlık kültürünün unsurlarına daha çok rastlanır. Evliya Çelebi'nin verdiği bilgilere göre, Behiştî'nin hayatının büyük bölümünü geçirdiği Çorlu'da, otuz mahallenin yarısı müslüman, diğer yarısı da hristiyandır¹⁷⁵.

Ayak kelimesinin, “ayağına düşmek” deyimi ile de tevriyeli kullanıldığı beyitte, aşığı gamdan kurtaran, bir rahip ile içkidir:

Bir câm ile bir râhib kurtardı beni gamdan
‘Âşıklara diñ anuñ düşsünler ayağına
G. 459/3

Hiz. İsa, beyitte ölüyü diriltme mucizesi münasebeti ile anılmış:
Ger olam hem-reng-i bâde sâgar-ı mînâ gibi
Harik‘âde gösterem hum-hânede ‘Îsâ gibi
G. 511/1

Hiz. İsa'nın ve güneşin göğün dördüncü katında oluşuna telmih yapılan beyitte, aşığa cihanı süsleyen güneş gibi, altın kadeh sunulsa, yeri İsa gibi dördüncü katta olacaktır:

Câm-ı zer sunsañ baña mihr-i cihân-ârâ gibi
Bezmgâhum çarh-ı çârümde idem ‘Îsâ gibi
G. 514/1

Aşağıdaki beyitte sevgilinin kaşı münasebetiyle Kur'an içinde Nun suresi anılırken, dudağı ile de İncil içinde can bahş eden Mesîh'in mimi irtibatlandırılmıştır:

İncil içinde la‘lûñ mîm-i Mesîh-i cân-bahş
Furkân içinde kaşuñ ‘unvân-ı sûre-i Nûn
G. 367/4

Takip eden beyitte Hiz. İsa, evlenmemesi, çoluk çocuk sıkıntısı çekmemesi münasebetiyle anılmıştır:

¹⁷⁵ Evliya Çelebi, a. g. e. , C. III, s. 231

Kılmayan burc-ı tecerrüdde Mesîhâne sebât
Har-ı pâ der-gil olup bâr-ı ‘ıyâlile ölür

G. 131/4

Şu beyitte de ilk önce Nur-ı Muhammed’in yaradılışı, bu nurun sırayla bütün peygamberlerde görünmesi hususuna işaret edilerek, ölüyü diriltme mucizesi ilişkisi ile Mesih anılmıştır:

Bir Mesîhâ lebûñ ölümlisiyem şimdi ki ben
Cebhesinde gözüme nûr-ı Muhammed görünür

G. 91/2

Aşağıdaki beyitlerde tersa kelimesi olumsuz anlamda kullanılmıştır. İlkinde tersa’nın imana gelişi, ikincisinde meyhaneciye sûfî gibi tersa dememesi, üçüncüsünde de tersa gibi putperest olmanın müslümanlık olmadığı belirtilmiştir:

Meger ey la’l-i yâri görüp imâna gelen tersâ
Yine toğurdı İsâ’yı diyü Meryem’dan incindüñ

G. 272/4

Ben müselmâna Behiştî görelî hürmetini
Pîr-i mey-hâneye sûfî gibi tersâ dimedüm

G. 352/5

Sûretin görüp zere dil virmegüñ ma’nîsi yok
Büt-perest olmak müselmânlık degül tersâ gibi

G. 516/3

Örneklerini artırabileceğimiz Hristiyanlık ve Hristiyanlık kültürü ile ilgili kullanımlar, diğer Rumeli şâirlerinde olduğu gibi, Behiştî divanında da sıkça geçer. Bu da Hristiyanlıkla ilgili söylemlerin de, Rumeli şâirlerinin ortak konuları içinde olduğunu gösterir.

b. Söyleyiş Tarzları Bakımından

Rumeli şâirlerinin sadece işlediği konular değil, söyleyiş tarzları da birbirilerine benzer.

Behiştî’de dikkatimizi çeken “bir iki”, “bir iki üç”, “bir değil iki değil”, “ikide birde”, “ikide bir”, fiillerden sonra gelen “a” “e”, “be bu”, “bre”, “hey begüm”, “a begüm” gibi söyleyişlerin de Rumeli şâirlerine özgü çerçevede değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Çünkü diğer Rumeli şâirlerinde de bu tür söyleyişlere rastlanmaktadır¹⁷⁶.

¹⁷⁶

“be” bkz. **İshak Çelebi Divanı** (Haz. Mehmet Çavuşoğlu, M. Ali Tanyeri), Mimar Sinan Üni. Yay., İst. 1990, G. 214/5, 212/4, 242/5, 274/3, 282/1, 285/2, 310/2, 317/1, 323/1, 4; **Hayretî Divanı** (Haz. Mehmet Çavuşoğlu, M. Ali Tanyeri), İst. Üni. Yay., İst. 1981, G. 88/1, 3 gibi. “hey...” İshak Çelebi, G. 215/1, 219/4, Hayretî G. 100/5, 10, “bir iki” İshak Çelebi, G. 53/2, 171/3, 336/1, Hayretî, G. 88/5, Mesîhî, G. 33/2, 35/3,

“bir iki”, “bir iki üç”:

Nice teşbîh ideyin ben saña kim doğmuşlar
Ay u gün *bir iki* ortada gezer oğlana

G. 474/3

Çeşmümde tıfl-ı merdüm kan ağlar ellerinden
Hâl-i ruhuñ *bir iki üç* yüz kârelerdür

G. 99/4

Ne meh-likâ ki toğup hüsn elinde tâb eyler
Bir iki günde felek anı âftâb eyler

G. 127/1

Bu iki gözlerüm dil-i hûnîn ile benüm
Oldı şeh-i hayâlûñe *bir iki üç* hıyâm¹⁷⁷

K. 2/28

“İkide bir”

Tâze tâze ‘urup ağyâre cefâ oklarını
İkide birde benüm sen kuridursun kanum

G. 338/2

İkide bir ufuk levhinde garrâlanmasun halka
‘İyân it nûn-ı ebrûnı hilâlûñ kaddi lâm olsun

G. 382/4

İkide bir sabâ çıkup yoldan
El uzatmasun ayağûñ tozuna

G. 442/2

Behiştî ey güneş yüzlü niçün incinmesün ebre
İkide bir ser-i küyuña geldükce hemân iñler

Mh. 2/5d-e

“e/a ”

Azmıdur yohsa bahâ-yı leb-i la‘lûñ çok mı
Be hey âfet biricik *söyle e* ağzuñ yok mı

G. 544/1

Vücûdum mülkini teslîm iderken ‘ışka gelmiş ‘akl
Gör e eblehligin ider baña bir pâre yer bildür¹⁷⁸

G. 149/4

“be”, “bre”, “a”

76/4, “ikide bir” İshak Çelebi, G. 109/1, 233/2, gibi. “hey” Hayretî, G. 99/1, “begüm” Hayretî, G. 100/5, 10, “Gör e” Mesîhî, G. 63/2 gibi.

¹⁷⁷ Benzer söyleyişler için bkz. G. 38/1, 279/1, 281/2, 418/2, 536/4, 545/1 gibi.

¹⁷⁸ Benzer söyleyişler için bkz. G. 82/5, 230/5, 404/5.

Dil-rübâmuñ ola musâhibi gayr
Be bu dirlikden ölmek olsun hayr

G. 154/1

Sanemâ canlu kadîd eyledi ‘ıŝkuñ tenümi
 ‘Âşıka merhametüñ yok *bre zâlim* seni mi

G. 511/1

Gayra lutf it sen Behiştî’ye kahr
Hey begüm bu niçe ‘adâletdür

G. 114/5

Günde biñ kez ölürem hasret-i dildâr ile ben
A begüm almağîle korkudamazsın beni sen

M. 24

Hûblar kaddine harf itme mümeyyiz geçinüp
Be bu fende dahı sen toğrı elif bilmezsin¹⁷⁹

G. 407/2

Gerek söyleyiş tarzı ve gerekse muhteva bakımından, kendi içinde bir bütünlük oluşturan ve Anadolu ekolünden ayrılan Rumeli şâirlerinin şiirleri, bir Rumeli ekolünün oluştuğunu göstermektedir.

3-Divanda Cemiyet

Edebiyat, yaşanmış bir hayatın ürünüdür. “*Toplumda meydana gelen hadiselerin edebî eserlere yansımaları kaçınılmazdır. Bu bakımdan edebî eserlerin tarih ve sosyoloji gibi ilim dallarınca birer vesika değeri taşıdığı söylenebilir. Bunlar bazan tarihî vesikaları teyid edip desteklemekte, bazan da tarihî vesikaların bulunmadığı hallerde vesika görevi görmektedir*”¹⁸⁰.

*Eski hayatın örf ve adetleri, yaşayış tarzı, günlük hayatta kullanılan malzemeleri, inançları, bilim görüşleri ve hatta türlü zenaat teknikleri dahi eski şiirle sanki belgelenmiş gibidir*¹⁸¹.

Bu çerçevede Behiştî’nin şiirleri de bundan yoksun değildir. Sosyal hayattan tablolar yansıtan bu örnekleri beş ana başlık altında toplamak mümkündür: 1. Şahıslar, 2. Ülkeler ve Şehirler, 3. Nehirler, Dağlar, Denizler, 4. Kavimler, 5. İctimâî Hayat.

¹⁷⁹ Benzer söyleyişler için bkz. G. 40/1, 27/4, Mh. 7/4a-b.

¹⁸⁰ Kurnaz, “*Manilerin Vesika Değeri*”, *Türküden ... a. g. e.*, s. 51.

¹⁸¹ Ahmet Atilla Şentürk, *Ahmet Paşa’nın Güneş Kasidesi Üzerine Düşünceler*, Enderun Kitabevi, İst. 1994, s. VIII.

I. Şahıslar

Behiştî Divanı'nda bazı özel şahıs isimleri yer alır. Bunların bir kısmı tarihî, bir kısmı tarihî-efsanevî şahsiyetler, bir kısmı masal kahramanı, bir kısmı da bunların dışında kalan adlardır.

A. Tarihi Şahsiyetler

1. Hükümdarlar

Kanunî Sultan Süleyman: Divanda Behiştî'nin Kânûnî'ye sunduğu bir kasîdesi vardır. Mührü dolayısıyla Hz. Süleyman'a telmihle birlikte gönderme yapılır. Gazeller içerisinde yer alan:

‘İşk-ı Tebrîz-i vücûdumda komaz ‘akla karâr
Şeh Süleymân çıkarur tut ki vatandan şâhı
G. 538/2

beyti, Kânûnî'nin İran şâhı ile savaşı münasebetiyle zikredilir.

Şehzade Mustafa, Behiştî'nin, Şehzade Mustafa'nın katli için düşürdüğü bir tarih mısraı vesilesi ile anılmıştır.

2. Şâirler

Bu çerçevede Nevâî, Hayâlî, Hâfız, Câmi, Şâdî ve Selmân'ın adları anılır. Bu isimler arasında Hâfız-ı Şîrâzî'nin farklı bir yeri vardır. Hâfız'ın adının anıldığı yerlerde hep takdir ifadesi görülür. Ve hepsinde de aşktaki konumu dile getirilir.

Mushaf-ı ‘ışkı Behiştî ezber itmişsin temâm
Himmet olmuş gibi saña Hâfız-ı Şîrâzdan
G. 417/5

Yukarıdaki beyitte aşk mushafını ezberlemesinde Hâfız'ın rolünü dile getirirken, şu beyitte de:

Gayrden geçsün Behiştî şâ‘irân-ı Rûm’a di
Mekteb-i ‘ışka mu’allim Hâfız-ı Şîrâzidür
G. 115/5

aşk mektebine Hâfız’dan başka muallim tanımaz.

Diğer şâirlerin hepsinde kendisi ile kıyaslama sözkonusudur ve onlardan üstünlüğünü dile getirir. Nazm ülkesinde kendisinin emîr, Câmi'nin abdal, Nevâî'nin de sönük kaldığı iddiasında bulunduğu şu beyitteki gibi:

Bir emîr oldı Behiştî milket-i nazm içre kim
Câmi bir abdal aña nisbet Nevâyî bî-nevâ
G. 13/5

Hayâlî, 15. yy. da yaşamış olan Ahmed Hayâlî'dir. Şâir kelimasında hayal kastetse, Molla Hayâlî onun hayaline bile erişemez. Selman'ın ruhu ile

âlem-i ervâhda görüşen şâir, belagat pazarında onun incisini kıymetten düşürmüştür.

B. Tarihi-Efsanevî Şahsiyetler

Peygamberlerden Hz. Adem, Muhammed, İsa, Mûsa, Yûsuf, Ya'kub, Süleyman, İbrahim, Nuh ve Dâvûd'un isimleri anılır.

Behiştî Divanı'nda Hz. Peygamber için yazılmış bir na't vardır. Bunun haricinde kasîde, terkîb bend, murabba ve gazellerde Muhammed, Ahmed, Mustafa ve Rasul olarak adı geçer. Na'tda onun son peygamber oluşu, nübüvvet mührü taşıması, mucizeleri, miracı, peygamberlere imam oluşu vs. özellikleri, diğer şiirlerde de güzelliği, nuru, ashabı, nebiler içindeki yeri gibi hususiyetleri dile getirilir. Sevgilinin benzersiz olduğu vurgulanan şu beyitte, nebiler içinde peygamberin konumundan yararlanılmıştır:

Olmaz cihânda gayri güzeller saña nazîr
Dünyâya bir nebî mi gelür Mustafâ gibi

G. 520/2

Hız. İsa, Mesih sıfatı ile de anılıp, daha çok nefesi ile ölüleri diriltme mucizesiyle geçer. Sevgilinin dudağı, şâir için nefesin benzeyeni olur. Bir yerde dördüncü gökte bulunuşu vesilesiyle, bir yerde de Meryem'le birlikte anılır. Aşağıdaki örnekte Hız. İsa'nın ölüleri diriltme özelliğı ile sevgilinin dudağı arasında fonksiyon açısından ilgi kurulmuştur:

Ey Behiştî mürde ihyâ eylemiş 'İsî velî
Şimdi bu da'vâ-yı cân-bahşı leb-i cânân kılur

G. 126/5

Hız. Adem, insanlığın başlangıcı olması itibariyle anılır. Aşağıdaki beyitte uzun bir zaman münasebetiyle zikredilmiştir:

Bûs-ı kenâre râzı olmak gerek mestler
Âdem yaradılal'dan budur habîbüm üslûb

G. 35/4

Ecdâdını bir kimse şümâr itse rakîbüñ
İblîse çıkar silsilesi Âdem'e irmez

Bunun dışında daha çok insanlık veya insanoğlu anlamında, benî âdem olarak karşımıza çıkar:

Ben melekdür dir isem n'ola perî-peykerüme
Bu letâfetleri kim gördi benî Âdemde

G. 440/3

Hız. Musa, Tur'la birlikte anılır:

Ruh-ı yâri görünce karşudan ‘ussum gidüp düşdüm
Temâşâ eyledüm Mûsî gibi san ‘âteş-i Tûr’ı

G. 505/2

Hız. Yûsuf, en çok anılan peygamber ismidir. Güzelliği, Yakub’la olan sevgi ilişkisi, terazi, kuyu, zindan, gözyaşı, kardeşleriyle ilişkisi, gömlek-koku-Ya’kub ilişkisi, Aziz, Zeliha-zindan, Zeliha-zindan kaçma ilişkisi, satılması, Mısır’la ilişkisi, tahtı ve peygamberliği ile anılır. Daha çok güzelliği ile anılan Yusuf, sevgilinin benzeyeni olur. Aşağıdaki örnekte hem Hız. Yusuf’un güzelliği, hem de ağırlığınca paha biçilmesi ile ilgili olarak terazi kullanılmış ve sevgilinin benzeyeni olmuştur:

Göz terâzusıyla olmaz hüsn-i bî-haddûñ hisâb
Olmaz ey Yûsuf-cemâlüm bahre peymâne habâb

G. 42/1

Hız. Ya’kub da Yûsuf’la birlikte anılır. Kaybettiği Yûsuf’u için özlem ve üzüntüsü, ama oluşu, Yûsuf’a kavuşmasındaki sevinci ile birlikte zikredilir.

Yûsuf’ı görmegile giryeden a’mâ oldı
Ey habîbüm seni görse nic’iderdi Ya’kûb

G. 38/4

Beyitte Hız. Ya’kub’un Hız. Yûsuf için gözyaşı dökmesi sonucu ama olmasına telmih vardır.

Hız. Süleyman, mührü, karınca ile olan diyalogu, veziri Âsâf, çadırını göğe uçurması, Hüdhüd, Sebâ ülkesi ve devlerle ilişkisi ile anılır:

Saîa benden haber uçursa n’ola nâme-i şevk
Mûrdan Hüdhüd iletmez mi Süleymân’a selâm

G. 347/2

Yukarıdaki beyitte Hüdhüd’ün karıncadan haber getirmesi sözkonusu edilmiştir.

Hız. Dâvud peygamber de, bir yerde sesi münasebetiyle anılır:

Figân itsün gelür her kûşeden bir nâvek-i ta’ne
Üşermiş üstüne kuşlar işitse savt-ı Dâvûd’ı

G. 560/4

Hız. İbrahim’in adı, ateşe atılması kıssasına telmihle birlikte geçer:

Ey Halîlüm âteş-i gamda benüm âh itdigüm
Dir görenler *İnne İbrâhîme evvâhun halîm*

G. 328/3

İnsanların ikinci atası olan Hız. Nuh, üç ayrı yerde, Nuh tufanı ve ömrünün uzunluğu münasebetiyle anılır. Beyitte, ikisine birden yer verilmiştir:

Gark iderse eylesün tûfân-ı eşküm 'âlemi
Tek saña virsün habîbüm Hak ta'âlâ 'ömr-i Nûh
G. 70/3

Halifelerden Hz. Ömer adaleti ile, Hz. Ali de kahramanlığı ve peygambere yakınlığı ile anılır. Peygamber torunları Hz. Hasan ve Hüseyin için bir Kerbelâ mersiyesi yazılmıştır.

Hız. Ömer Faruk adıyla, adaleti ve Hz. Peygamberin onun müslüman oluşundaki etkisi ile birlikte anılmıştır:

Fârûk'ı dahı terbiyetüñdür kılan senüñ
'Adliyle zulm zehrine tiryâk-i intikâm
K. 2/42

Hız. Ali'nin ahlakının sözkonusu edildiğı aşağıdaki beyitte, sadık kölesi Kanber de anılmıştır:

Gelür şîrâne sîmâsın gören kâfirler îmâna
Behiştî bir 'Ali sîretlü şâhuñ Kanberi oldum
G. 363/5

Kârûn, Fir'avn, Şeddâd, Leheb ve Yezid olumsuz sıfatlarla geçer: Kârûn hazineleri münasebetiyle anılmıştır. Bir insan, sevgilinin yanında Kârûn'un malını bile harcasa, mangır yerine geçmez.

Mangır yerine geçmez bir âdem ol perîñüñ
Çeşmüm gibi yolunda harc itse mâl-i Kârûn
G. 367/3

beyitte gözyaşı da sevgilinin uğrunda harcanan para gibi düşünülmüştür. Mangır, geçmez, harc etmek ve mal kelimeleri tenasüblüdür.

Fir'avn da, Hız. Musa ile olan ilişkisinde, asa ve ejderle birlikte sözkonusu edilmiştir:

Bezme gelseñ zâhidâ yakmağa gam Fir'avn'ını
Bir ayağıyla elüñde ejder olurdu âsâ
G. 13/3

Beyitte ayak kelimesi hem kadeh anlamında meyle alakalı, hem de ayak anlamında tek ayak şeklinde düşünülen asa ile ilgili olarak iham-ı tenasüblü kullanılmıştır.

Şeddâd da Karun gibi mülki ile zikredilir:

'İşka uy zâhid ko zühdi kim saña hâdî budur
Ten gamın çekme göñül yap mülk-i Şeddâdî budur
G. 111/1

Metinde bir yerde geçen Ebû Leheb, cehennemle özdeşleştirilir. Beyitte Leheb suresine de telmih yapılmıştır.

Ehl-i dünyâ gibi olma ki Behiştî anlar
Lehebî dûzahın altına zehebler korlar

G. 162/5

Yezid, Kerbelâ mersiyesinde kendisine, ailesine, yardımcılara ve çevresine lanet edilerek anılmıştır:

Yezîd'ün âline ensârına a'vânına dâ'im
Hemîşe sad hezârân la'net eyle cânına dâ'im

Tb. I/5

Bir yerde geçen Lokman, hükmü münasebetiyle, lokma ve lokman kelimeleri cinaslı kullanılarak zikredilmiştir:

Nîm-i hurd-ı la'lûñ olan lukma ey rûh-ı revân
Gâlib olur eylese hükmünde Lukmân ile bahs

G. 60/4

Metinde bir kez geçen Bû Ali Sînâ da hikmeti münasebetiyle anılır:

Bilse la'lûñ hikmetinden ben ne tahsîl itdigüm
Niçe yıl şâkird olurdı Bû-Ali Sînâ baña

G. 19/4

Üzeyr ismi beyitte, Tevrat'ı zayi olmuşken yazan olarak anılmıştır:

Mushaf-ı 'ışkî umaram ben yine ihyâ idem
Nitekim Tevrât'ı yazdı zâyî' olmuşken Üzeyr

G. 139/4

İbni Zübeyr de aynı gazelde, Ka'be'yi mamûr eyleyen olarak anılır:

Göñlüñi yıksa Behiştî gam yeme ol şeh yapar
Ka'be'i yıkdısa ma'mûr eyledi İbn-i Zübeyr

G. 139/5

Bu meyanda geçen bir diğer isim de hakkında bilgiye sahip olmadığımız Üsâme'dir.

Behiştî yârile kuhsârı bezmin eyleriseñ
Gazâl-ı hâmi kılursın şikâr Üsâme gibi

G. 522/5

Mevlânâ'nın mürşidi Şems-i Tebrîz'in ismi bir beyitte anılır:

N'ola rûşen kelâmumla 'amel itmezse Rûm ehli
'Acem mezhebsüz olduğı ne kaygu Şems-i Tebrîz'e

G. 458/2

Seyyid Gazi, Kalenderilerin pirleri olduğuna inandıkları Rumeli fetihlerine abdallarıyla birlikte katılan Seyyid Rüstem Gazi'dir. Beyitten mezarının zaviye haline getirildiğı anlaşılmaktadır:

Şem' nergis tîğ süsen servler abdâl-şekl
Ravza-i 'âşık hemânâ kabr-i Seyyid Gâzidür

G. 115/3

C. Masal Kahramanları

Leylâ, Mecnûn (Kays): Leylâ ile Mecnûn hikayesinin bu iki kahramanı, Leylâ'nın ismi geçince istisnasız birlikte anılır ve sevgili ile âşık timsali olarak ele alınır. Hikayenin farklı safhaları dile getirilir. Aşağıdaki beyitte Ferhâd u Şîrîn hikayesinin iki kahramanına da yer verilerek, Şîrîn ve Leylâ kelimeleri tevriyeli kullanılmıştır:

Lebi Şîrîn saçı Leylî güzellerden ferâğum var
Göñül Ferhâd u Mecnûn kıssasından hisse mi alduñ
G. 293/2

Ferhâd u Şîrîn: Hüsrev-i Şîrîn hikayesinin kahramanları olan Ferhâd ve Şîrîn genelde birlikte anılır. Leylâ vü Mecnûn hikayesinde olduğu gibi hikayenin farklı safhaları sözkonusu edilir. Şîrîn genelde sevgilinin dudağı ile birlikte anılarak tevriyeli kullanılır. Ferhâd zaman zaman da Şîrîn'den bağımsız olarak Bîsütûn veya Mecnûn ile birlikte zikredilir. Ferhâd âşık, Şîrîn de sevgiliyi temsil eder. Bu beyitlerde Ferhâd ve Şîrîn takdir edilirken, bir çok beyitte kıyaslama yapılır. Âşık âşıklıkda Ferhâd'ı, sevgili de güzellikte Şîrîn'i geçer. Ferhâd yerine Kûhken de kullanılır. Şu beyitte olduğu gibi, Ferhâd ve Mecnûn kadın düşkün olarak anılır:

Gider aîma baña sohbetlerin Ferhâd u Mecnûn'uñ
Ki merd-i 'ışk-ı pâküz biz safâmuz yok bizüm zenden
G. 365/3

Hüsrev: Hüsrev ü Şîrîn hikayesi kahramanlarından olup, Ferhâd ile rekabet eden ve sonunda Şîrîn'e kavuşan isimdir. Divanda zaman zaman hikayeye telmihte bulunuluyorsa da daha çok kelimenin padişah anlamı kastedilerek kullanılmıştır.

Vâmık: Vâmık u Azrâ hikayesinin erkek kahramanıdır. Divanda bir yerde geçen Vâmık, Ferhâd ve Mecnûn ile birlikte anılmıştır:

Ey Behişti Vâmık u Ferhâd u Mecnûn kıssasın
Diñle kim ma'lûm ola akrân u emsâlüm saña
G. 3/5

Züleyhâ: Züleyhâ Yûsuf münasebetiyle anılır. Bir yerde adı geçen Züleyhâ, Mısır azizinin karısıdır. Köle olarak alınan Yûsuf'a âşık olmuş, arzusunun ulaşamayınca onu zindana attırmıştır. Aşağıdaki beyitte bu ilişki sözkonusu edilmektedir:

Sinân u rumhına yârûñ derûn-ı dilde yer itdüm
Zelîhâveş dirîgâ Yûsuf'um zindâna tabşırdum
G. 348/2

Hızr, Hızr'la Birlikte Anılan Âb-ı Hayât ve Zülûmât Mefhumları: Âb-ı hayat ölümsüzlük suyu demektir. Karanlıklar ülkesinde Hızır ile İlyas bulup

içmiş, İskender elde edememiştir. Divanda Ab-ı Hayat, genellikle Hızır ile birlikte anılır. Ölümsüzlük suyu, mey ve dudak için benzetilen olarak düşünülen ab-ı hayat, bir yerde de zülûmatla birlikte anılmıştır. Aşığın Hızır olarak düşünüldüğü şu beyitte şaraphane zulmet, ab-ı hayat çeşmesi de şarap küpü olarak tasavvur edilmiştir:

Ben ol Hızram ki zulmet-hâne-i hammârda sâkî
Benüm ser-çeşme-i Âb-ı Hayâtum bir hum olmuşdur
G. 117/2

Dehhak, Erdşir ve Efrîdûn: Dehhak, Cemşîd'in yerini alan İran'ın zalim, Efrîdûn da Cemşîd soyundan, anlayış ve zekasıyla meşhur olan hükümdarlarıdır. Erdşir de yine İran hükümdarlarından birkaçının adıdır. Bu üç isim divanda hayattaki şaşaanın gereksizliği ile ilgili olarak anılmışlardır:

Nice Dahhâk'e kanlar ağladup mânend-i Efrîdûn
Hezârân Erdşîrûn niçesin şîrâne burduñ tut
G. 57/4

Zâl, Fars kahramanlarından Sam'ın oğlu, meşhur pehlivan Rüstem'in babasının adıdır. Anasından saç, kirpik ve kaşları beyaz doğduğundan, ihtiyar anlamına gelen Zâl adı verilmiştir. Aşağıdaki beyitte, bu manaları ve oğlu Rüstem'in pehlivanlığını çağrıştıracak şekilde geçmiştir.

Zâl sipihri nîzesi üstünde oynadur
Bülend-hevâdur âhum evet hayli pehlevân
G. 430/2

D. Diğer Şahıslar

Rûşen Çelebi, Memi Şah, Tayfûr: Bu üç isim, üç ayrı gazelde, mahbûb olarak anılmıştır. Şehrengîz tarzını andıran bir üslupla kaleme alınan manzumelerde geçen bu isimler hakkında bilgimiz yoktur. Rûşen Çelebi divanın 561. gazeli, Memi Şah 485. gazeli ve Tayfûr da 276. gazeline söz konusu edilmişlerdir.

Küşeyrî, Ahdî'nin anlattığına göre, Çorlu'da sipahi zümresinden Baba Küşeyrî lakaplı, herkesin dostu olan bir kimsedir. Beyitte anılışı da, karısına müteallık, Behişî'nin bir latifesi münasebetiyledir¹⁸².

Görüldüğü gibi, divanda zengin bir isim kadrosu vardır. Tarihî-efsânevî şahsiyetlerden Hz. Yusuf, masal kahramanlarından Leylâ, Mecnûn, Ferhâd ve Şîrîn en çok ismi geçen şahsiyetlerdir.

¹⁸² Ahdî, A. g. e. , s. 337

II. Ülkeler ve Şehirler

Bu çerçevede Behiştî Divanı'nda Çin, Maçın, Hind, Mısır, Rûm, Hicaz, Revan, Mervân, İrem, Acem, Tebriz, İsfahan, Kerbelâ, Bağdat, Merve, Safa, Eymen, Şam, Bedehşan, Horasan, Budin, Çaldıran, Karaman, Vize, Çorlu, Söğütcük, Kalata ve Ok Meydanı isimleri zikredilir.

Heykel ile birlikte anılan Çin, daha çok sevgili yerine “büt-i Çîn” şeklinde karşımıza çıkar. Maçın de bir beyitte müftî-i Maçın terkibiyle yer alır.

Hind, Divanda bir yerde sevgilinin kakülü için benzetilen olarak Sultân-ı Hind şeklinde geçer.

Mısır, Yûsuf hikayesi ve şekerle birlikte anılır. Zaman zaman da lûgat anlamı olan ülke ile tevriyeli kullanılır.

Rûm/Rûmili, kelimesi Anadolu, daha geniş anlamıyla Osmanlı Ülkesi için kullanılmıştır. Zaman zaman da kelime ile beyazlık kastedilmekte ve sevgilinin yüzünün benzeyeni olmaktadır. Aşağıdaki beyitte sevgilinin yüzü Rûm, beni de Arab ile benzerlik arzetmiştir:

Nev-hat-ı lebûnde konmuş hâlûñ şehâ ‘acebdür
Rûm’a teveccüh itmiş ser-leşker-i ‘Arabdur
G. 105/1

Birçok beyitte de Hıtâ, Bağdad, Acem, Arab, İrem, Hind ile birlikte anılır. Bir beyitte âhı, feleğin sinesine dağlar vuran Rûm abdalı, olarak karşımıza çıkar.

Sufî ile aşğın kıyaslandığı bir beyitte Hicaz, hac yeri anlamında geçmiştir.

Bağdad ve Revan, Sultan Süleyman'ın orayı Osmanlı topraklarına katışı münasebetiyle, İrem, bir beyitte “irmek” kelimesiyle cinaslı olarak bahçesi münasebetiyle anılmıştır. İsfahan, sürmesi, Çaldıran, “Çaldıran deşti” şeklinde, İranla yapılan Çaldıran savaşına telmihle anılır. Tebriz, Kanunî ve İran şahı ile birlikte sözkonusu edilir.

Kerbelâ, Hz. Hasan ve Hüseyin'in şehid edilişini konu alan mersiyede karşımıza çıkar.

Eymen, Hz. Musa'nın Tur Dağı'nda Allah'ın tecellisine mazhar olduğu vadinin adıdır. Ateş ve ağaç ile birlikte anılır.

Şam, genellikle şehir olarak anılırken, kelime anlamı olan akşam ile tevriyeli kullanılır. Bir beyitte şeker ile münasebetine yer verilmiştir.

Merve, Merve hakkı deyimi münasebetiyle anılmış ve Safâ da kelime anlamıyla Merve dolayısıyla ihâm-ı tenâsüblü kullanılmıştır. Bir beyitte de Ka'be, Safâ ve sa'y kelimeleri ile çağrışımı güçlendirilecek şekilde karşımıza çıkmaktadır.

Bedehşan la'linden dolayı, Horasan da, Kanunî'nin medhedildiği kasidede, şahı münasebetiyle sözkonusu edilmiştir.

Vize, Çorlu ve Söğütcük: Şâirin doğum yeri Vize, yerleştiği yer de Çorlu'dur. Vize şâirin Çorlu'da düşmanlarından sıkıldığı zaman oraya gitme arzusuyla zikredilmiştir. Çorlu hem bir murabbaında övgü için, hem düşmanlarından dolayı yergi hem de Söğütcük ile mesafesi münasebetiyle yer etmiştir.

Karaman, bahşişi:

Felegûn ahde hılâf itmek ezelden işidür

Cümle cünbişleri anuñ Karaman bahşişidür

G. 155/1

Budin de tarihî bir anlam da taşıyan, kolay kolay düşmana verilmeyen kalesi ile anılmıştır.

Çeküp gam kâfiri leşker ne deñlü baksa alınmaz

Dil-i 'âşık Behiştî kulle-i şehr-i Bedûn olmuş

G. 226/7

Kalata, işret yeri ve içki münasebetiyle üç ayrı beyitte sözkonusu edilir.

Ok Meydanı, bir beyitte kelime anlamı da dikkate alınarak, aşığın oklarla dolu sinisinin benzetileni olarak karşımıza çıkar.

Divanda ülke ve şehir isimleri adet olarak fazla görünse de, geçme sıklıkları azdır. İsimleri geçen yerlerin çoğu, diğer şâirlerde de sıklıkla karşılaşılan isimlerdir. Vize, Çorlu, Söğütcük, Karaman ve Budin, şâire has görünüyor.

III. Nehirler, Dağlar, Denizler

Nehir ismi olarak divanda Nil, gözyaşı ve Hz. Yûsuf'un tahtı münasebetiyle anılmıştır. Ceyhûn da bir beyitte aşığın gözyaşı münasebetiyle sözkonusu edilir.

Tûr Dağı, Hz. Musa ve Allah'ın tecellisi dolayısıyla anılmıştır. Kaf, Anka veya Sîmurgun yaşadığına inanılan yerdir. Kâf, kâf-ı kanaat, kâf-ı 'ışk, kâf-ı kalb, murâd kâfi, kâf-ı adem gibi ifadelerle benzetmelere konu olur.

IV. Kavimler

Behiştî Divanı'nda Ad, Hindû, Habeş, Acem, Arab, Türk ve Yunan kavim isimleri geçer.

Ad, küfründen dolayı helak oluşu ve rakible kurulan ilgi ile yer eder.

Divanda bir yerde Hindû, siyahlığı sebebiyle sevgilinin beni olarak düşünülmüştür. Habeş de siyahlığı ile sevgilinin beni için benzetilen ve köle münasebetiyle kullanılmıştır.

Acem kelimesi birçok yerde memleket manasına kullanılmış, bir yerde mezhepsizlik ilişkisi ile halk kastedilmiştir. Başka bir yerde de tarzı münasebetiyle anılmıştır.

Arap, siyahlığı; bu çerçevede sevgilinin beni, köle münasebeti ve ülke olarak kullanımı ile karşımıza çıkar.

Türk kelimesi de bön, bedevî anlamlarında iki yerde geçmiştir. Bir yerde de “nazm-ı Türki” tabiri ile birlikte anılır.

V. İctimâî Hayat

1. Giyim-kuşam

Bir toplumun kültür ve estetiğinin bütün inceliklerini üzerinde barındıran giyim-kuşam, mevcut hayattan bağımsız olmayan şiirde de kendini gösterir. Behiştî divanında giyim-kuşamla ilgili olarak “la’lîn kabâ”, “kabâ-yı sebz”, “gülgûn kabâ”, siyah ve beyaz elbise, zerrîn tâç, sincâb, yas tutmanın simgesi olan “kara tonlar”, kemer, altın üsküf, hırka-i peşmîne, zerbâft kabâçe, zerrîn kabâ, zer kabâçe, serâser, dîbâ, hırka, pelâs ve pîrehen isimleri geçer.

Lal renkli elbisesi ile ata binip dışarı çıkan sevgili, rüzgarın gül bahçesinden götürdüğü gül yaprağı gibi tasavvur edilmiştir. Semend ve saba kelimelerinin bir arada kullanılması da ata binen sevgilinin hızı ile ilgili olsa gerektir:

Çıkısa kûyından semend ile giyüp *la’lîn kabâ*
Berg-i güldür kim götürmüşdür gülistândan sabâ

G. 13/1

Beyitte la’lîn kabanın yanında gümüş kemere de yer verilmiştir:

Mahbûb sanma haddüñle ebrûñ
La’lîn kabâlar miskîn kemerler

G. 143/4

Aşağıdaki beyitte yeşil renkli elbise giyen sevgili, yanağının kırmızılığı ve boyunun uzunluğu ile Tur dağı’nda bulunan Eymen Vadisi’nin ağacına benzetilmiştir:

Kabâ-yı sebz ile kadd-i bülendüñ ey sehî-servüm
Dıraht-ı vâdî-i Eymen ‘izâruñ âteş-i bâlâ

G. 10/2

Kurban bayramı kış gününe rastlamıştır ve etraf karla kaplıdır. Şâir, bu durumda görünen servi ve çınarı yeni bayramlık beyaz elbiseler giymiş şekilde yorumlar:

Dimeñ ki *berf ile zeyn* oldı ‘îd-i adhâda
Salınmağa *yeñi bayrâmi* geydi serv ü çenâr

G. 121/2

Bir padişah istiaresi etrafında tasavvur edilen sevgili, altın taç giymiştir:

O şeh-i hûbân giyel'den başına *zerrîn tâc*
Dil-rübâlardan alur hüsn içre bâc ile harâc

G. 63/1

Aşığın vücudu, aldığı darbelerden dolayı baştan başa ağır süslerle bezenmiş bir elbiseye benzetilmiştir. Serâser ipekli, üzeri baştan ayağa altın ve gümüş tellerle işlenmiş, ekseriya altın ve gümüş tellerin arasına inciler de katılmış bir elbisedir. Serâser kelimesinin iham-ı tenasüplü kullanıldığı beyitte, seng ve gömgök kelimeleri, elbise üzerindeki incilere de işaret etmektedir:

Ser-â-ser darb-ı sengüñden vücûdum gömgök olduğu
Zemistândan ekâbir giydüğü *sincâbdan* yegdür

G. 140/3

Şu beyit, yas için karalar giyildiğine işarettir. Bulutlu bir günde dağ başının görüntüsünden hareketle bulut, dağ delen Ferhad için kara donlar giyip yas tutar haldedir:

İhâtâ eyleyen kühsârı sanma ebr-i bârândur
Kara tonlar giyüp tutar belâ Ferhad'ınun yasın

G. 408/2

Beyitte, üzeri gül işlemeli bir yastıktan söz edilir:

Ey Behiştî kûyî taşı üzre baş virsem n'ola
Bâliş-i dîbâ-yı pür-güldür degül taş ol baña

G. 15/5

Aşağıdaki beyitte, sadelik ve dünyaya değer vermemenin simgesi olan süssüz derviş hırkası söz konusu edilmiştir:

Dünyâya gelen ey dil çün düşse gerek tîne
'Âlemde neñe yetmez bir *hırka-i peşmîne*

G. 458/1

Takip eden beyitte, zer-bâft olarak adlandırılan sırmalı kumaşdan yapılmış kaftan yanında fukaranın giydiği şaldan da söz edilmektedir:

Sultân kabâçesini *pelâsa* virür velî
Virmez gedâ *kabâçe-i zer-bâfta* şâlini¹⁸³

G. 527/4

Palâs veya pelâs olarak bilinen çul veya buna benzer aba, daha çok dervişlerce tercih edilir:

¹⁸³ Başka örnekler için bkz. Mh. 4/4d-e, G. 195/1, 212/4, 552/2.

Gelmez ey dil gam *palâsından* baña *dîbâ* ‘azîz
Himmet ehline görünmez zînet-i dünyâ ‘azîz
G. 195/1

Gam hırkasını egnüme alsam ‘aceb degül
Evvelden eski ‘âdetidür ‘âşikuñ *pelâs*¹⁸⁴
G. 212/4

Behiştî divanı, giyim-kuşam açısından çok renkli değildir. Bu bağlamda zikredilen isimler daha çok, sevgili ve dervişlerin giyimi çerçevesindedir.

2. Yiyecek-İçecek

Yiyecek: Bununla ilgili kebab, biryan, gülaç, şeker, bal, pilav, çörek, nan, kaysı, erik, nar, üzüm ve elmanın adı zikredilir.

Çevirdür baña sunup sîh-i âha sevr-i gerdûnı
Kebâb özler meger kim cân firâkuñdan zebûn olsa
G. 451/3

Şâir, yukarıdaki beyitte felek öküzünü âh şişine takıp kebab yapar. Aşağıdaki beyitte de, şarap meclisine meze olarak kebab düşünülmüştür:

Bezm-i şarâb kanlu yürek iştiyâk ider
Sancılsa tîr-i gam aña sîh-i *kebâbveş*
G. 223/3

Şu beyitten de kebabın yapılış şeklini anlıyoruz:
Meger kim âteşe karşı *kebâbuñ* raksını görmez
Diyenler sûz-ı şevkuñla semâ‘um ihtiyârîdür
G. 98/3

Sefer ehline ekmeğin gerekliliğinin adet olduğu belirtilen:
Yolda gitmez hâtırumdan resm-i pâ-y-i esb-i yâr
Kim sefer ehline âdetdür Behiştî *nân* gerek
G. 279/5

beyitte, ekmeğin şekli ile atın ayağının şekli arasında bir ilişki kurulmuştur. Aşağıdaki beyitte de ite ekmek atma motifi vardır:

Seng urduğınca yâr kapusunda başumuza
Yâd itdi sanuram beni bir pâre *nân* ile
G. 497/4

Beyitte “gülaç” sözkonusu edilmiştir:
Hân-ı visâl ümîdini itme usuñı aç
Zîrâ ne ağzuña düşer ey dil senüñ gülaç
G. 64/1

¹⁸⁴ Başka örnekler için bkz. G. 212/4, 214/1, 215/5, 330/4.

Kanda kelimesinin tevriyeli kullanıldığı aşağıdaki beyitte, şeker-dudak münasebeti kurulmuştur:

Kanda görse bu lezzet ile şeker
La‘l-i şîrînüñ senüñ baş eger

G. 159/1

Şu beyitte nar, elma ve üzüm, sevgilinin cemâl bağında birlikte yetişmiş olarak tasavvur edilmiştir:

Enâr u sîb u engûruñ yetişmiş lâ-nazîr olmuş
Cemâlüñ bâğı üzre ben olaydum bâri nâtûruñ

G. 276/4

Sevgilinin lutfunun bir ağaca benzetildiği beyitte, sevgili yabancılara lutuf ağacından kaysı aşk ehline de erik göndermiştir:

Gayra kaysılar revân eyler nihâl-i lutf-ı yâr
Ehl-i ‘ışka şâh-ı kahırî bî-meze âlû döker

G. 145/3

İçecek: Bununla ilgili, bezme ait içecekler, su ve şerbet ismi anılır.

Divanda sık sık kullanılan şerbet kelimesi, daha çok ilaç, bazan da şarap anlamında geçer:

Cânân lebinden emsem olmazise tabîbâ
Ben hastaya ne şerbet te’sîr ider ne ma‘cûn

G. 395/2

Destilerle su virüñ çeşme-i hûndan baña kim
Mutribüñ cân yakıcı nâle gelür sâzından

G. 406/4

Divanda adları anılan içecekler daha çok bezme ait içecek isimleridir. Yiyecek isimleri, çoklukla ya sevgilinin dudağı veya gam çeken aşğın durumu ile alakalı benzetmelerde geçer.

3. Eşya:

Bu çerçevede bezm ve rezm için gerekli kadeh, sürahi, testi, hum vs. ile, ok, kılıç, mızrak, hançer, yay, gürz, zırh, top vs. her divanda olduğu gibi Behişti divanında da çok sık geçen kelimelerdir. Bunların yanında süs eşyası; altın, inci, mercan, sedef, zümrüt, yakut, elmas gibi, kandil, çerağ, mum, gözlük, tarak vs. nin adları zikredilir.

Şiirin söz konusu edildiği beyitte, nazmı inci, marifeti de küpe olarak tasavvur edilmiştir:

Safâsın dürr-i nazmuñ çeşm-i insâfiyla görür yok
Ma‘ârif gûşvârını kulağında götürür yok

Mh. 8/5c-d

Mum, başına altın üsküf takıp sevgilinin hizmetine duran bir köle olarak düşünülmüştür:

Başına altın üsküf urunmazidi şehâ
Olmasa hıdmetünde yaluñ yüzlü bende şem‘

G. 239/2

Çoğu zaman aşığın veya rakibin eli tarak şeklinde düşünülür. Gam, aşığın kan ve etini çekecek kadar tesir edince, aşığın eli sevgilinin saçına kemikten tarak olacaktır:

Komayup tende dem ü lahmumdan ey gam bir eser
Destümi giysû-yı yâre üstühândan şâne kıl

G. 313/3

Aşağıdaki beyitte, kalp-ayna ilişkisi üzerinde durulup, kalp aynasının paslanmaması için saf şarapla cila vermenin gerekliliğine değinilmiştir:

Ey Behiştî câm-ı sâfile cilâ vir kalbûne
Gam gubârından sakın âyîne-yi kim jeng alur

G. 175/5

Beyitte sevgilinin ağzı hokka, dişleri de inci mercan olarak düşünülmüştür:

Hak dehânuñ hokkasın bir dürr ü mercân eylemiş
Çeşm-i ‘âşıkdan sakınmış anı pinhân eylemiş

G. 216/1

Aşağıdaki beyitte yaşlı felek, sevgiliyi olduğu gibi görmek için, ay ve günden gözüne gözlük takmış gibi tasavvur edilmiştir:

Ol cevân-bahtuñ cemâlini kemâhî görmege
Ay u günden gözüne gözlük tutar pîr-i felek

Mü. 15

Takip eden beyitte berbata (Kaz göğsü) denilen, musiki aleti konu edinilmiştir:

Cism-i Behiştî berbata bezm-i belâdur turma çal
Kim zahm-ı tîğüñ sînede ol berbata evtârdur

G. 97/5

Görüldüğü gibi divanda geçen eşya isimlerinin çoğu, her şâirde bulunan bezm ve rezme ait isimlerdir. Bunun dışında geçen isimler de çoğunlukla kıymetli taşlardan oluşan süs eşyalarıdır.

4. Spor:

Osmanlı devletinde spor, bir tür savaş eğitimi olarak kabul edilmiş, her spor türünün kendine özgü tekniği ve yardımcı bilgileri öğretmek için

okullar açılmış ve yetenekli, bilgili öğretmenler görevlendirilmiştir¹⁸⁵. Güreş, avcılık, ok atıcılığı, binicilik, cirit oyunları, tüfenk atıcılığı bunların başlıcalarıdır.

Av:

Behiştî divanında av, avcılık terimleri ve av sahnelerine birçok manzumede rastlarız. Kuşkusuz bunda, Rumelinin Osmanlı padişahları için en büyük özel av yeri olmasının etkisi vardır. Osmanlı padişahlarının bilinen büyük dokuz özel av yerinden altısı, Edirne ve Rumeli'dedir. Murat Han Bahçesi, Yanbolu Av Sarayı ve Şikârgâhı, Akpınar Av Sarayı, Demirtaş Ovası ve Kasrı, Sultan IV. Murat Köşkü ve Karıştıran Av Sarayı, Edirne ve Rumeli'deki av yerleridir.

Beyitlerin bir kısmında avcı sevgili, av da âşıktır. Sevgilinin gözü, kirpikleri avcı, aşğın daha çok gönlü, canı av konumundadır. Bu yapılırken saçlar tuzak, ağ, benler dane, can veya gönül, kuşa teşbih edilir:

Zülf-i siyâhı murg-ı dil ü cân ağ olup

Salmış yüzine dâne-i hâlin güzel güzel

G. 311/5

Şu beyitte âh okuyla can kuşunun vurulduğunu görüyoruz. Beyitte ok, kuş, vurmak, zârılık, yâ, kast itmek, kuşca cân birbirini çağrıştıran kelimelerdir:

Âh okıyla cân kuşını urma zârılık kılup

Ey kaşı yâ rahm idüp kasd itme kuşca cânuma

G. 481/4

Avcı için beyitlerde istiare veya teşbih yoluyla kullanılan kelime daha çok “şehbâz”dır:

Bir niçe dil murgı kim kendü hevâsında uçar

Göz yumup açınca alursın anı şeh-bâz olup

G. 47/2

Kimi zaman avlanan, murg-ı ihlas, sayd-ı maksud, sayd-ı murad olur. Bu tür beyitler, sevgiliden çok, ulaşılması gereken manevi bir mevkiye göndermedir:

Sayd-ı maksûda zafer bulmağıçün şehbâz-ı dil

Açdı himmet bâlini evc-i irâdetden yaña

G. 26/3

Beyitlerin bir kısmında da avcı âşık, avlanan da sevgilidir. Aşağıdaki beyitte şıkar edilen sevgilinin bûse-i la'lidir. Karşılığındaki cezası da zülfünde dâra çekilmektir:

¹⁸⁵ Âtîf Kahraman, **Osmanlı Devletinde Spor**, Kültür Bak. Yay. , Ank. 1995, s. XV.

Şikâr-ı bûse-i la'lûñ kılup zülfünde dâr olmak
Bana ol merg degül 'ömrüm hayât-ı câvidânîdür
G. 165/2

Özellikle tasavvufî beyitlerde avlayan değişir. Şu beyitte olduğu gibi.
Bile uçup konarduñ ey gönül niçe kebûterle
Fenâ şehbâzı anları götürdi sen baka kalduñ
G. 293/2

Satranç ve Çevgân:

Satranç ve çevgan oyunları da özellikle saray çevresinde mühim yer tutar. Hatta gelen elçilere padişahların çevgan oyunları gösterilir. Aşağıdaki beyitlerde satranç sözkonusu edilerek, sevgilinin yanağı üzerine dökülen saçlarıyla irtibatlandırılmıştır:

Ruhlaruñ üstine kâkül salsa ol meh nâzdan
Mât ider na't-ı sipihruñ şâhını açmazdan
G. 417/1

Dil-rübâlarla komaz zîbâ ruhuñ şatranc-i hüsn
Her birinüñ ruhları ey şâh olupdur gerçi 'âc
G. 65/4

Sevgilinin yüzüne dökülen saçın çevgana benzetildiği beyitte, top aşığın kendisi, hayret arsası da oyunun oynandığı saha olarak tasavvur edilmiştir:

'Ârızı üzre kaçan kim kâkülün çevgân ider
'Arsa-i hayretde ben meftûnı ser-gerdân ider
G. 181/1

Güreş:

Güreş konusuna, Behiştî'de Rumeli Şâirlerine Has Özellikler başlığı altında değinilmişti.

Rumeli, gerek doğal şartları ve gerekse Osmanlı için stratejik konumu açısından, sık sık savaş tatbikatlarının yapıldığı bir yerdir. Bu bölgenin çocuğu olan Behiştî'nin şiirlerinde savaşa hazırlık niteliği taşıyan sporla alkali teşbih ve mecazların bulunması da olağandır.

5. Tıp-Hastalık

İnsanların hayatta karşılaştıkları birtakım durumlara karşı geliştirdikleri çareler vardır. Bu çareler, nesilden nesile aktarılan büyük deneyimler sonucu ortaya çıkmıştır. Bu anlamdaki problemler ve çözüm yolları şiire de yansımıştır.

Bazı hastalıklar için yakı vurma adedinin 16. yy. 'da da varlığını gösteren aşağıdaki beyitte, sine yarasına “canlı yakı” önerilmiştir:

Ey Behiştî zahm-ı sîneñ ger oñulsun dir isen
Gâfil olma *canlu yakı uragör* meşhûrdur

G. 112/5

İyileşmeyen hastanın, son çare olarak dağlamak suretiyle tedavisi yoluna gidilmiştir:

Sîneñe âteş-i ‘ışkile Behiştî ur dâğ
Çâresüz hastaya dirler ki devâ keydendür

G. 182/5

Sevdâî, ilaç, tabîb, şerbet gibi tıp terimlerine yer verilen aşağıdaki beyitte, ilaç olarak sevgilinin dudağı düşünülmüş ve kakül de sevdâî kelimesiyle ilişkili olarak kullanılmıştır:

Dil sarây-ı kâkülünden oldı sevdâ’î mizâc
Ey tabîbüm şerbet-i la’lûñle kıl aña ‘ilâc

G. 65/1

Ölümlü hastaya telkin verilir. Aşığın hocadan istediği, ölüm anında kendisine telkin olarak sevgilinin dudağı vasfında bir şiir okumasıdır.

La’l-i lebi vafından bir şi’r okı ey hâce
Ger hâlet-i nez’imde gelseñ baña telkîne

G. 458/2

Bayılan kimseyi ayıltmak için yüzüne su dökerler:

Nâgehân ussı gider olsa seni görüp rakîb
Üstüne üşüp cihân halkı yüzine su döker

G. 145/2

Anadoluda bazı hastalıkları iyi ettiğine inanılan aileler vardır. Buralara “ocak” tabir edilir. Beyitte bu konuya yer verilmiştir:

Her dâğı ‘ayn-ı sıhhat ola haste cismüñe
Gel sîneme üşenme ki *meşhûr ocakdur*

G. 85/3

Görüldüğü gibi, hastalıklar ve bunlara önerilen çareler, sevgili- âşık-rakib ekseninde şiire taşınmıştır.

6. Bayram:

Bayramlar, toplumda sevincin birlikte paylaşıldığı, dargınlıkların giderildiği, her toplumsal sınıftan insanın birlikteliğinin doruk noktaya ulaştığı günlerdir. Bu günlerde hal-hatır sorulur, gezilip tozular, güzeller sokağa çıkar, gönüllerince eğlenir.

Şu beyitte, bayram yerinde bulunan salıncak, güzelleri avlamak için tuzak olarak düşünülmüştür:

‘İdgâh içre salıncağı gören dolâb ile
Didi kim bunlar hümâ saydına gâlib dâm ola
G. 4/3

Bayramda kına yakmak adettir:

Hınnâlamışdı gerçi çenâruñ elin zamân
‘İd-ı hazânı bozdı velî berd-i bî-emân
G. 388/1

Kadr kelimesinin iham-ı tenasüplü kullanıldığı beyit, bayram ve kadir gecesi etrafında kurulmuştur:

Vuslatuñ ‘îdın dilerdüm Hak Ta’âlâdan hemân
Şöyle kim bir şeb nasîb olup ireydüm kadre ben
G. 404/2

Bayram ve bayramla ilgili teşbih ve mecaz unsurları, divanda fazla olmasa da, sosyal hayatın bir yansıması olarak şiire girmiştir.

7. Alış veriş

Divanda, alış-verişle ilgili bâzâr, çarşı, meta, nakd; kızıl altın, mangır, geçmez para, dirhem, sultaniye, cevher, malın fiyatını düşürmek, pazarda satmak için dellallık yapmak, dolaştırmak, harcamak, almak, vermek, aldatmak, aldanmak, paha, pahasına çıkamamak, narh, revaç, fiyatları ucuz görünce malı piyasaya sürmemek gibi tabirlerle karşılaşırız. Alış-verişle ilgili bu tabirlerden pazar, aşk, vuslat, gam, güzellik, bela ve dünya için sıfatdır. Bunlara karşılık harcanan şey de, genellikle candır.

Aşağıdaki beyitte, akıl ve can karşılığı olarak aşk nakdi alınmıştır. Âşık bu pazarlıkta aldanmamıştır da. Nakd, almak, aldanmak, vermek, gevher ve pazar, tamamen alış-verişle ilgili terimlerdir.

Nakd-ı ‘ışk alduñsa ‘akl u câna aldandum dime
Virdüğüñ gevherleri ko itdüğüñ bâzârı gör
G. 88/2

Saba rüzgarının, gül yaprağını önüne katıp gülistanda dolaştırması, beyitte pazarda güzelliğiyle meşhur Yusuf’un dellal yoluyla satılması şeklinde tasavvur edilmiştir:

Gezdirür şevkile bâzâr-ı gülistânda müdâm
Bâd gül Yûsûf’ını satmağa dellâl olmuş
G. 230/4

Pazarda almaya değer mal olmayınca, hazineden para çıkarmaya gerek yoktur. Bu, dünyada hiç bir şeyin aşka karşılık olamayacağının ifadesi için kullanılmıştır.

Çıkarmayam ölünce nakd-i 'ışkı mahzen-i dilden
Cihân bâzârgâhında virüp anı ne alam ben
G. 385/2

Sultaniye, altın bozuk paradır. Sosyal bir tenkide de yer verilen beyitte, paranın insanlar üzerindeki etkisi dile getirilmiştir:

Kudretüñ var ise her mîre ne yalvarursın
Kul ider anı saña bir iki sultâniyye
G. 455/3

Aşağıdaki beyitte, yeni bir mangırdan söz eden şâir:
Yüri vaktinde ol vâ'iz yeñi bir mankıra geçmez
Diyâr-ı 'ışk sarrâfı yanında cevher-i pendüñ
G. 269/4

takip eden beyitte de, geçmez paradan bahs eder:

Zâhid riyâ ile ne dökersin gözüñ yaşın
Bâzâr-ı merhametde geçer sanma dirhemüñ
G. 268/2

Divanda alış-veriş ile ilgili kullanılan terimlerin çoğu, sevgili, aşk ve âşık üçgeninde geçer. Genellikle alınan vuslat, verilen de can nakdidir.

8. Tarihî vesika Niteliğindeki Örnekler

Tenkid

Divan edebiyatında Fuzûlî'nin şikayetnamesi, Bağdatlı Rûhî'nin meşhur terkîb-i bendi, Nâbî'nin Hayriyesi, Koçi Bey'in layihalarını içeren risalesi, bu konuda öne çıkan eserler ve isimlerdir. Bunların yanında birçok şâirin manzumeleri arasına serpiştirilmiş, toplumda aksayan yönler dikkat çeken müstakil şiirler veya beyitler vardır. Tenkid muhtevalı şiirlere, bazan bir gazelde, bazan kasîdelerin daha çok Fahriye/arz-ı hâl bölümlerinde, bazan da mesnevîlerde rastlanır. Behiştî'nin de bu tür eleştirilere yer veren şiir örnekleri vardır.

Behiştî'nin eleştirileri daha çok ilmiye sınıfına ve devrin yöneticilerinin ilim ve sanat erbabına karşı takındıkları tavırlara yöneliktir. Bilindiği gibi XVI. yy. her ne kadar İmparatorluğun zirveye çıktığı bir dönem ise de, devlet işleyişinin, özellikle eğitimin bozulmaya yüz tuttuğu bir dönemdir de. Başlangıçta Fatih'in kanunnamesi gereğince müderrislerin tayinleri yapılırken, bu yüzyıldan itibaren medrese teşkilatı bozulmuş, padişahlar sık sık tedris kanunları vaz ederken, kendileri bu kanunlara fiili olarak uymamışlar, önceleri yalnız Molla Fenârî' (öl. 834/1431)'nin oğullarına ve torunlarına tanınan müderrisliğe 40 akçalı bir medrese ile başlama imtiyazının, sonradan şeyhülislam, kadıasker, padişah hocaları ve eyalet kadılarının oğullarına da verilmiş olması, müderrislerin ehliyetsiz ve

liyakatsiz olmalarına sebep teşkil etmiştir¹⁸⁶. Hatta mülazemet hususunun malî durumu iyi olanlar arasında paylaştırıldığı, kim daha fazla akçe verirse onun isteğine müsaade edildiği, iltimas ile medreseden mezun olanların bu hallerinin kudretsiz ve hamisiz medrese öğrencilerini kötü yollara sevkettiği, bunun sonucunda Anadolu medreselerinin bir kısmında talebelerin eşkıyalığa başladığı ve XVI. yy. ın ikinci yarısında devleti uzun süre uğraştırdığı bilinmektedir¹⁸⁷.

Behiştî'nin mesnevî nazım şekliyle kaleme aldığı ve divan nüshalarında yer almadığı için divana dahil etmediğimiz bir medhiyesindeki beyitler, ilim, ilim erbabı ve yöneticiler hakkında çarpıcı bilgiler vermektedir. Önceleri ilme tamahkar olan mevki sahiplerinden/ adamlardan eser kalmamış, hayal olmuştur:

‘İlme evvel harîs olurdu ricâl
Şimdi bir dürlü dahî oldu hayâl

Ulema, ilmi dünyaya alet etmiş, bu zamanda bütün fazilet nuru ancak yarı aydınlatan bir muma dönüşmüştür:

Cevheri hâke saldılar ‘ulemâ
Kıldılar ‘ilmi âlet-i dünyâ

Nûrî cümle fezâ‘ilüñ bu zamân
Nîm-geşte çerâğa döndi hemân

Kimi zaman cahilin sancağı yükseklerde olmuş, ehil olanlar ise gölge gibi toz toprak içinde kalmıştır:

Geh olup ser-bülend-i râyet-i cehl
Sâyeyeş hâksâr olupdur ehl

Kimsesiz birisi fâzıl olsa, onun lakabı uygunsuz, bin cahil başkasına intisab etse, onun adı muallim-i evvel olur. Medhiye hanesi parlak, marifet ocağı sönüktür:

Merd-i bî-kesi olsa bir fâzıl
Lakabıdur fuzûl-ı nâ-kâbil

İntisâb itse gayra biñ echel
Nâmı olur mu‘allim-i evvel

Mahmidet hânesi göynümlüdür
Ma‘rifet ocağı söynümlüdür¹⁸⁸

¹⁸⁶ Cevat İzgi, **Osmanlı Medreselerinde İlim**, İz Yay. , İst. , 1997, C. I, s. 44-47

¹⁸⁷ İzgi, **a. g. e.** , s. 49-52.

¹⁸⁸ Süleymaniye Ktp. , Tirnovalı 1858. vr. 122b

Anadoluda zamanın geçer akçesi, fazilet ehline buğz etmek, taassup ve iki yüzlülük göstermektir:

Şimdi Behiştî Rûmda eñ mu‘teber kemâl
Fazl ehline ta‘assub u buğz u nifâkdur

G. 85/5

Aşağıya üç beyti alınan gazel de baştan sona eleştiri içermektedir. Osmanlı ülkesinin alevi etkisi altında kaldığını, padişahın yordakçılarının, Hazreti Süleyman’ın yüzüğünü çalan devler mesabesinde olduğunu, kadıların bir başka yol tutturup, kütüphanenin unutulduğunu, rüşvetin alıp verdiğini dile getirmektedir:

‘Alevî tutdı kamu milket-i ‘Osmâniyye
Dîvler oldılar a‘vân-ı Süleymâniyye

Kadılar başka birer mezhep idüpdür peydâ
Künc-i nisyânda kalupdur kütüb-hâniyye

Kudretüñ var ise her mîre ne yalvarursın
Kul ider anı saña bir iki sultâniyye

G. 456/1-3

Aşağıya aldığımız gazel de bu çerçevededir. Şâir, gönülden isteyerek hakka talip olanın kalmadığını, bunun görünüşten ibaret olduğunu, kendi nefsini bilmezken ortalıkta ulema şeklinde birçok zahidin dolaştığını, ömründe hüsn-i eda bilmeyenin nazikane görüldüğünü, ulema şeklinde görünmesine rağmen, cahillerin bir meseleyi çözemediğini dile getirerek, toplum hayatında gördüğü aksaklıkları eleştirmekten geri durmamıştır.

Kanı bir tâlib-i Hak şimdi fütâde şeklinde
Sûret uğrısı çoğaldı fukarâ şeklinde

Men ‘aref’sırrını fehm itmez iken şimdi
Niçe zâhid geçinür var ‘ulemâ şeklinde

Dahi ‘ömründe nedür bilmez iken hüsn-i edâ
Her denî Türki görürsin zurefâ şeklinde

Cühelâ çok saña bir mes’eleyi feth idemez
Sûret-i zâhiri ammâ ‘ulemâ şeklinde

Menba‘-ı sırr-ı fenâda katı nâdir bulunur
Şimdi bir mürşid-i kâmil bûdalâ şeklinde

G. 486

Behiştî, rint meşrep bir şâir olmasına rağmen, toplumda aksayan yönlelere işaret etmiş ve gerektiğinde eleştirmiştir.

Kerbela Hadisesine Toplumun Tepkisi:

Aşağıdaki mısralar da, Muharrem ayında, Şia müntesiplerinin Hz. Hasan ve Hüseyin'in şehadetlerinin yıl dönümünde, matem için boyunlarına zincir takıp, feryad u figan eşliğinde kendilerine eziyet etme geleneğine işaret etmektedir:

Takılsun ehl-i beytin mâteminde boynuña zencîr
Figân u nâlelerle şerhalar çek sîneñe yer yer
Muhibb-i hânedâna eyle mâtem hâlini tebşîr

Hemîşe dâstân-ı Kerbelâ yazup figân eyle
Ki sultân-ı şehîdân mâtemin vird-i zebân eyle

İran İle Olan İlişkiler:

Osmanlının, tarih boyunca nüfuz mücadelesine giriştiği İran ile olan ilişkileri, Behiştî'nin şiirlerine de yansımıştır. Bu ilişkiler daha çok savaş halidir. İran, kızılbaş, kara, surhser gibi sıfatlarla anılır. Beyitlerde, Çaldıran savaşı, Bağdat ve Revan'ın Kanunî döneminde alınmasına işaret vardır. Bazı beyitlerde de tarihî bir olaydan ziyade kızılbaş, âşık- rakîb ilişkisi çerçevesinde malzeme olarak geçer. Aşağıya aldığımız iki beyitte olduğu gibi:

Tîğ-i müjgânına karşı boyun egmiş ağyâr
Şâha kurban mı olur yohsa Kızılbaş gibi

G. 552/2

Zahm-ı tîğüñla bürür sînemi hûn katreleri
Çaldıran deştine gûyâ ki Kızılbaş gelür

G. 113/2

Beyitlerden ilkinde, rakîb- kızılbaş ilişkisi kurulmuş, ikincisinde, sevgilinin oklarına hedef olan aşığın sinesi, Çaldıran ovasına benzetilmiştir.

Şu beyitte de Kızılbaş, Osmanlı sultanı karşısında, arslanın karşısına çıkan kedi pozisyonunda tasavvur edilmiştir:

N'itsün celâli 'azm-i şehenşâha surh-ser
Tâkat kılur mı gürbeye şîr idicek hüçüm

K. 6/1-3.

Takip eden beyitte de kızılbaşın, Osmanlı ile mücadeleye girişmesi, karınca ordusunun Süleymanla mücadeleye girişmesine benzer:

Cengde itmek Kızılbaş âl-i ‘Osmân ile bahs
 Leşker-i mûr itmege beñzer Süleymân ile bahs
 G. 59/1

Behiştî şiirlerinde, gerek toplumun aksayan yönlerine, gerek savaşlara ve gerekse toplumsal yaralara işaret etmiş, yeri geldiğinde eleştirmiş ve gerektiğinde de takdir yoluna gitmiştir.

9. Mektup

Mektup, nâme-i şevk, haber uçurmak, mektub, name yazmak vb. isimlerle karşımıza çıkar.

Eskiden mektup, dürüldükten sonra, al bir kurdela ile bağlanır, daha çok güvercin aracılığı ile gönderilirmiş:

Saña benden haber uçursa n’ola nâme-i şevk
 Mûrdan Hüdhüd iletmez mi Süleymân’a selâm
 G. 347/2

Dilâ gel irdigüne dil uzatma hâme gibi
 Yüzün dürüp âl içinde nâme gibi
 G. 521/7

Şu matlada, sevgiliye mektup aracılığı ile, aşığın durumu hakkında haber gönderiliyor:

Yâr añarsa ben kulını nâme ağlar diyesin
 Gözlerinün yaşı ırmağ oldu çağlar diyesin
 M. 20

Mektubun çok da uzun tutulmaması, aşığa çektirdiklerinden söz etmemesi gerekir:

Muhtasar eyle dilâ yâre yazarsañ nâme
 Ko cefâ kıssasını yohsa büyür hengâme
 M. 32

Aşağıdaki beyitte, sevgilinin dudağı etrafındaki ayva tüyleri, âşık için ruhlar aleminden gelen mektup olarak tasavvur edilmiştir:

Safha-i la’lünde ki hattun mahabbetnâmedür
 ‘Âlem-i ervâhdan geldi baña mektûb olup
 G. 44/4

Divanda mektup ve mektupla ilgili terimler, sevgili etrafında cereyan eder. Ya sevgiliye gönderilir veya sevgiliden gelir.

10. Diğer Hususiyetler

Şemse:

Eskiden nakkaşlar, tavanlara türlü boya üzerine güneş resmi yaparlarmış. Beyitte şemse duvar üzerine yapılmıştır:

Ey sanem deyr-i felekde şemse-i rûyuñ görüp
 Nakş-ı dîvâr oldı kaldı hayretinden âftâb
 G. 41/3

Rezm:

Osmanlı ordusunda, düşman tarafını psikolojik olarak etkilemek için savaşta büyük davullar çalınırdı. Bu durum, şu beyitlerde işlenmiştir:

Nâlân gezer Behiştî seg-i kûyuñ içre kim
 Kosun mı ol bu leşkeri tabl u nekkâresüz
 G. 201/5

Mehterlerüñ zenzemesi ceng güninde
 Küffârüñ ider işlerini nâle vü efgân
 K. 4/69

Takip eden beyitte âşık, himmet cevşenini giyip aşk meydanına inmiştir. Nasihat eden kişinin öğüdü, mızrak ve süngü olsa da etkili olmaz:

Behiştî ‘ışk meydânında himmet cevşenin geydi
 Sinân u rumh olursa pend-i nâsih aña kâr itmez
 G. 205/5

Birçok beyitte de savaş aletleri, sevgilinin kaşı, kirpiği vs. için benzeyen olur:

Müjeñ belâ okıdur kaşlaruñ aña yâdur
 Nişâna sîne-i ‘âşık ‘aceb temâşâdur
 G. 104/1

Beddua:

Günlük hayatta insanların birbirine ettikleri beddua hiç bir değişikliğe uğramadan beyitte yer almıştır:

Yâr eşiginde rakîbâ ideyin şöyle figân
 Gökde bulut yoğ iken yıldırım insin başına
 G. 20/4

Muhtesip:

Muhtesip, Osmanlı toplumunda ahlak zabıtası vazifesi de gören belediye başkanıdır. Şu beyitte safâ meclisini dağıttığı için ehl-i fesad olarak adlandırılır:

Geldi yârân-ı safâ cem‘in perîşân eyledi
 Muhtesib gibi cihânda görmedüm ehl-i fesâd
 G. 75/2

Şu beyitte de, muhtesibin içki içenlerle karşılıklı konuşması vardır:

Geçmişem bâdeden aslâ dönüşüm yok içerem
 Şeyh-i şehr içme diyü baña virürse sevgend
 G. 79/2

Rüya:

İnsanlar gördükleri rüyayı hayatlarında karşılaştıkları bir şeyle yorarlar. İşte şu beyitte de bir rüyanın yorumu vardır:

Düşde gördüm bir deñizde mâh aksi var imiş
Ol meger bu yaşla gözümde hayâl-i yâr imiş

G. 214/1

Büyü:

Aşağıdaki beyit, halk arasında yaygın olan büyü geleneğine işaret eder.

Hûb teshîr itmek için bir du‘âsı müstecâb
İsm-i ‘Azam okunur dînâr u dirhem üstüne

G. 466/4

Zekat:

Şâir, bir olgu olarak sofulara verilen zekatı da şu beyitte dile getirir:

Sûfî diyen mürâ‘îye virmek degül zekât
Ben kâdir olsam andan alurdum hele harâc

G. 64/3

METNİN TEŞKİLİNDE TAKİP EDİLEN YOL

1 Tenkidli metin için iki divan nüshası, tarayabildiğimiz 1500 kadar mecmuadan 121 mecmua, Tezkireler ve Cemşâh u Alemşâh mesnevisinde yer alan gazeller karşılaştırılarak, Behiştî'nin kaleminden çıkmış en son şekle yaklaşılmaya ve şiirlerinin eksiksiz olmasına çalışılmıştır. Behiştî'nin şiirlerinin hususiyetleri, üslubu dikkate alınarak, nüshalardaki varyantlar arasında en uygun olanı metne dahil edilmiş, diğerleri dipnotta nüsha farkı olarak gösterilmiştir. Şiirler Arap alfabesine göre alfabetik olarak sıralanmış, bu sıralamada önce divan nüshalarında bulunan, sonra da diğer kaynaklarda yer alan manzumelerin gelmesine dikkat edilmiştir.

2. Bir manzume, birden fazla kaynaktan geçmişse ve nüsha farkları varsa, en uygun kelime metne, diğerleri de nüsha farkı olarak dipnota alınmıştır.

3. Divan nüshalarında bulunmayıp da sadece mecmualarda yer alan şiirleri, başka Behiştî'lerin şiirlerinden ayırmak için:

a-Mecmuanın terkip edildiği yüzyıla,

b-Mecmuanın terkip edildiği yıllar bilinmiyorsa, mecmuanın içeriğindeki şiirlerin şâirlerine,

c-Mecmuayı terkip eden kişiye,

d-Divan nüshalarından veya mesnevilerinden birinden alınan bir manzumenin bir mecmuada bulunuşuna ve aynı yerde başka şiirlerin yer almasına,

e-Divan nüshasında yer alıp da, mecmualardaki herhangi bir şiirle birlikte tesbit ettiğimiz bir manzumenin, diğer bir mecmuada divan nüshalarında bulunmayan başka şiirlerle aynı yerde bulunmasına,

f-Divan nüshalarında bulunmayıp da, tezkirelerde Ramazan Behiştî'ye ait gösterilen manzumelerin, mecmua nüshasında başka şiirlerle birlikte yer almasına,

g-Tezkirelerde Behiştî mahlaslı gösterilen diğer şâirlerin manzumeleri ve bu manzumelerle birlikte bulunan şiirlere,

h-Başka Behiştîlere ait olduğu belirlenen manzumelerin bulunduğu mecmua nüshalarında yer alan diğer manzumelere,

ı-Mecmua nüshalarının herhangi birinde bulunan, hangi Behiştî'ye ait olduğunu gösterir ipuçlarına; Vaiz Behiştî, Behiştî-i Sâni, "Hacı Bektaş halifesi Behiştî Dede", Mustafa Behiştî, Vizeli Behiştî, Karıştıranlı Behiştî, vs.

i-Nazire, tahmis gibi, başka şâirlerin şiirlerine ek mahiyetinde yazılan manzumelerin şâirlerine göre: Mesela Meñli Giray Han'a nazire olarak yazılan bir şiirin, Ramazan Behiştî'ye ait olmasının mümkün olmadığı gibi,

j-Behiştî'nin genel üslûbuna göre, gibi yollara başvurduk ve Ramazan Behiştî'ye ait olduğundan emin olduğumuz şiirleri divan terkibine aldık. Divanın son şeklini vermeden önce, bu bağlamda belirtilen notlar ve dipnotları son aşamaya kadar değerlendirdik ve son şeklini verdiğimiz divan metninden sonra, bu bağlantıları gösterir notları, çok fazla dipnottan kaçınmak için, metinden çıkarttık.

4. Divan teşkilinde kaynakların, mümkünse genel kabul gören kısaltmaları kullanılarak gösterilmiştir. Tenkidli metin neşrinde bir metot haline gelmiş olan aynı kütüphane veya koleksiyonda bulunan birden fazla nüsha için verilen (mesela S1, S2, Ü1, Ü2 gibi) kısaltmalar bizim metnimizde kullanılması zorluk ve karışıklığı getirir endişesi ile kullanılmamış, manzumenin bulunduğu koleksiyonun veya kütüphanenin kısaltması verilip, birden fazla olan koleksiyonun ayrıca kütüphane kayıt numarası verilmiştir. Tr. 59, Tr. 76 gibi. Bu yolu tercih edişimizin sebebi, bu koleksiyonlardan çok sayıda kaynak gösterilmesidir. Mesela Ali Emiri Manzum koleksiyonunda kayıtlı 21, Milli Kütüphane Yazma A'da kayıtlı 28 ayrı numarada yararlandığımız mecmua vardır. Bunların AE. M. 1, ..., AE. M. 21, şeklinde olması çalışmamızda kullanışlı görünmediğinden, bu koleksiyonların kütüphane numaraları ile birlikte gösterilmesinin daha uygun olacağını düşündük. Bu kısaltmalara ilişkin kütüphane numaraları da, tenkidli metinde kullanılan diğer kısaltmalarla birlikte aşağıdaki şekildedir:

AÇ. (Âşık Çelebi Tezkiresi)

AE. M. (Ali Emîrî Manzum Koleksiyonu)

264, 458, 459, 543, 547, 563, 564, 565, 574, 577, 580, 602, 603, 635, 663, 668, 674, 685, 691, 694, 725

Ah. (Ahdî, Gülşen-i Şu'arâ)

B. (Bursa Genel Kitaplığı)

2127

Be. (Beyânî Tezkiresi)

CE. (Süleymaniye Kütüphanesi Carullah Efendi Koleksiyonu)

2116

EE. (Süleymaniye Kütüphanesi Esad Efendi Koleksiyonu)

3424, 3500

Es. (Fâik Reşad Eslâf)

F. (Süleymaniye Kütüphanesi Fatih Koleksiyonu)

3849, 4078, 5351, 5424

- FB. (Milli Kütüphane Yazma Fahri Bilge Koleksiyonu 298, Divan Nüshası)**
FB. (Milli Kütüphane Yazma Fahri Bilge Koleksiyonu)
 185, 247, 263, 497, 533
GD. (İsmail Belig, Güldeste-i Riyâz-ı İrfân)
H. (Topkapı Sarayı Hazine Koleksiyonu)
 1050, 1055
HBA. (Süleymaniye Kütüphanesi Hacı Beşir Ağa Koleksiyonu)
 654
HÇ. (Kınalızâde Hasan Çelebi, Tezkiretü's-Şu'arâ)
HE. (Süleymaniye Kütüphanesi Halet Efendi Koleksiyonu)
 244, 784
HEM. (Süleymaniye Kütüphanesi Halet Efendi Mülhakı Koleksiyonu)
 245
HME. (Süleymaniye Kütüphanesi Hacı Mahmud Efendi Koleksiyonu)
 5214, 5272, 5300
İS. I. (Dil ve Tarih- Coğrafya Fakültesi İsmail Saib Koleksiyonu)
 172, 219, 575, 3726, 3848, 3859, 4123, 4125, 4455
İÜ. T. (İstanbul Üniversitesi Türkçe Yazmalar)
 382, 1724, 1802, 1805, 1932
KA. (Âlî, Kühü'l-Ahbâr)
KLM. C. II. (Şemseddin Sâmî, Kâmusu'l-Âlâm)
KF. (Kafzâde Fâ'izî, Zübdetü'l-Eş'âr)
KK. (Kur'an-ı Kerîm)
Ko. (Koyunoğlu Müzesi Kütüphanesi)
 11804
MC. (Dil ve Tarih- Coğrafya Fakültesi Kütüphanesi M. Con. Koleksiyonu)
 727, 735
MFA. (Milli Kütüphane Mikrofilm Arşivi)
 4557
MK. Y. A. (Milli Kütüphane Yazma A Koleksiyonu)
 54, 485, 547, 580, 799, 803, 805, 1560, 1641, 1694, 1793, 1826, 1998, 2068, 2209, 2508, 2605, 3092, 3513, 3552, 3853, 4228, 4277, 4453, 4468
MK. Y. B. (Milli Kütüphane Yazma B Koleksiyonu)
 208
MK. Y. C. (Milli Kütüphane Yazma C Koleksiyonu)
 4
MM. İ. (Mevlana Müzesi İhtisas Kitaplığı)
 2095, 2455, 2456

MO. I. (Dil, Tarih-Coğrafya Fakültesi Muzaffer Ozak Koleksiyonu)

26, 761, 774, 836, 868, 923, 926, 961, 1118, 1124, 1230, 1923

NO. (Nuruosmaniye Kütüphanesi)

4962

R. (Topkapı Sarayı Revan Koleksiyonu)

1972, 1973

RE. (Kayseri Raşit Efendi Kütüphanesi)

SRE. (Süleymaniye Kütüphanesi Reşit Efendi Koleksiyonu)

850

ŞN. (Şakâiku'n-Nu'mâniyye)

T. (Süleymaniye Kütüphanesi Tırnovalı Koleksiyonu)

1858

TA. (Süleymaniye Kütüphanesi Tahir Ağa Koleksiyonu)

285

TN. C. I. (Nâil Tuman, Tuhfe-i Nâilî)

Tr. (Süleymaniye Kütüphanesi Ali Nihat Tarlan Koleksiyonu)

58, 59, 67, 76, 80, 182

YB. (Süleymaniye Kütüphanesi Yazma Bağışlar Koleksiyonu)

2511

ZB. (Süleymaniye Kütüphanesi Zühdü Bey Koleksiyonu)

449, 226

5. Bütün bu kaynaklardan terkiib edilen şiirler, klasik divan tertibine uyularak:

a-Kasideler;

1-Tevhid

2-Na't

3-Medhiye Kasideleri

b-Terkîb bend

c-Murabba

d-Muhammes

e-Tahmis

f-Gazel

g-Kıt'a

h-Nazm

ı-Matla

i-Müfred

j-Mısra

şeklinde sıralanmış, manzumelerin başlarına vezinleri ve aynı nazım şekliyle birden fazla örnek bulunan manzumelere sıra numaraları tarafımızdan

verilmiştir. Verilen şiir numarası, şiirin hangi kaynaklarda yer aldığı, varak numarasıyla gösterildiği dipnotun başına da konularak gösterilmiştir.

6. Nüsha farkları gösterilirken; bütün bir beyit veya mısra veya bent tamamen farklı ise bent, beyit veya mısra numarasını gösteren işaretten sonra aynen, bir veya birkaç kelime farklı ise asıl metne aldığımız kelime veya kelime grubundan sonra “]” işareti ile farklar verilmiş ve bu farkların kısaltmaları da ilave edilerek gösterilmiştir. Aynı mısrada birden fazla kelime nüsha farkı varsa, nüsha farklarıyla verilen kelimelerin arasına “;”, aynı kelimenin birden fazla nüsha farkı varsa tercih edilen kelimeden sonra “]” işaretiyle ilki verilerek, nüsha kısaltması gösterilmiş, tekrar farklı nüshadaki kelime yine “]” işaretinden sonra yer almıştır.

7. Metin içerisinde vezin ve anlam eksikliklerini tamamlamak için ilave ettiğimiz, değiştirdiğimiz, hece ve kelimeleri [] içerisinde göstererek, dipnotta belirttik. Bunun yanında yine aynı gerekçe ile kelimelerin dizilişine müdahale ettiğimiz, çıkardığımız hece ve kelimeleri de dipnotta gösterdik. Aynı şekilde müstensih hatası olarak düşündüğümüz herhangi bir kelimeyi, farklı okumuş veya kelimeyi okuyamamışsak, onu da arap harfleri ile verememişsek veya nüsha okunamayacak halde tahrip olmuşsa, yerini boş bırakıp dipnotla buna işaret ettik.

8. Metinde geçen ayet, hadis veya ibareler, transkripsiyon harfine çevrilirken italik olarak dizilmiş ve bunun çevirisi de dipnotta verilmiştir. Ayet veya hadiste yapılan alıntı, başlı başına bir anlam ifade ediyorsa sadece ibarenin, yalnız başına anlam ifade etmiyorsa, ayet veya hadisnin tamamının anlamı verilerek, metinde geçen kelimenin anlamı italik dizilerek gösterilmiştir.

9. Herhangi bir manzumenin bir veya birkaç beyti başka bir kaynaktan geçiyorsa, bu kaynak manzumenin kaynakları arasında gösterilmemiş, ancak ilgili beyte düşülen dipnotla “bu beyit ... yerde”, “beyit olarak geçmiştir” veya “müstakil olarak yer almıştır” gibi notlarla gösterilmiştir.

10. Gerek inceleme kısmında, gerekse dizinde Kaside K. , Terkıb bend Tb. , Murabba‘ Mr. , Muhammes Mh. , Tahmis T. , Gazel G. , Kıt‘a, Kt. , Nazm, N. , Matla‘, M. , Müfred, Mü. ve Mısra‘ için de Ms. kısaltması kullanılmıştır.

11. Bütün çabalarımıza rağmen, vezin kusuru görülen yerler düzeltilememişse, vezni problemli görülen beyitler veya mısraların bu problemi dipnotta belirtilmiştir.

12. Herhangi bir manzumede kaynaklar arasında yer alıp da kelime veya beyit eksikliği olan nüshanın kısaltması, dipnotta başına konan bir “-“ işaretiyle belirtilmiştir. Mesela “-FB” gibi.

13. Manzumelerde geçen bütün başlıklar, dipnotta şiirin geçtiği kaynakların kısaltmalarından sonra gelmiştir.

14. Divanda yer alan biri kaside, biri kıt'a, biri nazm, biri de matla' olan dört Farsça manzume, ayrı bir başlık açmayı gerektirecek sayıda olmadığı için, ilgili nazım şekillerinin sonuna konulmuştur.

15. Manzumenin alındığı kaynaktan manzumeye konulan başlık, manzumeyi yansıtmıyorsa, başlığa rağmen, nazım şekli ne ise, ilgili yere koyduk ve bunu da dipnotta belirttik. "Dörtlük "Rübai" başlığı ile yazılmışsa da, kıt'a olduğunu düşünüyoruz" gibi.

16. "Ki" ve "Ne" ile yapılan birleşmelerde düşen vokal, ilmî eserlerde kullanılageldiği gibi, apostroflarla "k'ola, n'ola" şeklinde gösterilmiştir. Bunun yanında "olal'dan" kelimesinde olduğu gibi ilmi eserlerde kullanımına pek rastlanmayan vokal düşmelerinde de tutarlı olmak için aynı şekilde düşen vokalin yeri apostrofla gösterilmiştir.

17. Metinde aslında uzun okunması gerekirken, vezin gereği kısa okunan Arapça ve Farsça asli uzunlukları vezne uygun şekilde okuduk. Mesela "Behiştî" kelimesinin nisbet "î"si vezin gereği kısa okunması gerekiyorsa, "Behiştî" şeklinde okuduk.

18. Metinde iki şekilde de yazılabilen "altun/altun" gibi bazı kelimelerin imlası farklıdır. İki yazımın da o dönemde kullanıldığı gerçeğinden hareketle, metne sadık kalarak iki şeklini de kullandık.

19. Kıt'a ve Nazmda nazım birimi temelde beyit esasına dayandığı için, beyit şeklinde verdik. Kimi çalışmalarda rastladığımız gibi, iki beyte kadar olanları dörtlük, iki beyitten fazla olanları da beyit esasına göre vermeyi tercih etmedik.

20. Kaside nazım şekli ile yazılan şiirleri, beyit sayılarının çokluğunu dikkate alarak, beşerli numaralandırdık.

21. Dizinde, Eski Edebiyat çalışması olmakla beraber, dil alanındaki çalışmalara da kolaylık sağlaması ve kelimelerin divanda nasıl geçtiğinin görülmesini temin için, kelime ve tamlamalar çekimleriyle, kelimelerin ek ve köklerine müdahale edilmeden olduğu gibi gösterilmiştir.

22. Metinde Arapça, Farsça kelime ve eklerin yazımında Prof. Dr. İsmail Ünver'in Yazım Birliği Üzerine Önerilerine, Türkçe kelimeler ve eklerin okunuşunda ise Prof. Dr. Faruk Kadri Timurtaş'ın Eski Türkiye Türkçesi adlı çalışmasına uyulmuştur.

III. BÖLÜM DİVANIN TENKİDLİ METNİ

KASİDELER

1

Mef'ûlü/ Mefâ'ilü/ Mefâ'ilü/ Fe'ûlün

1 *Sübhâneke yâ men-ca 'alen nevme sübâtâ **
*Bîdâr kon ez-hâb-ı hevâ dîde-i mâ-râ **

Etrâf-ı dili perde-i gaflet bürümüştür
Kıl kuhl-ı basîretle İlâhî anı bînâ

Cân gözlerine kuhl-ı şühûd ile cilâ vir
Tâ kim göre dîdârûnı her şeyde hüveydâ

Ger seyr ü sülûk ilte bizi merta'-ı lutfâ
'Âlemde dahı istemezüz özüñ temâşâ

5 Yaşlı gözile oldı olan rûyuña nâ-bahr
Ehl-i nazaruñ hâsılı ancak kurı gavgâ

Mihrüñ güneşi salsa ziyâ 'âlem-i kalbe
Hânemde ne gam olmaz ise şem'-i şeb-ârâ

Beñzer gam-ı 'ışk âteşinüñ harkatıdur kim
Göz nûrı gibidür dil-i 'âşıkda süveydâ

'Uşşâkuñ ider cânını âsûde kelâmuñ
San mürdeleri zinde kılur nefha-ı 'Îsâ

1 T. 1858. 121b-122a, B. 2127. 3b-4b.

* Uykuyu bir dinlenme kılını tesbih ederim **Kur'an** 25/47 ve 78/9'a gönderme var.

* Bizim gözümüzü heva uykusundan uyanık tut.

2a perde-i] dîde-i T. 1858.

Ey şâh-ı cihân-bahş kılursın nazar itseñ
Ednâ kuluñuñ yerini eflâkden a'lâ

- 10 Bir kemteridür bahr u muhît içre habâbuñ
Keffinde yed-i kudretiñüñ 'arş-ı mu'allâ

Her şeb yüzine pîre-zen-i çarh-ı dü-tânuñ
Meşşâta-ı sun'uñ düzedür zülf-i semen-sâ

Tâ 'aks-ı cemâlüñ göre erbâb-ı basîret
Şeb saykalı mir'ât-ı mehi kıldı mücellâ

Göstermegiçün kudretüñi çeşm-i 'ukûle
Bir şem'-i münevver gibidür her ruh-ı zîbâ

Her kim uzada vuslatuña himmet elini
Alçak gelür aña nazar-ı kâmet-i bâlâ

- 15 Künhüñ gözeden aklı n'ola hayret alursa
Zîrâ ki gözi tîre kılur envâr-ı eşyâ

Rûşen bu ki 'akl añladuğı zâtuña nisbet
Hurşîde nazar nice ise dîde-i a'mâ

Vasfuñda senâ bülbüli 'acz idicek izhâr
Güldeste-i zâtuñ sıfatın kim ide ihsâ

Her şekl-i habâb-ı âb-ı revânuñ leb üzre
Hummâ-yı hevânîle olur âbile gûyâ

Çün gayra nazar ... bedr-i cemâle¹⁸⁹
Subh olıcaguz gözlerini yumdı Süreyyâ

- 20 Derdüñile yatan hastelere 'âfiyet olsun
Zehr-i gamuñı nûş idenüñ cânına sıhhâ

¹⁸⁹ Mısrada yeri boş bırakılan kelime okunamadı.

Ol dem ısınam tâ‘atüñe varise ben kim
‘İşkuñ dil ocagında bir âteş kıla peydâ

Kahruñdan o kim lutfuñı mesned duta câna
‘Âlemde ‘amel adını yâd eyleye hâşâ

Dil hasret-i dîdâruñla inleyitursun
Gül şevkî güzeldür kim ide murgı hoş-âvâ

Vasluñdan ırag eyleme sahrâ-yı ebedde
Göñlümde ezelden budur ey dost temennâ

25 Ger lutfuñ elinden resen-i cezbe irerse
Âsân çıka bu çâh-ı belâdan dil-i şeydâ

Adına nazar kılma Behiştî kuluñuñ kim
Vechüñ var iken gelmez anuñ ‘aynına me’vâ

Hâlislerüñüñ yüzi suyına kerem eyle
Telvîs-i riyâdan anı pâk eyle Hudâyâ

Cürmüne bakup ırte ceybüñ nazarında
Yüzine urup itdüğini eyleme rüsvâ

Maksûdı budur bezmüñe ‘ışkuña irişüp
Bir cür‘a ile eyleyesin bî-ser ü bî-pâ

30 Ol cür‘a bugün şol kadar ide bî-hod
Kim göñlüne yol bulmaya endîşe-i ferdâ

Ölmezden o gördi vire bir hâba cihânda
Tâ-rûz-ı likâyâ degin uyanmaya aslâ

23a inleyitursun] muttasıl inler B. 2127.

25a lutfuñ] fazluñ B. 2127.

31a vire] vara B. 2127.

2

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâilü/ Fâ'ilün

Yâ hâteme'n-nübüvvete yâ eşrefe'l-enâm
Ente'l-lezî tahaşşu 'u fî bâbihi 'l-izâm^{*}

Vird-i hadîs-i hüsnüke fî el-sun 'i 'l-verâ
Kühl-ı turâbi riclike fî u 'yûni 'l-enâm^{**}

Hassaste bi'l-mekârümi min-zümreti 'r-rusul
Yâ men-lehü 'ş-şefâ 'atü fî-sâ 'ati 'l-kıyâm^{***}

Sen ol hızâne hâtemisin kim senüñle Hak
 Urdı der-i nübüvvete hoş mühr-i ihtitâm

5 Ben bildigüm budur ki kemâlât-ı enbiyâ
 Hatm oldu cümle sende *eyâ tayyibü 'l-hıtâm*^{****}

İtdiyse hâtemiyle Süleymân cihâna hükm
 Sen kıldıñ iki 'âlemi bir dâne mühre râm

Kendü şehâdet itdi Hudâ mu'cizâtuña
 Sâbitdür âyetiyle enâm içre bu kelâm

31b likâya] likâ T. 1858.

2 FB. 1b-3a, RE. 3b-5a, B. 2127. 6b-8a, T. 1858. 124b-126a.

Kasîde-i Nebî 'Aleyhi's-Salât-ı ve's-Selâm

^{*} *Ey peygamberlerin sonuncusu(Ey peygamberliğin son halkası), ey mahlukatın en şerefli! Sen, kapısında büyük kimselerin bile titrediği/huşu bulduğu kişisin.*

^{**} *Güzelliğinin tekrarlanan sözü, mahlukatın dilindedir. Senin ayak toprağın mahlukatın gözüne sürmedir.*

2a verd-i hadîs-i hüsnüñ] verede hadîsen minke FB, RE.

^{***} *Ey kıyamet gününde şefaat hakkı olan kişi! Rasuller zümresinin en şerefli kıldın.*

4a hâtemisin] hânısın, FB, RE; kim -T. 1858. ; 4b der-i -FB.

^{****} *Ey sonun güzeli!*

7 -T. 1858, -B. 2127.

8 -FB, RE.

Kur'ân senüñ kemâlüne âyât-ı beyyinât
Zîrâ beşer dimiş degül anuñ gibi kelâm

Dîn-i cedîdüñ ol yeñi zer-befte döndi kim
Oldı tırâz kim dırâzı anuñ devâm

- 10 Yakduñ tarîk-ı hakda hidâyet meşâ'ilin
Mahv eyledüñ dalâli nitekim güneş zalâm

Dürr-i yetîmisin sadeî-i bahr-ı rahmetüñ
N'ola senüñle bulsa şeref hâr intizâm

A'dâ ne ta'n ider saña cevher ki hâs ola
Noksân gelür mi kıymetini bilmeşe 'avâm

Şemşîr-i kahr-ı Hakk'a siper virdi gerdenin
Meydân-ı da'vetüñde senüñle iden hısâm

Hançer gibi yanuñda şu kim iki yüzlüdür
Yarın yüzi kararsa gerek nitekim niyâm

- 15 Çeşmüñ riyâzetiyle hilâl idi gerçi kim
Burc-ı hevâda tal'atuñ olmışdı bedr-i tâm

Niçe baka bu fânî cenâbına ol hü mâ
'Ankâya 'ankebût idi ey dil olur mı dâm

Dünyâ kelâmını n'ola agzına almasa
Olmaz 'alef melâ'ike-i kurbete hıtâm

Şîrîn şeker gıdâlğa cânlar virürken ol
Eylerdi hall-i hâımız u nân-ı ceve idâm

10a yakduñ] yakdın FB; yakdum B. 2127.

11a yetîmisin] yetîmi kıl FB, RE.

14a yüzlüdür] nurludur FB, RE.

18a şîrîn şeker] şîrîn u şeker, FB. , T. 1858. ; 17b Lâyık degülken olmağa şîrîn şeker gıdâ B. 2127.

Konmuşdı sanki surhile levh-i fesâhate
Bir nokta idi ol dehen-i teng ü la‘l-fâm

- 20 Ka’be yüzüñde kim Hacerü’l-Esved oldu hat
Rif‘at degül mi şâne anı itdi istilâm

Biñ nakş ile öñüñde zemîne yüz urmaga
Mihrâbuñ oldu ümmetüñe hüccet-i temâm

Çâk olmaz idi çihresi terk-i edeb idüp
Hüsnuñle bahse girmese mâh-ı felek-makâm

‘Âlemde var mı kâkül-i hoş-bûyuña nazîr
Bir hûn-ı puhte misk-i Hutun ‘anber ise hâm

Ey şeh gulâm-ı kâmet-i mevzûnuñ olmasa
Âzâdelerden olmaz idi serv-i hoş-hırâm

- 25 Bende kılur cihânı şu şâh-ı zamâne kim
Âsâr-ı haşmetüñde ide kesb-i ihtisâm

Şol kim kapuñda başını taşrın dirîg ide
Bulsun hayât-ı bünyesi pâyinde inhidâm

Ol göz cihânda çihre-i maksûdı görmedi
K’anda hayâlüñ eylememiş ola irtisâm

Bu iki gözlerüm dil-i hûnînile benüm
Oldı şeh-i hayâlüñe bir iki üç hıyâm

20b Devlet anuñ kim anı görüp itdi istidâm FB, RE.

21a Yüz nakş ile öñüñde şehâ secde kılmağa FB, RE. 21b, ümmetüñe] ehl-i dile FB, RE.

22b felek-makâm] köhne sihâm FB, RE.

23a ‘âlemde var mı] kanı cihânda T. 1858, B. 2127.

24b âzâdelerden] âzâde iden FB, RE.

25b haşmetüñde ide] haşmetüñle kıla FB, RE.

27b hayâlüñ] cemâlüñ FB, RE.

- Mi‘mâr-ı ‘ışkuñ irmese nekbet konar sere
Vîrâne kalsa mesken olur bûm-ı şûma bâm
- 30 Oldı elümde ‘*urve-i vuskâ** mahabbetüñ
Allâh oñara bulmaya yol aña infisâm
- Sen sakla dilde mihrini yâ Rab zevâlden
K’ol nûrdur bu merhalede reh-ber-i hiyâm
- Bir dem menâm-ı rü’yetiñe irişenlere
‘Ömr-i hezâr-sâleden efdaldür ol menâm
- Ru’yâ-yı rûh-bahşuña eyâ ne vakt ire
Bir dîde kim bu şevkile aglaya subh u şâm
- Esrâ**** düninde muştuladı saña Cebre’îl
Kim subh-ı vasla da‘vet ider hayy-i lâ-yenâm
- 35 Destüñdedür ‘inânı Burâk-ı sa‘âdetüñ
Ey şeh-suvâr-ı ‘arsa-i erbâb-ı ihtirâm
- Ervâh-ı enbiyâya eyâ kıblegâh-ı Kuds
Hoş mekrûmet degül mi ki sen olasın imâm
- Levlâke**** hıl‘atin giylene olmaya ba‘îd
Heft âsmânı gün gibi seyr itse şâd-kâm

28b oldı] ola FB.

* “... Artık kim Allah’a inanırsa, o, *sapasağlam bir kulpa* yapışmıştır. ” KUR’AN 2/256

31b bu merhalede reh-ber-i hiyâm] cihânda ziyâ-bahş-ı hâs u ‘âm FB, RE.

33a Ru’yâ-yı tal’atüñ günün âyâ ne şeb göre T. 1858, B. 2127.

** “... Kulunu bir gün Mescid-i Harâm’dan, çevresini bereketlendirdiğimiz Mescid-i Aksâya *götüren* Allah yücedir ...” **Kur’an** 17/1.

34a Cebre’îl] gayr-i şeb FB, RE.

35a destüñdedür] destüñde T. 1858.

*** “... Sen olmasaydın âlemleri yaratmazdım. ” Hadis, Ahmet Serdaroglu, **Mevzûât-i Aliyyü’l-Kârî**, Tercümesi, Ank. 1966, s. 99.

Bezm-i ezelde tahtuñ idi çün makâm-ı kurb
Ey şeh senüñle buldı şeref yine ol makâm

Nâm-ı mübâreküñ dil ü cân ile zıkr iden
Yazıldı sadr-ı defter-i ‘izzetde nîk-nâm

- 40 Çarh-ı hidâyet üzre nücûm oldu her biri
Nûruñdan iktibâs idüben zümre-i kirâm

Sıddîk’a nîş-i ‘ibreti nûş-ı mahabbetüñ
Gâr içre eyledi nitekim sükkeri ta‘âm

Fârûk’ı dahı terbiyetüñdür kılan senüñ
‘Adliyle zulm zehrine tiryâk-ı intikâm

Âfâkı tutdı gün gibi nûr-ı sâhibi
Senden urınmagıle edeb tâcın ey hümâm

Hayder götürdi mest olıban bâb-ı Hayber’i
Bezm-i şecâ‘atüñde senüñ çünki içdi câm

- 45 Olup sakıl-i saykal-ı himmet Hasan Hüseyin
Birlikde nitekim çalışdılar iki hüsâm¹⁹⁰

‘Âlî menâkıbın eger âl u sahâbeñüñ
Elfâz ihâta eylese eylerdüm ihtimâm

Tâ-haşr olunca cümle senüñ rûh-ı pâkine
Biñ biñ tahiyyatıle salât ola ve’s-selâm

41- T. 1858, B. 2127.

42- T. 1858, B. 2127.

43- T. 1858, B. 2127.

44- T. 1858, B. 2127.

45- T. 1858, B. 2127.

¹⁹⁰ 45b nüshalarda “Çalışdılar birlikde nitekim iki hüsâm” olmasına rağmen vezin bozuktur. Bu yüzden kelimelerin dizilişine müdahale edilmiştir.

‘Âlemde senden istedigüm budur ey şefî
Hâk-ı tazarru‘a koyuban rûy-ı iltiyâm

Unutma buñ deminde Behiştî hakîrûñi
Görme revâ ki kaldı ‘azâb içre müstedâm

50 Lâzım olupdur aña inâyetler idesin
Mücrimlerûñ halâsını çün itdûñ iltizâm

Gayrı kapudan istemez ol ber-murâd ola
İster şefâ‘atûñle bula dü cihânda kâm

Bakma efendi zâhiri olduğına harâb
Vallâhi cân u dilden olupdur saña gulâm

3 Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/Fe‘ilün

Ey şeh-i kâm-rân-ı heft iklim¹⁹¹
Oldum ilhâm ile bu re‘ye ‘alîm

Ki vücûdumda biñ dehân olsa
Her dehânumda biñ zebân olsa

Eylesem vâsf-ı zâtuñı biñ sâl
Biñde birin ihâta kılmaya kâl

Yogiken böyle vasfuña pâyân
Ne du‘âña toyar ne medhûñe cân

51a gayrı kapudan] dünyâ beginden FB, RE.

52 -T. 1858, -B. 2127.

3 FB. 3a-3b, RE. 5a-b, B. 212711a-11b.

Der-Tetimme-i Vâsf-ı Pâdişâh-ı İslâm Tavattûniye Zikr-i kasîde RE, FB. ; Fasıl Fî Sebebü’n-Nazm ve Mukaddemetühü B. 2127.

¹⁹¹ “Şâh” kelimesi vezin gereği “şeh” okunmuştur.

- 5 N'eyleyem teşne kim susuz yana
Kâni' olur mı Âb-ı Hayvân'a

Ol sebebdan gelür hayâle bu fıkır
Besleyem pâdişâhiçün bir bıkır

Nazm idem bir kasîde-i ra'nâ
Ola her beyti dahı huld-âsâ

Tab'ı bir bahre eyleyem gavvâs
K'ola cevherleri hayâl-i hâs

Bir 'aceb kal'a eyleyem bünyâd
K'ola nâm-ı şerîfî Nush-âbâd

- 10 İki satr ola ol kelâm-ı bülend
Biri şâha du'â ola biri pend

Ola bir satrı genc-i dürr-i makâl
Birisi dahı dürc-i gevher-i hâl

Satr-ı evvel ki var nasîhat ola
Satr-ı sâni du'â-yı devlet ola

Budur ol hûb nagme isgâ' kıl
Dîde-i cân ile temâşâ kıl

Mef'ûlü/ Mefâ'îlü/ Mefâ'îlü/ Fe'ûlün

Gülzâr-ı vücûduñ gül-i handâmıdur insân
Bûy-ı hoş aña hulk-ı hasen reng aña 'irfân

FB. 3b-5b, RE. 5b-7b, B. 2127. 11b-14a .

Satr-ı Evvel fî-Nushiye B. 2127. Buradan itibaren vezin değişiyor olmasına rağmen konu itibariyle devam etmektedir. Bundan dolayı bir kaside olarak değerlendirdik. İlk bölüm kasideye bir "gîrizgah" görünümündedir.

14b hulk-ı hasen reng] hulk hüsn-i reng AÇ.

- 15 Biñ ecnihası olsa melek âdeme irmez
Olmak dilese ‘ızz ü şeref evcine perrân
- Tahsîl-i kemâl ile olur ‘izzete irmek
Bûy olmasa ragbet mi bulurdı gül-i reyhân
- Gösterme hasûda var ise nakd-i ma‘ârif
Kasd itse gerek görse harâmî tolu hemyân
- Gözyaşı gerek ma‘rifetu’llâh ola peydâ
Kim sebze zuhûr eyleyimez yagmaşa bârân
- Dökilmeyicek katre-i hûnîn-i sirişkûñ
Biñ kerre çevirseñ ne virür sübha-i mercân
- 20 Âzâdelere ‘ışk hevâsı getürür vecd
Dem ursa sabâ cünbiş ider serv-i hırâmân
- Ger saltanat-ı memleket-i ‘ışka irerseñ
Kullar gibi karşuñda melikler tura dîvân
- Dervîş-sıfatlarda olur gevher-i tevhîd
Kim genc-i nihânuñ yeridür kûşe-i vîrân
- Hâl ehli küdûretde bulur câm-ı safâyı
Zîrâ zulemât içre olur Çeşme-i Hayvân
- Hubb-ı vatanuñ var ise göñlüñde sözüm tut
Ol ‘âlem-i ervâha revân terk idüp evtân
- 25 Gâfil yürüme bunda ticâret idegeldüñ
Bâzâr-ı fenâda saña sermâyedür îmân
- ‘Unsur evine girdügi dem nâtika miskîn
Asıldı hemân kapusına perde-i nisyân

Dünyâ bir aşak dâ'iredür çıkma yoluñdan
Çok kimseleri gûle virüpdür bu beyâbân

Dîvâr-ı şerî'atde otur taşra bulınma
Dîn kal'asına bulmaya yol leşker-i şeytân

Zabt eyle gönül hânesini şer'ile muhkem
Tâ-varın anuñ düzd-i hevâ itmeye tâlân

30 Giy şer' libâsın bulasın câme-i takvâ
Zer-bâft kabâ kanda bulur merdûñ 'uryân

Mikdâruñı bil hıffeti ko ağır ol ey dil
'Arz eyle özüñ şer'a ki oldur saña mîzân

Ref' it gazabı tahtuña huld ise maksûd
Kim saltanata himmet iden olmaya seg-bân

Dil levhına nakş eyler iseñ nutk-ı İlâh'ı
'İzzetde olasın nitekim mushaf-ı Kur'ân

Aldanma bugün şîve-i gılmânına dehrüñ
Maksûduñ ise yarın eger hıdmet-i vildân

35 Evlâda gönül bağlama gülzâr-ı fenâda
Kim kıldı nice bûlbûli giryân gülî handân

Tahsîl ideni sanma sakın kesret-i ahhâb
Az iş mi idi eyledüğü Yûsuf'a ihvân

Kasr-ı felege sâye sala kadr-i bülendüñ
Mî'mâr-ı tedâbîrüñ iderse aña bünyân

Düşme yemege içmege kendüñ çekerek tut
Sa'y eyle ki nakd-ı vera'a gelmeye noksân

‘Âlemde ümîd itme ki râhat ola bî-renc
Gül virmez imiş hâr belâsuz bu gülistân

- 40 Eyyâm-ı şebâb oldu bahâr zamân-ı ‘ömr
Sa‘y it ki ola ‘âkibeti ravza-i Rızvân

Hakkâ bu diyârı ne ‘aceb kıldı imâret
Sultân-ı cihân devlet ile olalı mihmân

Tebdîl-i zemâ’im idegör bâtinuñ olsun
Ma‘mûr vilâyete nitekim milket-i ‘Osmân

Ol şeh ki nazar itmez aña bir kişi isbât
Kılmaz bu işi kimse meger âyîne devrân

Teshîr-i memâlik-i cihân için olupdur
Tevkî‘-i hümâyûnı anuñ mühr-i Süleymân

- 45 Deryâ-yı muhît oldu meger ‘ilm-i şerîfî
Ser-cümle muhâtıdur anuñ ‘âlem-i ekvân

Hulkında ‘adîl oldu habîbine Hudânuñ
Hüsnüñde bedel hulkına çün Yûsuf-ı Ken’ân

Mevc üzre nisâr eylemege gevher-i maksûd
Öykünmez anuñ keff-i yed-i cûdına ‘ummân

Gül berg-i teri tut ki sabâ aldı çemende
Esb üzre gelüp kılsa cihân bâgını seyrân

Biñ zînetile nîzesi şeklini gören dir
Mahbûb-ı bülend olmasa bu âfet-i devrân

- 50 Tîgi suyunuñ hâb-ı ecelden semerâtı
Gâfildür egerçi buradan zümre-i tугyân
- Destinde kemân tut ki hemân kavs-ı kazâdur
Sem katresidür ejder-i tîrindeki peykân
- Gûş itse ‘Ömer hazreti insâf ide ‘adlin
Tahsîn ide ikdâmını görse şeh-i Mervân
- Râ’î kılalı ‘adlini agnâm u enâma
İster yolına cümle ra’iyyet ola kurbân
- Dîvânuñ ol evdür ki eyâ şâh-ı cihân-dâr
Kıymetlü güherlerden ola ol eve erkân
- 55 ‘Âkıl vüzerâ cem‘ oluban eylese tedbîr
Bî-ceng ü cedel feth ola her kûşede büldân
- Zâtuñ felek-i saltanata neyyîr-i a‘zâm
‘Adlûñ san‘atı eyleyeli ‘âlemi rahşân
- Lutfuñ nefesi fâka memâtına Mesîhâ
Ölüm erine eylememek eyleme dermân
- Zikrûñle bugün güm güm öter kubbe-i gerdûn
Pür-zemzemedür nâmuñile buk‘a-i imkân
- Soñ geldüñ öte silsilenüñ zübdesi sensin
Olsa Ramazân üzre mukaddem n’ola Şa‘bân
- 60 Râyetlerüñi dir gören âyât-ı zaferdûr
Zâtuñ olalı memleket-i şevket-i sultân
- ‘Azm itseñ olur her sefere meş‘ale-sûz kim
Rihlet şebine ser ‘alemüñ şem‘-i şebistân

Zer-bâft döşer şems-i felek râhuña zîrâ
Nûr olsa yeridür tapuña zînet-i meydân

Şehzâdelerüñ olalı şeh-bâz-ı hü mâ-sayd
Tâvûs-ı felek şevka gelüp eyledi cevân

Göklerde melek tâbiş-i hasretde kalupdur
Sen şâh olalı yer yüzine sâye-i Rahmân

65 Beñzer ki felek üzre kadem basdı semendüñ
Anuñ eser-i na‘lidür anda meh-i tâbân

Eflâk senüñ düşmenüñi salmaga hâke
Dakmış meh-i nevden beline hançer-i bürrân

A‘dâñı helâk itmek içün burc-ı felekde
Kavs-i kuzahı elde kemân eyledi Keyvân

Gülzâra döner zînine bindükce ‘asâkir
Ol gülşene mehterler olur murg-ı hoş-elhân

Mehterlerüñüñ zemzemesi ceng güninde
Küffâruñ ider işlerini nâle vü efgân

70 Cân murgını a‘dâ nice kurtarsa gerek kim
Şâhîn-i kazâ gibi irer zümre-i fûrsân

‘Asker yürüyüp tob u tûfeng edilse revân
Beñzer aña kim ‘arşda âteş saça su‘bân¹⁹²

Çün ma‘reke-i rezmi tuta sarsar-ı kahruñ
Bir lâle-i bî-berg ola biñ şâh-ı Horasân

62a râhuña] râhile T. 1858.

¹⁹² Kelime “meznemdâ?” şeklindedir, biz “‘arşda” okuduk.

Kâfir neyimiş kim kala yanuñda vücûdı
Zulmet mi kalur salsa ziyâ mihr-i dırahşân

Ey şâh-ı selâtîn-i cihân mîr-cevân-baht¹⁹³
Her yerde kazâ-dâruñ ola himmet-i pîrân

75 Güftârı güzel başuñiçün koma ayakda
Dâ'im şu'arâ hayline şâhâne kıl ihsân

Şâ'irdür iden midhatüñüñ nüktelerin nazm
Olmaya sadef dūr mi olur katre-i nîsân

Şeh lutfı gerek şâ'ir ola matla'-ı hikmet
Hâsılı olur terbiyesüz sebze-i bûstân

Olur mı Behiştî gibi bir şâ'ir-i efsah
Kim oldu fesâhatlerine sözleri bürhân

Her beyti anuñ 'âlem-i ma'nâ güheridür
Bir mangıra almazsa ne noksân anı nâ-dân

80 Her nüktesi bir katre-i âb ola ki anuñ
Yagmurı sehâbını dahı görmedi Seyhân

Şi'r ögmegi ko ey dil-i dîvâne du'â kıl
Kim anı bilür tercemesüz şâh-ı sühan-dân

Yâ Rab nice kim dâ'ir ola künbed-i devrân
Yâ Rab nice kim sâyir ola reh-rev-i ezmân

Şol deñlü bekâ vir aña kim 'ömri güninde
Biñ yıl ola her sâ'ati biñ gün ola her ân

¹⁹³ 75-77. beyitler TN. C. I. s. 112'de, 75-79. beyitler arası da AÇ. s. 210-11'de yer almıştır.
74b Kazâ-dâruñ] kafâ-dâruñ AÇ.
77b bûstân] bârân AÇ.

4

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Sakf-ı çarh ez-âh-ı âteşnâk-ı men hâkisterest
Her yekî ez-ahter âteş-pârehâ-yı ahkerest¹⁹⁴

Ez-çi rû bî-hâb mâned tâ-seher çeşmân-ı çarh
Câme-hâbeş gâlibâ ez-eşk-i giryânânterest¹⁹⁵

Der-şeb-i bârân felek-râ hâb-ı hoş-çeşmân rubûd
Penbe-i ebreş meger der-zîr-i pehlû bisterest¹⁹⁶

Zînet-i hod-râ çünîn mi saht çarh-ı pîr-zen
Merd-i sûret-bîn verâ pendâşt hüsni duhterest¹⁹⁷

5 Nezd-i erbâb-ı basîret tâs-ı pür-zehr-i sipihr
Ber-ser-i mâ ser-nigûn-geşte kazâ-yı Dâverest¹⁹⁸

Murg-ı cân-râ dâne-eş der-dâm-ı mihnet efkened
Ber-ser-i mâ çîz gerdûn çi gûne kûzerest?¹⁹⁹

Vasfhâyeş rûz u şeb bâşed belâ-yı cân-ı mâ
Yâ Rab îñ gerdûn-ı âbisten çi turfe mâzerest²⁰⁰

Ez pes-i gerdên-keşîhâ k’üştür-i gerdûn koned
Der-derûn dilhâ-yı merdum ez-ceres nâlânterest²⁰¹

4 RE. 63a, FB. 65a.

Kasîde-i Bî-Mânend

¹⁹⁴ Çarhın damı benim ateşli ahımdan küldür, yıldızların her biri ateşli küldeki ateş kıvılcımlarıdır.

¹⁹⁵ Feleğin gözleri sehere kadar neden uykusuz gibi? Onun uyku elbisesi galiba gözyaşından ıslaktır.

¹⁹⁶ Yağmurlu gecede felek tatlı uykuya yenildi. Belki de pamuğa benzeyen bulut, (yumuşak) bir yatak olmuştur.

¹⁹⁷ Yaşlı bir kocakarı olan felek, kendini öyle süslüyordu ki, sathi bakan bir adam onu güzel bir kız sanıyordu.

¹⁹⁸ Basîret erbabı katında göğün zehir dolu tası, Allah'ın kazası olarak başımızın üzerinde başaşağı oldu.

¹⁹⁹ Onun danesi can kuşumu mihnet tuzağına attı. (İkinci mısraya anlam veremedik).

²⁰⁰ Onun vasıfları gece gündüz canımızın belasıdır. Ya rab! Bu hamile felek nasıl acayip annedir?

²⁰¹ Dünya devesinin isyanları sonucunda (gururundan) halkın içlerindeki yürekler zilden daha fazla inliyor.

Gussa-i mâ-râ zi-şâdî şem‘hâ efrûhte-est
Der-felek anhâ ki mîbînî meyengâr ahterest²⁰²

- 10 Nîm-şeb gâfil me-bâş endîş ez-ahter-hâ ki çarh
Behr-i hûr u hâb-ı mâr çeşmân güşâde ez-derest²⁰³

Emrveş ‘ayyâr-ı gerdûn ez ser-i şâhî rubûd
Büt-gerân mâh-ı murassa‘-râ çi zîbâ efserest²⁰⁴

Hest ser-nîze berâ-yı cenk bâ-sultân-ı ‘akl
Tâc-ı ser-tîzi ki şâh-ı pür-cünûn-râ ber-serest²⁰⁵

Behr-i ‘âlem sûhten gûyâ ki âteş-pâreîst
Şâh-ı zâlim k’û zi-zerrîn cânehâ der-zîverest²⁰⁶

Ez-gırîv-i kûşâ şâhân besî gavga-keşend
Her ki bozrog²⁰⁷ ser-buved derd-i sereş bozrogterest²⁰⁸

- 15 Çûn be hak bâşî şehâ yek mûy-ı ten-râ nîst gam
Ger heme ‘âlem ‘adû-yı cân-sitân-râ lengerest²⁰⁹

Bâz-ı himmet-râ der-în fânî ne-şâyed âşiyân
Nîst cây-ı murg-ı zîrek ân ki köhne ‘ar‘arest²¹⁰

²⁰² Felekte görünenleri yıldızlar zannetme. Bize dert vermek ve kendi mutluluğunu kutlamak için dünyanın yaktığı mumlardır.

²⁰³ Geceyarısı gafil olma, yıldızlardan kork. Çünkü felek bizim yiyip içmemize de göz dikmiş ve gözünü açmış kapıdan bakıyor.

²⁰⁴ Felek ayyarı şahın başından (tacını) çaldı. Süslenmiş ay, put yapanlara ne güzel bir taçtır.

²⁰⁵ Savaş için akıl sultanı gibi bir komutan vardır. Deli şahın başındaki sivri tacı, akıl sultanına savaş için bir sernizedir (mızrak başı).

²⁰⁶ İnci süslü altından elbiseli o zalim şah, sanki alem için(alemi) yakan bir ateş parçasıdır.

²⁰⁷ Satırda geçen “bozrog” ve “bozrogter” kelimeleri aslında “bozorg” ve “bozorgter” şeklindedir. Vezin gereği bu şekilde okunmuşlardır.

²⁰⁸ Büyük davulların sesinden şahlar büyük kavga çekerler (kavgaya tahammül etmek zorundadırlar). Büyük başın daha büyük derdi olduğu gibi.

²⁰⁹ Ey şah! Hak ile hareket edersen, bütün alem can alıcı düşman için lenger olsa bile, bir tüy kadar gam olur diye meraklanma.

²¹⁰ Akıllı kuşun yeri köhne ar‘ar değildir. Himmet kartalı bu fani dünyada (ağaçda) yuva yapmamalıdır.

Cîfe-i seg perverest ey dil zi-dünyâ dûr-bâş
În hadîs-i pâk ez-ân-ı Hazret-i Peygamberest²¹¹

Sîm-i dünyâ-râ zen-i gır gofteend erbâb-ı hûş
Ger me-râ ez zer be-porsî o hem o-râ hâherest²¹²

Sûret-i zer-râ her enkû hîş-râ sâzed sanem
Bâtîneş büt-hâne-geşte hemçü deyr-i Âzerest²¹³

20 Kisve-i ehl-i tarîkat-râ me-zen bîhûde ta‘n
Merd-i merdân-ı ceng-âver be-zîr-i migferest²¹⁴

Ân ki sûfî-sûret âmed bâ-riyâhâ mî-reved
Der-tarîkat pîş-i dervîşân hîred ne-bâverest²¹⁵

Câm-ı dil-râ pîş-i pîrân-ı tarîkat râst dâr
K’ân gürûh-ı pâk-meşreb sâkıyân-ı Kevserest²¹⁶

Çün karîb-i şeh ne-geştî şev mukarreb-râ karîb
Çün zi-Ahmed dûr mândî vech-i bâb-ı Haydarest²¹⁷

‘İşk verz u şu‘le ez pervâne-i ‘akl-et me-cû
Hâcet-i şeb-tâb nîst an câ ki şem‘i enverest²¹⁸

25 Hest gam-hâ ger boved ender-dil-i rûşen be-‘îşk
Çün sevâdî k’ân be-çeşm-i şem‘-i bîdâr-enderest²¹⁹

²¹¹ Ey dil dünyadan uzak dur. Çünkü bu dünya köpek besleyen bir cifedir. Bu pak hadis Hazret-i Peygamber’denir.

²¹² Akıl erbabı dünya gümüşünü kahbe(zen-i gır) addederler. Eğer bana altından sorarsan, o da onun kız kardeşidir.

²¹³ Kim altının yüzünü kendisine put yaparsa, sanki yüreğini Azer’in puthanesi gibi yapmış olur

²¹⁴ Boş yere tarikat ehlinin kisvesini ayıplama! Dikkat et ki engin adamların başı, savaş şapkasının altındadır (miğfer altındadır). İkinci mısradaki vezin bozuktur.

²¹⁵ O bir sufi suretinde geldi, rüyalarla gidiyor. Tarikatda dervişlerin önünde akıl inanılması değildir. Bu mısradaki “ne-bâver” söyleyişi Farsça kurala aykırıdır. [nâ-bâver] daha doğrudur.

²¹⁶ Gönül kadehini tarikat pîrlerinin önüne düz uzat. O pak meşrepli topluluk, Kevser sakileridir.

²¹⁷ Eğer krala yakın olmadıysa, o zaman ona yakın olana yakınlaş. Nitekim Hz. Muhammed’den uzak kalınırsa yönelinilecek yer Hz. Ali’nin kapısıdır.

²¹⁸ Aşk kendine meslek edin, akıl keleşinden yalın arama. Mumu aydınlık olan yerde ateşböceğine ihtiyaç yoktur.

²¹⁹ Aşkla aydınlık gönüllerde de gamlar olmalıdır. Yanan mumun gözündeki karalık gibi.

Zulmet-i şeb mî ne-gunced der-diyâr-ı ‘ışk-ı pāk
Ahterân-ı ‘âlem-i mâ hem-çü şem‘-i hâverest²²⁰

Her ki sandûk-ı mezâreş-râ bered²²¹ bûy-ı zi-‘ışk
Der-kefen hâk-i teneş der-penbe misk-i ezfer²²² est²²³

Bârgâhî-yâb u ancâ merd-i bâ-ihlâs şev
Râstî der-râh-ı hıdmet pâygâh-ı Kanberest²²⁴

Rûy-ı tevhîd er ne-bâşed bîl-i gülzâr-ı dilet
Hâr u hâşâk-ı zemâ‘im²²⁵-ender u bîh-âverest²²⁶

30 Ger be-hâhî genc-i ‘izzet künc-i ‘uzlet ber-güzîn
Âftâb-ı dey be ez-hûbân-ı zîbâ peykerest²²⁷

Mest çün bûy-ı fenâ der-bâde-i bezm-i cünûn
Mutrib u gûyâ-yı mâ mâtem-zede hunyâgerest²²⁸

Ger be-hâhî Âb-ı Hayvân tâlî‘-i ân Hızr cû
K‘ez belâ-yı zulmet u-râ pâsbân İskenderest²²⁹

Ez berây-ı seyl geşten eşk-i mâ Dâvûdveş
Murg-ı hurşîd -i dırâşân der-nazar zerrîn-perest²³⁰

²²⁰ Gecenin karanlığı, pak aşkın dünyasında sığınmaz. Bizim dünyamızın yıldızları, güneş gibidir.

²²¹ Kelimeyi “boved” okumak da mümkündür. O zaman beytin anlamı “Her kimin mezar sandığında aşktan bir koku olmuş olsa” şeklinde olur.

²²² Kelime metinde “ezfer” şeklinde yanlış istinsah edilmiştir.

²²³ Her kimin ki mezar sandığı aşkdan koku almış olsa, kefen içinde vücudunun toprağı sanki pamuk içindeki kokulu misk gibidir.

²²⁴ Bir büyüğün(önderin) sarayını bul ve orada ihlaslı adam ol. Hizmet yolunda ihlas Kanber’in derecesidir.

²²⁵ Kelime “zemâ‘im” olması gerekirken istinsah hatası olarak “zemâ‘im” yazılmıştır.

²²⁶ Eğer tevhid yüzü(etkisi/gücü) yüreğinin bostanının belı olmasa, kötülüklerin çöpleri ve yabani otları güçlenecektir.

²²⁷ İzzet hazinesini istersen uzlet köşesini seç. Dey ayının güneşi güzellerden daha alımlıdır.

²²⁸ Bezm-i cünuna ait, fena kokusu da karışmış bir şekilde sarhoşluk yapan içkinin yanında(o kadar büyük mutluluk ve sarhoşluk yaratır ki) bizim meclisimizin hanendesi gamlı gözüküyor.

²²⁹ Eğer Ab-ı hayatı istersen, Hızr talihini ele geçirmeye çaba göster. (O Hızr ki) İskender karanlık belasında ona muhâfızdır.

²³⁰ Bizim göz yaşımız Davud’un ki gibi sel olup aktığından, parlak güneş kuşu göze altın kanatlı görünmektedir.

Ber çi ruhsâre güzer gird-âb-ı cû der-kûhsâr
Eşk-i Mecnûnest z'ân rû hâsileş nîlûferest²³¹

- 35 Nâhi-yi münkir ki hod bâr-ı 'alâyık mî-keşed
Nezd-i erbâb-ı tecerrüd savteş ezher enkerest²³²

Tâ-be-bâşî der-cihân bâ-sırr-ı dil sohbet me-kon
Rû-siyâhî verzed ankeş hem-nefes âhengerest²³³

Pehlevân-ı rûh eger gâlib şeved der-ceng-i dîv
Esb-i nefis-i pâk-i to der-zîr-i sahre eşkarest²³⁴

Her ki hod-râ bih şümord ez-zindegân-ı murde-dil
Pîş-i mâ an murde-dil ez-murdegân-ı defterest²³⁵

Der-kenârî yâ Rab îñ dîrî zi-maksad tâ bî-çend
Zevrak-ı mâ-râ der-îñ deryâ çi gûne lengerest²³⁶

- 40 Zer-gerî ez-'ışk-ı pâk âmuhten bâyed kesî
Ey Behiştî rûy-ı çün hâkem zi-in'âmeş zerest²³⁷

Bahr-ı eşk âmed vücûdem mevchâyeş îñ kelâm
Nûktehâ der-vey perîşân geşte zîbâ gevherest²³⁸

²³¹ (Bu beytin ilk mısraı tarafımızdan anlaşılamamıştır). Mecnûn'un gözyaşı o yüzden nilüfer hasil etmiştir.

²³² İnatçı(nehyeden birisi) inkarcı, bütün alayık yükünü kendi omzuna çekiyor. Tecerrüd erbabının (arif sufilerin) yanında böyle bir insanın sesi, eşek sesinden daha kötüdür.

²³³ Dünyada var olduğun müddetce, kendi yüreğinin sırrını başkasına açma. Demirci ile yakın(hemnefes) olanın daima yüzü karadır.

²³⁴ Ruh pehlivanı eğer şeytanla savaşta galip olursa, sanki senin pak nefsinin atı bir kayanın altında bir doru atdır(güçlü at gibidir).

²³⁵ Kendisini yüreği ölmüş dirilerden daha iyi gören kimse, bizim yanımızda o yüreği ölmüş(olanların kaydedildiği) defterin ölümlerindendir.

²³⁶ Ey Rabbim! Bu maksatdan uzak düşmek ne zamana kadar sürecektir? Bizim kayığımız bu denizde nasıl demir atıp durabilir?

²³⁷ Herkesin pak aşkdan kuyumculuk öğrenmesi gerekir. Ey Behiştî, toprağa benzer yüzün onun nimet ve bahışlarından altın gibi olmuştur.

²³⁸ Vücudum, gözyaşı denizine döndü ve onun dalgaları da bu sözlerdir. Onun içinde çok nükteler saçılmış ve perişan olmuştur ama (perişan olan sözler) ne güzel mücevherlerdir

Ger ne-bîrûnest ez-üslûb-ı selef in guft u gû
Reft u pûy-ı reh-revân ber-vefk-ı pây-ı reh-berest²³⁹

Mî-resîd ez-yümn-i mâh-ı rûze endek cezbe'i
Z'ân sebep tab'am be-rûy-ı 'âşıkân efsûngerest²⁴⁰

²³⁹ Bu sözlerim selefın üslubundan dışarda değildir. Yolcunun gitmesi gelmesi önderin ayağına uygun şekildedir.

²⁴⁰ Oruç ayının bereketinden azıcık cezbe ulaşıyor. Bu sebepten tabiatım aşıkların yüzüne büyücüdür.

TERKÎB-BEND**Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün**

Gel ey hâme yine bir sûznâk ahvâli it tahrîr
 Harîrûñ ide mâtem sırrını feryâd idüp takrîr
 Dök evrâk üzre derdûñ hem figân eyle fesâhatle
 İdüp âl-i abânuñ mâtem âyâtını tefsîr
 Tahammül eylemez sûzân ider âteş gibi harfî
 Ki imlâ eyleyüp pür-âhen üzre eylesen tastîr
 Eger şâdân olup yarın cemâl-i Hak görem dirseñ
 Bu güncek it sürûrî kalbûñ eyle gamla mâtem-gîr
 Hemân Mecnûnveş mest ol gam-ı endûh-ı mihnetden
 Takılsun ehl-i beytin mâteminde boynuña zencîr
 Figân u nâlelerle şerhalar çek sîneñe yer yer
 Muhibb-i hânedâna eyle mâtem hâlini tebşîr
 Hemîşe dâstân-ı Kerbelâ yazup figân eyle
 Ki sultân-ı şehîdân mâtemin vird-i zebân eyle

Dirîg ey çarh-ı gaddâr-ı belâ-âmîz olan devrân
 Revâ mı ehl-i beyti eylemeklik böyle ser-gerdân
 Niçün şerm ü hayâ kılmaduñ anuñ cedd-i pâkinden
 Güm itdûñ Kerbelâ'da nakd-i 'ömrûñ eyledûñ pinhân
 Derûnuñ taşdan pek idügin bileydüm ey gerdûn
 Bir içim su dirîg idüp şehîd itdûñ anı 'atşân
 O gülzârûñ felek bir bergine dest-res olmazken
 Koparduñ nâ-hak-ı zehr ile andan bir gül-i handân
 O hurşîd-i cihân-bânuñ yanınca çok kamer-tal'at
 Dolandurduñ sehâb-ı zulm ile olmuş iken rahşân
 Kulûb-ı ehl-i hâle ey felek bir yara açduñ kim
 Oñulmaz haşre dek işler cigerden kan idüp iz'ân

 1 MK. A. 1793 31a.

Mersiye-i Behîştî Der-Hakk-ı İmâmeyn

Hatâyı mahz iken lutfen dokunmak cismine anuñ
Niçe itdüñ cüdâ re'süñ bedenden sen o sultânuñ

Kaçan kim olmuş idi ibtilâ-yı Kerbelâ peydâ
Bahâr olmuşdı ezhâr-ı çemen açmış idi bînâ
İrişdi gülşene bâd-ı sabâ peygâm-ı mâtemde
Gam u gussayla ezhâr-ı çemen hep kıldı vâveylâ
Sarardı nergisüñ beñzi benefşe boynunu bükdi
Derûnuñ lâlenüñ yakdı bu gam itdi tenin ifnâ'
Dögünüp gömgök itdi cisini sünbül bu mihnetle
Düşüpdür hançere sûsen idüp gam resmini icrâ
Gülistânuñ sanevber kadleri hep ser-nigûn oldı
Esince bâd-ı mâtem şiddet-i bâd-ı semûm-âsâ
Añup ol demleri encüm giceler dîdesin yummaz
Şafak kan aglayup şeb-nem degüldür her seher peydâ
Dem-i 'âşûredür tecdîd olur dünyâ bu mâtemle
Yanar her ehl-i dilden kim derûnı gussa vü gamla

İrince Kerbelâ deştine ol şâh-ı kerem kânı
Üşüp etrâfin aldı bir alay gûl-i beyâbânî
İhâtâ eyledi encüm-şümâr-ı zümre-i a'dâ
Küsûf-ı ebrveş tutdı şu'â-ı mihr-i rahşânı
O serv-i kadd-i bâlâ hâke çün kim sâyeveş düşdi
Kıyâmet üstine her yıl kıyâmetdür bilüñ anı
Üşüp zâg u zeganlar başına ol şâh-ı 'ankânuñ
Urup minkâr-ı cevri itdiler zulm-i firâvânı
İrişdi çünki eyyâm-ı Muharrem vakt-i mâtemdür
Muhibb-i hânedânuñ tâzelendi derd-i hicrânı
Tutışdum nâr-ı hecrüñle derûnum sûznâk itdüm
Beni mihrinde sâbit kıl meded ey cânımuñ cânı
Şehîd-i Kerbelâ'nuñ derd-i hecri mahz-ı ni'metdür
Gözinden kan akıt kim cûybâr-ı feyz-i rahmetdür

Yine mâh-ı Muharrem geldi eyyâm-ı melâletdür
Bu eyyâm içre hurremlık hemân mahz-ı kabâhatdur
Eger bir katre nem dökseñ bükâ idüp Hüseyin için

Leb-i Kevser karârgâhuñ makâmın kasr-ı cennetdür
 Sirişk ile vuzû'-ı mâtemi tecdîd idüp ey dil
 Namâz-ı giryeye kâmet figân-ı âha niyyetdür
 Girîbân-çâk idüp sad şerha çek sîneñde ey abdâl
 Îtâ'atdür Rasûle Murtazâ'ya bil ri'âyetdür
 Muhibb-i hânedân iseñ dilâ subh u mesâ elzem
 Havâric zümresine sebb ü la'n itmek 'ibâdetdür
 Hemân ez-cân u dil tekrâr idüp vird ile bu beyti
 İki 'âlemde bî-şekk bâ'is-i 'izz ü sa'âdetdür
 Yezîd'ün âline ensârına a'vânına dâ'im
 Hemîşe sad hezârân la'net eyle cânına dâ'im

Felek bu kâr-ı hem-vârını hazm eyliyemez âdem
 Revâ mı zâlimânı ol mahalde eylemek hurrem
 Olalar hânedân-ı Mustafâ pâ-mâl-ı hûn-âlûd
 Cihânda bundan eşna' ibtilâ olmaz eşedd-i gam
 Niçün hâk ile yeksân olmaduñ bu vak'adan ol dem
 Ne vakta katlanursın ey felek ben de anı bilsem
 Sehâb-âsâ sirişkin sîne-i hâke revân it kim
 Açılsun şerhası güller gibi yüzi ola şeb-nem
 Cihân-sûz-ı derûnından giyâh-ı huşkveş yansun
 Kül olsun kûh u sahrâlar hemân mânende-i heyzüm
 O kavm-i bed-fi'âlün kîni çıkmaz kalb-i mü'minden
 Yakar ehl-i kulûbı haşre dek bu âteş-i mâtem
 Bu mâtemden delinmişdür cigergâhı Behiştî'nüñ
 Yakar eflâki yer yer encüm-i âhı Behiştî'nüñ

MURABBA‘LAR

1

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Sen benümle söyleşüp fırsat bulınca heyhât
Gülşen-i hüsnüm dikenlerle tolnca heyhât
Güllerüm pejmürde-hâl olup solınca heyhât
Baña kadrüñ bildürüp ol vakt olunca heyhât

Korkudup hattile benden mihr ü mehüñ itmezem
Hey vefâ kıl diriseñ biñ kerre di işitmezem
Ben yarın gelen belâ için bugün gam yimezem
Baña kadrüñ bildürüp ol vakt olunca heyhât

Ravza-i hüsnüm benüm bil bâg-ı cennetdür hemân
‘Ârız ummañ sebze-i ezhârına anuñ hazân
Bu mürûr-ı gerdiş-i gerdûn aña itmez ziyân
Baña kadrüñ bildürüp ol vakt olunca heyhât

Ruhlarum cennet gülidür sanma anda hâr olur
Ne der u dîvâr olur anda ne hod mismâr olur
Kim ola kim bâg-ı hüsnümden benüm bîzâr olur
Baña kadrüñ bildürüp ol vakt olunca heyhât

Tîz geçer diyü igen ta‘n itme eyyâmı gülüñ
Ki çoğ olmaz biz de bilürüz ziyânı bülbülüñ
Bâg-ı hüsnüm ‘ömrüñ oldukca yeter kıl gulgülüñ

1 R. 1972. 52b.

Cevâb-ı Ma‘şûk ve Tahmîs-i Behîştî. Başlıktan Behîştî'nin Tahmis ettiği anlaşılıyorsa da mahlas bulunmamaktadır. Dörder mısradan oluştuğu için Tahmis değil, Terbi‘ olduğunu düşünüyoruz. Ancak şiir bir mütekerrir murabbaya dönüştüğüne göre, bunun bir beytin tazmini yoluyla yazıldığını düşünmek de mümkündür. Son iki bendde geçen Cafer ve Mustafa isimleri hakkında bir bilgiye sahip değiliz. Divanda da yer alan çok sayıda şiirin bulunduğu bu mecmuada kaydedildiği için Behîştî'ye ait olduğu düşüncesiyle buraya alıyoruz.

Baňa kadrüñ bildürüp ol vakt olunca heyhât

Koymadı koymaz da ra'nâlıkda bir mislüm benüm
Gelmedi gelmez de şeydâlıkda bir mislün senün
Bir dahı Ca'fer bulursam nic'olur hâlün senün
Baňa kadrüñ bildürüp ol vakt olunca heyhât

Hâtem-i hüsn-i cemâlüm Mustafâ dirler baňa
Kim şifâ-i bedr-i hüsnüm irişüpdür her yaňa
Eyle bilgil varıcak mensûr-ı takrîrüm saňa
Baňa kadrüñ bildürüp ol vakt olunca heyhât

2

Mef'ûlü/ Mefâ'ilü/ Mefâ'ilü/ Fe'ûlün

Bir hâne ki bî-dil-ber ola 'âlem olur mı²⁴¹
Bir serde ki 'ışk olmaya ol âdem olur mı
Meclisde şarâb olmasa def'-i gam olur mı
Mahbûbile mey olmasa def'-i gam olur mı

Her gülşen mânend-i Behiştî seyr-i güzer itse²⁴²
Sî-murg-sıfat 'âlemi seyr ü güzer itse
Gönlünce gam u derd olana hurrem olur mı
Derd u elem ü gamda olana hurrem olur mı

3

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Yer yüzünde hâl-i zînetdür sevâdı Çorlu'nuñ²⁴³
Bâg-ı cennetden eser gûyâ ki bâdı Çorlu'nuñ
Âdemün göñlin açar gurbetde yâdı Çorlu'nuñ
Yeridür şehr-i küşâde olsa adı Çorlu'nuñ

2 MK. A. 3092. 55a.

Kıt'a

²⁴¹ Sağlam bir murabba şekline dönüşmeyen bu şiirin mecmuada eksik kaydedildiğini sanıyoruz. Dörtlüklerin son iki mısraları kafîye bakımından sağlam değildir.

²⁴² Mısrada vezin bozuktur.

3 AÇ. s. 208.

Murabba'

²⁴³ Divanda ve mecmualarda rastlayamadığımız bu murabba'ın AÇ. 'de sadece bu ilk bendi kaydedilmiştir.

MUHAMMESLER**1****Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün**

‘Asker irmez himmet-âsâr²⁴⁴
 Kal‘a-i kûhsârı itdi hisâr
 Oldı bâd-ı sabâ şükûfe-nisâr
 Ravzalarda kuruldı ebr-i bahâr
 Sâkıyâ ‘âlemüñ güzelligi var

Yumaga gam gubârını mül ile
 Bâga vardukca yer yüzi gül ile
 Bir lebi gonca zülfi sünbül ile
 Ney ne lâzım sadâ-yı bülbül ile
 Göñlün egler çemende ‘âşık-ı zâr

Şu ki ‘ışkile ‘âleme toldı
 Yüzi berg-i hazîn gibi soldı
 ‘Âkıbet matlabına yol buldı
 Himmetüñde yeli yelken oldı
 N’ola âhum felekde kıl sa karâr

Oldı fûrkat tarîk-ı vuslata sedd
 Yüri havf itme kıl bu pendî sited
 Muttasıldur kabûle âhir red
 Salınup nâz ile o bâlâ-kadd
 Serv-i gülzâra öğredür reftâr

Leb-i âb-ı revân u sâye-i bîd
 Mâh ürd-i behişt u rûz sa‘îd

1 İS. I. 4123. 253a.

Muhammes-i Behiştî

²⁴⁴ Mısra da vezin bozuktur.

Mey müheyyâ elüñde ferd u vahîd
 Otururken Behiştîyâ nevmîd
 Hoş saâdet degül mi makdem-i yâr

2

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Yaşum deryâsı mevc urdukca bahr-ı bî-gerân iñler
 Figânum âlemi tutdukca her kûh-ı girân iñler
 Derûnum nâle peydâ eyledükce ins ü cân iñler
 Kaçan kim zâr u dil-haste olup bir nâ-tüvân iñler
 Anuñ feryâdına rahm eyleyüp kevn ü mekân iñler

Olupdur nûr-ı ‘ışkîle benüm göñlüm gözüm rûşen
 Anuñcün nice esrâr-ı nihâna vâkîf oldum ben
 Bu ma‘nâyı egerçi ey kemân kaş añlamazsın sen
 Rakîbüñ bağrına tokunmadı diyü te’essüfden
 Ne meydânda bir ok atılsa ardınca kemân iñler

Ruh-ı yâri belâ deştinde bitmiş lâle mi sanduñ
 Dil-i ‘uşşakı bu hüsn ü mecâzı ala mı sanduñ
 Fenâ bezmi bu ‘âlemde mü’ebbed kala mı sanduñ
 Ney ü çeng ü rebâbuñ sen figânun nâle mi sanduñ
 Beni gör kim bir âh itsem zemîn ü âsmân iñler

Harâbât ehli ol sürmek dilerseñ zevk-ı erzânî
 Ele al câmi isterseñ fenâ derdine dermânı

2 Tr. 67. 95a, Ü. T. 1805. 31a, AE. M. 577. 38a-b, EE. 3424. 241a, HM. 5214. 18a-19a, ZB. 226. 15a-b, MK. A. 799. 13a, SF. 5351. 65a, HM. 5272. 15b, R. 1972. 89b-90a, Ü. T. 1932. s. 47.

Muhammes-i Behiştî MK. A. 799, EE. 3424; **Tahmîs-i Behiştî** R. 1972.

1a yaşum] başuma R. 1972.

2a ‘ışkîle] çeşmiyle Ü. T. 1932.

2c ey kemân kaş añlamazsın] añlamazsın ey kemân kaş EE. 5214; añlamazsañ ey kemân kaş ZB. 226, Ü. T. 1932; kemân kaş] kemân-keş TR. 67; kaş] ebrû MK. A. 799.

2d bağrına tokunmadı] göñlüne tokundu R. 1972.

3a belâ] bekâ Tr. 67, EE. 3424, HM. 5272, ZB. 226, EE. 5214, AE. M. 577, Ü. T. 1805. ; fenâ R. 1972.

4a dilerseñ] isteriseñ R. 1972; erzânî] devrânî Ü. T. 1805, AE. M. 577, ZB. 226, Tr. 67.

4b derdine] dârına Tr. 67, SF. 5351, MK. A. 799, AE. M. 577, ZB. 226, HM. 5272, EE. 5214, Ü. T. 1805; dermânı] derbânî ZB. 226.

Şarâb-ı nâb ile ‘ömrüñ olur biñ yılca bir anı
 ‘Acebdür kim murâdınca içerken Âb-ı Hayvân’ı
 Niçün sâkî za‘îf oldum diyü pîr-i mugân iñler

Mahabbet ‘âşıkı rûbâh olursa dönderür bebre
 Dem-i gayretde kalmaz kudreti bir zerrece cebre
 Fakîre merhamet itmez ider tersâya vü gebre
 Behiştî ey güneş yüzli niçün incinmesün ebre
 İkide bir ser-i kûyuña geldükçe hemân iñler

3

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Ne gûşumda tarab-sâz u nevâsından nevîdüm var
 Ne göñlümde gam-ı dünyâ ne bu fikr-i medîdüm var
 Ne hizmetkâr-ı sultânem ne gavgâ-yı ‘abîdüm var
 Harîf-i fârigu’l-bâlem ne şeyh u ne mürîdüm var
 Ne beg yanında maksûdum ne paşadan ümîdüm var

Gehî eyler gam-ı ‘ışkı dil aña hem eglence
 Geh olur kûşe-i ‘uzletde zikru’llâhum eglence
 Yeter baña gözüm yaşıyla dîd-ı âhum eglence
 Gedâ-yı lâ’ubâliyem gerekmez şâhum eglence
 Ne dilde ârzû-yı cû ne meyl-i şâh-ı bîdüm var

Makâm-ı ‘uzletüñ itdüm derûndan niyyet-i cürmin

4c biñ] bir Tr. 67, SF. 5351, MK. A. 799, AE. M. 577, Ü. T. 1932, R. 1972.

4d murâdınca] murâduñca R. 1972.

5a dönderür bebre] dönderür seyre AE. M. 577; bebre] yere EE. 3424, EE. . 5214; bize MK. A. 799, HM. 5272; tîre SF. 5351; mihre Ü. T. 1932.

5e geldükçe] vardukca Tr. 67.

3 R. 1972. 52b, MK. A. 799. 15b, EE. 3424. 140b.

Muhammes-i Behiştî MK. A. 799, EE. 3424; **Tahmîs-i Behiştî** R. 1972.

1b dünya ne bu] dünyayile EE. 3424, MK. A. 799.

1d şeyh u] şeyhim EE. 3424, MK. A. 799

1e ümîdüm] murâdum R. 1972, MK. A. 799

2c dîd-ı -R. 1972

2e arzû-yı cû] arzû-yı cûya EE. 3424

Degiřdüm sulha ser-cümle hased erbâbınıñ rezmin
 Fenâ meyhânesinüñ nakde çekdüm âlet-i bezmin
 Ne gam 'ıřkuñla eylersem eger râh-ı 'adem 'azmin
 Ki koynumda bütün dünyâ deger dürr-i ferîdüm var

Harâbât-ı cihân içre olup serdâr-ı pâ-yı hum
 Şebistân-ı melâmetde selâmet nakdin itdüm güm
 Makâm-ı istirâhatden murâd alur degül merdüm
 Geçerse rûze-i fakr u fenâda gam degül 'ömrüm
 Ki soñunda benüm rûz-ı kıyâmet 'adlu 'îdüm var

Alup pâ-bendin ıtlâk itdüm esb-i himmetüñ sâkın
 Şikâristân-ı ser-sebzüñ çıkup geşt itdüm âfâkın
 Getürdüm sayd-ı maksûduñ zamân-ı fursatın yakın
 Kebûter sanma destümde Behiştî şi'rüm evrâkın
 Horos-ı 'arşa ser-pençe urur bâz-i sepîdüm var

4

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

Rûz-ı ezel olup bize 'unvân mu'âf-ı 'ışk
 Münkirler ile itmege geldük mesâf-ı 'ışk
 Şemşir-i âha her birümüz bir gılâf-ı 'ışk
 Zâhid bizi güzâfa urur sanma lâf-ı 'ışk
 Kâlû belâda eylemişüz i'tirâf-ı 'ışk

Lâ-ya'kıl eyleyen bizi âb-ı 'ineb degül
 Esrâr ile mülemmâ olan berş ü hab degül
 Ta'n eylemek ekâbir-i 'ışka edeb degül
 Her yaña salınup bilinürseñ 'aceb degül

3b hased] sadâ R. 1972

3e bütün dünya] gam-ı dünya EE. 3424; ferîdüm] mezîdüm R. 1972; dürr-i] dürd-i EE. 3424.

4c murâd] merâm R. 1972, MK. A. 799; alur] olur R. 1972

5a pâ-bend] pâyinden R. 1972

4 MK. A. 1641. 447b, SF. 5351. 69b

Muhammes-i Behiştî MK. A. 1641; **Tahmîs-i Behiştî** SF. 5351

1d güzâfa] güzâfın SF. 5351

Sâkî [kim] eyledi bizi ser-mest-i sâf-ı ‘ışk

Dîdârûññ müşâhadesi zevkını tuyup
Pâk eyledüm iki gözümü ‘ışkuñla yuyup
Şeytânlık itmez âdem olan nefsine uyup
Dil mâ’il-i mülk ola mı haddüñi koyup
Sayd-ı meges mi eyleye sî-murg-ı Kâf-ı ‘ışk

Aldum rebâbı Zühre’den evtâr-ı ‘ûdumu
Saldum sipihre nâle-i sâz u sürûdumu
Mahzûn idem gibi yine cümle hasûdumu
Zerrîn tel itdi sırma-keş-i gam vücûdumu
Tâ-nakş-ı câmina süre zer-bâft-ı nâf-ı ‘ışk

Şol dem ki olmuş idi ezel bezmine salâ
Dîdâr-ı yâre cân u dil olmuşdı mübtelâ
Cismüm nedür sorarsañ eger diñle evvelâ
Başum Behiştî bir depedür çıkmaga belâ
İşlek yol aña sînedeki her şikâf-ı ‘ışk

5

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Fıtrat-ı insânda konmuş bir ‘aceb sırdur göñül
Meyl-i hüsn itmekde hergiz misli yok birdür göñül
‘İşk-perverlikde ‘uşşâk içre nâdirdür göñül
Gerçi her meh-rûya dil virmekde mâhirdür göñül
Sen sanemden gayrıya baş egse kâfirdür göñül

Şarka garba togru reftâr itse irmez aña yel
‘Âlemi gezse bulaşmaz pâyine gün gibi gil
Tab‘ı nâzûk meşrebi sâfî mizâcî mu‘tedil

4a ûdumu] ûdı SF. 5351

4b sürûdumu] sürûdı SF. 5351

4c hasûdumu] hasûdı SF. 5351

4d vücûdumu] vücûdı SF. 5351

5 AE. M. 543. 73b

Tahmîs-i Behiştî Rahmetullâhi ‘aleyh

Lâ'ubâlî bir kalenderdür mücerred pâk-dil
İki gün bir yerde eglenmez müsâfirdür göñül

Ta'n-ı a'dâdan ne gam ister ne olur kûl beden
Şânına rif'at gelür Mansûr gibi salb iden
'İşk meydânına zevk eyler vücûdın selb iden
Tîr-i mihnet başına yagsa ırılmaz kulbeden
Bir dil-âver baş u cân oynar bahâdîrdur göñül

Bir saçı Leylâ'ya şeydâ oldu 'aklın dirmeyüp
Kaldı Mecnûnveş belâ deştinde şehre girmeyüp
Dâr-ı dünyâdan gide gibi murâda ırmeyüp
Cân virel'den la'lûne yatur dil agız virmeyüp
Haste-dil âşüfte-hâl âzürde-hâtîrdur göñül

Kûy-ı yâre 'azm idüp mey-hânedden mestânece
Kendü kendüyle Behiştî söyleşür dîvânece
Genc-i mahfî olsa yanında degül vîrânece
Görmeyüp kimse cihânı seyr ider rindânece
'İlm-i ahfâda be-gâyet sihre mâhîrdür göñül

6

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Sâzumuz diñler felekde Zühre-i zehrâ bizüm
Kûşe-i zevk u safâmuzdur bugün dünyâ bizüm
Sînemüzde zâhidâ neyler gam-ı ferdâ bizüm
Bezmümüz peymânesidür Kevser-i Me'vâ bizüm
Cür'amuzdan perveriş bulmuş durur Tûbâ bizüm

İrmedi rûz-ı ezel meşhûr iken el-vakt seyf

6 R. 1972. 55a-b, AE. M. 577. 29a-b
Muhammes-i Behiştî Rahmetullâh-i 'Aleyh
1e bulmuş durur] bulmuşdur R. 1972
2a ezel] ecel AE. M. 577

Bunca yıllar ‘ömrümüz derd ü belâda geçdi hayf
Ger sorarsañ şimdiki ahvâlümüzden kemm u keyf
Dildeki buhrânumuzdan bir eserdür sûr-ı sayf
Bâd-ı âh-ı serdümüzden [kalmadur]²⁴⁵ sermâ bizüm

Şerbet-i tıbdan iderseñ kâse-i gerdûnı pür
Cânı yokdur sînemüzden def’ ola mânend-i har
‘İşumuz şöyle olupdur fûrkat-i telh ile pür
Gam deminde dîdemüzden hâke düşmiş katredür
Taglarca mevc peydâ eyleyen deryâ bizüm

Jeng-i efkârı gözününden dâmen-i sa’yile sil
Nûr-ı ‘ışkile derûnuñ hâne-i tâbende kıl
Hâlümüzden ger haber bilmek dilerseñ şöyle bil
Biz hakikat defterinde mürdeyüz ey zinde-dil
Üstümüzde türbemüzdür künbed-i hadrâ bizüm

Bunda tahsîl itmege geldük rızâ-yı Hâlîkî
Zâyi’ itdük vâdi-i nisyânda ‘ahd-ı sâbıkı
Şânumuz zikr itmek oldu bu kelâm-ı sâdıkı
Ey Behişti ‘afv olunmazsak siyâset lâyıkı
Bir alay mücrimlerüz zindânımız dünyâ bizüm

7

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

‘Îzârum hem-‘ayârıdur bulunmaz gerçi zerlerde
Ne assı i‘tiyâdum yok miyân-ı sîm-berlerde
‘Aceb mi halka olursa ümîdüm gûş-ı dürlerde

²⁴⁵ Metinde “katmadur” şeklindedir.

2e âh-ı] râh-ı R. 1972

3b mânend-i hâr] bir lahza hâr AE. M. 577

4a efkârı] inkârı AE. M. 577

4d zinde-dil] Zühre-dil R. 1972

5d olunmazsak siyâset] olunmazsañ kıyâmet R. 1972

7 R. 1972, 53b, AE. M. 577, 29b-30a, FB. 185, 65a, MM. İ. 2455, 115b-116a

Muhammes-i Behişti

Lebûñ kandi nice şîrîn ise cânâ şekerlerde
Visâlûñ va‘desi çak böyle tatludur haberlerde

Firâk odına yakdukca beni ol zâlim-i bî-dâd
Derûn-ı dilden eylersem ‘aceb mi nâle vü feryâd
Figâne mâ-tekaddemden olup erbâb-ı gam mu‘tâd
Bir âh-ı sûznâk itmiş ezel kûhsârda Ferhâd²⁴⁶
Anuñ te’sîridür pinhân olan âteş hacetlerde

Gice tâ-subha dek bezm-i rakîbe şem‘-i halvetsin
Sözüm sıdkına çeşm-i pür-humâruñla ‘alâmetsin
Beni ko gel sen insâf eyle çün ehl-i sadâkatsin
Niçün nergis gibi ey gül harîs-i hâb-ı gafletsin
Sabâ gibi gülistân seyrin itmezsin seherlerde

Be vâ‘iz kendüñi muhkem yine çekmiş çevirmişsin
Mürâ‘îler libâsıyla ‘acâ’ib şekle girmişsin
İşitdüm ta’n idüp ‘uşşâka hayli herze yirmiştir
Nazar kılmak kişi şer‘î degül mahbûba dirmişsin
Nazar kılmak degül körlüğüne bil ki severlerde

Cihânda şimdi râh-ı ‘adl içinde toğrı yürür yok
Safâsın dürr-i nazmuñ çeşm-i insâfıyla görür yok
Ma‘ârif gûşvârını kulagında götürür yok
Behiştî i‘tikâdum bu senüñle pençe urur yok
Belâgat bîşesin mesken idinen şîr-i nerlerde

1d şekerlerde] haberlerde R. 1972

1e çak böyle] çak eyle AE. M. 577, FB. 185

²⁴⁶ Beyit AE. M. 602a’da müfred olarak yer almıştır.

3b çeşm-i] çeşmüm FB. 185

3e sabâ] seher R. 1972; gülistân seyrin] gülistânsız ne FB. 185

4a yine] niye MM. İ. 2455

4b mürâ‘îler libâsıyla] mürâyile libâsıle FB. 185

4e körlüğüne bil ki] degül gör bunı kim anı FB. 185; bil ki] anı MM. İ. 2455

5c gûşvârını] gûş irince R. 1972

5e bîşesin] kullsin AE. M. 577, FB. 185, MM. İ. 2455

8

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Salınup nâz ile seyr itmege serv ü semeni
 Kademüñ kılşa müşerref n’ola sahn-ı çemeni
 Cılve eyyâmıdur ammâ ki bu gam aldı beni
 Nice doyunca görem sen gül-i nâzük-bedeni
 Kendü kirpigüm olupdur baña gözüm tiken

Yürüyüp dūd-ı dilüm olmasa ger pîrehenüm
 Ser ü pâyum gibi kalurdu bürehne bedenüm
 Döndi hâkistere gam ahkeri üstinde tenüm
 Çıkmasun âhum odı agzumı açdurma benüm
 Yakmasun sūz-ı derûnum seni söyletme beni

Ey sehî-kad kuluñam nâmumı âzâde koma
 Gözlerüm merdümünü hasret ile kana yuma
 Yüz süregeldüm efendi kapuña himmet uma
 Dest-gîr ol beni sâyem gibi ayakda koma
 Böyle hâk itme efendi yoluña cân vireni

Olmaduñ râzı ki kûyuñda sabâ gibi yelem
 Bezm-i cân-bahşuña kimler gelür anları bilem
 Âh idüp aglayıcak yaşımı lutfuñla silem

8 MK. A. 1560. 16b, MK. A. 1641. 423a, MK. A. 4453. 82b, MC. 727. 121b, HE. 784. 26b-27a, HM. 5214. 18a, MO. I. 1118. 3a

1b kılşa] itse HM. 5214; kıla MK. A. 1641; n’ola]yine MK. A. 1641

1c ki bu] bu ki MO. I. 1118; -ki MK. A. 1641

2a yürüyüp] görünür HE. 784; dūd-ı dilüm] derd-i dilüm MO. I. 1118; derd-i elem MK. A. 1641; verd-i dilüm HE. 784

2b kalurdu] kalur MK. A. 4453; kalupdur MK. A. 1641

2c döndi] tutdı HE. 784; hâkistere] hâkister MK. A. 4453, MC. 727, MK. A. 5214, MO. I. 1118, HE. 784; üstinde] üstine MK. A. 4453; üstümde MK. A. 1641; tenüm] benüm MK. A. 1641

2d çıkmasın] çıkmadın MC. 727

3a nâmumı] pâyemi HM. 5214

3b merdümünü] yaşımı MK. A. 1641; hasret ile] lâle gibi MK. A. 1641, MO. I. 1118, HM. 5214

3c kapuña] tapuña MK. A. 4453; himmet] rahmet MK. A. 4453

3d sâyem] pâyün MK. A. 1641

4a râzı] dahı MK. A. 4453; kûyuñda] yoluñda MK. A. 4453

4b cân-bahşuña] cân-bahşile HE. 784; bilem] görem MK. A. 4453

Ney gibi bagrumı deldüñ komaduñ nâle kılâm
Ne imişsin neye ugramışam ey vâ-y beni

Gerçi ‘Adn itdi Behiştî’ye cinân bâgını gül
Ravza’da Kevser’e ragbet komadı kâse-i mül
Derd u gam anlar ile def’ olunur nesne degül
Şerbet-i vasluñ irişmezse olur haste göñül
Döyemez cevruñe cânım seven ölsün mü seni

4e neye] yine MK. A. 1560, MC. 727

5a ‘Adn] ‘adl MK. A. 4453; cinân] cihân MK. A. 1641, HE. 784; cemâl HM. 5214

5b ravzada] zevkile MC. 727

5c def’] men’ MK. A. 1561; nesne] nâle MK. A. 1641

5d vasluñ] la’lûñ MK. A. 1561; haste] hande MK. A. 1641

5e cevruñe] bahruña MK. A. 1560

TAHMİSLER

1

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Dide-i ‘ibretle insânı melek-sîmâ gözet
 Ahsen-i takvîmi lutf u halka mücellâ gözet
 Âyet-i hüsne nazar kıl nakş-ı kerrem-nâ gözet
 Kendü mikdârından ey dil herkesi a‘lâ gözet
 Zerreyi mihr-i münevver katreyi deryâ gözet

Fakr ile fahr eylemişdür çün ki ol hayrû’l-beşer
 Gâfil olma şekli ma‘mûr olmayandan kıl hazer
 Gizlidür vîrânelerde nice genc-i pür-güher
 ‘Âkıliseñ kimseye itme hakâretle nazar
 Sırçayı gevher bil ey dil serçeyi ‘ankâ gözet

İtmezem Ferhâd-ı ‘ışkî nâ-müselmân aňlayup
 Kays-ı mecnûnı yabana atma nâ-dân aňlayup
 Hizmet eyle gördüğün dervîşe sultân aňlayup
 Merdiseñ merdâne bak mûra Süleymân aňlayup
 ‘Ârifiseñ her gedâ-yı bî-kesi Dârâ gözet

Şâh-ı ‘âlemsin iderseñ tahtgâhuñ hâk-i dil
 Hârile hem-sâyelikden ‘izzete irişdi gül
 Pây-mâlem olmâgile hürmet bulupdur câm-ı mül
 Meskenüñ sa‘y ile kûyı meskenet kıl ey gönül
 Mertebeñ eflâkden biñ mertebe bâlâ gözet

1 AE. M. 543. 91b, Tr. 76. 125b

Gazel-i Fevrî Tahmîs-i Behişti

1a ‘ibretle] gayretle AE. M. 543

1b lutf u] lutf it AE. M. 543

3c eyle] it AE. M. 543

3d mûra] mûrî AE. M. 543

Sayd-ı rızka eyleme sūfî gibi dâm-ı riyâ
 Ol kişi âkıl degül kim cismiçün câna kıya
 Diñle bu pendî Behiştî kim virür dehre ziyâ
 ‘İşk içinde genc-i *lâ-yefnâ** dilerseñ Fevriyâ
 Her neye olsa kanâ’at eyle istiğnâ gözet

2

Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilün

Kâgız alsam yazup i’lâm itmek içün hâletüm
 Nûr ider fî’l-cümleten elümde nâr-ı fûrkatüm
 Varup oñmazın niçe ‘arz eylesem kim hâcetüm
 Söylemek kasd itdügümce yâra derd ü hasretüm
 Aglamak tutar beni güftâra kalmaz kudretüm

Kıldı eflâke ser-â-ser peyk-i âhum cûst-cû
 Vardı eşküm yokladı baht-ı serâyı sû-be-sû
 Ben sabâha deñlü sürdüm işigi hâkine rû
 Görmedüm ol mâhı çok bakdum aşaga yukaru
 Yerde gökde yıldızum yokdur gidüpdür devletüm

Ger firâkuñla kalup aslâ visâle irmeyem
 Bezmgâh-ı lutfuñla iller gire ben girmeyem
 Ser bedenden ayıram dil işkdan ayırmayam
 Ben niçe sen şem’-i tâbâna revân cân virmeyem
 Yok midur ‘âlemde bir pervâne deñlü gayretüm

İhtiyâcum yok livâya âh-ı âteşnâkden
 Çıkdı ‘asker mâcerâsı dîde-i nemnâkden
 Şimdi itmişdür Süleymânlık baña eflâkden
 Kûyına iltüp götürdi ben gubârı hâkden
 Var durur yerden göge bâd-ı sabâya minnetüm

* Tükenmez hazine.

AE. M. 547. 104a.

Gazel-i Ca’fer Tahmîs-i Behiştî

Ey Behiştî bende kim çekdi dil-i abdâlümü
 Yâ niçe Leylî-sıfatdan hıl‘at aldum şâlümü
 Kâl u kıl ehli ne fehmi eyler benüm akvâlümü
 Rûz-ı mahşerde diyem Mecnûn’a Ca‘fer hâlümü
 Kim dilümü ol bilür ancak ol añlar hâletüm

3

Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün

Sûz u sâzı yeter nihân eyle
 Vaktidür kendüñi ‘ıyân eyle
 Meclis ehlini şâdmân eyle
 Koma bülbül koma figân eyle
 ‘İşkî ‘âlemde dâstân eyle
 Âşnâlık tarîkına eşelüm
 Eski derdün ‘asâbesin şeşelüm
 Bagrumuz başını birez deşelüm
 Kaçma bizden senünle dilleşelüm
 Niyedür nâlişün beyân eyle

Ehl-i ‘ışka harîf u hem-râz ol
 Âhveş âsmânda mümtâz ol
 Murg-ı dil saydın eyle şeh-bâz ol
 Alçak uçma bülend-pervâz ol
 ‘Arşa çık anda âşiyân eyle

Nâleñi gûş iden safâ bulsun
 Ney-zenün beñzi reşk ile solsun
 Şeh-perün sıytı ‘âleme tolsun
 Cilvegâhuñ fezâ-yı kuds olsun
 ‘Azm-i sahrâ-yı lâ-mekân eyle

3 MK. A. 803. 127b-128a, SF. 5424. 115b-116a

Gazel-i ‘Amrî ve Tahmîs-i Behiştî MK. A. 803; **Tahmîs-i Behiştî** SF. 5424

3e âşiyân] şebân SF. 5424

4a nâleñi] nâle kıl SF. 5424

Gam-ı ‘ışk itdügince cânuña kâr
Niçe bir künc-i gamda sabr u karâr
Bu du‘âyı Behiştî kıl tekrâr
Yâ İlâhî beni de bûlbûlvâr
‘Amri’yem zâr u nâ-tüvân eyle

GAZELİYYÂT

1

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Şâh-ı ‘âlemsin n’ola virsek dil ü cânlar saña
Saglu sollu hıdmete lâzımdur oğlanlar saña

Oturur etrâfuñ almış bî-bedel mahbûblar
Ay efendi hâle olmuş mâh-ı tâbânlar saña

Ol iki kâfirlere yüz virme şâhum zulm ider
Beddu‘â itmek revâ mıdur müselmânlar saña

‘Âlemüñ ma‘mûresin tutmakta iller çengeli
Sâkin ol ey dil ki tenhâ kıldı vîrânlar saña

Gözleri yaşın Behiştî’nüñ dökersin kan idüp
Yoluña gelmez kalur mı dökdüğün kanlar saña

2

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Subh-dem yol üzre gördüm gücile yürür sabâ
Var ise la’lün meyinden gizlüce görür sabâ

‘Âşıkayret degül mi kâkülün bunı senün
Gözine karşı ayardup her yaña sürür sabâ

1 FB. 6a, RE. 6b.

2 FB. 6a, RE. 6b

2a kâkülün] kâmilün FB

Bir latîfe geçdi agyâra hep insâf eyledüñ
Pây-dâr olsun yeri geldükce devşürür sabâ²⁴⁷

Pâk dâmânuz diyü hercâ'iler lâf urmasun
Yohsa hep dâmenlerin başlarına bürür sabâ

Haddüñe beñzer ne yeri var imiş berg-i gülüñ
Ey Behiştî ögdüğünü göge uçurur sabâ

3

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ey sabâ yâre nice 'arz ideyüm hâlüm saña
Turreler hazırlamışdur dirler ol zâlim saña

Didi bir 'âşık baña bu cism-i pür-dâgum görüp
Derd ü mihnet çekmede 'ışk olsun eydelüm saña

Sîm-i eşküm işüğüñde hâk-i yek olsun dirüm
İsterem kim seyl idüp harc eyleyem mâlum saña

Hâr-ı cevruñ tatlu câna acılar virmek neden
Suç mı itdüm bülbül oldumsa gülüm balum saña

Ey Behiştî Vâmık u Ferhâd u Mecnûn kıssasın
Diñle kim ma'lûm ola akrân u emsâlüm saña

4

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Şâd u hurrem her kişi 'âlem düğün bayrâm ola
Kûşe-i hasretde 'âşıklar niçün nâ-kâm ola

²⁴⁷ Beyit Ah. s. 335'de de yer almıştır.

3 FB. 6a-b, RE. 6b (Kenar)

1a Ey sabâ hâlüm nice 'arz ideyüm hâlüm saña FB

4 FB. 6b, RE. 7a

Ey perî-ruh şekl-i insâna gireydi vuslatuñ
Bir güzel mahbûb olurdı kim adı Bayrâm ola

‘İdgâh içre salıncagı gören dolâb ile
Didi kim bunlar hümâ saydına gâlib dâm ola

İl şeker yerken lebüñ kaskında ey meh-rû benüm
Subh-ı devlet başuma lâyük mıdur ki şâm ola

Ey Behiştî yâra bayram gün sunılsa bu gazel
Bûseye hiç sezmezem kim hâcet-i ibrâm ola

5

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Aglamak tutdı beni añmañuz uçmagı baña
Bülbülüñ hâleti zindân ider ol bâğı baña

Bulsalardı bir avuç suda bogarlardı beni
Eşkümüñ katresinüñ her biri kan yagı baña

Göremez zerre kadar gerçi karasın nâ-dân
Bu pek eglence gelür lâlelerüñ dâğı baña

Vâ‘izüñ söyledügi dürlü letâ‘ifdenise
Hoş gelür meykede mug-beçenüñ lâğı baña

Dil metâ‘ını Behiştî dilerem yâre virem
Âh eger dirse gerekmez bunuñ alçagı baña

6

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Gamlaruñ mülk-i ‘adem râhında yâr olsun baña

5 FB. 6b, RE. 7a

6 FB. 6b-7a, RE. 7a-b

Sînem üzre zahm-ı gamzeñ yâdgâr olsun baña

Çünkü oldı ol kebûter sînede dâmum tehî
İ‘tibârum yok gerek ‘ankâ şikâr olsun baña

Çevreden itsün ihâtâ cismümi peykânlaruñ
Leşker-i gamdan şehâ âhen-hisâr olsun baña

Şeyhveş tünd olma zâr itme beni bülbül gibi
Gül gibi açıl ki ‘âlem nev-bahâr olsun baña

La‘l-i dil-berden Behiştî bir kelâm-ı cân-fezâ
Söyle kim râz-ı dü ‘âlem âşikâr olsun baña

7

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Hâkimüñ her zerresi bir yerde ser-gerdân ola
Mihrüñe sînemde sanma meh gibi noksân ola

Kıldugum secde umaram kaşlaruñ mihrâbına
Rûz-ı mahşer nâme-i a‘mâlûme ‘unvân ola

Tañ degül yavı kılınsa ‘ârızuñ mevcinde ‘akl
Nâ-bedîd olmaz mı ol kim garka-i ‘ummân ola

Kullaruñdan vuslatuñ gencin dirîg itme şehâ
Mülk-i hüsnüñ vakt ola göñlüm gibi vîrân ola

Dil-rübâsından Behiştî gâlibâ dûr olmasun
‘Âşıkâ cânından ayrılmak dahı âsân ola

8

Mef‘ûlü/ Mefâ‘ilün/ Mef‘ûlü/ Mefâ‘ilün

7 FB. 7a, RE. 7a (Kenar)

8 FB. 7a, RE. 7a (Kenar)

Âlâyîş-i gussadan sâfî-dilidüm cânâ
Gavvâs-ı yem-i ‘ışka bî-sâhilidüm cânâ

Bâzîçe-i ‘ışkuñda mislüm yogidi ammâ
Tâ güççügüken zühde nâ-kâbilidüm cânâ

Nakkâş-ı Ezel resmin nakş eylemedin deyrûñ
Hum-hâne-i vahdetde ben kanzîlidüm cânâ

Kûy-ı dil-i Mecnûn’da yer eylemedin Leylâ
Sahrâ-yı cünûn içre bî-menzilidüm cânâ

Bezmünde Behiştî’nüñ destine sebû virseñ
Ol hıdmete ‘ömrümce müsta‘cilidüm cânâ

9

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

*Elâ yâ eyyühe ‘s-sâkî edir ke’sen ve nâvilhâ*²⁴⁸
Bizi öldürmedin gam gâfil olma çâremiz kıl hâ

Ezelden mekteb-i ‘ışkuñ bir üstâd-ı safâ-bahşı
Görüp âyîne-i tab‘um dimiş bu hayli kâbil hâ

Görürseñ mug-beçe yanında bir yañlış hayâl itme

9 FB. 7b, RE. 7a (Kenar), MM. İ. 2095 98b, Ü. T. 1802 39b, Ü. T. 1724 166a, YB. 2511 34a, AE. M. 635 48b, ZB. 449 57b, İS. I. 4125 113b, İS. I. 575 37b-38a, İS. I. 3859 23a, R. 1973 142b, AE. M. 574 66b, Tr. 67 32a, Tr. 58 56b, Tr. 80 s. 346, MK. A. 4228 30b-31a

²⁴⁸ Bu gazel Hâfız-ı Şîrâzî’nin ilk gazelinin ilk beytinin birinci mısramın tazmînidir ve Türkçe karşılığı da, “Ey sâkî, içki bardağını dolaştır ve onu içtir” şeklindedir. O da Arap şiirinden mülemma şeklinde bir tazmin olarak almıştır. İkinci mısraı da Farsça olup; “Ki ‘ışk âsân ne-mûd evvel velî üftâd müşkil hâ” şeklindedir. Bir kısım araştırmacılar, şiirin Yezid İbni Muaviye’den alındığını söylüyorlarsa da fazla rağbet bulmuş bir görüş değildir. Hâfız Divanında konuyla ilgili şu bilgi vardır: “Bu mazmuna yakın bir şiir Harunu’r-Reşid dönemi şairlerinden Ebu’l-Fazl Abbas ibni Ahnef’e aittir ve beyit şöyledir: *Yâ eyyühe ‘s-sâkî edir ke’senâ/ Vekrir ‘aleynâ seyyidü ‘l-eşribât* (Ey sâkî, bardağını dolaştır ve sık sık bize bu içeceklerin en önde gelenini ikram et). Bkz. *Divân-ı Hâfız*, Seyyid Ebu’l-Kâsım Encevi-i Şîrâzî tashihiyle, Çâphâne-i İlmî, Tahran H/Ş. 1369, s. 1

1b kılhâ] kılğılhâ, İS. 4125

2a ezelden] ezelde MM. İ. 2456, Tab‘um] kalbüm AE. M. 635, Ü. T. 1802, dimiş] didi AE. M. 574, İS. I. 575, Tr. 67

Bizi ey pîr-i mey-hâne hemân oğluñ gibi bil hâ

Olur mı dîdeden dîdâra perde eşk-i hûn-âlûd
İrişdi cilve eyyâmı göñül demdür gözüñ sil hâ

Perî-rû dil-rübâlarda saña beñzer melek yokdur
Kemâl ehlini sevmezsin musâhibüñ erâzil hâ

Behiştî dil-rübâlarla mülâkâta du‘â kılsañ
Kabûl olmaga sîneñde gerekmez kıl kadar gıl hâ

10

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Soyup bir lu‘b ile yâri kenâr itmek diler tenhâ
Dirîgâ burnuma tuzlu sular koysa gerek deryâ

Kabâ-yı sebzile kadd-i bülendüñ ey sehî-servüm
Dıraht-ı vâdi-yi Eymen ‘izâruñ âteş-i bâlâ

Mahabbet râhınuñ gerd-i melâlin kim tehî görme
Benüm göñlüm gözün ol tûtyâdur eyleyen bînâ

Kemer gibi belüm dest-i belâ bükmez diye bârî
Miyânuñ giyüp olmasa vücûdumdan nişân peydâ

Behiştî olsa Mecnûn’uñ belâsından n’ola bî-bâk
Gurûr-ı hüsn câmindan ayılmaz mest midür Leylâ

3a görürseñ] görüp AE. M. 635, İS. I. 575, ZB. 449, YB. 2511; bir] bizi AE. M. 635, İS. I. 575, yañlış] ZB. 449; 3b bizi] beni MM. İ. 2456, İS. I. 4125, ZB. 449, AE. M. 635, YB. 2511, Ü. T. 1802, Ü. T. 1724

4a olur mı] olurmuş Tr. 67, R. 1973, İS. I. 3859, Tr. 80, AE. M. 574, Ü. T. 1802; dîdeden] dîdede MM. İ. 2456; olurmuş dîdeden bir dâne eşk-i hûn-feşân-âlûd İS. I. 4125

5 -MM. İ. 2456, İS. I. 3859, İS. I. 575, ZB. 449, AE. M. 635, YB. 2511

6a dil-rübâlarla] sâde-rûlarla MM. İ. 2456, Tr. 67, R. 1973, İS. I. 3859; kılsañ] itseñ MM. İ. 2456, Tr. 67, R. 1973, İS. I. 3859; 6b sîneñde] göñülde YB. 2511

10 SRE. 850. 134a

11**Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün**

Sâki-i hum-hâne-i kâl u belâ
Câm-ı ‘ışkı baña sundı mı ola

Taşlaruñdan aglasam ma‘zûr tut
Başuma gelmiş degüldür bu belâ

Haste çeşmüñ gibi sıhhat görmesün
Derd-i ‘ışka olmayanlar mübtelâ

Gül ruhuñ şevkinden olmışdur berî
Bülbül-i gülşen tehî virmez salâ

Biñ kitâb itsem Behiştî derdümü
Kân-ı tafsîlî makâmâ mücmelâ

12**Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün**

Saltanat özlersin ey dil zulme meylüñ var ola
Nice kan itmek gerek sen kim aduñ hünkâr ola

Tîguñı ber-rîhte kılma üstühân-ı halkıle
Ol senüñ şâyed dıraht-ı ‘ömrüñe nisâr ola

Nâr-ı zulm ile urursañ sîne-i mazlûma dâg
Âhir ol handân güliçün murg-ı cânuñ zâr ola

Zulmile bâg-ı cihândan aldugın bir dâne ber
‘Arsa-i mahşerde kaddüñ bükmeğiçün bâr ola

11 FB. 7b, RE. 7b

12 FB. 7b, RE. 7b

Ey Behiştî tünd ü ser-tîz olduğundan añlanur
Gonce-i gülşen bize bir dem ola kim hâr ola

13

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Çıksa kûyından semendile giyüp la‘lîn kabâ
Berg-i güldür kim götürmüşdür gülistândan sabâ

Çok hünerdür baş açık dîvâne olmak gerçi kim
Pehlevânlık seng-i ta‘na tutabilmekdür kafa

Bezme gelseñ zâhidâ yakmaga gam Fir‘avn’ını
Bir ayagıyla elüñde ejder olurdu ‘asâ

Gâfil olma bahr-ı hestîde re‘îs-i ‘akla uy
Zevrak-ı cismüñ muhâlif rûzgârıdur hevâ

Bir emîr oldı Behiştî milket-i nazm içre kim
Câmi bir abdâl aña nisbet Nevâ’î bî-nevâ

14

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘ilü/ Fâ‘ilün

Ey baña râh-ı ‘ışka diyen var mı intihâ²⁴⁹
Bilmezin ötesin aña ölmekdür ibtidâ

Her kim ki tâc-ı ‘ışkı giye ihtiyâr ile
Kendü eliyle satun alur başına belâ²⁵⁰

Hem-râh olanı kendüye ‘ışk öldürür velî
Yoldaş olursa ger baña cânım aña fedâ

¹³ FB. 8a, RE. 7b (Kenar)

¹⁴ FB. 8a, RE. 7b (Kenar)

²⁴⁹ Beyit KF. s. 26 ve Ah. s. 335’de beyit olarak yer almıştır.

²⁵⁰ Beyit TN. C. I. s. 112’de de yer almıştır.

Sûfî yanumda ‘ışka sebep söyleme yûri
Ben hûb bilürin anı öğretme sen baña

Yanmaga ot Behiştî gerekdür hevâ velî
Eş‘âr-ı sûznâküñe lâzım degül sadâ

15

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Bir ayak sâkî belâ râhında yoldaş ol baña
Ehl-i ‘ışkuñ başı ben oldumsa sen baş ol baña

Râh-ı gam ser-mestini sûfî begenmezsın velî
Gel berü gör hâlûñi bir dem ayakdaş ol baña

Nâr-ı âhum bende kaş kirpik komazsa gam degül
Yüzde nakş-ı na‘lçeñ vardur yeter kaş ol baña

Hâra sır keşf itme ey murg-ı çemen gavgâyı ko
Gülşen-i Râz okıyalum gel sebekdaş ol baña

Ey Behiştî kûyı taşı üzre baş virsem n’ola
Bâliş-i dîbâ-yı pür-güldür degül taş ol baña

16

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Saltanat yitmez mi bezm ehli kıyâm eyler baña
Mîr-i meclis kendü yanında makâm eyler baña

Kanmazam ‘ışkuñ meyinden gerçi üstâd-ı hayâl
Arzı bir dâne sebû nüh çarhı câm eyler baña

15 RE. 8a, FB. 8a, R. 1972. 124b

RE. 8a, FB. 8b, B. 2127. 62a-b, R. 1972. 124a-b, MM. İ. 2456. 1b.

Göresin âhir gamı ol Husrev'i şîrîn lebûñ
 'İşk Ferhâd'ını bir ednâ gulâm eyler baña

'Arsa-i 'ışkuñ ser-âmed pehlevânısın diyü
 Deh-zebânlar kabır-i Mecnûn'dan selâm eyler baña

Ol hümâyam kim Behiştî sayd içün sayyâd-ı 'ışk
 Hâl-i yâri dâne zülf-i yâri dâm eyler baña

17

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Mürşid-i kûyuñ olup ider sabâ
*Ve's-selâm ola min-etba 'u'l-hüda**

Bâg-ı cennetdür hayâlûñle gözüm
*Hâzihi 'l-enhâr tecrî tahtehâ***

Çünki *el-ihsân illâ bi't-tamâm****
 Sâgarı 'uşşâka pür sun sâkıyâ

Ehl-i dünyâ bizden ummasun huzû'
 İltifât itmez gedâya agniyâ

Bulımaz bûd-ı mevzûna zafer
 Bahre olmayan Behiştî âşinâ

4b Mecnûndan]Mecnûn'lar FB, RE

5a içün] idüp MM. İ. 2456

17 RE. 8a, FB. 8b

* Selam hidayete tabi olanların üzerine olsun. **Kur'an** 20/47

** Firavın, kendi kavmi içinde bağırdı; dedi ki: "Ey kavmim, *Mısır'ın mülkü ve şu altımda akmakta olan ırmaklar*, benim değil mi? Yine de görmeyecek misiniz?" **Kur'an** 43/51.

*** İhsanın karşılığı ihsandan başkası mıdır? **Kur'an** 55/60'a gönderme var.

18

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Niçün böyle karâr üzre degüldür hâlün ey deryâ
Senün hâletlerün her dem ider ‘âşıkları şeydâ

Senün bu deñlü çalkanmañ degüldür kendü re’yünle
Ezelde kim bilür saña ne hâlet virmiş ol Mevlâ

Cihân ırmagının suyun içersin dahı kanmazsın
Ne âteşdür ki olmışdur vücûduñda senün peydâ

Yanar bagrum akar yaşum senün cûş u hurûşuñdan
Tuyal’dan derdüñi cânım huzûrum kalmadı aslâ

Deñiz mevci gibi her bir kenâre kendün atmazduñ
Behiştî olmasa deryâleyin başuñda bir sevdâ

19

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Deşt-i gamda ben saña Mecnûn u sen Leylâ baña
Şöyle rahm itmez gidersün âh vâveylâ baña

Ey sehî serv-i bülendüm âteş-i ruhsâr ile
Vâdi-i Eymen dırahtı oldu ol bâlâ baña

Gâh olur kim bezm-i şevkuñde mahabbet câmina
Bir habâbî görünür bu künbed-i mînâ baña

Bilse la‘lün hikmetinden ben ne tahsîl itdügüm
Niçe yıl şâkird olurdu Bû-Alî Sînâ baña

18 RE. 8a, FB. 8b HM. 5214
2b ezelde] ezelden HM. 5214
4b Tuyal’dan] duyâl’dan, HM. 5214
5b deryâleyin] deryâleyün, HM. 5214
19 RE. 8a, FB. 9a

Çarh-ı hûnî mâh-ı nevden bir kemân almış ele²⁵¹
Ey Behiştî kasdı anuñ yâ sañadur yâ baña

20

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Dir nazar eyleyen ey zâhid-i gamgîn kaşuña
Hâne-i nekbetüñüñ tâkı yıkılmış başuña

Gösterüp halka riyâ bagruña taş baglarsın
Seni âdem sanur ey sûfî bakanlar taşuña

İhtilâf eyleme agyâr ile ey Yûsuf-ı hüsn
İ‘timâd itme eger ‘âkıliseñ kardaşuña

Yâr işiginde rakîbâ ideyin şöyle figân
Gökde bulut yogiken yıldırım insin başuña

Eyledüñ kendüñi hem-ser-zede gerdûna velî
Ey Behiştî agu katmazsa ‘acebdür aşuña

21

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Ey gönül dirseñ cefâkâr ki vefâ itsün saña
Mâni‘ olma ko murâdınca cefâ itsün saña

Halk-ı ‘âlem üstine gâhî güzer eyle şehâ
Her taraftan her kişi medh ü senâ itsün saña

Gûsfend-i cânumı ‘âlemde kassâb-ı felek
‘Âkıbet kurbân ider bârî saña itsün saña

²⁵¹ Beyit Ah. s. 335’de müstakil olarak geçmiştir.

20 SRE. 850. 135b

21 SRE. 850. 134a

Zâhidâ zulmetde kalduñ zühdi terk it ‘ışka gel
Şem‘-i ruhsârın habîbüm reh-nümâ itsün saña

Ey Behiştî hâl-bahş eyle belîg eş‘âruñı
İstimâ‘ itdükce zevk ehli du‘â itsün saña

22

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Seyl-i eşküm kim yeñilmez hâ’il olsa kâf aña
Yâr gelse öñine hoş sedd ider insâf aña

Ehl-i zevk ol i‘tibârât u ‘ibârâtı gider
‘İşk bir hoş hâldür sûfî ki sıgmaz lâf aña

Niçe yıllar itmese her kim ki dürd-âşâmlık
Çâre yok bezm-i mahabbetde sunulmaz sâf aña

Bezm-i ‘ışkuñda ölürsem hâkümi cem‘ eyleyüp
Kâse-i mey nakşını resm eylesün hazzâf aña

Ey Behiştî ‘örf esîri bâg-ı cennet ummasun
Mesken olursa sa‘âdetdür eger a‘râf aña

23

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ûlün

Bir âteş urdı âhum âsmâna
Ki kül oldu vücûdı yana yana

Gamuñdan tâze tâze dâglarla
Tenüm döndi nihâl-i ergavâna

22 SRE. 850. 137b

23 SRE. 850. 138b

Çemen sahnında ‘aks-ı ‘ârızuñdur
Letâfetler viren âb-ı revâna

Şarâba tevbe itmiş diyü sûfî
Nifâk itmiş beni pîr-i mugâna

Ecel câmin elüñden içse itmez
Behiştî gıpta ‘ömr-i câvidâna

24

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Ekşi sûret satmasun hiç bâde-i hamrâ baña
Gel berü sâkî yeter ol la‘l-i şîrîn-ter baña

Bende-i kemter sayal’dan ben gedâyı şâh-ı ‘ışk
Pâdişâh-ı dehr olanlar bende-i kemter baña

Her kaçan olsam şeb-i bahtumda güm-râh-ı visâl
Kûy-ı gam semtin kılavuzlar kamu ahter baña

Zulmet-i gamda du‘â-yı nûr idinsem hattıñı
Haşre dek yoldaş olurdu Hızır peygamber baña

Ey Behiştî rûh-ı pâk-ı Hâfız-ı Şîrâz imiş
Tıflıken ‘ışk âyetini itdüren ezber baña

25

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Çünkü ye’s itdüm visâlüñden senüñ ey bî-vefâ
Mümkün olduğınca eyle cânuma cevır ü cefâ

24 R. 1972. 112a-b, MM. İ. 2456. 1b

4a gamda] kabre MM. İ. 2456

25 R. 1972. 123a

Gazel-i Behiştî

Mübtelâyam bir vefâsı rahmı yok hercâ'îye
Olmasun 'âlemde kimse bencileyin mübtelâ

Göñlümüz bir merhabâ ile iderdüñ karšu şâd
Ey dirîgâ itmez olduñ gördüğüñce merhabâ

Bir elümde zülf-i dil-ber bir elümde câm-ı mey
Bundan özge olmaya 'âlemde billâhi safâ

Gam yime dünyâ-yı dñn içün denîler gibi sen
Ey Behiştî çün olur hükm eyleyen kâfdan kafa

26

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Nâ-murâd oldu gidenler kûy-ı kesretten yaña
Anuñ içün ehl-i 'irfân saydı vahdetden yaña

Halk içinde gördi yok seng-i melâmetden halâs
Vardı Mecnûn gitdi sahrâ-yı selâmetden yaña

Sayd-ı maksûda zafer bulmagıçün şeh-bâz-ı dil
Açdı himmet bâlini evc-i irâdetden yaña

Zâhidâ olmaga 'akl âlâyışinden pâk dil
Gel bizümle bir kadem deryâ-yı hayretten yaña

Âstân-ı şâha mesnedsüz Behiştî çâre yok
Terbiyetsüz tıfl 'azm itmez sa'âdetden yaña

27

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Âteş-i dûzahda yanmak emr iderseñ ger baña
Bî-edeblikdür ümîd-i çeşme-i Kevser baña

Çekmeye çâh-ı cünûndan taşra ben üftâdeyi
Her taraf olsa selâsil tendeki mûlar baña

Leblerüñsüz fûrkatüñ Mısırında ey Yûsuf-cemâl
Zehr-i kâtilden beterdür şerbet-i şekker baña

İllerüñ ‘aybın çekerdüm tevbekâr olmuş diyü
Şimdi kendüm tevbe eylersem ne dir iller baña

Künc-i ‘uzletde Behiştî bulmuşam genc-i ferâg
Neyleye ‘özü eyleyüp gerdûn-ı dîn-perver baña

28

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

Yâr-ı perî-ruhum ki gözümde nihân ola
Dîvânelik ‘alâmeti benden ‘ıyân ola

Sürmezseñ it rakîbi kapuñdan benüm gibi
Gözüme görünür ki mahallüñde kan ola

Derdüñden öldüğüm bilesin ey tabîb-i cân
‘Âşıklar arasında kaçan kim fîgân ola

Sûfî be illerüñ ne alursın günâhını
Tek kendü cürmüñi getüre pehlevân ola

27 R. 1972. 127b

Gazel-i Behiştî

28 R. 1972. 384a

Gazel-i Behiştî

Cüllâb-ı şî'ri tatlu çok eyle Behiştî kim
Şâyed bir ehl-i zevke düşe bir zamân ola

29

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Şeb-i hecr âfetüm oldu ne hâb u ne seher peydâ²⁵²
Ne gam-hânemde şem'-i şâdmânîden eser peydâ

Felek deryâsını gözden geçürse ebr-i gabrâyı
Benüm bir katre eşküm gibi kılmaya güher peydâ

'Acebdür şeref-i hüsnünde ebrûlarla ol çihre
İki dâne hilâl üstinde olmuş bir kamer peydâ

Yaşum cûş itdüren gönlümdeki gamdur ki deryâlar
Karâr itmez çün altında olan nâr-ı sakar peydâ

Okuñ Cibrîl'i 'ukbâ vasfın eyle kıldı kim oldu
Behiştî'nün vücûdundan takâzâ-yı sefer peydâ

30

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'îlü/ Fâ'ilün

Cânân lebinden irdi benüm sem'üme sadâ²⁵³
Gûyâ ki geldi 'âlem-i ervâhdan nidâ

Düşmen niçün göge çıkarur dûd-ı âhunı
Ol ejder anı bir gün idinmez yeñi gıdâ

Dün yarısında yarar işigin eylerem tavâf
İrte namâzını kıluram Ka'be'de edâ

29 R. 1973. 142b

²⁵² Beyit, 5. beyitle birlikte AÇ. s. 208'de de yer almıştır.

30 R. 1973. 142b

²⁵³ Beyit KF. s. 27'de de beyit olarak geçmiştir.

Sûfî iderdi bezm-i safâdan yaña güzer
Kûy-ı riyâyâ çekmese yanındagı ridâ'

Almaz Behiştî 'aynına hâk oldugın velî
Korkar hayâlün ola diyü dîdeden cüdâ

31

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ger baña rihlet müyesser olsa 'ukbâdan yaña
Bakmayam bir kez dönüp vallâhi dünyâdan yaña

Âteş-i gam ger vücûdum hânesin kılssa remâd
Açmayam minnet gözin 'âlemde deryâdan yaña

Ay u gün âyîne-i maksûdum olursa dahı
Bir nefes yüz tutmayam bu çarh-ı mînâdan yaña

Âftâb-ı 'ışk tâbından yanaram sanmañuz
İltimâs-ı sâye iltem serv-i bâlâdan yaña

La'l-i cânân gibi cân virse Behiştî câm-ı mey
Kılmayam hergiz ayak seyrin Kalata'dan yaña

32

Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

Kaçan yanumca salınsa o kâmet-i bâlâ
Benüm ne Sidre görünür gözüme ne Tûbâ

31 AE. M. 563. 35a-b, MK. A. 1694. 50b, MM. İ. 2456. 1a-b

Velehû

2b gören] gözin MM. İ. 2456

4b iltem] ilter AE. M. 563, MK. A. 1694

32 MK. A. 803. 126a, MO. I. 926. 26a, Ah. s. 336

Behiştî el-vâ'iz

1a yanumca salınsa] salınsa yanumca MO. I. 926; Kaçan yanumca salınsa] uzalduğınca yanumdan Ah.

Çogalsa zerre irişmez ziyâ-yı şemse zevâl
Hatâ ne olsa ruhuñla gubâr-ı hat peydâ

Cihânda kadre irişmek degül mi Mecnûn'a
Yanında bir şeb añılmak mehâsin-i Leylâ

Nasîhat eyleyigördüm şu deñlü tıfl-ı dile
Levend-i 'ışk o da senden kesilmedi kat'â

Behiştî bendeñi öldür efendi tîguñile
Eger hasedden ölürse 'adû cehennem-râ

33

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

Özler gönül visâlûñi irmek muhâl aña
Eglence ola gibi ölince bu hâl aña

Elem degüldür ol ki ölem tîr-i yâr ile
Elem budur ki yazıla cürm-i vebâl aña

Ol nûr-ı 'izzet şeklini ey meh görüp felek²⁵⁴
Levh-i ufukda hâl ile yazmış misâl aña

Gamgîn olup oturmayaalum kûy-ı yârda
Şâyed sirâyet eyleye bizden melâl aña

Hergiz Behiştî'yi bogdı merhamet nûr²⁵⁵
Ger dest-gîr olmaya hüsn-i me'âl aña

2 -Ah.

3 -Ah.

33 HM. 5300. 36a, B. 2127. 55b

2a elem] ölüm B. 2127

²⁵⁴ Mısrada vezin bozuktur.

²⁵⁵ Mısrada vezin bozuktur.

5a bogdı merhamet nûr] yoğdı merhamet yüzi B. 2127

5b olmaya hüsn-i me'âl] olmasa hüsn-i makâl B. 2127

34

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Ger hisâb-ı cürmden soñra ola yarın ‘azâb
Ben muazzeb olmazam zîrâ günâhum bî-hisâb

Yüzüñe bakup dehânuñ gördüğümce sanuram
Zerrenüñ yidi felekde oldı cirmi âftâb

Hatt-ı ruhsâruñ ziyâd eyler bahâr-ı hüsnüñi
Hâşiye yazıldugınca mu‘teber olur kitâb

Fursat el virse kemânuñ sîneye çeksem diyü
Nâle-sâz oldum belâ bezminde mânend-i rebâb

Ey Behiştî’ nüñ gözi yaşını bârân eyleyen
Zülfüñ ucından delürdi taglara düşdi sehâb

35

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtün/ Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtün

Ken‘ân-ı hüsn içinde yokdur senüñ gibi hûb
Didâruñı göreydi Yûsuf sanurdi Ya‘kûb

Şîrîn lebüñle kendin bir görmek ister imiş
Cânâ meger gözine kandüñ düşüp durur çûb

Zâhid didüklerinüñ bezme yarar yeri yok
Rîşin meger kılavuz meclis yerine cârûb

Bûs-ı kenâra râzı olmak gerek mestler
Âdem yaradılal’dan budur habîbüm üslûb

34 RE. 8b, FB. 9a

35 RE. 8b-9a, FB. 9b

Meydân-ı ‘ışk içinde çevgân-ı zülf-i yâra
Az kaldı kim Behiştî baş vire hemân tob

36

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Baña yetmez mi seg-i kûy-ı habîb
Ne belâdur başuma seng-i rakîb

Gâfil olma bâde-i hoş-bû gibi
Sâkıyâ olmaz dimâg-ı hâr tîb

Bezm-i bâga da‘vet eyler sanuram
Eyyühe ‘l-hullân ** didügince hatîb

Ehl-i ‘ışkı ayaga bandurmadın
Rûy-ı cânândan elin çeksün edîb

Gabgabun itme Behiştî’den dirîg
Çok mîdur bir ‘âşık bir dâne sîb

37

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Ma‘ni ma‘mûr olsun olursa n’ola sûret harâb
Gâfil olma evliyâu’l-lâh olur *tahte ‘l-kıbâb* *

Ejdehâ-yı kahr-ı Yezdân iltikâm eyler seni
Ehl-i Hak şânında ey dil söyleme bâtıl cevâb

Ey basîretsüz kerûbîlerle çingân bir midür
Kanda hem-pervâz ola şeh-bâz-ı evcile gurâb

36 RE. 9a, FB. 9b, Tr. 80 s. 346.

2b dimâg-ı hâr] dimâg-ı cân Tr. 80

** Ey dostlar!

37 RE. 9a, FB. 9b,

* Kubbenin altı

İrmedi irmek dahı yok gayrı sâlik sâlike
Gelmez erbâb-ı yakîne bakan ehl-i irtiyâb

Sen tevekkül pîşesinde sayduñ eyle şîrveş
Cîfe üstinde Behiştî ko cidâl itsün gurâb

38

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Gam göñül kal‘asın aldukça budur kim üslûb
Anı feth itmege atışduravuz bir iki tob

Tâze peykân ile kandîlûñ içinde tîrûñ
Olmış ey kaşı kemân şem‘-i şebistân kılup

Hat okurken düşe ‘aks âyîne-i ruhsâra
Korkaram anuñ içün yazmaga yâre mektûb

Yûsuf’ı görmegile giryeden a‘mâ oldı
Ey habîbüm seni görse nic’iderdi Ya‘kûb

Hat-ı nev olsa Behiştî leb-i cânânda ne var
Ne hazer kand-ı nebât ile olursa bile çûb

39

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâîlü/ Fâ‘ilün

Göñlüm senüñle ben yalıñuz kaldum ey habîb
Düşmenlerüm de bencileyin olmasun garîb

Ey cân tabîbi gabgabunuñı görelî gözüm
Bir hastedür ki göñlüm ider ârzû-yı sîb

38 RE. 8b (kenarda), FB. 10a

39 R. 1972. 131a, R. 1972. 134a, MM. İ. 2456. 6a

Gazel-i Behiştî

Câdû gözüñ füsûnı ile ben zebûnuñam
Ta‘lîm-i şîve itdi saña var ise edîb

Çekmek olurdu gayrılarıñ ser-zenişlerin
Bagrum başına ta‘ne taşın urmasa rakîb

Her ne ‘aded havâle olursa Behiştî’ye
Cânân cefâsı deñlü biri olımaz mehîb

40

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Devr-i gül geçdi dirîgâ içmedüm gül-gûn şarâb
Bu melâlinden be-gâyet dostlar hâlüm harâb

Gerçi kim şerbet virüp perhîz umar eyler tabîb
Olmaya bir şerbet-i sâfî velî çün la‘l-i nâb

Her kişi gül-çihresiyle ‘îşde bülbül gibi
İñlerem ben hâr-ı gamdan toldı göñlüm ıztırâb

Ehl-i diller bezm-i gülde mey içün bülbül olur
Âh kim gam âteşi eyler benüm bagrum kebâb

Ey Behiştî hikmet ile sıhhat isterseñ müdâm
Koma ol dârûyı sen elden ki eyler şeyh u şâb

41

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Yâr-i sâfî-dilden irmek gûş-ı câna bir cevâb
Hızr elinden içmege beñzer kişi bir kâse âb

2b hastedür kim] hasteyem ki R. 1972

5a ‘aded havâle olursa Behiştî’ye] ‘adû havâle Behiştî’ye olsa gam degül MM. İ. 2456

40 R. 1972. 135a

Gazel-i Behiştî

41 MM. İ. 2456. 4a, B. 2127. 27a

‘Ârız olmışdur diyü gavgâ-yı bülbülde sadâ
Goncanuñ başına şeb-nem sürdi gülşende gül-âb

Ey sanem deyr-i felekde şemse-i ruyuñ görüp
Nakş-ı dîvâr oldı kaldı hayretinden âftâb

Zâg-ı gamlar bâm-ı sînemde perîşân oldular
Nâle tîrin salduğı gibi kemânından rebâb

Nâr-ı gam bagrum Behiştî şöyle biryân itdi kim
Haşre dek hâk-i mezârumdan gele bûy-ı kebâb

42

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Göz terâzûsıyla olmaz hüsn-i bî-haddüñ hisâb²⁵⁶
Olmaz ey Yûsuf-cemâlüm bahra peymâne habâb

Beñzedügiyçün hilâl ebrûña kurbân oldugum
Sîneye alup kemânı nâleler eyler rebâb

Katı güc ancak kadeh meclisde agzuñ öpdüğü*
Bezme geldükce kolayına köpürmezmiş şarâb

Sâye sal ey ebr yandum bu harâretlerle kim
Yüz sürer yürür izi tozına yârüñ âftâb

Ehl-i bezm ortaya almışlar idinmişler meze
Bagrumuñ biryânına ta‘n eyledügiyçün şarâb

2a sadâ‘] cidâl MM. İ. 2456

42 HE. 244. 120b, R. 1973. 142b

Behiştî Fermâyed

²⁵⁶ Beyit 5. Beyitle birlikte Ah. s. 335’de de yer almıştır.

1b habâb] hisâb R. 1973

* Gazelin R. 1973 nüshasında varak eksikliği nedeniyle 3 beyti var.

3 -R. 1973

5 -R. 1973

Göz uruyor seyrine yer yer feleklerde nücûm
Alnuña öykünmege yüz tutdugunca mah-tâb

Ey Behiştî derdi yetmez mi hasûda sen dahı
Şi‘r-i pür-sûzuñla bir yanından eylersin ‘azâb

43

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘ilü/ Fâ‘ilün

Sensüz varup içerssem eger bir kadeh şarâb
Nâr-ı gamuñdan eyle benüm bagrumı kebâb

Vuslat metâ‘ın alımadın nakd-i cân ile
Bâzâr-ı gamda bâtıl imiş evdeki hisâb

Başın rakîbüñ ezmeye mi seng-i bed-du‘âm
Mahv olmaya mı üff diyicek pür-hevâ habâb

Sordum dehân-ı dil-beri gülşende goncaya
Dem-beste kaldı niçe zamân virmedi cevâb

Ta‘n-ı ‘adû Behiştî’ye sanma keder virür
Bahrı mülevves eyleyimez her zerre kelâb

44

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Sen hırâm itseñ çemende dâmenüñ cârûb olup
Gam perîşân olmaga başlar gubâr-üslûb olup

6 -R. 1973

7 -R. 1973

43 MM. İ. 2456. 4a

44 MC. 735. s. 51

Behiştî

Almaga dil kal‘asın hüsn ü melâhat leşkeri
Bir araya geldi şâhum gabgabunda top olup

Ey habîbüm sen tururken gayra meyl itmez gönül
Âdeme Yûsuf gerekdür sevmeye Ya‘kûb olup

Safha-i la‘lünde ki hattun mahabbet-nâmedür
‘Âlem-i ervâhdan geldi baña mektûb olup

Mâh-ı ‘âlem-tâba ahşam ‘arz-ı hüsn itdi o mâh
Ey Behiştî yerlere düşdi yüzi mahcûb olup

45

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Dâr-ı gurbetde gamun gördüm gezerken yâd olup²⁵⁷
‘Âşnâsın bulmuşa döndüm sevindüm şâd olup

Yûsuf-ı dil olalı çâh-ı ‘alâyıktan birün
‘Âlemün sultânı oldum gussadan âzâd olup

Hâr-ı gam gül bergi oldum reng-i eşkümle n’ola
Gülşen-i küyünde raks itdürse âhum bâd olup

‘İşk-bâzîde cihân halkını kıldum behre-mend
Kanı Mecnûn kime ta‘lîm eyledi üstâd olup

Lâleveş ol la‘l-i Şîrîn’e irişmezse elüm
Ey Behiştî taglar akdarsam gerek Ferhâd olup

45 RE. 8b, FB. 9a, B. 2127. 54a-b

²⁵⁷ Beyit Ah. s. 335’de müstakil olarak yer almıştır.

4a ben gönül tıfına öğretdüm cünûn üslûbını B. 2127

46

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Yârise el çekdi benden hem-dem-i agyâr olup
Ey felek dahı baña n’itseñ gerek gaddâr olup

Sag u sâlim her kişi âzâdelerle seyr ide
Ben esîr-i pister ü bâlîn olam bîmâr olup

Bülbülñ burnı dibinde gonca-i hoş-bû velî
Virdi etrâf-ı gülistânı fenâyâ zâr olup

Ravza-i ‘ömrine her kim salmaya âb-ı salâh
‘Âdem olmak yokdur ol ‘âlemde ber-hurdâr olup

Çeşme-i eşki Behiştî’nüñ revân oldukça yâr
Sahn-ı sıhhatde salınsun serv-i hoş-refât olup

47

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Câna kasd eyler kaşuñ yâyı hadeng-endâz olup
Çeşmüñ âdem öldürür mest-i şarâb-ı nâz olup

Bir niçe dil murgı kim kendü hevâsında uçar
Göz yumup açınca alursın anı şeh-bâz olup

Agzı sırrın gonca la‘lûñden haber fâş eylemiş
Ey gül-i handân ne dirdüñ sen aña hem-râz olup

Dün gice künc-i belâda subha dek ‘iş eyledüm
Meclisümde eşk-i çeşmüm bâde-âşâm-sâz olup

46 SRE. 850. 133b

47 MK. B. 208. 40b

Ey Behiştî ol hunînuñ hele cevri çoh ise
Ne'ylesin 'âlemde sag olsun vefâsı az olup

48

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Göz yumup ey dil cihândan kendü cânânuñ gözet
Olma hâristâna mâ'il gülşen-i cânuñ gözet

Çünkü uçduñ âşiyân-ı sîneden ey murg-ı dil
Gayrı şâha konma ol serv-i hırâmânuñ gözet

Zerrece dünyâ yüzini görmesem dirseñ eger
Rû-be-rû ol bir dem ol hurşîd-i rahşânuñ gözet

Ol perî her dîve olmasun musâhib diriseñ
Ey dil Âsaf gibi dergâh-ı Süleymân'ıñ gözet

Virme dünyâya Behiştî söz bahâristânını
Andelîbe çıka zâguñdur gülistânuñ gözet

49

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Baňa yetmez mi be-hey sûfî bu deñlü tâ'at
Ki der-i meykedede mu'tekifem her sâ'at

N'ideyin istemezsin saglığı düşmen görsen
'İşkuñuñ derdi tabîbüm baňa 'ayn-ı sıhhat

İşigüñde göricek itlerüñi göñlüm dir
Bunlaruñ devletidür insâna cihânda devlet

48 MC. 735. s. 50

Behiştî

49 RE. 9b, FB. 10a

Sa'yile gelmişüñüz ırma nişân yerinden
Tîr-i gamzeñ salıvir çekmeyelüm hîç zahmet

Sihr ider sözleri üstine Behiştî gâlib
Ehl-i 'irfân hep anuñ şî'rine eyler ragbet

50

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Bezm-i 'ışkuñda cihân halkın iderdi bulsa mest
Tıfl-ı dil şol hûba beñzer kim ola 'âşık-perest

Serv kaddüñ ser-bülend-i 'âlem itmiş hüsnüñi
Hâk-i pâyüñ özleyen olmak gerek su gibi pest

Şöyle bil ey seng-i ta'nile benüm gönüm sıyan
Bezm-i 'ışkuñ kâse-i fagfûrını itdüñ şikest

Nev-bahâr oldı gülistâna gelen rinde çenâr
Gel buyur diyü işâret itmegiçün açdı dest

Bâmdâd-ı haşre dek bilmez Behiştî kendüi
Şol kadar lâ-ya'kıl itmişdür anı câm-ı elest

51

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

'Azm-i kûhsâr idüp anda yûri bir hoş yer tut
Jâlesin bâde anuñ lâlesini sâgar tut

Elüñi çek gül-i ahmerden añup hâr elemin
Zahm-ı hûnînüñi sîneñde gül-i ahmer tut

50 RE. 9b, FB. 10a

51 RE. 9b, FB. 10b

Mâlik-i dürr-i visâl eylerise dost ne gam
Bu cihân halkını hep düşmen-i bed-gevher tut

Dâr-gîrûnde şehâ yarıcuñ Allâh olıcak
Hasm-ı bî-fâ'ideñe yer yüzini leşker tut

Mutribâ meclise hâlet vireyin dirseñ eger
Dâ'imâ dilde Behiştî gazelin ezber tut

52

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Kime kim mülk-i kanâ'atde riyâzet ola kût
Odur ol murg-ı dilin bülbül-i bâg-ı melekût

'Ömrüñ eyvânını nakş eyleyen ey dil gözüñ aç
Yazmış ol hâne hayâtına ki *el-mer'i yemût**

Dümbekîler eser-i fakr u fenâ gösteremez
Nitekim merd-i kalender idemez lâf-ı bürût

Âhumuz hasret-i la'lüñle göge çıkdı yine
Sanma 'Îsî-nefes oldugumuz buldı sübût

Mevc-i eşkümde gözüm tutdı hayâl-i yâri
Yutdı deryâda Behiştî nite kim Yûnus'ı hût

53

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Gonca ser-hoş lâle kanzîl serv-i hoş-refîâr mest
Bâde-i vahdetden olmış ser-te-ser gülzâr mest

52 RE. 10a, FB. 10b

* *Kişi ölür*

53 RE. 10a, FB. 10b, R. 1972. 137b-138a, R. 1973. 72a

1b, ser-te-ser] ser-be-ser, R. 1973, R. 1972

Zâhidâ ben meclis-i meyden nice zevk itmeyem
‘Âşıkâ eyler vefâlar olıcak ol yâr mest

Sunmadın güller hezârân dâstâna câm-ı mey
Bezm-i ‘ışkuñda ben olmışdum senüñ sad-bâr mest

Mest-i dünyâ gaflet uyhusundan uyanmak mı var
Degme derdile olur mı hâbdan bîzâr mest

Bir şarâbuñ mesti olmışdur Behiştî kim anuñ
Cür‘asından oldı mecmû‘-ı cihân hem-vâr mest

54

Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün

Şeb-revân-ı mesâlik-i himmet
Bulsalar tañ mı Ka‘be-i vuslat

Muzlim odur dil-i perîşânum
Şevk-ı yârânda şem‘-i cem‘iyyet

Gam-ı Leylâ’dan hoş teferrücdür
Dil-i Mecnûn’a Vâdi-i hayret

Tâk-ı ebrûñı yıkma kim yokdur
Baña bir dahı kıble-i hâcet

Pür-güher eyle nazm-ı hârını
Ko Behiştî cihânda bir san‘at

2b vefâlar] vefâlı R. 1973

3a sunmadı kemter hezârân dil-sitâne câm-ı mey R. 1972; Câm-ı gülden bir ‘aceb mey var imiş biz bilmedin RE, FB; 3b Bezm-i ‘ışkuñın ben olmışdum senün sad bâr-mest, R. 1972; Olmuş ol meyden hezârân dâstân sad-bâr mest FB, RE

4b hâbdan bîzâr] hâbından bîdâr R. 1973

5b mecmû‘-ı cihân hem-vâr] mecmu‘ hâbdan bîdâr R. 1972, R. 1973

54 RE. 10a, FB. 11a

55

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Fe‘ûlün

Göñül ‘âlemde erbâb-ı hamîyyet
Olursa gayra itmez ‘arz-ı hâcet

Okuñ sînemde konmayup geçel’den
Harâba yüz tutupdur ol ‘imâret

İşigüñ taşı bâlîn olsa bir şeb
Olurdum tâ sabâha deñlü râhat

Bülend itmek gerek himmet dırahtın
Kona başa ey dil murg-ı devlet

Behiştî ehl-i ‘ışka uydı gıtdı
İmâmı oldu anuñ ol cemâ‘at

56

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘îlün

Kâdî meger müselles-i şürbümden oldu mest²⁵⁸
Kim meykede kapusını açdurdı darb-dest

Zâlim degül mi muhtesib-i bâd-ı bî-emân
Kılmış çemende kâsecüğün lâlenüñ şikest

İrmez ayagın öpmege serv-i bülendümüñ
Yolında olmayınca kişi sâye gibi mest

Feryâd-ı sûfinüñ eseri kalmaz anda kim
Mestâne na‘ra eyleye uşşâk-ı mey-perest

55 RE. 10b, FB. 11a

56 RE. 9b (kenarda), FB. 11a

²⁵⁸ Beyit Ah. s. 335’de de yer almıştır.

1a meger] yine Ah.

Kimdür saña belî dimeyen ey Behiştî kim
Var sözlerüñde râyiha-i bâde-i elest

57

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Gel ey dil tahtuñı Yûsuf gibi Nîl üzre kurduñ tut
Süleymânveş habâb-ı haymeñi göge uçurduñ tut

Bu dehr-i bî-sebâtuñ ni‘metinde çün bekâ olmaz
Murâduñca nefâ‘is kısmına dendânı urduñ tut

Cihâna şâh olanlar oldular birbirine ma‘zûl
İrüp ol mansıba sen dahı kulluklar buyurduñ tut

Nice Dahhâk’a kanlar agladup mânend-i Efrîdûn
Hezârân Erdşîrûñ pençesin şîrâne burduñ tut

Behiştî çün teneffüsden kalur âhir sabâ-yı ‘ömr
Murâduñ gülşeninde niçe yıl esdüñ savurduñ tut

58

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

La‘l-i cânânı kimüñ k’eyledi dendânı şikest
Yeridür taşlar ile eyleseler anı şikest

Vuslatuñda lebüñe irgüren ey cân hicrân
Kılur ey rûh-ı revânum dem olur cânı şikest

57 RE. 10a (kenarda), FB. 11b, R. 1972. 137a, MC. 735. 49a, B. 2127. 87a-b

1a kurduñ] kurdanuñ MC. 735

1b habâb-ı haymeñi] tınab-ı haymeyi MM. İ. 2456

2a sebâtuñ] bekânı MM. İ. 2456; bekâ olmaz] sebât olmaz MM. İ. 2456

2b nefâ‘is] nefâsı, MC. 735; dendâne urduñ] dendânı urdunuñ MC. 735

3b buyurduñ] buyurdunuñ MC. 735

4b burduñ] urdunuñ MC. 735

5a sabâ-yı ‘ömr] sabâ ‘ömrî R. 1972; 5b, savurduñ] savurdanuñ MC. 735

58 R. 1972. 143a

Gazel-i Behiştî

İsterüz Hızır hatuñ beklesün ey cân gelsün
Kılmasun kimse leb-i Çeşme-i Hayvân'ı şikest

Gül-‘izârum ‘acebâ niçe dikendür iden
Bâg-ı hüsnünde ki bu gonca-i handânı şikest

Hâtem-i la‘lûni cânâ kim idüpdür böyle
Kankı eyledi dil-i mühr-i Süleymân'ı şikest

Yine bâzâr-ı belâgatde Behiştî nazmuñ
Kıldı kıymetde dür-i güfte-i Selmân'ı²⁵⁹ şikest

59

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Cengde itmek kızılbaş âl-i ‘Osmân ile bahs
Leşker-i mûr itmege beñzer Süleymân ile bahs

Döne döne âstânuñ rif‘atin aňlatmaga
Çıgırup âhum kılur gerdûn-ı gerdân ile bahs

Niçe döysün eşk-i çeşmüm şu‘lesi insâf it
Niçe bir itse gerek bir şem‘-i tâbân ile bahs

Gamzekârum gamze-i hûn-rîzile kim solmasun
Kankı cân-sûzdur ki eyler tîg-ı bürrân ile bahs

Geldüğüm gördi götürdi ayagı Mecnûn-sıfat
Zen-perest itmez Behiştî merd-i meydân ile bahs

²⁵⁹ Metinde Süleymân'ı yazılmış ise de, iki kez tekrarlanan bu kafiye kelimesinin vezin gereği Selmân'ı olmasının uygun olduğunu düşünüyoruz.

59 R. 1972. 145a, MM. İ. 2456. 12b

Gazel-i Behiştî

3b tâbân ile] bârân ile MM. İ. 2456

4a hûn-rîz ile] hûn-rîzler MM. İ. 2456

4b cân-sûzdur ki eyler tîg-ı bürrân ile] cándur kim ider tîg-i bürrân ile MM. İ. 2456

5a gördi] görüp MM. İ. 2456

60

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Âh-ı âhestem ki eyler mâh-ı tâbân ile bahs
Bir sabâdur kim ider şem‘-i şebistân ile bahs

Ra‘d-ı âhum na‘rasın gûş eylese maglûb olur
Mevc-i eşküm gâlib olur itse mel‘ân ile bahs

Nice döysün eşk-i çeşmüm şu‘lesi insâf ide
Nice bir itse gerekdür şem‘ bârân ile bahs

Nîm-hurd-ı la‘lûñ olan lukma ey rûh-ı revân
Gâlib olur eylese hükminde Lukmân ile bahs

Geldigüm görüp götürdi ayagı Mecnûn’ı mest
Zen-perest itmez Behiştî merd-i meydân ile bahs

61

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Âh-ı âhestem ki eyler mâh-ı tâbân ile bahs²⁶⁰
Ol sabâdur kim ider şem‘-i şebistân ile bahs

Ey perî-sîret rakîb-i dîvi kılduñ çün esîr
Hatt-ı la‘lûñ eylesün mühr-i Süleymân ile bahs

Hat çeküp hüsnüñ kitâbına hâlel virmezse dûd
Hiç unutma eyle yarın hûr u gılmân ile bahs

60 RE. 10b, FB. 11b

61 R. 1972. 145a

Gazel-i Behiştî

²⁶⁰ Bu gazelin ilk beyti divanın FB. 11b ve RE. 10b varığında diğer beyitleri farklı olarak yer almıştır.

İtmezem Mecnûn'a ben esrâr-ı 'ışkuñdan kelâm
'Âkıl u hûşyâr olan eyler mi hayrân ile bahs

Şâ'ir olmadın Behiştî 'âlem-i ervâhda
Nice yıllar eylemişdür rûh-ı Selmân ile bahs

62

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Kılsa merdümle n'ola haddüñdeki hâlile bahs
Eylemez mi noktalar akrân u emsâlile bahs

Şâluma tañ eylese bed-hû rakîb olmaz 'aceb
Seg gedâ görse anı koyup ider şâlile bahs

Eşk ucından gözlerüm şeb tâ-seher yıldız sayar
Hâceler sohbetde gûyâ kim ider mâlile bahs

Nev-cevânum câm-ı la'lûñ virdi bir hâlet baña
Eyleyem ilzâm idersem pîr-i sad sâlile bahs

Hâl bahş itsün Behiştî gibi şî'rin müdde'î
Yohsa bunda fâ'ide itmez igen kâlile bahs

63

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ol şeh-i hûbân giyel'den başına zerrîn tâc
Dil-rübâlardan alur hüsn içre bâc ile harâc

62 RE. 10b, FB. 11b, R. 1972. 144b, MM. İ. 2456

1b noktalar] nokta ger MM. İ. 2456

2b İtmese olmaz gedâ gördükce seg şâl ile bahs MM. İ. 2456; itmese olmaz gedâ gördükce biñ şâl ile bahs R. 1973

4a nev-cevânum] n'ola cânum MM. İ. 2456; virdi bir hâlet] bir hayât virdi MM. İ. 2456

5a hâl] cân MM. İ. 2456

5b bunda] bundan MM. İ. 2456; fâ'ide itmez igen] fâ'ide eyler degül, R. 1972; fâ'ide ider degül MM. İ. 2456

63 R. 1972. 149b

Gazel-i Behiştî

Nakd-i cânı isteme dîvâne dilden dil-berâ
Kimseye vîrânenen ‘âdet degül almak harâc

Bilmezem âhir ser-encâmum neye irse gerek
Lâ’ubâli ‘âşıkum ben dil-berüm nâzük-mizâc

Şâh olan her bendeye zâhir budur muhtâc olur
Şehlik oldur kimseye göstermeyesin ihtiyâc

Kimseyi bencileyin devrân pâ-mâl itmedi
Ey Behiştî devr elinden her kişi yer gerçi k’ac

64

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘ilü/ Fâ‘ilün

Hân-ı visâl ümîdini itme usuñı aç
Zîrâ ne agzuña düşer ey dil senüñ gülâc

Pîr-i mugânuñ ayagına düşdügüm bu kim
Destinde himmet itdügünüñ la’l olur zücâc

Sûfî diyen mürâ’îye virmek degül zekât
Ben kâdir olsam andan alurdum hele harâc

Olmuş çemende lâle siyeh saçlu bir gedâ
Şâhâne gerçi başına ol giyeridi tâc

Devlet degül midür ki Behiştî saña Hudâ
Virdi gönül gınâsı ile sıhhat-ı mizâc

65

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Dil serây-ı kâkülünden oldı sevdâî mizâc
Ey tabîbüm şerbet-i la‘lûñle kıl aña ‘ilâc

Kâse-i zehr olsa destûnden baña *‘azb-i furât**
Çeşme-i Hayvân lebûñsüz olıcak milh-ı ücâc

Dâmeninden kâkülûñ silker gubâr-ı pâyûñi
Müşk-i kıymet-dâra bildüm Çîn’de yogimiş revâc

Dil-rübâlarda komaz zîbâ ruhuñ şatranc-i hüsn
Herbirinûñ ruhları ey şâh olupdur gerçi ‘âc

İ‘timâd itme ki göñlüm râz-ı hüsnüñ saklaya
Şem‘i pinhân eylemek yokdur derûnunda zücâc

Pâdişehlerden Behiştî mansıb u câh istemez
Hiç bir sultân gedâya gösterür mi ihtiyâc

66

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Hızr-ı cân şîrîn lebûñle şöyle itmiş imtizâc
Çeşme-i Hayvân gelür olmuş mizâcına i‘câc

Olmuşam bir âftâbuñ mihr-i envârına gark
Kim güneş anuñ yanında subha kalmış bir sirâc

Bir piyâle mestiyem kim cür‘asın zabt itmeye
Bir yere cem‘ olsa bir câm olsa yutumaz zücâc

65 RE. 11a, FB. 12a

* “... *Bu tatlı susuzluğu giderici, şu tuzlu ve acıdır. . .*” **Kur’an** 25/53, 35/12

66 RE. 11a-b, FB. 12a

Senden ayru derd-i gam def'ine meyden çâre yok
Cân bedende olmasa sâkî müfîd olmaz 'ilâc

Hânkâh-ı 'ışkda nice mürîdüm var idi
Dahî Mecnûn'ıñ Behiştî yogiken başında tâc

67

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Biz saña bir dil ile medh ü senâ itmek güç
Kâdir olmadugını âdem edâ itmek güç

Sûfîlik sûreti bir hırka ile olur evet
Bir kişi kendözini ehl-i safâ itmek güç

Zâhid el al diyü her dem baña ibrâm eyler
Kolay el almak evet 'ahde vefâ itmek güç

Ben nice yalvarayın vasluñ içün agyâra
Rû-be-rû düşmenine kişi du'â itmek güç

Aşak olmakda imiş farz idelüm şimdi huzûr
Ey Behiştî kişi adını gedâ itmek güç

68

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

Çün gamuñla itdi gönül şöyle imtizâc
Kim çekmez oldu gayrı ta'âmı şehâ mizâc

Nev-rûz şâhı gülşene geldi teferrüce
Güller gümüş sahanlar ile çekdiler gülâc

67 RE. 11b, FB. 12b

68 R. 1972. 148b, MM. İ. 2456. 16a

Gazel-i Behiştî

1a Çün gamuñ ile gönül şöyle itdi imtizâc R. 1972

Konmuş ‘izâr sahnına Hindû-yı hâl-i yâr
Gelmiş diyâr-ı Rûm’dan almagıçün harâc

Deryâ-yı dîde doldı bî-had çıkup durur
Gelsün şehâ hayâlün eger kim alursa bâc

Bezmünde handesini işitse surâhinün
Tutar Behiştî bendeñi envâ‘-ı ibtihâc

69

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

‘Âşık iseñ eşk nakdin ber-murâd olinca saç
Kim visâl-i yâr bâzârında anuñdur revâc

Ben kuluñ gönder rakîbüñ nakd-i cânın alayın
Pâdişâh olanlar aldurmaz mı kâfirden harâc

Cism-i mecrûhumda döndi rişte-i cânum benüm
Ol fetîle kim anuñla zahm eylerler ‘ilâc

Yakmaga râh-ı hayâlünde senün kandiller
İki gözüm sanki olmışdur benüm iki zücâc

Derd ü gamdan çokdan ölürdi Behiştî haste-dil
İtmeseydi ger mey-i ‘ışkuñla tahsîl-i mizâc

3a Hindû-yı hâl-i yâr] Hindî-i hâl-i nâb R. 1972

69 R. 1972. 149a, SF. 3849. 124b-125a, MM. İ. 2456. 16a

Gazel-i Behiştî

2b aldurmaz] almaz R. 1972

70

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Vakt-i güldür savt-ı bülbül nagme-i bezm-i sabûh
Geçmeyen mey-hâne bâbından bulur sâkî fütûh

Şehr için seyr itdügüm nefsum hevâsiçün degül
Mehlikâlar gördüğümce hazz ider gâyetde rûh

Gark iderse eylesün tûfân-ı eşküm ‘âlemi
Tek saña virsün habîbüm Hak Te‘âlâ ‘ömr-i Nûh

Tıfl-ı dil hüsnüñ kitâbın añlamagıçün temâm
Kilk-i gamzeñ safha-ı sînemde yazmışdur şürûh

Ey Behiştî nâsîh-ı nâ-dânı şöyle eyle kim
‘Âşîka pend eylemekden tevbeler kılsun nasûh

71

Mefâ‘ilün/ Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün

Vücûd âyinesinde görünmeden eşbâh
Bihâr-ı ‘ışkuña gark idi ‘âlem-i ervâh

Sürüp çıkarmagıçün murg-ı cân-ı agyârı
Cenâb-ı kûyuña şeh-bâz-ı âhum açdı cenâh

İrişdürür beni ‘ışkuñ hevâları kapuña
Ki fülki maksada iltür muvâfık olsa riyâh

Uçurdı beñzümi dün yolda gamze-zen çeşmüñ
San iki merd-i harâmî havâle kıldı silâh

70 R. 1972. 151a, MM. İ. 2456. 17a

Gazel-i Behiştî

2b gâyetde] elbetde R. 1972

71 RE. 11b, FB. 12b, R. 1972. 151a

4b Uçurdı] Uçurdı R. 1972

Şeb olmaz idi nehârı Behiştî'nüñ gamdan²⁶¹
Anuñla ol güneş itse eger selâm sabâh

72

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Âhumı ra'd eşkümi bârân ider her bâr çarh
Yeridür ger zâr zâr iñlese gaddâr çarh

Şol kadar dökdüm gözüm yaşın ki oldı her felek
Çeşmesârı eşküm ayagında bir devvâr çarh

İhtiyâr ile döner sanma ser-i kûyuñda gün
Nûruñı görmiş sürûrından urur nâ-çâr çarh

Görinen meh sanma bir şâhuñ murassa' tâcıdur
Gâfil olma hâce 'ömrüñ 'aynıdur ayyâr çarh

Dûd-ı âhum murgına şeh-bâzlık göstermege
Ey Behiştî mâh-ı nevden eylemiş minkâr çarh

73

Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

Felekde ey yüzi gün mâh-tâbile Mirrîh
Semendüñ ayagina sîm na'l ü zerrîn mîh

Baňa berâber olur mıydı sadra geçse rakîb
Ne deñlü zerd ise terkîb olunmaz zırnîh

²⁶¹ Beyit AÇ. s. 210'da da yer almıştır.

5b selâm sabâh] selâm u sabâh R. 1972

72 R. 1972. 156a, MM. İ. 2456. 19a

Gazel-i Behiştî

1b zâr zâr iñlese] zâr iñler ise MM. İ. 2456

3b nûruñı] yüzüñi MM. İ. 2456

73 RE. 12a, FB. 12b

Nişân-ı sîb-i sinânem dıraht-ı mîve gibi
Nihâl-i 'ışkuñ ural'dan zemîn-i sîneye bîh

Nasîhat itmege 'uşşâka ey yüzi mushaf
Müjeñ satırları olmışdur âyet-i tevbîh

Gazel didüñ ki Behiştî yine kıyâmete dek
Der-i sühandâ bu mısra'lar ola târîh

74

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Subh-dem yırtup yüzün gark olsa tañ mı hûna çarh
Bunca dürr-i bî-hisâbı virdi bir altuna çarh

Bir ugurdan çeşmesâr-ı eşkümi kıldum revân
Ola kim bir dem murâdum kutbı üzre döne çarh

Gelmişem bezm-i vücûda ikiden hâlî degül
Yâ ümîdüm bâdesin yâ zehr-i hasret suna çarh

Dâ'im eşk-i surhile dûd-ı siyâha hem-demüz
Rengler virmekdedür 'uşşâka gûne gûne çarh
Dem-be-dem yaşum döker beñzer cenâbet ehlidür
İster ol âb-ı revân ile Behiştî yuna çarh

75

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Sâki-i gamgîn bâde sun ki gül-bîn oldu bâd
Okıdı gülşende bûlbûl âyet-i *kul yâ 'ibâd**

74 RE. 12a, FB. 13a, R. 1972. 156a-b

5a beñzer cenâbet ehlidür] yürür meger nâ-pâkdür R. 1972

75 R. 1972. 161a-b

Gazel-i Behiştî

* Ey ibadet eden kullarım! **Kur'an** 39/10. ve 53. ayetler

Geldi yârân-ı safâ cem‘in perîşân eyledi
Muhtesib gibi cihânda görmedüm ehl-i fesâd

Nakd-i vakti ‘işrete harc it bahâr eyyâmıdur
Dehr fânîdür esâs-ı ‘ömre itme i‘timâd

Baňa Mecnûn-ı zamân didükleri Hak nüktedür
Lîk sen meh-pâreye Leylâ demek bâtlı ‘inâd

Kadrüni zâhid ne bilsün sâgar-ı pür-bâdenüñ
Ey Behiştî zevk ider mi Âb-ı Hayvân’dan cemâd

76

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘ilü/ Fâ‘ilün

Gökde uçarsa düşmenüñ itme i‘timâd
Cennetde olsa eyleme şeytâna i‘tikâd

Şevkuñla raks urur diyü gözüm tolagelür
Görsem taharrük eylese kûyuñda gerd-bâd

Ruhsâr-ı yâre irmedi kıymetde berg-i gül
Dellâl-ı bâd egerçi anı eyledi mezâd

Tîrüñ cihânda gam rakamın yazmaga kalem
Zahmum devât içindeki hûn-ı siyeh midâd

Hattuñ görince didi budur nâme-i ecel
Sanma Behiştî’yi güzelüm aňlamaz sevâd

77

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

Zencîr-i 'ıskuñ urmasa bir bend-i nâ-bedîd
Kûh-ı cünûna çokdan olurdum revân demîd

'Îd-i cemâl-i yâre irişsem gözüm yaşı
Virmez huzûr nite ki bârân zûr-ı 'îd

Şeb-tâ-seher gamuñda kalup ey güneş felek
Hasret sirişk-i dîdelerin eylemiş sepîd

Rûyuñ hayâlini n'ola dil alsa dîdeden
Lâyık mıdur ki suya düşe mushaf-ı mecîd

Boynuñda bûse borcu tururken Behiştî'ye
Zulmile hatt-ı la'lüñ anı eylemiş resîd

78

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

'Âşıklıgum görür komaz inkârını hasûd
İslâma gelmek olmaz imiş degmede cehûd

Eflâk bâr-ı cevruñi götürmege diyü
Ey mâh dûd-ı âhumı kıldum saña 'amûd

Âhum revân olur felek-âstânuña
Bâlâya mâ'il olsa gerek kanda olsa dûd

Hüsnuñ görüp 'aceb mi yüzüm üzre düşdügüm
Mihrâbuñı görenlere lâzım gelür sücûd

77 RE. 12a (kenarda), FB. 13b

78 RE. 12b, FB. 13b, MM. İ. 2456. 31a

2b saña]aña MM. İ. 2456

3 -MM. İ. 2456

Nâlem gibi eser idemez kalb-i ‘âşık
Meclisde Zühre çengin alup eylese sürûd

Yıkmak gazâ degül mi şehâ top-ı âh ile
Üstüm alup turur gör e çü künbed-i kebûd

Dökdüñ Behiştî her tarafa sîm-i eşkümi
Var mı cihânda sencileyin bir sahî vü cûd

79

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Dehen-i telhuñile eyleme zâhid baña pend
Korkaram zühd-i kelâmuñdan ire câna gezend

Geçmişem bâdeden aslâ dönüşüm yok içerem
Şeyh-i şehir içme diyü baña virürse sevgend

Dilüm agzum tutulup agzına bakdum kaldum
Hak bu ol şûh-ı cefâ-pîşe ziyâde dil-bend

Ne revâdur giceler şem‘ ile meclis kurasın
Cilv’ide yüzüñe ol bir kara takyalu levend

Kâmet-i yâre Behiştî beni²⁶² beñzetdi diyü
Nereye basduğunu bilmezimiş serv-i bülend

80

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Kandasın gel ey hilâl-ebrû irişdi rûz-ı ‘îd
Yârdan ‘âşık bu günlerde ırag olmak ba‘îd

5 -MM. İ. 2456

7b sahî vü cûd] suhan-vücûd MM. İ. 2456

79 RE. 12b, FB. 13b

²⁶² Kelime RE. ’de olmayıp, FB. ’de dipnotta gösterilmiştir.

80 RE. 12b (kenarda), FB. 13b-14a

Sanuram mahşer yerinde câm-ı Kevser nûş ider
‘İdgâh içre lebünden bûse alsa bir sa‘îd

‘Arsagâh-ı ‘îd içinde görüp agyârı didüm
Kurtulurmuş habsden bayramda şeytân-ı merîd

Bâde nûş it za‘f-ı rûze zâ‘il olsun diriseñ
Kim cihânda aña beñzer şerbet olmazmış müfid

Ey Behiştî ‘ışk da‘vâsında kâzibdür şu kim
Kendüsini şâhidi öñinde kılmaya şehîd

81

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtün/ Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtün

Zemm itseler ‘aceb mi ‘ışkı fakîh ü zâhid
Birisi bir mürâ‘î birisi bir mu‘ânid

Mahbûba mâ‘il olsam sûfî ne ta‘n idersin
Lâzım degül mi yohsa da‘vâ-yı ‘ışka şâhid

Düşnâm-ı yârdan dil şöyle safâ alur kim
Pür-teşne buldı gûyâ bir kâse mâ-i bârid

Mâh-ı nevi felekde mihrâbuñ itdi râki‘
Hurşîd işigüñde ruhsâruñ itdi sâcid

Eş‘ârda Behiştî olduñ müsellemler el-küll
Hâkister olmasun mı reşk âteşiyle hâsid

82

Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

'Aceb mi olsa vücûdum nahîf u beñzüm zerd
Gamuñ ki câna geçüpdür ziyâde müşkil-i derd

Şeh-i vilâyet-i hüsnüñ gazel-serâyı idüm
Ezelde defter-i 'ışka yazılmadan bir ferd

Hevâ-yı nefsi elinde zebûn olan zendür
Bizüm bölükde gerekmez anuñ gibi nâ-merd

Rakîbe yaz nesîmi gibi mülâyimsin sen
Bize şimâl-i zemistân gibi mizâcuñ serd

Yüzümüze gel e bakmadı goncamuz hergiz
Behiştî gülşenümüzde açıldı ol verd

83

Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

Beni çekerdî lebüñden gelen kelâm-ı lezîz
Ecel şarâbını sundı baña bu câm-ı lezîz
Çü hân-ı hüsnüñi şîrîn idüp durur Rezzâk
Gelür baña gam-ı telhî anuñ ta'âm-ı lezîz

Dökersem acı yaşum yeridür gül şerbet-i vasl
Cihânda kâmunı kılmadı gitdi kâm-ı lezîz

Ne vaktin agzuma alsam şerîf-i nâbuñı oh
Dehânum acılığın def' ider o nâm-ı lezîz

Acıtdı cânımı fûrkat diyâr-ı yâr-ı ba'id
Getür Behiştî'ye ey yâr bir peyâm-ı lezîz

82 SRE. 850. 135a

83 R. 1972. 167b, MM. İ. 2456. 23a

84

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Hüsnüñe nev-hat lebün kim şekl-i çâr ebrû virür
‘Âşıkı öldürmege halvâ ile dârû virür

Şimdi ben ey dişleri dürr irmişem ol hâle kim
Çeşmesâr-ı eşkümün her lûlesi lü’lü virür

Hâlet-i nez‘de yârün tîgın ırgürmez misin
Yok midur ben teşneye şunda bir içim su virür

Ben firâkuñdan melûl iken cehennem yâd idüp
Zerrece kalmaz karârum çıkmaga cânım iver

Gamze-i yâre tutar her dem Behiştî sînesin
Bir dil-âverdür ki şemşîre siper karşı virür

85

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘ilü/ Fâ‘ilün

Her nesne çıktısa n’ola ma‘nîde tâkdur
Her vasluñ neticesi zîrâ firâkdur

Her dem gam odıdur kurudup kanın eşkümün
Yıldızsuz eyleyen beni bu ihtirâkdür

Her dâğı ‘ayn-ı sıhhat ola haste cismüne
Gel sîneme üşenme ki meşhûr ocakdur

Harc eyle nakd-i cânı tutarsañ reh-i visâl
Zâduñda hisset eyleme maksad ırakdur

84 RE. 12b-13a, FB. 14a

85 B. 2127. 29a

Şimdi Behiştî Rûm'da eñ mu'teber kemâl
Fazl ehline ta'assub u bugz u nifâkdur

86

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Niyyet itsem kûy-ı yâre itmege bir gün sefer
Zerrece kalmaz karârüm çıkmaga cânüm iver²⁶³

Bu meseldür kim alan bir kıldan alur mutribâ
'Ûduñı gördüm miyân-ı yârdan aldum haber

Kadd-i yârüñ 'ışkını sorsañ dile inkâr ider
Neylesün kim râst gelmez togrısın dirse eger

Sîne hûnîn eylemekde derd-i gam nâhûnları
Gamzeñ oklarından ey kaşı kemânüm beş beter

Ey gözüm nûrî Behiştî nice merdümdür diseñ
Dişlerüñ evsâfını nazm eylese dürlük döker

87

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Kaşlarıñ gibi 'aceb gül-bün-i cennet mi kopar
'Ârızuñ gibi gül-i bâg-ı letâfet mi kopar

Biricük kâmet-i bâlâyile ol serv-i revân
Bezm-i gülzâra hırâm itse kıyâmet mi kopar

Gel e insâf ide sûfî elüñi gögsüñe ur
Deff ü ney olmasa meclisde bu hâlet mi kopar

86 RE. 13a, FB. 14a

²⁶³ Bir önceki gazelin 4. Beyti olarak yazılan bu beytin ikinci mısraı matla beytinin ikinci mısraı ile aynıdır. Bir istinsah hatası olduğunu zannediyoruz.

87 RE. 13a, FB. 14b

Tıfl-ı dil hoş sevinür yohsa hilâlûñ göricek
Vuslatuñ ‘îdine bir hayr ‘alâmet mi kopar

Şimdiden soñra Behiştî gibi bu dünyâda
Dahı bir bülbül-i gülzâr-ı belâgat mi kopar

88

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Bâg-ı vasl üzre güzer kıl ‘Adne gir dîdârı gör
Vâdi-yi hicrânı seyr eyle ‘azâbe’n-nârı* gör

Nakd-i ‘ışk alduñsa ‘akl u câna aldandum dime
Virdügüñ gevherleri ko itdügüñ bâzârı gör

Bâde-i cân-perver imiş tûşe-i râh-ı sürûr
Menzil-i maksûda ey dil ayak ayak varıgör

Geldügi demler hayâlûñ üzre kılmaga nisâr
Gel neler hazırlamışdur çeşm-i gevher-bârı gör

Ol gül-i bâg-ı Behiştî kanda gitdi bilmezem
Ey sabâ yanuma lutf eyle yûri gülzârı gör

89

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Göricek cân yüzüñi sîneden uçmag ister
İricek mevsim-i gül murg-ı kafes bâg ister

Her seher çeşmine şeb-nem su seper gülşende
Hâbdan nergis-i mahmûrı uyarmag ister

88 R. 1972. 187b

Gazel-i Behiştî

* “Rabbimiz, bizi ateş azabından koru” **Kur’an** 3/16

89 R. 1972. 215a, MK. A. 547. 166b, SF. 3849. 134b, MM. İ. 2456. 44b

Gazel-i Behiştî

Dâne-i hâlûñ için zülf-i siyâha tolaşur
Bu göñül murgı tutılmaga meger ag ister

Eşkümü râha düşürmek dilese n'ola gözüm
Kanlumu âlile bir cânibe ırmag ister

‘Ârız u kaddüñedür meyl-i Behiştî gerçi
Kimi subaşılg ister kimi sancag ister

90

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

La‘lûñi rûz-ı ezelde ‘âşıka cân itdiler
Bir ‘arak aldılar andan Âb-ı Hayvân itdiler

Hasret-i la‘lûñle dökdüm kanlu gözden katreler
Anı kudsîler alup la‘l-i Bedahşân itdiler

Genc-i hüsn üzre kazâ bennâları ebrûları
Tâklar idüp binâ-yı zühdi vîrân itdiler

‘Işk meydânında nâ-hak yere kanlar dökmege
Gamze-i yâri belâ okına peykân itdiler

Ey Behiştî sâde ruhsâra çeküp hatt-ı gubâr
‘Aklumu alup beni ol nakşa hayrân itdiler

91

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Servlerde ne boyuñ gibi baña kad görünür
Tâze güllerde ne haddüñ gibi bir had görünür

3a siyâha] siyâh SF. 3849; tolaşur] dolaşur MK. A. 547

4b ırmag] ayırmağ SF. 3849; kanlumu] kanluyu MM. İ. 2456

90 RE. 13b, FB. 14b-15a

91 RE. 13b, FB. 15a

Bir Mesîhâ lebûñ ölümlisiyem şimdi ki ben
Cebhesinde gözüme nûr-ı Muhammed görünür

Nâz ile tâze nihâlüm yürüyüp kılsa hırâm
Servden kâmet-i bâlâsı ser-âmed görünür

Her ne mahbûba gözüm kim baka senden gayrı
Çihresi lehce-i agyâr gibi bed görünür

Yüzüñe baksa Behiştî senüñ ey hûr-likâ
Dîde-i himmetine devlet-i sermed görünür

92

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Her kaçan gam mülkine râhum olur
Hem-dem eşküm hem-nefes âhum olur

‘Âfiyet iklimine kılsam şitâb
Yolda fikr-i gabgabuñ çâhum olur

Bir gedâyam himmet itse mey-fürûş
Evc-i gerdûn taht-ı dergâhum olur

Reh-nümâ-yı kûy-ı vuslat ‘âşıkâ
Gam şebinde ol yüzi mâhum olur

Yüzini görsem Behiştî sanuram
Gülşen-i cennet nazargâhum olur

93

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

Dirler ki haste dillere la'lüñ devâ olur
Hey ne devâ ki anı gören mübtelâ olur

Cevr itme baña sen de seversin birin sakın
Bugün n'ola bañayise yarın saña olur

'Ukbâya 'azm idem gibi dünyâyı terk idüp
Zîrâ koyun güzelleri hep bî-vefâ olur

Bir baş esîrûñ olmaga bir bûse vir baña
Kat'â tereddüd itme ki senden yaña olur

Sevsem Behiştî bir güzeli yâd olur hemân
Göñlüm alınca bir iki gün âşinâ olur

94

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Her kaçan yârûñ yüzün görsem gözüm giryân olur
Yılda bir bayram olur anda dahı bârân olur
Dem olur sûfî hayâl-i dil-rübâlarla benüm
Kasr-ı cennet gibi çeşmüm menzil-i vildân olur

Keşf ider dünyâyı bir yerde karâr itmez göñül
'Âhirü'l-emr âstân-ı yârda mihmân olur

Eşk-i çeşmümden hazer eyle ne deñlü azise
Cem' olup o katreler bir gün sakın 'ummân olur

Nâle-i dilden Behiştî sîne-i vîrânumuz
Beñzedi ol hâneye kim anda genc oğlan olur

93 RE. 14a, FB. 15a-b

94 RE. 14a-b, FB. 15b

95

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün/ Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün

Ben bir hümâ-yı 'ışkam gerdûn baña kafesdür
Ser-hân-ı himmetümde Sî-murg bir megesdür

Alnuñ levâmi'inden meh-pâre tâb-ı kemter
Ruhsâruñ âteşinden hurşîd bir kabesdür

Cân murgına gıdâ-yı ruh olmaya münâsib
Hâl-i ruhuñ halîlüm şeh-dâne bir 'adesdür

Derdile turma ey dil âh it ki 'andelfbüñ
Bâzâr-ı 'ışk içinde sermâyesi nefesdür

Bir gül-ruhuñ Behiştî hattından añlanur ki
Bu kıst-zâr-ı dehrüñ mahsûli hâr u hasdur

96

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Sanma ruhsâruñ open nefsâni hâlet gösterür
Agzına âteş alup halka kerâmet gösterür

Su gibi göñlüm gözüm saña nice meyl itmesün
Kaddüñ ey serv-i hevâ-bahş istikâmet gösterür

Cevrüñe göre vefâ itmeñ gerek sen 'âşık
Pâdişâh oldur ki kullara 'adâlet gösterür

Ey semend-i devlet-i dehre süvâr olan saña
Gâfil olma ki felek râh-ı felâket gösterür

95 RE. 14b, FB. 15b

96 RE. 14b-15a, FB. 15b-16a

Ey Behiştî 'ışk-ı dil-bersiz geçen 'ömre göñül
Bir büyük cürm eylemiş gibi nedâmet gösterür

97

Müstef'îlün/ Müstef'îlün/ Müstef'îlün/ Müstef'îlün

Mey bir güneşdür menzili câm-ı felek-reftârdur
Maşrık yedi sâkî aña magrib dehân-ı yârdur

'Ömründe sûfî göremez bir kerre yüz ammâ bizüm
Her şeb şerâr-ı âhdan etrâfumuz envârdur

'Arz it 'izâruñ âteşin seyr it ne hâlet gösterür
Dil murgı dirler bende bir çâbü-k-semender vardur

Beñzüm bulmuşdur evet şevk-ı 'izâruñ dildedür
Sûretde bir hâkisterem ammâ derûnum nârdur

Cism-i Behiştî berbatı bezm-i belâdur turma çal
Kim zahm-ı tîguñ sînede ol berbata evtârdur

98

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Hayâl-i hançerüñ mülk-i vücûdum şehriyârdur
Susuz yanmışlara âb-ı revânuñ hükmi cârîdür

Göreydüñ eşk-i gül-gûnum ne yüzden renge koymışdur
Sanurduñ dâmenüm kûhsâr-ı hasret lâlezârdur

Meger kim âteşe karşı kebâbuñ raksını görmez
Diyenler sûz-ı şevkuñle semâ'um ihtiyârîdür

97 RE. 15a, FB. 16a

98 RE. 15a, FB. 16a

Çenârı gör elüñ açuk tut eyyâm-ı hazân irdi
Nisâr-ı zer bülend-âyînlerüñ bu demde kârıdur

Makâmumdan haber sorarsa ol serv-i revân gelsün
Behiştî'yem bu demlerde yerüm gülşen kenârıdur

99

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün/ Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün

Sanmañ felekde mihr ü mâhı sitârelerdür
Derd ü figânum içre iki şerârelerdür

Cây oldı çeşm-i tengüm la'l-i şeker-feşâna
Eşküm degül bu andan tamlar 'usârelerdür

'Âşıklarüñ namâzın kılmagıçün salâya
Her serv-i ser-firâzuñ kaddi minârelerdür

Çeşmümde tıfl-ı merdüm kan aglar ellerinden
Hâl-i ruhuñ bir iki üç yüz karelerdür

Ok gibi togrıyam ger da'vâ-yı 'ışk idersem
Aña nişân Behiştî sînemde yârelerdür

100

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Şu'le kim şem'üñ başında efser-i zer gibidür
Bir gümüş serv üstine konmış semender gibidür

Kadd-i Şîrîn yâdına her âhı gam Ferhâd'ınuñ
Bîsütün tagında bir mevzûn sanavber gibidür

99 RE. 15a, FB. 16a-b

100 RE. 15a-b, FB. 16b

Sen şu âdemsin ki ey Yûsuf-likâ nâzûk tenûñ
Nûr-ı Ahmed hakıçün rûh-ı musavver gibidür

Âteş-i âhumdan olmuşdur bu kim eflâkde
Ay u gün hâkister içre kalmış ahker gibidür

Ger Behiştî ‘ârız-ı yâra harîs olsa n’ola
Âb-ı sâfî teşneye cennetde Kevser gibidür

101

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Ehl-i ‘ışk âteşe düşdiler oda yanmadılar
Bahre gark oldılar ammâ suya ıslanmadılar

Sâkıyâ mug-beçenûñ meykede dîvâneleri
Şerbetin döne döne içdiler uslanmadılar

Hüsni içinde seni hâlûñ gibi bir dâne görüp
Dil ü cân ‘âşıkûñ olmakda iki sanmadılar

Ey dil-i teşne visâl âbına meyl itme k’anı
Niceler içdi velî kâbil olup kanmadılar

Virme dünyâyâ Behiştî hazer it göñlüñi kim
Zen-i mekkâreye merdâneler aldanmadılar

102

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Beni kaddûñ belâsına giriftâr eyleyen dildür
Ki her serv-i hevâ-bahşa akar su gibi mâ’ildür

101 RE. 15b, FB. 16b

102 RE. 15b, FB. 16b-17a

Vefâ itmek diler yârûñ didükce hazz ider göñlüm
Hoş-âmedden safâlar kesb ider tahmîka kâ'ildür

Gelüp kaddûñ temâşâ itmege kâdir degüllerdür
Yoluñda serv-i bâguñ her birisi pâ-y-der-gildür

Ben anı bilmezem kimdür diyü her yerde söylemiş
Göñül tenhâ bulup nâ-dân rakîbe kendüñi bildür

Dime kaddin görüp yârûñ visâli şehrine irdüm
Söğütcük'den öte Çorlu Behiştî hayli menzildür

103

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ey cefâ-hû sen beni sanma sitemden incinür
Gâh olur göñlüm zücâcı seng-i gamdan incinür

Kasd ider 'uşşâkı kûyuñdan uçurmaga rakîb
Kâfir-i bî-rahmî gör murg-ı Haremden incinür

Her ne deñlü aglasam öñünde bakmaz yüzüme
Ol gözüm nûrî bileydüm bâri nemden incinür

Bir dem ancak sîne-i pür-zahma tîrûñ geldügi
Kanını dökmek gerek her kim bu demden incinür

Hasret-i tîguñ Behiştî'ye 'azâb-ı rûhdur
Sen anı sanma ki cismânî eleminden incinür

104

Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

Müjeñ belâ okıdur kaşlaruñ aña yâdur
Nişâne sîne-i 'âşık 'aceb temâşâdur

103 RE. 15b-16a, FB. 17a

104 RE. 16a, FB. 17a

Gelince sîneme la‘liyle dâmenüm pür ider
Meger ki murg-ı hadengüñ senüñ güher-zâdur

Harâmî gözlerüñ eyle hücûm ider ki hemân
Göñüller anlara gûyâ helâlî yagmâdur

Baňa ne medrese olsun ne hânkâh olsun
Gerekmez ikisi dahı mahall-i gavgâdur

Kaçan ki görmese ol hüsn-i ‘âlem-ârâyı
Sirişk ü âha Behiştî cihânı aradur

105

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtün/ Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtün

Nev hat-ı lebüñde konmış hâlüñ şehâ ‘acebdür
Rûm’a teveccüh itmiş ser-leşker-i ‘Arabdur

Hâl-i dehânı yârüñ cân hokkasında mahfûz
Gam ehline müferrih bir dâne misk-i habdur

Barmaklaruñ ucıyla nâzûk elüñ gören dir
Bâg-ı letâfet içre bir hûşe-i ‘inebdür

Bir hâl olur güzelde kim ehli añlar anı
Esbâb-ı hüsnî sanmañ çeşm ü ‘izâr u lebdür

Eş‘âra düzme koşma virmez Behiştî sûret
Hâl ehlinüñ gıdâsı yâ sûz u yâ tarabdur

106

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Ol nigâr âyîneye bakmağı âyîn eyler
Korkaram kim anı bu ‘âdeti hod-bîn eyler

‘Âşık urdurmaga meyleyleseñ ey kaşı kemân
Gamzeñ okı beni barmagıla ta‘yîn eyler

Hem-nişîn olma rakîbe sanemâ kendü gibi
Ol münâfık seni de kâfir-i bî-dîn eyler

Hâne-i ‘ışk binâsını bülend eylemege
Seylveş ugraduğı hâki yaşum tîn eyler

Nükte ebkârını zeyn itse Behiştî tab‘uñ
Hüsn sûretde görüp her kişi tahsîn eyler

107

Mef‘ûlü/ Mefâ‘îlü/ Mefâ‘îlü/ Fe‘ûlün

Yollarda sabâ şâm u seher turma segirdür
Hâk-i rehûñ ‘âşık ol kanda degirdür

Gel baña mizâcumca ‘ilâc eyle tabîbüm
Ben haste-dile şerbet-i la‘lûñ birebirdür

Bir şîr-i jiyândur ki benüm âteş-i âhum
Meydân-ı felekde yüriyen sevri böğürdür

106 RE. 16b, FB. 17b

107 RE. 16b, FB. 17b, AE. M. 635. 45a, MK. A. 54. 23b, MO. I. 761. 16a

1a şâm seher] şâm u seher MK. A. 54; şâm seher turma] şâm u seher durma MO. I. 761

1b Hâk-i rehûñ] Ger dergeh-i AE. M. 635.

3a âteş-i] na‘ra-i MO. I. 761.

3b meydân-ı] mer‘â-yı MK. A. 54, AE. M. 635, MO. I. 761.

Gözüm yaşını çarh revân itse gören dir
Bir ‘avret ere hîle ile iplik egirdür

Nâ-dânlig ile zehr yiyüp şişdi ribâ-hâr
Sen sanma Behiştî ki harâm anı semirdür

108

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Âh kim şol salınan bâd ile cânânumdur
Beni fûrkatde helâk eyleyen ol cânumdur

Cân virürken şu ki terk eyle didi ‘ışkı baña
Benüm îmânuma kasd eyledi şeytânumdur

Yüzi mushaflaruñ evsâfı benüm ey hâce
‘İşk Cibrîl’inüñ öğretdügi Kur‘ân’umdur

Benem ol pîr ki Ferhâd ile Mecnûn ezeli
Hıdmetüm eyleyügelmiş iki oglanumdur

Ol tılsı mam ki derûnumda yatur genc-i hafî
Ey Behiştî gam-ı ‘ışk ejderi su‘bânumdur

109

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Gerçi ‘âşık olalı ey dil enîsüñ gamdur
Hâlûñe şükr idegör bu dahı bir ‘âlemdür

Ejder-i zülfüñi sal gayrı ‘ilâc itme bize
Şimdiden soñra bizüm derdümüze em semdür

5a şişdi] şişe-i MO. I. 761.

108 RE. 16b-17a, FB. 17b-18a

109 RE. 17a, FB. 18a

Şîr-i kahruñ umaram bend ola sînemdeki cân
Gerçi bir rişte-i yek-tâdur oda muhkemdür

Meclis-i sûfî-i şeytân-sıfatuñ bî-mezedür
Gel berü aña göre pîr-i mugân âdemdür

Ey Behiştî yüzüñi perdeye çek gösterme
Mâ'nâ ebkârını nâ-dâna ki nâ-mahremdür

110

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

Dehânuñ öpmege bî-çâre dil fıkır-i nihân eyler
Velî ortada hâsıl yok tasavvurdan ziyân eyler

Göñül bayram günü yâri salıncag üzre seyr itse
Sanur rûh-ı revân kandîl-i 'arşı âşiyân eyler

Visâlûñ gevherine sâkıyâ kıymet yetişmezken
Kerâmet bâdeye yetmez mi anı râygân eyler

Gamuñ magribde ben maşrıkdâ olsam bu ne hikmetdür
İrer göz yumup açınca meger tayy-ı mekân eyler

Behiştî âstân-ı yâri özler sîne-i pür-şevk
Hevâ gâlib olunca hâke 'azm-i âsmân eyler

111

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

'İşka uy zâhid ko zühdi kim saña hâdî budur
Ten gamın çekme göñül yap mülk-i Şeddâdî budur

110 RE. 17a, FB. 18a

111 RE. 17a-b, FB. 18a-b

Bî-haberdür cân u dil ey şahne-i mey ‘aklı tut
Gâfil olma her fesâda bâ‘is ü bâdî budur

Dir gören kûhsâr-ı mihnetde benüm cünbişlerüm
Bîsütûn Ferhâd’ınûñ beñzer ki üstâdı budur

Ben nice mey-hâne yolında harâbât olmıyam
Sâkıyâ pîr-i mugânuñ baña irşâdı budur

Ey Behiştî vâdi-i tab‘uñ ne şûr-engîz olur
Var ise Ferhâd u Mecnûn gitdügi vâdî budur

112

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

‘Işk-ı cân-efrûzı cânâ nâr sanma nûrdur
Ka‘be’veş anuñla vîrân göñlümüz ma‘mûrdur

Var ser-i kûyunda ber-dâr olmayı mi‘râc bil
Ehl-i ‘ışk içre bu mezheb mezheb-i Mansûr’dur

Acı sözinden ‘adûnuñ kalb-i pür-hûn yarılır
Zehre döymeş gûyiyâ kim kâse-i Fagfûr’dur

Her ne tañ eylerse vâ‘iz ‘âşıka ‘ayb eylemeñ
Kim delü olan kişinüñ her sözi ma‘zûrdur

Ey Behiştî zahm-ı sîneñ ger oñulsun dir iseñ
Gâfil olma canlu yakı uragör meşhûrdur

112 RE. 17a (kenarda), FB. 18b, MO. I. 1124. 78a
1a cânâ nâr sanmañ] cân-ı yâr sanmañ FB, RE.

113**Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün**

Sûfiye nakş-ı cemâlün göz ile kaş gelür
 ‘Ayn-ı uşşâka velî cılve-i nakkâş gelür

Zahm-ı tîguñla bürür sînemi hûn katreleri
 Çaldıran deştine gûyâ ki Kızılbaş gelür

Benem ol mest ki nûh künbed-i hum-hâne-i devr
 Himmetüm çeşmine bir dâne-i haşhâş gelür

Tâlib-i genc-i visâl olalı dünyâda baña
 Kîmyâ hâk-i siyeh dürr-i güher taş gelür

Her ne ‘âşık ki anuñ bâdesi zehr-i gam ola
 Ey Behiştî baña ol merdüm-i ‘ayyâş gelür

114**Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün**

Âb-ı Hayvân ki bir rivâyetdür
 Dehen-i yârdan kinâyetdür

Agız açup yürekde yârelerüñ
 İşleri katlûme şehâdetdür

Mürdeye la‘lün ey Mesîhâ-dem
 Tâze cân virdügi kıyâmetdür

Dûd-ı âhı felekde seyr itmek
 ‘Âşık başga bir kerâmetdür

113 RE. 17b, FB. 18b

114 RE. 17b, FB. 18b-19a

Gayra lutf it sen Behiştî'ye kahr
Hey begüm bu niçe 'adâletdür

115

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Gamze okların ki salan çeşm-i hükm-endâzıdur
Ok degül ol murg diller saydınun şeh-bâzıdur

Hâk-i dergâhuñ olupdur gözümüzde tûtiyâ
Nâme-i hatt-ı gubâruñ başumızda yazıdur

Şem' nergis tîg sûsen servler abdâl-şekl
Ravza-i 'âşık hemânâ kabır-i Seyyid Gâzi'dür

Sûret-i hâlin ko 'uşşâkuñ sözün diñle hemân
Bülbülüñ şekli degüldür hûb olan âvâzıdur

Gayrdan geçsün Behiştî şâ'irân-ı Rûm'a di
Mekteb-i 'ışka mu'allim Hâfız-ı Şîrâzi'dür

116

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

Mihrâblarda meyl kaşuñdan yaña olur
Çeşmüm zücâcesi baña kible-nümâ olur

Rûşen-zamîr olana ruhuñdan külâleler
Mâhile hem-nişîn iki dâne hümâ olur

Ruhsâr-ı âteşîñüñe her kim uzatsa el
Mânend-i şem' barmagı yanmak sezâ olur

115 RE. 17b-18a, FB. 19a

116 RE. 18a, FB. 19a

Hattuñ gubârı gözüme gelse mizâcda
 Hân-ı memâta gâyetile iştihâ olur
 Yârûñ Behiştî vasf-ı ruhın yazdığum varak
 Bir yassı yüzli nakşî güzel dil-rübâ olur

117

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Benüm deşt-i cünûnda gevher-i ‘aklüm güm olmışdur
 Dirîğ itme saçûñ zencîri biñ baş hakkum olmışdur

Ben ol Hızram ki zulmet-hâne-i hammârda sâkî
 Benüm ser-çeşme-i Âb-ı Hayâtum bir hum olmışdur

Olur seyreyleşem mülk-i Hıtâ’yı Rûm’dan ben kim
 Hayâl-ı hâl-i miskînüñ gözümde merdüm olmışdur

Çemende hadd ü kaddüñsüz beni odlara yakmaga
 Gül-i surh âteş ü serv-i hırâmân heyzüm olmışdur

Nazargâh-ı dil ü cân şimdiden Firdevs-i kûyuñdur
 Anuñçün ehl-i nâm içre Behiştî adum olmışdur

118

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Gam derûnum ‘âlemînüñ şâh-ı pür-kîni geçer
 Dûd-ı âhum anuñ esb-i ‘anberîn-zîni geçer

Hem-dem olmuş goncalarla ‘âşîka âdem dimez
 Şimdi bülbül murg-zâruñ²⁶⁴ geçer

117 RE. 18a, FB. 19a-b

118 RE. 18a-b, FB. 19b

²⁶⁴ Metinde “Maşlahu’ddîn” şeklinde geçen kelimeye anlam veremedik.

‘Âyine alup ele zeyn itse rîşin vechi var
Sûfî ‘iklîm-i riyânuñ hayl-i hod-bîni geçer

Tîn u zeytûnile olursa riyâzet zâhidâ
Ehl-i ‘ışkuñ hâl ü leb zeytûn ile tîni geçer

Hîç gözin var a Behiştî aç a mı insâf it
Kim anuñ zânû-yı cânân şimdi bâlîni geçer

119

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Ey gönül âhir olunca gele eyyâm-ı bahâr
Sebzeveş eyleyelüm bir su kenârında karâr

Görmedüm bâd-ı sabâ gibi mülâyim mahbûb
Kim ola anuñile eylemeye seyr-i kenâr

Bozdı gam şeklümi zînet vireyin aña biraz
Sâkıyâ câm-ı meyi sun elüme âyînevâr

Sîbdür gabgabun ammâ ki tokunsa rindân
Çeşm-i ‘âşık gibi andan dökilür dâne-i nâr

Bâl açup nükte hümâsı ne kadar uça bülend
Bâz-ı tab’umla Behiştî iderem anı şikâr

120

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Benüm vuslat şebinden rûzgâr-ı fursatum yegdür
Ki fürkat havfı çekmekden ümîd-i vuslatum yegdür

119 RE. 18b, FB. 19b

120 RE. 18b, FB. 19b-20a

Ferâmûş eyleyel'den dehr-i dînuñ kâr u bârını
Harâbât ehli içre pâdişehden hürmetüm yegdür

Günâhum yâda geldükce derûn-ı dilden âhum var
Mürâ'î sûfinüñ hengâmesinden tâ'atüm yegdür

Enîs olmakdanise ma'rifetsüz şahsa 'âlemde
Gülistân okıyan bülbüllerile sohbetüm yegdür

Behiştî'yem baña dünyâ serây-ı dâr-ı gurbetdür
Bu yâd elde karâr itmekdenise rihletüm yegdür

121

Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

Hevâ-yı hûbile yagsa dıraht-ı gülşene kar
Basîret ehline peydâ olur şitâda bahâr

Dimeñ ki berf ile zeyn oldı 'îd-i adhâda
Salınmaga yeñi bayrami giydi serv ü çenâr

Bu akça akça düşen yeryüzine berf degül
Bahâr ümîdi idüpdür sipihri sîm-nisâr

Sefer zamânı degülken garîb hâdisedür
Felekler üştür-i ebri sürer katar katar

Kenâr-ı âteşi kimdür viren gülistâna
Nazarda ola husûsâ Behiştî 'ârız-ı yâr

122

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

Cem kim cihâna câmı ile toldı nâmı var
Sâkîmizüñ anuñ gibi nice gulâmı var

121 RE. 18b-19a, FB. 20a

122 RE. 19a, FB. 20a

Vuslat yolında gice ile soyma beni
Hûn-hâra gözlerün gibi iki harâmi var

Ragbet ider mi hûr-i cinân merhabâsına
Şol kim anuñ kapuñ gibi dârü's-selâmı var

Serv-i sehî salınsa yolına 'aceb degül
Nûş eyler elde gül gibi pür-bâde câmı var

Sarrâf-ı dür-şinâsuñı ey müdde'î gör e
Nazm-ı Behiştî'nüñ ne güzel intizâmı var

123

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Gül gülistân seyrine gelmiş çemen sultânıdur
Efser-i surhile lâle bûstân oğlanıdur

Sensüz ey gül-çihre ahvâlin sorarsañ gülşenüñ
Serv dūd-ı âhı bülbül nâlesi efgânıdur

Olımaz Yûsuf berâber saña benden al haber
Ey habîbüm bu hayâlün gözlerüm mîzânıdur

Kılmasa pinhân tılısm-ı hatt u la'lün gencveş
Yok dimez dirdüm dehânuñ dürr ü gevher kânıdur

Bûy-ı cânândan Behiştî'ye gelür her dem hayât
Hüsni gülzârında güller var ki âdem cânıdur

124**Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün**

Sanma hüsn ehli hemân sâde püser yazandur
‘İşka dil vir ikisinden dahı ‘ışk ahsendür

Diñlemeñ zemm ider olursa eger ‘ışkı fakîh
Ne bilür okıdugın añlayımaz gevdendür

Zâhidâ âyineye bakmayalum mı yohsa
‘Âşıkuñ âyinesi câm-ı mey-i rûşendür

Didiler Ka‘be mücâvirleri dîzâr görür
Hamdulillâh ki ser-i kûyı baña meskendür

Gün togunca ne bilürsin ki ne vaz‘ itse gerek
Ey Behişti bu felek bir zen-i âbistendür

125**Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün**

Bâgum üstinde götürsem zahmuñı erzânidür
Kim mahabbet deştinüñ ol lâle-i handânıdur

Nakd-i cân virmez visâlüñ câmına zâhid meger
Şöyle sanmış fûrkatüñ nakşı anuñ hicrânıdur

Tekyegâh-ı ‘ışkuñ ey Leylî-sıfat pîri benem
Şöyle kim Mecnûn yanumda bir yaban oğlanıdur

Gice gündüz kendü kendiyle virüp almakdadur
Bu dil-i dîvâne iklîm-i cünûn sultânıdur

124 RE. 19b, FB. 20b, B. 2127. 39a

125 RE. 19b, FB. 20b

Bunı bildüm kim Behiştî ‘âşıkâ rahm eyleyen
Bî-vefâ âlemde ancak dîde-i giryânıdur

126

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Her ne şâhı kim göñül dil tahtına sultân kılur
Pâdişâh zâlim olursa gâret-i îmân kılur

Meh-be-meh tahlîl-i insân itmegiçün gâlibâ
Çarh-ı merdüm-hor hilâli râhat-ı dendân kılur

Hem-reh-i ‘uşşâk olal’dan çarh-ı dûn perverini
Her gice bir tâze nekbet-hâneye mihmân kılur

Gonca la‘lünden sürûd eyler zebân-ı hâl ile
Murgı ol hâlet karîni nâle vü efgân kılur

Ey Behiştî mürde ihyâ eylemiş ‘Îsî velî
Şimdi bu da‘vâ-yı cân-bahşı leb-i cânân kılur

127

Mefâ‘ilün/ Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün

Ne mehlikâ ki togup hüsn elinde tâb eyler
Bir iki günde felek anı âftâb eyler

‘Aceb degül kızarursa yürekde peykânun
Ki her kimesne bu biñ başludan hicâb eyler

Ganî göñüllü şu ‘âşık durur ki gözünden
Ne katre kim gele bir dâne dür hisâb eyler

126 RE. 19b-20a, FB. 20b-21a

127 RE. 20a, FB. 21a

Havâle eyleme kahruñ yelini ben hâke
Vücûdumı eridür nâr-ı hışmuñ âb eyler

Görüp Behiştî didi genc-i hüsnüñ ejderini
Bu hân mânını ehl-i dilüñ harâb eyler

128

Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün

Na‘t-ı devrânda bezm kursam olur
Câm-ı meyden piyâde sürsem olur

Yâreye ebrişîm götürmez iken
İnce meyden biraz götürsem olur

Derdini seyridüp oh oh dimege
Varup agyârı ben de görsem olur

Nâr-ı ‘ışkîle rişte-i cânı
Kâkül-i yâr gibi örsem olur

Ele alup Behiştî dîvânın
Selefüñ defterini dürsem olur

129

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtün/ Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtün

Şol cân ki bu vücûdum terkîbi aña tendür
Cism-i latîfüñ aña cân ol baña bedendür

Her şeb cebüñle cenge gele benümle ey çarh
Eyle hazer ki tîr-i âhum cebe sökendür

128 RE. 20a, FB. 21a

129 RE. 20a-b, FB. 21a-b

Şöhret-perest olana eyler ri'âyetini
Çarh-ı denî-cibillet nâ-merd-i pîr-zendür

Dünyâ nefâ'isiyle boynun bezin şişirme
Nâzûk tenün libâsı âhir bugün kefendür

Bir gayrı gül-'izâra kılsam nazar Behiştî
Cân gözlerine anuñ her gamzesi dikendür

130

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Bezm-i gamda âh-ı mutrib çeşm-i pür-hûn câm olur
Rûz-ı hicrân dem olur baña düğün bayram olur

Sâkıyâ keyfiyyet-i mey mîr-i çarh idüp beni
Hidmetümde bendeler Keyvân ile Behrâm olur

Nakş-ı mül peydâ idüp 'işret işâret kılmaga
Harf-i mîm olur sitâre mâh-ı nev bir dâm olur

Nice perhîz eyleyem meyden ki ser-mest olıcak
Dilde yâre hâlûmi arz itmege ikdâm olur

Sag iken agyâr irilmez çün visâl in'âmına
Şimdiden soñra Behiştî virdimüz in'âm olur

131

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Añıcak kahruñı 'ışk ehli melâlle ölür
Lutfuñı yâd idicek şevk-ı visâlle ölür

Beni öldürmezise çeşme-i la'lün eyüdür
Neş'e hadden geçicek âb-ı zülâlle ölür

130 RE. 20b, FB. 21b

131 RE. 20b, FB. 21b

‘İşk pervânesine dil uzadan kahbe nehâr
Şem‘veş ‘âkıbet enfâs-i ricâlle ölür

Kılmayan burc-ı tecerrüdde Mesîhâne sebât
Har-ı pâ-der-gil olup bâr-ı ‘ıyâlle ölür

Hâlet-i ‘ışkı Behiştî ne güzel kıldıñ edâ
Dinleyen şi‘rünü te’sîr-i Te‘âlîle ölür

132

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘ilü/ Fâ‘ilün

‘Âşıklaruñdan alma ko sen intikâmlar
Eksüklik eyleyenleri ‘ışkuñ tamâmlar

Mihrâbveş kaşuñ senüñ ey kıblegâh-ı Kuds
Bir gûnedür ki meyl ider aña imâmlar

Zâhidler ehl-i ‘ışka yakîn gelmesün kovuñ
Kim sıhhat ehli içre yaraşmaz cüzâmlar

Düşnâmlar işitdi lebüñden sevindi cân
Hasretten irdi hasrete gûyâ selâmlar

Kapuñda berâtuñ yazan âvâre Behiştî’ne²⁶⁵
Lâyıkdur ehl-i cennete ‘âlî makâmlar

133

Mef‘ûlü/ Mefâ‘ilün/ Mef‘ûlü/ Mefâ‘ilün

Cân bendesi olmaga bir şâh-levend ister
Göñlüm kuşu konmaga bir serv-i bülend ister

¹³² RE. 20b-21a, FB. 21b-22a

²⁶⁵ Bu mısra da vezin bozuktur.

¹³³ RE. 21a, FB. 22a, B. 2127. 79a, MM. İ. 2456. 34b

1a şâh-levend] serv-i bülend B. 2127

Gelsün gözümi görsün üstâd-ı hayâlün kim
Bir vâdi-i hûn-efşân başdan yeñi bend ister

Gül bergidür ol nâzûk seyr itmege etrâfi
Ber-bâd-ı sabâ gibi şâhâne semend ister

Gün ruhlaruña beñzer âh itdügüm oldur kim
Kasr-ı felege ‘âşık çıkmaga kemend ister

Ey Hızr-ı mübârek bî-dâr Âb-ı Hayât irgür
Şi‘rini Behiştî’nün tâ Mîr-i Hucend ister

134

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘ilü/ Fâ‘ilün

Başum gibi kapuñda kalan behre-mend olur
Âhum gibi yoluña yelen ser-bülend olur

Eflâk-i âstânuña ‘azm eylesem baña
Ey mehlîkâ bir ara mahabbet semend olur

Hayret kemendidür dil-i ‘uşşâka kâkülün
Hüsnün görenler anuñiçün anda bend olur

Her kanda kılsa eşkümi bârân-ı gam lebün
Ol cânibün nebâtı şehâ cümle kand olur

Nazm-ı Behiştî şem‘ine pervâne oldı halk
Eş‘âr sûznâk olıcak dil-pesend olur

2b bir] bu MM. İ. 2456

5a Hızr-ı mübârek bî-dâr Âb-ı Hayât] kasr-ı mübârek beni var Âb-ı Hayâta MM. İ. 2456

134 RE. 21a, FB. 20a

135**Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün**

İrişmiş bâg-ı hüsnünde yemişler
İşitdüm niceler andan yimişler

N’ola döksem gam eyyâmında eşküm
Ag akça kara gün için dimişler

Kemân ebrûña ta‘n itmiş anuñçün
Bogarlar boynına takup kirişler

Müjeñ tîrin görel’den çeşm-i ‘âşık
Hemân ol zahma dönmişdür ki işler

Uyuriken olup gülşende şeb-nem
Behiştî goncanuñ agzını dişler

136**Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün**

Dil metâ‘ın kendü cânım gibi saklarken fakîr
Ahsen-i vechile aldı bir emîr-i dil-pezi

Bir ugurdan iki kâfir üstüme kıldı hücûm
Gördüm olmaz ikisine müşterek oldum esîr

İtlerüñden birinüñ şâlımı isterdüm velî
Bir gedâyam kim baña lâayık degül kimde harîr

Geldi gülzâra kabâ-i sebzile serv-i revân
Âblar akup ayagina didiler gel emîr

135 RE. 21a-b, FB. 22a-b

136 RE. 21b, FB. 22b

Deyr-i sadrında Behiştî pîş-tahta istemez
Bir velâyet mîriyüz kim kayd olur bize serîr

137

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Hüsnüñi eyler habîbüm rûşen ol ruhsâreler
Mustafâ’ya san delîl olur iki meh-pâreler

Göricek tîrûñ²⁶⁶ piristû-beççeler gibi hemân
Sîneden yer yer ağız açmaga başlar yâreler

Mâh-tâbum subha dek şem‘-i ‘izâruñ şevkîne
Her gice pervâne gibi çarh urur seyyâreler

Âstânûñ terkine ‘azm itmeyem ölem gidem
Yagsa gökden başuma kûyuñda seng-i hâreler

Eylemeñ Ferhâd u Mecnûn’ı Behiştî’ye kıyâs
Merd-i râh-ı ‘ışka olmaz hem-kadem zen-pâreler

138

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘ilü/ Fâ‘ilün

Ben deyrde mukîm-ı makâm oldugum yeter
Mansıb baña hem anda imâm oldugum yeter

Olmadumise Âb-ı Hayât’a sebû ne gam
Sâkî mey-i mahabbete câm oldugum yeter

Göñül cihânda puhte-i zühd olmak istemez
Bostân-ı ‘ışka mîve-i hâm oldugum yeter

137 RE. 21b, FB. 22b

²⁶⁶ Metinde “tîzûñ” şeklindedir.

138 RE. 22a, FB. 23a

Reşk itmezem olanlara ‘âlemde nîk-nâm
Bed-nâmlar içinde be-nâm oldugum yeter

Sultân-ı ‘âleme hasedüm yok Behiştî’yâ
Ol şâh hıdmetinde gulâm oldugum yeter

139

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

‘Âlem-i rü’yâda gibi eylerüz dünyâyı seyr
Mest-i câm-ı gaflet itmişdür bizi bu köhne deyr

Tîr-i gamzeñde nihân *el-katl-i minnâ* mintekâ*
Çeşm-i câna hatt-ı la‘lünde ‘ıyân *es-sulhu hayr***

Deşt-i gamda oklaruñla segleruñ üşüp baña
Mürdeye döndüm ki kılmışdur ihâta vahş u tayr

Mushaf-ı ‘ışkı umaram ben yine ihyâ idem
Nitekim Tevrât’ı yazdı zâyî‘ olmışken ‘Üzeyr

Göñlüñi yıksa Behiştî gam yime ol şeh yapar
Ka‘be’i yıkdısa ma‘mûr eyledi İbn-i Zübeyr

140

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Dehânuñ goncadan haddüñ gül-i sîr-âbdan yegdür
Enâr-ı gabgabunñ bîhden lebünñ ‘unnâbdan yegdür

Beni gördükleri yerde iderler âşinâlıklar
Seg-i kûyuñ tuz etmek bilmeyen ahhâbdan yegdür

139 RE. 22a, FB. 23a

* *Bizim ölüm fermanımız, senin gamze okunda nakşedilmiş olarak gizlidir.*

** *Sulhda hayır vardır. Kur’an 4/28*

140 RE. 22a-b, FB. 23a-b

Ser-â-ser darb-ı sengüñden vücûdum gömgök olduğu
Zemistânda ekâbir giydüğü sincâbdan yegdür

Şeb-i gamda ser-i kûyuñ tarıkın kılmaga rûşen
Hayâl-i rûy-ı tâbendeñ baña meh-tâbdan yegdür

Bekâsuz devleti dehrüñ geçer göz yumup açınca
Ne gâfildür diyen anı Behiştî hâbdan yegdür

141

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

‘Andelîb âh idüp aglar gül aña hande ider
Böyle gelmişdür ezelden bu cihân böyle gider

Tûlma bakma ki zencîr-i fenâdur ömrüñ
Seni her lahza ‘adem mahbesine togrı yider

Eylemez ‘ışka iren hüccet ü bürhâna nazar
Mihr-i rahşân variken şem‘-i şebistânı n’ider

Cânib-i gülşene geldükce sabâ kûyuñdan
Çemen iki bükilüp aña sitâyişler ider

Gûyiyâ sîne-i pür-mûy-ı Behiştî’de okuñ
Tevsen-i ‘ışka kemend itmegiçün başum dider

142

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Bu gice basdum ten-i eflâke yer yer yâreler
Görinen peykân-ı tîrümdür degül seyyâreler

141 RE. 22b, FB. 23b

142 RE. 22b, FB. 23b

Subh-dem mey-hâneye kasd itdüm elden öñ varam
Gördüm etrâfını almış sâgaruñ âvâreler

Gerdenüñde dir gören sünbüllerüñ zîbâlığın
Ak bedenlüye yaraşurmuş be-gâyet kareler

Mevc-i eşküm gâlib olsa acırum merdümlere
Korkaram gark ola bu deryâda ol bî-çâreler

Şerhalar açsa ‘adûnuñ sînesinde tîg-ı yâr
Reşkden ‘âşık Behiştî kendü kendin yareler

143

Müstef‘ilâtün/ Müstef‘ilâtün

Cân nakdin alup nâzük-püserler
Nâzükligile ‘âşık umarlar

Şîrîn lebile yaş yaş güzeller
Cân tûtisine gûyâ şekerler

Mahbûb sanma haddüñle ebrûñ
La‘lîn kabâlar miskîn kemerler

Cismümde zînet her zahm-ı sengüñ
Şehden gedâlar hıl‘at giyerler²⁶⁷

144

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Yüzüñi Firdevs-i bâlâ kaddüñi Tûbâ bilür
Ey lebi Kevser seni bu teşne-dil a‘lâ bilür

143 RE. 22b-23a, FB. 23b-24a

²⁶⁷ Varak kopması sebebiyle bu gazelin sonu eksiktir

144 SRE. 850. 131a

Ey perî-peyker sen inkâr itdügüñden n'oldı kim
Yoluña ben mâlumuñ harc itdügüm dünyâ bilür

Müşkilât-ı 'ışkı benden sorsa ne erbâb-ı 'akl
Şimdi ol fenni cihânda bir benem zîrâ bilür

Dersgâh-ı 'ıška isti'dâd bulmadan fakîh
Gör ne câhildür ki kendin bir büyük mollâ bilür

Yeg sever sanma seni bendeñ Behiştî'den rakîb
Gayba hükm itme habîbüm ötesin Mevlâ bilür

145

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Kâkülün vafında hâmem hatt-ı 'anber-bû döker
Dişlerün nazmında çeşmüm dem-be-dem lü'lü döker

Nâgehân ussı gider olsa seni görüp rakîb
Üstine üşüp cihân halkı yüzine su döker

Gayra kaysılar revân eyler nihâl-i lutf-ı yâr
Ehl-i 'ıška şâh-ı kahrı bî-meze âlû döker

Şem'-i kâfûrîñ etrâfin tutar nûr-ı siyâh
Gerdeni üzre kaçan kim şânedden gîsû döker

Başına yârün yürek oynar el ursa ser-tirâş
Ey Behiştî korkarın ruhsârı üzre mû döker

146

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Dime Mecnûn ile Ferhâd'ı yaban erleridür
'Işk meydânıñ ad ile dil-âverleridür

145 SRE. 850. 131b

146 SRE. 850. 131b

Hastedür merdüm-i çeşmüm yüzüñi görmeyeli
Dökdügi eşk-i revân sanma ecel derleridür

Bezm-i ‘ışkuñda melekler mey-i nâb içmegiçün
Mâh-ı nev sahn-ı felekde tolu sâgarlarıdur

Buldugı pârtâlî yüklense n’ola sûfiler
Her biri râh-ı dalâletde riyâ harlarıdur

Yazma pîrâneler evrâka cevânlar vasfın
Şimdiden soñra Behiştî sen o defterleridür

147

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Şem‘-i kâfûrî ki pervâne anuñ meyyâlidür
Ehl-i bezme hıdmet eyler bir külehlü bâlidür

Câme-i zer-bâft-ı şâle dirmezem ki giydigüm
Sayda geldük de şikâr itdüm kilâbuñ şâlıdur

Dâg-ı ‘ışkîle müzeyyen bir kalenderdür felek
Gerdeninde mâh-ı nev bir zer-nişân halhâlıdur

Dil nişân-ı hâl-ı ruhsâruñ yabanlarda arar
Hep aña bu lâle-i deşt-i belânuñ âlıdur

Kâkülüñ bûyın meşâmumdan dirîg itmez sabâ
‘Ömr-i sermedden nasîb almak Behiştî hâlidür

148

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Dem gelür kim ben gedâ-yı kûyuña bir hâl olur
Câme-i zer-bâft-ı şâhı rûz-merre şâl olur

Şem‘veş meclisde görsem bir gice meh-tâbumı
Gökde baña her sitâre dîde-i ikbâl olur

Mushaf-ı ruhsâruña ‘izzet kılan ‘âşıklarun
Âftâbuñ sâde levhi nâme-i a‘mâl olur

Gül-‘izârumdan kelâm açılsa bülbül olurum
Gayri söz söylense meclisde zebânum lâl olur

Vuslat isterseñ tahammül kıl Behiştî fûrkate
Sabrile zîrâ koruk halvâ belâlar bal olur

149

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Ten-i Mecnûn’ı sen sanma ihâta eyleyen kıldur
Gam-ı Leylâ’yı şerh içün anuñ her biri bir dildür

Çeker ne’ylerse eyler dil firâkuñ mihnetin ammâ
Rakîbüñ seng-i ta‘nına tahammül katı müşkildür

Nefes peydâ kılup ‘ahd-i visâli lâfin urdukda
Göñül sen aña aldanma ki geldi geçdi bir yıldur

Vücûdum mülkini teslîm iderken‘ışka gelmiş ‘akl
Gör e eblehligin ider baña bir pâre yer bildür

148 SRE. 850. 132a

149 SRE. 850. 133a

İşigüñden ırılmak yok saña dâ'im du'â eyler
Gerek öldür gerek dirgür Behiştî aña kâyildür

150

Mef'ûlü/ Mefâ'ilün/ Mef'ûlü/ Mefâ'ilün

Şeklen gören agyârın âdem diyemez cindür
Bed-lehcesi iblîse her vechile yakındur

Çün bâd-ı ecel aldı harcanmadıguñ emvâl
Yâ berg-i hazândur yâ zer tolu hazâ'indür

Peykân-ı hadengüñ kim per бүkdü kemânuñdan
Sînemde yuva yaptı bir gökce gügercindür

Ben 'abdüñi bilmez mollâları dünyânuñ
Her birisi yanumda bir müfti-i Mâçîn'dür

Nakd-i dili sen kendüñ zabt eyle Behiştî kim
Çeşmine inanursañ aldar seni hâ'indür

151

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

Sahrâda surh-ser gibi cem' oldı lâleler
Niyyetleri budur ki gelüp şehri alalar

Gülzâra geldükce nisâr itmege saña
Gül kâsesini dürrile pür kıldı jâleler

Kûhsâr-ı sîne ma'den-i la'l olduğın bilüp
Nâveklerüñden üstine salduñ havâleler

Âhum felekde Zühre'ye âvâz öğredür
Yohsa sadâ-yı ra'd degüldür bu nâleler

Yârûñ Behiştî gülşen-i hüsninde yüz bulan
Pister döşendiler gül-i terden külâleler

152

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Egerçi bahâ-ı 'ışkîle kalbüm kâsesi pürdür
Velî bezm-i visâlûñde nasîbüm bir tasavvurdur

Eger gözüm gören şefkat düşerse sîne-i yâre
Yanumda eşkümün her katresi bir bî-bahâ dürdür

Göñül şehrindeki gam bir fesâd ehli levend ancak
Huzûr itmek dilerseñ anı serheng-i meye sürdür

Mülevven yürüme sûfî özüñi 'ıška vir kim ol
Vücûduñ câmesin pâk itmege üstâd-ı zûrkâdur

Riyânuñ dadın almışsın didükce zâhid-i şehre
Behiştî sûretin ekşitmesün mi hak sühan-verdür

153

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün/ Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün

'İşk ile gam göñülde hem-hânedür nedendür
'Akl anlara karışmaz bîgânedür nedendür

Meclisde mey yerine nûş itmedise kanum
Ol çeşm-i 'işve-sâzuñ mestânedür nedendür

152 SRE. 850. 135a

153 SRE. 850. 137b

Genc-i visâl-i yâre çünkim mahal degüldür
Her-dem serây-ı sînem vîrânedür nedendür

Şem‘-i ‘izârı yârüñ gülde degülse peydâ
Bezm-i çemende bülbül pervânedür nedendür

Mihrâb-ı mescid ey meh ebrûñı ‘arz iderken
Gamdan penâhgâhum mey-hânedür nedendür

Pîr-i mugân kelâmı gûşumda gûşvârum
Vâ‘iz sözi yanumda efsânedür nedendür

Zencîr-i zülf-i yâre bend olmadıysa göñli
Çokdan berü Behiştî divânedür nedendür

154

Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün

Dil-rübâmuñ ola musâhibi gayr
Be bu dirlikden ölmek olsun hayr

Mangıra geçmedi yaşum sîmi
Mâlik oldı metâ‘-ı vuslata gayr

Bu gice tâli‘ümde sen mâhı
Düşde gördüm didüm didi hayr

Câmı âzâde kıl ‘alâyıkdan
Nice bir habs ola kafesde bu tayr

Olıcak bezme mug-beçe sâkî
Ne safâdur Behiştî suffe-i deyr

155

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Felegüñ ‘ahde hılâf itmek ezelden işidür
Cümle cünbişleri anuñ Karaman bahşışidür

Câme-i sebz giyüp kendüye zînet virmiş
Gör ki serv-i gülsitânı o ne gökcek kişidür

Yüzüme yâr sovuk baksa beni lerze tutar
‘Âşıkunñ var ise bunuñ gibi demler kışidur

Zen-perest oldugıçün tîşe ser-i Ferhâd’a
Husrevâ kûh-ı fenâ Şîrîn’inüñ dişidür

Dehr bâgında Behiştî’yi iden ber-hurdâr
Zâhidüñ pendî degül pîr-i mugân alkışidur

156

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâîlü/ Fâ‘ilün

Tertîb-i bezm-i meyde her üslûbdan habîr
Pîr-i mugân gibi kanı bir ma‘rifetlü pîr

Çokdan baturdı çarhı felek âsyâbınuñ
Sey-lâb-ı eşk-i çeşmüm aña olmasa müdîr

Dil murgı dâm-ı halka-i bezmüñ şikâridur
Mutrib kılalı nâle-i sâzı aña safîr

Sensüz nice revân olunur geşt-i bâga kim
Olur baña varakları peykân nihâli tîr

155 SRE. 850. 138a

156 SRE. 850. 138b

Bezm-i havâs nukli getürsün Behiştîyâ
Ko müdde‘î kelâmını itsün ‘avâm-gîr

157

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘ilü/ Fâ‘ilün

Zülfünde rahm şânesi yokdur ya var mıdur
Sende vefâ nişânesi yokdur ya var mıdur

Zâhid hümâ-yı evc-i tecerrüd olanlaruñ
‘Âlemde âşiyânesi yokdur ya var mıdur

Bâg-ı cihânda ister iseñ mîve-i safâ
Anuñ burada dânesi yokdur ya var mıdur

Mutribleruñ cihânda bu ben nâle-keş gibi
Diller deler terânesi yokdur ya var mıdur

Kâdir midür ki ta‘n ide nâ-dân Behiştî’ye
Bu sözleruñ bahânesi yokdur ya var mıdur

158

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘ilü/ Fâ‘ilün

‘Işk ehlinüñ mekânesi vardur ya yok mıdur
Mey-hâne adlu hânesi vardur ya yok mıdur

Agzumda zebânumı görmez misin
‘Işk odınuñ zebânesi vardur ya yok mıdur

Dil nâleye dem ursa kaşuñ karşusunda dir
Mutribleruñ kemânesi vardur ya yok mıdur

157 Tr. 80. s. 346, İS. I. 4123. 438a

1a rahm] zahm İS. I. 4123

3a safâ] vefâ İS. I. 4123

158 Tr. 80. s. 346, İS. I. 4123. 438a

3b kemânesi] terânesi İS. I. 4123

Bir dem kapuñ ziyâret iden haste ‘âşıkuñ
Biñ yıl kadar zamânesi vardur ya yok mıdur

Her gün Behiştî kûyuma niçün gelür dime
Elbetde bir bahânesi vardur ya yok mıdur

159

Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün

Kanda görse bu lezzet ile şeker
La‘l-i şîrînüñ senüñ baş eger

Çârsû-yı derûnuma gönder²⁶⁸
Anda tîrûñ senüñ ziyâde geçer

Hum yanında surâhi ey sâkî
Beñzer ol tıfla kim anasın emer

Nice kılsun namâzı sûfî kim²⁶⁹
Âb-destüñ yerinde yeller eser

Koñ ilâc eylemeñ Behiştî’ye
Derd-i ‘ışkî anuñ mizâcî sever

160

Mef‘ûlü/ Mefâ‘ilün/ Mef‘ûlü/ Mefâ‘ilün

Hecrûñde ölüm vakti lezzetlü ecelcikdür
Ölmek gamuña nisbet bir kâse ‘asalcikdür

¹⁵⁹ Tr. 80. s. 347, AE. M. 691. 25a, SF. 3849. 131b-132a, İS. I. 3859. 23b, Ah. s. 334

1a görse] görende AE. M. 691.

²⁶⁸ Bu beyit, MO. I. 923, s. 12a’da müstakil olarak yer almıştır.

2b tîrûñ senüñ] yeter müjeñ İS. I. 3859; tîr-i müjeñ AE. M. 691, SF. 3849.

²⁶⁹ Beyit, MO. I. 923. s. 102, Ah. s. 334, MK. A. 1560. 60b ve Be. s. 28’de müfred olarak geçmiştir.

4a sûfî kim] sûfî-i har MK. A. 1560

5a eylemeñ] itmeñ İS. I. 3859.

¹⁶⁰ AE. 459. 116a, MK. A. 799. 26a

1a bahrûñde] hecrûñle MK. A. 799

Mushaf yüzünü tefsîr itdükde femûñ bahsi
Çok fikr-i dakîk ister bir güçce mahalcikdûr

‘Âşık bilür el irmez kâküllerüne ammâ
Eglencesi miskînün bir tûl-ı emelcikdûr

‘Âşıklar arasında fahrûm yeri oldur kim
Gönlüm alan âfetcik bir hoşca güzelcikdûr

Çendânca degül gerçi bu şi‘ri Behiştî’nün
Ammâ ne hoş-âmedce şîrince gazelcikdûr

161

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Müşg-bûluk saçına kalmışdur
Fitnelük beñlerine kalmışdur

Tîg-i gamzeñ elinden a zâlim
Ne girîbân ne sîne kalmışdur

Kullaruñ içre nâ-murâd hemân
Begüm ancak kemîne kalmışdur

Rahm ider yok baña benüm hâlüm
Erhamü’r-râhimîne kalmışdur

Gitdi dil ey Behiştî yâre revân
Bilmezem cân nesine kalmışdur

4b hoşca] ra‘nâca MK. Y. A. 799

Gazel-i Behiştî

161 AE. M. 574. 94a, Ü. T. 1724. 170a, Ü. T. 1802. 49b, MO. I. 1230. 107b, MC. 727. 23b, R. 1972.
171b, FB. 533. 106a, MK. A. 799. 13b

162**Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün**

Şâhlar zînet içün tâcına gevher korlar
Hâne-i dîni harâb itmege ahker korlar

Pâdişâh olduñ ise zulmi gider kim yarın
Hak huzûrunda iki hasmı berâber korlar

Nakd-i ‘ömrüñ neye sarf oldu hisâb eyle diyü
Rûz-ı mahşerde şehâ öñüñe defter korlar

Ger hücûm eyler ise bir gün ecel yagıları
Ne hazîne ne şehenşâh u ne ‘asker korlar

Ehl-i dünyâ gibi olma ki Behiştî anlar
Lehebî dûzahın altına zehebler korlar

163**Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘ilü/ Fâ‘ilün**

Bezm-i fenâda ‘ârif olanlar ne gam çeker
Gül gibi elde turmayup ol câm-ı Cem çeker

Ey hâce gâfil olma sakın kâtib-i ecel
Bir gün olur ki defter-i ‘ömre kalem çeker

Şâh-ı diyâr-ı ‘ışk olalı âh-ı sûzdan
Dâ’im sipâh-ı gam üzerine ‘alem çeker

162 MK. A. 485. 14a, İS. I. 3848. 127a

1a tâcına] tâca MK. A. 485

1b harâb] vîrân İS. I. 3848

2a yarın] ne şâhum MK. A. 485

3b şehâ] dilâ İS. I. 3848

5a olma ki] olmaya İS. I. 3848

5b lehebî] leheb MK. A. 485

163 MK. A. 547. 19a

Elden düşürme ayagı dâ'im safâda ol
Bezm-i cihânda âhiri her kim kadem çeker

Yârûñ Behiştî kûyuna varmak ne var idi
Agyâr ile görüp anı âdem elem çeker

164

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Sanma sûfî hırka egnümde külâhum serdedür
Bâdeye rehne konılmış her biri bir yerededür

Var ise dîdâra meylûñ aradan şekki götür
Kim hicâb erbâb-ı 'ıskuñ dîdesine perdedür

Ol zamândan kim bizümle bezm-i peymân eyledüñ
Gözlerüm ey 'ahde durmaz halka gibi derdedür

Yazdılsa cürm-i bisyârum Kirâmen Kâtibîn
Gam degül âh-ı nedâmet ol dahı defterdedür

Merd iseñ dehr-i denîden isteme hergiz murâd
Kim zen-i çarhuñ Behiştî himmeti nâ-merdedür

165

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

Visâlûñ Ka'be'dür rûz-ı ecel 'azmi zamânıdur²⁷⁰
Kefen ihrâmı tâbût ol yoluñ tahtü'r-revânıdur

164 MK. A. 1998. 74a, MK. A. 3092. 52a

Gazel-i Behiştî

1a bezm-i peymân] bezme peymân MK. A. 1998

2b ol dahı] dahı ol MK. A. 3092

165 MK. A. 3092. 139a, B. 2127. 46a

²⁷⁰ Beyit Be. s. 28 ve KAL. C. II, s. 1419'da da geçmiştir.

Şikâr-ı bûse-i la'lüñ kılup zülfüñde dâr olmak
Baña ol merg degül 'ömrüm hayât-ı câvidânîdür

Firâkuñ deştinüñ râh-ı dırâzın nice kat' itsün
Dil-i bî-tâkatüm kim püser-i gam nâ-tüvânıdur

Ruhum gülzârınuñ kalmadı zerrîn olmaduk bergi
Şebâbum nev-bahârınuñ meger fasl-ı hazânıdur

Bu feyzullâhı ey Leylî-sıfat san'at hayâl idüp
Behiştî 'akl-ı evveldür diyen Mecnûn-ı sâñîdür

166

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

Sen var iken iki gözüm agyâra kim bakar
Gül-berg-i tâze elde iken hâra kim bakar

Hünkâr şehre geldi diyü seyre çıkdılar²⁷¹
Her kûşe dil-rübâ tolu hünkâra kim bakar

La'l-i lebin gören kişi nev-hatları n'ider
Sâfî şarâb var iken esrâra kim bakar

Görmek senüñ müyesser iken pâk çihreñi
Dünyâ zeni didükleri murdâra kim bakar

Her kûşeden gelür Behiştî şerbet-i ecel
Gurbetde sen sakın dime bîmâra kim bakar

2b ol merg] ölüm B. 2127

3b tâkatüm kim] tâkatümüz MK. A. 3092

4a zerrîn] zerd MK. A. 3092

166 MK. A. 3513. 24a, AE. M. 564. 5a

²⁷¹ Bu beyit İS. I. 3859. 24b ve KF. s. 27'de müfred olarak yer almıştır.

2b dil-rübâ] mehlikâ KF.

4a müyesser] mîr AE. M. 564

167

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Rakîbe gerçi vuslat ‘îdgâhınuñ kemânıdır
Velî baña hilâl-i çarh atılmış ok yılanıdır

Giderken kûyına yâruñ gice şem‘ olmuş agyâra
Baña mâh-ı siyeh-dil bir kazâ-yı âsmânîdür

Murassa‘ câmlardur her şükûfe ey lebi şîrîn
Zemîni de tehî görme ki hum-ı husrevânîdür

Ecel düzdi irüp âhirle reh-zen olmak yokdur
Konanlar ‘arsa-i ‘arza felâket kârbânıdır

Îlâhî bâlini dâm-ı ‘alâyıkdân halâs it kim
İrem bâğı Behîştînuñ kadîmî âşiyânıdır

168

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Bezm-i gülde bülbül-i gûyâlar efgân itdiler
Goncalar ser-mest olup çâk-i girîbân itdiler

Gördüler nakd-i visâl-i yârden destüm²⁷²
Dâmenüm pür-sîm idüp merdümle ihsân itdiler

Dışlerüñ dürrin görüp şermende olmasun diyü
Jâlelerden goncanuñ agzına dendân itdiler

Şeh-suvârum al ele çevgânuñı kim mihr ü mâh
Serlerin kûy-ı felekde gûy-ı meydân itdiler

167 MK. A. 4228. 30b-31a

168 İS. I. 3859. 23a

²⁷² Mısrada vezin eksiktir.

Yazmaga buldukları yerde Behiştî şî‘rini
Çarhuñ evrâkını kudsîler zer-efşân itdiler

169

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Bâg-ı vasl üzre güzer kıl ‘Adn’e gir dîdârı gör
Vâdi-i hicrânı seyreyle “‘azâbe’n-nâr”ı gör^{*}

Nakd-i ‘ışk alduñsa ‘akl u câna aldandum dime
Virdügüñ gevherleri ko itdügüñ bâzârı gör

Bâde-i cân-perver imiş tûşe-i râh-ı sürûd
Menzil-i maksûda ey dil ayak ayak varıgör

Ol gül-i bâg-ı letâfet kanda gitdi bilmezem
Ey sabâ billâhi lutf eyle yûri gülzârı gör

Geldügi demler hayâlün üzre kılmaga nisâr
Gel neler hazırlamışdur çeşm-i gevher-bârı gör

Kasd idermiş yüz kızardup la‘l-i yâre öyküne
Kıpkızıl dîvâne olmuş lâle-i kûhsârı gör

Haste-hâl olmuş mahallüñde Behiştî derd-mend
Ey tabîbüm bir nazar bâri gel ol bîmârı gör

170

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ûlün

Vey hoş gör ki dehrüñ lu‘beti var
Bu dehrüñ dürlü dürlü sûreti var

169 HE. 244. 120a

Behiştî Fermâyed

^{*} “Rabbimiz bizi ateş azabından koru”, Kur’an 3/16.

170 HE. 244. 123b

Behiştî Fermâyed

Felek tanbûrveş burdı kulagum
Yine beñzer benümle sohbeti var

Saçuñ küfrin cemâlüñ mushafından
Gider billâhi kim dîn gayreti var

Revân oldı yetiş ol servi ey dil
Ki ‘ömr-i nâzenînüñ sür‘ati var

Yetişdi bedlige dil-berle sözi
Harîm-i vasl içinde vahdeti var

171

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Sîne bûstân-ı belâ yer yer ocagı dâğlar
İki gözüm üsti yanında akar ırmaglar²⁷³

Kadd-i dil-cûña sanavberler müşâbih olmagın
Başı üstinde yer itmiş anlaruñçün taglar

Hâlûmi bir bir öñüñde söylemek kasd eylesem
Sihr-i çeşmüñ rişte-i hayretle agzum baglar

Her kaçan sürseñ kapuñdan nâleler eyler göñül
Vâdi-i ‘âlemde yüksekden uçan su çağlar

Basmadum gülzâr-ı şâdîden yaña bir dem ayag
Çeşme-i çeşmüm Behiştî gerçi turmaz ağlar

171 AE. M. 674. 71b, TA. 285. 56b

Behiştî Râst

²⁷³ Beyit TA. 285 56b’de müstakil olarak yer almıştır

4a nâleler eyler] nâle eylerler AE. M. 674

5b ağlar] çağlar AE. M. 674

172

Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün

Bize himmeti eylesün yidiler
Yohsa gamlar beni üşüp yidiler

Kadre irdüm diyü işigünde
Her gice dil visâl-i yâri diler

Sevdügüñle sevindi cân u göñül
Gerçi çokdan berü melûl idiler

Bir çepel kahbenüñ zebûnlarıdur
Ehl-i dünyâ diyen çörek gidiler

Cevrüne râzıdur Behiştî velî
Seni gayra vefâ ider didiler

173

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Tâze dâğıyla kaçan ‘âşık-ı miskîn iñiler
Sînede yârelerüñ köhnelerini yiñiler

Dil-rübâlar sebak-ı nâz iderler ezber
Varak-ı mihr ü vefâyı kim okur kim diñiler

Dest-i gamdan tokunur gibi yine yüzüme kef
Turmayup deff gibi meclisde kulagum çiñiler

Derd-i ser irdi seg-i kûyuña feryâdumdan
Giceler subha degin durmaz o miskîn siñiler

172 AE. M. 635. 45a

173 MO. I. 1230. 8a

Ey Behiştî dem-i vuslat didigüñ pür-demdür
Ki irilmez aña harc olmagıle yüzbiñiler

174

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Gül disem ruhsârına dil-ber sözümden reng alur
Lebleri katında la‘l ańsam eline seng alur

Bir nazarda ‘âlemüñ keyfiyyetin ma‘lûm ider
Cem gibi ol kim ele câm-ı mey-i gül-reng alur

Çarha girer mihr ü meh tutar melekler dâ‘ire
Zühre’veş ol mutrib-i gül-ruh ele çün çeng alur

Dideden hâb-ı huzûr ol nergis-i şehlâ kapar
Dilden ârâm u karâr ol çeşm-i şûh u şeng alur

Ey Behiştî câm-ı sâfile cilâ vir kalbûñe
Gam gubârından sakın âyîneyi kim jeng alur

175

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Göñül kadüñ görüp kûyuñda konmaga mekân ister
Ki bülbül sâye-i serv-i çemende âşiyân ister

Firâkuñda n’ola hâlüm ki tâkat kalmadı sabra
Visâle çâre yok olursa dahı çok zamân ister

Hayâtından kişiyi vakt olur nev-mîd ider gamzeñ
Egerçi ey Mesîhâ-dem lebüñden mürde cân ister

Der-i yâre ‘aceb olmaz teveccüh eylese gönüm
Yüz urup ‘arz-ı hâcet itmege bir âstân ister

Yüri var âb-ı eşküñle Behiştî perverîşdür kim
Sehî servüm işitdüm bâg-ı hüsne bâgbân ister

176

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Boyuñ yâdına âhumdan kaçan bâd-ı şimâl oynar
Ayag üzre turup sahn-ı çemende her nihâl oynar

Sabâ ey semt-i kûyuñdan derûnum şevka geldükce
Temevvüc eyleyüp deryâ yaşum deryâ şâl oynar

‘Ademden bir dem içinde niçe mevcûd olur peydâ
Felek cân perde ardında turup zıll-i hayâl oynar

Gönül esbâb-ı dünyâyâ mübâşir ol ko dünyâyı
Sakın bâzîçeye meşgûl iken çok mâh u sâl oynar

Behiştî tab‘-ı pâküñden ne hâletler konılmışdur
Ki eş‘ârûñ semâ‘ itse tarabdan ehl-i hâl oynar

177

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Öpe ser-mûzeñi şâyed diyü dil hâkden korkar
İzüñ tozın çeke ala diyü eflâkden korkar

Kaçan hammâma girseñ gayrı yerden gam yimez ‘âşık
Hemân ‘âlemde ey nâzûk-beden dellâkden korkar

Dile gam gelse merdümle taşır fûrhâtini taşra
Ki ‘âteş düşse şehre her kişi emlâkden korkar

Sürûr-ı meclise cânâ rivâyet eyleye diyü
Behiştî bezme gelse zâhid-i gamnâkden korkar

178

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Ben ol şeh-bâz-ı ‘ışkam kim hücûmum âfet-i cândur
Vücûdumda benüm ‘ankâ ‘adem kâfında pinhândur

Mahabbet nerm idüp vâ‘iz yavuzlar yâri ‘uşşâka
Ara yerde müselmânlık ider korsañ müselmândur

Gamuñ sadra geçürmez diyü geçmişler beni yâre
Ma‘âzallâh inanmañuz bu sözler baña bühtândur

Yaluñ yüzli diyü kükürdveş üstine pervâne
Egerçi şem‘-i cem‘-ârâ dahı bir dünkü oglandur

‘Acîb olmaya gördükce ululanursa agyâra
Kilâb-ı kûy-ı yâr ile Behiştî şimdi yârândur

179

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Beni eşkümler gördüñse kapuñda satma sîmüm var
‘Înâyet umageldüm hem ‘azîmüm hem yetîmüm var

Ümîdüm rûyını sürsem kapuñ hâkine incinme
Kime ‘arz eyleyem hâlüm tapuñdan gayrı kimüm var

178 MM. İ. 2456. 42b

179 MM. İ. 2456. 45a

Cihân dârü’ş-şifâsından ne kaygu derd-i gamzeñ kim
Benüm bîmâr-ı ‘ışk olanlara hâzık hekîmüm var

Dem-i ‘Îsî’ye rûhum ben ölürsem itmeyem minnet
Gelür kûyuñ cenâbından sabâyâ hoş nesîmüm var

Cünûn mey-hânesinde olmayan âdem Süleymân’ı
Bu ‘âlemde Behiştî dime ki ‘akl-ı selîmüm var

180

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Birlige yetdi bizümle şimdi yâr
Vakti iki eyle ey gam yûri var

Kâse kâse kan yudarken lâleveş
Câm-ı mül sundı bize gülden bahâr

Didiler âhir ırakdan merhabâ
Şeyh elin alup olanlar tevbekâr

Kuşluga dek şenlik idi bu gice
Nâle-i bülbüllerile zâglar²⁷⁴

Çün bahârıdur Behiştî Vize’nüñ
Çorlu’da düşmenlerüm itsün karâr

181

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Lâleler bezm-i çemende kâseler-dâr²⁷⁵ oldular
Serv-bünler ‘işret ehline hevâ-dâr oldular

¹⁸⁰ YB. 2511(müstakil, numarasız iki varakda)

²⁷⁴ Metinde “murg-ı” kelimesi de vardır, ancak o şekliyle vezin bozulur.

¹⁸¹ YB. 2511(müstakil, numarasız iki varakda)

²⁷⁵ Metinde açıkça bu şekilde yazılan “kâseler dâr” sözüne bir anlam veremedik.

Deyr-i ‘âlemde sanemler sûretüñ hüsnin görüp
Her biri hayretlerinden nakş-ı dîvâr oldular

Merhamet itmez misin dîdemdeki merdümlere
Kanlu deryâ içre gird-âba giriftâr oldular

Nakd idüp varın tecerrüd râhınuñ nâ-çârları
Çûha-yı tevhîde virdiler sebük-bâr oldular

Ger baña usmaz Behiştî şimdiki şâ‘irleri
Gamzekârum gerçi çeşmüñ gibi sehhar oldular

182

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Sanma ‘uryân tenümüñ lerzesini deyendür
Ehl-i ‘ışk içre bu hâlet ezelî reyendür

‘İşk deştinde ölüp adı kalan Mecnûn’uñ
Sorsañ ey Leylî-hırâm aslı bizüm hayendür

Kevser’i ger bize satmak dileseñ vâ‘iz it
Bu da ol meykedede içdügüñüz meyendür

‘İşkî pür-revnâk iden nâle-i ‘âşıkdur kim
Tolu şevk oldugı mey meclisinüñ neyendür

Sîneñe âteş-i ‘ışkîle Behiştî ur dâg
Çâresüz hasteye dirler ki devâ keyendür

183

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

Olsa kimüñle bir iki göz âşinâ nazar
Elbetde eyler aña dönüp nâ-sezâ nazar

A'mâ yaratdı Hazret-i Hak çeşmüm nergisin
Gülşende tâ ki deymeye andan saña nazar

Pîr-i mugâna zâhidle niçesiz didüm
Didi du'âsın almalıyın ben aña nazar

Kuldur diyü mezâda koyup satsalar beni
Alur gözile itmez efendüm baña nazar

Kuhl itmese şehâ gözine hâk-i pâyüñi
Olmazdı Behiştî kuluñ kîmyâ-nazar

184

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Cân u dil bir şâh-ı hüsne bende olsa şâd olur
Şol iki kullar gibi kim ibtidâ âzâd olur

Ey sanem sensüz cihân deyrin temâşâ eyleyüp
Didi merdümle ne sûretsüz harâb-âbâd olur

Başumı alup giderdüm seglerinden korkaram
Kim zamân giçe aradan âşinâlar yâd olur

Bir yaña ben bir yaña ney bir yaña da 'andelîb
Kârımız gülşende âh u nâle vü feryâd olur

183 YB. 2511 (müstakil, numarasız iki varakda)

184 B. 2127. 25a-b

Ey Behiştî şöyle kim şîrîn kelâmuñ göreler
Milket-i nazmuñ saña husrevleri Ferhâd olur

185

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Semend-i devlet-i dehre süvâr olma ki demdür
Harâb-âbâd-ı ‘âlemde aña magrûr olan kimdür

Şu kim dünyâdan el çekmiş degül hüşyâr olımaz kim
Felek didükleri çarh hûnîn ile tolu humdur

Ecel nârınuñ âteş-dânıdur gam-hâne-i gerdûn
Gelür ecsâd-ı âdem yanmagıçün aña heyzümdür

Baňa devr itdüren etrâf-ı kûyuñ âsyâbını
Su nâr-ı haddüñe kendin uran bir dâne gendümdür

‘Aceb midür Behiştî dîdeden dûr olmasa bir dem
Vefâ-dâr olmasun mı ol gözüm nûrı ki merdümdür

186

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün

‘Ârızı üzre kaçan kim kâkülin çevgân ider
‘Arsa-i hayretde ben meftûnı ser-gerdân ider

Didi bayram girdi seni ber-murâd itsem gerek
Şöyle beñzer ol hilâl-ebrû beni kurbân ider

Ol cefâ-hûdan vefâ gördüm dimiş kâfir rakîb
İ‘tikâd itmeñ müselmânlar aña bühtân ider

185 B. 2127. 86a

186 B. 2127. 83b

Ey ‘azîzüm zâhid-i halvet-nişînüñ sözine
Uyma yohsa Yûsuf-ı cânın yerin zindân ider

Nagme-i şî‘rûñ Behiştî irse mânend-i sabâ
Gonca gibi göñli târ olanları handân ider

187

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Râh-ı gamda yaragum nâle-i ser-tîz midür
Yoldaşum [yoksa]²⁷⁶ benüm âh-ı seher-hîz midür

Niye halk itdi Hudâ zâhid-i huşki ‘acebâ
Şöyle beñzer ki cehennem odı ol hîz midür

Sûfînüñ süfresine sunmaga meyl itmedi
Beni ilten harem-i ‘ışka bu perhîz midür

Getüren müşki Hıtâ’dan neyiki Rûm’a didüm
Didi kim câzibe-i zülf-i dil-âvîz midür

Kanda bir ehl-i mezâk olsa Behiştî anuñ
Agzını tatlu iden şî‘r-i şeker-rîz midür

188

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

‘Âlemüñ zevkı ruhuñ gülşenini seyrândur
Yohsa ey Yûsuf-ı gül-çihre bu ne zindândur

Leşker-i eşkile âhum ‘alemin gördüñse
Baña ta‘n eyleme zâhid ki göñül sultândur

187 B. 2127. 73a

²⁷⁶ Kelime metinde olmamasına rağmen vezin gereği ilave edilmiştir.

188 B. 2127. 63b-64a

Salınur serv uyur nergis ider gül hande
Kimi ser-hûş kimi tiryâki kimi hayrândur

Koynuña koyma dehâna salagör mâluñı kim
‘Âkıbet olacaguñ Hak yolına kurbândur

Nice seyr ola Behiştî saña kim rûz-ı visâl
‘Ömr-i nev‘ olsa benüm rûhum aña bir andur

189

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘ilü/ Fâ‘ilün

‘Işk ehli ney’ki bagrı delik beñzi sâz olur
Muhrik sadâsı ehl-i dile cân-güdâz olur

Mecnûn ki hasm ola baña şatranc-ı ‘ışkda
Evvel oyunda mât olan ol günde bâz olur

Şol mest kim düşüp yüzini hâke urmaya
‘Uşşâk içinde nâmı anuñ bî-namâz olur

Hâl-i durûg-ı sözümi bildi yâr kim
Didi baña senüñ gibi çak başlu az olur

Bir lu‘bile dehânuña virmiş Behiştî dil
Sad âferîn aña ne ‘aceb hokka-bâz olur

190

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘ilü/ Fâ‘ilün

Güller çemende olmasa pür-bâde câmlar
Serv-i sehîde olmazdı bu hırâmlar

189 B. 2127. 32b

190 B. 2127. 31a-b

Mihrâbveş kaşuñ senüñ ey kıblegâh-ı Kuds
Bir kûşedür ki meyl ider aña imâmlar

Tîg-i müjeñle ‘âşıkları eyleme helâk
Eksüklik eyleyenleri ‘ıškuñ tamâmlar

Düşnâmlar işitdi lebûñden sevindi cân
Hasretten irdi hasrete gûyâ selâmlar

Kûyuñda seglerüñ yerin emr it Behiştî’ye
Lâyıkdur ehl-i cennete ‘âlî makâmlar

191

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

‘Âlemde sînem olmadı bir lahza yâresüz
Cerrâh-ı gamzeñ irmezise kaldı çâresüz

Seyyârelerle seyre çıkar her şeb ol kamer
Mümkün degül ki râst gelem ben sitâresüz

Mihrâb-ı âstânuñ eger kaddüñ olmasa
Kalurdi Vize câmi‘i gibi minâresüz

Gizlü kapaklı nesne yog ey ugru gözlüler
Kılmakda dil şikârın igen âşkâresüz

Bir yaña gitmez işigüñe secde itmeden
Kılmaz Behiştî kâra şürû‘ istihâresüz

192

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Şark u garba salmagıçün 'âşıkâ tîr-i âh²⁷⁷
Mihr ü mâh iki nişânlardur felek meydânumuz

Habsgâh-ı cisme tîgüñ âteşîn ursañ hemân
Gamdan âzâd olmaga ummaz mı sanduñ hânumuz

Gice gündüz gabgab u kâkûl hayâlin eylerüz²⁷⁸
Var bizüm dahı bu yüzden topumuz çevgânumuz

Her gice âyîne-i çarhı Behiştî zeyn ider
'Aksdür kim gösterür bu dîde-i giryânumuz

193

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Sanma bûlbûl gibi şeydâ-yı gül-i bâguz biz
Şevk-ı ruhsârûñile lâle-i pür-dâguz biz

Kadrümüz yogise kâfire n'ola yanuñda
Çâg ezelden sanemâ yalımı alcaguz biz

İvdürürsen bizi dermân haberin virme bize
Bir bölük hastelerüz derdûñile saguz biz

Mümkin olmaz ki kenâre gele ol serv-i revân
Her dem ol nighle eşk âbına ırmaguz biz

192 RE. 24a, FB. 25a

²⁷⁷ Gazelin başı, matla beyti her iki nüshada da yok.

²⁷⁸ FB ve RE'de "gice vü gündüz" şeklinde ise de vezin gereği "vü" kaldırılmıştır.

193 RE. 24a, FB. 25a

4 -FB.

Şâh-bâzî idük gerçi Behiştî biz ezel²⁷⁹
Dûd-ı âh içre gören şimdi sanur zâguz biz

194

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Anuñçün vuslata ‘âşık şitâb eyler zamân virmez
Ecelden havf ider zîrâ irişdükde emân virmez

Hevâ-yı ‘ışka dil mesken olalı zühde menzil yok
Ki her bir murga şeh-bâz-ı hü mâ sayd-âşiyân virmez

Gören dir reng-i rûyuñla kad-i mevzûnuñı sâkî
Bu nahluñ hâletin bezme nihâl-i ergavân virmez

Gül-i nev gibi handân olma bülbül gibi aglarsın
Felekdür bu kime her ne virürse râygân virmez

Behiştî sâde-rûlar bir sınık âyînedür diyü
Begenmezler²⁸⁰ dil-i gamgînümi ammâ el-ân virmez

195

Fâ‘îlâtün/ Fâ‘îlâtün/ Fâ‘îlâtün/ Fâ‘îlün

Gelmez ey dil gam palâsından baña dîbâ ‘azîz
Himmet ehline görünmez zînet-i dünyâ ‘azîz

Geçdi ‘ömrüm bir du‘â kılma dı vasl-ı yâr için
Ben dimek yokdur mürâ’î sûfiye Amrâ ‘azîz

Düş ayagina tereddüd itme kim olmaz gönül
Rind-i dürd-âşâma pîr-i deyrden a‘lâ ‘azîz

²⁷⁹ Vezin gereği bu şekilde olmasını düşündüğümüz mısra metinde “Şeh-bâzî idük gerçi Behiştî biz ezel” şeklindedir.

194 RE. 24a-b, FB. 25a-b

²⁸⁰ Metinde “begenmez” olmasına rağmen vezin gereği “begenmezler” okuduk.

195 RE. 24b, FB. 25b

Bûy-ı pîrâhen kaçan aydın ider gözüm didüm
Didi ol Yûsuf-likâ anca diyesin yâ ‘azîz

Râgıbuñdur şehr-i müstesnâları kim görünür
Dide-i a‘yân-ı Mısr’a Yûsuf-ı zîbâ ‘Azîz

Devr-i hüsnünde güzeldür ‘âşıkuñ hengâmesi
Kim olur hengâm-ı gülde bülbül-i gûyâ ‘azîz

Bûse-i la‘lûñ rakîb almak ölümdür ‘âşıka
Aña sabritmez Behiştî cân olur zîrâ ‘azîz

196

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Karañu oldı ‘âlem gözüme ey mehlikâ sensüz
San ol pervâneym zulmetde kaldum şem‘-i rûşensüz

Baňa bezm-i belâda hûn-ı dil nûş itdürüp her dem
Harâm olsun senüñ tenhâ mey-i nâb içdigüñ bensüz

Yürek yanmayıcak cûşa gelür mi lûle-i dîde
Olur mı künbed-i gerdûnda bir germ-âbe külhânsuz

Görenler dir şu‘â-ı ‘ışkı zulmet-hâne-i dilde
Bu ne şem‘-i şebistândur yanar şevkile revgânsuz

Bedenden murg-ı cân uçmak diler kûyuñ añıldukca
Behiştî’yem gülüm balı ne dirlik bâna gülşensüz

197

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

‘Âlem-i îcâda²⁸¹ biz iznile gelmiş cânlaruz
 Cilvegâh-ı dehr içinde sevgilü cânânlaruz

Mihr zerrîn topumuzdur mâh-ı nev çevgânumuz
 Sanma bu meydânda iller gibi ser-gerdânlaruz

Âftâbuz kim nihânuz zerre-i nâ-çîzde
 Bizi gâfil çaglama kim katrede ‘ummânlaruz

Fahrdur sûret binâsını harâb itmek bize
 Kenz-i mahfî birle biz ma‘mûr olan vîrânlaruz

Kûhveş ‘asker olup gelse ‘adû-yı bî-şümâr
 Berg-i kâha saymazuz anı ‘aceb sultânlaruz

Çâr-sûmuzda ne isterseñ bulursuñ gel berü
 Mısr-ı câmi‘ nâmumuzdur biz şu şehristânlaruz

Yüzümüz zer gözümüz sîm eşkümüz la‘l u ‘akîk
 Ey Behiştî biz cevâhirle pür olmuş kânlaruz

198

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Meslegümüz râh-ı safâ eylerüz
 Matlabumuz fakr u fenâ eylerüz

Sâf kılup kalbümüzü ‘ışkîle
 Âyîne-i gayb-nümâ eylerüz

197 RE. 24b-25a, FB. 25b-26a

Gazel-i Ra‘nâ

²⁸¹ “İcâda” okunan kelime metinde “icâre” şeklinde yazılmıştır.

198 RE. 25a, FB. 26a

Vaslı metâ‘ın bize ‘arz itse yâr
Cevher-i cân aña bahâ eylerüz

Gam gelicek nûş iderüz şerbetin
Neyleyem derde devâ eylerüz

Kûşe-i ‘uzletde Behiştî gibi
Rabbümüze hamd u senâ eylerüz

199

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Şu kim peşmîne-i erbâb-ı ‘ıškuñ kıymetin bilmez
Sa‘âdet ehlidür ‘izz ü sa‘âdet hıl‘atin bilmez

Gelüp mey-hâneye sûfî iderse ta‘ne ‘uşşâka
Edebsüzdür kovuñ ol bu harîmüñ hürmetin bilmez

Gam okı zahmınuñ derdin ne bilsün sîne-i mesrûr
Sahîhü’l-bâl olan ehl-i belânuñ zahmetin bilmez

Köki Tûbâ gibi servüñ yukaru gelmek ister kim
Boyuñla bahse turmuş bâd-ı âhum gayretin bilmez

Behiştî her ki bu şîrîn kelâma olmaya kâ’il
Mezâkında hâlel vardur ma‘ânî lezzetin bilmez

200

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Bir melek-sîmâ perînüñ ‘âşık-ı şeydâsıyuz
Bir şeh-i iklîm-i hüsnüñ mu‘teber paşasıyuz

199 RE. 25a, FB. 26a

200 RE. 25b, FB. 26b

Kaddüñe lâıık sabâ-i midhat isterseñ eger
Râsti biz işbu sıfat ehlinüñ a'lâsıyuz

Vasf-ı hüsn-i yârdan hâmûş olavuz sanmañuz
Biz bu gülzârın ezelden bülbül-i gûyâsıyuz

Gözde bir kem katreye lâıık degül sûfî velî
Gel bizi gör ki bu zîbâ dürlerüñ deryâsıyuz

Kimseye baş egme ey serv-i revân didüm didi
Ey Behiştî biz tevâzu' 'Adn'inüñ Tûbâ'sıyuz

201

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

Giryem dükenmez iki gözüm kıldı çâresiz
Deryâ-yı eşk-i 'âşık olurmuş kenâresiz

Ol meh yüzinde kîse pür-encüm gerekse âh
Yokdur felekde bencileyin bir sitâresüz

Gam câmi'i olalı dil oldu bülend âh
Mescid yapılsa degmede olmaz minâresiz

Küffâr-ı gam silâhına sabr eyledüñ velî
Âlâyumuzda kalmadı bir bagrı yarasuz

Nâlân gezer Behiştî seg-i kûyuñ içre kim
Kosun mı ol bu leşkeri tabl u nekkâresüz

202

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Celâlüh görmeyen cânâ tecellâ-yı cemâl olmaz
Fırâkuñ odına mûmam belâsuz çünki bâl olmaz

Göñül şöyle müzeyyen oldı dîzâruñ görel’den kim
Vücûdum gülsitânına cinân bâğı misâl olmaz

Ne ‘âşık kim bugün rûz-ı visâlühnden haber tuydı
Fenâ gam-hânesinde ol giriftâr-ı melâl olmaz

Dil ü cândan senüh derd ü belâña her ki sabr itmez
Aña da‘vâ-yı ‘ışk itmek bu ‘âlemde helâl olmaz

Behiştî şöyle beñzer kim tecellî farkın itmişdür
Gülü seyrilmeyen bülbül igen şîrîn-makâl olmaz

203

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Celâlühnden kaçan cânâ tecellâ-yı cemâl olmaz²⁸²
Fırâkuñ odına mûmam belâsız çünki bâl olmaz

Gel ey ‘âşık mahabbet maşrıkında bir güneş togdı
Bütün ‘âlem fenâ bulsa aña hergiz zevâl olmaz

Vücûduñ hırkasın var âteşe ur ey göñül çün kim
Mahabbet şem‘inüh pervânesinde perr ü bâl olmaz

Siper kıl sîneñi tîg-ı fırâka kim bu meydânda
Şehîd olmayanuñ me’vâsı gülzâr-ı visâl olmaz

202 RE. 25b-26a, FB. 26b-27a

203 RE. 26a, FB. 27a

²⁸² Bir önceki gazelin matla beyti ile aynıdır.

Behiştî nâmesinden hisse-dâr ol ehl-i hâlûñ
Fenâ bâğında sanma bülbül-i şîrîn-makâl olmaz

204

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Sûz-ı gamdan yanıcak yâri perîşân eylerüz
Şimdiye dek itdügi cevre peşîmân eylerüz

Her ne yüzden togsa sînem sahnını pür şevk ider
Cevr ider dirsek biz ol meh-rûya bühtân eylerüz

Sîme mâ’îl ola yohsa âhile ey genc-i hüsn
Künbed-i çarhı yakup dünyâyı vîrân eylerüz

Girye-i hûnînümüz çün şöyle mücrim ‘addider
Gamzesi gibi sanasın günde biñ kan eylerüz

N’ola zevk itse Behiştî şî‘rümüzden müdde‘î
Kâfiri hüsn-i kelâm ile müselmân eylerüz

205

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Kimûñ kim ebrveş âhı sipihre reh-güzâr itmez
Vücûdî ‘arsasın bârân-ı rahmet sebze-zâr itmez

Degüldür ‘ışk içinde ol kişi erbâb-ı himmetden
Ki kabrin hâk-i Mecnûn gibi ‘uşşâka mezâr itmez

Metâ‘-ı vuslata ol ‘ârif olur ‘âkıbet mâlik
Mahabbet gevherin sadrında saklar âşkâr itmez

204 SRE. 850. 135b

205 SRE. 850. 136a

Göñül şeh-bâzı ‘âlem saydgâhında ‘acebdür
Visâl-i yârdan gayrı şikâra i‘tibâr itmez

Behiştî ‘ışk meydânında himmet cevşenin giydi
Sinân u rumh olursa pend-i nâsih aña kâr itmez

206

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Kimüñ kim nâr-ı âhı cânib-i eflâke yol itmez
Mezârı üzre olduk da şeref nûrî nüzûl itmez

Dime ‘âciz-i gamdan hâk-ı zillet ihtiyâr itdüm
Bu fânînüñ bekâsuz rif‘atın göñlüm kabûl itmez

Kalur bir zindeveş mürde olup bu kûşe-i gamda
Şu kim cisminde bir ‘Îsî-nefesden cân hulûl itmez

Müferrih isteseñ esrâr-ı rûhânî tenâvül kıl
Bu bir terkîbdür hayrânını ‘ömren melûl itmez

Behiştî fârig ol ‘örf u izâfet i‘tibârından
Ki ‘âkıl kimse kendin cübbe vü destâra kul itmez

207

Mef‘ûlü/ Mefâ‘îlü/ Mefâ‘îlü/ Fe‘ûlün

Her şâzlığın âhiri sanma gama irmez
Fevt itme göñül fırsatı kim dem deme irmez

Ecdâdını bir kimse şümâr itse rakîbüñ²⁸³
İblîse çıkar silsilesi Âdem’e irmez

²⁰⁶ SRE. 850. 136a

²⁰⁷ MK. A. 547. 106b, MK. A. 4468. 140a, H. 1050. 169a

[1a âhiri] âhir H. 1050

²⁸³ Bu beyit MO. I. 836. s. 61 ve AE. M. 602. 4a’da müfred olarak yer almıştır.

Nef² ise mizâca garazuñ şerbet-i müliden
Ben tecrîbe itdüm anı câm-ı Cem'e irmez

Gülşende gönül inlemede nâle-i bülbül
Togrı diyelüm nagme-i çeng-i hama irmez

Ger huld-i berîn içre karâr itse Behiştî
Dîdâr temâşâsı gibi 'âleme irmez

208

Mef'ûlü/ Mefâ'ilün/ Mef'ûlü/ Mefâ'ilün

Biñ ta'ne taşın atsañ sözüñ baña yek gelmez
Câna elemüñ çekmek 'âlemde emek gelmez

Bir ejder imiş 'ışkuñ kim aña gıdâyiçün
Biñ bencileyin bî-dil sîmurga siñek gelmez

Gördüñ ki gönül yâra varup güle başladı
Zabt it anı erkenden yohsa giderek gelmez

Ben rûze günü görsem ebrûsı hilâlini
'İd oldugına ol gün bir zerrece şekk gelmez

Yârüñ ki yürek korkup tîrinden ide i'râz
'Âlemde Behiştî hiç ol baña yürek gelmez

2a ecdâdını] ecdâdına H. 1050

3a müliden] tab'dan H. 1050, MK. A. 4468

3b itdüm] itsem H. 1050

4a inlemede] inleden MK. A. 4468

208 MK. A. 799. 13b

209

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

Ser-kûçe-i belâda 'aceb pâdişâlaruz
Dîvânumuzda defter-i 'ışkı karalaruz

Bilmez geçinme şimdi bizi kim senüñle biz
Bezm-i ezelde 'âlem iden âşinâlaruz

Evrâdumuz du'â-yı kadehdür hemân bizüm
Yoluñ kolayın alucı pârsâlaruz

Mey-hâne küncinüñ baş açuk kâse-bâzıyuz
Bir câma biñ mu'allak atar bî-nevâlaruz

Dergâhı balçığın yüze sürdük Behiştîyâ
Onsuz evüñ hamîrini alur gedâlaruz

210

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

Şûrîde-meşrebüz baş açuk lâ'ubâliyüz
Ehl-i dilüñ musâhabetinden safâliyuz

Kaddi kemânlaruz bize ta'n itme zâhidâ
Dek tur ki yeter ... el ursañ kazâliyuz²⁸⁴

Kıymet-i meta'-ı câna hemân la'lüñ añlaruz
Bir bende-i kemîneyüz ammâ bahâliyuz

Sorsañ zebân-ı hâl ile dir lâle vü çemen
Her birimüz birer güzelüñ hatt u hâliyüz

209 HE. 244. 119b

Behiştî Fermâyed

210 HE. 244. 120a

Behiştî Fermâyed

²⁸⁴ Beyitte boş bırakılan yer okunamadı.

Añma Behiştî sen bize Yûsuf hikâyetin
Biz gayra mâ'il olmazuz Mustafâliyuz

211

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Sanma biz erbâb-ı şöhret gibi dârât ehliyüz
Hırkasın bir câma rehn itmiş harâbât ehliyüz

Âstân-ı deyr gamgînler ziyâretgâhıdur
Hâke yüz ursak biz anda n'ola hâcât ehliyüz

Na'ramuzdan güm güm ötse kubbe-i gerdûn n'ola
Meclis-i rûhâniyân içinde hâlât ehliyüz

Hâle baksañ sûretâ ednâdan ednâyuz velî
'Âlem-i ma'nîde biz 'âlî makâmât ehliyüz

Cür'amuzdan behre-mend itdük Behiştî 'âlemi
Şimdi biz hum-hâne-i vahdetde hayrât ehliyüz

212

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

Te'dîb-i bed-güherlere sa'y itme bî-kıyâs
Kâbil midür ki darb ile altun ola nuhâs

Kılma denîlerüñ bir içim şerbetine meyl
Yarılma ger harâretile sîne tâs tâs

Bilüñ hayâli sîne-i zerdümde gûyiyâ
Bir ince mûya eyledi bir güher bâmsâs

211 B. 2127. 44b-45a

212 B. 2127. 23a-b

Gam hırkasını egnüme alsam ‘aceb degül
Evveliden eski ‘âdetidür ‘âşikuñ pelâs

Meyl itmesün Behiştî gören ihtiyârsuz
Bikr-i hayâle giydürelüm bir güzel libâs

213

Mef‘ûlü/ Mefâ‘îlü/ Mefâ‘îlü/ Fe‘ûlün

Görse beni ister ki diye anlara ıı ıı
Tâ ben kaçam anlar kovalar ol güle kıs kıs

Bir tıflı iken mekteb-i ‘ıškuñ dil-i ‘âşık
Mollâya sebak vırse olur nice müderris

Kasd itdi beni pîr-i mugandan kese agyâr
Mü’minlere şeytân olur elbetde müvesvis

Kanlu göricek yaşımı rahm itdi egerçi
Kılmazdı revâc akçaya gâlib olıcak mis

Vaz‘ itdi kaşuñ tâkını göñlinde Behiştî
Su üzre binâ kılmaziken degme mühendis

214

Mef‘ûlü/ Fâ‘îlâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘îlün

Erbâb-ı ‘ışkî sûrete koysa n’ola pelâs
*En-nâsu kad yekûnu cemîlen me‘al-libâs**

Sûretde şöyleyem ki degülmişse âşiyân
Mecnûn ile olurdu aramızda iltibâs

213 RE. 26a, FB. 27a

214 RE. 26a-b, FB. 27a-b

* Şüphesiz insanlar elbiseleriyle güzeldirler.

Bünyâdını devirdi vücûdum bînâsınıñ
Şol dem ki dilde bagladı bînâ-yı ‘ışk esâs

Birkaç habâblar durur anda kıbâb-ı çarh
Var eyle ‘ışk bahrını aña göre kıyâs

Yârüñ nihâl-i târi Behiştî ‘aceb nihâl
Gelse dikilse sîneme ol dem virür kirâs

215

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

Bezm-i gamuñda na‘ralarum eyledükçe gûş
Erbâb-ı şevkı her yañadan çağırur be-cûş

Pür şevk olan hurûşunı hazm eylemek gerek
Zîrâ sadâ viren humuñ olur derûnı boş

Hüsnuñ letâfetin ne bilür ‘âşık olmayan
Ehl-i velâyete görünür ey perî sürûş

Rahmet gamuñda virmedi a‘dâ baña huzûr
Mecnûn’a vahşet itmez idi gerçi kim vuhûş

Bir pâdişâh-ı mülk-i fenâdur Behiştî kim
Hidmetde nice şâhı kılupdur pelâs-pûş

216

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Hak dehânuñ hokkasın bir dürr ü mercân eylemiş
Çeşm-i ‘âşıkdan sakınmış anı pinhân eylemiş

215 B. 2127. 74a-b

216 RE. 26b, FB. 27b

‘Andelîb-i şûhdan nâzûk letâ‘if nakl idüp
Gülleri bâd-ı sabâ gülşende handân eylemiş

Gülşen-i ‘âlemde nice ‘andelîbüñ rûzgâr
Perr ü bâlin berg-i gül gibi perîşân eylemiş

Necm sanmañ her gice olan felekde tâb-dâr
Tîr-i âhum ser-te-ser cismini peykân eylemiş

Ey Behiştî verd-i ruhsârını sîr-âb itmege
Ehl-i ‘ışkuñ gözleri yaşını bârân eylemiş

217

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Sâkıyâ evvel benüm bir hoş nihâlüm var imiş
Lâ-mekânlar bezmgâhında mekânüm var imiş

Hançer-i kahruñ dilermiş kurtara gamdan beni
Dâr-ı gurbetde benüm de mihrbânüm var imiş

Tîr-i müjgân ile dil murgın urup götürmege
Hûblar şeh-bâzı bir kaşı kemânüm var imiş

Tîguñı benden ne men‘ eylerdi bilmezdüm velî
Şimdi bildüm tende birkaç üstühânüm var imiş

Ey Behiştî cümle yârânı sebük-rûh itmege
Mey-fürûş üstinde bir rıtl-ı girânüm var imiş

218

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün/ Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün

Serv-i revânı tâze tutan çünkü âb imiş
Kûyuñda yaşum akdugı aynı harâb imiş

Âfâk-ı dil kararsa yaşum boşanur hemân
Bârân-ı eşküme gam-ı 'ışkuñ sehâb imiş

Âb-ı hayât eger leb-i cânândaki ise
Hızr'uñ cihânda behresi ancak serâb imiş

Sür'atle geçse yâr-ı 'azîzüm 'aceb degül
Çün her zamânda 'âdeti 'ömrüñ şitâb imiş

Kimdür Behiştî dirseñ eger sâkıyâ dün ol
Ser-kûşe-i mugandaki mest ü harâb imiş

219

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Tîg-i 'ışka cengveş gerden topın ser-bâz imiş
Ol nefesde ney gibi nâlân olan nâ-sâz imiş

Câm-ı mey bir kez hücûm itse hezârân gamları
Tagıdur çil yavrusı gibi 'aceb şeh-bâz imiş

Kuş dilince söyleşürlermiş dehânuñ sırrını
'Andelîb ile çemende goncalar hem-râz imiş

Kûşe-i fûrkatde bir gün sabr çok mihnet velî
'Âlem-i vuslatda biñ yıl 'ömr sürmek az imiş

218 RE. 26b-27a, FB. 27b-28a

219 RE. 27a, FB. 28a

Kuhlveş ‘âşık Behiştî olsa yolında gubâr
Âh kim ol merhametsüz ‘aynına almaz imiş

220

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Yazmagıçün gülsitân levhına envâ‘ı nukûş
Aldı deste kıl kalem bârân-ı rahmetden sürûş

Nev-cevân olup kabâ-yı sebz giydi her dıraht
Gerçi dünyâyı şitâ itmişidi bir hırka-pûş

Derdile âh itse bir ‘âşık gözüm gönlüm taşar
Rûzgâr esse kılur elbetde deryâlar hurûş

Halka-i humdan bir a‘lâ ser-‘alem peydâ idüp
Dökdi ‘işret râyetini deyr öñinde mey-fürûş

Mîr-i meclis işigine itmegile istinâd
Ey Behiştî acı gamdan dadı aldı bâde-nûş

221

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Hân mânın ‘âşıkuñ gam düzdi vîrân eylemiş
Göñli gencinde ne kim varise tâlân eylemiş

Tîr elinde geçdi urmadı baña kâfir rakîb
Şöyle beñzer ol sanem anı müselmân eylemiş

Jâleden kandîl uyarmaga çemende ‘ankebût
Ey perî-ruh târdan mühr-i Süleymân eylemiş

220 RE. 27a, FB. 28a

221 RE. 27a-b, FB. 28a-b

Üstühân-ı serde görünse ‘aceb mi handesi
Hokka agzı Leyli’nün Mecnûn’ı hayrân eylemiş

Bikriken gülşende hamli zâhir olmuş goncanuñ
İşidüp anı Behiştî bülbül efgân eylemiş

222

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Eger dūd-ı siyâhumdan kılâm bir gün revân âteş
Tuta mânend-i şeb yer yer bu sakf-ı âsmân âteş

Vücūd-ı nâ-tüvânem zindeveşdür şevk-ı la‘lûñle
Egerçi mürdeye cân olmaz ey rûh-ı revân âteş

Didüm sadra geçürmişken emân virmez baña ‘ıškuñ
Didi âteş-pereste dahı olmaz mihrbân âteş

Dil-i hâssından eksük itmesün ‘âşık gam-ı ‘ışkı
Ki kılmaz kâse-i nâ-puhteye hergiz ziyân âteş

Hilâlile şihâbı gör hazer kıl çarh-ı hûnîden
Ki olmuş öykesinden eldeki tîr ü kemân âteş

Başında ehl-i kibrûñ tâc-ı zer aña nişândur kim
Kıyâmetde aña dest urısar başdan hemân âteş

Terahhum eyle âh-ı âteşîn altında kalmasun
Behiştî’ye revâ mıdur ki ola sâye-bân âteş

223**Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün**

Kalkup giderseñ ahşam eve âftâbveş
Sad-pâre kıl urup yere câmı habâbveş

Bârân-ı hasret üstüme yagmaga yüz tutar
Cem' olsa başum üstine âhum sehâbveş

Bezm-i şarâb kanlu yürek iştiyâk ider
Sancılsa tîr-i gam aña sîh-i kebâbveş

Erbâb-ı cehl sadrda ihlâsumızla biz
Kalduk cihânda hâr u has altında âbveş

'Âlemde künc-i meykede cennet misâldür
Hûşyârlık Behiştî degil mi 'azâbveş

224**Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün**

Düşde gördüm bir deñizde mâh 'aksi var imiş
Ol meger bu yaşla gözümde hayâl-i yâr imiş

Âstânuñda beni şol itden âzâr eyleyüp
Kıldıguñ cevır ü cefâ mihr ü vefâ ohşar imiş

Yârsuz gülşen ölümdür baña gül şekl-i kefen
Sanuram bülbül ki şîven eyleyüp aglar imiş

Pây-mâlem itmezdi dil murgın rakîb olmasa yâr
Ol güle ol demde hem-pâ gâlibâ ol hâr imiş

223 RE. 27b-28a, FB. 28b-29a

224 RE. 28a, FB. 29a

Lâle-i kuhsârı beñzetmiş ‘izâr-ı Leyli’ye
Taga Mecnûn’uñ Behiştî düşdiği nâ-çâr imiş

225

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Devât-âsâ menem hattun gamından bagrı hûn olmuş
Kalem mânendi hayret yazısında ser-nigûn olmuş

Göñül deyrinde haddün kılmagıçün ey sanem tasvîr
Sirişküm rengi çeşmüm kâsesinde lâle-gûn olmuş

Cihân ‘ankâların ednâ megesce tutmayan göñlüm
Senün ser-pençe-i şeh-bâz-ı ‘ışkuñdan zebûn olmuş

Dil-i ser-geşte her zahmumdan eyler nâleler peydâ
Meger kim bezm-i şevkuñda vücûdum erganûn olmuş

Çemen bezminde göz yumup sararmış geçmiş ol sünbül
Humârından şarâb-ı şeb-nemün gâyet zebûn olmuş

‘Asâ-yı âhı eflâke gice şol deñlü urdum kim
Ser-â-ser irtede gördüm vücûdı nîl-gûn olmuş

Behiştî zabt olunmaz çâre yokdur ey saçı Leylî
Tutalum tendeki her mûyı zencîr-i cünûn olmuş

225 RE. 28a, FB. 29a, MM. İ. 2456. 61a

3 -MM. İ. 2456

4 -MM. İ. 2456

5 - FB, -RE

6 -FB -RE

226

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Menem bir goncanuñ hârı ucından bagrı hûn olmuş
Nihâl-i gül gibi iki bükilmiş ser-nigûn olmuş

Okuñ Ferhâd'ı peykân tîşesin alup gelür her-dem
Ciger tagı meger kim aña kûh-ı Bîsütûn olmuş

Cihân ‘ankâların ednâ megesce tutmayan göñlüm
Senüñ ser-pençe-i şeh-bâz-ı ‘ışkuñdan zebûn olmuş

Dil-i ser-geşte her zahmumdan eyler nâleler peydâ
Meger kim bezm-i şevkuñda vücûdum erganûn olmuş

Çemen bezminde göz yumup sararmış geçmiş ol nergis
Şarâb-ı şeb-nemüñ gâlib humârından zebûn olmuş

‘Asâ-yı âhı eflâke gice şol deñlü urdum kim
Ser-â-ser irtesi gördüm vücûdı nîl-gûn olmuş

Çeküp gam kâfiri leşker ne deñlü baksa alınmaz
Dil-i ‘âşık Behiştî kulle-i şehir-i Bedûn olmuş

227

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Bir oğlan idi âhum şimdi boy çekmiş bülend olmuş
Sipihri-i bed-fi‘âle dik gelür makdem levend olmuş

226 RE. 28a-b, FB. 29a-b, MM. İ. 2456. 60b

3 -FB, RE

4 - RE, FB

5 -MM. İ. 2456

6 -MM. İ. 2456

7a kâfiri ne deñlü] leşkerini her ne deñlü MM. İ. 2456

227 RE. 28b, FB. 29b

Bu vîrân sînemi ma‘mûr idel’den dâğlar yer yer
Görenler dir ki bu hâlî beyâbân kûy u kend olmuş

Şerâre sanma sen mâhî felekde görmek eclîçün
Burâk-ı âh-ı dil çeşmüm şu‘â‘ına semend olmuş

Vücûdum şîr-i mihre menzil olup ey güneş yüzli
Aña bu rişte-i cânım dahî muhkem kemend olmuş

Sımış câm-ı gurûru geçmiş ol mestâneliklerden
Olalı mübtelâ ‘ışka Behiştî derd-mend olmuş

228

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Gündüzün göstermez oldı halka kendin mâhveş
Şîve öğrendi zemistânda meger senden güneş

Mihr ü mâhî çarh idinmiş gice gündüz dönderür
Rište-i ‘ömrine gerdûn halkuñ olmuş sürme-keş

Ey gönül çün kim semend-i himmete olduñ süvâr
Kimseye bakma hemân şehr-i visâle toğrı eş

Gel soyun meydân-ı ‘ışka gir eriseñ zâhidâ
Niçe bir şeytânile halvetde tutarsın güreş

‘Işk bir der-bend-i hâyildür menâr servleri
Gâfil olmasun Behiştî eksük olmaz anda leş

229

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Deşt-i gam râh-ı mahabbetde ‘aceb yazı imiş
Ser-i ‘âşıkda anuñ kat‘ı kara yazı imiş

Kara gözlerle şikâr itdi gönüller murgını
Yâr-ı ‘âlî-nazarum hüsn eli şeh-bâzı imiş

Tîg-i müjgânile itmiş nice agyârı helâk
Ol cevân-bahtumı ben bilmez idüm gâzi imiş

‘İşk-bâzide nihân kâra mecâl olmaz imiş
‘Âşıkuñ cümleden öñ fâş olacak râzı imiş

Koynuma girdi Behiştî gice gönölücek olup
Bûse almaga rızâ virmedüğü nâzı imiş

230

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Yine gülşende bugün bülbüle bir hâl olmuş²⁸⁵
Güli hârile görüp münkesirü’l-bâl olmuş

Devletünde irişüp zahm-ı müjeñ pâdişehüm
Merdüm-i dîdelere dîde-i kattâl olmuş

Şehre od saldı diyü âhuma kılmaga ‘azâb
Mâh-ı nev küngüre-i çarhda çengâl olmuş

229 SRE. 850. 135a

230 AE. M. 563. 57a, AE. M. 564. 10b, MM. İ. 2456. 60b, B. 2127. 30a-b

Behiştî

²⁸⁵ Beyit İS. I. 3726. 21a’da müfred olarak, 4. Beyitle birlikte de KF. s. 27’de yer almıştır.

2a zahm-i] nâ-ham AE. M. 564

2b dîde-i kattâl] dîde ikbâl AE. M. 564, MM. İ. 2456, B. 2127

3a saldı diyü âhuma kılmağa ‘azâb] salmağa âhuma şehâ kılma gadâb MM. İ. 2456; ‘azâb] ‘izâr AE. M.

564

3b çarhda] ‘arşda AE. M. 564

Gezdirür şevkile bâzâr-ı gülistânda müdâm
Bâd gül Yûsûf'ını satmaga dellâl olmuş

Tekye-i 'ışka girüp şâl-i melâmet giymiş
Gör e billâhi Behiştî nice abdâl olmuş

231

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

şu kim bir deste sünbül diyü zülf-i yâre yasanmış
Bu 'âlem câme-hâbında yañılmış yâre yasanmış

Hadeñgüñ gûyiyâ bir yoldan azmış gonca mıdur kim
Yorulmuş vâdi-yi zahmetde düşmüş yâre yasanmış

Açal'dan hâne-i sînemde nahl-ı kârbân-ı gam
Göñül tâcir gibi hâb-ı belâda yâre yasanmış

Felek sûretde gerçi bir münakkaş girde-bâlişdür
Velî baş virmiş ol kişi aña bir pâre yasanmış

Behiştî gülşen-i kûyuñda varmış bir gice yâ subh
İřigüñ ara uymış ara kaçmış ara yasanmış

232

Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

Safâ-yı cevher-i 'ışk ile eyle kalbüñi hâs
'Avâm-ı bed-güheri 'ışk ider cihânda hâs

5a giymiş] giyicek AE. M. 564

231 MM. İ. 2456. 55a

232 R. 1972. 245a

Gazel-i Behiştî

Başum degül görinen kim gözüm gümüşlerini
Hayâl-i âteş-i haddüñ eritdi sanki resâs

Yakarsa şevkuñ odı zerre zerre eczâmı
Hevâ-yı mihr-i ruhuñdan külüm olur rakkâs

Olur mı tebdeki peykânlaruñ koyup gide cân
Demür kafesde olan kuş görür mi rûy-ı halâs

Behiştî'nüñ yine gûyâ ki mushaf-ı 'ıška
Beş âyet ile bu beş beyti sûre-i İhlâs

233

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

Dil şâh-ı 'ıška bende olup itdi ihtisâs
Gitmez bu kapudan gerek öldür gerekse as

Başum bu haste cismüm elinden belâ çeker
Ey tîg-i yâr gelseñ anı eyleseñ halâs

Yâkût-ı dehr safha-i mercân-ı la'lüne
Bir ferd yaza başladı ammâ hayâl-i hâs

İncinmeñ urdurursa beni pîr-i mey-fürûş
Oğlın helâk idende lâzım degül kısâs

Uymazsa gayrı şâ'ire semtüm Behiştîyâ
Virdüñ 'avâmı anlara kaldı baña hâs

233 RE. 28b, FB. 29b, MM. İ. 2456. 63a

2a bu haste] belâ bu MM. İ. 2456

2b gelseñ anı] gelüp anı MM. İ. 2456

4a incinmeñ urdurursa] incitmeñ öldürürse MM. İ. 2456

4b idende] idenlere MM. İ. 2456

5b virdüñ] virdüm MM. İ. 2456; kaldı] yeter MM. İ. 2456

234

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Murg-ı cânım olmayınca dâm-ı sînemden halâs
Bunı bildüm kim ben olmak yogimiş gamdan halâs

Ummasun 'ışka esîr olan gönül kat'â necât
Var mıdur merd-i za'îfe bend-i muhkemden halâs

Ben gedâñiçün 'adû 'âşık degül dirse n'ola
Pâdişehler dahı olmamış durur zemden halâs

Birlik isterseñ eger yârile birdür togrısı
Var tereddüd eyleme ol iki 'âlemden halâs

Şerbeti tâsı sipihrüñ bir 'aceb semdür ki hîç
Olmadı olmaz Behiştî kimse ol semden halâs

235

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Goncaveş göñlümden aslâ zâyıl olmaz inkıbâz
Baña niçe dil-güşâ olsun temâşâ-yı riyâz

Kûşe-i gamda yimek içmek harâm oldu baña
Var mıdur 'âlemde zâhid bundan özge irtiyâz

Bezmgâh-ı câna sâkî feyz olur nevvâr-ı şevk
Olsa bir câm-ı safâ-bahşa mey-i sâfî müfâz

234 RE. 28b-29a, FB. 29b-30a, MM. İ. 2456. 62b

2a kat'â] aslâ MM. İ. 2456

2b merd-i] şahs-ı MM. İ. 2456

3a 'adû] meded MM. İ. 2456

3b zemden] dilden MM. İ. 2456

4 Birlik isterseñ eger yârile biñ kasd eyleseñ/ Çâre yokdur olmayınca iki 'âlemden halâs MM. İ. 2456

5b olmadı olmaz] oldu olmaz ey MM. İ. 2456

235 RE. 29a, FB. 30a

Ehl-i bezm gülşenüñ eñ sivrisidür serv evet
Kadd-i dil-cüyuñ kıyâmuñ görse eyler intihâz

Baňa ömrüm sübhasınuñ inkıtâ‘ı yeg gelür
Devr-i hüsn-i yâre gelmekden Behiştî inkırâz

236

Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün

Ehl-i vuslat kılur cihândan hazz
Yohsa ‘ummân ...²⁸⁶ hazz

Cânı var ise kılmasun sûfî
Leb-i la‘l-i şeker-feşândan hazz

Âhum âvâzesin sever ‘uşşâk
Ehl-i İslâm ider ezândan hazz

Şevk-ı zülfüñle olsa dil ber-dâr
Kıla cânıyle rismândan hazz

Va‘de-i vasl-ı yâr içün sürten
Ey Behiştî ider yalandan hazz

237

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtün/ Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtün

Fasl-ı bahâr irişdi ref‘ itdi gonca bersa‘
Gülşen-revâdur olsa erbâb-ı ‘îşe mecma‘

Şeb-zinde-dâr olalıdan mânend-i şeyh bülbul
Teshîr idüp girdi şâh-ı güle murakka‘

236 R. 1973. 72b

²⁸⁶ Kelime okunamadı.

237 RE. 29a, FB. 30a

Gülşen hevâ yeridür ammâ ne çâre ey dil
Reftâr-ı ‘ömr olupdur bâd-ı sabâdan esrâ‘

Bir türbedür vücûda gelmezden öñ yapılmış
Dârü’l-bekâ degüldür bu künbed-i murassa‘

Gam hastesi olana bir kâse mey Behiştî
Öldür beni degilse tıb şerbetinden enfa‘

238

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâîlü/ Fâ‘ilün

Sen şâh-ı hüsne olmasa bir toğrı bende şem‘
Giymezdi tâc-ı zer sere her encümende şem‘

Bâzâr-ı vuslatuñdan baña râygân gelür
Olursa şeb-çerâgı berâber semende şem‘

Saldı miyâne sofra ki bir ‘işret eylese
Nev-hat sanemler ile budur kühende şem‘

Bâd-ı sabâ ko lâfı diyü yüzine urur
Güm itse gül-‘izârını bezm-i çemende şem‘

Gark olmuş eşke dîdesi başında od-nisâr
Beñzer Behiştî bencileyin derd-mende şem‘

239

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâîlü/ Fâ‘ilün

Dün gice rûy-ı yâri görüp encümende şem‘
Şevkinden aglayıncaya dek itdi hande şem‘²⁸⁷

238 R. 1972. 257a

Gazel-i Behiştî

239 NO. 4962. 279b

²⁸⁷ Beyit KF. s. 27’de örnek beyit olarak alınmıştır.

Başına altun üsküf urınmazidi şehâ
Olmasa hıdmetüñde yaluñ yüzli bende şem‘

Pervânesini öldürüben kendi şeyhvâr
Olmuş siyâh kisve giyüp ser-figende şem‘

Nergis n’ola uyuklasa turduğı yerde kim
Tutdı sabâha dek gice bezm-i çemende şem‘

Şi‘rûñ Behiştî beytini gayruñ harâb idüp
Dönderdi aña kim sala âteş şebinde şem‘

240

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtün/ Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtün

Ey devr içinde bezm-i hüsnüñ yanar çerâğı
Ay u güneş felekde senden yakar çerâğı

Şem‘-i ruhuñ yitürmiş ey nûr-ı dîde yohsa
Bîhûde mi tolanur pervâne her çerâğı

Râh-ı gamuñda her şeb âh-ı ‘alev-feşânum
Yel mumı gibi olur baña sefer çerâğı

Ser-cümle sîm-i eşküm almagıçün hisâba
Seyyârenüñ söyünmez şeb tâ-seher çerâğı

Ehl-i tama‘ sözinden söz isteme Behiştî
Bilmez misin ışıksuz olmaz mı cer çerâğı

240 RE. 29b, FB. 30b, MM. İ. 2456. 158b

1a devr içinde bezm-i] devr-i bezm içinde MM. İ. 2456

2a yohsa] yoksa MM. İ. 2456

2b pervâne her] pervâneler MM. İ. 2456

5b olmaz mı] olur mı MM. İ. 2456

241

Mef'ûlü/ Mefâ'ilün/ Mef'ûlü/ Mefâ'ilün

Şem'-i şeb-i hasretdür sînemde gamuñ dâğı
Kılmaz anı tâbende illâ ki yürek yagı

Ger sunmasa düşdükce düşnâm-ı lebüñ şerbet
Dil-hastelerüñ cânâ kalmaz idi bir sagı

Kim vardı gam-ı 'ıskuñ yolını benüm gibi
Ferhâd ise bir azgun Mecnûn ise bir tagî

Kâküllerüñ ucından dil murgı helâk oldı
Zehr-âba mı taldurduñ yohsa bu siyeh agı

Âvâre Behiştî'nüñ alma gözi yaşın kim
Bu 'arız-ı pür-mevcûñ su gibi geçer çağı

242

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Sîne kûhsâr-ı mahabbet âteşin-gül tâze dâğ
Oldı ben Mecnûn'a ey Leylâ-sıfat tag üsti bâğ

Ben gedânuñ sînesinde neyler ol zerrîn kabâ
Degme abdâla müyesser mi olur zerrîn çerâğ

Gonca gibi bâdeden pîrâhenüñ men' eyle kim
Bûy-ı cismüñ olmasun gül gibi 'itr her dimâğ

Mâr-ı nefsi öldürürseñ ger 'asâ-yı 'ışk ile
Hâtıruñ vîrânesinde gizlidür genc-i ferâğ

241 RE. 29b, FB. 30b

242 R. 1972. 261a, MM. İ. 2456. 72a

Gazel-i Behiştî

3a men'] çâk MM. İ. 2456

Ey Behiştî dūd-ı âhumdan çemenzâr-ı felek
Bir ‘aceb gülşendür ammâ bûlbûli bir kara zâg

243

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Neye dönderdi beni tal‘at-ı yâr ayrılığı
Bûlbûli böyle mi eylerdi bahâr ayrılığı²⁸⁸

244

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Gördüğü dem didi ‘âşıkları cânân sâf saf
İdeyin bunları ben hâkile yeksân sâf saf

Sînesi üzre elifler mi iderdi peydâ
‘Ârızuñ mevcin eger görmese ‘ummân sâf saf

Bu hayâlile yataguñda şikâr eylemege
Sen gazâlî gözedür dîde-i giryân sâf saf

Ter düşer câmi‘ içinde seni arar bu diyü
Görse sakkâyı gezer dîde-i giryân sâf saf

Ey Behiştî yog iken bende kadar mikdâruñ
Şâh beyti gazelüñ bagladı dîvân sâf saf

243 RE. 29b-30a, FB. 30b-31a

²⁸⁸ Bu gazelin sadece matlaı var, aradan ne kadar varak eksildiğini bilmiyoruz.

244 NO. 4962. 282a

245

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlünBehiştî şimdiden ser-geşte-i deşt-i ‘adem olduk²⁸⁹

246

Fe‘îlâtün/ Fe‘îlâtün/ Fe‘îlâtün/ Fe‘îlünBed-du‘âmîle rakîbi hele kör eyledi Hak
Bâtılûñ çeşmine âh okını urdum şabadakŞekl-i Mecnûn’ı beyân itdügümi isteriseñ
Sözümü diñle yabana nazar itme baña bak‘Alem-i âhile gam mansıbın elden komaduñ
Ey gönül pâye-i vasl isteriseñ anı bırakSîneme penbe-i zahm oldu hayâl-i sîneñ
‘Ötesin Allâh oñara hele bulduk sabr-ı HakÂhdan hayme kurar deşt-i ‘ademde hânım
Ser-i kûyuñda Behiştî’ye bulunmazsa konak

247

Fe‘îlâtün/ Fe‘îlâtün/ Fe‘îlâtün/ Fe‘îlünKoyup âhum kapuñı çekse sipihre sancak
‘Aceb olmaya begüm *külli ta’vîlün ahmak*^{*}Yüz sürel’den ayagın tozına rif‘at buldum
Âstânuñda ezel yeg idi benden alçak

245 RE. 29b, FB. 32a²⁸⁹ Bu gazelin son mısraı var, diğerleri yok. Ne kadar eksik olduğu belli değil.

246 RE. 29b, FB. 32a

247 R. 1973. 72b

^{*} Bütün uzunlar ahmaktır.

‘Ayn-ı gülzâr-ı cinân itdi cihânı nev-rûz
Câ-be-câ oldu dıraht-ı çemenüñ istebrak

Çeşm-i giryânumı gördükce n’ola gülse yüzün
Gülşene âb-ı revân virmese olmaz revnak

Kime itdi zen-i gerdûn baña itdüklerini
Göreyin aña ‘azîm ola Behiştî er ehak

248

Mef‘ûlü/ Mefâ‘îlü/ Mefâ‘îlü/ Fe‘ûlün

Nâzile büküp kaddümi bir serv-i revâncuk
Pîr itdi beni cevriye bir tâze cevâncuk

Agyâra dirîg eylemez aslâ ne dilerse
Ammâ baña yokdan gelür ol gonca dehâncuk

Müjgânuñ okı sînemizi itdi nişâne
Kaşuñ gerinüp üstümüze geldi kemâncuk

Ger harc ola cân cevheri bâzâr-ı gamuñda
Yegdür baña çün fâ’idelerden bu ziyâncuk

Feth eyler idi kal‘asını vuslat-ı yârüñ
Bir kaç yıl ecel virse Behiştî’ye emâncuk

249

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

Oldum za‘îf şöyle ki hiç iktidâr yok
Cândan eser didükleri cismümde var yok

248 RE. 30a, FB. 32a

249 RE. 30a, FB. 32a

Mahbûb u bâdeye tutalum tevbe itmişüz
Sûfî ne fâ'ide bu yaña ihtiyâr yok

Güç gelmesün gönül saña şeydâ geçindügi
Dîvânedür anuñ sözine i'tibâr yok

Kûyuñda tâ-ölince melâmet olam gibi
Zîrâ ki sende rahm eseri bende 'âr yok

'Aşk odına yanan kişi girse cehenneme
Zannum budur Behiştî diye bunda nâr yok

250

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

'Îzâruñ mihrine olmışdı gönülüm cânile müştâk
Vücûd envârı âfâk-ı 'ademden kılmadan işrâk

Hemân bî-hod olup geçmekden 'özre ref'-i gam olmaz
'Acâ'ib 'âlem itmişdür ecel câmin çeken zevvâk

Kadîmî bende kim şâhum görüp bilmezlige urma
Senüñle kanı ol bezm-i ezelde olınan mîsâk

Yoluñda rişte-i cânı ayak bağı bilürlerken
Olur mı hırka-i cisme tahammül eyleye 'uşşâk

Belâgat bülbüli olup okursın ol gülüñ vasfın
Gülistân safhası gibi Behiştî yüzüñ olsun ak

251

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

Sâkî benümle itdi bugün kâr-sâzlık
Kılsam 'aceb mi raksa girüp hırka-bâzlık

Mülk-i fenâ kalenderiyem nemed ki var
Baña ne kışlık istedür ey şeh ne yazlık

Kûyuñda secde eylemeyem mi kapusına
Sûfî kıla mı Ka'be'de ben bî-namâzlık

'İşkuñ yeminde tâlib-i dürr-i hakîkatem
Yohsa benüm ne maslahatum var mecâzlık

Zâhid gibi Behiştî 'amel fikrin itmezüz
'Âşıklaruz 'ibâdetümüz bî-niyâzlık

252

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

Eger mümkün olursa yanuña bir gül-'izâr almak
Sa'âdet şâhsârından senüñdür berg ü bâr almak

Nice alam murâdum senden ey nâzûk-beden ben kim
Visâlûñ fethin itmekden kolaydur bir hisâr almak

Öñümde kebgveş turmaz surâhî kahkaha eyler
Hevâ şeh-bâziyam lâzım gelür baña şikâr almak

Melâ'ik çeşmine kuhl-ı cilâ itmek hevâsına
Sipihrüñ kârıdur her gün işigüñden gubâr almak

251 RE. 30b, FB. 32b

252 RE. 30b-31a, FB. 32b-33a, B. 2127. 19b

Bir a'lâ tîrûne dün sîne tutdı bönlüğe urup
Nicesinden zarâfetle Behiştî yâdgâr almak

253

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

Geçersin el yüze tutup idersin türlü fettânlık
Elünden 'âciz olmuşdur be-hey kâfir müselmânlık
Görinmezsin baña gördüm 'adem mülkine 'azm itdüm
Ki saña gösterem nice olur 'âlemde pinhânlık

Kabâ giysün diyen baña gözüm yaşına bakmaz mı
Kişi deryâya düşse yeg degül mi aña 'uryânlık

Harâb-ı 'ışk olan kalbi hazer kıl pâ-y-mâl itme
Sakın ey genc-i hüsn ejder yatagıdır bu vîrânlık

Behiştî cür'a-i pîr-i mugândan behre isterseñ
Koyup kibri işiginde var it hâkile yeksânlık

254

Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

Ne deñlü müşkil ise cân bedenden ayrılmak
Hezâr o deñlü gelür baña senden ayrılmak

Giderseñ âh ne çeksem gerek ben üftâde
Saña kolay görünür gerçi benden ayrılmak

Baş üzre yer bulasın terk iderseñ agyârı
Ki 'aynı kapudadur gül dikenden ayrılmak

253 RE. 31a, FB. 33a, MK. A. 264. 18b

4a 'ışk olan kalbi hazer kıl] 'ışkı hâk-âlûde görseñ MK. A. 264

254 RE. 31a, FB. 33a

Dirîg kılma temâşâ-yı hatt-ı sebzînüñ
Ki ‘andelîbe ölümdür çemenden ayrılmak

Behiştî gitmez ölince cinân-ı kûyuñdan
Degüldür âdeme âsân vatandan ayrılmak

255

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtün/ Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtün

Gam reh-zeni huzûruñ râhından atsun ‘avk
Mâ-tahtuña nazar kıl ey dil gözetme mâ-fevk

Hergün gönülde bir meh mihrin ziyâde kıl kim
Tehrâr şem‘ uyarmak bezm içre arturur şevk

Kıl gûş sen de sûfî pîr-i mugân sûretin
Kim didi bulduguñuz eyleñ bu câna şevk

Fakr u fenâ yolında gayret kuşakın it berk
Şeytân misâl nâmûs boynunda olmasun tavr

Dürr-i kelâmuñ olmuş nazm-ı Behiştî hâssı
Tavlîd gayre kıldı gerçi ‘avâm bî-zevk

256

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘ilü/ Fâ‘ilün

Bâzâr-ı gamda kârumıza hîle katmaduk
Sûfî gibi riyâyı hüner diyü satmaduk

Tûfân-ı eşki dîdeden itdük revân velî
Deryânuñ üstine yürüdük suya batmaduk

255 RE. 31a-b, FB. 33a-b

256 SRE. 850. 135b

Sultân-ı mülk-i ‘ışret olal’ dan surâhîveş
Bir kimsenüñ döge söge burnun kanatmaduk

Ey ‘ışka düşdiler diyü ‘uşşâka ta’n iden
Biz kendümüz bu âteşe bîhûde atmaduk

Kalduk gürisne rûze-i gamda Behiştîyâ
Hân-ı visâl-i yârde bir lukma tatmaduk

257

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

‘Ömrüñ bekâsı var diriseñ cûy-ı âba bak
Çarhuñ fenâsın aňlamaziseñ habâba bak

Dîdâr-ı yâre dîde tahammül ider degül
Ger sözüme inanmaziseñ âftâba bak

Şeb-hâbe varma varise çeşm-i basîretüñ
Kandîlile müzeyyen olan nüh kıbâba bak

Ey hâce künc-i medresede subha dek bu şeb
Ben rûy-ı yâri fikr ideyin sen kitâba bak

La‘lûñ diler Behiştî-sıfat vasf ide rakîb
Tûtî gibi şeker yimek ister gurâba bak

258

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Dilerem merkad-ı Mecnûn’da idem giryânlık
İltem ol tekyeye yaşum diremin kurbânlık

257 AE. M. 574. 90b-91a

258 R. 1973. 72b

Safha-i rûy-i nigâruñ görüp üstinde gubâr
Hatt-ı nev sanmışam anı nice şu hayrânlık

Dil yetîmi zenahuñ topına cân atdı görüp
Tıfl olan kanda ise eyler imiş oğlanlık

Zen-i fertûtken ilâhî severseñ dünyâ
Dil serâyında ne lâıkdur ide sultânlık

Şu‘arâ beyti arasında Behiştî şi‘rûñ
Beñzer ol gence ki etrâfı ola vîrânlık

259

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Çünkü takdîr-i ezel her ne ise olsa gerek
Ben senüñ tîr-i cefâña tururam n’olsa gerek

Tâzelikde beni hüsnüñden ırag eyleme kim
Güli bu gülşenüñ ey gonca-dehen solsa gerek

Leb-i mey-gûnda görüp hatt-ı gubâruñ bildüm
Dîde peymânesine hâk-i fenâ tolsa gerek

İtdüğüm fîkr-i visâlûñdür umaram ki bulam
Çünkü ‘âlemde kişi itdüğünü bulsa gerek

2a rûy-ı nigâruñ] ‘ânız-ı yârûñ B. 2127

259 RE. 31b, FB. 33b, Ko. 11804. 2a, AE. M. 725. 112a, MK. A. 799. 12a, MK. A. 1826. 194b, MK. A. 2068. 206a, MK. A. 4277. 49a-b, İS. I. 4455. 13b-14a, MO. I. 868. 17a, MO. I. 1124. 79a

1a ezel] Hudâ MK. Y 4277; olsa] gelse MO. 868; 1b, cefâña tururam n’olsa] belâña turırın n’olsa MK. A. 799, MK. A. 1826; tururam n’olsa] tura ben n’olsa MO. I. 1124; Ben] Biz MO. I. 868; tururam n’olsa] dururuz n’olsa MO. I. 868; Durmuşuz tîr-i cefâña hediye n’olsa gerek İS. I. 4455.

3- MK. A. 1826.

2a beni] bizi İS. I. 4455.

3a gubâruñ] ‘izârûñ MK. A. 799,] gubârı MK. A. 4277; gubâruñ bildüm] gubârın bilmedüm İS. I. 4455; mey-gûnda] mey-gûnunda MK. A. 2068. 3b; dîde] dehr MK. A. 4277; dîde peymânesine] dîde-i peymânesine İS. I. 4455,] dîde-i bîmâresine MO. I. 868.

4a umaram ki bulam] umarın ki irem MK. A. 799,] umaram ki irem AE. M. 725, MO. I. 868, MK. A. 1826.

Ey Behiştî bu cihândan gidicek rûz-ı bahâr
Lâle kan aglasa sünbül saçını yolsa gerek

260

Mefâ‘ilün/ Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün

Giderseñüz güzelüm hem-reh-i sa‘âdet oluñ
Varuñ bu kaddile ol illere kıyâmet oluñ

Yürüñ varuñ gözüñüz göñlüñüz açılmagiçün
Biraz bu gülşen-i dehre gül-i letâfet oluñ

Çü gitdüñüz yine eglenmeñ anda tizce gelüñ
Fırâk ile döyinen haste câna sıhhat oluñ

Bizi harâretüñizle igende çok yakmañ
Sabâ gibi irişüñ rûha ‘ayn-ı râhat oluñ

Egerçi bunca zamandan Behiştî mensî idi
Selâmdan hele almışsuñuz selâmet oluñ

261

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Ben görem mi bir gice koynumda ‘uryân olduguñ
Cân gibi bu sînemüñ tahtında sultân olduguñ

Ol deme irmek müyesser ola mı ey dil baña
Kim görem ‘îd-i visâl-i yâre kurbân olduguñ

Göremezsın yâri yanuñda sözüm tut ebsem ol
Ey gözüm saña ziyândur yine giryân olduguñ

5a cihândan] cihândur MK. A. 2068; rûz-ı bahâr] fasl-ı bahâr MO. I. 868. 5b; aglasa] ağlaya MO. I. 1124, MO. I. 868, İS. I. 4455, MK. A. 2068,] ağlayup AE. M. 725, MK. A. 4277.

260 B. 2127. 68a

261 RE. 31b, FB. 33b

Ey şeb-i gamda benüm göñlüm gözüm rûşen iden
Büsbütün dünyâyâ toldı mâh-ı tâbân oldugûñ

Çün baña incinmek istersin perî peyker disem
Yâ nedür çeşm-i Behiştî'den bu pinhân oldugûñ

262

Fe'îlâtün/ Fe'îlâtün/ Fe'îlâtün/ Fe'îlün

‘Âlemi kavs-ı kazâ itse senüñ nahcîrûñ
Gırre olma ki nişânında turursuñ tîrûñ

Ey bu dünyânuñ esîri ne virür mâlı saña
Habs içinde tutalum zerdenimiş zencîrûñ

Hıdmetin ‘izzet olur mîvesi ey Tañrı kulu
Nev-cevânlıkda du‘âsın alagör bir pîrûñ

Âh-ı dil-sûzile eşk olmayıcak şâhid-i ‘adl
Da‘vî-i ‘ışkı gider ma‘nîsi yok tezvîrûñ

Nefsüñi kendi hevâsına Behiştî komayup
Terbiyet it ki şikârın alasın ol şîrûñ

263

Fe'îlâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'îlün

Komaduñ medhin ol melek-sıfatuñ
Budur ey dil felekde ma'rifetüñ

Kûy-ı yâre giderdüñ ey dil dün
Ne idi ol tarafda maslahatuñ

262 RE. 31b-32a, FB. 33b-34a

263 RE. 32a, FB. 34a

Seni kim beñzedürdi ‘Îsâ’ya
Rûh-bahş olmasa musâhabetüñ

Gözi çıksun felekdeki gün ile
Var diyen zerrece münâsebetüñ

Tut Behiştî sipihri âh okına
Var ise ger baña mu‘âvenetüñ

264

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Hasret-i haddüñle mihrüñ beñzini zerd eyledüñ
Reşkile mâhuñ kara bagrını pür-derd eyledüñ

Sûz-ı ‘ışka mâ’ilüz ehl-i şebâbuz vâ’izâ
Berf-i şeyb añma bize kim meclisi serd eyledüñ

Kalb-i ‘uşşâka keder kondurduñ ey kâfir rakîb
‘Âstân-ı Ka‘be’yi ‘âlûde-i gerd eyledüñ²⁹⁰

Pîre-zen dünyâyâ baş egme gönül yohsa hemân
Aduñı merdân-ı ‘ışk içinde nâ-merd eyledüñ

Hatt-ı la‘l-i yâri nazm itdüñ iki mısra‘ ile
Levh-i cân üzre Behiştî bir güzel ferd eyledüñ

265

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Bî-bekâ vuslatdan ise hecr-i bî-pâyân yeg
Çünkü bîgâne melekden âşinâ şeytân yeg

264 RE. 32a, FB. 34a

²⁹⁰ Mısra “‘Âstân-ı Ka‘be’yi ‘âlûde-i reşkile gerd eyledüñ” ise de vezin bozulduğu için bu şekilde okuduk.

265 RE. 32b, FB. 34b

Her ne var ise ‘ibâdet saña ‘ışk olsun baña
Zâhid î mânîsuz ‘amelden sâdece î mân yeg

Goncaveş gamdan dürilmiş hâtır-ı huşyârdan
Handeden gül gibi agzın yummayan hayrân yeg

Berg-i gülden yegdür ol ruhsâr-ı rengîn ‘âşıkâ
Hârdan zâhir budur kim lâle-i handân yeg

Öz vücûdumdan Behiştî yeg gelür cânân baña
Kim kişiye cümle esbâb-ı cihândan cân yeg

266

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Lebine lâleyi teşbîh idersin diyü ol yârûñ
Kararup ebr-i bârânı yürür üstine kuhsârûñ

Rakîbi sahn-ı gülşende görüp kaçmış bugün bir mâr
Hudâ hakkı eger bulsam ezerdüm başın ol mâruñ

Meger kim kasr-ı gül-bünde yatur bir bikrdür gonca
Aña çıkmaga bir mismâra beñzer her biri hârûñ

Ser-i kûyunda mecrûh itdi hicrân hâlüm ayrıksı
Tedârük itsün ol yâre haber eyleñ yürüñ varuñ

Behiştî şâ‘irüñ olmak gerek ey şâh-ı gül-çihre
Revâ mîdur ki bülbülsüz ola ‘âlemde gülzârûñ

267

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Râh-ı gamda müşkili çok ‘âşık-ı bî-dillerün
Câm-ı mey var olsun eyler hallin ol müşkillerün

Neyleyem ben zâhidâ mey vasfin eyler çeng-i bezm
Pîrümüz pendî girermiş kalbine kâbillerün

Sor kenâr-ı yâr zevkîn eşk-i hasret garkına
Düşmeyen gird-âba bilmez kadrini sâhillerün

Zâhidâ dîdâra göz tutma yeter cennet saña
Pâdişehler meclisinde işi yok ‘âmillerün

Sûzdan Ferhâd u Mecnûn’uñ yeri yaylag imiş
Ey Behiştî [gör]²⁹¹ huzûrı var imiş câhillerün

268

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

Ey dil garâ’ib oldı senün çeşm-i pür-nemün
Merdümler anı seyr idüben hoş sürer demün

Zâhid riya ile ne dökersin gözün yaşın
Bâzâr-ı merhametde geçer sanma dirhemün

Çeşmüm ‘akîkına nigerân olmaduñ meger
Engüştüne liyâkatı yokdur bu hâtemün

İncinmek eyleme gam-ı telhe gönül sakın
Sen lezzetini soñra bilürsin bu ‘âlemün

267 RE. 32b-33a, FB. 34b-35a

²⁹¹ Metinde olmamasına rağmen, kelime vezin gereği eklenmiştir.

268 RE. 33a, FB. 35a

Gönlü büyük olursa kıramaz Behiştî'nüñ
Zîrâ ki degme yerlere sığmaz senüñ gamuñ

269

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Egerçi 'âşıkı sevmezlenürsin sevdigüm kendüñ
Velî görseñ nice cânlar virür la'l-i şeker-handüñ

Ser-i serv üzre gördükce göñül mihr-i cihân-tâbı
Sanur kim kaddüñ üstinde görindi şems-i dülbendüñ

İşitdüm kandi sen yegdür dimişsin sûfî ammâ ben
Bir içim bâdeye bulsam virürdüm bir yükin kandüñ

Yürî vaktünde ol vâ'iz yeñi bir mankıra geçmez
Diyâr-ı 'ışk sarrâfı yanında cevher-i pendüñ

Ta'accüb itme eşkinden iki zencîre bend olsa
Cihân 'ışkuñla dîvâne Behiştî uslu mı sanduñ

270

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Gel ol serv-i revâna ey çenâr öykünmeden el çek
Senüñ gibi çoğ olur bu cihânda gölgesi gökcek

Helâk olur ol âfet haste olduğına agyâruñ
Velî şefkat göziyle bir nazar itmez biz ölürsek

San ol şahs-ı beyâbânem ki kaldum zulmet-i şebde
Yagar yağmur eser yel her taraftan berk urur şimşek

269 RE. 33a, FB. 35a

270 RE. 33a-b, FB. 35a-b

Visâlûñ fikrin eylerken dehânuñ yâduma gelse
Murâda irmege zan gelmiş iken zâhir olur şekk

Behiştî bendeñe câm-ı cefâyı çifte çifte sun
Şehâ bezm-i mahabbetde rakîbile bir olma tek

271

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Goncañı kim hârlar içinde handân eyledüñ
Göñlümi sünbüllerüñ gibi perîşân eyledüñ

Nev-cevânum neyledüñse eyledüñ mânend-i çeng
Pîrlik vaktinde ben ham-kaddi nâlân eyledüñ

Her kimin ‘âşıklığın tuysa salar hicrâna yâr
Eşküne sabr eyle yohsa ey gözüm kan eyledüñ

Bu idi ‘ahdüm yoluñda ser virem öldürmedüñ
Sen beni erbâb-ı ‘ışk içinde yalan eyledüñ

Hışm ide şâyed diyü sevmez geçindüñ dil-beri
Ey Behiştî kendüne kasd ile pinhân eyledüñ

272

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Ya dilde dûd-ı âhumdan ya gözde nemden incindüñ
Çün incindüklerüñ bunlar degül ya nemden incindüñ

Gam-ı cânân baña senden degül cândan mukaddemdür
Yıkıl git şundan ey dil çünki sen ol gamdan incindüñ

271 RE. 33b, FB. 35b

272 RE. 33b, FB. 3b

Rakîbiçün baña sögdüñ ne sîretlü meleksin sen
Olayın âşinâ-yı seg diyü âdemden incindüñ

Meger ey la‘l-i yâri görüp îmâna gelen tersâ
Yine togurdu ‘Îsâ’yı diyü Meryem’den incindüñ

Behiştî gel bir özge ‘âleme tut rûy-ı ikbâli
Ne kahrını çekersin çünki bu ‘âlemden incindüñ

273

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

‘İşkî bir menzile ırgürdi beni dil-berümüñ
Geh karasın göremez dîde-i gerdûn yerümüñ

Sidre şeh-bâzı dahı gûş idemez olmışdur
Evc-i ‘izzetde sadâsını benüm şeh-perümüñ

Ben şûre sâlikiyem kim ayagı topragını
Kuhl idindi gözine ‘arş-ı Hudâ reh-berümüñ

Şavk-ı dîdâruñ ile rihlet idersem yarın
Gün gibi nûr vire her varakı defterümüñ

Müdde‘î şî‘rûme tutmazsa Behiştî n’ola gûş
‘Îsi-dem oldugumı tab‘ı götürmez hurremüñ

274

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Niçün eyler dili hışm ol müje-i bî-bâküñ
Saña göz bakdı günâhı ne dil-i gamnâküñ

273 RE. 33b-34a, FB. 35b-36a

274 RE. 34a, FB. 36a

Lâle sahrâ-yı cünûn içre kızıl dîvâneñ
Bâgda gonca-i gül mest-i girîbân-çâkûñ

Bize kahr itdüğine göre hele biz dahı
Âh ile başına odlar yakaruz eflâkûñ

Fıkr-i la'lûñ ki yatur kûşe-i sînemde nihân
Bir güherdür ki derûnunda kalıpdur hâkûñ

Sâkin-i şehr-i visâl eyle Behiştî kuluñı
Karyede kahrını çekdürme şehâ etrâkûñ

275

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Çün düketdüñ diremi eşküñi harc it hûnuñ
Dimedüm mi saña ey dil soñı vardur bunuñ

Top-ı âhumla emân vormeyüp ikdâm itsem
Feth idem gibi gelür kal'asını gerdûnuñ

Eyledükçe ceres-i nâka-i Leylî nâle
Kûh-ı gamda kulagı çıñlar idi Mecnûn'uß

Sanma kim derde şifâ neydüğini bilmeyevüz
Biz şehâ her yerin ezber çalaruz kânûnuñ

Çihre-i zerd-i Behiştî'ye nazar kılmazsın
Kıymeti yok gibi yanußda kızıl altunuñ

276

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Gel ey sûfî siyâhın görmek isterseñ eger nûruñ
Cemâli Ka‘besinde kâkülün seyr eyle Tayfûr’uñ

Dil ü cân ortaya almış hayâl-i hâlûñi gözler
Eline gûyiyâ bir dâne girmiştir iki mûruñ

Hayâlûñ diki düşmenden kesilmez çâresiz kaldum
Vücûdî hânesin yakmaga bârî olsa destûruñ

Enâr u sîb u engûruñ yetişmiş lâ-nazîr olmuş
Cemâlûñ bâğı üzre ben olaydum bârî nâtûruñ

Halel gelmez Behiştî nazmuña ta‘n eylese nâ-dân
Ne gam şeytân harâbına dürişse beyt-i ma‘mûruñ

277

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Beni ey çevre sabr itmez sanan olsun bu ma‘lûmuñ
Ki her vasfı baña zîbâ gelür ‘âlemde bed-hûmuñ

Didüm la‘lûñ firâkında eritme ‘âşık-ı zerdi
Didi ebsem ‘aselden yegdür ayrı olduğu mûmuñ

Biri derd ehlinûñ bezm-i belâda mest olup geçmiş
Du‘âsın almaga bulunmasun üstinde merhûmuñ

Niçün ey tîr-i gam dil tıflınuñ göñlüne tokunduñ
Günâhı neydi kim kanına girdüñ sen bu ma‘sûmuñ

276 RE. 34a-b, FB. 36a-b

277 RE. 34b, FB. 36b, B. 2127. 84b

1b ‘âlemde] ol bâr-ı B. 2127

Kerâmet bu yeter ‘ışka ki gördüñ ‘ârız-ı yâri
Vilâyetde Behiştî gözcüsü olduk bugün Rûm’uñ

278

Mefâ‘ilün/ Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün

Didüñ baña ki elüñ kâkülüme şâne gerek
Bu râyı kimseye açma ele bahâne gerek

Cihânda nâle-i bûlbûsüz olmagıl gülşen
Bu bezmgâha tarab virmege terâne gerek

Mahabbet ehline her gâh âh kâfidür
Şeb irse kûh-ı cünûnda baña ne hâne gerek

‘Aceb mi gafletin artursa sâmi’üñ vâ‘iz
Ki çeşm merdümi hâb olmaga fesâne gerek

N’ola dil olsa giriftâr hâlini göricek
Şikâr kılmaga²⁹² murgı Behiştî dâne gerek

279

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Vuslat-ı cânâne irmezmiş aña kim cân gerek
Hey meded cân bir cihân iki baña cânân gerek

İşigüñde isterem ten hırkasın çâk eyleyem
Bâliş-i râhatdur anda hâb iden ‘uryân gerek

Vuslata irmez dimişsin tîgüñe ser vermeyen
İşte ben hây hâzıram senden hemân ihsân gerek

278 RE. 34b, FB. 36b

²⁹² “Kılmaga” metinde “kılma” şeklinde yazılmışsa da, vezin ve anlam gereği böyle olmasını tercih ettik.

279 RE. 34b-35a, FB. 36b-37a

Tañ degül şeb-dîz-i âhum göge çıkmak istese
Kılmaga cevân semend-i çâpûke meydân gerek

Yolda gitmez hâtırumdan resm-i pâ-y-i esb-i yâr
Kim sefer ehline ‘âdetdür Behiştî nân gerek

280

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ûlün

Lebüñsüz hâli yatlu haste cânûñ
Meded kıl kalmadı dermânı anuñ

Senüñ ey ‘andelîb-i nâvek-i yâr
Benüm zahmum degül mi âşiyânuñ

Girân itmiş gülüñ gûşını şeb-nem
Nice kâr itsün ey bülbül figânuñ

Göz açdurmaz basar gam küştigîrin
Yüzi ag ola kara pehlevânuñ

Behiştî haste cân-efzâ lebüñden
İrişmez sıhhate hikmet Hudânuñ

281

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Beni zerd itdi refîka gamı bir zer-gerüñ
Tıfl-ı dil gitdi senüñ hâdiseden yok haberüñ

Görmedük fûrkate beñzer döşeliksüz mansıb
Hâsılı bendesiyüz bir iki sultân-ı zerüñ

280 RE. 35a, FB. 37a

281 RE. 35a, FB. 37a

Umma acı sözle kurtulasın ey leb-i yâr
Girme girme ele yohsa çıkarurlar şekerüñ

Bagrı yufka kişidür sûfiyi agladursız²⁹³
Dest-mâliyle pilavını güm itmeñ çıkaruñ

Şûh-tab‘ itdi Behiştî seni ‘ışk âhir-i kâr
Huyun öğretti meger şûh-ı cefâ-pîşelerüñ

282

Mef‘ûlü/ Mefâ‘ilü/ Mefâ‘ilü/ Fe‘ûlün

Nisbet kılalı kûyuña me’vâyı büyütdük
Teşbîh ideli kaddüñe Tûbâ’yı büyütdük

Ham kaddümüzüñ ‘aksidür ol kavs-ı felekde
A’dâya hadeng urmagıçün yâyı büyütdük

Ra’d üzre salup nâle vü feryâd u figânı
Vâveyla koyup ‘âleme gavgâyı büyütdük

Kılduk ne kadar var ise gam leşkerini cem‘
Dil ma’rekesinde yine alayı büyütdük

Kûyuñ yolını tutdı tamâm eşk-i Behiştî
İmkân güzer kılmağı deryâyı büyütdük

283

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘ilü/ Fâ‘ilün

Her tâze mîve la‘lüñe nisbet birer çürük
Gül hod yanında ‘ârızıñuñ bir yüzi dürük

²⁹³ Metinde “ağladursın”şeklindedir.

282 RE. 35b, FB. 37b

283 RE. 35b, FB. 37b, SF. 5351. 85a-b

1 Bu dehr bağı gül-reng yüzleri dürük / Kimisi ham mîvesinüñ kimisi çürük SF. 5351

Ahbâb böyle çekdiği yerde cefâ yükin
A‘dâ-yı har-mizâca ne kuskun gümöldürük

Âhumla gönlüñ âhenini nerm idem diyü
Kıldum vücûd zakkını ‘ışk odına körük

‘İşkuñ bilür mi kadrini sükkân-ı kûh-ı zühd
Añlar mı kıymetin göricek cevherüñ yörük

Meclisde bûse gül-şekerin kısmet itse yâr
Tutar hemân Behiştî’yi ol demde öksürük

284

Mef‘ûlü/ Mefâ‘lün/ Mef‘ûlü/ Mefâ‘lün

Kapuñda büküp kaddüm meh gibi dü-tâ itdüñ
Eflâk-i sa‘âdetde engüşt-nümâ itdüñ

Kat‘-ı reh-i fûrkatde bî-tâkatidüm ammâ
Bûy-ı gül-i vasluñda mânend-i sabâ itdüñ

Var ol yine götürdüñ yerden felegi ey gam
Kim âh-ı bülendümden ol pîre ‘asâ itdüñ

Tâ-haşre dek agyâra düşmenlik idem dirdüñ
Düşmenligi sen döndüñ ey dost baña itdüñ

Pejmürde Behiştî’nüñ adını añup sövdüñ
Ol merdüm-i muhtâcuñ rûhına du‘â itdüñ

3a gönlüñ] göñül SF. 5351

4b kıymetin göricek cevherüñ] kıymetini dür ü gevherüñ SF. 5351

5a meclisde bûse gül-şekerin] bezm içre la‘li şekkerini SF. 5351

5b hemân Behiştî’yi] Behiştî’yi hemân SF. 5351

284 RE. 35b-36a, FB. 37b-38a

285

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

Her dem mahabbetüñ baña gamdan çeker yimek
Kim görmedi kimesne anuñ gibi ter yimek

Üç kerre günde buseñi alsam didüm didi
Lâzım mıdur saña her öyünde şeker yimek

Gamlar derûn-ı sînede cem'ıyyet eyleyüp
Sohbetlerinde işleri her dem ciger yimek

Dikdüm riyyâz-ı dilde mahabbet nihâlini
Şâyed ki bir zamânda nasîb ola bir yimek

Ser-pâ bürehne yâr ışigin ârzû ider
Başı yine Behiştî'nüñ ister hacir yimek

286

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Ey felek nâr-ı gam oldı baña âb u bâduñ
Göreyin hazret-i Hak hâke sala bünyâduñ

Husrevâ derd-i firâka düşeli ben bildüm
Cân-ı şîrîne niçün kıydugını Ferhâd'uñ

Müşterek olalı berg-i gül-i surha bülbul
Sahn-ı gülşende biñi bir puladur feryâduñ

Gözlerüñ fikrûme gelse döner ol mücrime dil
Ki giriftâr ola destinde iki cellâduñ

285 SRE. 850. 132b

286 RE. 36a, FB. 38a

Kad-ı bâlâñı Behiştî neye teşbîh itsün
Ravzada serv-i bülendise senüñ âzâduñ

287

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Ne müstakbel ne mâzî mülki olmak yokdur insânuñ
‘Ömür bir lahzadır ‘aklı olan hâlin bilür anuñ

Cihân meydânını seyreyleyen ehl-i nazar ider
Semend-i ‘ömr-i âdem yügrügi ancak bu meydânuñ

Gözümde mevc uran yaşıñ tabîbâ dildedür başı
Yüri deryâya dökme yok yere kuhl-ı Sıfâhân’uñ

Ne cem‘iyyetde gönüm hoş ne ‘uzletde ferâgum var
Bu fânî kûşede bir dem karârı yok dil ü cânuñ

Behiştî şimdiki hâlüm sorarsañ bir tarîk olsa
Başum alup giderdüm ben öte yanına dünyânuñ

288

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

İsterem ten-perver oldugını murg-ı cânumuñ
Kim kebâb itsem gerekdür bezmine cânânumuñ

Zerre deñlü lutfını ben bendeden itmez dirîg
Hak Te‘âlâ bir günüñ biñ eylesün sultânumuñ

Fer virür bârân-ı rahmet nev-bahâr-ı ‘ömrüme
Karşısında girye kılsam gonca-i handânumuñ

287 SRE. 850. 134a

288 RE. 36b, FB. 38b

Kâkül-i şeb-rengi gibi dil uzatmasun ‘adû
Kim yüzi ag alnı açıkdur meh-i tâbânumuñ

Bülbül-i gülzâr-ı ‘ışk olmuş Behiştî dirler
Nagmesin gûş eyleyenler bu dil-i nâlânumuñ

289

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Hamdülillâh yine bir hayr ‘alâmet gördük
Ma‘delet menbâ‘ını sag u selâmet gördük

Yine bir sırr-ı nihân oldu vilâyetde ‘ıyân
Hâriku’l-âde zuhûr itdi kerâmet gördük

Dîdeden niçe zamân oldu melâ’ik gibi dûr
Gör bizi cism-i beşerde ne letâfet gördük

Tâyir-i evc-i şeref oldu hümâ-yı ‘izzet
Başumuz üzre yine sâye-i devlet gördük

Ser-bülend oldu Behiştî ‘alem-i emn ü emân
Zuleme cinsini ‘âlemde melâmet gördük

290

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Gamuñla telh idüp ‘îşum dili odlara yandurduñ
Be-hey zâlim beni sen tatlu cânumdan usandurduñ

Yüzinden perde-i ebri n’ola ref‘ itmese hurşîd
Anı sen bu cemâl-i bâ-kemâl ile utandurduñ

289 SRE. 850. 135a

290 SRE. 850. 137b

Bilũñ kocmak ucundan nakd-i cânı der-miyân itdũm
Velî ortada hâsıl yok ‘abes yere tolandurduñ

Felekde görinen seyyâre sanma gözlerin açdı
Figân u âhile ey dil uyur ejder uyandurduñ

Gözũñ yaşını hũn-âb eyleyen göñlüñdeki gamdur
Behiştî gâfil olma çeşmeyi başdan bulandurduñ

291

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtũn/ Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtũn

Sînem vilâyetini ey dîde âba virdũñ
Ma‘mûre-i vücûdum yakduñ harâba virdũñ²⁹⁴

Terk it tecemmûlâtı ‘azm eyle râh-ı ‘ıška
Tut kim olancasını satduñ şarâba virdũñ

Kesb-i rumûz-ı ‘ıška harc itmedũñ yazuklar
Ey hâce nakd-i ‘ömri varduñ kitâba virdũñ

Deryâ-yı hüsni ey dil seyr itmedũñ düşũñde
Çeşmũñ sefînesini mellâh-ı hâba virdũñ

Tek turmaduñ Behiştî bir katre jâle gibi
Uyduñ hevâya göñlüñ bir âftâba virdũñ

291 R. 1972. 288a, R. 1973. 143a, MK. A. 547. 77a, Ü. T. 382. 56b, B. 2127. 43b

Gazel-i Behiştî

1 -R. 1973 (varak eksikliği)

²⁹⁴ Bu beyit R. 1973 72b’de beyit olarak yer almıştır.

2a tecemmûlâtı] tecellâtı R. 1972

3a nefâyisine] nikâbına Ü. T. 382; kesb-i rumûz-ı ‘ıška] ma’nî nefâyisine R. 1972, MK. A. 547; Ma’nî
nikâbına Ü. T. 382

4a itmedũñ] itmege B. 2127

4a hüsni] hüsnũñ MK. A. 547; deryâ-yı hüsni] mir‘ât-ı hüsni R. 1972, MK. A. 547; deryâ-yı hüsnũñ R.
1973

4b çeşmũñ] cismũm Ü. T. 382

5a turmaduñ] görmedũñ R. 1972, R. 1973

5b göñlüñ] göñlũmũñ MK. A. 547

292

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

Gül goncasında jâle görüp hande eyledüñ
Reng-i ruhuñla lâleyi şermende eyledüñ

Mezmûm idi yanuñda cefâkârlar ezel
'Uşşâka anlar itdüğini sen de eyledüñ

Şu'le salalı sîneme ruhsâruñ âteşi
Hargâh-ı 'ışk şem'ini tâbende eyledüñ

Âzâdelik vilâyetine pâdişâh iken
Bir zâlîme göñül beni sen bende eyledüñ

Gördüm ki virmez ehl-i dile muhtesib huzûr
Bezm âletin Behiştî perâkende eyledüñ

293

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

Giriftâr eyleyüp 'ışka karâr u sabrumı alduñ
Be-hey zâlim beni niçün yanar âteşlere salduñ

Lebi Şîrîn saçı Leylâ güzellerden ferâguñ var
Göñül Ferhâd u Mecnûn kıssasından²⁹⁵ hisse mi alduñ

Bile uçup konarduñ ey göñül niçe kebûterle
Fenâ şeh-bâzı anları götürdi sen bakakalduñ

Senüñle hûbluk da'vâsını itmiş kuluña kon
İşigüñde bugün her bir cihân-tâbı yere çalduñ

292 MK. A. 547. 188a

293 MK. A. 2508. 60a

²⁹⁵ Kelime metinde "kıssadan" olmasına rağmen vezin gereği bu şekilde okundu.

Behiştî dürlü cevherler getürdüñ rişte-i nazma
Meger gavvâs-ı ‘ışk olup belâgat bahrına talduñ

294

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Kan iden ta‘ne degül yaşını ben mahzûnuñ
Ki bulanmaz suyu taş atmagile Ceyhûn’uñ

Leyli’ye kûh-ı belâda görinen berg-i dıraht
Yüregın delmege peykânlar imiş Mecnûn’uñ

Sâkıye bülbül-i vakt itmede ehl-i bezmi
Bir ayagını çeker var mı mey-i gül-gûnuñ

Deldigüñ dilleri her demde şifâsuz kor iseñ
Bildüñ ey şâh-ı zamân neydüğini kânûnuñ

Kebkebüñ nakşı ile rûy-ı Behiştî’yi gören
Dir ki sermâyesi bir sikke imiş altunuñ

295

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Visâl-i yâr içün terkini urup devlet ü câhuñ
Teveccüh eyledük râh-ı ümîde virmek Allâh’uñ

Dükenmez deştimişsin ey güzergâh-ı gam-ı fûrkat
Ki hergiz menzil-i maksûda irmek yog imiş râhuñ

294 AE. M. 674. 143b, SF. 4078. 18b, FB. 263. 102a

3a ehl-i bezmi] herbir bezmi SF. 4078

4a her] bir FB. 263

295 İS. I. 3859. 23a, B. 2127. 47b

Ne yüzler karasıdır bu ki nûr-ı çihre-i yâre
Mukâbil olmaga gönlünde kasdı var imiş mâhuñ

Çemen rengin kim itdi her yakada zînet-i lâle
Yeşil baş üzre gâlib oldı gûyâ leşker-i şâhuñ

Murâdı kasr-ı hüsnüñde visâlûñ hânıdur sanma
Temâşâsında hayrândur Behiştî bu nazargâhuñ

296

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Devr-i güldür elde dâ‘im bâde-i gül-gûn gerek
Cübbeler destârlar mey-hânede merhûn gerek

Her basîretsüz ne bilsün hadd ü hâlûñ hikmetin
Görmege Leylâ cemâlin dîde-i Mecnûn gerek

Sîm ü zer ne nesnedür cânâ yoluñda cân fedâ
Ger ne şâh-bâz olanlar müflis ü medyûn gerek

Saklasam gamzeñ okı peykânını dilde n’ola
Gencdür genc-i harâb içinde ol medfûn gerek

Ey Behiştî hüznler mu‘tâdısın çün gam yime
Göñlü her bir ‘âşık u sâdıklaruñ mahzûn gerek

297

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Bülbüli nâlân ider gül-berg-i handânuñ senüñ
Sünbüli gamgîn ider zülf-i perîşânuñ senüñ

5b nazargâhuñ] güzergâhuñ İS. I. 3859

296 AE. M. 663. 43a

297 MO. I. 1230. 8a

Kodı insâf eyleyüp yere el arkasın çenâr
Gör diyü şîveyle çün kadd-i hırâmânun senün

Kim yetüreydi saña bâzâr-ı hüsn içre bahâ
Ey metâ‘-ı vasl eger olmasa hicrânun senün

Bir karavaşdur benefşe adile gülzârda
Tañ mı yüz sürerse aña hatt-ı reyhânun senün

Bülbül-i dil nâlesi vasfın Behiştî yazma kim
Berg-i gülden ter virür evrâk-ı dîvânun senün
298

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Mihr ü mâha iki gözüm didügi yerde felek
Gözi dört olmaz mı ki hadd ü cebînün göricek

Tîg-ı âhum gice gündüz çarha tutdugum bu kim
Düşmenün halvet bulup başın tirâş itsem gerek

Kâf-ı kalbümnden uçup âhum benüm açdukça bâl
Kasd-ı gerdün eylese dimezdi sîmurga siñek

Nâka-i Leylâ yününden şâl-pûş abdâl idüm
Tekyegâh-ı ‘ışka Mecnûn olmadan dahı köçek

Gözlerümden yaşlar çıksa benüm ‘ayb itme kim
Acı zehr içmekden artukdur Behiştî gam yimek

299

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Sünbülünden 'ârız-ı gül-gûnuña pîrâye sal²⁹⁶
Fitne çevgânını mâhum âftâb u aya sal

Her denînüñ göñli murgın çeşmüne itdürme sayd
Himmetüñ 'âlî tutup şeh-bâzuñı a'lâya sal²⁹⁷

Def'-i gam kılmaga bir dem gel kenâr-ı âbda
Zevrak-ı zerrîni sâkî la'l-gûn deryâya sal

Ol iki zencîrünüñ bir kez perîşân kıl çözüp
Niçe yüz biñ 'âkılı Mecnûn idüp sahrâya sal

Müdde'iler bir yere gelmiş Behiştî sen dahı
Bâd-pây-ı fikret üstine gelüp âlâya sal

300

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

Kavs-ı kuzah felekde degildür 'abes hayâl
Ebrûña nisbet olınalı büyüdi hilâl

Şeker lebüñ makâlesi Şîrîn hikâyetin
Ağızdan ögredür baña ey husrev-i cemâl

Ol servi bezm-i gülşene tahrîk idem gibi
Kim tâzelikde her yaña mâ'il olur nihâl

299 B. 2127. 81b,

²⁹⁶ Beyit İS. I. 172. 44b ve TN. C. I. s. 112'de müstakil beyit olarak geçmiştir ve İS. I. 172'de beytin başında "Behiştî Edirne ile İstanbul beyrinde Çorlu nâm kasabada hatîbdür" notu vardır.

1b fitne çevgânını mâhum] gökde çevgân-ı gurûr İS. I. 1972; Gökde çevgân-ı gurûrî âftâb u aya sal B. 2127.

²⁹⁷ İlk iki beyit Ü. T. 1805. 3a'da "Behiştî fermâyed" başlığıyla yer almıştır.

300 RE. 36a, FB. 38a

Hatt-ı ‘izâruña ola kim beñzedem diyü
Mûmlar yakup felekde kamer karalar misâl

Gerd-i felekde sanma şafakdur Behiştî’yâ
Kanlu yaşumla nakş olınupdur bu dest-mâl

301

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Bu merdümle niye aglar revân olsa gözümden seyl
‘Arablar hod güler oynar ziyâde gelse âb-ı Nîl

Beni yatarsa oğsa Ehrimen sûretlü bir dellâk
Basup cânum alur hammâm içinde tut ki ‘Azrâ’îl

Gözi âhûlara şimdi şikâr olmak münâsibdür
Esed burcına itdi âftâb ey mehlîkâ tahvîl

‘Irakdan bir karañu yerde turmış la‘lûñi gözler
Çekerdüm Çeşme-i Hayvân’ı bulsam gözlerine mîl

Bu zîr-i künbed-i gerdûnda harc it dirhem-i eşki
Behiştî çünki hammâma giren derler budur temsîl

302

Mefâ‘ilün/ Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün

Semâ‘-ı ‘âşîka münkir olan fakîh-ı fuzûl
Bilürdi hâli eger okısa kitâb-ı usûl

Mizâc-ı yâri nahîf eylemiş meded hummâ
Gelüñ benüm kolumı boynına idüñ meftûl

301 RE. 36a-b, FB. 38a-b

302 RE. 36b, FB. 38b

Kaçarsa taga n'ola kûy-ı Leylî'den Mecnûn
Efendisinden ayakda ider cefâyile kul

Zen-i felekde vefâdan eser olaydı eger
Bu deñlü hüsnile 'ömri anuñ geçer midi tûl

Göñül diler ki fenâ kûyınıñ uram terkin
Behiştî'yâ sen esen kal baña düşe gibi yol

303

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Şâh-ı 'âlemsin egerçi eksük olmaz saña kul
Togriyam yoluñda redd itme fakîri kıl kabûl

Kâkülûñ sultân-ı Hind anun semendidür sabâ
Kıldı mû-tâb-ı felek ebr-i siyâhı aña çul

Sâkıyâ gel bir ayag ile ferah-bahş ol bize
Devr elinden olmuşuzdı biz bugün gâyet melûl

Ey merâhil kat' idüp kûy-ı mücâza ugrayan
Menzil-i maksûda bundandur sorarsañ togrı yol

Hâke yüz urmış işigüñde Behiştî dirler
Didi kim âdemdür ammâ çok bilür şeytândan ol

304

Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

İrerdi 'îd-i sa'âdet eger ol iki hilâl
Görinse göz arasından eger hayâl meyâl

303 RE. 36b-37a, FB. 38b-39a

304 RE. 37a, FB. 39a

Benümle sîm-tenüm bir dem ihtilât itmez
Ne deñlü zer gibi ten pûtesinde olsam kâl

Sabâ varup didigince hikâyetüm bir bir
Terahhum eyleyüp olur saçuñ perîşân-hâl

Göñülde kim ki yer açmazsa rây-ı ebrûña
Ola bu dâr-ı fenâda şükûfe-i çengâl

Gubâr-ı pâyine toymadı gözümüz yâruñ
Behiştî niyyetümüz var ki olavuz remmâl

305

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Her ser-i mâh eylemezseñ ey güneş ‘arz-ı cemâl
Derd ü gam eyler beni ebrûlaruñ gibi hilâl

Gelse gavvâs-ı hayâlün gözlerüm deryâsına
Dürr-i eşküm dânesinden toldurur bir dest-mâl

Biz visâlûñden senüñ dûruz dimek câ’iz degül
Çün tolınmaz gözümüzden bir dem ey meh-rû hayâl

Zerrece gam itdi mihrüñde yaşum bahrını telh
Zehr olurmuş katre-i zakkûmdan âb-ı zülâl

Şâh-ı maksûd üzre dil murgı Behiştî şâz iken
Kanda imiş kapdı ol bî-çâreyi bûm-ı melâl

306

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Kanlu yaşıım kim zer-i surh ile hâşâ bir degül
Yolına döksem yanında bir kızıl mangır degül

Sîm-tenler tâlib-i dünyâ olupdur ehl-i ‘ışk
Zer gibi zerd olmasun mı bir pula kâdir degül

Buñ deminde yolına virdüm bükâ gönüm velî
Ben ölüm haddindeyem yanumda ol hâzır degül

Bünyesin seyl-i havâdis yıksa ‘âşık yok dimez
Zâhidi gör gark-ı ni‘metdür yine şâkir degül

Cân u diller cezb ider efsânesi efsûn gibi
Ol Behiştî didüğüñ sehhâr imiş şâ‘ir degül

307

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Meslek-i ‘azmüm ilâhî âstânuñ râhı kıl
Sırrımı ser-hadd-i vahdet şemsinüñ âgâhı kıl

Bâr-giyeh-i dehre tâlib eyleme murg-âbveş
Lücce-i tevhîdüññ gavvâs-ı gevher-hâhı kıl

Pâyemi rif‘at sipihrinde bülend eyle velî
Secdegâhum gün gibi erbâb-ı dil dergâhı kıl

Cismümi bir bir felek mânendi idüp dîdeler
Manzarın her dîdenüñ her şeb tecellî mâhı kıl

306 RE. 37a-b, FB. 39a-b

307 RE. 37b, FB. 39b

Geçmeye peykân-ı hasret gibi sînem sadrına
Kalbümi sultân-ı rûhâniyyetüñ hargâhı kıl

Sûz-ı şevküñde safâ kesb itmegiçün cânumuñ
Murg-ı âhum şeh-perin her demde bâd-efrâhı kıl

İrgürüp râhın Behiştî'nüñ kemâl etvârına
Anı andan soñra hayret deştinüñ güm-râhı kıl

308

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Lâf-zendür vâ'iz-i bî-zevkı sanmañ ehl-i hâl
Kim makâlâtında yokdur fer-i güftâr-ı ricâl

Satmaga deyr-i fenâda halka 'ışkuñ bâdesin
Halka-i hamdur sûtün-ı âhum üstinde hilâl

Bendeyem bir şeh-süvâra kim olupdur mihr ü mâh
Hüsñ halvet-hânesinde sâkin-i saff-ı ni'âl

Yâ Rab ol hüsñ âftâbın kılmasun hat mâh-tâb
Gerd-bâd-ı çarh aña kondurmasun gerd-i zevâl

'Âşıka virmez tesellî kıl u kâl-i medrese
Ey Behiştî nüzhet isterseñ fenâ kûyında kal

309

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

Mey duhterini zâhide virmeñ eri degül
Dürr-i habâbı sormañ aña cevherî degül

308 RE. 37b-38a, FB. 39b-40a

309 RE. 38a, FB. 40a

Dünyâ esîr beriyyedür ey dil beri yüri
Begler güm oldu anda hemân leşkeri degül

Dergâhuñı süpürmege cârûbı ne'ylere
Müjgânlarum hümâ-yı şeref şeh-peri degül

Hattuñ firâknâmesi başumda yazlıdur
Cân atduğum visâle benüm serserî degül

Sâyem kadar Behiştî beni beklemezse âh
Her bir Habeş gulâmı 'Ali Kanber'i degül

310

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

'İşkuñ şerârı düşse aña ahkeri degül
Sûfnüñ adı kalmaya hâkisteri degül

Neyler rakîbüñ adı dilüm hâmesinde kim
Sînem sicilli renc ü belâ defteri degül

Cân riştesin müjeñde dilerdüm görem velî
Ol sûzenüñ bu gözlerüm engüşteri degül

Su katresi yaşum gibi olmaz kapuñ tozın
Gökler yüzinde her çalar na Müşterî degül

Deryâ-yı mey sefînesidür câm-ı mey gibi
Dîvânuñ ey Behiştî gazel defteri degül

311**Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün**

Bülbül beyân ider güle hâlin güzel güzel
Seyr itdürür gül aña cemâlin güzel güzel

Hoş basdı kara bagrına merdümçügüm bu şeb
Çeşmüm sirâcesinde hayâlin güzel güzel

Bed-hû rakîbüñ elinden ne gelüp olur
Alur²⁹⁸ o deşt-i hüsn gazâlin güzel güzel

Ben rûze-i firâkı tamâm eyledüm görüp
Âfâk-ı hüsn-i yâr hilâlin güzel güzel

Zülf-i siyâhı murg-ı dil ü câne ag olup
Salmış yüzine dâne-i hâlin güzel güzel

Ahlâk-ı ehl-i fakrı idüp pîrehen dahı
Her gördüğün kabâçe-i âlin güzel güzel

Sâkî-i Kevser oldugın añlar Behiştî'nün
Kim nûş iderse şî'r-i zülâlin güzel güzel

312**Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün**

Sanma her dem bir diyâr özler müsâfirdür gönül
Ka'be-i kûyuñda ölince mucâvirdür gönül

'İşkîñün nakdin kazanmışdur eyâ Leylî-sıfat
Bir yaban Mecnûn'ı sanma kesbe kâdirdür gönül

311 RE. 38a-b, FB. 40a-b

²⁹⁸ Kelime metinde "olur" şeklindedir.

5a Bed-hû rakîbüñ öldün elinden ne gelen olur RE

312 RE. 38b, FB. 40b

Dür dişüñ ‘aksini deryâlarda görse atılır
Merdüm-i çeşmüm gibi merd-i bahâdırur gönül

Görmese kûyuñ tolanurken n’ola çeşm-i ‘adû
‘İlm-i ahfâda hayâlûñ gibi mâhirdür gönül

Ey Behiştî bir sanem zünnârına bend olmasa
Ger bu ‘âlem deyrine baş egse kâfirdür gönül

313

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Gam şebistânında ey dil menzilûñ mey-hâne kıl
Şem‘-i bezm-ârâya câm-ı bâdeyi pervâne kıl

Sîneden cân gibi çıkmaz genc-i ‘ışkuñ bir nefes
Sen gerekse günde biñ kez hâtırum vîrâne kıl

Komayup tende dem ü lahmumdan ey gam bir eser
Destümi gîsû-yı yâra üstühândan şâne kıl

Başuñ sultân olayın dirseñ ey dil kendüñe
Fakr kûyuñda kanâ‘at külbesini hâne kıl

Hâke yüz urup Behiştî sâ‘il-i eşküñ gibi
Âstân-ı yârda bir vaz‘-ı dervîşâne kıl

314

Fa‘ûlün/ Fa‘ûlün/ Fa‘ûlün/ Fa‘ûl

Gözüñe görünmezdi mâl u menâl
Eger olsa ma‘lûmuñ ahvâl-i hâl

313 RE. 38b, FB. 40b

314 SRE. 850. 132a

Şehâ çünki harcanmayup sakladuñ
Şeb-efrûz ile bir degil mi sifâl

Olur sanma mahkûmı her bâtiluñ
O demde ki Hak emrine imtisâl

‘Acebdür içersin nim-i bâr-ı kîn
Tururken kenâruñda âb-ı zülâl

Huzûr isteriseñ Behiştî gibi
*Tevekkel ‘alâ ‘llâhi fî-küllî hâl**

315

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilatün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Dilde ser-çeşme-i gamdur bilürin baş degül
Dideden anuñ ayagıdur akan yaş degül

Sîne sahrâsına yagdırmaga bârân-ı gamı
Kıt‘a-i ebr-i belâdur kararan kaş degül

Ger hüçûm eylerse darb-zen-i na‘ra-i şevk
Âhen olsa yaka gam kal‘asını taş degül

Çemenüñ gerçi sabâ bir yaluñuz yügrügidür
Talebüñde dil-i çâlâke ayakdaş degül

Hurdeden hurde Behiştî dehen-i yâr sözün
Cevher-i ferde yazam dâne-i haşhâş degül

* *Her hâlu karda Allah’a tevekkül et.*

315 Tr. 59. 12b, MO. I. 961. 15a, HE. M. 245. 156b

Behiştî Râst

5a sözün] suyn MO. I. 961

5b ferde] ferd MO. I. 961

316

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

‘Azm iden gülzâra serv-i ser-bülendümdür benüm
Seyr iden âzâde-kadlerle efendümdür benüm

Ben Süleymân-ı diyâr-ı ‘işretüm ey mey-fürûş
Hâtemüm câm ü hevâ çâpük-semendümdür benüm

Göz yuyup vardum ben atdum âteş-i ‘ışka beni
Düşmenüm bir gayrı kimse sanma kendümdür benüm

Ger bulursam ayagından asmaga dil tıflını
Rište-i cân elde bir hâzır kemendümdür benüm

Ey Behiştî bu cihândan çokdan eylerdüm sefer
Egleyen bir pâre şî‘r-i dil-pesendümdür benüm

317

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Gizlü varup kâkülüñi her gice ohşar menem
As’lacak işler ider düzd-i siyehkâr menem

Hîç meni da‘vet idüp yorılmasun sûfî gibi
Pîr-i mugân hâtırını koyup aña dâr menem

Câm-ı cünûn nûş idüben mest ü harâb oldugın
Ta‘n iden ebleh delüdü ‘âkıl u hûşyâr menem

Kûyuña kasd itse rakîb uram²⁹⁹ endâmına zahm
Ka‘be tarîkında aña mâni‘ olan hâr menem

316 B. 2127. 64b-65a

317 RE. 38b-39a, FB. 40b-41a

Gazel-i Mergûb

²⁹⁹ Kelime metinde “ururam” şeklinde ise de vezin gereği bu şekilde okundu.

Şi'r-i Behiştî'ye hased ehli nice ta'n ide kim
Tîg-ı zebân ile bugün kâtil-i küffâr menem

318

Fe'îlâtün/ Fe'îlâtün/ Fe'îlâtün/ Fe'îlün

Sohbeti bâde virüp zevk u safâdan geçelüm
Şimdiden soñra olan oldu hevâdan geçelüm

İlle biz meyi miyândan götürüp el çekelüm
‘İşretüñ mevsimi geçdi Kalata’dan geçelüm

Ârzû itmeyelüm vuslatı fûrkat bize [bes]³⁰⁰
Cevre kâni‘ olalum mihr ü vefâdan geçelüm

Şâh-ı ‘uzletde karâr eyleyelüm ‘ankâveş
Şeh-per-i kibri koyup sıyt u sadâdan geçelüm

Ne ruh-ı sâde Behiştî ne hat-ı nev aňalum
Defteri oda urup ag u karadan geçelüm

319

Fâ'îlâtün/ Fâ'îlâtün/ Fâ'îlün

Ugrayal’dan kûyuña râhum benüm
Bir dem ârâm itmedi âhum benüm

Gözüm önünde rakîbi öldürüp
Ben gedâya zulm iden şâhum benüm

Senden ayruga şu günler Hak için
Ragbetüm yok ey yüzi mâhum benüm

318 RE. 39a, FB. 41a

³⁰⁰ Metinde “bes” kelimesi olmamasına rağmen sentaks ve vezin gereği ilave edilmiştir.

319 RE. 39a, FB. 41a

‘Âşık ehl-i şevk u zâhid pür-riyâ
Böyle takdîr itmiş Allâh’um benüm

Ey Behiştî eylenürdi bu göñül
Rûy-ı yâr olsa nazargâhum benüm

320

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Şem‘-i meh-tâbuñ fûrûğından ferâgum var benüm
Gün gibi ‘âlemde bir rûşen çerâgum var benüm

Ruhları lâle dili bûlbûl yüzi gül kaddi serv
Cân u dil eglencesi bir hüsni bâgum var benüm

Eşk-i surhum kanlu dîdemden nice cûş itmesün
Âteş-i gamdan cigerde tâze dâgum var benüm

Kûy-ı yâri beklesün ‘uşşâk gâfil olmasun
Mülk-i ‘ışkuñ şâhıyam muhkem yasagum var benüm

Murg-ı ma‘nî saydına yegdür Behiştî dâmda
Hâme dirler adına bir kara zâgum var benüm

321

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘ilü/ Fâ‘ilün

Ey hatt-ı yâr katlüme kasd eyledüñ benüm
Kıyduñ mı göz göre baña ey kara düşmenüm

Ol çeşm-i şîvekârı siyeh giydügi yeter
Mâtem deminde eylemesün kimse şîvenüm

320 RE. 39b, FB. 41b

321 RE. 39b, FB. 41b

Pervâneñ olayın şeb-i gamda hemân baña
Göster tarîk-ı hizmeti ey şem‘-i rûşenüm

Pîr-i mugân serâyumı satdursa gam degül
Kimse elümden alırmaz a künc-i külhanum

‘Âlemde kûy-ı yârümi Firdevs’e virmezem
Bir bülbülem Behiştî yeter baña gülşenüm

322

Mefâ‘ilün/ Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün

Seherde tevbeye ‘azm itdüm istihâre kılam
Velî bahâr iricek bilmezem ne çâre kılam

Bu hâlete yüregüm zâhidâ benüm döyemez
Ki bâde nûş ide yârân u ben nezâre kılam

Dimâguma benüm ey dostlar ‘ilâc eyleñ
Zamân-ı lâlede meyden eger güzâre kılam

Sabâ-yı lutfuñ eger dem urarsa şevkumdan
Kabâ-yı cismümi gül gibi pâre pâre kılam

Melûl olursa Behiştî nihân mey içmekden
Sadâ-yı sâz ile râzını âşikâre kılam

323

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Bâ-vefâlar hüsnine bir dahı mâ’il olmazam
Günde biñ kez ölmeñe zîrâ ki kâ’il olmazam

322 RE. 39b-40a, FB. 41b-42a

323 RE. 40a, FB. 42a

1b bir] biz RE

Yüzüne bakdum cihân oldu karagu bir dahı
Dîde açup şems-i tâbâna mukâbil olmazam

Her mahalde mezheb-i Mansûr'a zâhib oluram
Setr-i Hak iden erâzil gibi bâtil olmazam

Mesken itmezsem kanâ'at mülkini Mecnûn-misâl
Halk-ı 'âlem içre bir mümtâz-ı 'âkıl olmazam

Ey Behiştî yâr öñinde hâke salup kendümi
Şöyle mecrûh itdüm ayruk dahı hâsıl olmazam

324

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

İstikâmet gülşeninüñ serv-i hoş-reftâriyem
Bir boyı âzâde şâhuñ togrı hıdmetkâriyem

Ehl-i diller nâlemi ma'zûr tutsunlar ki ben
Gülşen-i ruhsâr-ı yârüñ 'andelîb-i zâriyem

'Ârızuñ 'aksi düşüpdür üstine şâhid diyü
Şimdi âb-ı kûyuñuñ ben 'âşık-ı dîdâriyem

Dîde-i rahmile bakmaz ol tabîb-i cân baña
Gerçi yıllardur işigin yasadur bîmâriyem

Yûsuf-ı şîrîn-dehensin husrevâ didüm didi
Yok Behiştî Mısr-ı hüsnüñ bir şeker-güftâriyem

325

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Güneş magribde kim olup kılursa bî-ziyâ merdüm
Ne gam çün ‘âlemi rûşen ider mâh-ı siyeh-çerdüm

Başum yasdıkda çârem yok visâl-i yâre el irmez
Tabîb añmañ baña kim kâbil-i dermân degül derdüm

Cefâña kîmyâ dirsem n’ola ey sîm-i sâ‘id ben
Ki te’sîrinden anuñ zer olupdur bu ten-i zerdüm

İşigüñ hasretinden hâk olursam ey güneş yüzli
Kapuñda zerreveş raks ura haşr olunca her gerdüm

Zücâc-ı çarh nice mânend urardı sûz-ı sînemde
Behiştî ger hevâ-bahş olmasa aña dem-i serdüm

326

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Seni agyâr ile bir kez görüp terk-i diyâr itdüm³⁰¹
Eger bir dahı görürsem ölümüm ihtiyâr itdüm

Havâle oldugıçün kasduña ey şâh-ı ‘âlem-tâb
Sipihri âteş-i âhumla yakdum hâksâr itdüm

Bu oldu fâ’idem ancak mahabbet saydgâhında
Ki şeh-bâz-ı firâkuñla ecel murgın şikâr itdüm

Gam-ı ‘ışka tahammül itmegi bu dâr-ı mihnetde
Sen öğretdüñ baña ammâ seni ben şîvekâr itdüm

325 RE. 40a-b, FB. 42a-b

326 RE. 40b, FB. 42b

³⁰¹ Bu gazel her iki nüshada da kenarda olup, RE. nüshasında farklı bir yazı ile kaleme alınmıştır.

Selâmet şîşesin benden taleb itmege ben anı
Melâmet sengine çalup Behiştî târ-mâr itdüm

327

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

Tîg-i zebân-ı tîzile şemşîr-zen erem
Meydân-ı güft u gûyâ bugün bir dil-âverem

Mânend-i mey ayakda isem sûretâ ne bâk
Erbâb-ı bezm-i ma'rifete ma'nîde serem

Sır virmeyem 'adûya yoluñda virem seri
Ben 'arsa-i mahabbet içinde şu serverem

Semt-i safâya sûfî tarîk istemez misin
Mey-hânedan yaña yûri söz tut ki reh-berem

Nahl-ı gazel bülend gerek eyleyem kabûl
Zîrâ Behiştî şî'rde ben sâye-perverem

328

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ger murâduñsa diyâr-ı yârde olmak mukîm
Ger tarîk-ı 'ışka kim *hâzâ sırâtun mustakîm* *

Tevbeler olsun ayag altına cür'a dökmeyem
Bu günâhı itmeyem *estagfuru'llâh el-'azîm* **

Ey Halîlüm âteş-i gamda benüm âh itdigüm
Dir görenler *İnne İbrâhîme evvâhun halîm* ***

327 RE. 40b, FB. 42b

328 RE. 40b, FB. 42b

Gazel-i bî-mânend

* İşte doğru yol budur. **Kur'an** 3/51, 19/32, 32/61, 43/61, 43/64.

** Yüce Allah'dan mağfîret dilerim.

Meskeni kâfir rakîbüñ kûy-ı küfr-âbâd-ı Âd
Tünd-bâd-ı âh-ı âşık *innehu rîhun* 'akîm ****

Hâke yüz urup Behiştî i'tizâr it cürmüne
İnne a'zaru'l-verâ makbûletün 'inde'l-kerîm *****

329

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Yeryüzün yakup kül eylerdi felekveş âteşüm
Su sepüp her dem eger kurtarmasa kanlu yaşum

'Ârız-ı nev-hattını gördüm tirâş itmiş yine
Hamdülillâh âftâb-ı 'âlem olmuş mehveşüm

Kangı şeb kim taş işigün hâkine pehlû koyam
Berg-i gülden nerm olur billâh baña mefreşüm

La'l-i mey-gûnuñ dimiş hergiz ifâkat bulmaya
Bâ-murâd-ı rûz-ı mahşer olmayınca ser-hoşum

Ey Behiştî cân murâdı saydın eylerdüm şikâr
Dest-i şâha düşse ger şeh-bâz-ı şi'r-i dil-keşüm

330

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

Bahâr oldı 'aceb olmaz yaşum la'lin nisâr itsem
Cünûn sahrâsını hûn-ı cigerle lâlezâr itsem

*** Şüphesiz İbrahim çok yumuşak huylu ve pek sabırlı idi. **Kur'an** 9/114

**** Şüphesiz rüzgar bitirdi/kupkuru etdi/kasıp kavurdu. **Kur'an** 51/41

***** Şüphesiz büyüklerin yanında özlü kabul edilir.

329 RE. 40b-41a, FB. 42b-43a

330 RE. 41a, FB. 43a

Bu ‘âlem saydgâhında irerdüm sayd-ı maksûda
Eger ol deşt-i hüsn âhûsını bir gün şikâr itsem

Sevâba kangımız artuk girerdük ola ey vâ‘iz
Hicâz’a gitse sûfî ben tavâf-ı kûy-ı yâr itsem

Libâs-ı saltanat kûyuñ gedâsı olmaga mâni‘
Pelâs-ı fakrile hânûm yaraşur iftihâr itsem

Behiştî kînümi alurdum ola çarh-ı zâlimden
Yakup yıksam cihânuñ kâr u bârın târ-mâr itsem

331

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Her kaçan düşmen seferden eylese şehre kudûm
Her taraftan kalbüme gam leşkeri eyler hüçûm

Tâlib-i esrâr-ı ‘ışk olmaga ‘âr eyler fakîh
Câhili gör istemez keşf olduğın cümle ‘ulûm

Râh-ı kûyuñda baña âhum şol işler itdi kim
Eylemez anı tarîk-ı Ka‘be’den bâd-ı semûm

Murg-ı cân tursa ‘aceb mi sîne-i sad-çâkde
Eylemez mi âşiyân vîrâne menzillerde bûm

Ey Behiştî geldi göñlüñ şehrini yapı hayâl
Nitekim Bagdâd’ı ma‘mûr eyledi sultân-ı Rûm

332

Mef‘ûlü/ Mefâ‘îlü/ Mefâ‘îlü/ Fe‘ûlün

Şekline bakar olsa rakîbüñ dil-i pür-gam
Dir beñzerimiş sûret-i câmûsa cehennem

‘Işk ehli olan göze diken olsa gerekdür
Hor baksa kayırmaz bize mollâ-yı mükerrem

Gavgâlar olur düşmen-i gül yanuma gelse
Olur mı bu kim ol [konuşa]³⁰² ben turam ebsem

Firdevs-i ‘izâruñdaki ol dâne-i hâli
Sabr itmege kâdir mi olur seyr iden âdem

Ey pîr-i mugân dest-i Behiştî’de gerek mey
Anuñ gibi yok duhterüñe merdüm-i mahrem

333

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Hâk-i pâyüñ tâc-ı ser kılmaga vardur ragbetüm
Neyleyem lâyük degül aña ser-i bî-devletüm

Şem‘e düşmek çok bahâdırlık mıdur pervânedan
Hüsn-i cân-efrûzuñı ‘arz eyle seyrân cür‘etüm

Mâlik-i mülk-i gamam ey şeh midâd-ı hûnile
Kilk-i tîrûñ levh-i sînemde yazupdur hüccetüm

332 RE. 41a-b, FB. 43a-b

2a ‘ışk] ‘ışkı RE

³⁰² Metinde “olsa” veya “ölse” şeklinde okunan bu kelimenin anlam olarak uygun olmadığını düşündük.

333 RE. 41b, FB. 43b

Gazel-i Ra’nâ

Bir lebi şîrîne Ferhâd olduğundan n'oldı yâr
Çün benüm Ferhâd'dan eksük degüldür mihnetüm

Sohbet-i sâhib-dilüñ biñ cân ile müştâkıyam
Ehl-i 'irfân olmayandandur Behiştî 'uzletüm

334

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ben hakîre 'ârızuñ âbı ne yüzden suna câm
Hâk-i teşne çeşme-i hurşîdden alur mı kâm

Bürka'ı nâgeh cemâlinden habîbüm kılsa ref'
Dir gören 'âşık safâdan *essalâtu ve 's-selâm*

Ben iriştüm menzile Ferhâd u Mecnûn kaldı dūr
Ol cemâ'atden ben oldum Ka'be-i 'ıška imâm

Bâdeden men' itmesünler mi ki ehl-i rihletüz
Kaydı olan kimseye sohbet degil midür harâm

Yârdan ayrı karâr olmaz Behiştî bî-dile
Şöyle kim yarın virilse 'arşdan 'âlî-makâm

335

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Yâ İlâhî gam şebinde niçe bir mahzûn olam
Gayrler maksûda vâsıl ben kara magbûn olam

Kâkülüñ zencîri aslâ bir kıla almaz beni
Ger cünûn-ı 'ışk içinde gâlib-i Mecnûn olam

334 RE. 41b, FB. 43b

Gazel-i zîbâ

335 RE. 41b-42a, FB. 43b-44a

Bâdeden geçdüm bilüp keyfîyyet-i ahvâlini
Şimdiden soñra hevâ-dâr-ı leb-i mey-gûn olam

Ey güneş yanuñda kadrüm olmasun bir zerrece
Şevkile raks eylemekde çarhdan ger dûn olam

Beñzümi hasret Behiştî zerd ider günden güne
Beñzer âhir ben bu âteşden sızam altun olam

336

Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün

Dâr-ı dünyâda kûşe yok bî-gam
Bâri tenhâ mı ki diyâr-ı ‘adem

Gayra seng urma gayret-i Hakvâr
Tuyasın başuñna takınduğı dem

Nakd-i cânım yoluña eylerseñ
Dâne-i hâlûñ üzre ‘ıkd-ı silem

Zâhidi bîkr-i meyden eyleñ dûr
Neyler anuñ yanında nâ-mahrem

Pençe-i bâz-ı himmetüñde yine
Ey Behiştî kuşuñ durur ‘âlem

337

Mefâ‘ilün/ Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün

Dem irdi kim yine sâkî celîs-i bâde olam
Kadeh tutup gül-i handân gibi güşâde olam

336 RE. 42a, FB. 44a

337 RE. 42a, FB. 44a, B. 2127. 21a

Bu dehr-i dñn kederinden kılâm derûnumı pâk
Hurûş u cûş ile deryâ gibi safâda olam

Bir iki câm-ı mugâne çeküp huzûra varam
Ne yâd serzenişinde ne âşinâda olam

Ezelde cân ile cânâne âşinâlar imiş
Çün eyledür ya ne hâcet ki ben arada olam³⁰³

Behiştî'yem baña muhlis yakası kûyuñdur
Başum alup gidem âhir ben ol yakada olam

338

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Gözüme görinügeldükde leb-i cânânüm
İştîyâkıyla gönülden dimişem oh cânüm

Tâze tâze urup agyâra cefâ oklarını
İkide birde benüm sen kurıdursun kanum

Hey meded cânımı acıtdı gamuñ serhengi
'Adl u dâd eyle baña vasluñ ile sultânüm

Çekdigüm derd ü gamı gördi didi pîr-i mugân
Şerbet-i bâde ile def' olur ol oğlanum

Ey Behiştî diyesin bezm-i visâl itdükce
Beni unutmasun Allâh'ı seven yârânüm

³⁰³ Beyit KF. s. 27'de de yer almıştır.
338 RE. 42b, FB. 44b

339**Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Fe'ûlün**

Eger zâhidden olsa çekdigüm bîm
Eñ ednâsında cân eylerdi teslîm

Göñül sayd itmek ister ol hümâyı
Kim itdi yâ Rab ol şeh-bâza ta'lîm

Gözüñe öykünüp lâf urdı nergis
İşidüp gonca didi dîde gûyîm

Ele câm al ki Cem gibi cihânda
Elüñ altında olsun heft-iklîm

Dehân-ı yâre beñzetmek yogidi
Behiştî hokka-i dürr olmasa mîm

340**Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün**

Dem ursa nutk-ı safâ-bahşa la'l-i cânânum
Diler ki pîrehen-i cismi çâk ide cânum

Senüñ sözüñle nice terk-i bezm idem sûfî
Revâ mıdur ki dil-âzürde ola yârânum

Bürehne salıvirüñ ben gedâyı meykedede
Ki şahne bulmaya dest urmaga girîbânum

Hayâl-i sîm-tenüm sâyesinde kim ne bilür
Ne gence mahzen olupdur vücûd-ı vîrânum

339 RE. 42b, FB. 44b

340 RE. 42b-43a, FB. 44b-45a

Didüm yürekdeki peykânüña gel e bâri
Didi Behiştî neden düşdi anda peykânüm

341

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Geçüp ol yâre ‘adû kıldı baña zulm-i ‘azîm
Göreyin dostlar ol bâtıla hak ola garîm

Gam benüm yüzümi zerd itdi rakîbüñ gözin ak
Anı bir görme benümle ki degül bir zer ü sîm

Yâr öñünde gözümün yaşî segirdüm saldı
Dem olur terk-i edeb eyler imiş ta‘n-ı yetîm

Dün gice âhumı gördüm beni havf aldı hemân
Şöyle sandum ki görindi baña bir dîv-i racîm

Ecele sanma Behiştî ola hikmet hâ’il
Göresin bunda ne hâkem kılur âhir ne hakîm

342

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün ³⁰⁴

Mübtelâ-yı derd ü gam bulsam melâlüm söylerem
Ehl-i hâle râst gelsem hasb-i hâlüm söylerem

Kanda bir dîvâne bulsam eylerem ‘arz-ı cünûn
Hem-demüm ehl-i kemâl olsa kemâlüm söylerem

341 RE. 43a, FB. 45a

342 RE. 43a, FB. 45a, AE. M. 580. 118a, MO. I. 26. 140a, AE. M. 635. 56b, CE. 2116. 123a, HM. 5214. 18a, R. 1973. 143a, MK. A. 54. 69b, MK. A. 803. 88b, FB. 497. 59a, İS. I. 3859. 23a

³⁰⁴ Bu gazel FB. 497, AE. M. 635’te “söylerin” şeklinde rediflidir.

1b hâle] derde İS. I. 3859; hasb-i hâlüm] vasf-ı hâlüm AE. M. 580.

2a eylerem ‘arz-ı cünûn] vasf-ı hâlüm söylerem, CE. 2116; eylerem] idüben, MK. A. 54; eylerin, MK. FB. 497, AE. M. 635; bulsam] görsem, İS. I. 3859. 2b, hemdemüm ehli] hem-dem-i ehl-i RE, FB, MO. I 26, AE. M. 580, CE. 2116, HM. 5214, R. 1973, MK. A. 54, MK. A. ,803, MK. FB. 497.

Ger şikâr ahvâlin añsa cem‘ olup sayyâdlar
Sayda kâbil olmayan vahşî gazâlum söylerem

İtmesün mi ol güneş benden felekde ‘âr kim
Buldugum yerde hemân başlar zevâlüm söylerem

Ey Behiştî hisse-dâr olsun diyü erbâb-ı ‘ışk
Kıssa-hân olup rakîb ile kıtâlum söylerem

343

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Hezârân murg-ı gam sayd itse günde azdur göñlüm
Şikâr ehli çoğ ammâ cümleden şeh-bâzdur göñlüm

Seg-i kûyuñ tebessümler ider gördükce kapuñda
Anuñla şimdi ‘uşşâk içre uş mümtâzdur göñlüm

Ri‘âyet kılmaga sen şâha bir nâzûk gülün sengin
Külâh-ı gülleyi başdan savar kurnâzdur göñlüm

Simâ‘-ı çengile mey içmege sen mâ’il olal’dan
Benüm eşk ile hem-dem âhile dem-sâzdur göñlüm

Behiştî lâşe-i dünyâya konmazam zagan mânend
Fezâ-yı himmet evcinde hümâ-pervâzdur göñlüm

3a añsa] añsa, HM. 5214. 3b, sayda kâbil] ol baña sayd MK. A. 803.

4a Ol güneş benden felekde niçesi ‘âr itmesün İS. I. 3859; 4b, başlar] durmaz, MK. A. 54.

5a hisse-dâr] hitta-dâr MO. I. 26,] kıssa-dâr R. 1973, MK. FB. 497, MK. A. 54,] kıssa-zâr AE. M. 635,
] behre-dâr HM. 5214. 5b, rakîb] ‘adû MK. A. 803, kıtâlum] cidâlum MK. FB. 497, AE. M. 635,
MO. I. 26, İS. I. 3859.

343 RE. 43a-b, FB. 45a-b

344

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

Kendüm gözüm yaşıyla döner bir degirmenem
Çarh-ı felekde kimseye nevbet degirmenem

Nâr-ı gamuñla sûhte³⁰⁵ hirmen basît-i 'arz
Ben bu ten-i za'îfüm ile kâh-ı hirmenem

Vâ'iz nasîhatin başına eylesün ki men
Künc-i belâñı kûşe-i Firdevs'e virmenem

Bir gülsitân ki anda gül-i rûyuñ olmaya
Bülbül hezâr aglasa ben aña girmenem

Herkes Behiştî tîg-i zebânuñ zebûnidur
Meydân-ı nazm içinde diger nîst bir menem

345

Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

Yüze yüz Mustafâ'ya ugradum
Ka'be gördüm safâya ugradum

Aldı dil nakdini harâmi gözi
Ne 'acâ'ib belâya ugradum

Cân u dilden 'aceb mi yâd olsam
Ezelî âşinâya ugradum

Görmeyeydüm n'olaydı ol periyi
Ne görünmez kazâya ugradum

344 RE. 43b, FB. 45b

Gazel-i Nâzûk

³⁰⁵ Kelimenin üzerine "yanıcı" yazılmıştır.

345 RE. 43b, FB. 45b

Gazel-i Mergûb

Oldı kûy-ı Behiştî sıhhat-i cân
Tut ki dâru'ş-şifâya ugradum

346

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Bâde-hârlar her ne emr itse itâ'at eylerem
Bir gedâyam hıdmet-i erbâb-ı devlet eylerem

Çekmege dâm-ı visâle bir kebûter sîneyi
Turmuşamdur intizâr-ı vakt-i fırsat eylerem

Vâ'iz-i bâde-perestin halvetinde itdüğün
Yüzine dahı direm sanmañ ki gıybet eylerem

Zâhidâ pîr-i mugâna vardugum 'ayb itme kim
Derd ü gamdan öldüm istimdâd-ı himmet eylerem

Sûfiyem mescidde vü dürdî-keşem mey-hânede
Ey Behiştî gör bu halka ben ne san'at eylerem

347

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Ne 'aleyk adın añar var idi kat'â ne selâm
Gam-ı 'ıškuñdan irerdi dün u gün câna selâm

Saña benden haber uçursa n'ola nâme-i şevk
Mûrdan Hüdhüd iletmez mi Süleymân'a selâm

346 RE. 43b-44a, FB. 45b-46a, R. 1973. 143a

3b sanmañ ki] sanma ki R. 1973

4b himmet] behcet R. 1973

5b gör bu halka ben ne san'at eylerem] ben halka gör ne san'at söylerem R. 1973

347 RE. 44a, FB. 46a

Âyet-i hüsnüñ andan bu mıdur mazmûnı
Yol mıdur virme yesin degme müselmâna selâm

Sorudursa n'ola fakr ehline dünyâ ehli
Kanda gördüñ ki vire âdeme dîvâne selâm

Merhabâ-yı lebûñe irse Behiştî biricük
Ol gedâ virmez idi dünyede sultâna selâm

348

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

Zebûn-ı derd u gam olmuş dili cânâna tabşırdum
Ben ol ölümlü bîmârı tabîb-i cânâna tabşırdum

Sinân u rumhına yârûñ derûn-ı dilde yer itdüm
Zelîhâ' veş dirîgâ Yûsuf'um zindâna tabşırdum

Beyânda hatt-ı ser-sebzin lebi vasfına ham itdüm
Sikender gibi Hızır'ı Çeşme-i Hayvân'a tabşırdum

Hayâlûñ seyre tâlibdür süvâr olsun diyü gâhî
Bu giryân gözümûñ zevrâkların 'ummâna tabşırdum

Behiştî mürde ihyâ itmege merdüm Mesîhâveş
Bu şî'r-i rûh-bahşı defter ü dîvâna tabşırdum

349

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Katı teng oldu benüm başuma bu kûşe-i gam
Añma hâli buña beñzerse eger mülk-i 'adem

348 SRE. 850. 132a

349 SRE. 850. 132b

Âteş-i hışmı rakîbüñ söyünür nesne degül
Aña kaldı ki hemân üstine varam su dökem

Bezm-i ‘işretde niçe câm-ı safâ çekdi velî
Cür‘aveş kendüyi hâk içre nihân eyledi Cem

Hayr iden mâl-i harâm ile bulur sanma sevâb
Ki metâ‘ı alıamaz ol kes ki ola akçası kem

Nazm-ı Türkîde görüp şî‘rûñi dir ehl-i mezâk
Ey Behiştî ne ‘Arab buldı bu tarzı ne ‘Acem

350

Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün

Çıkmadı kûy-ı vuslata râhum
Cânumı bâri alsañ Allâh’um
Kal‘a-i çarhı kasd ider yıka top
Bilmezem ne burnagıdur âhum

N’ola şekl-i gedâya girdükse
Pâdişâh-ı cihân bizüz şâhum

Zenahuñ bûs idem olur mı didüm
Didi pür-Âb-ı Hızr’dur çâhum

Beni öldür kabîle-i Mecnûn
Degil ise Behiştî nigâhum

351

Mefâ‘ilün/ Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün

Elümde olsa dili pâre pâre eyler idüm
Anuñla derd-i gam-ı ‘ışka çâre eyler idüm

Melûlem aña ki ‘ışkı nihân ider oldum
Ezel utanmaz idüm âşkâre eyler idüm

Nasîb olup elüme girse tîg-ı yâr benüm
Vücûd-ı zârımı ser-cümle yâre eyler idüm

Yanında sâyesi sanup ...³⁰⁶ diyü bulsam
Tenümde şâlumu âl ile kare eyler idüm

Hemân piyâle gelürdi Behiştî hâtırına
Kaçan ki tevbe içün istihâre eyler idüm

352

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Çeşm-i ruhsâruñı gördüm güle ra‘nâ dimedüm
Gülşenüñ nergis-i mahmûrına şehlâ dimedüm

Sînede tîg-i müjeñ zahmını herkes bilmiş
Gerçi ben anı şehâ kimseye kat‘â dimedüm

Dest-i cevriye elif kaddümi lâm itdi velî
Hiç bir kerre ben anuñ sözine lâ dimedüm

Niçe dîvânelerüñ hâli dige-gûn oldı
Ey gönül kâbil olup ben seni usla dimedüm

Ben müselmâna Behiştî görelî hürmetini
Pîr-i mey-hâneye sûfî gibi tersâ dimedüm

³⁰⁶ Yeri boş bırakılan kelime okunamadı.
352 SRE. 850. 138a

353

Fe‘ilâtün/ Mefâ‘lün/ Fe‘ilün

Kişi olmaz imiş mîr-i kelâm
Ehl-i ‘irfâna olmayınca gulâm

Meger ol dem irişmezise
Murg-ı gam ilâcı şerbet-i câm

Bıkr-i mey cârî midür sâkî
Ki kodın adını anuñ gül-fâm

Benüm almaz selâmumı dir imiş
Bâri ‘ömrinde virmiş olsa selâm

Viremez sa‘yi ile kişi sûret
Dâd-ı Hakdur Behiştî hüsn-i kelâm

354

Mefâ‘lün/ Mefâ‘lün/ Mefâ‘lün/ Mefâ‘lün

Dil-i meyyâlümi sen ‘ârız-ı cânâna tabşırdum
Belâ vâdîsinüñ akar suyn ‘ummâna tabşırdum

Ten-i ‘uryân bir peşmîne içre eyledüm pinhân
Ma‘ârif gencini mahfî idüp vîrâne tabşırdum

Beyân itdüm gözüm giryânlığın yâruñ kulagina
Sirişküm jâlesin bir bir gül-i handâna tabşırdum

353 Tr. 67. 19b-20a

354 R. 1972. 337b, HE. 784. 71a

Gazel-i Behiştî

2b vîrâne] ummâna R. 1972

3a kulağına] ‘izârına HE. 784

Cesed kanıdur anda zâyi‘ ola diyü havfumdan
Mahabbet gevherin sînemden aldum cânâ tabşırdum³⁰⁷

Kapuñ dârü’ş-şifâsı ‘âkıbet bahş oldugın gördüm
Varup aña Behiştî adlu bir dîvâne tabşırdum

355

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Dest-gîr ol kim katı üftâdedür dil dostum
Aña elden geldügince merhamet kıl dostum

Gözlerüm yaş dökdüğün ister o çeşm-i pür-fiten
Kişi mahmûr olsa olur mâya mâ’il dostum

Nice yerden kuşanup cânâ kuşagını şekker
La‘lûñ içün baglamışdur hıdmete bil dostum

Nâleden toldı ceres âvâzile mülk-i vücûd
Rihlet-i kûy-ı ‘ademdür aña mahmil dostum

Bend-i zülfüñden çekinürmiş Behiştî bî-sebebe
Dünyede bu şîveyi eyler mi ‘âkıl dostum

356

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Tîg-i hecrüñle niçün hâke dökersin kanum
Âstânuñ kulıyam kıyma baña sultânım

4a cesed] hased HE. 784

³⁰⁷ Beyit KF. s. 27’de de yer almıştır.

Gevherin] cevherin KF.

5a gördüm] bildüm HE. 784

355 MK. A. 485. 94a

356 FB. 185. 62b

Gazel-i Behiştî

Haste-i zâr u zebûnem baña dermân eyle
Nahle-i kâmetinüñ mîvesin özler cânım

Tıfl-ı dil emre mutî‘ olmaz idi şimdiye dek
Kûyuña saldum idi oldu kuluñ fermânum

Kûşe-i gamda dirîgâ kalurın ferd-i vahîd
Gam ile gussa eger olmaz ise mihmânum

Ey Behiştî beni bûlbûl gibi giryân göricek
Gonca gibi yüzini virdi gül-i handânum

357

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘ilü/ Fâ‘ilün

Ger mâni‘ olmak ister ise vuslata sıyâm
Bî-ihitiyâr anı mecâle itmeyüp sıyam

Vuslat deminde ‘âşîka rûze revâ mîdur
Ol günki rûz-ı ‘îd ola câ’iz mîdür sıyâm

Ey dil tekâsül itme terâvihe var ki yâr
Şâyed ki yañıla vire bizden yaña selâm

Âhum şerârı eyler ihâta minâreyi
Kandîl-i zînet añlar anı gerçi kim ‘avâm

Aç tutdı nâzenînümi kaç gün Behiştîyâ
Bilmem niçe alam Ramazân’dan ben intikâm

358

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Cihândan fârig olmuşdum dil ü cândan dahı geçdüm
Vücûdum fikri kalmışdı bugün andan dahı geçdüm

Ferâgat eyledüm bülbül gibi ben nâle kılmakdan
Nice bülbül gibi nâl-i gülistândan dahı geçdüm

Beni koñ sohbet-i sahrâya da‘vet eylemeñ kim ben
Çemende bâğdan murg-ı hoş-elhândan dahı geçdüm

Varup bir su kenârın bezmgâh itmekden el yudum
Nice su sâye-i serv-i hırâmândan dahı geçdüm

İçüp zehrini bu dehrüñ usandum tatlu cânımdan
Behiştî’yem velî gülzâr-ı Rıdvân’dan dahı geçdüm

359

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Vâdi-i gamdandur âb u hâk-i bünyâdum benüm
Kûh-ı hasretten gelüpdür âteş ü bâdum benüm

Anuñiçün mâhir-i ‘ışkam ki küçükden beri
Fenn-i ‘ışk ezberledürdi baña üstâdum benüm

Ben işitmedüm dimişsin ey melek bu söz midür
Göklere çıkmaz mı ya‘nî şimdi feryâdum benüm

358 HM. 5214. 18a-b, HBA. 654. 173a, B. 2127. 91a

Behiştî

1b kalmışdı] kalmasın HBA. 654

2b nâl-i gülistândan] nâle-i gülsitândan HBA. 654

3b çemende bâğdan] çemenden bâğdan u HM. 5214;] çemenden bâğdan B. 2127

4a kenârın bezmgâh itmekden] kenârında şarâb içmekden B. 2127

359 MO. I. 1230. 12b-13a

Yâre ser-keşlikler izhâr eylemekdür işlerüñ
Hem-ser-i agyârı seg mi kadd-i şimşâdum benüm

Nâr-ı gamdan tal‘atüñ gülzâr-ı mahlasdur baña
Bil ki anuñçün Behiştî didiler adum benüm

360

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Ger sorarsañ tâ-ezelden neydügin keyfiyyetüm
Bâde-i ‘ışk ile tahmîr eylemişler tînetüm

Hor bakma baña yoluñda ölürsem umaram
Kuhl-ı erbâb-ı basîret ola hâk-ı türbetüm

Şöyle oldum ben senüñ ‘ışkuñda ey Leylî-hırâm
Kim beni Mecnûn sanur zâhirde gören sûretüm

Gamzekârumdan cüdâ kıldı meded düşmen beni
Bir yañadan dostlar ol dahı oldı âfetüm

Görmege ben hastesin gelmez mi başı ucına
Ey Behiştî yok mıdur başumda yohsa devletüm

361

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Felekde âftâb-ı ‘ışka tâ kim müşterî oldum
Cihânı hîçe satdum kayd-ı ‘âlemden berî oldum

‘Alâyık dâminuñ giryânlarına kahkahâ eyler
Tecerrüd kûhınuñ başında bir kebg-i derî oldum

360 TA. 285. 56b-57a

361 MM. İ. 2456. 88a, B. 2127. 59a

Vücûdum harfîni hakk eyledüm dîvân-ı Şâdî'den
Bu 'unvânile erbâb-ı gamuñ ser-defteri oldum

Ben ol destûñdeki la'îñ ayâguñ kıymetin bildüm
Gam ikliminde sâkî bir ser-âmed cevheri oldum

Güneşden nûr alan meh-tâba tutdum tab'-ı mir'âtın
Fezâ'il âsmânıñ Behiştî ahteri oldum

362

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Şimdi fikrüm bu ki 'azm-i cânib-i sahrâ idem
Gam hücum itdükce yahşî âhlar peydâ idem

Himmetüm şeh-bâzını salam murâdum Kâf'ına
Bâlin ü bister derûnın pür per-i 'ankâ idem

Ger 'inâd eylerse Mecnûn pîr-i 'ışk olduguma
Âşiyân-ı murgî başından alup rüsvâ idem

Görüp agyârı kapuñda niçün itmezler cidâl
İsterem varup seg-i kûyuñla bir gavgâ idem

Bu gice benden yaña gelmek diler zayf u hayâl
Lâzım oldu kim Behiştî hânemi tenhâ idem

363

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

Felekde âftâb-ı 'ışka tâ kim müşterî oldum
Murâdum evcinün burc-ı şerefde ahteri oldum

362 YB. 2511 (müstakil, numarasız iki varakda)

363 B. 2127.

Visâlûñ Ka‘be’sine mushaf-ı ‘ıškuñla ‘azm itdüm
Ter-i mahfel gibi askâl-ı mihnetden berî oldum

Kitâbuñ alnına yazdurdıgumçün nâmda nâmem
Mahabbet ehlinüñ ‘unvân ile ser-defteri oldum

Baňa öğretmesün her lâf-zen Ferhâd u Mecnûn
Ben anlara cünûn bâzîçesinde baş eri oldum

Gelür şîrâne sîmâsın gören kâfirler î mânâ
Behîştî bir ‘Ali sîretlü şâhuñ Kanber’i oldum

364

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

Her şeb ki derd-i hasretile ben olam zebûn
Pür-şevk olur ‘adû gibi şem‘-i siyeh-derûn

Gamzeñ hadengi sîneme sevk itdi ‘ıškuñı
Hüdhd Sebâ’da oldı Süleymân’a reh-nümûn

Kandan açar hayâlûñ aña der melâletüm
Gam âb-ı ‘ayn-ı dîdemi sihrile itdi hûn

Yandı tutuşdı Tûr-ı dili eyledi karâr
Kûh-ı vücûduma bu benüm gelmedi sükûn

Geldi Behîştî kûyuña sultân-ı ‘ışkdur
Ey la‘l-i yâr aña yûri bir dâne gonca sun

365

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Cefâñı bir kişi yokdur ki çok çekmiş ola benden
Velî şâhum dilüm varmaz şikâyet itmege senden

Nesîm-i kûyuñ irdükce dimâga ey kemân-ebrû
Diler cânım uça ok gibi ol yaña geçüp tenden

Gider aña baña sohbetlerin Ferhâd u Mecnûn’uñ
Ki merd-i ‘ışk-ı pâküz biz safâmuz yok bizüm zenden

Fakîh-i kec-tabî‘atdan n’ola bîzâr ise ‘âşık
Zekâ ehli olan kâbil midür havf ide gevdenden

Kızıl gül jâlesin itmiş birisi eşküme teşbîh
Behîştî gûş iden ‘âşık didi bu kandan ol kandan

366

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Sa‘âdet subhına sen âftâb-ı ‘âlem-ârâsın
Melâhat burcına mâh-ı şebistân-ı tecellâsın

Gird-i çeşmüñ virüpdür hüsnüñe ol deñlü rif‘at³⁰⁸
Gören dir bir meleksin sâkin-i ‘arş-ı muallâsın

Cihâna Yûsuf’uñ gerçi nazîri gelmedi dirler
Habîbüm sen baña vallâhi andan dahı ra‘nâsın

Sabâ kaddüñ tokundurdukca serve muztarîb olur
İnanmazsañ gülistâna hırâm it gör temâşâsın

365 RE. 44a-b, FB. 46a-b

366 RE. 44b, FB. 46b

Gazel-i Bî-Bedel

³⁰⁸ Mısra metinde, “gird-i çeşmüñ ol deñlü virüpdür hüsnüñe rif‘at” ise de, vezindeki aksaklık nedeniyle, kelimelerin dizimine müdahale edilmiştir.

Sefîne kılmadı nazmuñ Behiştî pür-güher kıldı
Egerçi bilmediler müdde'îler sen ne deryâsın

367

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün/ Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün

Âb-ı cibâli kanlu itmişdi eşk-i Mecnûn
Taşlar yumasa anı sürüp köpüklü sabûn

Ruhsârûñ öpdügiçün zülfini kesdi ol yâr
Hayfâ ki eyledi bu miskîni kara magbûn

Mangır yerine geçmez bir âdem ol perînüñ
Çeşmüm gibi yolında harc itse mâl-i Kârûn

İncil içinde la'lüñ mîm-i Mesîh-i cân-bahş
Furkân içinde kaşuñ 'unvân-ı sûre-i Nûn

Bilsem rakîb yârûñ göñlüne nice girdi
Beñzer Behiştî âdem şeytânıdır bu mel'ûn

368

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

Göñül bir âteşîn âh eyle kim küllî cihân yansun
Tarâka düşsün eflâke zemîn u âsmân yansun

Felekden baña ey dil âsmânîler revân eyle
Çıkup yıldızlar andan ejder-i âteş-feşân yansun

Çemen sahnında âteş-bâz-ı âhumla hazân mânend
Sararsın nergis-âsâ gül benefşe ergavân yansun

367 RE. 44b, FB. 46b

368 RE. 44b-45a, FB. 46b-47a

Gazel-i Latîf

Cihân eşkümle pür olsa ne dirsın bu temâşâyâ
Salayın bahr-ı âhı [ben]³⁰⁹ yine kevn ü mekân yansun

Behiştî âh-ı âteşnâküñi dünyâyâ bir dem sal
Dime bu dâr-ı mihnetde fülân kalsun fülân yansun

369

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Dime kim olmaz benüm câm-ı lebüm nûş eyleyen
Ölmek yokdur lebüñden bu sözi gûş eyleyen

‘Âşık-ı gül hâra sabr itmek degül mi gâyetî
Sen gül içün ben ölem hârı der-âgûş eyleyen

Kendüye gelmek mi vardur bu dil-i dîvâne kim
Bâde-i ‘ışkuñdur anı mest u medhûş eyleyen

İtdürür nâm-ı şerîfin nâme-i ‘uşşâka sebt
Defter-i dünyâ suvarını ferâmûş eyleyen

Ehl-i kibre hıl‘at olmazmış terahhum cübbesi
Ol kabâhatdür Behiştî’yi ‘abâ-pûş eyleyen

370

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Bâgbânâ dün ü gün serv-i revân beslersin
Sâyesinde ne görürsin ki her ân beslersin

Ehl-i dünyâyâ eyâ cân yidüren bî-idrâk
‘Âlem-i bâkîyi korsun güzerân beslersin

³⁰⁹ Kelime metinde olmamasına rağmen vezin gereği ilave edildi.

369 RE. 45a, FB. 47a

370 RE. 45a, FB. 47a

Nefsüñüñ virme murâdını yeter terbiyet it
Ki sakın kendüñ için şîr-i jiyân beslersin

Ne şikâr eyledüñ ey şâh-ı cihân ‘âlemde
Buncadan ata biner tazı toğan beslersin

Cîfe-i dehre Behiştî eger olduñsa harîs
Tavr-ı insânı koyup it gibi cân beslersin

371

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Deyr öñünde halka-i humdan olur dil şâdmân
Nitekim görse hilâl-i ‘îdi bu halk-ı cihân

Men‘ idüp vasluñ metâ‘ın benden aglatma beni
Zulm idüp alma idersin nakd-i eşkümden ziyân

Bî-‘aded zerden ne hâsıl kim cihân bâkî degül
Çok vefâ itmez dırahta ey göñül bergi kırân

İ‘timâd itme cihâna murg-ı zîreksin göñül
Bu dıraht-ı bî-sebât üstinde kılma âşiyân

Ey Behiştî gam sehâbı alsa dil âfâkını
Yıldırım gibi felekde bulunur âh u figân

372

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Görmek istersem n’ola ol la‘l-i rûh-efzâ yüzün
Kangı cânsuzdur ki görmek istemez ‘Îsâ yüzün

371 RE. 45b, FB. 47b

372 RE. 45b, FB. 47b, B. 2127. 24b

Gazel-i mergûb

Görmeyen sen Yûsuf-ı zîbâyı dünyâdan ‘azîz
Çah-ı zillet içre kalsun görmesün dünyâ yüzün

Eşkümün mevcî hayâlinde agarmış gözlerüm
Günde beñzer ol ki sîmîn eylemiş deryâ yüzün

Bulmadum haddün gibi bir lâle ey Leylî-sıfat
Nice kez Mecnûn gibi geşt eyledüm sahrâ yüzün

Bir sanem sevdüm Behiştî ben ki Nakkâş-ı Ezel
Deyr-i hüsninde anuñ nakş itmiş istignâ yüzün

373

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Ser-nigûn olmasa ey meh-pâre tâs-ı âsmân
Her [gün]³¹⁰ eylerdi leb-â-leb anı bu eşk-i revân

Dest-mâlüm nakşı tasvîr-i hayâlündür meger
Kim dökilsün bir dem eşküm gibi gözümünden nihân

Her taraf kıldı ihâta cânı peykân-ı belâ
‘Andelîb itdi dikenler arasında âşiyân

Zahm-ı tîre halk-ı ‘âlemden beni kıldıñ hedef
Ey kemân-ebrû bahâneyle hele urduñ nişân

Kûhdur cismüm olursa kûhda envâr-ı şevk
Lâledür çeşmüm dem-â-dem lâleden tamlarsa kan

Tâ‘atünde murg-ı ihlâs itmege ey dil şikâr
Tîr-i âha kıl muhârîb-i mesâcidden kemân

373 RE. 45b-46a, FB. 47b-48a

³¹⁰ Metinde “gören” ise de doğrusunun böyle olduğunu tahmin ediyoruz.

4b bahâneyle hele] hele bahâneyle RE.

Olmadı rihlet şebinde gözüm öñünden cüdâ
Ey Behiştî râh-ı hasret oldı baña kehkeşân

374

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Cihânda âdemem âdem ne an ki bir le’îmem ben
Kerâmet hullesin giymiş kerîmem ben kerîmem ben

Olupdur rif‘at-i dünyâ ümîdinden cihân mecrûh
Bihamdillâh ki derdüm yok ögölürse hakîmem ben

Firâkın gâlib oldukca gedâyam gâyet ednâyem
Visâlûñ yâduma geldükce sultân-ı ‘azîmem ben

Elif kaddûñ misâlin safha-i cân içre kıldum nakş
İnan ey serv-i mevzûnum sözümde müstakîmem ben

Cihân bezminde ‘uşşâka enîs olsam Behiştî’yem
Karîn oldukca nâ-cinse giriftâr-ı cahîmem ben

375

Mef‘ûlü/ Mefâ‘îlün/ Mef‘ûlü/ Mefâ‘îlün

Sanmañ ki hemân la‘l-i mey-gûn ile mestem ben
Hem anuñile mestem hem mest-i elestem ben

Mey-hânede mescidde yüz sürmedigüm yer yok
Zühhâdile hûşyârem ‘uşşâkile mestem ben

Ma‘nîde makâmâtum âhum gibi bâlâdur
Ser-menzil-i sûretde yaşum gibi pestem ben

374 RE. 46a, FB. 48a

Gazel-i bî-nazîr

375 RE. 46a, FB. 48a

Hûn sanma bu çeşmümden akan mey-i 'ıškuñdur
Bir şîşe-i pür-bâde ammâ ki şikestem ben

Gül-fâm-ı harâbâtı kıldum çü Behiştî seyr
Vildândan elüm çekdüm mahbûba perestem ben

376

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Biz saña kul olavuz sen bize hünkâr olasın
Bizi öldürmege a'dâya niçün yâr olasın

Düşdi gön'lüm saña dil-ber içinde nice ola
Gâyetî gamzelerüñ gibi cefâkâr olasın

Kemerüñ gibi harîsem belüñe didükce
Dehenüñ gibi hele yok dimedüñ var olasın

Ne revâdur ki beni cevri le mahzûn idesin
Gayri bûlbülleriñe gonca-i bî-hâr olasın

Ey Behiştî nice bir her gül-i ra'nâyı görüp
'Andelîbâne geçüp karşısına zâr olasın

377

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Hasret-i tîguñile agların öldürmezsin
Gayra ihsânlar idersin beni güldürmezsin

Niçün Allâh'ı severseñ yüregüm kâsesini
Bezm-i vuslatda meyi şevkile toldurmazsın

376 RE. 46a-b, FB. 48a-b

377 RE. 46b, FB. 48b

Hele ne'ylersen idersin susayup yaşumdan
Tîrinüñ zahmı gülin sînede soldurmazsın

Nakd-i dil göz göre zâyî' ola lâyük mî şehâ
Niçün ol iki harâmîlere buldurmazsın

Seg-i kûyuñ çekişür cism-i Behiştî üzre
Sen isen anı müjeñ tîgına böldürmezsın

378

Fe'îlâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

Hâlûñi dâne dâne eylersin
Şîve'i nâzükâne eylersin

Gayra tîr-i müjeñ salup beni sen
Gam okına nişâne eylersin

Ey gönül murgı sen bu himmetile
'Arşda âşiyâne eylersin

Kurusun ey rakîb elüñ ki anı
Kâkûl-i yâre şâne eylersin

Kılmamaga vefâ Behiştî'ye
Dürlü dürlü bahâne eylersin

379

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

Ben iştiyâk-ı visâl-i dil-berden agların
Bir bülbülün firâk-ı gül-i terden agların

378 RE. 46b, FB. 48b

379 RE. 46b-47a, FB. 48b-49a

Agyâr okur nazarda yüzüñ mushafın ‘ıyân
Mekteb yolında ben turup ezberden agların

Ey meh nişân-ı na‘lçeñe öykünür diyü
Her-dem hilâl-i çarh-ı sitemgerden agların

Şemşîrûñi ‘adûya salarsın bu yaña ben
Karşuñda dostum bıragup gerden agların

Ben ol Behiştî’yin ki leb-i yâr teşneyin
Sanmañ beni ki hasret-i Kevser’den agların

380

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Yazsam altunile bir nükte ser-encâmumdan
Dökilen nokta şerâre olur aklâmumdan

Nâmumı lutfile agzına alal’dan beri yâr
Bûy-ı cân zâhir olur ehl-i dile nâmumdan

Halvetümde yüzüñüñ pertevini gördi güneş
Dûr olur mı göre billâh der u bâmumdan

Vuslata ırmeyicek eylemezem şâlumı terk
Ka‘be’ye varmayıcak çıkmazam ihrâmumdan

Ben Behiştî bugün ol rind-i [mey-âşâmem]³¹¹ ki
Unıdur Kevser’i bir cür‘a çeken câmumdan

380 RE. 47a, FB. 49a

³¹¹ Metinde “itmâmem” şeklinde yazılmıştır.

381**Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün**

Dem-sâz olup ferâğına itdüm terâne ben
Gördüm zamân uymadı uydum zamâne ben

Her kim ki soyuna gire meydân-ı vuslata
'Âlemde âferîn dirüm ol pehlevâna ben

Mihr-i sipihri âhumile nâ-bed'îd idüp
Tîr-i ümîzümi hele urdum nişâne ben

'Ankâlıgumda şübhe yok ammâ bu deñlü var
Kâf-ı 'ademde eylemedüm âşiyâne ben

Segler Behiştî eylerse üstühâne meyl
Yâr ışığıne varmaga buldum bahâne ben

382**Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün**

Gider gîsû-yı şeb-rengi yüzüñ mâh-ı tamâm olsun
Rakîb-i bed-likâ gamnâk 'âşık şâd-kâm olsun

Beni kan agladup meclisde ey câm-ı mey-i gül-gûn
Gözüm öñünde yârüñ bûsesin alduñ harâm olsun

Ziyâ göster yüzüñden zerrece mihr-i cihân-tâba
Seher şem'i gibi anuñ cihân başına şâm olsun

İkide bir ufuk levhinde garrâlanmasun halka
'İyân it nûn-ı ebrûñı hilâlüñ kaddi lâm olsun

381 RE. 47a, FB. 49a

382 RE. 47b, FB. 49b

Behiştî degmedi bir merhabâña dâr-ı dünyâda
Vefâsuz dil-rübâlardan hele saña selâm olsun

383

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Zâr u dil-haste olup gözlerümüñ kanından
Merdümüm dem mi geçer el yumaya cânından

Hâne-i sîneme geldükce gamuñ serhengi
Yapışup taşra atar cânı girîbânından

Gâh olur râh-ı ‘ademden yaña rihlet-dâram
Derdüñi dilde halâs itmege dermânından

Kuhl-ı ‘ıskıle gözüñ perdesin aç kim Mecnûn
Seyr iderdi ruh-ı Leylâ’yı beyâbânından

‘İşkdan şöyle ki bir lahza Behiştî ola dûr
Döner ol şahsa ki mahbûbı gide yanından

384

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

El çekel’den bülbül-i sâzende âh u zârdan
Göñlümüz eglenmez uçdı kuşumuz gülzârdan

Sîm-i eşke gark ider her dem beni şâh-ı hayâl
Sanmañuz begler ulûfem yok benüm hünkârdan

Gördüğün meste neden zâhid kerâhatle nazar
Şöyle beñzer görmemişindür sen ol murdârdan

383 RE. 47b, FB. 49b

384 RE. 47b-48a, FB. 49b-50a

Küş-t-gîr-i 'ışk Mecnûn baña kılsa hücûm
Arkası üzre atardum ben anı kûhsârdan

Variken haddüñ göñül gül istemez didüm didi
Gül tururken kimse zevk itmez Behiştî hârdan

385

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

Yanar gam âteşinden dil za'îf u bî-mecâlem ben
Bu rûşendür ki şem'-i 'ışka fânûs-ı hayâlem ben

Çıkarmayam ölince nakd-i 'ışkı mahzen-i dilden
Cihân bâzârgâhında virüp anı ne alam ben

Rakîb-i seg saña yapışmaga hammâmnda tenhâ
Varup dellâk ola diyü giriftâr-ı melâlem ben

Dehânım olmadı semm-i semendüñ öpmege lâyıık
Egerçi nice yıllardur yoluñda pâ-y-mâlem ben

Dil ü cân bülbülüm sînemde her zahmum şükûfemdür
Behiştî dünyede bir ravza-i cennet-misâlem ben

386

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Göñlüm eglenmez varup görsem gül-i gülzârı ben
Bir dehân-ı yâre beñzer gonca bulsam bâri ben

Gösterürseñ 'âşıkâ kûyuñ tavâfinda yüzüñ
Ka'be'ye ey gözlerüm nûrî nedür sen varuban

385 RE. 48a, FB. 50a

386 RE. 48a, FB. 50a, R. 1972. 345a, AE. 458. 21a

1a görsem gül-i] seyr eylesem, R. 1972; 1b, bir dehân-ı gonca bulsam yâre beñzer bâri ben AE. 458.

Çünkü sînemdür beni derde giriftâr eyleyen
Âhir anuñ üstine yaksam gerekdür yârı ben³¹²

Nakd-i câna bûseñ almaga harîs olsam n'ola
Düşde dahı görmezem bunuñ gibi bâzârı ben

Ey Behiştî dûr olup bir lahza kûy-ı yârdan
Âşkâra dünyede gördüm 'azâb-ı nârı ben

387

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Çünkü pîr-i mey-fürûşa ey göñül hem-sâyesin
Yolına harc eyle nakd-i 'ömrüñüñ sermâyesin

Âteş-i âhum yakarsın muttasıl ey kibr-i çarh
Göreyin şol nâr u nûruñ okına ugrayasın

'Am tarîkın başa ilten şol iki dîvâneler
Görmedi ben bî-serüñ 'ıskuñda ol pâyesin

Haste-dil mahmûr-ı gamdur yok ifâkat çâresi
Cür'a-i la'lüñle sâkî anı bir gün ayasın

Ey Behiştî ma'ni ebkârın ne ra'nâ beslemiş
Eyle billâhi ri'âyet lutf-ı tab'uñ dâyesin

388

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

Hınnâlamışdı gerçi çenâruñ elin zamân
'İd-i hazânı bozdı velî berd-i bî-emân

³¹² MO. I. 923 s. 65 ve KF. s. 27'de beyit olarak geçmiştir.

3a sînemdür] sînemde FB, RE, R. 1972

4b bunuñ] büyüñ, FB.

387 RE. 48a-b, FB. 50a-b

388 RE. 48b, FB. 50b

Gül-bergi berfe gark idüben nahl-bend-i bâd
Şekl-i bahâr bağladı eşcâr-ı gülsitân

Yâruñ nisâr-ı sîm ider üstine ebr-i berf
Çıksa evinden olsa bizüm hâneye revân

Dil kal‘ası güşâdına zer-dest-i leşkeri
Zerrîn ‘alemlerile zuhûr eylese hemân

Bir dem ola Behiştî ki evvel bahâr irüp
Cennet misâl ola bu cehennem-sıfat cihân

389

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

İy sabâ yâre benümçün yavuz aglar diyesin
Cûş idüp kanlu yaşı her yaña çağlar diyesin

Lâleveş şevk-ı ‘izâruñla kızıl kana yunup
Kara bagrını gamuñ âteşi daglar diyesin

Bir kanadı yog uçup kûyuña varmaga ura
Neylesin seyl-i belâ yolını baglar diyesin

Dil-i bî-çâresi bâr-ı gamuñ altunda kalup
Mûra döndi ki düşe üstine taglar diyesin

Sorma agyâra Behiştî ne çeker gamda diyü
Bilimez hastelerüñ hâlini saglar diyesin

390

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Beni öldürmege ol şûh-ı cihân olsa revân
Ten-i bî-rûhuñ ola her regi bir rişte-i cân

Ben ölüp şöyle ki bu girye ile kabre girem
Umaram kim ola türbemden iki çeşme revân

Bir kemik kaldı benüm cism-i figârumdan evet
Uş göresin olısar ol dahı pâ-mâl-i segân

Gerçi kapuñdan ider her gice hurşîd gürîz
Yine iltür anı subh olsa felek virmez emân

Sanma şehir içre ‘alem oldı Behiştî ancak
Eyledi mihrüñ anı gün gibi meşhûr-ı cihân

391

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Sen ey bâd-ı seher gâyet mübârek bâda beñzersin
Diyâr-ı gam-güsârumdan gelür dil-şâda beñzersin

Didüm bildüñ mi ben bende kimem gam bîsütûnında
Didi ol husrev-i Şîrîn-zebân Ferhâd’a beñzersin

Hayâl-i yâri dîdemde ne zîbâ eyledüñ tasvîr
Sen ey merdüm su üzre nakş ider üstâda beñzersin

390 RE. 48b-49a, FB. 50b-51a

391 RE. 49a, FB. 51a, B. 2127. 61a, MM. İ. 2456. 104b

Gazel-i Ra‘nâ

1a bâda] yâre MM. İ. 2456

2a ben bende kimüm] kim ben bende kim MM. İ. 2456

3a yâri dîdemde] yâr yâremden MM. İ. 2456

Benüm sen tâzelersin derdümi ey nâle-i bülbül
Ki bâlîn-i belâdan itdügüm feryâda beñzersin

Behiştî gerçi şâh-ı ‘ıška kul olmuş gedâsın sen
Cihânuñ kâr u bârından velî âzâda beñzersin

392

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Fe‘ûlün

Şu kim oldı nişân-ı nâvek-i kîn
Bu ‘âlemde ta‘ayyün buldı ta‘yîn

Didüm Mecnûn’uñam bend eyle zülfe
Didi hiç nesne bilmezmiş bu miskîn

İşigüñ çevresinde neyler agyâr
Haremde ne arar küffâr-ı bî-dîn

Gamuñla şöyle me’nûsem ki göñlüm
Olur andan eger ayrılrsa gamgîn

El açup vasluñ eylerken temennî
Behiştî’ye diseñ olmaz mı âmîn

393

Mef‘ûlü/ Fâ‘îlâtün/ Mef‘ûlü/ Fâ‘îlâtün

Sînemde bu pey-â-pey peykân mübârek olsun
İhyâ-yı hâk-i huşke bârân mübârek olsun

Dâg-ı gamuñla ‘azm-i mülk-i ‘adem kılursam
Koynumda zâd-ı râhum bir nân mübârek olsun

4b belâdan itdügüm feryâda] belâda itdügüm Ferhâd’a MM. İ. 2456, B. 2127.

392 RE. 49a, FB. 51a

393 RE. 49a-b, FB. 51a-b

Her şeb lebûñ gönülden çıkmaz didüm didi yâr
Zulmetde Hızır'a Âb-ı Hayvân mübârek olsun

Dil tahtgâhı 'ışk-ı yâre müselleme oldu
Mülk-i harâba zıll-i sultân mübârek olsun

Ehl-i hased senüñçün 'âşık degül dimişler
Yine Behiştî tâze bühtân mübârek olsun

394

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

'Ahdi yârüñ dil-i sengîn gibi pek olsun
Beni katl eylemege va'desi gerçek olsun

Cür'a 'ahd it n'ola bezmünde sebû-keş olayın
Başumuñ üstine emrüñ didigüm tek olsun

Âhumuñ dûdı 'Arab kullaruñ a'lâcasıdur
Ger kabûl eylerisen saña mübârek olsun

Sînede tîrine yer eylesem ey kaşı kemân
Dil derûndan çağırur kim dahı birlek olsun

Ey Behiştî baña ol şûh-nigâr itdügi nakş
Sûzen-i cevre göğüs tutana örnek olsun

395

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün/ Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün

Sâkî bahâr irel'den olduk şarâba meftûn
Beñzer çemende her dem okur aña gül efsûn

394 RE. 49b, FB. 51b

395 RE. 49b, FB. 51b

Gazel-i dil-keş

Cânân lebinden emsem olmazise tabîbâ
Ben hasteye ne şerbet te'sîr ider ne ma'cûn

Bûlbûl tazarru'un gûş itmez gülün kulagı
Şeb-nem meger akıtdı gülşende aña kurşûn

'Âşık degüldür ol kim bezm-i visâl içinde
Ney gibi nâle kılmak olmaya aña kânûn

'İşkuñ imâmesini ben giymişem cihânda
*Velleyli** sin sarındı ancak Behiştî Mecnûn

396

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Kılmaga seyr-i çemen serv-i çemânum çıksun
Anı karşılamaga eşk-i revânum çıksun

Gelmedüñ gülşene ahşam katı hayf oldu baña
Gel bugün bâri şehâ dünkü ziyânum çıksun

İrişürse gam-ı hecrüñden olan vuslatuña
Ko tabîbüm çekeyin derdüñi cânım çıksun

Mihr ü meh hadd u cebînüñle dilermiş kıla bahs
Hele katlan felege âh u figânum çıksun

Ey Behiştî kılâyın 'ışkını yârüñ pinhân
Nice bir halk içine zâr-ı nihânum çıksun

* Durgunlaşan geceye andolsun **Kur'an** 93/2
396 RE. 49b-50a, FB. 51b-52a

397

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Yoluña yelmekden el degmez yıkıldı hân mân
Gülşen-i kûyuñda ol dem bâd gibi lâ-mekân

Şem‘ Leylî’dür sürâhîmüz anuñ Mecnûn’ıdur³¹³
Sâgar-ı bî-bâde olmış başı üzre âşiyân

Kendüyi mey zâyî‘ eyler kâse olur münkesir
Ey güneş meclisden ahşamdur diyü olsañ revân

Merdiseñ nâ-merd-i dünyâdan vefâ itme ümîd
Pür-cefâdur adı gerdûnuñ degüldür mihrbân

Ey Behiştî ol gül üstinde bu sünbüller nedür
Hüsn elinde âftâb üzre tutarlar sâye bân

398

Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün

İtme ‘âr âhumuñ hurûşundan
Ki n’olur bülbülüñ hamûşundan

Hüsn tasvîri hoş görindi baña
Deyr-i dehrüñ kamu nukûşundan

Merhametden yüzüñde yok lem‘ân
Kutlu gün bellidür toğuşundan

Hubb-ı dünyâ şarâbını içme
Menfa‘at umma zehr-nûşundan

397 RE. 50a, FB. 52a

³¹³ RE. nüshasında 2. beytin 2. mısraı, 3. beytin 2. mısraı, 3. beytin 2. mısraı 3. beytin 1. mısraı olarak yazılmıştır.

398 RE. 50a-b, FB. 52a-b

Merd-i bî-derd ‘ışk-ı Ferhâd’a
Dûn idi Bîsütûn vuhûşundan

Sohbet-i pîr-i meykede yegdûr
Hân-kâhuñ riya-fürûşundan

Kesb idüpdür Behiştî ahlâkı
‘Âlem-i ma‘rifet sürûşundan

399

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Ol âhû-sîrete vahşet gelürse hâ vü hûyumdan
Baña gurbet diyârı yegdûr ey dil kendü kûyumdan

Alal’dan kâkülûñ bûyın sabâ ardıncayam ammâ
Görinmez gâlibâ ahvâli tuydı cüst u cûyumdan

Mey u mahbûbu terk itmek hayâlin hûy idindi dil
Meded bir çâre kıl kurtar beni sâkî bu hûyumdan

Ezel ‘aşıklıgum bilmezdi humret bağlamış bengi
Meger ki eşk-i hûnînüm görüp reng aldı rûyumdan

Behiştî’ye nice kerre didüm gel ‘ışkı terk eyle
Egerçi görmedüm te’sîr-i müdkir güft u gûyumdan

400

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Hâr-ı gamda ben mu‘azzeb yâre mesken gülsitân
Ben cehennem içre ammâ cânuma cennet mekân

399 RE. 50b, FB. 52b

400 RE. 50b, FB. 52b

İhtiyâr itdüm yoluñda ölmegi cânâ didüm
Didi ölmekde ne var it kâdiriseñ terk-i cân

Katre-i eşküm tûfeng atsa ‘aceb mi sîneme
Burc-ı dilden kâfir-i gam eksük olmaz her zamân

Çihre-i maksûdı görmek baña olurdı nasîb
Gözde kuvvet olsa bir gün yüzüñi görsem ‘ıyân

Ey Behiştî la‘l-i bî-had çıkdı zahm-ı sîneden
Şöyle beñzer kim yine yâruñ hadengi deldi kân

401

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Sîne-i hûnînümi gamzeñle çâk eyler misin
Bir müselmânı be-hey kâfir helâk eyler misin

Bunca peykânıñ yaturken sînede ey seng-dil
Tîg-ı bürrânıñ sakınmaz anı çâk eyler misin

Çeşm-i agyâra ider misin izüñ tozını harc
Göz göre kuhl-i cilâyı kara hâk eyler misin

Darbda tîguñ rakîbe görme billâhi revâ
Âb-ı Hayvân ile bir murdârı pâk eyler misin

Ey Behiştî hâne-i ‘uşşâka âteş salmaga
Ruhları vafında şi‘rûñ sûznâk eyler misin

402

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Eşkini dil bâde-i bezm-i nihânî eylesün
Âh-ı gam-sûzını şem‘-i şâdmânî eylesün

Kullaruz budur du‘âmuz kim seni dâyim Hudâ
Mülk-i hüsnüñ pâdişâh-ı kâmrânı eylesün

Tîgile yâ tîr-i müjgânile öldürsün beni
Mânî‘ olmañ göñli ne isterse anı eylesün

Bed-hışâlûñle seni Allâh Te‘âlâ ey rakîb
Yüri var bâri cehennemde zebânî eylesün

Ey Behiştî kasr-ı vuslat isteyen olup nahîf
Üstühân-ı cismin anuñ nerdbânı eylesün

403

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

‘Âşık-ı mürdeye ey ‘İsi-nefes cânsın sen
Öpen ölmez lebüñi Çeşme-i Hayvân’sın sen

Dürr-i nâ-süfteye yâr agzını ey nisbet iden
Yüri yok yere ‘inâd eyleme bârânsın sen

Yâr eflâk-i melâhatde melekdür sûfî
Aña inkâr idicek nice müselmânsın sen

Bâdenüñ menfa‘atin gör ki bugün pîr-i mugân
Şeyh-ı şehre didi kim dünki bir oglansın sen

402 RE. 51a, FB. 53a

403 RE. 51a, FB. 53a

La‘l-i senbûsesine ağız açup kalmışsın
Şöyle beñzer ki Behiştî yine hayrânsın sen

404

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Tâli‘üm mes‘ûd olup ol şeb irerdüm kadre ben
Kim visâlûñ bârgâhında geçeydüm sadra ben

Vuslatuñ ‘îdin dilerdüm Hak Te‘âlâdan hemân
Şöyle kim bir şeb nasîb olup ireydüm kadre ben

Hamr-ı ‘ışkuñ cür‘ası Ferhâd’ı Mecnûn eyledi
Var kıyâs eyle ki içdüm anı müdre müdre ben

Âh kim oldı visâlûñ sehmi agyâra nasîb
Ey kemân-ebrû nişân oldum hadeng-i gadre ben

Cân virürken dîdede olsun hayâl-i rûy-ı yâr
Leyle-i rihletde muhtâcum Behiştî bedre ben

405

Mefâ‘ilün/ Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün

‘Aceb mi bâdeye sûfî ki sadme andum ben
Devâ-yı gam buyimiş bir tabîbe tandum ben

Garaz bahâne ile ‘âşıkı pişürmegise
Söyündür âteş-i hicrânı yohsa yandum ben

Belâ yolında yürürken rakîbe râst gelüp
‘Aleniyeñ baña şeytân görindi sandum ben

404 RE. 51a-b, FB. 53a-b

405 RE. 51b, FB. 53b

Kapuñda kanlu yaşum sanma surh iden yüzümi
Kilâbuñ mıdur ulular görüp utandum ben³¹⁴

Visâl-i ‘ahdini ferdâya saldı yâr bugün
Behiştîyâ gör e eblehligüm inandum ben

406

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Nice gelmek uma dil serv-i ser-efrâzından
Şöyle bir şîvedür ol yürüyemez nâzından³¹⁵

‘Andelîb-i çemenüñ ehl-i hevâ oldugını
Nice bilmek yüzini görmeden âvâzından

Gönderürseñ beni mülk-i ‘ademe yog olayın
Nice esrârı dimezsem dehenüñ râzından

Destilerle su virüñ çeşme-i hûndan baña kim
Mutribüñ cân yakıcı nâle gelür sâzından

Bâl açup murg-ı gamı kapdı Behiştî göñlüm
Bu hüner bir kişinüñ gelmedi şeh-bâzından

407

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Bir riyâ mestisin ey sûfî ki ayılmazsın
İ‘tikâdum bu ki beş vakti dahı kılmazsın

Hûblar kaddine harf itme mümeyyiz geçinüp
Be bu fende dahı sen togrı elif bilmezsin

³¹⁴ Mısrada vezin bozuktur.

⁴⁰⁶ RE. 51b, FB. 53b

³¹⁵ Beyit KF. s. 27’de de yer almıştır.

⁴⁰⁷ SRE. 850. 131a

Kan yalaşmagı unutduñ gibi ey nâvek-i yâr
Dil-i pür-zahmumı gördükce geçer ilmezsin

Sen şu bî-resm harâmîsin eyâ çeşmi siyâh
Dürr-i eşküm gözüm önüñde görür silmezsin

Ol gazâluñ ser-i kûyunda ne bûy alduñ ola
Sen Behiştî bu aralarda tehî bilmezsin

408

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Görüp hâk üzre çarhuñ âftâb-ı ‘âlem-ârâsın³¹⁶
Getürdüm göñlüme ey mehlîkâ vuslat temennâsın

İhâta eyleyen kûhsârı sanma ebr-i bârândur
Kara tonlar giyüp tutar belâ Ferhâd’ınuñ yasın

‘Amûd-ı âhum altından sipihre olmasa mesned
Sirişküm seyli ne’yerdi ola tâk-ı mu‘allâsın

‘Azâb-ı nâr ile korkutma muhlis ‘âşıkı sûfî
Mürâ’î menzili itmez Hudâ Firdevs-i a‘lâsın

Akıtduñ su gibi erbâb-ı fazlı her taraftan sen
Sefîneñ dürle memlûdur Behiştî özge deryâsın

409

Mef‘ûlü/ Fâ‘îlâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘îlün

Azher degül mi meh yüzünüñ nûrı şemsden
Aydın degül mi kâkülünüñ zulmi emsden

408 SRE. 850. 133b

³¹⁶ Beyit TN C. I. s. 112’de de yer almıştır

1b vuslat] vasluñ TN

409 SRE. 850. 134b

İtdükce ebr-i kâkülile gün yüzün nihân
Âhum yanında ‘add olunur ra‘d hemsden

Zevk-ı visâlünün nice yüzden şühûdî var
Oldur murâd varise tende bu hamsdan

Nâzûk ‘izâruñ ohşamasun el sunup rakîb
Berg-i güle hâlel gelür ey gonca lemsden

Hattı tirâş olınsa ‘izârı latîf olur
Îmân Behiştî tâzelenür küfr-i tamsdan

410

Mefâ‘ilün/ Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün

Felekde sen ne meleksin ne mâha beñzersin
Güneş yüzündeki nûr-ı İlâha beñzersin

Sen ey sipihr-i berîn âteş-i derûnumdan
Ezelde sâdır olan dûd-ı âha beñzersin

Cemâl-i yâri görel’den beri sen ey ruhı zerd
Şu‘â-ı şemse tokunmış giyâha beñzersin

Sen ey ne yerde ne gökde karâr iden ‘âşık
Hevâya tâbi‘ olan hâk-i râha beñzersin

Behiştî mülk-i ferâgatde rûbâyilesin
Gedâ libâsı giyer pâdişâha beñzersin

411

Mefâ‘ilün/ Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün

Hilâli yâda getüren ol iki kaşuñ içün
Kamerden açma haber hadd-i nev-tirâşuñ içün

Yanumda kıssa-i hüsnini Yûsuf-ı Mısır’uñ
Şikâyet itme habîbüm ‘azîz başuñiçün

Cinânda pister-i nermîni hûruñ añmakdan
Ferâgat it per-i murg ile pür-firâşuñ içün

Tezekkür eyleme Tûfân-ı Nûh’ı ey ‘âşık
Cihânı garka viren bî-nihâye yaşuñ içün

Şikâyet eyleme katı gönüllüdür diyü yâr
Behiştî zeber-i serûnde siyâh taşuñiçün

412

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Görüp bâzâr-ı hüsn içinde bir Yûsuf-likâyı ben
Dirîgâ başuma kendüm satun aldum belâyı ben

Eger rûz-ı visâlünde lebüñ tiryâki el virse
Tolardum boynuma ol iki şeb-reng ejdehâyı ben

Dem-i tûfânda sûfî görmemişdür Merve hakîçün
Gözüm nûrı senüñ kûyuñda gördüğüm safâyı ben

Olanlar tâlib-i rif‘at gelüp benden du‘â alsun
Ki şâh-ı mülk-i ‘ışk itdüm gönül gibi gedâyı ben

411 SRE. 850. 135b

412 SRE. 850. 136a

Behiştî bezme gelmek va‘de itdi Cum‘adan soñra
Müezzin gelmedin kendüm virem gibi salâyı ben

413

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

‘Âşık-ı âvârenüñ giydüm melâmet Bürdesin
Kûyuñı terk eylemek yokdur eger öldürdesin

Tâze tâze lâle-hadlerle göñül handân iken
Ne‘ylerem ben gülşenüñ birkaç gül-i pejmürdesin

Ger nüvâzişler irişmezse sadâ-yı çengden
Neyle dem-sâz eylesün ‘âşık dil-i âzürdesin

Pâdişâh-ı ‘âlem-i kalb olalı ol zâlimüñ
Nice biñ zulm-i düriştin gördüm aña hurdesin

Niçe biñ yıldur Behiştî cevriye ölmüş durur
Defter-i ‘uşşâkuñ ey şeh yoklamazsun mürdesin

414

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Sîneñe bir sâde-rû dil-dârı muhkem sarasın³¹⁷
Derd-i ‘ışkuñ bulmadum ben bundan özge çâresin

Bundan özge ‘âlem olur mu ki bezm-i hâsda
Nâzenînüñ nâz ide sen turmaya yalvarasın

413 MK. A. 54. 60b

Behiştî

414 MK. A. 485. 94b, MFA. A. 4557. 173b, AE. M. 685. 185a

³¹⁷ MFA. A. 4557’de ve KF. s. 27’de 1. beytin mısraları yer değiştirmiştir. Beyit İS. I. 3859 24b, KF. s. 27’de ve HE. M. 245/2’de müfred olarak geçmiş, bundan sonraki beyitle birlikte de AE. M. 685’de “Rübâ’î-i Behiştî” başlığıyla yer almıştır.

1a sâde-rû dil-dârı] sâde mahbûbı İS. I. 3854

1b bulmadum] görmedüm AE. M. 685; ben] bir AE. M. 685

2a hâsda] hâssuñ MFA. A. 4557] hâbda AE. M. 685; özge] artuk AE. M. 685

Katlüme kasd itdüñ ammâ ey sipihr-i ceng-cû
Tîg-i âhumdan benüm sen kanda baş kurtarasın

Câme-i ‘ışk ile olmışdur müzeyyen tıfl-ı cân
Cismümüñ hayyât-ı kudret çatmadan âvâresin

Gamzesin añma Behiştî yâ kemân-ebrûsunı
Bagruma oklar urarsın tâzellersin yarasın

415

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Ehl-i ‘ışkı şâhid-i gazâbdan Allâh saklasın
Bendeye hışm idici sultândan Allâh saklasın

Derd-mendin soradururken tabîbi gâh gâh
Derd ü gam bîmârını dermândan Allâh saklasın

Nâr-ı dûzah gerçi müşkil nesnedür zâhid velî
Yâre ırmış ‘âşıkı hicrândan Allâh saklasın

Bir sa‘âdet-hânede tenhâ düşüp bir nîk-baht
‘Îş iderken yâr ile yârândan Allâh saklasın

La‘l-i dil-ber sükker-i senbûsedür gûyâ hemân
Ey Behiştî anı bir hayrândan Allâh saklasın

4b cismimüñ] çeşmüñe MFA. A. 4557

5a Behiştî yâ] Behiştî’nüñ MFA. A. 4557; ebrûsunı] ebrûsınıñ MFA. A. 4557

5b oklar] odlar MK. A. 485

415 MK. A. 547. 35a, B. 2127. 40a

1a gazâbdan] gazabândan B. 2127

416

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Eger âzürde olduñsa habîbüm derd-mendüñden
Dil-i dîvâneyi lutf it halâs eyle kemendüñden

Bu şeb seyr eyledüm bendeñ kıyâmet kopdı hâbumda
Didiler baña gel sen de şikâyet it efendüñden

Olurdu vâ‘izâ varup kelâmuñ istimâ‘ itmek
Eger incinmese âdem senüñ bîhûde pendüñden

Yüzüm mihrâbdan dönsün ayag altında yaturken
Eger yüz dönderem korkup senüñ pâ-yı semendüñden

Ugurluk kahbe-zenlikdür Behiştî merd şâ‘irsin
Fikirsiz bîkr-i ma‘nâlar düzersin kendü kendüñden

417

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Ruhlaruñ üstine kâkûl salsa ol meh nâzdan
Mât ider nat‘-ı sipihruñ şâhını açmazdan

Cân u dil murgını sensüz ravzada berg-i çenâr
Ey sehî-kad beş beterdür pençe-i şeh-bâzdan

Sanma bu çarh-ı siyehde görinen yer yer nücûm
Zahmlar urmuşdur aña niçe tîr-endâzdan

416 MK. A. 2605. 64a, MC. 727. 96b

1a habîbüm] tabîbüm MC. 727

1b it] kıl MC. 727

3a olurdu] olmadı MK. A. 2605

3b incinmese] alçağise MK. A. 2605

4b pâ-yı] na‘l-i MC. 727

5a şâ‘irsin] şâ‘irden MC. 727

417 MK. B. 208. 44b

Çeng u ney etrâfuñ almış varise varın virüp
Hâne peydâ eylemek [isterisen]³¹⁸ ey sâzdan

Mushaf-ı ‘ışkı Behiştî ezber itmişsin tamâm
Himmet olmuş gibi saña Hâfız-ı Şîrâz’dan

418

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘ilü/ Fâ‘ilün

Bir nev-cevâna ‘âşık pîr olmak isterin
Bir kâfirüñ elinde esîr olmak isterin

Bir iki câm-ı bâde ile nîm-mest olup
Sayd-ı murâdum almaga şîr olmak isterin

Ol kaşı yâ o kendine togrılık idüp
Hâsid gözin kör itmege tîr olmak isterin

Muhtâc olup ‘adû baña paşa disün diyü
Bir pâdişâh-ı hüsne vezîr olmak isterin

‘Uryân olup libâs-ı gınâdan Behiştîyâ
Bir kendü ‘âleminde fakîr olmak isterin

419

Mefâ‘ilün/ Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün

Kapuñda olmaga beg baña feth-i bâb olsun
Musâhibüm gerek âdem gerek kilâb olsun

Cezâlar eyleyicek cürmise seni sevmek
Efendi cümleden artuk baña ‘azâb olsun

³¹⁸ Metinde kelime “ise sen” şeklindedir.

418 İS. I. 4123. 433b

419 HE. 244. 119b

Nedür ko bûse-i la'li yeter baña 'ıskuñ
Gerekmez Âb-ı Hayât'ı hemân şarâb olsun

Kıyâmetüm baña cevruñ biñ artuk ellerden
Ger i'tikâd idemezseñ buyur hisâb olsun

Behiştî her nereye inse beyt-i ma'mûruñ
Birin komaz şu'arânuñ evüñ harâb olsun

420

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Gögerdüp cismümi seng-i gam ayaklarda bitdüm ben
San ol berg-i giyâhem kim belâ yolında yitdüm ben

Ümîzüm şem'ini bezm-i visâlünde uyarmaga
Niçe şeb nâr-ı hasretde yürek yagın eritdüm ben

Visâle irmedin vardum el aldum tevbekâr oldum
Dirîgâ kendüme kendü elümle gör ki n'itdüm ben

Olurken râygân âteş firâka nakd-i cân virdüm
Belâ bâzâr-ı kâmında bu narhı 'âdet itdüm ben

Behiştî bulduguñ ehl-i dile benden tazarru' kıl
Unutmasun du'âdan kim 'adem mülkine gitdüm ben

421

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Gitmedi la‘lün hayâli çeşm-i pür-hûn-âbdan
Gerçi dirler zâ‘il olur nakş-ı rengîn âbdan

Zâr u ser-gerdân olup yaşlar döker kan aglayup
‘Âşık olan ‘ışk öğrenmek gerek dolâbdan

Niçe teşbîh ideyin la‘lün cüllâb u meye
Meyden artukdur neşâtı lezzeti cüllâbdan

Düşde görsem koynuma girdüğünü cânânımuñ
İstemez uyandugum dil haşre dek ol hâbdan

Tâlibi çok vâsılı yok kîmyâdur nazmı çün
Ey Behiştî yandug ammâ câhil ü kallâbdan

422

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Tâk-ı gerdûnuñ sürûdı âh-ı âteşnâkden
Ger meded irişmeseydi dîde-i gamnâkden

Hayretünden kaddüñe geh serv ü geh Tûbâ didüm
Bilmezem ne söyledigüm kalmışam idrâkden

Sîne-i sad-çâkümi hecr odı şöyle yakdı kim
Bâb-ı dûzah gibi yaluñlar çıkar her çâkden

Bir kamer alınlu gün yüzlüye ben de ‘âşıkam
Rûz u şeb anuñ için ser-geşteyem eflâkden

421 AE. M. 694. s. 74

Nazîre-i Behiştî

422 AE. M. 694. s. 87

Nazîre-i Behiştî

Şöyle hayrânam lebinde hatt-ı reyhânuña kim
Kim bakarsa yüzüme geçmiş sanur bir tâkden

Ey Behiştî ehl-i diller benden ister şi'r-i ter
Nazm-ı garrâ mı gelürmiş hâtır-ı gamnâkden

423

Fe'îlâtün/ Fe'îlâtün/ Fe'îlâtün/ Fe'îlün

Yâre diñ lutf idüben ben kulını yâd itsün
Eylemezse hele el yüzine bir ad itsün

Her ne hıdmet buyurursa dahı Şîrîn görin
Taş dögen bir kulıyam adımı Ferhâd itsün

Yanaram karşıña ben yanmaga şimden gerü şem'
Çevirüp başına pervâneyi âzâd itsün

Nâleñi kes saña tîmâr ideyin dirse tabîb
Dil kabûl eylemeyüp sözini feryâd itsün

Düzd-i çeşminden anuñ kurtarımaz cân rahtın
Ten hisârını Behiştî tîri âbâd itsün

424

Fâ'îlâtün/ Fâ'îlâtün/ Fâ'îlâtün/ Fâ'îlün

Biñ cefâ itsün gönül geçmez leb-i cânândan
Degme bir derdile âdem ayrılır mı cânndan

Hamdülillâh hâne-i dil gussadan hâlî degül
Himmetünde toptoludur hecrümüz yârândan

423 MO. I. 1230. 7b-8a

424 AE. M. 580. 116b, AE. M. 564. 5a

Pâdişâhum gör neye döndüm nazar kıl hâlûme
Kulagum kurtar beni lutf eyle bu efgândan

Hâr-ı gamda gonca gibi gönlüm açmazdı sabâ
İrmese bûy-ı terahhum sen gül-i handândan

Sevdiğün kimdür dime nâ-ehle ma‘lûm olmasun
Gizle billâhi Behiştî râzuñı yârândan

425

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Gelen âvâzeler ra‘duñ mı sanursız bu târumdan
Sadâlar kim olur mün‘aks feryâd u zârumdan

Gözümden ayrılan kirpiklerüm kâr eyleye şâyed
Ölürsem mûzesiz geçme benüm hâk-i mezârumdan

Benüm hâk olduğum her dem niçün istersin ey düşmen
Sabâ bir gün gözüñ kûr eylemek yok mı gubârumdan³¹⁹

Gurûrumdan n’ola gögsüm gerersem deşt-i ‘âlemde
Beni tîre nişân dikmek işitdüm gamzekârumdan

Hele deryâ-yı ma‘nîñ Behiştî rûzgâr içre
Re’îsi oldıgum bes şî‘r-i âb-dârumdan

426

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Görüp za‘fum seg-i kûyuñ ırılmaz oldı yanumdan
Nevâle ârzû eyler meger kim üstühânımdan

⁴²⁵ TA. 285. 57a

³¹⁹ Beyit KF. s. 27’de de geçmiştir.

3a her dem] demi KF.

⁴²⁶ MM. İ. 2456. 98a

Şeb-i hecrüñdeki hâlüm getürdüm kâle ey meh-rû
‘Aça mı şem‘veş âteş zuhûr itse zebânumdan

Ufuk âyînesin gül-gûn iden reşk-i şafak sanma
Letâfet ‘aksi düşmişdür nihâl-i ergavânumdan

Ne hikmetdür bu kim fikr-i lebûñsüz baña dirlik yok
Meger kim anı Kassâm-ı Ezel bahs itdi cânımdan

N’ola [kevkebveş]³²⁰ ‘azm-i kenâr-ı bâg-ı râg itme
Hevâ şah-bâzı uçurdu Behiştî âşiyânumdan

427

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

Bir âh idem derûndan eger ‘âşıkâne ben
Âteş u ram harâbe-i kevn ü mekâna ben

Tenden uçarsa hasret-i kadûñle murg-ı cân
Tûbâ budagı üzre idem âşiyâne ben

İtdüm şu‘â-ı çeşmümi ebrû-yı yâre râst
Sayd-ı ümîdüm okını saldum kemâne ben

Olsa havâle ger baña yoluñda mâr u şîr
Şîr ü semend ü mâra idem nâriyâne ben

Cümle belâgat ehli Behiştî hamûş olur
Bezm-i sühanda şevkile itsem terâne ben

³²⁰ Kelime metinde “kevkebüñveş” olmasına rağmen, vezin gereği bu şekilde okundu.
427 MM. İ. 2456. 104a

428

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

Âh itse n'ola 'âşık-ı rûy-ı habîb olan
Eksük ider mi nâlesini 'andelîb olan

Sahrâ-yı Çîn'i neyleyem bûy-ı cür'adan
Mey-hânedür meşâmumuza hâk-i tîb olan

Dünyâya dil virenlerüñ üstine dogma kim
'Âşıklar arasında sevilmez rakîb olan

Yegdür gönül cefâyâ tahammül ırag olup
Artuk çeker belâyı mülûka karîb olan

Yaşum revân olursa gözümdeñ 'aceb degül
Aglar diyârın ańsa Behiştî garîb olan

429

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

Yüzüm suyu gibi varum yolında hâke saldum ben
Semendüñ gibi âhumla kara çullara girdüm ben

Mahabbet şâhıyam Ferhâd ü Mecnûn iki bendemdür
Konak tutmaga anları 'adem deştine saldum ben

Görel'den mevc-i hüsnüñ şöyle oldum reşk-i hayretdeñ
Libâsumla bile gûyâ ki bir deryâyâ taldum ben

Gice agyâr ile sen kim içerde bâde eylerdin
Kapuñdan taşra lerzân subha deñlü çeng çaldum ben

428 YB. 2511 (müstakil, numarasız iki varakda)

429 B. 2127. 50a

1a yüzün] yüzüm B. 2127. 50a

1b kara çöllerde gezdüm] kara çullara girdüm B. 2127

Behiştî nice saf ‘asker çeküp şi‘rüm sûtûrından
Yine mülk-i belâgatde bugün bir kal‘a aldum ben

430

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

Görse sinânuñı dil olur şöyle şâdmân
San gördi rûy-ı Yûsuf’ı Ya‘kûb-ı nâ-tüvân

Zâl-i sipihri nîzesi üstinde oynadur
Bülend-hevâdur âhum evet hayli pehlevân

Ser-i bülend-i âhumı kılmaga terbiyet
Bâg-ı belâya ‘ışk beni kıldı bâgbân

Kılsun sücûd hüsnüñe diyü melâ’ike
Âhum çıkup feleklere her vakt okur ezân

Hemvâredür Behiştî’nün ebyât-ı nâzüki
Beş barmaguñ tefâvüti ellerdedür hemân

431

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Yâ ilâhî râh-revler reh-nümâlar hakkıçün
Yâduñ ile hem-dem olan âşinâlar hakkıçün

Subhgâh-ı vuslatuñ şevkine her şeb-tâ-seher
Dûd-ı âh ile göge agan du‘âlar hakkıçün

‘İşkînuñ hum-hânesinde mest-i hâb-âlûdlar
Pîrehenden kıldugı la‘lîn kabâlar hakkıçün

430 B. 2127. 66a

431 AÇ. s. 209

Münâcât

‘Âlem-i ünse kadem basdukları eyyâmda
Ehl-i ‘ışkuñ sürdügi zevk u safâlar hakkıçün

Pâk dâmânlarla haşr eyle Behiştî bendeñi
Meclis-i ‘ışkuñda çâk olan yakalar hakkıçün

432

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Fe‘ûlün

Nice gam çekmesün sûfî zavallu
Bilür gün yüzlüler sevmez sakallu

Dokunsa ‘ar‘ara âhum şimâli
Olurdu kûhsâruñ başı hallü

Degül her hırka-pûş gam-ı ‘adîlüm
Ki Mecnûn olımazam kara şallu

Riyâ vâdîlerinde zâhid-i huşk
Dıraht-ı gûr gibidür nice dallu

Gam-ı telh ile bunca demden insâf
Dirildüñ ey Behiştî yaglu ballu

433

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Görenler yaşumı aydur ne sâfî kan ne sudur bu
Meger ki eşk-i hasret varise ‘âlemde budur bu

Yaramaz hâli var kaddüñle serv-i ser-keşüñ ammâ
Yakında bâd-ı âhumla yıkılmazsa eyüdü bu

432 RE. 51b-52a, FB. 53b-54a

433 RE. 52a, FB. 54a

Olur olmaz kişi irmez mahabbet âstânına
Sa‘âdet ehli üzre açılı kutlu kapudur bu

Benefşe istemez bülbül gül-i sır-âba mâ’ildür
Anuñçün kim yüzi yanmışdur ol yüzi suludur bu

Seg-i küyuñ Behiştî’nüñ segirdüp dâmenin öpdü
Zihî ‘izzet ki ‘âşıklar arasında uludur bu

434

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Sâye-i yâri görel’den beri hâlüm yatlu
Yüz sürer ayaguna vâi bu zebân sûretlü

Ey ogul balı gelen söz dehen-i tengüñden
Ne kadar acı ise baña şekerden tatlu

Hamlemi gördü rakîb üzre benümçün didi yâr
Hâline göre degül gâyetile cür‘etlü

Kıldı bezm ehlini zencîre dizilmiş gibi zabt
Zâhidâ senden ise pîr-i mugân heybetlü

Diye bir vakt ola ol şâh Behiştî’yi añup
Hiç zahmetsimedi hıdmetüm ol rahmetlü

435

Mefâ‘ilün/ Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün

Derûn-ı câna hücûm itse ‘akla virmeñ râh
Harâm koymaga olmaz mahal haznesine şâh

434 RE. 52a, FB. 54a

435 RE. 52b, FB. 54b

Vücûdum âteş-i 'ışkuñ yakup kül itdi velî
Belâ bu kim dahı eksük degül bu dûd-ı siyâh

Ger olmasa zekanında hulâsa zülfi resen
Helâküñe sebep olurdu ey gönül ol çâh

Cihânda şeh-per-i tâvûs dûd-ı âhumdur
Zamân-ı tâbiş-i hasretde baña bâd-efrâh

Halâs olam diyü mülk-i 'ademde hecrûnden
Behiştî 'azm-i sefer kıldı *fî-emâni 'llâh**

436

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Sûretâ sûhte vaz'ına girel'den berü âh
Hûblar adını anuñ kodılar Molla Siyâh

'Âşıkâ cevır idenüñ hattı gelür âhir-i kâr
'Âkıbet zâlimüñ eyler yüzini kara siyâh

Yüregümde bir ok olur müjeñüñ her birisi
Ey kaşı yâ kaçan itseñ baña hışmile nigâh

Sünbülüñ fikrini 'ışkuñ n'ola sînemde kosa
Âftâbuñ eseri yerde bitürmez mi giyâh

Vasf-ı yârile Behiştî uyumazdı giceler
Yazı yazmaga vefâ itse eger şu'le-i mâh

* *Allah'a emanet*

437

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Bâdveş her kim seher-hîz olmaya
Ma‘rifet bağında gül-bîz olmaya

Hîç dem geçmez ki gamzeñ hançeri
Sîneler çâk itmege tîz olmaya

Yokdur ol bezmüñ cihânda dadı kim
La‘l-i yâr anda şeker-rîz olmaya

‘Âfiyet râhını tutmaz esb-i nefis
Ger feminde kâse pür-hîz olmaya

Yazma ol şi‘ri Behiştî çünki kim
Hâl-bahş u hâlet-engîz olmaya

438

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Ruhuñ şem‘i firâkında olup ser-geşte dîvâne
İfâkat bulmaga gice çerâga geldi pervâne³²¹

Diyâr-ı ‘ışka her kim gelse istikbâl ider gamlar
Sa‘âdet mülkidür ikrâm iderler anda mihmâne

Göñülde fîkr-i hâlûnden gelüpdür eşküme kesret
Nihâyetsüz biter zîrâ türâba düşse bir dâne

Tama‘ itme visâl-i yâre ey dil hâlûñe şükr it
Mahabbet zevkı bâkîdür değişme anı bir âna

437 RE. 52b-53a, FB. 54b-55a

Gazel-i bî-bedel

438 RE. 53a, FB. 55a

³²¹ Beyit KF. s. 28’de de yer almıştır.

Kabâ dülbindini görmez misin başında mollânuñ
Behiştî sen anı kâdir degüldür sanma semâne

439

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Zen-i gerdûn görünürse saña mahrem yerine
Sakin aldanma ki sem sunsa gerek em yerine

Biri olmazsa dimişler birine yer degmez
Acebâ sînede şâzî gele mi gam yerine

Aldı derdi beni bu sîne-i mecrûhumuñ âh
Gönder ey kaşı kemân tîrûñi merhem yerine

Mest-i câm-ı leb-i mey-gûnuñ olan şûrîde
Pâdişâh oldu gedâlıkda geçüp Cem yerine

Her ki Firdevs’e vire kûyını ol hûrveşüñ
Ey Behiştî komazam ben anı âdem yerine

440

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Kodı derdile tabîbüm beni künc-i gamda
İ’tikâdum bu ki rahm eylemeye ölsem de

Siper-âsâ ebedî dönmedi müjgânuñdan
Zahm-ı şemşîre tahammül var imiş sînemde

Ben melekdür dir isem n’ola perî-peykerüme
Bu letâfetleri kim gördi benî âdemde

439 RE. 53a, FB. 55a

440 RE. 53a, FB. 55a

Tut ki kanum karışur bezmde bensüz mey-i nâb
Tâze duhter gibidür meclis-i nâ-mahremde

‘İşk şem‘ine Behiştî yine pervâne-misâl
Uralum kendümüzü n’olsa gerek ‘âlemde

441

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Sûfî sevmez beni dil virdi diyü oglana
Kendü ammâ bu yaña ulı yürür vildâna

Görelî ‘ârızuñı gelmedi benden yaña dil
Nâ-bedîd oldı düşüp gitdi hemân ‘ummâna

Hatt-ı nev görmek ile dil-berinüñ terkin uran
Beñzer ol kâfire kim münkir ola Kur‘âna

Nice sakınmayayın la‘lûñi dendânumdan
Varayın nefsüm ucından kıyayum mı câna

Komazuz ‘ışkı ölürsek de Behiştî elden
Virmezüz hâsılı îmânumızı şeytâna

442

Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün

Her ki sevsün gören diyü düzine
Âyine olsa bakmazam yüzine

İkide bir sabâ çıkup yoldan
El uzatmasun ayaguñ tozına

441 RE. 53b, FB. 55b

442 RE. 53b, FB. 55b

Gül-i hoş-bû iken ahibbâya
Dikenüz biz ‘adûmuñ gözine

Kâmet-i yâr añılsa gülşende
Serv boy sâyesi komaz izine

Hürmetin zâyî‘ itme câm-ı meyûñ
Gûş urursañ Behiştî’nin sözine

443

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Şol kadar mu‘tâd olupdur dil perîşân olmaga
Kasd ider anı bahâne olsa vîrân olmaga

Gel berü lâyıık seni gördüm ben ey Yûsuf-cemâl
Hûblar içre gönül Mısır’ına sultân olmaga

Bülbül olmagı severseñ gördüğün gül yüzlüye
Ey gönül murgı hevessin gibi nâlân olmaga

Göñline gelmez rakîbüñ ‘âşıka rahm eylemek
Meyli yok ol kâfirün aslâ müselmân olmaga

Ey Behiştî muttasıl her yaña çalkanmadasın
Eşk-i çeşmün başlayal’dan bahr-ı ‘ummân olmaga

444

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘ilü/ Fâ‘ilün

Sensüz kimüñle eglene âvâre gönüm âh
Mey bir uçuglu şem‘ ise bir baldırı siyâh

443 RE. 53b-54a, FB. 55b-56a

444 RE. 54a, FB. 56a

Tutdum reh-i visâlünü ammâ ne fâ'ide
 'Ömr-i rakîbden uzun oldu baña bu râh

'Âşıklarun alayı yanundan kesilmesün
 Şâh-ı cihândan ayru yaraşmaz begüm sipâh

Âsûdelik degül mi bu kim kûy-ı 'ışkda
 Olmaz cidâl-ı medrese gavgâ-yı hân-kâh

İş ıssınuñ ululuguna bir delîldür
 Sanma tehî kuruldı Behiştî bu kârgâh

445

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Saglu sollu âteşin güller dizüp gülzâruña
 Nâle-i lâzım getürdüñ 'andelîb-i zâruña

Olsalar turdukları yerde 'aceb mi muztarîb
 Reşk ider serv-i sehîler şîve-i refâtâruña

Bûseñi yâ Rab nice ugurlayam ey gonca-leb
 Subh irişdi uyhu gelmez nergis-i bîmâruña

Goncada şeb-nem degüldür görinen her subh-dem
 Agzınuñ suyu akar la'l-i şeker-güftâruña

Zînete gark olmak ister cismini gül gül idüp
 Sîne tutduğı anuñçündür Behiştî hâruña

446

Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

Denî felek n'ola dünyâ varursa her dûna
Komaz ne fâ'ide döndermeyince Kârûn'a

Şu'â'-ı şems degüldür ziyâ viren taga
Seherde nûr iner ey meh mezâr-ı Mecnûn'a

Şehâ kaçan yüze yüz gelse 'asker-i hattun
Sipâh-ı eşkümi bir demde gark ider hûna

Kebâb-ı bezmüni ıslâha lâıyk oglandur
Giyürseler yaraşur zer kabâçe leymûna

Güm itdügince Behiştî 'izâr-ı zerdümi eşk
Ben anı beñzedürem bahre düşmiş altuna

447

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

'Ârızun nakkâşî hat yazdukça meh-tâb üstine
Nakş iderler nüshasın merdümлерüm âb üstine

Mühr mihr vâlih-i kasr-ı dilde gûyâ 'ışk-ı yâr
Mustafâ'dur kim geçüp oturdu ashâb üstine

Mübtelâ-yı derd ü gam olan tabîbe varmasun
Def'ine anuñ ilâc olmaz mey-i nâb üstine

Gözüñi aç kim yapıldukda serây-ı kâ'inât
Yazdılar nakş-i fenâ 'unvânını bâb üstine

446 RE. 54a-b, FB. 56a-b

447 RE. 54b, FB. 56b

Ey Behiştî ihtirâz it şahs-ı eblehden ki ol
Vakt olur tercîh ider a‘dâyı ahhâb üstine

448

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtün/ Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtün

Görsem yüzüñ görünmez âhumda bir şerâre
Togsa güneş felekde pinhân olur sitâre

Kûyuñda yer bulursam Firdevs’e ragbetüm yok
Vuslat şebinde subhı almazlar i‘tibâre

Gördükce gayretümden kabzuñdaki kemânı
Bulsam çeker iderdüm bagrını pâre pâre

Nûrânî ruhlaruñla rûhânî leblerüñ dil
Teşbîh ider habîbüm cennetde çâr-yâre

Yâr-ı muvâfık oldur ‘âlemde kim Behiştî
Her kanda çekseñ eşküñ gibi öñüñce vara

449

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Gûş idüp gül seyre çıkdugın kabâ-yı âl ile
Nev-‘arûs-ı lâle zeyn itmiş ‘izâre hâl ile

Gonca bikre zeyn ider meşşâta-i bâd-ı sabâ
Ebr-i dürr-i âb-dâr iltür aña gırbâl ile

‘Îş ü işret kıl diyü sahn-ı çemende her giyâh
‘Âşık eyler işâretler zebân-ı hâl ile

448 RE. 54b, FB. 56b

449 RE. 54b-55a, FB. 56b-57a

Mutribüm bülbül ‘alemdârum sehî serv-i bülend
Pâdişâh-ı mülk-i ‘îşem devlet ü ikbâl ile

Mug-beçe öñünde ölmek yeg gelür biñ kez baña
‘Ömr sürmekden Behiştî zâhid-i sad sâl ile

450

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Görinel’den kâmet-i rif‘at nikâbuñ ‘aynına
Serv-i gülşen çöpce gelmez oldı âbuñ ‘aynına

Hüsn-i yâre zerre mikdârı müşâbih olmaya
Sürme çekse meh gibi çarh âftâbuñ ‘aynına

Nâ-bedîd olmuş kenârı bir büyük sudur yaşum
Gözlerüm dönmişdür ol suda habâbuñ ‘aynına

Tûtyâdur kim gubâr-ı âstân-ı mey-hurûş
‘Âlem esrâr içre mest-i harâbuñ ‘aynına

Gam idüp nâlân u giryân tograyal’dan bagrumı
Nâr-ı hasretde hemân döndüm kebâbuñ ‘aynına

Şöyle kapdı kim göñül murgın Behiştî çeşm-i yâr
Tut ki bir sayd oldı bir çâbüñ ‘ukâbuñ ‘aynına

451

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

La‘l-i cân-sûz göñül meyl-i mey-i nâb eylese
Gözyaşı gelse ‘aceb mi anı hûn-âb eylese

450 RE. 55a, FB. 57a

451 RE. 55a-b, FB. 57a-b

Bâgbân-ı ‘ışk iderdi ‘âlemi gark-ı gül-âb
Ham vücûdum gülşen-i ‘irfâna dolâb eylese

Rengin eylerdi ziyâde ‘ârız-ı gül-zârınuñ
Havz-ı çeşmümden eger ol baña mîzâb eylese

Pâk-dâmân ol ki ragbet bulmaga yer var mıdur
Kendüyi bir tâze mîve gark-ı çirk-âb eylese

Sâkıyâ bir demde biñ hâl ehlini ser-mest ider
Câm-ı nutkından Behiştî cür‘a işrâb eylese

452

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Kaşuña harf atarmış meh ufuk levhinde nûn olsa
Kara bagrı şafak gibi yaraşur böyle hûn olsa

İnanma âteşe el çek gönül şem‘-i şebistândan
Kişinüñ yârı câm-ı mey gibi sâfi-derûn olsa

Çevirdür baña sancup sîh-i âha sevr-i gerdûnı
Kebâb özler meger kim cân firâkuñdan zebûn olsa

Elinde tîşe-i hicrânile Ferhâd’a beñzer gam
‘Aceb mi sîne-i sad-pâre kûh-ı Bîsütûn olsa

Karâr itmez Behiştî bâg-ı kûyuñsuz ma‘âzallâh
Eger enhâr-ı cennet aña zencîr-i cünûn olsa

453

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Her gice ol mehi fikr eyleme şâyed tolına
Gel harîs olma gönül kim bile mahrûm olına

Koyma gel câme-i rengîne ogulcuklarını
Vakt olur gülşen-i ‘âlemde o güller yolına

Olmuşuz her yañadan sâkıye muhtâc ki anuñ
Câm-ı mey sag eline düşdi surâhî solına

Derd-i gamdan ayrı oldum baña ey pîr-i mugân
Himmet it kim bir içim bâde-i nâbuñ bulına

Gel e bakdı yüzine agladuğın gördüğü dem
Pâdişâhı yine rahm itdi Behiştî kulına

454

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Gülsitân güm güm öter nâle-i bülbüller ile
Gelüñüz kim varalum seyr idelüm güller ile

Su sepüp yüregüme demren-i tîri gamuñuñ
Ol sifâli yine zeyn itdi karanfüller ile

Bezm-i gülzâr idelüm gel berü kim her gül-i surh
Câmlardur ki senüñçün tolıdur müller ile

Tıfl-ı nâ-bâligâ sorguç katı zîbâ görünür
N’ola meyl itse gönül saña bu kâküller ile

453 RE. 55b, FB. 57b

Gazel-i Mergûb

454 RE. 55b, FB. 57b

Dil-i hûnîn-i Behiştî ki dakıldı saçuña
Beñzer ol lâleye kim baglana sünbüller ile

455

Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün

Olıcak şöyle bahâr olsa
Ki gülistânda gül hezâr olsa

Gelmez ol serv-kad teferrüc için
Gözlerüm ger akar bîñar olsa

Şöyle bakma efendi biz de kuluz
Bize de bir nazar ne var olsa

Şemse-i dâg safha-i dilde
Şöyle olsa ki yâdgâr olsa

Câm-ı meyden sun ey Behiştî devâ
Şîşe-i dilde inkisâr olsa

456

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

‘Alevî tutdı kamu milket-i ‘Osmâniyye
Dîvler oldılar a‘vân-ı Süleymâniyye

Kâdılar başka birer mezhep idüpdür peydâ
Künc-i nisyânda kalupdur kütüb-hâniyye

Kudretüñ var ise her mîre ne yalvarursın
Kul ider anı saña bir iki sultâniyye

455 RE. 55b-56a, FB. 57b-58a

456 RE. 56a, FB. 58a

Sînede sürmege ahlât-ı gamı olmaz hîç
Bir yiyüm bir şeh irer şerbet-i sultâniyye

Rûm şâ'irlerinüñ şimdi Behiştî görseñ
Vâridâtı götüri hikmet-i şeytâniyye

457

Fe'îlâtün/ Fe'îlâtün/ Fe'îlâtün/ Fe'îlün

Düşeli dil ser-i zülfünde hevâ vü hevese
Döndi miskîn dehen-i ejdere gitmiş megese

Her kişi âteş-i ruhsâruñ ucından ider âh
Bîrgün ol âyineler korkaram ugrar nefese

Sensüzün gönlümi gam gayra zarûrî düşürür
Sekdürür bülbülü bâz ey gül-i ter hâr u hasa

Derd-i fûrkat beni şol deñlü zebûn eyledi kim
Murg-ı cân üzre tenüm döndi kemikden kafese

Bulmaya ruhları mânendi Behiştî gül-i ter
Bâd-ı gül-bîz-i cinân bâgını bir bir elese

458

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Felek cevşen giyer her şeb nice kâr eylesün nîze
Ta'accüb kılmañ eylerse tahammül âh-ı ser-tîze

N'ola rûşen kelâmumla 'amel itmezse Rûm ehli
'Acem mezhebsüz oldugı ne kaygu Şems-i Tebrîz'e

457 RE. 56a, FB. 58a

458 RE. 56a-b, FB. 58a-b

Usanmaz subh u şâm oynar çemende berg-i güllerle
Hevâ ehli olup göñlüm koşıldı bâd-ı gül-bîze

Olurdu gülşen-i tab‘umda zîbâ goncalar peydâ
İrişse cür‘a-i câm-ı lebüñ ben hâk-ı nâ-çîze

Felekde âdeme hergiz vatandan özge yer olmaz
Behiştî bâg-ı cennetden ‘alâmetdür baña Vize

459

Mef‘ûlü/ Mefâ‘îlün/ Mef‘ûlü/ Mefâ‘îlün

Dünyâya gelen ey dil çün düşse gerek tîne
‘Âlemde neñe yetmez bir hırka-i peşmîne

La‘l-i lebi vasfindan bir şi‘r okı ey hâce
Ger hâlet-i nez‘imde gelseñ baña telkîne

Bir câm ile bir râhib kurtardı beni gamdan
‘Âşıklara diñ anuñ düşsünler ayagina

Görinse nikâbuñdan ol ‘ârız-ı reng-â-renk
Şevkuñle düşer şehruñ sûfileri telvîne

‘Âşıklara ta‘n iden zâhidleredür ancak
Var ise Behiştî’nüñ göñlünde eger kîne

460

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

‘Îzârı şem‘ini benden dirîg itmezse pervâ ne
Uram şevk âteşine kendümi mânend-i pervâne

459 RE. 56b, FB. 58b

460 RE. 56b, FB. 58b

Benüm çün ol perî ruhsârile ‘îş-ı lezîzüm var
Rakîb-ı dîv eger biñ ekşi yüz gösterse pervâ ne

Efendi sen şeh-i Yûsuf-likâyâ kul diyen kimdür
Ki bendeñ olalı göñlüm baş egmez degme sultâna

Lebüñ hecrinde reng-âmîz olal’dan bâdeveş âhum
Olupdur kâse-i çeşmüm belâ bezminde peymâne

Murâdum mîvesin ol dem görem elde Behiştî kim
İrem bostân-ı ‘âlemde ben ol serv-i hırâmâne

461

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Bilmezin sahn-ı çemen bülbüline n’oldı yine
Gül gibi beñzi garîbüñ kül olup soldı yine

Sözümü tutmadı oldı hedef-i tîr-i belâ
[Olmaduk]³²² göñlüm oh oh istedügin buldı yine

‘Âşık olduğu içün sîneme kînüm var idi
Göricek anı belâlarda gözüm toldı yine

Bezm-i gülşende saña pister-i nerm eylemege
Güllerüñ yapragını bâd-ı sabâ yoldı yine

Ben dehânın soranum sen belini yâd itdüñ
Ey Behiştî bir iken şübhe iki oldı yine

461 RE. 56b-57a, FB. 58b-59a

³²² Metinde “olmaduñ” şeklinde yazılan kelime sentaks gözönüne alınarak bu şekilde düzeltilmiştir.

462

Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün

Bulışursam yine ol âfet ile
Alayın bûsesin zarâfet ile

Dehenüñ varlığın sözüñle bilen
Gâ‘ibe hükm ider ‘alâmet ile

Ka‘be-i kûy-ı yâre ‘azm itdüñ
Yüri var ey göñül sa‘âdet ile

Ne ‘acebdür ki hâl-i ‘ârız-ı yâr
Su içinde turur kerâmet ile

Ne güzeldür Behiştî bir ‘âşık
Seve bir dil-beri sadâkat ile

463

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Baňa bu kûşe-i gamda ne seyr olurdı eglence
Eger merdümeleri kûyuñ gubârı itmese şence

Rakîbüñ yüzini gösterdüğüñ öldürmesün gökcek
Neñ aldum ey felek her gün nedür baňa bu işkence

Baňa bir gonca-i zîbâ gelür her dest-i rengîñüñ
Salal’dan gül-bün-i ‘ıškuñ zemîn-i sînede pençe

Dirüm bu tâzelikde câme-hâb içre bulam yâri
Velî tâli‘ mi var bende ki ugrayam yatur gence

462 RE. 57a, FB. 59a

463 RE. 57a, FB. 59a

Behiştî şî'rine dahl itme kim nâ-dânlig eylersin
İnanmazsañ baña var anı göster bir suhen-sence

464

Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

Otursa sadra geçüp sâkıyâ emîrâne
Gedâ-yı meykede virmez selâmı sultâna

Gamuñla şol kadar oynadı sînede yüregüm
Güreşdi tut ki iki küşt-gîr hasmâne

Dil ehline dimek ister felekde kavs-i kuzah
Belâ okına nişândur gelen bu meydâna

Bilüñ ki taht-ı cihân bahr-ı hûn seffinesidür
Mukarrer aña cülûs eyleyen girer kana

Şehâ bulunmaya mûmlar yakup ararsañ eger
Kuluñ Behiştî gibi hıdmetüñde pervâne

465

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

Gül-bünler öykünür diyü sen gül budagına
Göñlüm teveccüh eylemez dehr bâgına

Eşküm yetîmi zerre kadar zabt olunmaz âh
Bir gün düşer sadayile sînem ocagına

Bu pîre-zen felekde cevânuz dimiş bahâr
Kim dizdi sîm-i jâleyi nergis çerâgına

464 RE. 57a-b, FB. 58a-b

465 RE. 57b, FB. 59b

Çâk itdi hırkamı seg-i kûyuñ didüm didi
İncinmemek gerek kişi akrânı lâgına

Şâhâne zahm uralı kilâbuñ Behiştî'ye
Baş egdi geldi her kişi anuñ ayagına

466

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

Nihâl-i kaddüñi teşbîh iderdüm gül budagına
Eger gülden cefâ bûyı irişse cân dimâgına

Müjeñ tığından almayup visâle kasd iden âdem
Bakar sanma şehâ minberdeki vâ'iz yasagına

Olanlar ey sanem câm-ı zenehdânuñ meyiyle mest
Sögerler deyr-i 'âlemde büt-i Çîn'üñ çanagına

Bre dimiş başumçün hürmetin sâkî bugün bâde
Ki gelmiş sûfinüñ 'âr itmeyüp bugün ayagına

Cihân mülkinde bir şâl-i fenâya kâni' olal'dan
Tecemmül ehli reşk eyler Behiştî'nüñ ferâgına

467

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Cür'a-i câmum nisâr olsa eger Cem üstine
Zinde olup haşre dek olurdu 'âlem üstine

Bürüse dûd-ı siyâhum haste yaturken beni
Sanki Ka'be örtüsü örter cenâzem üstine

466 RE. 57b, FB. 59b

467 SRE. 850. 133a

İller âhumdan niye incindi didüm didiler
Künbed-i gerdûn yıkılmak yok mı âdem üstine

Hûb teshîr itmek için bir du‘âsı müstecâb
İsm-i A‘zam okumuş dînâr u dirhem üstine

Kendü çıkmazsa havâle eyle mey serhengini
Ey Behiştî hâne-i sîneñdeki gam üstine

468

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Âşinâdan kimse yok kâr itdi gurbet cânuma
Bilmezem hâlüm nice i‘lâm idem yârânuma

Ben beni aglar sanurdum sûz-ı gamdan yaluñuz
Lâlelerde jâle gördüm su sepildi cânuma

İşigüñden katlûme emr itdügi demde habîb
Sanuram kim âsmândan âyet indi şânuma

Derd-i ‘ışkuñla mizâcum şol kadar alışdı kim
Düşmenümdür dostum sa‘y eyleyen dermânuma

Sûz-ı dilden kapkara yanmak mukarrerdür hemân
Ey Behiştî sâyeveş her kim gelürse yanuma

469

Mefâ‘ilün/ Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün

Hased kılup n’ideyin bendegân-ı sîm ü zere
Benüm vilâyet-i fakr içre begligüm yeter e

468 SRE. 850. 134b

469 Tr. 80. s. 346-47

Fakîre dirlik umılmaz zekât-ı la'lûnden
Meger 'inâyet -i Allâh olup 'adû gebere

Firâk demlerin añma meded helâk olduk
Bizi döyer mi sanursın bunuñ gibi habere

Tarîk-ı halvete ta'nın komaz cihânda hasûd
'Adâvetin komaz İslâm'a nitekim kefare

Behiştî cennete biz müstehakkuz irs ile kim
Ezelden mevhîbe-i hakdur ol bizüm pedere

470

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Mülevves itme şemşîrûñ rakîbin başını kesme
Cefâ yâyn alup sal ol hınzîra bir bir kesme³²³
Rakîbâ sen bizi meydâna çekmek kasd iderseñ gel
Sinân-ı âh ile bir zahm urayın saña kim sesme

Yele alup götürmezseñ nesîm-i kâkül-i yârı
Bizüm olduğumuz yerde gerekmez ey sabâ esme

Cihân halkı hilâl-i 'îde şöyle mâ'il olmazdı
Eger ebrûsına hâk-i rehûñden itmese vesme

Behiştî 'ışk içün Ferhâd geçmiş cân-ı Şîrîn'den
Bu bâzâra gelen râzı gerekdür dirler ol resme

470 AE. M. 574. 94a, Ü. T. 1724. 176a

³²³ Mısra da vezin bozuktur.

471

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Safâ var idügin bilmedi cân la‘lünde³²⁴
Kâbiliyyet olıcak böyle olur gevherde

Seni gördüm görelî gayrı nazar itmege
Asdı eşküm gözümüñ hânesine al perde

Âh kim kâkülün ucında leb-i cân-bahşuñ
Mîve-i tâzedür ammâ dehen-i ejderde

Ey Behiştî yine bir dânedür a‘lâ gazelün
Gayri şâ‘irlerün eş‘ârı bir alçak zerde

472

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Beni öldükde bu şâl-i siyâhumla bürürlerse
Yeridür hâküme gökde melekler yüz sürürlerse

Nice mescid ki ey sûfî helâk itmek mukarrerdür
Eger mey-hânededen taşra benî gamlar bulurlarsa

Senün medh itdügün Ferhâd u Mecnûn râh-ı ‘ışk içre
Benümle pehlevânlardur berâberce yürürlerse

Yoluñda sîm-i eşkile zer-i ruhsârıdur varam
N’ola hâlüm visâle irmedin anlar çürürlerse

Ölüm olmaz diyü cennetde vâ‘iz medh ider ammâ
Ser-i kûyuñ koyup gitmez Behiştî öldürürlerse

471 R. 1973. 143b

³²⁴ Varak eksikliğinden kaynaklanan matlaı eksik bir gazel.

472 H. 1055. 12b

473

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

Nâzûk miyânûña nazar itdükce ben hele
Mûy-ı sepîde beñzedürem yâ gümüş tele

Dün dogdı dünle büyüdi ol meh didükleri
Şem'-i ruhuñla şimdi idermiş mukâbele

Pervâz-ı murg-ı vuslat egerçi bülend olur
Şeh-bâz-ı zülf iderse piyâle gelür ele

Ferhâd'ı neyledüñ diyü her gâh sâ'ika
İster ki taş ile cebelüñ başını dele

Subh-ı sa'âdet ol gicedür kim Behiştî yâr
Çeşm-i hasûd evinde uyurken çıkagele

474

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Gülşenüñ beñzeri yok la'l-i leb-i cânâne
Gonca bir agzı açık bağlamalu dîvâne

Cevri çok eyleme 'uşşâka öperler lebüñi
Dem olur kahrile ey hûnî kıyalar câna

Niçe teşbîh ideyin ben saña kim dogmışlar³²⁵
Ay u gün bir iki ortada gezer oglana

Dikdigüm şem'i söyündürmege kasd itdi hemân
Göricek mâhumı meclisde gice pervâne

473 MK. A. 547. 128a

474 MK. A. 547. 86b

³²⁵ Kelime metinde “doğmışlardur” şeklinde ise de vezin gereği bu şekilde okunmuştur.

Pes ne lâzım ki Behiştî çekesin derd ü gamı
Gel berü dâr-ı şifâsıdur anuñ mey-hâne

475

Fâ‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fâ‘ilün

Zahm-ı şemşîr urursa ben kulına
Kuvvet olsun efendimüñ kolına

İtmek isterse murg-ı cânı şikâr
Gözi şeh-bâzumüñ n’ola yolına

Gel kadem-rence kıl nisâr ideyin
Mahzen-i dîdede ne kim bulına

Yine ‘abdâl-ı ‘ışk olup sînem
Dâglar yakdı sagına solına

Ey Behiştî bizüm belâgatümüz
Tûl-ı hıdmet gerek ki zevk olına

476

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Dâne-i eşküñ yine sen gösterüp cânâneye³²⁶
Ey gönül şeh-bâz-ı sayd-âver irimez dâneye

Kâkülüñ sevdâsı cismüm ol kadar kurutdı kim
Döndi iki ellerüm iki kemikden şâneye

Şeb-be-şeb seyrâna çıdukca degül şeb-tâb uçan
Şem‘i götürdür öñince ol perî pervâneye

475 MK. A. 3877. 27a, YB. 2511. (Müstakil, numarasız iki varakta).

476 FB. 263. 103b

Vâ‘iz Behiştî

³²⁶ Metin “Dâne-i eşküñüñ yine resen gösterüp cânâneye” olmasına rağmen vezin gereği bu şekilde okundu.

Tîrveş kavs-ı kazâdan tîr-i kudret atıcak
Sûfî mescid kûşesine düşdi ben mey-hâneye

Ey Behiştî'ye yûri a'dâya ta'n eyle diyen
Dek tururken işte taş atdurdın ol dîvâneye

477

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Gülistânun yüzi gülse açılsa nev-bahâr olsa
Kasâvetler perâkende göñüller ber-karâr olsa

Çıkup seyrâne dil-berler salınsa serv-kadlerle
Güzellense cihân bâğı çemenler lâlezâr olsa

Tekellûf olmamag için güzeller ile meclisde
Ara yerden bize câm-ı şarâb-ı hoş-güvâr olsa

Ne lâzım söylemek sûfî baña vâz gel diyü meyden
Seni ben söyledürmiyem elümde ihtiyâr olsa

Kalenderler gibi terk-i diyâr itmek mukarrerdür
Eger baña Behiştî bir münâsib dogru yâr olsa

478

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Femün kim mushaf-ı hüsne letâfet virdi gâyetde
Dönüpdür nokta-i sürha ki korlar anı âyetde

Senün rûyuñ koyup nice teveccüh eyleyem gayra
Murâdum nûrını gördüm ben ol şem'-i hidâyetde

477 MK. B. . 208. 40b

478 MK. A. 805. 3b

Eger Hızır içdüğü Âb-ı Hayât'ın ma'nisin sorsañ
Leb-i nev-hattınuñ tefsîri durur ol rivâyetde

N'ola yüzüm gören yârân firâr eylerse yanumdan
Gam-ı sînem benüm âteşden artukdur sirâyetde

Anuñçün Yûsuf-ı Mısır-ı nübüvvet gibi mahsûruz
Ki fazla mazhar olmış bir Behiştîyüz vilâyetde

479

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

Dil bir nazargeh eylese çarhuñ hilâlîne^{*}
Teşbîh ider kapuñda semendüñ hilâlîne^{**}

Sînemde câna remide olur nigâh eger
Bâg-ı ruhuñda ugrasa zülfüñ hilâlîne^{***}

Hecründe eşk-i çeşümü seyr eyleyen didi
Deryâ bu havzuñ öykünibilmez hilâlîne^{****}

Mecnûn giyâh-ı deşte salardı gözünden âb
İsterdi kim 'alef ola Leylâ hilâlîne^{*****}

İksîr-i 'ışk-ı yâr ile sîmîn olan gözüm
Tügme olupdı bârî cevânuñ hilâlîne^{*****}

Ben anı isterem diyü yalvara aglaya
Gösterme leblerüñ şekerin dil hilâlîne^{*****}

479 İS. I. 219. s. 307, AE. M. 685. 96b

^{*} Ay mâh/be-ma'nâ mâh-ı nev

^{**} Na'l/be-ma'nâ na'l

2a câne] cân AE. M. 685; nigâh] nâgehân AE. M. 685

^{***} Mâr/ be-ma'nâ li-ef'i

^{****} Kinâr/ be-ma'nâ el-cû

^{*****} Nâfe/ be ma'nâ câme-i en-nâfe

5b olupdı] olaydı AE. M. 685; cevânuñ] nigâruñ AE. M. 685

^{*****} Be-ma'nâ harîr

^{*****} Tıfl/ be-ma'nâ et-tıfl

Tûl-ı emelde irince fikr-i dakîk idüp
Pervâne bil vücûduñı devrân hilâlîne *****

Sözde Behiştî kâfiye tekrâr ider degül
Vardur meger ki nisbeti sahbân hilâlîne *****

480

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Dil-ârâm olmaga bir tıfl-ı nev-res nâzenîn olsa
Semen-ber sîm-sâ‘id mû-miyân u meh-cebîn olsa

Perî-rû kaddi dil-cû zülfi ‘anber-bû hilâl-ebrû
Melek-hû verd-i ter ruhsâr u etvârı bihîn olsa

Olur ihsân-ı vaslum bûseye teklîf-i câm olmaz
Dimiş ol lutfâ dahı kâni‘üz bâri hemîn olsa

Ne gûne dil-nüvâz olsam diyü fikr ü hayâl eyler
Görince her ne dem ‘uşşâkı ol meh cebhe-çîn olsa

Olinca va‘d-i vuslat yâri tekrâr ola ben zâra
Dil-i gam-hâr efendüm şâh-ı hûbânum emîn olsa

481

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Hidâyet şem‘i olmışdur vücûdum nev‘-i insâna
Perîler başuma üşse n’ola mânend-i pervâne

7a irince] ey niçe AE. M. 685; dakîk] dakîk ile AE. M. 685

***** Şem‘ / be-ma‘nâ li-esbâb

***** Semt/ be-ma‘nâ kabile

480 İS. I. 219. s. 307

481 AE. M. 543. 251a

Pür oldı pîrlik devrinde etrâfım cevânlarla
Riyâz-ı himmetümle kim bakar serv-i hırâmâna

‘Adûlar körlüğüne hem-nişîn oldum meleklerle
Yakup raht-ı gamı hâkister urdum hışm-ı şeytâna

Göñül pâk olıcak ta‘n-ı ‘avâma i‘tibâr olmaz
Keder gelmez kilâbuñ herzesinden bahr u ‘ummâna

Cenâb-ı ma‘rifetde sâki-i Kevser olup sundum
Behiştî perveriş câmin niçe pâkize gılmâna

482

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Her nice zahmet ki ‘ârız olsa ol cânânuma
Yâ İlâhî sen sirâyet itdür anı cânuma

Sararup nergisleyin bîmâr u dil-teng olmasun
Gül gibi gülmek yaraşur gonca-i handânuma

La‘l-i nâbı şerbeti yetmez mi billâh ey tabîb
Tut şarâbından ne ıssı Çeşme-i Hayvân’uma

Âh okıyla cân kuşını urma zârılık kılup
Ey kaşı yâ rahm idüp kasd itme kuşca cânuma

Zahmet ü renc ü ‘anâsı ey Behiştî cânuma
Sihhatüm ‘ömrüm cefâsı ...³²⁷ çün sultânuma

482 AE. M. 694. s. 177

Nazîre-i Behiştî

³²⁷ Beyitte yeri boş bırakılan kelime okunamadı.

483

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Âh kim ‘ahd itdi dil-ber turmadı peymânına
Nev-cevândur girmesün mi ‘âşıkınıñ kanına

Dûr idüp dil-dârı benden yanına almak diler
Varsun ögünsün eger kalursa anuñ yanına

Dış bilermiş la‘lüne gerçi rakîb-i bed-güher
Taşdan artuk nesne tokunmaz velî dendânına

Ben kulına lutf idüp gâh itmesün gâhî cefâ
Hûblar sultânı dimişüz televvün şânına

Vasldan ben bahs idicek sanma sag kaldı rakîb
Ey Behiştî farzdur girmek rakîbüñ kanına

484

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

‘Âşık oldum bir cefâ vü cevri çok cânâneye
Dimişüz bir çâre eyleñ ‘âşık-ı divâneye

Terk-i mâl itmek nedür yolına baş u cân fedâ
Farzdur baş oynamak çün ‘âşık-ı merdâneye

Derdile peymâne toldı turmadı peymâna yâr
Çâresi peymânedür gitmek gerek mey-hâneye

Nakd-i cânı yolına ol servüñ eylerdüm revân
Salınup seyr ide gelse bu gice kâşâneye

483 AE. M. 694. s. 190

Nazîre-i Behiştî

484 AE. M. 694. s. 196

Nazîre-i Behiştî

Ey melek hûrî misûñ neslûñde var mı yâ perî
Âferîn olsun seni perverde iden anaya

Dâmdur dünyâ-yı dîn u dânedür câh-ı cihân
Ey Behiştî key sakın aldanma dâm u dâneye

485

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Fa‘ûlün

Efendüm devletüm şâhum Memî şâh
Sa‘âdet bârek u yarıcuñ Allâh

Hemîşe baht u devlet yâruñ olsun
Yavuz gözden seni saklasın Allâh

Emîrüm ser-fîrâzum pâdişâhum
Nazar kıl ben kuluña gâh u bî-gâh

Yigitsin nûr-ı siyeh tâze gülşen
Güzel başuñ içün alma sakın âh

Behiştî devlet-i kurb oldı hâsıl
Eger soñra nifâk itmezse bed-hâh

486

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Kanı bir tâlib-i Hak şimdi fütâde şeklinde³²⁸
Sûret ugrısı çoğaldı fukarâ şeklinde

485 AE. M. 694. s. 265

Nazîre-i Behiştî

486 MO. I. 868. 17a

³²⁸ Bu mahlassız gazel divanda yer alan “gerek” redifli şiirin arkasından & işaretleriyle gelmiştir. 456 nolu gazelle içerik açısından da benzerliği var. İlk mısradaki vezin bozuktur.

*Men ‘aref** sırrını fehm itmez iken şimdi
Niçe zâhid geçinür var ‘ulemâ şeklinde

Dahı ‘ömründe nedür bilmez iken hüsn-i edâ
Her denî Türk’i görürsin zurefâ şeklinde

Cühelâ çok saña bir mes’eleyi feth idemez
Sûret-i zâhiri ammâ ‘ulemâ şeklinde

Menba‘-ı sırr-ı fenâda katı nâdir bulunur
Şimdi bir mürşid-i kâmil bûdalâ şeklinde

487

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Lebûñ kandi niçe şîrîn ise cânâ şekerlerde³²⁹
Visâlûñ va‘desi çak öyle tatlıdur haberlerde

Niçün nergis gibi ey gül harîs-i hâb-ı gafletsin
Sabâ gibi gülistân seyrin itmezsün seherlerde

Bir âh-ı sûznâk itmiş ezel kûhsârda Ferhâd
Anuñ te‘şîridür peydâ olan âteş hacelerde

Nazar itmek kişi câ’iz degül mahbûba dirmişsün
Nazar itmek degül körlüğüne zâhid severlerde

Behiştî i‘tikâdum bu senüñle niçe urur yok
Belâgat kullesin mesken idinmiş şîr-i nerlerde

* “Kendini bilen Rabbini bilir” hadisine gönderme. Ahmet Sendaroğlu, **Mevzûât-ı Aliyyü’l-kârî Tercemesi**, Ank. 1966, s. 118

487 AE. M. 577. 29b-30a, MM. İ. 2455. 115b-116a, R. 1972. 53b, MK. FB. 185. 65a, MO. I. 774. 8a-8b

Behiştî

³²⁹ Bu gazele Behiştî’nin kendi tahmisi vardır.

1b öyle] böyle R. 1972, MM. İ. 2455

2b sabâ] seher R. 1972; gülistân seyrin] gülistânsız ne FB. 185

4a itmek] kılmak R. 1972, AE. M. 577, FB. 185, MM. İ. 2455

4b zâhid] bil ki R. 1972; anı MM. İ. 2455, FB. 185

488

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Fe‘ûlün

Kamu ‘uşşâk cân virür visâle
Velî ben kâ’ilem ancak hayâle

Leb-i rengîni sırrın sorduguma
Eline seng alup itdi havâle

Nigârâ gül yüzünüñ hasretinden
Bükildi kâmetüm döndi hilâle

Görüp hüsnüñ niçün zâhid baş egmez
Zihî câhil ki meyl itmez cemâle

Behiştî fârig ol vaslından anuñ
Ne lâzım bunca sa’y itmek muhâle

489

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Sakın hercâ’ilik peydâ olur gün gibi nâmuñda
Katı nerm olma eşhâsa sabâhuñda selâmuñda

İdersin gerçi sen mest-i gurûr olduguña inkâr
Velî ey serv-kad aña ‘alâmet var hırâmuñda

Beni mahzûn iden reşk-i gubâr-ı bezmgâhuñdur
Ki anı behre-mend eyler ne cür‘a kalsa câmuñda

Yaraşur âh-ı âteşnâkümi ey künbed-i gerdûn
İderlerse eger zerrîn ‘alem bâlâ-yı bâmuñda

5b kullerin] bişesin R. 1972, kal‘asın AE. M. 577

488 MO. I. 774. 8b

489 MC. 727. 114a

Behiştî Fermâyed

Degüldür gayrı şâ'irler gibi nâ-muntazam şi'rüñ
Behiştî hem zarâfet hem selâset var kelâmuñda

490

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

N'olduñ dimez görür beni feryâd u zârda
Billâhi merhamet eseri var mı yârda

Çekdüñ miyâna haddini bilmezleri velî
Biz bir sınır taşı gibi kalduk kenârda

Bir subh-dem sabâyile kûyuñ tolanur
Birkaç hevâyiler geçerüz rûzgârda

Ol hadd-i pâki kañlu gözümden kılur karâr
Ârâm idermiş ehl-i sefer çeşmesârda

Görse yüzüñ Behiştî geçer kendüden hemân
‘Âşık cünûna düşmese olmaz bahârda

491

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Yandıgum bu sâye salduğına ‘ar‘ar üstüñe
Kim gözüm öñünde her bir bergi ditrer üstüñe

Kara yer itmek olur eflâki âhumla didüm
Bir nazar kıldı baña vü didi düşer üstüñe

Kadd-i bâlâ ile bir dahı saña kim öykünür
Var mıdur bir dahı ey serv-i semen-ber üstüñe

490 MC. 727. 119b

Behiştî Fermâyed

491 TA. 285. 56a-b

Sen degül ey dil cihânda pâ-y-bûs yazayın
Ger kabûl itse virürdüm cânı ser-ber üstüne

Mısr-ı çeşmünde hayâl üstine kılmaga nisâr
Ey Behiştî lâzım oldu dürr ü gevher üstüne

492

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Gün dutılsa ne gam ol çihre-i gül-gûn dökile
Yâ dem-i vuslata çarh itmege altun dökile

Dökilüp gitse eşküm gibi ‘aynumda degül
Yâr ile bezmümüze kâse-i pür-hûn dökile

Ne umar yârdan agyâr³³⁰
Lebi üstindeki hâl-i siyeh efyûn dökile

Zen-i dünyâ tatalum hüsnile Leylâ olmuş
Yine meyl eyler aña bir kişi Mecnûn dökile

Medhile göklere çıkmış tatalum serv-i bülend
Ey Behiştî hele ol kâmet-i mevzûn dökile

493

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Sakın pervâneler cem‘ oldu sanma çevre yanına
Saña hayrân olup şem‘üñ meges üşmiş dehânına

Visâl-i yâr nakdidür bahâsı cevher-i cânuñ
Virür mi ey ecel ‘âkıl olan anı ziyânına

492 MM. İ. 2456. 132a

³³⁰ Mısrada boş bırakılan yer okunamadı.

493 MM. İ. 2456. 136a, B. 2127. 82b

Mahabbet murg-zârında ‘aceb şeh-bâz imiş Mecnûn
Ki ‘ankâveş şikârını iletmiş âşiyânına

Kanâ‘at şâhiyam sultân-ı dehre iltifâtum yok
Ne segdür ol ki aldanur anuñ bir pâre nânına

Belâgat tahtınuñ sultânları bir bir sefer kıldı
Cûlûs itdi Behiştî şimdi anlaruñ mekânına

494

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Yâr nakşın seyr idüp baksam gözine kaşına
Öpmek ister cân u dil ta‘zîm için nakkâşına

İrmesün gülzâr-ı ‘âlemde gönül maksûdına
İtleruñ izin öpüp her kim komazsa başına

Haşre dek şerh itsün ehl-i hâle mânend-i zebân
Yazasuz der-i derûnumdan mezârum taşına

Bebr-i ebri görse yanumdan kaçır sâyem hemân
İ‘timâd itmek gerekmezmiş kişi yoldaşına

Kılmaya ol nev-cevânuñ hâli sevdâsını terk
Merdüm-i çeşmüm Behiştî girse ger yüz yaşına

495

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Sâde-rûlar birle yüz genc-i nihânuñ var ise
Der-miyân kıl dahı sor baña ziyânuñ var ise

494 B. 2127. 22a

495 B. 2127. 33b, KF. s. 28

Hâbda gördüm mahabbet lâfin urur Kûhken
Didüm aña gel berü meydâna cânuñ var ise

Ol gözüm nûrı yanında subha kalmış necmsin
Girre olma ey güneş gökde mekânüñ var ise

Sen dahı iy tîr-i ta'n uran dil-i pür-dâguma
Göster e da'vâ-yı 'ışka bir nişânüñ var ise

Halk-ı 'âlemden Behiştî 'uzlet it mahbûb-misâl
Kendü başuñ sokacak bir âşiyânüñ var ise

496

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

Göñlüm safâda olalı mânend-i âyine
Hâlî degül hayâl-i ruhuñdan herâyine

Biñ kerre gelse kaçan yüz eline alup
Beñzemezüz bir âyine-i hüsnüñ ayına

Gamlar tagılmasun mı göñülde ki câm bir
Şeh-bâzdur ki ugradı zâguñ alayına

Ta'lîm kıla nefse vücûduñ diyârını
'Âlem harâba varmasun aldanma hâyına

Vasf-ı cemâli beytini yârüñ Behiştîyâ
Nakş it ki zînet ola bu dünyâ serâyına

1 -KF.

3 -KF.

5a mahbûb] Mecnûn KF.

496 B. 2127. 78a

497

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Okuñ atılmasun görüp dil-i mecrûhumı kanda
Niçe anuñ gibi agzı kızıl vardır bu meydânda

Mahabbet genci olmasa cihânuñ yükin ururduk
Anuñ şeydâsıyuz yohsa nemüz kaldı bu vîrânda

Bak a ey gözleri nergis ne gülşensin ki şevkuñden
Fenâya virdi dünyâyı bilenler bu gülistânda

Hele bir dem şehâ sabr eyle gör ol yeñi câzû kim
Müşahhar olmaduk kimse kalur mı kulda sultânda

Behiştî aglamazdı yoluña dürler nisârından
Yüzüñe bakmaga ger kalmadı dür çeşm-i giryânda

498

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘ilü/ Fâ‘ilün

Yakdı cihânı na‘ra-i âh u figân ile
Fülânlaruz ki ceng iderüz âsmânile

Mecnûn diyen sefîh ‘aceb kuş degül midür
Sıgmayıyazdı ‘âleme bir âşiyân ile

‘Âşık degül diyü baña sûfî iderse ta‘n
Vardur semâ‘a girmezüz ol bed-gümân ile³³¹

Seng urdığınca yâr kapusunda başumuza
Yâd itdi sanuram beni bir pâre nân ile

497 B. 2127. 71b

498 R. 1973. 143b, B. 2127. 70a

³³¹ Beyit KF. s. 27’de de yer almıştır.

Gül-bergile Behiştî gülzâra çekdi bâd
San da‘vet itdi kâdiye anı nişân ile

499

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

İşiginden kopdı ol meh ‘arz idüp tal‘at yine
‘Âşka indi felekden âyet-i rahmet yine

Meclis-i yârâna ‘azm itdi ayak basmaga yâr
Biz perîşân-dillere el virdi cem‘iyyet yine

Mâluñı harc idüp olmışdur gedâ-yı hâksâr
Hamdülillâh şimdi yüz tutdı bize devlet yine

Kûşe-i hicrânda kalmış kâlib-ı bî-rûh idüp
Eyledi cân mürdelerden cânına ragbet yine

Dehr mânend-i cahîm olmuşdı ol hûr-likâ
Ey Behiştî kıldı bezmi gülşen-i cennet yine

500

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

Yuyup cenâzemi gözümün yaşı kan ile
Götürsün ehl-i ‘ışk anı âh u figân ile

Defn eyler olıcak reh-i kûyunda koñ beni
Kim şâyed ugraya yolu yârûñ zamân ile

Sûz-ı Leylî’den ki olmaya Mecnûn haste-dil
Sanmañ mizâc alışdıra hûr-ı cinân ile

5b geldi] anı B. 2127

499 B. 2127. 67a

500 B. 2127. 30a

Hâk-i rehûñle gelmeyicek cân getürse yâd
Gelmiş degüldür iki gözüm armagân ile

Şol kimse minnet eylesesün pîr-i sâlike
Kim râh-ı ‘ışka ‘azm ide bir nev-cevân ile

501

Mef‘ûlü/ Mefâ‘îlün/ Mef‘ûlü/ Mefâ‘îlün

Bir kâkûl-i Leylî’ye çıkdı dil-i üftâde
Seyrâncı düşem gibi Mecnûn ile sahrâda

Ol husrev-i hûbânuñ yumışdur sana göñlüni
Gösterseñe ey dil taş kesmegi Ferhâd’a

‘İşk işleri ‘âşıkdan şehr içre ‘ıyân olsa
Mecnûn gibi ne’yler sin lâf urmagı tenhâda

Meclisde ezel beñzer görmiş leb-i cânânı
Dahı o hevâ ile bezm olsa döner bâde

Tab‘ında Behiştî’nüñ her ma‘nî-i zîbâ-ter
Ebkâr-ı perîdür kim oynar suya deryâda

502

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘îlün

Seyr itmege ‘izâruñı bâg-ı İrem gibi
‘Avn-ı İlâh remîde olursa irem gibi

Kılmazısam yoluñda yaşum dirhemini harc
Ey serv-i sîm gözüm agrısın virem gibi

501 B. 2127. 59b

502 RE. 58a, FB. 60a

Bâlâ-yı humda bâde-i hamrâ ‘alev olup
Pür-âteş olsa meykede aña girem gibi

Zabt eyle gönlüni diyü emrûn ne aslı var
Ragmuñda vâ‘izâ ben aña kâdirem gibi

‘Âlemde kimse bûseye cân nakdi virmemiş
Ammâ Behiştî ölmez isem ben virem gibi

503

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtün/ Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtün

Şem‘-i ruhuñ ziyâsı mahv itdi her çerâgı
Mâh oldı nîm-geşte gün bir seher çerâgı

Bâzâr-ı gamda Mecnûn bir lâf-zen velî ben
Abdâl-ı ‘ışkam âhum sînemde er çerâgı

Her gice nice menzil rûşen iderse tañ mı
Kim mâh-ı ‘âlem ey gün senden yakar çerâgı

Ferhâd’ı sûz-ı gamda baña müsâvî görmeñ
Yakdum anuñ gibi ben nice eser çerâgı

Şi‘r-i Behiştî oldı tâbende kılmagıçün
Gam-hâne-i derûnuñ bir mu‘teber çerâgı

504

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Goncayı eyledi dem-beste lebüñ güftârı
Servi âlûde-i hâk itdi boyuñ refâtârı

503 RE. 58a, FB. 60a

504 RE. 58a-b, FB. 60a-b

‘Ârızuñ şevkı ile çeşme-i hurşîd gibi
‘Âleme nûr akıdur dîdelerüm enhârı

Gül-i hoş-bûya ise bûlbûlûñ âşüfteligi
Sevdügi burnı dibinde niye eyler zârı

Virürem nakd-i dili sûfî metâ‘-ı ‘ışka
Niçün elden çıkaram buncılayın bâzârı

Burc-ı eflâk-ı belâgatde kılup menzilini
Ser-bülend itdi Behiştî ‘alem-i eş‘ârı

505

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Şeh-i ‘ışkam baña yâd eylemeñ hâkân-ı Fagfûr’ı
Süleymân’a niçün nisbet idersüz bir iki mûrı

Ruh-ı yâri görince karşudan ussum gidüp düşdüm
Temâşâ eyledüm Mûsî gibi san âteş-i Tûr’ı

Eger hüsnüñle bahs itmek dilerse ey yüzi Firdevs
Umaram nokta-i hâl-i ‘izâruñ hûr ide hûrı

Bak a pîr-i mugân niçe kerâmet ehli âdemdür
Oursa sadr-ı meclisde yüzünñ berk urur nûrı

Bu ‘âlem ‘îşgâhından Behiştî hiç fark itmez
Meger anda lebün mi ola boynuñ şem‘-i kâfûrı

506**Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün**

Âh-ı ‘âşıkdan sakın cânâ ‘izâruñ bâgını
Karşu tutma âteş-i sûzâna gül yapragını

N’ola teşbîh eylese ham kaddümi olmaz ba‘îd
Nokta sanmış ol elif kâmet bu sînem dâgını

Âftâbum bunı bilsün kim felekde ben bugün
Virmezem anuñ hilâl-i çarha bir dırnagını

Buldugın meydân-ı meclisde bakarken sâkıyâ
Fursat el virdi baña aldum meyüñ ayagını

Kasd idermiş bahs ide serv-i bülendümle çenâr
Gör e billâhi Behiştî ol yaban alçagını

507**Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün**

Dâmgâh-ı dile şeh-bâz-ı mahabbet kondı
Şâzmânem ki yine başuma devlet kondı

‘Akl murgın uçurup kendü mekân tutmagıçün
‘Âşiyângâh-ı sere tâyir-i hayret kondı

Nakş-ı mîm-i dehenüñde güzelüm şekk olunup
Yerine nokta-i surhile ‘alâmet kondı

Hâlveş zînet içün cilveñe kesretde
Cümle eşyâ yüzine nokta-i vahdet kondı

506 RE. 58b, FB. 60b

507 RE. 58b-59a, FB. 60b-61a

Cân metâ‘ına igen olma Behiştî magrûr
Ol senüñ hâne-i cismüñde vedî‘at kondı

508

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Niçün benden idersin sen temennî câm-ı irfânı
Taleb itme göñül bîgânedenden kendüñde olanı

Mesîhâ cünbişin itmek olurdı her benî Âdem
Eger Rûhu‘l-Kudüs‘den irse bir dem feyz-i Rabbânî

Ne görmiş mug-beçe yâ Rab ki böyle hayrete varmış
Meger kim âyine kılmış elinden câm-ı rahşânı

Didüm ey dil seni ser-mest iden kimdür bu ‘âlemde
Didi bezm-i vücûda cem‘ iden nüh câm-ı gerdânı

Dimâg-ı cân mu‘attar oldı bu güft u gûyuñdan
Ne gülşende koparduñ ey Behiştî sen bu reyhânı

509

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtün/ Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtün

Kûhsâra çünki yâruñ ‘aks-ı ‘izârı düşdi
Eşkinden aña rûy-ı lâle kızarıdüşdi

Âhû gözüñ temâşâ kıldum murâdum üzre
Hakkâ bu saydgâhuñ ra‘nâ şikârı düşdi

Hicrân şebinde encüm zann itmesün görenler
Sakf-ı sipihre yer yer âhum şerârı düşdi

508 RE. 59a, FB. 61a

509 RE. 59a, FB. 61a

Haddüñ letâfetin yâd itdüm güşâde oldum
Hattuñ zamânın añdum göñlüm kararı düşdi

Yola düşüp giderken kuhsârda Behiştî
Mest itdi câm-ı lâle yoldan çıkarıdüşdi

510

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün/ Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün

Ben fûrkatüñde yandum düşmen visâle irdi
Mü'min cehennem içre kâfir cinâne girdi

Tûfân-ı eşk-i çeşmüm pür kılmasa cihâna
Âhum harâretinden mînâ-yı çarh erirdi

Rind-i harâbı zâhid 'ayb itme Hak Te'âlâ
Sâz u sürûrı aña tesbîhi saña virdi

Od saldı nice zâlim rûy-ı zemîne ammâ
Mazlûmuñ âhı anuñ külin göge savurdi

Bed-hû rakîbe nice seg dimeyem Behiştî
Gördükce ol gazâlî bulsa göziyle yerdi

511

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ger olam hem-reng-i bâde sâgar-ı mînâ gibi
Hârik-'âde gösterem hum-hânede 'Îsâ gibi

Sûfiyâ ehl-i safâ katında yüz agardumaz
Mest-i 'ışk olup kef-endâz olmayan sahbâ gibi

510 RE. 59a-b, FB. 61a-b, MO. I. 926. 46b

5b gördükce] gördükde MO. I. 926.

511 RE. 59b, FB. 61b

Yaşlı gözüm ‘ârızuñ dîdârına tutup ümîd
Nice yıldur kim safâdan mevc urur deryâ gibi

Ger katâr-ı ebrûñ olsa bârı âb-ı zindegî
Olmaz Mecnûn gözinde nâka-i Leylâ gibi

Ey Behiştî olmış ebyâtuñ sûtûrında midâd
Kasr-ı cennet üzre düşmiş sâye-i Tûbâ gibi

512

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Sanemâ cânlu kadîd eyledi ‘ıškuñ tenümi
‘Âşıkâ merhametüñ yok bre zâlim seni mi

Girmege şâh-ı hayâlüñ suyu bol hammâma
Yakdı sînemde gamuñ özi yine külhânımı

Zâhidâ bülbül olup nâleler itsem n’ola kim
Unıdur Ravza-ı Firdevs’i gören gülşenümi

Hırmı-i gül olalı dâ’ire-i ruhsâruñ
Nâr-ı şevkuñ kül idüp virdi yele hırmıñı

Kan tamar gözde müjem gibi yine tîğından
Ey Behiştî seni mi öldüre yohsa beni mi

513

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Kûyuñuñ rahmile bir kez yüzüme baksı segi
‘Âlemüñ olur idüm ben bu gedâlıkda begi

512 RE. 59b, FB. 61b

513 RE. 60a, FB. 62a

Senden ayrılısam olur gözüme dünyâ karañu
Dîde-i bî-ferümüñ varise sensin bebegi

Reh-i 'ışkuñda baña hem-kadem olmaz Mecnûn
Üştür-i terlerle bir mi olur Yund eşegi

Nerd-bân oldu ecel kasrına za'file tenüm
Pâyelerdür aña gûyâ görinen her eyegi

Sanma her şâ'iri 'âlemde Behiştî'ye nazîr
Kelimâtında fasîha bedel olmaz kelegi

514

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Câm-ı zer sunsañ baña mihr-i cihân-ârâ gibi
Bezmgâhum çarh-ı çârümde idem 'Îsâ gibi

Gül suyu zarfın sımış gülşende 'attâr-ı sabâ
Görinen hâk üzere bir gül degül mînâ gibi

Sînem içre dostum âsûde-hâl iken yüzüñ
Nîzeye aldı rimâh-ı gam ser-i a'dâ gibi

Bir nazarda nice yüzbiñ 'âkılı Mecnûn ider
Cilve 'arz itdükce çihreñ peyker-i Leylâ gibi

Kâfdan kâfa cihânı tutdı sît-ı şöretüñ
Gerçi pinhânsın Behiştî dîdeden 'ankâ gibi

515

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Ben ol rindem ki oldum deyr-i ‘ışkuñ mest-i bî-bâki
Görinür köhne hırkamdan ser-â-ser sînemüñ çâki

İbâdetgâha gelse bî-mecâlem mest-i mey gibi
Benem ammâ çemenzâruñ sabâveş cüst u çâlâki

Derûnum âteşinden kubbe-i ‘arz intihâb eyler
Ne cüz’îdür baña yakup kül itmek sakf-ı eflâki

Çerâgı vâdi-i Eymen ocagından uyarursın
Eger pervâneveş biryân iderseñ murg-ı idrâki

Safâ bezmin dilerseñ gıll u gışdan kalbünüñ sâf it
Behiştî pâk meşrebler kabûl eyler mi nâ-pâki

516

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Çün elinde bâdesi var la‘l-i rûh-efzâ gibi
Mürde ihyâ itse ne pîr-i mugân ‘Îsâ gibi

Hâk-i kûy-ı yâr ele girse yüze sürmek degül
İştiyâkumdan yiyem gibi gelür halvâ gibi

Sûretin görüp zere dil virmegüñ ma‘nîsi yok
Büt-perest olmak müselmânlık degül tersâ gibi

Zâhidâ ‘âşık tururken umma cennetden nasîb
İrmez aña nâ-mahaller mansıb-ı dünyâ gibi

515 RE. 60a-b, FB. 62a-b

516 RE. 60b, FB. 62b

Kadd-i yâr üstindeki ruhlar Behiştî'nüñ yine
Varını hâkister itdi âteş-i bâlâ gibi

517

Fe'îlâtün/ Fe'îlâtün/ Fe'îlâtün/ Fe'îlün

Gonca yârüñ olalı la'l-i şeker-handi gibi
Agladur oldı beni murg-ı çemen kendi gibi

Gülmez oldı yüze ol gül-bün-i sîm-i sirişk
Merdümüm mâ-melekin yoluña harcandı gibi³³²

Turumadı göricek 'âşık-ı ser-mesti fakîh
Bir kabâçe silimiş başdagı dülbendi gibi

Zâhidüñ sûfî sadâsın işiden 'âşık dir
Bu riyâ kûyunuñ ol şimdi hudâvendi gibi

Götürür gûş-ı Behiştî ne kadar sögse lebün
Giderek gevher-i düşnâmuña öğrendi gibi

518

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

'Îzâruñ rengini görüp gül-i ahmer hicâb itdi
Vücûdın reşk odı şöyle eritdi kim gül-âb itdi

Mahabbet gülşenin ser-sebz ü hurrem kılmagıçün gam
Gözüm yaşını bârân eyleyüp âhum sehâb itdi

Dehânuñdan eser yok bu vilâyetlerde ol gamdan
'Adem mülkine rihlet kılmaga dil ıztırâb itdi

517 RE. 60b, FB. 62b

³³² Metinde "Merdümüm mâ-melekin mülkün yoluña harcandı gibi"dir. Vezin ve sentaks gereği bu şekilde okundu.

518 RE. 60b-61a, FB. 62b-63a

Habîbüm dâr-ı dünyâyâ gelen mahbûblar içre
Seni Yûsuf'dan evvel saymayan yañlış hisâb itdi

Dem-â-dem su yerine içdügi la'l-i müzâb oldı
Behiştî şol gedâ kim mîr-i bezme intisâb itdi

519

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Sanma rind-i meste ta'n iden fakîhi muttakî
'Âkıliseñ ehl-i idrâk añlama bu ahmakı

Gülleri âteş tokunmış gibi itdi ruhlaruñ
Gülşene ragbet komadı bâg-ı hüsnüñ revnakı

'Ârızuñ bahrı kenârında zenahdânuñ senüñ
Sîb-i nâbile pür olmuş bir letâfet zevrakı

Bâgda mudhiklik idüp goncayı handân ider
Bülbül-i şeydâ gibi yokdur cihânda bir şakî

Şâdmânam kim Behiştî hâbda Mecnûn baña
Didi 'âşıklık senüñdür şimdi kardaşlık hakı

520

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

Yoluñda yelmeyen kişi bâd-ı sabâ gibi
Görmez izüñ tozından eser kîmyâ gibi

Olmaz cihânda gayrı güzeller saña nazîr
Dünyâyâ bir nebî mi gelür Mustafâ gibi

519 RE. 61a, FB. 63a

520 RE. 61a, FB. 63a

Çeşmüñ yavuz karardı Hudâ hayrını vire
Ol zâlimüñ belâ bu ki hışmı baña gibi

Bir gam ki şehre gelse diyâr-ı ba‘îdden
Benden yaña teveccüh ider âşinâ gibi

Dünyâyı bir tarîkıla kılsa Behiştî geşt
Zannum budur ki bulmaya sen bî-vefâ gibi

521

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

*Kâle yâ men fî-be-vâdi hayreti
Kum fe-zürnî dâhilen fî rahmeti**

Kûyuña eyler tahassür ehl-i ‘ışk
Ehl-i îmân özler elbet cenneti

Hod-pesend olma ki urdı dest-i kahr
Gerden-i şeytâna tavk-ı la‘netî

Cânuma kâr ide gibi zahm-ı gam
İşleye gibi rakîbüñ devleti

Biz hayâl-i yâri tenhâ görmege
Ey Behiştî olmışuzdur halvetî

522

Mefâ‘ilün/ Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün

Dilâ gel irdüğüñe dil uzatma hâme gibi
Yüzüñ dürüp âl içinde nâme gibi³³³

521 RE. 61a-b, FB. 63a-b

Gazel-i Mergûb

* Ey kimse! Hayret çöllerinde, kalk ve rahmetime dahil olarak beni ziyaret et, dedi.

522 RE. 61b, FB. 63b

³³³ Mısradâ vezin eksiktir.

Dilerseñ itmeye devrân gözüñ yaşın bârân
Kararma her kişîye ey gönül gamâme gibi

Sabâ gibi açıcı olma gördüğün ‘aybı
Dürîş ki setr idesin dâmenünle câme gibi

Cihânda ehl-i dilün başı üzre yer bulasın
Yuyup derûnuñı pâk eyleseñ ‘imâme gibi

Behîştî yârile kuhsârı bezmin eyleriseñ
Gazâl-ı hâmı kılursın şikâr Usâme gibi

523

Mef‘ûlü/ Mefâ‘îlü/ Mefâ‘îlü/ Fe‘ûlün

Fürkat bu benüm egnüme giydürdügi şâli
‘Âlemde çıkarmaya meger dest-i visâli

Dün ebr araya girmese yâr üzre düşerdi
Hurşîdüñüñ ey çarh nedür hâli zevâli

Pervâne gibi kendüsine çekdi getürdi
Bir cân komadı dâ’irede şem‘-i cemâli

Yok yerlere mi zerd ü nizâr oldı felekde
Ebrûlaruñuñ reşki bugün bükdi hilâli

Ger kasd-ı hayâl itse kelâmında Behîştî
İrmezdi hayâline anuñ Molla Hayâlî

524

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

Feryâd u nâle eyleyü destân-serâ gibi
 Bir bâg-ı pür-şükûfeye vardum [hümâ]³³⁴ gibi

Biñ dürlü sûz u sâzile bir bülbül-i garîb
 Hâlini yandı geldi baña âşinâ gibi

Bir goncaya göñülcügi düşmiş fütâdenüñ
 Gül goncası degül dil şebinden saña gibi

Bildüm ki bir belâya giriftârdur ki hîç
 Rûy-ı halâs görmeye ben mübtelâ gibi

Âvâze-i visâl ki efvâhdan gelür
 Hiç aslı yok Behiştî hemân bir sadâ gibi

525

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Gül çemen sultânı sünbüller semen-sîmâları
 Goncalar şehzâdelerdür lâleler lalaları

Âteşîn gül şem'-i bezm-ârâya beñzer bâgda
 Sen aña pervâneler tut bülbül-i gûyâları

Bir harâret virdi gam kim câm-ı meysüz çâre yok
 Def' olunmaz şöyle kim nûş eylesem deryâları

Yılâda bir olur şeb-i yeldâ velî ey subh-ruh
 'Âlem-i hecrüñ igen çokdur şeb-i yeldâları

524 RE. 61b-62a, FB. 63b-64a

³³⁴ Metinde sehven unutulduğunu sandığımız kelimeyi ilave ettik.

525 RE. 62a, FB. 64a

Ey Behiştî şöyle beñzer kim hayâl-i yâr için
Cevherî âyînelerdür gözlerüm mînâları

526

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Yâr ışığında gönül derbâna beñzetedüm seni
Cennet-i a‘lâdaki Rıdvân’a beñzetedüm seni

Kâlıb-ı fersûdeme virdi hayâlün nev-hayât
Hey kıyâmet bir musavver câna beñzetedüm seni

Saña teslîm itdi sînem Mısr’ını cân-ı ‘azîz
Anuñiçün Yûsuf-ı Ken‘ân’a beñzetedüm seni

Ey gönül her kûşeñi gamlar yakup yıkmakdadur
Issı olmuş hâne-i vîrâna beñzetedüm seni

Ehl-i ‘ışk aglar Behiştî sen gülersin şâz olup
Tekye-i hayretde ben hayrâna beñzetedüm seni

527

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘ilü/ Fâ‘ilün

Zâhid geçindügi niyedür tuysa hâlini
Tel tel yolardı şâne rakîbüñ sakalını

Togrı elif karalıyamaz ditrer ellerüm
Cân safhasında yazılı kaddüñ misâlini

526 RE. 62a, FB. 64a, MM. İ. 2456. 159b, B. 2127. 48b

1a beñzetedüm] beñzetti RE, FB

2b kıyâmet bir musavver] musavver bir kıyâmet MM. İ. 2456

4a yakup yıkmakdadur] yakup yakmakdadur MM. İ. 2456

5a gülersin şâz] gülerseñ şâd MM. İ. 2456

5b ben] bir MM. İ. 2456, B. 2127

527 RE. 62a-b, FB. 64a-b

Âl dest-mâle mâ‘ilimiş ol iki gözüm
Anuñla ben münâsebetüñ aldum âlini

Sultân kabâçesini pelâsa virür velî
Virmez gedâ kabâçe-i zer-bâfta şâlini

Gösterdi ehl-i derde ruh-ı zerd u âh u eşk
Harc eyledi Behiştî bugün var kemâlini

528

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Cânı yokdur ki ola kaddüñe hem-ser Tûbî
Ben nazar ehliyem a‘lâ bilürem üslûbı

Kanı bir ‘âşık-ı sâdık ki olam aña muhîb
Kişi Yûsuf yerine sevmelüdür Ya‘kûb’ı

Ey perî-ruh şu ki sen âdeme kılmaya sücûd
Ola şeytân gibi Hak hazretinüñ magzûbı

Mâsivâ gerdini zülfüñle süpürdüm dilden
Bahtlu hâne ki sünbül den ola cârûbı

Ey Behiştî gazelüñ sihr-i helâl oldu yine
N’ola râm olsa saña memleketüñ mahbûbı

529

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘ilü/ Fâ‘ilün

Âsân gelürse beglere tâc u kabâ yüki
Girdüm tarîk-ı ‘ışka gerekmez baña yüki

528 RE. 62b, FB. 64b

529 SRE. 850. 131b

Senüñ cefâña râzı idüm bâri olmasa
Üstümde dil zücâcı dinen ol belâ yüki

Yârüñ sühanlerin götürürsem ‘aceb degül
Zahmet degüldür ehl-i dile âşinâ yüki

‘Uryân görüp Işıklar’ı bî-bâr sanma kim
Bî-tâkat itmiş anları da iştiâ yüki

Sermâda sûz-ı ‘ışkıle eyler Behiştı zevk
Gördüm mürâ’î sûfi’i olmuş ‘abâ yüki

530

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

Bir tâze hûbı kendüme cânân idem gibi
Bu köhne cisme ‘ışkı yeñi cân idem gibi

Gördüm belâda ‘âşıkı rahm eyledüm dimiş
Kâfir rakîbi tınma müselmân idem gibi

‘İd-i visâlüñe irene bir koyun nedür
Ben saña kendü cânımı kurbân idem gibi

Yalvarmagıle çekmedi senden rakîb elin
Üstine seyl-i eşki salup kan idem gibi

‘Âşık irerdi söylemese vuslata dimiş
Tınma Behiştı derdüñe dermân idem gibi

531

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün/ Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün

Yer yer tenümde dâg-ı gam sanma bu hayâli
 'Âşıklarun zer-i surh üstine giydi şâli

Reşk itme rif'atine evc-i felekde mihrün
 Ol devlete özenme kim tîz ola zevâli

Zühde degişmez 'ışkı sâfi-derûn olanlar
 Tercîh iderler âb-ı şûr üstine zülâli

'İşk-ı ebed dilerseñ bir pîre 'âşık ol kim
 Mahbûb-ı sâde-rûnuñ gelse gerek sakalı

Tîg-ı cefâyı ehl-i fazla salar Behiştî
 Bu çarh-ı ceng-cûnuñ kâfircedür kıtâlî

532

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün/ Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün

Agyâra lutf idermiş ol gamzekâr hûnî
 Bulmaz düşerdi 'âşık evvel bileydi bunı

Ussum gider önünde düşdükce baña sevgün
 Bir merd-i mürde gûyâ yek fâtiâ-hânı

Mecnûn ile eger ben bir 'asrda gele idüm
 Ta'lîm iderdüm aña kûhsârda cünûnı

Sâdık muhibbe 'arz-ı şefkat iderler ammâ
 Zâhid münâfikâne pîr-i mugân derûnî

531 SRE. 850. 133a

532 SRE. 850. 133b

Kâf-ı kanâ‘atüñ bu şeh-bâzıyam Behiştî
Kim oldı nice ‘ankâ ser-pençemüñ zebûnı

533

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Kanı ol demler ki aglardum sevüp bir şâhidi
‘İşkı da‘vâsınuñ eşküm olmış idi şâhidi

Geh güneşde geh kamerde seyr idüp Leylâ’sını
Kulle-i kûhsâr-ı Mecnûn’a temâşâgâh idi

Şimdi sâkin gördüñise ‘ışka münkirsin dime
Bir zamân şeb tâ-seher kârüm figân u âh idi

Neyledüñ ‘ışk-ı mecâzı yerdüñ ancak vâ‘izâ
Kanı ol evvel hakikat ‘âlemine râh idi

Gabgab-ı ‘ışkında yârüñ habs ola gibi gönül
Bu gice düşde Behiştî menzilüm bir çâh idi

534

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘ilü/ Fâ‘ilün

Sahrâda nûş ide ide sâkî piyâleyi
Bir vechile semirdi ki kan tutdı lâleyi

Sarkardı gül ugurlamaga bâg-ı ‘ârıza
Ne’ylerseñ eyledüñ hele kesdüñ külâleyi

Tâ kim beni müsahhar ide ey perî kamer
Sahn-ı felekde dâ’ire va‘z itdi hâleyi

533 SRE. 850. 136a

534 SRE. 850. 138a

Zâhid ‘aceb mi bakmasa göz revzenin açup
Yârûñ harîm-i hüsni götürmez havâleyi

Bezl eyledüñ nefâ’isi ehl-i mezâk olan
Alsun Behiştî mâ’ide sözden nevâleyi

535

Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün

Câm-ı gül bâde-i fenâ toldı
Sünbül anı görüp saçın yoldı

Fürkat-i pîr-i mey-fürûş ile
Tâzelik demde beñzümüz soldı

Başı devletlü şahs imiş Mecnûn
Mihnet-i gamdan öldi kurtuldu

Yine eşküm sipâhı irdükce
Pâdişâhum dizin dizin oldu

Nesnesi yog idi Behiştî’nüñ
Seni gördükde bilmezem n’oldı

536

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Bulmadum ‘âlemde ben mey gibi göñlüm egleri
Gözine göstermez anuñla gedâlar begleri

Dil bu gurbet-hânede kılmazdı bir lahza karâr
Ger ümîd-i vuslatuñ olmasa anuñ egleri

535 SRE. 850. 138b

536 Tr. 80. s. 347

Yârı agyâr ile görsem niçe lertzân olmayam
Her yañadan debreşür cismümde gayret regleri

Âstânuñda rakîbüñ bir degül iki degül
Cennet-i kûyuñda neyler ol cehennem segleri

Ey Behiştî dîdeden gâ'ib perîler gibidür
Vâdi-i şî'rüñ eger varise bizden yegleri

537

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ne hoş 'âlemdür ey sâkî sabûhı bâde-i bâkî
Kadeh tut pür-şafak olsun yüzüñ sahnınıñ âfâkî

Bu mey yâ Rab nice hum-hânedan cûş eylemişdür kim
Bir ednâ cür'ası ser-mest idüpdür cümle 'uşşâkî

Ezel bezminde bir câmin çeken şol deñlü mest oldı
Ebed devrinde saymaz bir habâba bu tokuz tâkî

Benüm peymâne-i 'ışka düşüpdür defter-i tab'um
Nasîhat nakşına kâbil degüldür 'aklüm evrâkî

Bihamdillâh Behiştî bezm-i 'uşşâka ayak basdum
*Edir ke'sen ve nâvilhâ ilâ yâ eyyühe's-sâkî**

537 AE. 458. 7b, H. 1055. 12a, B. 2127. 92a

3b ebed devrinde] fenâ deyrinde B. 2127

4a Benüm peymâne-i tab'um düşüpdür defter-i 'ışka B. 2127

5a basdum] basdı B. 2127

* Ey sâkî, içki bardağını dolaştır ve onu içtir.

538

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Bezme gel bu gice ey ‘âlem-i hüsnüñ mâhı
Yohsa yerden göge dek incinirüz vallâhı³³⁵

‘İşk-ı Tebrîz vücûdumda komaz ‘akla karâr
Şeh Süleymân çıkarur tut ki vatandan şâhı

Bir içim suyun içen Hızrveş ölmez ebedî
Ne güzel nesne olur gabgab-ı yârüñ çâhı

Nereye basdugını bilmez olur zevkından
Her kimüñ meykede semtine düşerse râhı

Dâğlar urdı Behiştî felegüñ sînesine
Rûm abdâlı olupdur meger anuñ âhı

539

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Cihânda ‘âşikuñ yâ Rab cefâsuz yârı olmaz mı
Mahabbet gülsitânınuñ gül-i bî-hârı olmaz mı

N’ola bizden yaña salınsañ ey serv-i hırâmânum
Nihâl-i tâzenüñ her cânibe refâtı olmaz mı

Cefâsına göre âhir vefâ ider güzel yok mı
Göñüller mülkinüñ bir ‘adl ider hünkârı olmaz mı

Nikâb-ı kâkülüñden ruhlaruñ görmez mi ‘âşıklar
Şeb-i kadrüñ gözi açıklara envârı olmaz mı

538 R. 1973. 143b

Behiştî

³³⁵ Bu beyit İS. I. 3859 24b, HÇ. s. 227, KA. s. 200, Ah. s. 334, TN. C. 1. s. 112 ve Be. s. 28’de müfred olarak yer almıştır.

539 R. 1985. 98a

Virüp cân u gönül nakdin metâ‘-ı mihnet almaga
Behiştî gam bilâdında belâ bâzârı olmaz mı

540

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Dîde-i nâ-dâna hüsnüñ ‘arza kılma zen gibi
Pâk dâmen ol habîbüm Yûsuf-ı Ken‘ân gibi

Dehr hammâmında gördüm reva mı ‘uryân seni
Mîr-i hasret yaka yaka sînemi külhan gibi

Görmedüm mânendüñi hâlûñ gibi bir dânesin
Gerçi geşt itdüm cihân meydânını hırmen gibi

Vahşidür sayd olmaga kâbil degül murg-ı visâl
Eşk-i dîde dökmeyince öñine erzen gibi

Bâdeveş cûş eylesün dirseñ derûnuñ şevk ile
Menzilûñ hum-hâne eyle ey Behiştî ben gibi

541

Mef‘ûlü/ Mefâ‘îlü/ Mefâ‘îlü/ Fe‘ûlün

Çün tâze ruhuñ bezm-i çemende güle düşdi
Aglarken işitdi anı bülbül güle düşdi

Kâküllerüñe tâlib olup gülşene vardum
Evvel nazarum tâli‘i gör sünbüle düşdi

540 MK. A. 3853. 5a

541 Tr. 182. 19b, FB. 247. (numarasız), FB. 533. 139b

2a tâlib] mâ‘il FB. 247

Hüsnüñ gülüñe tâlib olal'dan dil-i 'uşşâk
'Âlemlere ey gonca-dehen gulgule düşdi

Bezm-i ezelüñ her kişi bir nesnesin aldı
Yagmâda bizüm destümüze bülbüle düşdi

Bir 'âşık-ı mahrûm idi bezmüñde Behiştî
La'l-i lebinüñ mesti olal'dan müle düşdi

542

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

Ya sabr u yâ sefer diyü ne Rûm u ne 'Acem kaldı
Tolandum rub'-ı meskûnı hemân mülk-i 'adem kaldı

Yoluñda varumı harc itdüm esbâb-ı vücûdumdan
Göze tokunmaga kâbil temâşâ eyle nem kaldı

Cihân şerbetlerinden bulmaga dil derdine dermân
Tabîbüm tecrîbe kılmadugum bir kâse semm kaldı

Yıkıldı dil yitürdi cân özin 'akl oldu lâ-ya'kıl
Ayag üzre şeb-i hecrüñde şem'-i bezm-i gam kaldı

Behiştî nâme yazmaga müsâ'id olmadı ammâ
Ağızdan söyledüm yüzi karasıyla kalem kaldı

3a Hüsnüñ] senüñ Tr. 182

4b bülbüle] velvele Tr. 182

5b mesti ola'ldan] kandin umalı

542 AE. M. 603. 48b, R. 1973. 143b, AE. M. 668. 25a, CE. 2611. 222b, MK. C. . 4. 66a, MO. I. 761.
122a, MM. İ. 2456. 158a, B. 2127. 42a-b

Nazîre

1b tolandum] dolaşdum AE. M. 668

2a yoluñda] yoluña CE. 2611, MK. C. 4, MO. I. 761

2b tokunmağa kâbil] tokunmaduk dahı AE. M. 668

3b semm] nem CE. 2611; kılmadığum] eyledigüm MM. İ. 2456

4a oldu] itdi B. 2127

543

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Urma her bir senge varup tîrinüñ peykânını
Sîneme gel sîneme isterseñ ok meydânını

Yârümi benden ayırduñ hây la‘net cânuña
Ben seni gördüm rakîbâ ‘âdemüñ şeytânını

Bezme gel el üzre tutsunlar seni sâgar gibi
Bâda virme lâle gibi hüsnünüñ devrânını

Emr ideydüñ ‘âşıkı asmaga zülfüñ dârına
Ben hele kendüm çekerdüm bendeñüñ urganını

Ey Behiştî ruhlaruñda hâlini kim görse dir
Rûm iline kim getürdi bu ‘Arab oğlanını

544

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Az mıdur yohsa bahâ-yı leb-i la‘lün çok mı³³⁶
Be-hey âfet biricük söyle e agzuñ yok mı

Haste-i hecrüñi öldürse ne gamzeñile
Biñ yıla çekmiş iken bir nazar itseñ çok mı

Vuslatuñ dürrini deryâ-yı firâkda senüñ
Arayu arayu âhirle hele bulduk mı

5b söyledüm] söyledi AE. M. 603

543 FB. 208. s. 93

Nazîre-i Behiştî

544 R. 1973. 92a

³³⁶ Bu beyit MK. A. 3552 41b, KF. s. 27 ve MO. I. 923 s. 4’de beyit halinde yer almıştır.

Sîneme togruldugı dem tîr-i cefâñ bilsek
Ney şeker kıt‘ası mıdur tokunan yâ ok mı

Ey Behiştî ne şikâyet ider ol tâze nihâl
Bize şâkird iken anı gelse urduk mı³³⁷

545

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Cemâlûñ Mescid-i Aksâ’dur ebrûñ oldı mihrâbı
Harem hâdimleridür beñlerûñ bir iki A‘rabî

Ruhuñ şem‘in arar mûmlar yakup pervâne olmaga
Benûñ gibi hevâlarda uçar gördüñ mi şeb-tâbı

Cihânda ‘ârız-ı yâruñ yog iken misli mânendi
İgen bârid degül midür aña beñzer dimek âbı

Safâ gülzârınuñ õñ sayd idermiş kebg-i handânın
Ki el üzre tuta şeh-bâzveş câm-ı mey-i nâbı

Behiştî ‘ışka yâr olmuş dil ü cândan haber bilmez
Yeñi bir âşinâ bulmuş unutmuş eski ahhâbı

546

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

İrmedi âhire eyyâm-ı firâkuñ ‘adedi
Eşk-i giryânlarumuñ çıkmadı sudan nemedi

Sâgar-ı pür-meyi elden komazam başum için
Kişi ayakda kalur olmasa şâfî senedi

³³⁷ Mısrada vezin bozuktur.

545 TA. 285. 56a

Behiştî

546 AE. M. 653. 22b

Vâ'izüñ 'ışka dil uzatduđınıñ hikmeti bu
Yâr ile hem-dem olan 'âşıka vardur hasedi

Senden artuk baña ölüm yeg [gelür]³³⁸ görünür
Niçe bir sürüyeyüm her yaña cânsuz cesedi

Nâr-ı gamdan ola bir gün ki Behiştî çıkasın
Ki müselmânı cehennemde komazlar ebedî

547

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ey saçı Leylâm elin çeksün ya zabt it şâneñi
Yâ hemân Mecnûn ile sahrâda bil dîvâneñi

Ey hayâl-i yâr çeşmüm kasrını hâlî koma
Seyl olur sakın harâb eyler sa'âdet-hâneñi

Ehl-i 'ışkı gördüği dem açılur pür-şevk olur
Dâ'imâ ey mug-beçe şen görelüm mey-hâneñi

Ruhlaruñ şem'in niçün gizlersin ey şeh bendeden
Añsızın göyündüre dirsın gibi pervâneñi

Gel hadîs-i 'ışkı rengîn eyle câm-ı mey gibi
Ey Behiřtî kendüden gečeşün ićen peymâneñi

³³⁸ Kelime metinde olmamakla beraber vezin gereği eklenmiştir.

547 HE. 244. 120a

Behiştî Fermâyed

548

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Hemi sâfî olur âyîne-i vech-i haseni
Şermsâr itdi tarâvetde gül ü yâsemeni

Taşî nerm itdi katı gönülüne kâr eylemedi
Nice âhen-dil olursın begüm Allâh seni

Hele ben cân u gönülünden seni gâyet severem
Ne için sevmeyesin sen seni cânndan seveni

Varup agyâr ile ‘îş itme güzel başuñ için
Ey benüm rûh-ı revânum gel e incitme beni

Dil bagıyla suya salmış gözi câdûlîg ider
Gûyiyâ âb-ı ‘izârındaki zûlf-i şikenî

Ey Behiştî güzer eyler ise kabrümünden ol ay
Tutuşa şem‘i gibi meşhedimüñ her çemeni

549

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Bahâr oldı yine Rûm illeri bâg-ı İrem’lendi
Sadâsı bülbülün nev-rûz-ı ‘uşşâka ‘acem’lendi

Komamışdı şebâbuñı gözümde sûz-ı gam bir dem
Görel’den lâle-i sır-âbı eşküm yine demlendi

Gamuñla şöyle alışmış gönül kim rûz-ı vuslatda
Bugün yârumdan ayrıldum diyü gâyet de gamlandı

548 AE. M. 694. s. 379

Nazîre-i Behiştî

549 MM. İ. 2456. 156a

N'ola görünse nakşî merhametden su gibi sâde
Bihâr-ı eşk-i 'âşıkdan felek evrâkı nemlendi

Behiştî sadr-ı meclisde ele câm aldı şâhâne
Harâbât ehli içinde murâdı üzre Cem'lendi

550

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Sarardup şîre dönderdi gamuñ ben zerd-sîmâyı
Rakîbe gâv gösterseñ baña göster temâşâyı

Dili bir seng-i mîknâtîs idüpdür şevk-ı peykânuñ
Benümçün çekmesün zahmet ne lâzım kaşlaruñ yâyı

Güşâde olmaya dil goncası gülzâr-ı kûyuñsuz
Hevâsıyla gezer gül gibi geşt-i deşt-i dünyâyı

Sürerseñ bâd-ı hışmuñla sipihr-i âstânuñdan
Varam bir pâre ebr olam gidem aglayı aglayı

Ezel bâğında il 'âlem gül-i maksûd üleşdükde
Hemân hâr u belâ olmuş Behiştî bendenüñ pâyı

551

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Şükûfe şöyle tezyîn itdi eşcâr-ı gülistânı
Çemende sanki kurdı haymeler nev-rûz-ı sultânî

Cihâna ebr-i zulmet sanmañuz Hızr-ı sa'âdetdür
Ki anuñ sâyesinde sebze içdi Âb-ı Hayvân'ı

550 MM. İ. 2456. 159a, B. 2127. 35a-b

3 Kapuñ gibi açılmaz gonca-i dil bağ kûyuñsuz/ Sabâ esbiyle berg-i gül gibi geşt itdi dünyâyı B. 217.
4b olam] olup MM. İ. 2456

551 MM. İ. 2456. 159a-b

Mizâcî lâlenüñ rahmet meyinden perverîş olmış
Anuñçün tammaga turur nazarda beñzinüñ kanı

Bu çarh-ı nîzeden bülbülleri pervâne kılmaga
Uyardı âteş-i gülden niçe şem‘-i şebistânı

Demidür sâde-‘ârızlar Behiştî berg-i gül gibi
İde esb-i sabâ-reftârile seyr-i Süleymân’ı

552

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Ne deñlü ser-bülend itseñ dıraht-ı ‘izz ü ‘ikbâli
Emel şâhın şikest eyler konup bir gün ecel Zâl’i

Gurûr itme şehâ bâý u gedâ bir kapu kulıdur
Saña dünyâ-yı zer-bâftı viren virdi aña şâli

Mahabbet ehli cevri-yâre sabr itmez degül ammâ
Olur olmaz cefâ-hûya sakın açma bu ahvâli

Ümîdüm var kilâbuñla kapuñda âşinâ olam
Egerçi mertebem ednâdur ammâ himmetüm ‘âli

‘Îzâruñ şem‘inüñ hurşîd-i zerrîn şem‘dânıdur
Melek pervâneñ olmaga idinmişdür per ü bâli

Lebüñden men‘ idersem dil ‘izâruñ ârzü eyler
Hele ben zabta kâdir olmadum bu tıfl-ı meyyâli

Sakın Mecnûn’ı sanma tekve-i ‘ışk ihtiyârıdur
Nice abdâla mâlikdür Behiştî anuñ emsâli

553

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Nakş idüp sâye-i ebrûsını nakkâş gibi
Eylemiş hâtem-i la‘l-i lebine kaş gibi

Tîg-ı müjgânına karşı boyun egmiş agyâr
Şâha kurbân mı olur yohsa kızılbaş gibi

Çünkü dendân-ı safâ-bahşuña [öykündi]³³⁹ senüñ
Dürri gözden bıragsam yeridür yaş gibi

Dehenüñ fikrini gönümde kimesne göremez
Hâk-i pâk içre düşen dâne-i haşhâş gibi

Ögrenel’den beri üstâd-ı mahabbetden edeb
Dil gamuñla dürli râyuña karındaş gibi

Ger imâret kılasın hânemi mihmânım olup
Müjelerle süpürem râhuñı ferrâş gibi

Şi‘r-i nermüm ne ‘acebdür ki Behiştî tokunur
Müdde‘îñüñ yüregi başına bir taş gibi

554

Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün

Dâne gösterse murg-ı câna biñi
Hasretinden kopar garîbüñ iñi

Hat gelüp hân-ı hüsnüñile canâ
Çıkmaya mı fakîre soñı diñi

553 YB. 2511 (müstakil, numarasız iki varakda)

³³⁹ Kelime metinde “öngünmek” şeklinde yazılmıştır.

554 YB. 2511 (müstakil, numarasız iki varakda)

Şöyle alışdı dil cefâñula kim
Ârzû eylemez vefâñı niñi

Köhne şalum dönüpdür ol kefene
Ki anuñ olmaya yakası yiñi

Şükr kıl kim Behiştî her fende
İdemez kimseler mütâla‘ añı

555

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Zühdi kor ‘ışka akar su gibi göñlüm sâfî
Ki safâ ehli olan derde degişmez sâfî

Bir megesdür dil evet mâ‘ide-i ‘ışkuñda
Kâf Sî-murgı kebâb olsa degüldür kâfî

Kûy-ı yâri vire mi âdem olan Firdevs’e
Cennet ehli vara me‘vâ tuta mı a‘râfî

Derdini dil kime sorsun ki lebüñden gayrı
Virmez ol mes‘eleyle kimse cevâb-ı sâfî

Var Behiştî gazelin öğrenüp enmûzec idin
Dürr-i nazmuñ olayın dirsene eger sarrâfî

556

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘ilü/ Fâ‘ilün

Allâh müyesser eyleye mi baña ol günü³⁴⁰
Oynayavuz habîbile peygamber oyunu

555 B. 2127. 37b

556 B. 2127. 52a-b

³⁴⁰ Beyit Be. s. 28, AÇ. s. 209, KA. s. 200, HÇ. s. 227 ve MK. A. 2209. 12a’da beyit olarak verilmiştir.

1a müyesser] hayr MK. A. 2209

Ey gam velâyet ehli misin yohsa dün gice
Bîñ yıldan artuk eyledüñ baña bir düni

Göñlümde lâlezâra benüm kalmaz iştiyâk
Kanlu yaşum ki zeyn ide dâmânum üstini

Kûh-ı cünûna gitme göñül kûh-ı yârdan
Aldı yürek çıkarması gör hey yaban bunı

Mülk-i vücûdı yıkmaya mı leşker-i ecel
Bizden yaña degül mi Behiştî anuñ yöni

557

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Çekme bâtil yere gam kim kılıcak hakk yârî
Kişinüñ üstine ugrayu gelürmiş yârî

Yüzüñe bakdı ise bendeñe hışm itme şehâ
Kim ola görmege meyl eylemeye hünkârı

Ne mühimm rind olan mansıb içün gam çekmek
İki câm ile Kalata’nuñ olur dizdârı

Cûy-bâr-ı mey-i nâb ile bulan neşv ü nemâ
Serv-i ra‘nâ gibi eylerse n’ola refâtârı

Hırka vü tâcı bile koydı Behiştî kadehe
Şimdiden soñra meger ola kadeh cerrârı

558

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Yüri hey kavli yalan ‘ahde peşîmân olıçı
Ma‘nide kâfir ü zâhirde müselmân olıçı

Karañularda bizi kûşe-i tenhâda koyup
Gayrılar meclisine şem‘-i şebistân olıçı

Almaga irdüğünüñ göñlini ‘âr eylemeyüp
Buldugı mülket-i vîrâneye sultân olıçı

Gördüğünce gam ü mihnetde beni şâd oluban
Bir nefes şâdlıgum görse perîşân olıçı

Ebedî bâg-ı Behiştî’ye güzer eylemeyüp
Gayrı gülşenlere her-dem gül-i handân olıçı

559

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Gülâc-ı vasluñ ummaz dil gamuñ ‘ayyâşıdur sâkî
Fakîre ol nasîb olmaz ekâbir aşıdur sâkî

Serây-ı sînede eyler meserret nakşını peydâ
Meger kim reng-i bâdeyle anuñ nakkâşıdur sâkî

Gamuñ der-bendini kat‘ itmege kûhsâr-ı fûrkatde
Harâbât ehlinüñ şâhum yarar yoldaşıdur sâkî

İrişür yol deminde sûz-ı gamdan teşne ‘uşşâka
Ya Hızr-ı hoş-likâdur ya anuñ kardaşıdur sâkî

558 B. 2127. 79a

559 B. 2127. 81a

Behiştî'nüñ sözün tut ayagı bârân gibi yagdur
Kim ol bezm-i mahabbet içre dolu başıdur sâkî

560

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

Benüm bir sûz peydâ kıldı sînemde gamuñ odı
Şeb olmaz şem'veş anuñ depemden çıkmaya dûdı

Dahı yâre n'ola humret virürse her nefes âhum
Eser yel şimdi mi oldı ahibbâna ilüñ odı

Kitâb-ı hüsnüñe her kim ki itmez yaşı nakdîn sarf
Îlâhî görmesün iki gözümse rûy-ı maksûdı

Figân itsem gelür her kûşeden bir nâvek-i ta'ne
Üşermiş üstine kuşlar işitse savt-ı Dâvûd'ı

Garîbâne terennümlerle hâlet virmege bezme
Behiştî mutribe öğret bu şi'r-i gurbet-âlûdı

561

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

İrişüp subh-ı visâl âhir olur gussa şebi
Çihre gösterse kaçan gün gibi Rûşen Çelebi

Leb-i 'Îsî-nefesüñ rûh-ı Muhammed hakıçün
Hâl-i ruhsârûña râm eyledi Rûm u 'Arab'ı

Şâm-ı gamda dil ider 'ışkuñı 'âlemlere fâş
Ki nihân eyleyimez şem'i zücâc-ı Halebî

Gösterüp göz göre agyâra vefâ yüzlerini
Neyiki ‘âşıkâ bu cevr ü cefânûñ sebebi

Yâr işiginde görüp baña Behiştî didiler
Bu meseldür kişinüñ gökden inermiş lakabı

KIT'ALAR

1

Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün

Tekye-i çarh-ı lâciverd içre
Bildüñüz mi nedür bu şems u kamer

Pîr-i dehrüñ iki cevânıdur
Birin ahşam koşar birini seher

Çölde gâh sipihr-i fânîde
Bildüñüz mi nedür bu şems u kamer

İki tâvûs-ı bâg-ı vahdetdür
Biri ahşam uçar birisi seher

Hayme-i çarh-ı lâciverd içre
Bildüñüz mi nedür bu şems u kamer

İki hassâsıdur şeh-i dehrüñ
Biri ahşam gezer birisi seher

Sünbülîstân-ı âsmân içre
Bildüñüz mi nedür bu şems u kamer

İki güldür bu bâg-ı ‘âlemde
Biri şeb açılır birisi seher

2

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Bildigüñ bilmedigüñ şahsa musâhib olma
Hem-nişîni kişinüñ şöyle bil ey akbel-i nâs

1 FB. 533. 164b. Lügaz üslubunda aynı vezinde peş peşe yazılan bu dört kıta, başka şairlerin de aynı tarzda şirlerinin bulunduğu bir mecmuadan alınmıştır.

2 R. 1973. 119b, R. 1973. 189b

Ez-ân Behiştî Sellemehullâh

Tâlib-i ma‘rifet olmazsa sehâ ehli gerek
Bunlaruñ olmayıcak³⁴¹ bâri gerek kâdr-şinâs

3

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘îlün

Bagdâd iken yüzi suyu ‘Acem mülkinüñ
Gâlib anuñ da bâd-ı sabâyı vurur semûm

Şâhuñ Revân’a kasdına olmış iken revân
Gördün Revân’ı dahı kara göñli gibi şûm

N’itsün Celâli ‘azm-i şehensâha sürh-ser
Tâkat kılur mı gürbeye şîr idicek hücûm

4

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Fe‘ûlün

Ölümlü haste oldum ey sabâ ben
Hele bir pâre sen benden dirisin

Görinmezsın ser-i kûyında yârin
Yeler oñmazlaruñ sen de birisin

5

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Sadefden yapılpdur bir letâfet [kasrı durur]³⁴² köşk
Cevâhir dökdi mi‘mâr-ı ezel anuñ binâsına

³⁴¹ Metinde “olmayıcağuz” şeklinde ise de, vezin gereği bu şekilde okuduk.

3 R. 1973. 72b-73a

4 KF. s. 28, ŞN. s. 156

5 AÇ. s. 209

³⁴² Metinde kelime “kasrıdur” ise de vezin gereği bu şekilde okundu.

Gerek geçsün gerek ser-keşliginden geçmesün ol şâh
Güzergâhında hâk olmak yaraşur ben gedâsına

6

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Ol perî-yüzle salıncaga gidenler dirler
Yine şeh-bâzın uçurmuş birisi bâğı ile³⁴³

Didiler keff-i terâzûda oturmuş Yûsuf
‘İdgâh içre gören yârı salıncagı ile

7

Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün

Saňa dil virdüm ise ey büt-i Çîn
Vahdet-i Hakk’a münkir olmadum a

Beni agyâra nisbet eylesen
‘Âşık oldumsa kâfir olmadum a

8

Fe‘ûlün/ Fe‘ûlün/ Fe‘ûlün/ Fe‘ûl

Şeb-i bâ-surâhî hemî goft şem‘
Ki ey her şeb-i meclis-ârâ-yı dost

To-râ bâ-çonîn kadr pîş-i kadeh
Sücûd-ı dem-â-dem be-gû ez-çi rûst

6 İS. I. 3726. 19b, MO. I. 923. s. 195

1a O perî bine salıncaga görenler dirler M. Ö. I. 923. s. 195. Beyit burada müstakil olarak yer almıştır.

³⁴³ Beyit KF. s. 27’de de yer almıştır.

7 MK. C. 4. 50b

Dörtlük **Rubâ‘î** başlığı ile yazılmışsa da **Kıt’a** olduğunu düşünüyoruz. Rubâi vezinlerinin dışında bir vezinle yazılmış olup kafiye de Kıt’a’ya uygundur

Kıt’a-ı Sâni

Surâhî be-du goft ne-şenîdei
Tevâzu ‘ zi-gerden-firâz ân nekûst³⁴⁴

³⁴⁴ Bir gece mum sūrahiye; Ey her gece dost meclisini sūsleyen! Sen niye bu kadar büyüklükle kadehin önünde an be an secde ediyorsun diyordu. Sūrahi ona; Duymadın mı ki, tevazu büyüklere yakışıyor? dedi.

NAZMLAR

1

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Ey hemîşe dest-gîrûñ *kul hüvallâhu ehad*^{*}
Vey nighedâruñ gice vü gündüz *Allâhu ’s-Samed*^{**}

Lem yelîd yârûñ velemyûled^{***} *refî‘uñ dâ’imâ*
Lem yekûin her ma‘nide mûnis lehu küfven ehad^{****}

2

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Ne sâkîdür lebûñ gam bezmine yaşum şarâb eyler
Ne âteşdür mahabbet odı kim bagrum kebâb eyler

Ne ser-keş servdür kaddi o nahl-ı ‘âlem-ârânuñ
Cemâl-i nûrına zülf-i şebâsâsın hicâb eyler

3

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Kâni‘üz fûrkate biz vuslat içün gam yimezüz
Tatlu olmadugına dirliğümüz acımazuz

Yârûñ ikdâm idüp iller gibi göñül sımazuz
Gelse gelme dimezüz gelmez ise gel dimezüz

1 AE. M. 685. 185b

Dörtlük **Rubâ‘î**, **Münasebetle yazıla** başlığı ile yazılmışsa da **Nazm** olduğunu düşünüyoruz.

* De ki: O Allah birdir. KK. 112/1.

** Allah sameddir. KK. 112/2

*** O doğurmamış ve doğrulmamıştır. KK. 112/3

**** Hiç bir şey O’nun dengi olmamıştır. KK. 112/4

2 MK. C. 4. 50b

Dörtlük **Rubâ‘î** başlığı ile yazılmışsa da **Nazm** olduğunu düşünüyoruz.

3 İS. I. 172. 14b

4

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Göñül dîdâruñ özler bâg-ı Rıdvân ile eglenmez
Senüñ şîveñ görenler degme yârân ile eglenmez

Gam-ı ‘ıškuñ arar dünyâ gamı başında cem‘ olsa
Belâ bezminde göñlüm degme bir yârânla eglenmez

Huzûrını uçurmañ bir iki gün koñ figân itsün
Gider bî-çâre bülbül verd-i handân ile eglenmez

5

Müstef‘ilâtün/ Müstef‘ilâtün

Dil meyl iderse dil-dâra lâyıık
Cây-ı safâdur ol bâra lâyıık

Nev-rûz irişdi gül gibi kîse
Gül-gûn kabâsı³⁴⁵ gülzâra lâyıık

6

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘ilü/ Fâ‘ilün

Kalemi kâgız üzre füsûn-sâz kılmađuñ
Bir ruk‘a birle bizi ser-efrâz kılmađuñ

Cânsuz tenüm hayâtı içün nâme yazmađuñ
Kilküñ ucını mu‘cize-perdâz kılmađuñ

4 MK. A. 2068. 206a

Gazel-i Masnu‘

Başlık **Rûbâî** ise de **Nazm** olduğunu düşünüyoruz.

³⁴⁵ kelime “kabâlar” ise de vezin gereği bu şekilde okundu.

6 AE. M. 685. 185a

Behiştî Fermâyed, Münâsebetle Kıt’a-i Mektûb Yaza

Vasluñ günide şâm-ı firâkuñ beyân ide
Kâfûr birle müşkini hem-râz kılmađuñ

7

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün
Hiç kim yâ Rab baña mânend mahzûn olmasun
Sûret-i hâli havâdisden dîger-gûn olmasun

Bir yaña andan gamı bir yaña mecrân-ı dost
Niçe dil pür-ıztırâb u dîde giryân olmasun

8

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘ilü/ Fâ‘ilün
Saldukça künc-i mescide seccâde agların
Deyr içre aldığımca ele bâde agların

Bîdârlıgda aglayı aglayı kat kalup
Hâb alduginca çeşümümi rü’yâda agların

Agyâr ile cemende gülüp oynamakda yâr
Ben nâ-murâd kûşe-i tenhâda agların

9

Mef‘ûlü/ Mefâ‘ilün/ Mef‘ûlü/ Mefâ‘ilün
Zülfüñ niçe ‘âşıkları dem-beste kılur ey mâh
Şimdi bize dolaşdı *tevekkeltü ‘alallâh**

Bu hüsn ile dünyâyı zebûn eyledi ‘ışkuñ³⁴⁶
*Lâ havle velâ kuvvete illâ billâh**

7 AE. M. 685. 185b

Dörtlük **Rubâ‘î** başlığı ile yazılmışsa da **Nazm** olduğunu düşünüyoruz.

8 KF. s. 27

9 İS. I. . 219. s. 78

Kıt’a

* Allah’a tevekkül etdim. (Beyit içinde : “Şimdi bize Allah’a tevekkül etmek düşdü” anlamındadır).

³⁴⁶ Bu nazmda vezin sağlam değildir.

* Kuvvet ve kudret ancak Allah’a mahsusdur.

10

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Gören dir raks ururken gerd-bâd-ı deşt u hâmûnı
Semâ‘a koydı Leylî’nün hevâsı hâk-i Mecnûn’ı

Viren kûhsâra zînet lâle sanma ey lebi şîrîn
Yaturken yerde Ferhâd’uñ açılmış zahm-ı pür-hûnı

11

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Sarardup şîre dönderdi gamuñ men zerd-sîmâyı
Rakîb-i gâvı göster gel beri seyr it temâşâyı

Dili bir seng-i mîknâtıs idüpdür şevk-ı peykânuñ
Ne lâzım çekmesün zahmet benümçün kaşlaruñ yâyı

12

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

*Çi nüvîsem ki dil ez-derd-i firâkat çi keşîd
Yâr nâdîdenet in dîde-i gam dîde çi dîd*

*Ân çi âmed be-ser-i bende der-eyyâm-ı firâk
Be-ser-i kûhken ez-fürkat-i Şîrîn ne-resîd**

10 AE. M. 565. 43b, AE. M. 635. 45a, HE. M. 245/2. 3b, EE. 3500. 38a, KF. s. 28, Ah. s. 336, ŞN. s. 157
1a ururken] ıderken AE. M. 565

11 Ah. s. 334

12 AE. M. 685. 185b

Dörtlük “**Rubâ‘î**” başlığı ile yazılmışsa da “**Nazm**” olduğunu düşünüyoruz.

* Ne yazayım ki, yürek senin ayrılığından neler çekdi! Yarı görmemekten gam çeken gözüm neler çekdi!
Öyle ki, ayrılık döneminde benim başıma gelenler, Şîrîn’in elinden Ferhâd-ı Kûhken’in başına gelmedi.

MATLA‘LAR

1

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Gitdi ser-gerdân gönül irmezse zülfüñ ger meded
Fülk-i dil çekdir bir ‘ummâna ki bî-lenger meded

2

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Gördüm ey dil minnet ister virmege dünyâ murâd
Aña minnet itmeden kurtuldum oldum nâ-murâd

3

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘ilü/ Fâ‘ilün

Hınnâlarını her kişiye gösterür yürür
Kendü kızıl eliyle bizi bir gün öldürür

4

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Gör nice ‘ayyâr u tarrâr-ı cihândur zülf-i yâr
Her girih başında anuñ niçe yüz biñ baş var

1 MK. A. 3092. 256a

2 R. 1973. 71b

3 FB. 533. 177b, Ah. s. 336

1a her] bir Ah.

1b bizi] beni Ah.

4 FB. 533. 177b

5

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

Zayf-ı hayâlün irdügi dem çeşm-i eşk-bâr
Silker öñine ahzari bir iki enâr

6

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

Cihân bir kahbedür anuñ hilâl altında kaşıdur
Şafak sanma görinen dâmeninde ay başıdur

7

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Fe'ûlün

Gicem gibi olupdur gündüzüm târ
Ne anda ay u ne hod bunda gün var

8

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Zâlimi sanma ki ber-hudâr olur
Ya bogılır suya ya ber-dâr olur

9

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Bülbül-i gülşen kad-i sîm bu cihân dâmumdur
Beni bunda tutan ol serv-i gül endâmumdur

5 İS. I. 3859. 24b, Ah. s. 335

6 İS. I. 3859. 24b

7 MO. I. 923. s. 151, EE. 3500. 92b, HE. M. 245/2. 3b, KF. s. 27

8 MO. I. 761. 16a

9 KF. s. 27

10**Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün**

Çekdüm el hercâ’ilerden baña câm-ı mül yeter
Kim bu ‘âlem gülşeninde ‘ârife bir gül yeter

11**Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün**

Dest-bûs ferah-fezâ görünür
Devlet el virdi Merhabâ görünür

12**Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtün/ Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtün**

Mecnûn’a ‘ışk-ı Leylâ bir şem‘-i reh-nümâdur
Ferhâd’a ‘ışk-ı Şîrîn bir tatlucak belâdur

13**Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün**

Namâza yüz yumadugum benüm ma‘zûr tutmazlar
Cemâ‘at varsa bu dîde-i hûn-bârumı bilmezler

14**Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün**

Ne ola hurşîd-i hâver kim cihân meşhûrîdur
Rûy-ı şarha mün‘akis olmuş ‘izâruñ nûrîdur

10 KF. s. 27

11 AÇ. s. 207

12 Ah. s. 336

13 Ah. s. 336

14 Ah. s. 336

15

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Nihân idi ezel nâzük tenüñde nâz-perverlik
Güneş gibi ‘ıyân itdi anı sâyeñdeki terlik

16

Mefâ‘ilün/ Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün

Müyesser olmamak olmaz mukadder ise visâl
Ki olmaz ey yüzi gün zerrece visâle zevâl

17

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Mahabbet câmin içel’den dilâ ben derd-i ser çekdüm
Yanal’dan âteş-i ‘ışka neler çekdüm neler çekdüm

18

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘ilü/ Fâ‘ilün

Kendüm gözüm yaşıyla döner bir degirmenem
Çarh-ı felekde kimseye nevbet degirmenem

19

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Ben saña cân u gönülden bendeyem
Saña ma‘lûmdur ne lâzım ben diyem

15 AÇ. s. 210

16 Ah. s. 336

17 R. 1973. 119b, R. 1973. 189b

18 MK. A. 3092. 256a

19 MC. 727. 121b

20

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Yâr añarsa ben kulını nâme aglar diyesin
Gözlerinüñ yaşı ırmag oldu çağlar diyesin

21

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

Erbâb-ı gurûr-ı rif‘ate hergiz tayanma sen
Magrûr olma ragbetine anlaruñ igen

22

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Benüm sâkî müretteb-sâz-ı bezm-i ‘işretüm sensin
Celîsüm hem-enîsüm hem-demüm hem-sohbetüm sensin

23

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

İtsem ‘aceb mi subha degin nâle-i hazîn
Geçdi karañu gice gibi ‘ömr-i nâzenîn

24

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Günde biñ kez ölürem hasret-i dil-dâr ile ben
A begüm almagıle korkudamazsın beni sen

20 R. 1973. 119b, R. 1973. 189b

21 MK. A. 1560. 16b

22 AE. M. 602, 4a

23 AE. M. 685. 185b

Matla‘

24 MK. A. 3092. 256a

25

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Ele âyîne alup gün yüzüne bakma sakın
Sen de âşüfte olursun güzelüm bencileyin

26

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Rif‘at atın kime ki çarh eyledi mülk-i yemîn
‘Âkıbet vallâhi şol yanından eyler der-zemîn

27

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Bezm-i gülşende eser kalmadı câm-ı Cem’den
Götürüldi dükeli zevk ü safâ ‘âlemden

28

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Tene dir nâ diyü meclisde sürûd itseñ sen
Başlar ey rûh-ı revân ditremege dir dir ten

29

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

İtdi fîrâk ile gice cismümi hûn-feşân
İcrâ-yı hükm âyete ‘*aynân-i tecriyân*’^{*}

25 AE. M. 602. 4a, MO. I. 836. s. 61

26 AÇ. s. 209.

Matla

27 Ah. s. 336

28 Ah. s. 333.

Matla‘

29 İS. I. 219. s. 78

^{*} İkisinde de *akıp giden iki kaynak* var. KK. 55/50

30**Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün**

İtmez mahalleñ ehli tahammül figânuma

Mühr ursa bâri hâtem-i la'lüñ dehânuma

31**Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün**

Dest-i dellâki görüp ol zülf-i 'anber-fâmnda

Başuma kaynar sular koydı duşa hammâmnda

32**Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün**

Muhtasar eyle dilâ yâre yazarsañ nâme

Ko cefâ kıssasını yohsa büyür hengâme

33**Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün**Babanuñ³⁴⁷ cânı yürek yagı çekerler kanı

Ana beş beş togıra sencileyin oğlanı

34**Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün**

Âhum tuyurmasun ile râz-ı nihânumı

Gel hâtem-i lebünle mühürle dehânumı

30 AE. M. 564. 71a

31 İS. I. 3726. 22b, KF. s. 27

1a 'anber-fâmnda] 'anber-fâmla KF.

1b koydı duşa] koyuldı dün KF.

32 MO. I. 923. s. 76, MK. A. 2209. 11a, KA. s. 200, Be. s. 28, HÇ. s. 227

1b yohsa büyür] niçe bu bir MO. 1923

33 FB. 533. 177b

³⁴⁷ Kelime metinde silik olduğu için tahminen okundu.

34 AE. M. 602. 4a, MO. I. 836. s. 61

35

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Kanı ol dem ki okuñla yüregüm râhat idi
Geldi geçdi güzelüm ol dahı bir hâlet idi

36

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

Vâ‘iz melâmet eylese mest-i melâleti
Gûş urma aña yañşagı sâgar hikâyeti

37

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Serde mû agardı serd oldı hevâ şimden girü
Düşdi sînem deştine berf-i fenâ şimden girü

38

Farsça Matla‘

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtün/ Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtün

Der-künc-i nâ-murâdî cuz nâle kes ne-dârem
*Feryâd dârem ammâ feryâd-res ne-dârem**

35 MO. I. 923. s. 93, Be. s. 28

36 Be. s. 28, KA. s. 200, HÇ. s. 227

1a melâmet eylese mest-i] bezmde eylese ‘azm-i KA.

37 AÇ. s. 208

38 AE. M. 685. 185a

* Yenilmek ve murada ermemek köşesinde sıkılıp kalan birisi olarak feryadım var ama, feryadımı dinleyen yardımcım yok.

MÜFREDLER**1****Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün**

Çarh-ı hûnî mâh-ı nevden bir kemân almış ele
Ey Behiştî kasdı anuñ yâ [sañadur]³⁴⁸ yâ baña

2**Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ûlün**

Göñül sâfî cevâb ister lebünden
Dilin çekmez o tûtî-i şeker-hâ

3**Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün**

Şâh-ı gülde germ olup uçurmasun bîhûde lâf
Ders-i ‘ışkı benden ögrensin ne kuşdur ‘andelfb

4**Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘ilü/ Fâ‘ilün**

Gerçi kumâş-ı tevbeye yok kâbiliyyetüm
Ammâ ‘inâyet-i ezeli rûz-ı müjdedür

5**Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün**

1 İS. I. 3859. 24b

³⁴⁸ Metinde “saña” olmasına rağmen vezin gereği bu şekilde okundu.

2 MK. A. 3092. 256a

Müfred

3 AE. M. 685. 185b

Matla‘

4 MK. A. 3092. 256a

Ferd

5 AE. M. 602. 4a

Pençe-i gam şol kadar çâk itdi kim fark eylemem
Dest-i 'ışkuña girîbânı mı dâmânı mıdur

6

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

Bir kez cihânda hâtır-ı agyâra irmedüñ
Ey gam hemân senüñ gücün ancak baña yeter

7

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Gördi kûyında Behiştî düşmanı kan agladı
Bülbülüñ gûyâ tokındı çeşmine gülşende hâr

8

Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

Seg-i kûyuñladur benüm cengüm³⁴⁹
Bilmezem taşların niye fırlar

9

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Fe'ûlün

Behiştî'yem Behiştî'yem Behiştî
Mekânum cennetü'l-me'vâ olupdur³⁵⁰

6 KF. s. 27

7 KF. s. 27

8 FB. 533. 177b, AE. M. 602. 23b, MO. I. 923. s. 71, HÇ. s. 227, KA. s. 200, Be. s. 28, Ah. s. 334

³⁴⁹ MO. I. 923'de **Behiştî-i Dîger**, AE. M. 602'de de, **Behiştî-i sâni** başlıklarıyla yer almıştır.

9 RE. 62b, FB. 64b

³⁵⁰ Her iki nüshada da kenarda bir beyit.

10**Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün**

Kûşe-i meykedede şöyle nihân oldı kim
Sâkıyâ kandeligin şimdi benüm gam bilmez

11**Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün**

Haste yatur gam bucagında seni özler göñül
İntizâr ile helâk oldum meded cânım yetiş

12**Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün**

Sünbülî bûyını alduñ diyü bühtân itme
Kerem it ey gül-i ter ko beni dîvâra yapış

13**Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün**

Zen-i gerdûn beşe ser-keşlik ider³⁵¹
Gücenmiş bir kişi muhtâc olıcak

14**Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtün/ Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtün**

Zenb-i vücûdı mahv it iriş serây-ı kurba
Cân u tenüñ irâdı cânâne hâ’il olcak

10 KF. s. 27

11 R. 1973. 119b, R. 1973. 189b

12 KF. s. 27

13 R. 1973. 143b

³⁵¹ Metinde bir beyit görünüyor, gerisi olmalı ama mecmua tamir görmüş.

14 İS. I. 3848. 127a

15

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Ol cevân-bahtuñ cemâlini kemâhî görmege
Ay u günden gözüne gözlük tutar pîr-i felek

16

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘ilü/ Fâ‘ilün

Ahbâb böyle çekdügi yerde cefâ yükin
A‘dâ-yı har-mizâca ne kuskun gümüldürük

17

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Çekemezken iki ebrûlaruñuñ çillesini
Çâr-ebrû oluyor kaşı kemânum giderek

18

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Kesmiş atmışdur anı tîg-ı cedel
Tîg-ı lâ-yüs’el ammâ lâ-yef‘al*

19

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Ka‘be-i kûyuñ tavâfa şol kadar sa‘y eyledüm
Merve-i bahtum safâ-yı vasla olmadı delîl

15 AE. M. 602. 4a, MO. I. 836. s. 61

16 Be. s. 28, KA. s. 200, HÇ. s. 228

17 Eslâf, s. 122

18 MK. A. 3092. 256a

Ferd

* yaptığından dolayı sorguya suale uğramayan

19 İS. I. 219. s. 78, 106, İS. I. 4125. 129b

20

Mefâ‘ilün/ Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün

Gözümde merdüm-i dîde ruhuñda tıfl-ı Habeş
İkisinüñ biri birine yaşı beñzemesin

21

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ûlün

Harâretten meded öldük Küşeyrî
Bize in‘âm-ı ‘âm eyle karuñdan

22

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Halk-ı ‘âlem seyl-i eşkinden şikâyet itdiler
Nice bir aglarsın ey çeşmüm ki geçdi³⁵² bir zamân

23

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Belâlar ne biter ‘âşık tahammül eyler ey bülbul
Çemende hâr-ı zahmın görmedin feryâd idersin sen

24

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Şem‘e meclisde harâret viricek mihr-i ruhuñ
Mirvaha itdi aña bâl ü perin pervâne

20 Ah. s. 334

21 İS. I. 3859. 24b, Ah. s. 337

Ah. ’de başlık **Latîfe-i Behiştî** şeklindedir.

1b in‘âm-ı ‘âm] in‘âm ü ‘âm İS. I. 3859. ; karuñdan] karından İS. I. 3859.

22 KF. s. 27

³⁵² Metinde kelime “geçdiler” şeklinde ise de, vezin gereği “ki geçdi” okumanın daha doğru olacağı düşünüldü.

23 KF. s. 27

24 İS. I. 3859. 24b, Ah. s. 337

25

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Belâ tûfânına sayd eyleye mânend-i Nûh âhir
Çıkar deryâ-yı gamdan bir kenâra rûzgâr ile

26

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Gerek geçsün gerek ser-keşliginden geçmesün ol şâh
Güzergâhında hâk olmak yaraşur ben gedâsına

27

Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Mefâ‘ilün

Kabâ-yı sebz ile dollâba binseñ ‘îdgâh içre
Döner ol hâteme dollâb k’ola kaşı pîrûze

28

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Ger elüm kesseñ kalur dâmân-ı lutfuñda elüm
Lutfuñu kesseñ kalur destümde lutfuñ dâmeni

29

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Reşk-i rûyuñdan şu denlü gice giryân oldı kim
Silmegile yanmadı pervâne şem‘üñ yaşını

25 MK. A. 2209. 16a

Beyt-i Behiştî

26 KF. s. 27, TN. C. I. s. 112

27 AÇ. s. 210

28 MK. A. 3092. 256a

30 KF. s. 28

MISRA‘

TARİH

Müstef‘ilün/ Müstef‘ilün

Katl oldu sultan Mustafâ

SONUÇ

Behiştî'nin hayatı, şahsiyeti, eserleri ve divanını şekil ve muhteva açısından incelediğimiz, metinde geçen bütün kelimeleri çekimleriyle birlikte dizine gönderdiğimiz ve tenkidli metnini oluşturduğumuz eseri ortaya koymuş bulunuyoruz.

Behiştî, Vize'de Abdulmuhsin adında bir zatın oğlu olarak dünyaya gelmiştir. Öğrenimini tamamladıktan sonra Merkez Efendi'ye bağlanmış, Çorlu'ya da onun halifesi olarak gitmiştir. Orada imamlık, vaizlik yapan Behiştî, evinin etrafına yaptırdığı odalarda talebe yetiştirmiş ve halkı irşad etmiştir. Hayatı boyunca Çorlu'da yerleşik kalan Behiştî 979/1571-72'de burada ölmüş ve evinin bulunduğu kendi zaviyesine defnedilmiştir.

Behiştî, tasavvufa meyletmeden önce çağdaşı ilim adamlarının takdirini kazanmış bir âlim, tasavvufa intisabdan sonra da ârif, kâmil, çevresi üzerinde etkili bir mürşid ve vaizdir. Tasavvuf neşvesinden gelen rintmeşrep bir kişiliğe sahiptir. Tesbitlerimize göre irili ufaklı 12 eser sahibidir. İlmî eserlerinden özellikle Hayâlî Hâşiyesi büyük takdir görmüş, edebî eserlerinden Cemşâh u Aleşmâh Mesnevisi kaynaklarca orijinal bulunmuştur.

Şiirlerinde oldukça sade bir dil kullanan şâir, mahallî unsurlara yer vermiş, atasözü ve deyimlere yoğun olarak başvurmuş, halk söyleyişlerini ustalıklı şiire taşımıştır.

Genellikle gazellerin makta beytinde şiir-şâir hakkındaki görüşlerini biraz da medhiye havası içerisinde vermiştir. Şiirde selefin yolunda olmaya, çekiciliğe, incelik ve akıcılığa, yakıcılık ve coşkuya, manaya, orijinal manalar bulmaya, mananın renkliliği, dakik ve inceliğine, söylenmemiş nüktelere, beğenisine, yeniliğe, yumuşaklığa özen göstermiştir. Şiirleri ve şâirliği için bir takım teşbih ve mecazlara yer veren şâir, zaman zaman kendisini başka şâirlerle de kıyaslamıştır. Bunlar içerisinde en çok adı geçen Hâfız-ı Şîrâzî'ye, aynı zamanda büyük hürmet de gösterir.

Özellikle mecmualardan hareketle şâirin Hâfız, Ahmed Paşa, Necâtî, Hayretî, Usûlî, İshak Çelebi, Hayâlî Bey, Fuzûlî, Fevrî ve Cafer Çelebi'yi okuyup etkilendiğini, Fevrî, Cafer Çelebi ve Amrî'nin şiirlerine tahmis yazdığını; Gazâlî, Halîlî, Ulvî, Ahdî, Refî Leng, Su'ûdî gibi şâirleri de etkilediğini öğreniyoruz. Bu şâirlerin yanında, aynı şiire nazire yazan birçok şâiri de tesbit etmiş bulunuyoruz. İsmi geçen şâirlerin çoğunluğunun Rumelili veya Rumeli ile ilişkili oluşu ve Behiştî'nin şiirlerinin Rumeli

şâirlerine has bir takım özelliklere sahip olması, özellikleri tam tesbit edilemese de, bir Rumeli mektebinin varlığını ortaya koyuyor.

Çalışmamızda, şâirin Şehrengîz'inden ilk kez söz edilip tanıtılmış, bir Behiştî'ye ait gösterilen Mevlid'in de Ramazan Behiştî'ye ait olduğu ortaya konmuştur. İlmî eserlerinden, Hindî'nin Kafiye Şerhine Ta'lika'sı tanıtılmış, kataloglarda Ramazan Behiştî'ye ait gösterilen "Mübahatnâme" adlı eserin İnebolulu Behiştî'ye ait olduğu tesbitine yer verilmiştir. Divanı oluşturan şiirlerinin yarısından çoğu, 1500 mecmua taranarak oluşturulduğu için, divan neşirlerinde mecmuaların rolüne dikkat çekilmiştir.

Behiştî Divanı, Kasîde, Terkîb bend, Murabba, Tahmis, Muhammes, Gazel, Nazm ve Kıt'a nazım şekilleri ile matla, müfred ve tarih mısraından oluşan toplam 668 manzume içerir.

Divanı oluşturan şiirlerde redif oranı % 71. 25'tir. Bunun % 57. 56'sı kelime halinde, % 42. 44'ü ek halinde rediftir. Redifi oluşturan kelime ve eklerin % 94. 32'si Türkçe kelime ve eklerden oluşmuştur. Kafiyelerin çoğu revî harfleriyle, onların hareketlerine uygun kelimelerden yapılmış tam kafiye'dir.

Gazeller, çoğunlukla beş beyitlidir (% 96). Divanda kullanılan 16 aruz kalıbından Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün (% 31. 83), Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün (% 18. 53), Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün (% 15. 54) ve Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün (% 14. 2) vezinleri, en çok tercih edilenleridir.

Divanın muhtevasında rintlik, Rumeli şâirlerine has özelliklerden istigna, laubalilik, âşık-sevgili ilişkisinde rahatlık, mahallî unsurların şiire taşınması, "bir iki", "bir değil iki değil", "ikide birde", "a", "e", "be", "hay begüm" gibi söyleyiş tarzlarına rastlanmaktadır.

"Cemiyet" başlığı altında incelenen şahıslarda daha çok Tarihî-Efsanevî Şahsiyetlerden Yûsuf, Masal Kahramanlarından da Leylâ, Mecnûn, Hüsrev ve Şîrîn'in adları geçmektedir. Giyecek, yiyecek-içecek açısından çok renkli olduğu söylenemeyen divanda, özellikle savaşa hazırlık niteliği taşıyan bir yönü olması açısından, av ve avla ilgili kavram ve sahnelerin sıklığı dikkat çeker. Divanda iki müstakil gazelde ve bazı beyitlerde özellikle ilmiye sınıfına ve devrin yöneticilerine, ilim ve sanat erbabına karşı takındıkları tavra eleştiri de vardır.

Sonuç olarak Behiştî, XVI. yy. da Fuzûlî, Bâkî, kadar şöhret bulmamışsa da, gerek ilmî ve gerekse edebî sahada eser vermiş, ilmî sahada Hayâlî Haşiyesi, edebî sahada da Cemşâh u Alemşâh mesnevisi takdir kazanmış, kültür tarihimiz içerisinde gözardı edilemeyecek bir şahsiyet olarak yerini almıştır. Sade bir dil kullanan şâir, mahallî renklere önem vermiş, atasözü ve deyimleri ustalıkla şiire taşımasını bilmiştir.

KAYNAKÇA

- Abdul'-Hay Kafzâde Fâizî, **Zübdetü'l-Eş'âr**, Millet Ktp. , Ali Emiri Manzum, 1325
- AÇIKGÖZ, Namık. **Riyâzî, Riyâzü's-Şu'arâ, Metin-Dizin**, Yüksek Lisans Tezi, Ank. Üni. DTCF. Eski Türk Edebiyatı Birimi, Ank. 1982.
- AKSOY, Ömer Asım. **Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü**, 3 Cilt, TDK. Yay. , 4. Baskı, Ank. 1984.
- AKSOYAK, İsmail Hakkı. **Âlî Divanı Tenkidli Metin**, Tamamlanmamış Doktora Tezi, GÜSBİE, Ankara.
- AMÎD, Hasan. **Ferheng-i Amîd**, Tahran 1371.
- Atâî, **Zeyl-i Şakâik**, Yy. , Ty. , (Eski Tab), C. I
- ATEŞ, Ahmed. **İstanbul Kütüphanelerinde Farsça Mazmun Eserler**, İst. 1968.
- ATLANSOY, Kadir. **Bursa Şâirleri**, Asa Kitabevi, Bursa 1998.
- Bâkî, **Divan**, Tenkidli Basım (Haz. Sebahattin Küçük), TDK. Yay. , Ank. 1994.
- Bağdatlı İsmail Paşa, **Hediyetü'l-Esmâü'l-Müellifin ve Âsârü'l-Musannifin** (Haz. Kilisli Rıfat Bilge ve İbnü'l-Emin Mahmud Kemal İnal), MEB Yay. , İst. 1951.
- Behiştî, **Cemşâh u Alemşâh**, Bursa Genel Kitaplığı, no. 2127.
- Behiştî, **Heşt Behişt**, Millet Ktp. , Ali Emiri Manzum, 861.
- Behiştî, **Mevlid**, İst. Üni. Türkçe Yazmalar, no. 7398.
- Behiştî, **Şehrengîz**, Milli Ktp. , Yazma A. 827/1.
- Bölge Ağzlarında Atasözleri ve Deyimler** (Ömer Asım Aksoy Yönetiminde), 2 Cilt, TDK. Yay. , II. Baskı, Ank. 1996.
- BROCKELMANN, Carl. **Geschichte Der Arabischen Litteratur**, Leiden 1943.
- Bursalı Mehmet Tahir, **Osmanlı Müellifleri** (Haz. A. Fikri Yavuz, İsmail Özon), İst. 1972.
- ÇALIKOĞLU, M. Asım. **Sünbül Efendi ve Merkez Efendi**, II. Baskı, İst. , 1961
- ÇAVUŞOĞLU, Mehmed. **Necâtî Bey Divanı'nın Tahlili**, Şst. 1971.
- DELİCE, İbrahim. "Niğdeli Muhibbî ve Gül ü Nevruz Mesnevisi", **Türklük Bilimi Araştırmaları**, S. IV, s. 145-162
- DEVELLİOĞLU, Ferit. **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat**, Aydın Kitabevi, 6. Ofset Baskı, Ank. 1984.
- DİLÇİN, Cem. **Örneklerle Türk Şiir Bilgisi**, TDK. Yay. , Ank. 1983.

- DOĞAN, D. Mehmed. **Büyük Türkçe Sözlük**, 11. Baskı, İz. Yay. , İst. 1996.
- ERGÜN, Sadettin Nüzhet. **Türk Şâirleri**, C. II, İst. 1945.
- Fuzûlî Divanı** (Haz. Kenan Akyüz vd.), Akçağ Yay. , 1990.
- GÖKYAY, Orhan Şaik. **Evliya Çelebi Seyahatnamesi**, Topkapı Sarayı Bağdat 304 Yazmasının Transkripsiyon-Dizini, Yapı Kredi Yay. , İst. 1996.
- GÜZEL, Ragıp. **Merkez Efendi Külliyyatı**, Yy. , Ty.
- Hayâlî Divanı** (Haz. Ali Nihat Tarlan), Akçağ Yay. , Ank. 1992.
- Hayretî, **Divanı**, Tenkidli Basım (Haz. Mehmed Çavuşoğlu-M. Ali Tanyeri), İst. Üni. Ed. Fak. Yay. , İst. 1981.
- İPEK, Aygöl. **Behiştî, Mevlid, Metin-Transkripsiyon ve İndeks**, Mezuniyet Tezi, İst. Üni. Ed. Fak. Türkoloji Böl. , İst. 1971.
- İPEKTEN, Haluk vd. **Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü**, Kültür Bak. Yay. , Ank. 1988.
- İPEKTEN, Haluk. **Eski Türk Edebiyatında Nazım Şekilleri ve Aruz**, Dergah Yay. , II. Baskı, İst. 1997.
- İSEN, Mustafa. **Kühü'l-Ahbâr'ın Tezkire Kısım**, AKM. Yay. , Ank. 1994.
- İSEN, Mustafa. **Latîfî Tezkiresi**, Kültür Bak. Yay. , Ank. 1990.
- İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Yazma Divanlar Kataloğu**, İst. , 1943
- İZGİ, Cevat. **Osmanlı Medreselerinde İlim**, 2 Cilt, İz Yay. , İst. 1997.
- KAHRAMAN, Atıf. **Osmanlı Devleti'nde Spor**, Kültür Bak. Yay. , Ank. 1995.
- KARATAY, Fehmi Ethem, **Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Türkçe Yazmalar Kataloğu**, II. C, İst. 1961.
- Kâtip Çelebi, **Keşfü'z-Zünûn** (Haz. Şerafettin Yaltkaya, Kilisli Rıfat Bilge), Maarif Vekilliği Yay. , Maarif Matbaası, Y. y. 1941.
- KILIÇ, Filiz. **Âşık Çelebi, Meşâirü's-Şu'arâ, İnceleme-Tenkidli Metin**, Doktora Tezi GÜSBE. , Ank. 1994.
- Kınalızâde Hasan Çelebi, **Tezkiretü's-Şu'arâ** (Haz. İbrahim Kutluk), TTK. Yay. , Ank. 1989.
- KOÇU, Reşad Ekrem. **Türk Giyim, Kuşam ve Süslenme Sözlüğü**, Sümerbank Yay. , Ank. 1967.

- Koyunoğlu Müze ve Kütüphanesi Yazma Eserler Kataloğu I** (Haz. Mehmet Eminoğlu), Konya Büyükşehir Belediyesi Yay. , Konya 1997.
- KÖPRÜLÜ, Mehmed Fuat. **Divan Edebiyatı Antolojisi**, İst. 1931.
- Kur'ân-ı Kerîm ve Açıklamalı Meali** (Haz. Ali Özek vd.), TDV. Yay. , Ank. 1993.
- Kur'ân-ı Kerîm Lügatı** (Ter. Mahmut Çanga), Timaş Yay. , İst. 1989
- KURNAZ, Cemâl. “*Manilerin Vesika Değeri*”, **Türküden Gazele**, Akçağ Yay. , Ank. 1997.
- KURNAZ, Cemâl. “*Çizgi Dışı Güzeller*”, **Türküden Gazele**, Akçağ Yay. , Ank. 1997.
- KURNAZ, Cemâl. **Hayâlî Bey Divanı'nın Tahlili**, II. Baskı, MEB. Yay. , İst. 1996.
- KURNAZ, Cemâl. **Münâcât Antolojisi**, TDV. Yay. , Ank. 1992.
- KUT (Alpay), Günay. “*Edirne Selimiye Kütüphanesi'ndeki Türkçe Yazmalar Üzerine*”, **Jurnal of Turkish Studies**, Ali Nihat Tarlan Hatıra Sayısı, Cambridge 1979, Volum 3.
- KÜÇÜK, Sebahattin, **Bâkî Divanı'ndan Seçmeler**, Kültür Bak. Yay. , Ank. 1988.
- Latîfî, **Tezkire-i Latîfî**, Kütüphane-i İkdâm, Dersaadet, 1314
- LEVEND, Agah Sırrı, **Türk Edebiyatında Şehrengizler ve Şehrengizlerde İstanbul**, İstanbul Enstitüsü Yay. , İst. 1958.
- LEVEND, Agah Sırrı. **Türk Edebiyatı Tarihi I**, II. Baskı, Ank. 1984.
- MAZIOĞLU, Hasibe, **Fuzûlî-Hâfız**, Ank. 1956.
- MAZIOĞLU, Hasibe, “*Türk Edebiyatında Mevlid Yazan Şairler*”, **Türkoloji Dergisi**, VI. C, Ank. 1974.
- Mehmed Zillioğlu Evliya Çelebi, **Evliya Çelebi Seyahatnamesi** (Sad. Tevfik Temelkuran, Necati Aktaş), Üçdal Neşriyat, C. 3, İst. 1986.
- MENGİ, Mine. **Divan Şiirinde Rintlik**, Ank. 1985.
- Mesîhî, **Divan** (Haz. Mine Mengi), AKM. Yay. , Ank. 1995.
- Muallim Naci, **İstilahat-ı Edebiyye** (Haz. Alemdar Yalçın, Abdulkadir Hayber), Akabe Yay. , Ank. T. y.
- Muallim Naci, **Lugat-ı Nâcî**, Çağrı Yay. , İst. 1978.
- Müstakimzâde Süleyman Sadeddin, **Mecelletü'n- Nisâb** (Arapça), Süleymaniye Ktp. , Halet Efendi 628
- Necâtî Beg Divanı** (Haz. Ali Nihat Tarlan), Akçağ Yay. , Ank. 1992.
- OCAK, Ahmet Yaşar. **Osmanlı İmparatorluğu'nda Marjinal Sûfilik: Kalenderîler**, TTK. Yay. , Ank. 1992.

- ONAY, Ahmet Talat. **Eski Türk Edebiyatı'nda Mazmunlar** (Haz Cemâl Kurnaz), TDV. Yay. , Ank. 1992.
- PAKALIN, M. Zeki, **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü**, 3 cilt, III. Basım, MEB. Yay. , İst. 1983.
- PALA, İskender. **Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü**, 2 Cilt, Kültür Bak. Yay. , Ank. 1989.
- Recâizâde Ahmed Cevdet, **Nevâdirü'l-Âsâr fî Mütâlaati'l-Eş'âr** (Haz. Abdülkerim Abdulkadiroğlu-Mehmet Sarı), Ank. 1998.
- REDHOUSE, Sir James. **Türkçe-İngilizce Redhouse Sözlüğü** (Robert Avery Önsözüyle), Redhouse Yayınevi (Amerikan Board Neşriyat Dairesi), İst. T. y.
- SEFERCİOĞLU, Nejat. **Nev'î Divanı'nın Tahlili**, Kültür Bak. Yay. , Ank. 1990.
- SOLMAZ, Süleyman. **Ahdî, Gülşen-i Şu'arâ**, Doktora Tezi, GÜSBE, Ank. 1996.
- SUNGUR, Necati. **Âhî Divanı İnceleme-Tenkidli Metin**, Yüksek Lisans Tezi, GÜSBE. , Ank. 1990.
- SUNGURHAN, Aysun. **Beyânî Tezkiresi, İnceleme-Tenkidli Metin**, Yüksek Lisans Tezi, GÜSBE. , Ank. 1994.
- Süleyman Çelebi, **Mevlid** (Haz. Necla Pekolcay), Dergah Yay. , I. Baskı, İst. 1980.
- SÜREYYA, Mehmed, **Sicill-i Osmânî** (Haz. Nuri Akbayır), Tarih Vakfı Yay. , İst. 1996.
- Şemseddin Sâmî, **Kâmûs-ı Türkî**, Çağrı Yay. , 4. Baskı, İst. 1992.
- Şemseddin Samî, **Kâmusu'l-A'lâm**, İst. 1308
- ŞENTÜRK, Ahmet Atilla. **Ahmet Paşa'nın Güneş Kasidesi Üzerine Düşünceler**, Enderun Kitabevi, İst. 1994.
- Tâhirü'l-Mevlevî, **Edebiyat Lügatı** (Haz. Kemal Edip Kürkçüoğlu), Enderun Kitabevi, İst. 1973.
- TEKİN, Gönül. "Cemşâh u Alemşâh: A Mesnevî of The Sixteenth Century", Edith: Halil İnalcık, Cemal Kafadar, **Süleyman The Second And His Time**, İst. 1993.
- TİMURTAŞ, Faruk Kadri. **Eski Türkiye Türkçesi**, Enderun Kitabevi, İst. 1994.
- TOLASA, Harun. "*Divan Şairlerinin Kendi Şiirleri Üzerine Düşünce ve Değerlendirmeleri*", **Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi**, Sayı 1, İzm. 1982.

- TOLASA, Harun. **Sehî, Latîfî, Âşık Çelebi Tezkirelerine Göre 16. yy. da Edebiyat Araştırma ve Eleştirisi I**, Ege Üni. Ed. Fak. Yay. , İzmir. 1983.
- TUMAN, Nail. **Tuhfe-i Nâ'îlî**, MEB. Yayınlar Dairesi Başkanlığı Kütüphanesi Nüshası, B. 870, 31 Mart 1949.
- Türk Ansiklopedisi**, MEB. Yay. , Ank. 1953.
- Türkçe Sözlük** (Haz. Hasan Eren vd.), TDK. Yay. , 2 Cilt, Ank. 1988.
- TÜRKMEN, Erkan. **Emir Husrev-i Dehlevî'nin Hayatı, Eserleri ve Edebî Şahsiyeti** AKM. Yay. , Ank. 1989.
- UDEH, Abdulkadir. **Mukayeseli İslam Hukuku ve Beşerî Hukuk** (Ter. Ali Şafak), Rehber Yay. , Ank. 1991.
- UNAT, Faik Reşad. **Eslâf** (Haz. Şemseddin Kutlu), Tercüman 1001 Temel Eser, Y. y. , T. y.
- UNAT, Faik Reşad. **Hicrî Tarihleri Milâdî Tarihe Çevirme Klavuzu**, TTK. Yay. , 6. Baskı, Ank. 1988.
- Usûlî, **Divan** (Haz. Mustafa İsen), Akçağ Yay. , Ank. 1990.
- UZUN, Mustafa. "*Behiştî*", **TDV. İA.** , C. VI, İst. 1992.
- Üsküplü İshak Çelebi, **Divan**, Tenkidli Basım (Haz. Mehmet Çavuşoğlu-M. Ali Tanyeri), Mimar Sinan Üni. Yay. , İst. 1989.
- YAZICI, Tahsin. "*Merkez Efendi*", **İA.** , MEB. Yay. , İst. 1988.
- YAZICIOĞLI, M. Said. **Hızır Bey**, Ank. 1987.
- YILMAZ, Mehmet, **Edebiyatımızda İslami Kaynaklı Sözler**, Enderun Kitabevi, İst. 1992.
- Yeni Tarama Sözlüğü** (Düzenleyen: Cem Dilçin), TDK. Yay. , Ank. 1983.
- YURDAGÜR, Metin. **Bibliyografik Bir Kelam Tarihi Denemesi**, İst. 1989.
- Zâtî Divanı Edisyon Kritik** (Haz. A. Nihat Tarlan), Cilt. I, 1968, C. II. 1970, (Haz. Mehmet Çavuşoğlu, M. Ali Tanyeri) C. III, İst. Üni. Ed. Fak. Yay. , İstanbul, 1987

DİZİN

A

a G. 118/5, 161/2, 321/4, 497/3, 505/4, Kt. 7/1, 7/2, M. 24
 âb G. 41/1, 127/4, 218/1, 286/1, 359/1, 447/1, 479/4
 âba G. 291/1
 abâ G. 529/5
 âbâd G. 423/5
 abâ-pûş G. 369/5
 abdâl Tb. V/4, G. 13/5, 230/5, 298/4
 abdâla G. 242/2, 552/7
 abdâl-ı ‘ışk G. 475/4
 abdâl-ı ‘ışkam G. 503/2
 abdâlî G. 538/5
 abdâl-şekl G. 115/3
 âbdan G. 421/1
 âb-destün G. 159/4
 abdüni G. 150/4
 abes G. 290/3, 300/1
 âbı G. 334/1, 545/3
 âb-ı ‘ayn-ı dîdemi G. 364/3
 âb-ı cibâli G. 367/1
 âb-ı eşkünle G. 175/5
 Âb-ı Hayât G. 133/5, 218/3
 Âb-ı Hayât’a G. 138/2
 Âb-ı Hayât’ı G. 419/3
 Âb-ı Hayât’ın G. 478/3
 Âb-ı Hayvân G. 114/1, 393/3, 401/4, 90/1
 Âb-ı Hayvân’a K. 3/5
 Âb-ı Hayvân’dan G. 75/5
 Âb-ı Hayvân’ı Mh. 2. 4/d, G. 551/2
 âb-ı ‘ineb Mh. 4. 2/a
 âb-ı ‘izârındaki G. 548/5
 âb-ı kûyunun G. 324/3
 âb-ı Nîl G. 301/1
 âb-ı revân G. 247/4, 74/5
 âb-ı revâna G. 23/3
 âb-ı revânun G. 98/1
 âb-ı sâfî G. 100/5
 âb-ı salâh G. 46/4

âb-ı şûr G. 531/3
 âb-ı zindegî G. 511/4
 âb-ı zülâl G. 305/4, 314/4
 âb-ı zülâlile G. 131/2
 âbına G. 101/4, 193/4
 âbile K. 1/18
 âblar G. 136/4
 âbun G. 450/1
 âbveş G. 223/4
 âc G. 65/4
 acâ’ib Mh. 7. 4/b, G. 250/2, 345/2
 aceb K. 3/9, 3/41, Mh. 4. 2/d, 5. 1/a, 7. 1/c, 7. 2/b, G. 62/2, 78/4, 81/1, 82/1, 87/1 104/1, 122/4, 127/2, 175/4, 185/5, 189/5, 197/5, 205/4, 209/1, 212/4, 214/5, 218/4, 219/2, 221/4, 229/1, 234/5, 242/5, 247/1, 251/1, 278/4, 330/1, 331/4, 345/3, 400/3, 405/1, 428/5, 445/2, 451/1, 452/4, 493/3, 498/2, 529/3, 534/4, M. 23
 acebâ G. 58/4, 187/2, 439/2
 acebdür Mh. 2. 4/d, G. 20/5, 29/3, 105/1, 314/4, 462/4, 553/7
 Acem G. 349/5, 458/2, 542/1, Kt. 3/1
 Acem’lendi G. 549/1
 acı G. 83/3, 112/3, 220/5, 281/3, 298/5, 434/2
 acılar G. 3/4
 acılığın G. 83/4
 acımazuz N. 3/1
 acırum G. 142/4
 acıtdı G. 83/5, 338/2
 acîb G. 178/5
 âciz G. 253/1
 âciz-i gamdan G. 206/2

aç G. 52/2, 64/1, 357/5, 383/4, 447/4
 açâ G. 118/5, 426/2
 açal’dan G. 231/3
 açar Mr. 3. 1/c, G. 364/3
 açdı G. 26/3, 50/4, 71/2, 290/4
 açdun Tb. II/6
 açdukca G. 298/3
 açdurdı G. 56/1
 açdurma Mh. 8. 2/d
 açdurmaz G. 280/4
 açıcı G. 522/3
 açık G. 13/2
 açıkdur G. 288/4
 açıklara G. 539/4
 açıl G. 6/4
 açıldı G. 82/5
 açılmağîcün G. 260/2
 açılmış N. 10/2, Mü. 29
 açılca G. 148/4, 477/1
 açilsun Tb. VI/4
 açılı G. 433/3
 açılır G. 547/3, Kt. 1/8
 açınca G. 47/2, 110/4, 140/5
 açma G. 278/1, 411/1, 552/3
 açmağa G. 137/2
 açmayam G. 31/2
 açmazdan G. 417/1
 açmazdı G. 424/4
 açmazsa G. 304/4
 açmış Tb. III/1
 açsa G. 142/5
 açuk G. 98/4, 209/4, 210/1, 474/1
 açup G. 114/2, 119/5, 323/2, 392/5, 403/5, 406/5, 534/4
 ad G. 146/1, 423/1
 a’dâ K. 2/12, 3/70, G. 215/4
 a’dâmî K. 3/67
 adâlet G. 96/3
 adâletdür G. 114/5
 adâvetin G. 469/4

- a'dâya G. 282/2, 376/1, 476/5
a'dâyı G. 447/5
a'dâ-yı har-mizâca G. 283/2, Mü. 16
add G. 409/2
addider G. 204/4
aded G. 39/5
adedi G. 546/1
âdem Tb. VI/1, Mr. 2. 1/b, Mh. 4. 3/c, G. 20/2, 46/4, 47/1, 67/1, 118/2, 123/5, 150/1, 163/5, 179/5, 332/4, 367/3, 367/5, 374/1, 416/3, 419/1, 424/1, 439/5, 466/2, 467/3, 508/2, 555/3,
Âdem G. 35/4
adem G. 141/2, 178/1, 253/2, 420/5, 429/2, 518/3
Âdem'de G. 440/3
ademden G. 176/3
âdemden G. 272/3
âdemdür G. 109/4, 303/5, 505/4
Âdem'e G. 207/2
âdeme K. 3/15, G. 44/3, 254/5, 347/4, 458/5, 528/3
âdemsin G. 100/3
âdemüm G. 374/1
âdemün Mr. 3. 1/c, G. 543/2
adesdür G. 95/3
âdet G. 63/2, 420/4
âdetdür G. 279/5
âdeti G. 106/1, 218/4
âdetidür G. 212/4
adı Mr. 3. 1/d, G. 4/2, 182/2, 310/1, 310/2, 397/4
adıl K. 3/46
adile G. 297/4
adın G. 347/1
adına K. 1/26, G. 67/5, 320/5, 284/5, 353/3, 436/1
adını K. 1/22
adl G. 338/3, 539/3
adlin K. 3/52
adlini K. 3/53
adliyle K. 2/42
adlu Mh. 3. 4/e, G. 158/1, 354/5
adlün K. 3/56
'adn Mh. 8. 5/a
'adne G. 88/1, 169/1
'adninün G. 200/5
adum G. 117/5, 359/5
adumı G. 423/2
adun G. 12/1
adumı G. 264/4
adû G. 32/5, 234/3, 288/4, 341/1, 364/1, 418/4, 469/2
adûlar G. 481/3
adûmuzun G. 442/3
adûnun G. 112/3, 142/5
adûya G. 327/3, 379/4
adû-yı bî-şümâr G. 197/5
âfâk-ı 'ademden G. 250/1
âfâkı K. 2/43, G. 537/1
âfâk-ı dil G. 218/2
âfâk-ı hüsn-i yâr G. 311/4
âfâkın Mh. 3. 5/b
âfâkı G. 371/5
âferîn G. 189/5, 381/2
âferîn G. 484/5
âfet G. 270/2, 544/1
âfetcik G. 160/4
âfet-i cândur G. 178/1
âfet-i devrân K. 3/49
âfetile G. 462/1
âfetüm G. 29/1, 360/4
âfiyet K. 1/20, G. 92/2, 437/4
âftâb G. 34/2, 41/3, 42/4, 127/1, 299/1, 301/3, 397/5
âftâba G. 257/2, 291/5
âftâb-ı 'âlem G. 329/2
âftâb-ı 'âlem-ârâsın G. 366/1, 408/1
âftâb-ı 'ışk G. 31/4
âftâb-ı 'ışka G. 361/1, 363/1
âftâbın G. 308/4
âftâbum G. 506/3
âftâbun G. 66/2, 148/3, 436/4, 450/2
âftâbuz G. 197/3
âftâbveş G. 223/1
afv Mh. 6. 5/d
âgâhı G. 307/1
ağ G. 89/3, 135/2, 280/4, 288/4, 311/5, 318/5
ağan G. 431/2
ağardı M. 37
ağardumaz G. 511/2
ağarmış G. 372/3
ağı G. 241/4
ağır K. 3/31
ağız Mh. 5. 4/d, G. 114/2, 137/2, 403/5
ağızdan G. 300/2, 542/5
ağladı Mü. 7
ağladuğın G. 453/5
ağladup G. 57/4, 382/2
ağladur G. 517/1
ağladursız G. 281/4
ağlamak T. 2. 1/e, G. 5/1
ağlamazdı G. 497/5
ağlar G. 99/4, 141/1, 224/3, 301/1, 389/1, 428/5, 468/2, 526/5, M. 20
ağlardum G. 533/1
ağların G. 377/1, 379/1, 379/2, 379/3, 379/4, 379/5, N. 8/1, 8/2, 8/3
ağlariken G. 541/1
ağlarsın G. 194/4, Mü. 22
ağlasa G. 259/5, 344/4
ağlasam G. 103/3, 11/2
ağlatma G. 371/2
ağlaya K. 2/33, G. 479/6
ağlayı ağlayı G. 550/4, N. 8/2
ağlayıcak Mh. 8. 4/c
ağlayıncaya G. 239/1
ağlayup Tb. III/6, G. 421/2
ağnâm K. 3/53
ağniyâ G. 17/4
ağrısın G. 502/2
ağu G. 20/5
ağyâr G. 20/3, 130/5, 163/5, 213/3, 326/1, 379/2, 392/3, 429/4, 492/3,

- 536/3, 548/4, 553/2, N. 8/3
ağyâra G. 2/3, 67/4, 166/1, 167/2, 178/5, 248/2, 284/4, 338/2, 389/5, 404/4, 532/1, 561/4, Kt. 7/2
ağyarı G. 80/3, 128/3, 229/3, 254/3, 362/4
ağyarın G. 150/1
ağyarun G. 270/2
ağzı G. 47/3, 221/4, 474/1, 497/1
ağzın G. 265/3
ağzına K. 2/17, G. 79/3, 96/1, 168/3, 380/2
ağzını G. 135/5, 187/5, 403/2
ağzinun G. 445/4
ağzum G. 79/3, 171/3
ağzuma G. 83/4
ağzumda G. 158/2
ağzumı Mh. 8. 2/d
ağzun G. 42/3, 544/1
ağzuna G. 64/1
âh Mh. 2. 3/e, 8. 4/c, G. 5/5, 19/1, 40/4, 95/4, 108/1, 133/4, 141/1, 184/4, 201/2, 201/3, 219/5, 220/3, 246/1, 254/2, 263/5, 274/3, 278/3, 309/5, 328/3, 368/1, 371/5, 384/1, 396/4, 404/4, 427/1, 428/1, 436/1, 439/3, 444/1, 457/2, 465/2, 471/3, 482/4, 483/1, 485/4, 500/1, 527/5, 533/3
âha G. 104/5
ahbâb G. 283/2, 447/5, Mü. 16
ahbâbdan G. 140/2
ahbâbı G. 545/5
ahd G. 394/2, 483/1
âhdan G. 246/5
ahde G. 155/1, 164/3, 558/1, 67/3
ahd-ı sâbıkı Mh. 6. 5/b
ahdi G. 394/1
ahd-i visâli G. 149/3
ahdüm G. 271/4
âhen G. 6/3, 315/3
âhen-dil G. 548/2
âhenini G. 283/3
âhı G. 100/2, 205/1, 510/4, 538/5
âh-ı âhestem G. 60/1, 61/1
âh-ı alev-feşânüm G. 240/3
âh-ı ‘âşıkdan G. 506/1
âh-ı âteşîn G. 222/7
âh-ı âteşnâkden T. 2. 4/a, G. 422/1
âh-ı âteşnâkümi G. 489/4
âh-ı âteşnâküni G. 368/5
âh-ı bülendümden G. 284/3
âh-ı dil-sûzile G. 262/4
âh-ı gam-sûzını G. 402/1
âh-ı mutrib G. 130/1
âh-ı nedâmet G. 164/4
âh-ı seher-hîz G. 187/1
âh-ı ser-tîze G. 458/1
âh-ı süzdan G. 163/3
âh-ı sûznâk Mh. 7. 2/d, G. 487/3
ahibbâna G. 560/2
ahibbâya G. 442/3
âhile G. 204/3, 290/4, 343/4
âhir Mh. 1. 4/c, G. 12/3, 16/3, 57/5, 63/3, 119/1, 129/4, 180/3, 335/5, 337/5, 341/5, 386/3, 539/3, 561/1, Mü. 25
âhire G. 546/1
âhiri G. 163/4, 207/1
âhir-i kâr G. 281/5, 436/2
âhirle G. 167/4, 544/3
âhirü'l-emr G. 94/3
ahker G. 100/4, 162/1
ahkeri Mh. 8. 2/c, G. 310/1
ahlâkı G. 398/7
ahlâk-ı ehl-i fakrı G. 311/6
âhlâr G. 362/1
ahlât-ı gamı G. 456/4
ahmakı G. 519/1
ahsendür G. 124/1
ahsen-i takvîmi T. 1. 1/b
ahsen-i vechile G. 136/1
ahşâm G. 44/5, 223/1, 396/2, Kt. 1/2, 1/4, 1/6
ahşâmdur G. 397/3
ahter G. 24/3
ahteri G. 361/5, 363/1
âhû G. 509/2
âhûlara G. 301/3
âhum Mh. 1. 3/e, 8. 2/d, G. 23/1, 45/3, 59/2, 78/3, 92/1, 120/3, 134/1, 151/4, 188/2, 223/2, 227/1, 236/3, 247/1, 298/3, 319/1, 331/3, 350/2, 357/4, 375/3, 409/2, 430/2, 430/4, 432/2, 460/4, 503/2, 509/3, 510/2, 518/2, 560/2, M. 34
âhuma G. 230/3
âhumda G. 448/1
âhumdan G. 176/1, 467/3
âhumı G. 72/1, 341/4
âhumile G. 381/3
âhumla G. 283/3, 429/1, 491/2
âhumun G. 394/3, 398/1
âhumuz G. 52/4
âhûsını G. 330/2
âhû-sîrete G. 399/1
ahvâli Tb. 1/1, G. 399/2, 552/3
ahvâl-i hâl G. 314/1
ahvâlin G. 342/3
ahvâlümüzden Mh. 6. 2/c
ahvâlün G. 123/2
âhveş T. 3. 3/b
ahzari M. 5
ak G. 142/3, 250/5, 341/2
akan G. 315/1, 375/4
akar G. 18/4, 102/1, 171/1, 354/1, 445/4, 455/2, 555/1
akbel-i nâs Kt. 2/1
akça G. 135/2
akça akça G. 121/3
akçası G. 349/4
akçaya G. 213/4
akdarsam G. 45/5
akduğı G. 218/1

- âkıbet Mh. 1. 3/c, G. 21/3, 131/3, 188/4, 205/3, 354/5, 436/2, M. 26
âkıbeti K. 3/40
akıdur G. 504/2
akıt Tb. IV/7
akıtdı G. 395/3
akıtdun G. 408/5
akik G. 197/7
akıkına G. 268/3
âkil K. 3/55, T. 1. 5/b, G. 61/4, 206/5, 317/3, 355/5, 493/2
âkili G. 299/4, 514/4
âkilisen T. 1. 2/d, G. 20/3
âkilisen G. 519/1
akl K. 1/16, G. 7/3, 26/4, 88/2, 149/4, 153/1, 169/2, 507/2, 542/4
akla G. 435/1, 538/2
aklâmumdan G. 380/1
aklı K. 1/15, G. 111/2, 287/1
akl-ı evveldür G. 165/5
akl-ı selîmüm G. 179/5
aklın Mh. 5. 4/a
aklun G. 537/4
aklumu G. 90/5
akrân G. 3/5, 62/1
akrânı G. 465/4
aks G. 38/3
aksdür G. 192/4
aks-ı cemâlün K. 1/12
aks-ı 'izârı G. 509/1
aksi G. 224/1, 324/3, 426/3
aks-ı ârızundur G. 23/3
aksidür G. 282/2
aksini G. 312/3
akup G. 136/4
akvâlümü T. 2. 5/c
al Mh. 2. 4/b, G. 67/3, 123/3, 168/4, 339/4, 471/2
âl K. 2/46, G. 351/4, 522/1, 527/3
ala Mh. 2. 3/b, G. 177/1
alâ K. 1/9, G. 144/1, 195/3, 220/4, 252/5, 471/4, 528/1
a'lâ T. 1. 1/d
a'lâcasıdur G. 394/3
alagör G. 262/3
alal'dan G. 380/2, 399/2
alalar G. 151/1
alam G. 252/2, 357/5, 385/2
alâmet G. 87/4, 289/1, 489/2, 507/3
alâmetdür G. 458/5
alâmeti G. 28/1
alâmetile G. 462/2
alâmetsin Mh. 7. 3/b
alan G. 86/2, 160/4, 361/5
alasin G. 262/5
a'lâsiyuz G. 200/2
alay Tb. IV/1, Mh. 6. 5/e
a'lâya G. 299/2
âlâya G. 299/5
alayı G. 282/4, 444/3
âlâyık G. 361/2
âlâyıkdan G. 154/4
alayın G. 69/2, 462/1
alayına G. 496/3
âlâyış-i gussadan G. 8/1
âlâyışinden G. 26/4
âlâyumuzda G. 201/4
alçağı G. 5/5
alçağuz G. 193/2
alçağını G. 506/5
alçak K. 1/14, T. 3. 3/d, G. 247/2, 471/4
aldandum G. 88/2, 169/2
aldanma K. 3/34, G. 149/3, 439/1, 484/6, 496/4
aldanmadılar G. 101/5
aldanur G. 493/4
aldar G. 150/5
aldı K. 3/48, Tb. IV/1, Mh. 8. 1/c, G. 136/1, 150/2, 220/1, 220/5, 341/4, 345/2, 399/4, 439/3, 514/3, 541/4, 549/5, 556/4
aldıkça G. 38/1
aldılar G. 90/1
alduğın G. 12/4
alduğınca N. 8/2
aldıgumca N. 8/1
aldum Mh. 4. 4/a, G. 86/2, 354/4, 412/1, 420/3, 429/5, 463/2, 506/4, 527/3
aldun G. 293/1, 293/2, 382/2, 407/5, Mü. 12
aldunsa G. 88/2, 169/2
aldurmaz G. 69/2
alef K. 2/17, G. 479/4
âlem Mr. 2. 1/a, G. 4/1, 6/4, 196/1, 203/2, 205/4, 209/2, 231/1, 250/2, 312/5, 330/2, 336/5, 414/2, 450/4, 467/1, 496/4, 505/5, 550/5, M. 10
alem G. 163/3, 390/5, 489/4
alemdârum G. 449/4
âlemde K. 1/4, 1/22, 2/23, 2/48, 3/39, Tb. V/6, Mh. 2. 3/c, T. 2. 3/e, 3. 1/e, G. 21/3, 25/2, 25/4, 31/2, 46/4, 47/5, 5/1, 120/4, 125/5, 138/4, 157/2, 177/2, 179/5, 191/1, 202/4, 208/1, 208/5, 223/5, 235/2, 253/2, 259/4, 266/5, 277/1, 289/5, 320/1, 321/5, 370/4, 381/2, 392/1, 433/1, 440/5, 448/5, 459/1, 502/5, 508/4, 513/5, 523/1, 536/1
âlemden G. 234/4, 272/5, M. 27
âlemdür G. 109/1, 537/1
âleme Mh. 1. 3/a, T. 3. 4/c, G. 207/5, 272/5, 282/3, 498/2, 504/2
âlemi K. 2/6, 3/56, Mr. 2. 2/b, Mh. 2. 1/b, 5. 2/b, G. 70/3, 211/5, 262/1, 325/1, 451/2
alem-i âhile G. 246/3
âlem-i bâkiyi G. 370/2
âlem-i ekvân K. 3/45
âlem-i emn G. 289/5
âlem-i ervâh G. 71/1
âlem-i ervâha K. 3/24
âlem-i ervâhda G. 61/5

- âlem-i ervâhdan G. 30/1, 44/4
 âlem-i eş'ârî G. 504/5
 âlem-i hecrün G. 525/4
 âlem-i hüsnün G. 538/1
 âlem-i icâda G. 197/1
 âlem-i kalbe K. 1/6
 âlem-i ma'nâ K. 3/79
 âlem-i ma'nide G. 211/4
 âlem-i ma'rifet G. 398/7
 âlem-i rü'yâda G. 139/1
 âlem-i ünse G. 431/4
 âlem-i vuslatda G. 219/4
 âlemin G. 188/2
 âleminde G. 418/5
 âlemine G. 533/4
 âlemînün G. 118/1
 âlemlere G. 541/3, 561/3
 âlemlerile G. 388/4
 âlemün K. 3/61
 âlemün Mh. 1. 1/e, G. 1/4, 45/2, 174/2, 188/1, 268/4, 513/1
 âleniyen G. 405/3
 âlet-i bezmin Mh. 3. 3/c
 âletin G. 292/5
 âlev G. 502/3
 Alevî G. 456/1
 âleyk G. 347/1
 âlîdur G. 147/4
 âlîmadın G. 43/2
 âlîmaz G. 321/4, 349/4
 âlînca G. 93/5
 âlînmaz G. 226/7
 âlişdı G. 468/4, 554/3
 âlişdıra G. 500/3
 âlişmış G. 549/3
 âl-i âbânun Tb. I/2
 âl-i 'Osmân G. 59/1
 âlî K. 2/46, G. 132/5, 190/5, 211/4, 299/2, 552/4
 Âli G. 309/5, 363/5
 âlile G. 89/4
 âlîm K. 3/1
 âlî-makâm G. 334/5
 âline Tb. V/7
 âlini G. 527/3
 âlkışîdur G. 155/5
 Allâh K. 2/30, G. 51/4, 246/4, 402/4, 415/1, 415/2, 415/3, 415/4, 415/5, 485/1, 485/2, 548/2, 556/1
 Allâh'ı G. 338/5, 377/2
 Allâh'um G. 319/4, 350/1
 Allâh'un G. 295/1
 Allâhu's-Samed N. 1/1
 alma G. 132/1, 241/5, 371/2, 485/4
 almağa G. 44/2, 229/5, 277/3, 386/4, 418/2, 539/5, 558/3
 almağîcün G. 68/3, 240/4
 almağîle M. 24
 almak G. 63/2, 67/3, 147/5, 195/7, 252/5, 252/4, 252/3, 252/2, 252/1, 252/1, 483/2
 almakdadur G. 125/4
 almalıyın G. 183/3
 almasa K. 2/17
 almayup G. 466/2
 almaz G. 30/5, 219/5, 335/2, 353/4
 almazlar G. 448/2
 almazsa K. 3/79
 almış G. 1/2, 19/5, 142/2, 276/2, 417/4, Mü. 1
 almışlar G. 42/5
 almışsın G. 152/5
 almışsunuz G. 260/5
 alnı G. 288/4
 alnına G. 363/3
 alnun G. 95/2
 alnuna G. 42/6
 alsa G. 77/4, 80/2, 371/5
 alsam T. 2. 1/a, G. 83/4, 212/4, 285/2
 alsan G. 350/1
 alsun G. 412/4, 534/5
 altına G. 162/5, 328/2
 altında G. 29/4, 222/7, 223/4, 339/4, 416/4, M. 6
 altından G. 408/3
 altun G. 239/2
 altunda G. 389/4
 altun G. 212/1, 335/5, 492/1
 altuna G. 74/1, 446/5
 altunile G. 380/1
 altunun G. 275/5, 294/5
 alucı G. 209/3
 alunlu G. 422/4
 alup Mh. 3. 5/a, G. 42/2, 78/5, 78/6, 90/2, 90/5, 96/1, 118/3, 128/5, 143/1, 180/3, 184/3, 226/2, 287/5, 337/5, 362/3, 470/1, 470/3, 488/2, 496/2, M. 25
 alur Mh. 3. 4/c, G. 14/2, 63/1, 81/3, 86/2, 174/1, 174/2, 174/3, 174/4, 174/5, 183/4, 209/5, 301/2, 311/3, 334/1
 alurdum G. 64/3, 330/5
 alursa K. 1/15, G. 68/4
 alursın G. 28/4, 47/2
 âlû G. 145/3
 âlûde-i gerd G. 264/3
 âlûde-i hâk G. 504/1
 am G. 387/3
 a'mâ G. 38/4, 183/2
 amâmesini G. 395/5
 amel K. 1/22, G. 251/5, 458/2
 amelden G. 265/2
 âmillertün G. 267/4
 âmîn G. 392/5
 ammâ G. 8/2, 97/2, 97/4, 101/1, 119/4, 149/2, 160/3, 160/5, 194/5, 210/3, 233/3, 237/3, 242/5, 248/2, 269/3, 284/2, 303/5, 326/4, 343/1, 375/4, 381/4, 399/2, 400/1, 414/3, 421/5, 433/2, 441/1, 444/2, 471/3, 472/5, 486/4, 502/5, 510/4, 515/2, 532/4, 542/5, 552/3, 552/4, Mü. 4
 amrâ G. 195/2
 Amri'yem T. 3. 5/e
 amûd G. 78/2
 amûd-ı âhum G. 408/3

- an G. 370/1, 374/1
 ân K. 3/83
 âna G. 226/2
 ana K. 1/14, 2/30, 2/50, 3/14, 3/37, 3/43, 3/71, 3/83, Mr. 1. 3/c, Mh. 3. 2/a, 4. 5/e, 5. 2/a, G. 13/5, 14/1, 14/3, 22/1, 22/2, 22/3, 22/4, 22/5, 33/1, 33/2, 33/3, 33/4, 33/5, 47/3, 65/1, 80/4, 97/1, 99/5, 104/1, 109/4, 119/3, 129/1, 132/2, 141/1, 141/4, 147/4, 149/3, 149/5, 156/2, 156/3, 173/5, 183/1, 183/3, 185/1, 185/3, 186/3, 188/5, 189/5, 190/2, 195/7, 198/3, 202/4, 203/2, 205/5, 208/2, 214/4, 222/6, 222/6, 223/3, 227/4, 231/4, 239/5, 247/5, 253/3, 266/3, 279/1, 297/4, 303/2, 308/4, 309/1, 310/1, 311/1, 317/2, 317/4, 325/5, 333/1, 344/4, 349/2, 351/2, 354/5, 355/1, 355/4, 364/3, 364/5, 395/1, 395/3, 395/4, 403/3, 417/3, 449/2, 452/5, 464/4, 489/2, 492/4, 495/2, 502/3, 502/4, 509/1, 510/3, 513/4, 516/4, 525/2, 528/2, 532/3, 545/3, 552/2, M. 2, 33, 36, Mü. 24
 analum G. 318/5
 anar G. 347/1
 anarsa M. 20
 anâsı G. 482/5
 anasın G. 159/3
 anaya G. 484/5
 anber K. 2/23
 anber-bû G. 480/2
 anca G. 195/4
 ancak K. 1/5, G. 42/3, 103/4, 125/5, 152/3, 161/3, 218/3, 287/2, 326/3, 390/5, 395/5, 459/5, 488/1, 533/4, Mü. 6
 anda K. 3/65, Mr. 1. 4/a, 1. 4/b, T. 3. 3/e, G. 51/1, 56/4, 94/1, 94/5, 134/3, 138/1, 159/2, 211/2, 214/4, 228/5, 260/3, 279/2, 309/2, 340/5, 344/4, 354/4, 437/3, 438/2, 505/5, M. 7
 andan Tb. II/4, G. 64/3, 90/1, 99/2, 119/4, 135/1, 183/2, 307/7, 347/3, 358/1, 366/3, 368/2, 392/4, N. 7/2
 andelîb G. 141/1, 184/4, 373/3, 428/1, Mü. 3
 andelîbâne G. 376/5
 andelîbe G. 48/5, 254/4
 andelîb-i çemenün G. 406/2
 andelîb-i nâvek-i yâr G. 280/2
 andelîb-i şühdan G. 216/2
 andelîb-i zâriyem G. 324/2
 andelîb-i zârûna G. 445/1
 andelîbile G. 219/3
 andelîbün G. 95/4, 216/3
 andum G. 405/1, 509/4
 andur G. 188/5
 âna G. 438/4
 anı K. 1/2, 1/27, 2/20, 3/79, 3/81, Tb. II/3, IV/3, VI/3, Mh. 2. 4/c, G. 14/4, 30/2, 38/1, 47/2, 50/5, 58/1, 62/2, 76/3, 77/5, 90/2, 93/1, 102/4, 103/5, 105/4, 106/1, 107/5, 110/3, 119/5, 127/1, 140/5, 152/3, 163/5, 197/5, 207/3, 208/3, 216/1, 221/2, 221/5, 233/2, 241/1, 246/3, 258/2, 268/1, 290/2, 307/7, 326/5, 331/3, 341/2, 352/2, 357/1, 357/4, 367/1, 369/3, 373/1, 377/5, 378/4, 384/4, 385/2, 387/4, 390/4, 390/5, 396/1, 401/2, 402/3, 404/3, 415/5, 426/4, 438/4, 438/5, 439/5, 443/1, 446/5, 451/1, 456/3, 461/3, 463/5, 478/1, 479/6, 482/1, 489/3, 493/2, 498/5, 500/1, 535/1, 541/1, 544/5, M. 15, Mü. 18
 anıcak G. 131/1
 anıldukca G. 196/5
 anılmak G. 32/3
 anılsa G. 442/4
 ankâ T. 1. 2/e, G. 6/2, 178/1, 514/5, 532/5
 ankâların G. 225/3, 226/3
 ankâlığumda G. 381/4
 ankâveş G. 318/4, 493/3
 ankâya K. 2/16
 ankebût K. 2/16, G. 221/3
 anladuğı K. 1/16
 anlamağıçün G. 70/4
 anlamaz G. 76/5
 anlamazisen G. 257/1
 anlamazsın Mh. 2. 2/c
 anlanur G. 12/5, 94/5
 anlar Mh. 8. 5/c, T. 2. 5/e, G. 105/4, 162/5, 213/1, 283/4, 292/2, 311/7, 357/4, 472/4
 anlara G. 104/3, 153/1, 213/1, 233/5, 363/4
 anları Mh. 8. 4/b, G. 293/3, 429/2, 529/4
 anların G. 493/5, M. 21
 anlarınçün G. 171/2
 anlaruz G. 210/3
 anlatmağa G. 59/2
 anlayımaz G. 124/2
 anlayup T. 1. 3/a, 1. 3/b, 1. 3/c, 1. 3/d
 anma G. 210/5, 264/2, 349/1, 365/3, 413/4, 414/5, 469/3
 anmakdan G. 411/3

- anman G. 325/2
 anmanuz G. 5/1
 ansa G. 342/3, 428/5
 ansam G. 174/1
 ansızın G. 547/4
 anun K. 1/26, 2/8, 2/9, 3/29, 3/44, 3/45, 3/47, 3/65, 3/79, 3/80, Tb. II/2, II/7, Mr. 1. 3/b, Mh. 2. 1/e, 7. 2/e, G. 19/5, 26/1, 38/3, 49/5, 51/1, 53/5, 55/5, 66/2, 82/3, 83/2, 113/5, 118/1, 118/5, 122/1, 122/3, 125/2, 129/5, 147/1, 149/1, 155/1, 157/3, 159/5, 187/5, 189/3, 229/1, 249/3, 280/1, 285/1, 287/1, 302/4, 303/2, 315/1, 325/3, 332/5, 336/4, 352/3, 353/3, 372/5, 382/3, 386/3, 397/2, 402/5, 422/4, 423/5, 436/1, 447/3, 453/3, 459/3, 465/5, 474/5, 483/2, 487/3, 488/5, 493/4, 497/1, 497/2, 503/4, 506/3, 510/4, 523/5, 536/2, 538/5, 551/2, 552/7, 554/4, 556/5, 559/2, 559/4, 560/1, Kt. 3/1, 5/1, M. 4, 6, Mü. 1
 anunçün Mh. 2. 2/b, G. 117/5, 135/3, 194/1, 359/5, 433/4, 478/5, 551/3
 anunçündür G. 445/5
 anundur G. 69/1
 anuniçün G. 134/3, 359/2, 526/3
 anunile G. 119/2, 375/1
 anunla G. 69/3, 71/5, 112/1, 343/2, 351/1, 527/3, 536/1
 anup Tb. III/6, G. 51/2, 284/5, 434/5
 âr G. 249/4, 331/2, 342/4, 398/1, 466/4, 558/3
 ara G. 134/2, 178/2, 231/5, 477/3
 Arab G. 349/5, 394/3, 543/5
 Arabî G. 545/1
 Arab'ı G. 561/2
 Arablar G. 301/1
 arada G. 337/4
 aradan G. 164/2, 184/3
 aradur G. 104/5
 a'râf G. 22/5
 a'râfî G. 555/3
 arak G. 90/1
 aralarda G. 407/5
 ârâm G. 174/4, 319/1, 490/4
 aramızda G. 214/2
 arar G. 147/4, 244/4, 392/3, 545/2, N. 4/2
 'ar'ar G. 491/1
 'ar'ara G. 432/2
 ararsan G. 464/5
 arasında G. 28/3, 160/4, 258/5, 373/3, 428/3, 433/5
 arasından G. 304/1
 araya G. 44/2, 523/2
 arayu arayu G. 544/3
 ardınca Mh. 2. 2/e
 ardıncayam G. 399/2
 ardında G. 176/3
 ârız Mr. 1. 3/b, G. 41/2, 89/5, 482/1
 ârızî G. 186/1
 ârız-ı cânâna G. 354/1
 ârız-ı gül-günuna G. 299/1
 ârız-ı gül-zârnun G. 451/3
 ârız-ı nev-hattını G. 329/2
 ârız-ı pür-mevcün G. 241/5
 ârız-ı reng-â-renk G. 459/4
 ârız-ı yâr G. 121/5
 ârız-ı yâre G. 100/5
 ârız-ı yâri G. 277/5
 ârız-ı yârün G. 545/3
 ârızınun G. 283/1
 ârızun G. 7/3, 87/1, 244/2, 324/3, 334/1, 447/1, 504/2, 511/3, 519/3
 ârızumî G. 441/2
 ârif G. 163/1, 205/3
 ârife M. 10
 ârifisen T. 1. 3/e
 arkası G. 384/4
 arkasın G. 297/2
 armağân G. 500/4
 arsağâh-ı 'îd G. 80/3
 arsa-i 'arza G. 167/4
 arsa-i 'ışkun G. 16/4
 arsa-i hayretde G. 186/1
 arsa-i mahabbet G. 327/3
 arsa-i mahşerde G. 12/4
 arsasın G. 205/1
 arşa T. 3. 3/e
 arşda K. 3/71, G. 378/3
 arşdan G. 334/5
 arş-ı Hudâ G. 273/3
 arş-ı mu'allâ K. 1/10
 artuk G. 330/3, 419/2, 419/4, 428/4, 483/3, 546/4, 556/2
 artukdur G. 298/5, 421/3, 478/4
 artursa G. 278/4
 arturur G. 255/2
 arz K. 3/31, T. 2. 1/c, G. 3/1, 97/3, 130/4, 153/5, 179/2, 198/3, 333/2, 499/1, 514/4
 arza G. 540/1
 arzı G. 16/2
 arz-ı cemâl G. 305/1
 arz-ı cünûn G. 342/2
 arz-ı hâcet G. 55/1, 175/4
 arz-ı hüsn G. 44/5
 arz-ı şefkat G. 532/4
 ârzû G. 285/5, 318/3, 426/1, 552/6, 554/3
 ârzû-yı cû Mh. 3. 2/e
 ârzû-yı sîb G. 39/2
 aş G. 233/1
 asâ G. 13/3, 284/3
 asâbesin T. 3. 2/b
 Âsaf G. 48/4
 asâkir K. 3/68
 âsân K. 1/25, G. 7/5, 254/5, 529/1
 âsâr-ı haşmetünde K. 2/25
 asâ-yı 'ışk G. 242/4
 asâ-yı âhî G. 225/6, 226/6
 asdı G. 471/2

- aselcikdür G. 160/1
 aselden G. 277/2
 ashâb G. 447/2
 asıldı K. 3/26
 askâl-ı mihnetden G. 363/2
 asker K. 3/71, Mh. 1. 1/a, T. 2. 4/b, G. 162/4, 197/5, 429/5
 asker-i hattun G. 446/3
 aslâ K. 1/31, T. 2. 3/a, G. 18/4, 79/2, 235/1, 248/2, 335/2, 443/4
 as'lacak G. 317/1
 aslı G. 182/2, 502/4, 524/5
 asmağa G. 316/4, 543/4
 âsmân Mh. 2. 3/e, G. 368/1
 âsmâna G. 23/1
 âsmânda T. 3. 3/b
 âsmândan G. 468/3
 âsmânî K. 2/37
 âsmânîle G. 498/1
 âsmânîler G. 368/2
 âsmânınun G. 361/5
 asrda G. 532/3
 assı Mh. 7. 1/b
 âstân G. 175/4
 âstân-ı deyr G. 211/2
 âstân-ı Ka'beyi G. 264/3
 âstân-ı şâha G. 26/5
 âstân-ı yârda G. 94/3, 313/5
 âstân-ı yâri G. 110/5
 âstânına G. 433/3
 âstânun G. 59/2, 137/4, 307/1, 356/1
 âstânunda G. 224/2, 247/2, 536/4
 âsûde K. 1/8
 âsyâbını G. 185/4
 âsyâbınınun G. 156/2
 âsûde-hâl G. 514/3
 âsûdelik G. 444/4
 aşâğa T. 2. 2/d
 aşak K. 3/75, G. 67/5
 aşıdur G. 559/1
 âşık G. 3/2, 69/2, 80/1, 106/2, 109/1, 113/5, 127/3, 133/4, 142/5, 143/1, 160/3, 177/2, 194/1, 202/3, 203/2, 215/3, 219/5, 220/3, 222/4, 234/3, 296/5, 306/4, 319/4, 334/2, 365/4, 365/5, 382/1, 393/5, 395/4, 410/4, 411/4, 413/3, 418/1, 421/2, 461/3, 462/5, 484/1, 490/5, 498/3, 516/4, 517/4, 530/5, 531/4, 532/1, Kt. 1/2, Mü. 23
 âşık G. 2/2, 7/5, 36/5, 53/2, 70/5, 90/1, 92/4, 96/3, 107/1, 112/4, 114/4, 118/2, 125/5, 192/1, 195/7, 265/4, 308/5, 357/2, 386/2, 436/2, 443/4, 449/3, 499/1, 512/1, 546/3, 561/4
 âşıkam G. 422/4
 âşıkâne G. 427/1
 âşıkdan G. 501/3
 âşıkı Mh. 2. 5/a, G. 84/1, 269/1, 405/2, 408/4, 415/3, 530/2, 543/4
 âşık-ı âvârenün G. 413/1
 âşık-ı bi-dillerün G. 267/1
 âşık-ı didâriyem G. 324/3
 âşık-ı divâneye G. 484/1
 âşık-ı gül G. 369/2
 âşık-ı mahrûm G. 541/5
 âşık-ı merdâneye G. 484/2
 âşık-ı miskîn G. 173/1
 âşık-ı mürdeye G. 403/1
 âşık-ı rûy-ı habîb G. 428/1
 âşık-ı sâdık G. 528/2
 âşık-ı ser-mesti G. 517/3
 âşık-ı şeydâsiyuz G. 200/1
 âşık-ı zâr Mh. 1. 2/e
 âşık-ı zerdi G. 277/2
 âşıkınınun G. 483/1
 âşıklar G. 4/1, 28/3, 160/4, 428/3, 433/5, 539/4
 âşıklara G. 459/3, 459/5
 âşıkları G. 18/1, 190/3, 244/1, N. 9/1
 âşıklarun G. 99/3, 148/3, 444/3, 531/1
 âşıklarundan G. 132/1
 âşıklaruz G. 251/5
 âşıklığın G. 271/3
 âşıklığum G. 78/1, 399/4
 âşıklık G. 519/5
 âşık-perest G. 50/1
 âşıkum G. 63/3
 âşıkun G. 101/3, 124/3, 155/3, 158/4, 195/6, 212/4, 221/1, 229/4, 539/1
 âşikâr G. 6/5, 205/3,
 âşikâre G. 322/5, 351/4, 386/5
 âşikâresüz G. 191/4
 âşinâ G. 17/5, 93/5, 183/1, 265/1, 520/4, 524/2, 529/3, 545/5, 552/4
 âşinâda G. 337/3
 âşinâdan G. 468/1
 âşinâlar G. 184/3, 337/4, 431/1
 âşinâlaruz G. 209/2
 âşinâlık T. 3. 2/a
 âşinâlıklar G. 140/2
 âşinâsın G. 45/1
 âşinâya G. 345/3
 âşinâ-yı seg G. 272/3
 âşiyân T. 3. 3/e, G. 110/2, 175/1, 214/2, 331/4, 371/4, 373/3, 397/2, 498/2
 âşiyâne G. 378/3, 381/4, 427/2
 âşiyânesi G. 157/2
 âşiyângâh-ı sere G. 507/2
 âşiyân-ı murgı G. 362/3
 âşiyân-ı sînedin G. 48/2
 âşiyânıdur G. 167/5
 âşiyânına G. 493/3
 âşiyânından G. 426/5
 âşiyânun G. 280/2, 495/5
 'aşk 249/5
 aşuna G. 20/5
 âşüfte M. 25
 âşüfte-hâl Mh. 5. 4/e
 âşüfteligi G. 504/3
 ata G. 370/4
 atar G. 209/4, 383/2
 atardum G. 384/4

- atarmış G. 452/1
 atdı G. 258/3
 atduğum G. 309/4
 atdum G. 316/3
 atdurdın G. 476/5
 âteş K. 1/21, 3/71, Tb. I/3, Mh. 7. 2/e, G. 23/1, 96/1, 117/4, 177/3, 222/1, 222/2, 222/3, 222/4, 222/5, 222/6, 222/7, 239/5, 359/1, 401/5, 420/4, 426/2, 427/1, 487/3, 519/2
 âteş-bâz-ı âhumla G. 368/3
 âteş-dânidur G. 185/3
 âteşden G. 335/5, 478/4
 âteşdür G. 18/3, N. 2/1
 âteşe G. 98/3, 101/1, 203/3, 256/4, 452/2
 âteşi G. 40/4, 292/3, 389/2
 âteş-i âhum G. 107/3, 387/2
 âteş-i âhumdan G. 100/4
 âteş-i âhumla G. 326/2
 âteş-i bâlâ G. 10/2, 516/5
 âteş-i derûnumdan G. 410/2
 âteş-i dûzahda G. 27/1
 âteş-i gülden G. 551/4
 âteş-i gam G. 31/2
 âteş-i gamda G. 328/3
 âteş-i gamdan G. 320/3
 âteş-i hicrâmı G. 405/2
 âteş-i hışmı G. 349/2
 âteş-i 'ışka G. 316/3, M. 17
 âteş-i 'ışkile G. 182/5
 âteş-i 'ışkun G. 435/2
 âteş-i mâtem Tb. VI/6
 âteş-i ruhsâr G. 19/2
 âteş-i ruhsârın G. 457/2
 âteş-i sûzâna G. 506/1
 âteş-i Tûr'ı G. 505/2
 âteşin G. 97/3, 192/2, 368/1, 445/1, 525/2
 âteşinden G. 95/2, 385/1, 515/3
 âteşine G. 460/1
 âteşinün K. 1/7
 âteşin-gül G. 242/1
 âteşiyle G. 81/5
 âteşlere G. 293/1
 âteş-pereste G. 222/3
 âteşüm G. 329/1
 atıcak G. 476/4
 atılmasun G. 497/1
 atılmış G. 167/1
 atılsa Mh. 2. 2/e
 atın M. 26
 atılır G. 312/3
 atışduravuz G. 38/1
 atma T. 1. 3/b
 atmaduk G. 256/4
 atmağile G. 294/1
 atmazdun G. 18/5
 atmışdur Mü. 18
 atsa G. 400/3
 atsan G. 208/1
 atsun G. 255/1
 atşân Tb. II/3
 attâr-ı sabâ G. 514/2
 avâm K. 2/12, G. 255/5, 357/4
 avâm-gîr G. 156/5
 avâmı G. 233/5
 avâm-ı bed-güheri G. 232/1
 a'vânına Tb. V/7
 avân-ı Süleymâniyye G. 456/1
 âvâre G. 132/5, 241/5, 444/1
 âvâreler G. 142/2
 âvâresin G. 414/4
 âvâz G. 151/4
 âvâze-i visâl G. 524/5
 âvâzeler G. 425/1
 âvâzesin G. 236/3
 âvâzıdır G. 115/4
 âvâzile G. 355/4
 âvâzından G. 406/2
 avk G. 255/1
 avn-ı İlâh G. 502/1
 avret G. 107/4
 avuç G. 5/2
 ay G. 1/2, 31/3, 100/4, 240/1, 474/3, 548/6, M. 6, 7, Mü. 15
 aya G. 299/1
 ayağ G. 171/5, 176/1, 303/3, 328/2, 416/4, 542/4
 ayağa G. 36/4
 ayağı G. 59/5, 60/5, 163/4, 273/3, 559/5
 ayağıdır G. 315/1
 ayağın G. 56/3, 247/2
 ayağına G. 64/2, 73/1, 136/4, 195/3, 459/3, 465/5, 466/4
 ayağında G. 72/2
 ayağından G. 316/4
 ayağını G. 294/3, 506/4
 ayağıyla G. 13/3
 ayâğun G. 361/4
 ayağun G. 442/2
 ayağuna G. 434/1
 ayak G. 15/1, 31/5, 250/4, 499/2, 537/5
 ayak ayak G. 88/3, 169/3
 ayakda K. 3/75, Mh. 8. 3/d, G. 302/3, 327/2, 546/2
 ayakdaş G. 15/2, 315/4
 ayaklarda G. 420/1
 ayardup G. 2/2
 ayasın G. 387/4
 âyâtını Tb. I/2
 âyât-ı beyyinât K. 2/8
 âyât-ı zaferdûr K. 3/60
 ayb G. 112/4, 298/5, 346/4, 510/3
 aybı G. 522/3
 aybın G. 27/4
 aydın G. 195/4, 409/1
 aydur G. 433/1
 âyet G. 232/5, 468/3
 âyetde G. 478/1
 âyete M. 29
 âyet-i hüsnâ T. 1. 1/c
 âyet-i hüsnünün G. 347/3
 âyet-i kul yâ 'ibâd G. 75/1
 âyet-i rahmet G. 499/1
 âyet-i tevbiḥ G. 73/4
 âyetini G. 24/5
 âyetiyle K. 2/7
 ayılmaz G. 10/5
 ayılmazsın G. 407/1
 ayına G. 496/2
 ayıram T. 2. 3/c
 ayırdun G. 543/2
 ayırmayam T. 2. 3/c
 âyîn G. 106/1

- âyîne K. 3/43, G. 118/3, 442/1, 508/3, M. 25
âyînedür G. 194/5
âyîne-i çarhı G. 192/4
âyîne-i ğayb-nümâ G. 198/2
âyîne-i hüsnün G. 496/2
âyîne-i maksûdum G. 31/3
âyîne-i ruhsâra G. 38/3
âyîne-i tab'um G. 9/2
âyîne-i vech-i haseni G. 548/1
âyîneler G. 457/2
âyînelerdür G. 525/5
âyînesi G. 124/3
âyînesin G. 426/3
âyînesinde G. 71/1
âyînevâr G. 119/3
âyîneye G. 106/1, 124/3
âyîneyi G. 174/5
aynâni tecrîân M. 29
aynı G. 218/1, 254/3
ayn-ı gülzâr-ı cinân G. 247/3
ayn-ı râhat G. 260/4
ayn-ı sıhhat G. 49/2, 85/3
ayn-ı uşşâka G. 113/1
aynıdır G. 72/4
aynına K. 1/26, G. 219/5, G. 30/5, 450/1, 450/2, 450/3, 450/4, 450/5, 450/6
aynumda G. 492/2
ayrı G. 66/4, 277/2, 334/5, 444/3, 453/4
ayrıkısı G. 266/4
ayrılan G. 425/2
ayrıldum G. 549/3
ayrılığı G. 243/1
ayrılmak G. 7/5, 254/1, 254/2, 254/3, 254/4, 254/5
ayrılma G. 392/4
ayrılısam G. 513/2
ayrılır G. 424/1
ayruğa G. 319/3
ayruk G. 323/5
ayyâr G. 72/4, M. 4
ayyâşidur G. 559/1
az K. 3/36, G. 35/5, 47/5, 189/4, 219/4, 544/1
azâb K. 2/49, G. 34/1, 42/7, 230/3, 419/2
azâbe'n-nâr G. 169/1
azâb-ı nâr G. 408/4
azâb-ı nârı G. 88/1, 386/5
azâb-ı rûhdur G. 103/5
azâbveş G. 223/5
âzâd G. 45/2, 184/1, 192/2, 423/3
âzâda G. 391/5
âzâde Mh. 8. 3/a, G. 154/4, 324/1
âzâde-kadlerle G. 316/1
âzâdelere K. 2/24
âzâdelerle G. 46/2
âzâdelik G. 292/4
âzâdun G. 286/5
âzâr G. 224/2
azb-i furât G. 65/2
azdur G. 343/1
azgun G. 241/3
azher G. 409/1
azîm G. 247/5
azîmüm G. 179/1
azise G. 94/4
azîz G. 195/1, 195/2, 195/3, 195/4, 195/6, 195/7, 372/2, 411/2
Azîz G. 195/5
azîzüm G. 186/4
azm K. 3/61, Mh. 5. 5/a, G. 26/5, 93/3, 134/2, 137/4, 253/2, 291/2, 316/1, 322/1, 363/2, 462/3, 499/2, 500/5
azmış G. 231/2
azmi G. 165/1
azm-i âsmân G. 110/5
azm-i cânib-i sahrâ G. 362/1
azm-i kenâr-ı bâğ-ı râğ G. 426/5
azm-i kûhsâr G. 51/1
azm-i mülk-i 'adem G. 393/2
azm-i sahrâ-yı lâ-mekân T. 3. 4/e
azm-i sefer G. 435/5
azm-i şehensâha Kt. 3/3
azmin Mh. 3. 3/d
Azrâ'il G. 301/2
âzürde G. 416/1
âzürde-hatırdur Mh. 5. 4/e
B
bâb G. 447/4
babanun M. 33
bâb-ı düzah G. 422/3
bâb-ı Hayber'i K. 2/44
bâbından G. 70/1
bâc G. 63/1, 68/4
bâd G. 45/3, 75/1, 108/1, 230/4, 397/1, 498/5
bâda G. 391/1, 543/3
bâde G. 51/1, 75/1, 80/4, 318/1, 322/2, 429/4, 466/4, 501/4, N. 8/1
bâde-âşâm-sâz G. 47/4
bâdeden G. 79/2, 242/3, 334/4, 335/3
bâd-efrâh G. 435/4
bâd-efrâhı G. 307/6
bâde-horlar G. 346/1
bâde-i 'ışk G. 360/1
bâde-i 'ışkundur G. 369/3
bâde-i bâkî G. 537/1
bâde-i bezm-i nihânî G. 402/1
bâde-i cân-perver G. 88/3, 169/3
bâde-i fenâ G. 535/1
bâde-i gül-gûn G. 296/1
bâde-i hamrâ G. 24/1, 502/3
bâde-i hoş-bû G. 36/2
bâde-i nâbun G. 453/4
bâde-i vahdetden G. 53/1
bâdenün G. 403/4
bâde-nûş G. 220/5
bâdesi G. 113/5, 516/1
bâdesin G. 74/3, 308/2
bâdeveş G. 460/4, 540/5
bâdeye G. 110/3, 164/1, 249/2, 269/3, 405/1
bâdı Mr. 3. 1/b

- bâd-ı âh-ı serdümüzden Mh. 6. 2/e
 bâd-ı âhum G. 199/4
 bâd-ı âhumla G. 433/2
 bâd-ı ecel G. 150/2
 bâd-ı gül-bîze G. 458/3
 bâd-ı gül-bîz-i cinân G. 457/5
 bâd-ı hışmunla G. 550/4
 bâd-ı mâtem Tb. III/5
 bâd-ı sabâ Tb. III/2, Mh. 1. 1/c, G. 119/2, 216/2, 238/4, 461/4, 520/1
 bâd-ı sabâdan G. 237/3
 bâd-ı sabâyâ T. 2. 4/e
 bâd-ı sabâyı Kt. 3/1
 bâd-ı seher G. 391/1
 bâd-ı semûm G. 331/3
 bâd-ı şimâl G. 176/1
 bâdî G. 111/2
 bâd-pây-ı fikret G. 299/5
 bâdum G. 359/1
 bâdun G. 286/1
 bâdveş G. 437/1
 bağ G. 89/1, 242/1
 bağa Mh. 1. 2/b
 bağbân G. 175/5, 430/3
 bağbânâ G. 370/1
 bağbân-ı 'ışk G. 451/2
 bağda G. 274/2, 519/4, 525/2
 Bağdâd Kt. 3/1
 Bağdâd'ı G. 331/5
 bağdan G. 358/3
 bağı G. 250/4
 bağı G. 5/1, 5/2, 167/5, 202/2, 276/4, 477/2, Kt. 6/1
 bağ-ı 'âlemde Kt. 1/8
 bağ-ı 'ârıza G. 534/2
 bağ-ı Behiştî'ye G. 558/5
 bağ-ı belâyâ G. 430/3
 bağ-ı cennet G. 22/5
 bağ-ı cennetden Mr. 3. 1/b, G. 458/5
 bağ-ı cennetdür Mr. 1. 3/a, G. 17/2
 bağ-ı cihânda G. 157/3
 bağ-ı cihândan G. 12/4
 bağ-ı hüsne G. 175/5
 bağ-ı hüsnüm Mr. 1. 5/c
 bağ-ı hüsnümden Mr. 1. 4/c
 bağ-ı hüsnün G. 519/2
 bağ-ı hüsnünde G. 135/1
 bağ-ı hüsnündeki G. 58/4
 bağ-ı İrem G. 502/1
 bağ-ı İrem'lendi G. 549/1
 bağ-ı küyunsuz G. 452/5
 bağ-ı letâfet G. 105/3
 bağ-ı pür-şükûfeye G. 524/1
 bağ-ı Rıdvân N. 4/1
 bağ-ı ruhunda G. 479/2
 bağ-ı vasl G. 88/1, 169/1
 bağına G. 465/1
 bağında G. 155/5, 203/5, 437/1, 550/5
 bağını K. 3/48, Mh. 8. 5/a, G. 457/5, 506/1
 bağıyla G. 548/5
 bağladı G. 214/3, 244/5, 388/2
 bağlama K. 3/35
 bağlamalı G. 474/1
 bağlamış G. 399/4
 bağlamışdır G. 355/3
 bağlana G. 454/5
 bağlar G. 171/3, 389/3
 bağlarsın G. 20/2
 bağı G. 189/1, 201/4, 225/1, 226/1, 281/4, 452/1
 bağına Mh. 2. 2/d, G. 311/2
 bağını G. 264/1, 389/2, 448/3
 bağrum G. 18/4, 39/4, 40/4, 41/5, N. 2/1
 bağruma G. 414/5
 bağrumı Mh. 8. 4/d, G. 43/1, 450/5
 bağrumun G. 42/5
 bağrumuz T. 3. 2/c
 bağruna G. 20/2
 bağum G. 125/1, 320/2
 bahâ G. 198/3, 297/3
 bahâdırır Mh. 5. 3/e
 bahâdırlık G. 333/2
 bahâ-ı 'ışkile G. 152/1
 bahâlıyuz G. 210/3
 bahâne G. 278/1, 378/5, 381/5, 405/2, 443/1
 bahânesi G. 157/5, 158/5
 bahâneyle G. 373/4
 bahâr K. 3/40, Tb. III/1, G. 75/3, 121/1, 121/3, 180/2, 243/1, 322/1, 330/1, 388/5, 395/1, 455/1, 465/3, 549/1
 bahârda G. 490/5
 bahâr-ı hüsnünü G. 34/3
 bahâridur G. 180/5
 bahâristânını G. 48/5
 bahâsı G. 493/2
 bahâ-yı leb-i la'lün G. 544/1
 bahr K. 1/10, G. 481/4
 bahre K. 3/8, G. 17/5, 42/1, 101/1, 446/5
 bahrı G. 43/5, 519/3
 bahr-ı âhı G. 368/4
 bahr-ı bî-gerân Mh. 2. 1/a
 bahr-ı hûn G. 464/4
 bahr-ı 'ummân G. 443/5
 bahr-ı hestîde G. 13/4
 bahrına G. 293/5
 bahrını G. 214/4, 305/4
 bahs G. 59/1, 59/2, 59/3, 59/4, 59/5, 60/1, 60/2, 60/3, 60/4, 60/5, 61/1, 61/2, 61/3, 61/4, 61/5, 62/1, 62/2, 62/3, 62/4, 62/5, 396/4, 426/4, 483/5, 505/3, 506/5
 bahse K. 2/22, G. 199/4
 bahsı G. 160/2
 bahş G. 354/5
 bahşîşidür G. 155/1
 bahşitsün G. 62/5
 baht G. 485/2
 baht-ı serâyı T. 2. 2/b
 bahtlu G. 528/4
 ba'îd K. 2/37, G. 80/1, 506/2
 bâ'is G. 111/2
 bâ'is-i 'izz Tb. V/6

- bak T. 1. 3/d, G. 246/2,
 257/1, 257/2, 257/3,
 257/4, 257/5, 497/3,
 505/4
 bâk G. 327/2
 baka K. 2/16, G. 91/4
 bakakaldun G. 293/3
 akan G. 37/4
 akanlar G. 20/2
 bakar G. 166/1, 166/2,
 166/3, 166/4, 166/5,
 332/1, 466/2, 481/2
 bakarken G. 506/4
 bakarsa G. 422/5
 bakdı G. 274/1, 453/5, 557/2
 bakdum T. 2. 2/d, G. 79/3,
 323/2
 bâkî G. 371/3
 bâkîdür G. 438/4
 bakma K. 2/52, G. 141/2,
 228/3, 360/2, 455/3, M.
 25
 bakmadı G. 82/5
 bakmağa G. 497/5
 bakmağı G. 106/1
 bakmasa G. 534/4
 bakmayalum G. 124/3
 bakmayam G. 31/1
 bakmaz G. 103/3, 253/3,
 324/4
 bakmazam G. 442/1
 baksa G. 91/5, 155/3, 226/7,
 332/2, 513/1
 baksam G. 494/1
 baksan G. 211/4
 bakup K. 1/28, G. 34/2
 bâl G. 119/5, 148/5, 202/1,
 203/1, 203/3, 298/3,
 406/5, Mü. 24
 bâlâ T. 1. 4/e, G. 19/2, 32/1
 bâlâdur G. 375/3
 bâlâ-kadd Mh. 1. 4/d
 bâlâya G. 78/3
 bâlâ-yı bâmunda G. 489/4
 bâlâ-yı humda G. 502/3
 balçıgın G. 209/5
 baldırı G. 444/1
 balı G. 196/5, 434/2
 bâli G. 552/5
 bâlidür G. 147/1
 bâlîn G. 46/2, 216/3, 362/2
 bâlîn G. 55/3
 bâlîni G. 118/5
 bâlîni G. 26/3, 167/5
 bâlîn-i belâdan G. 391/4
 bâliş-i dîbâ-yı pür-güldür G.
 15/5
 bâliş-i râhatdur G. 279/2
 ballu G. 432/5
 balum G. 3/4
 bâm K. 2/29
 bâm-ı sinemde G. 41/4
 bâ-midâd-ı haşre G. 50/5
 bâmsâs G. 212/3
 bâmumdan G. 380/3
 bâ-murâd-ı rûz-ı mahşer G.
 329/4
 bana Mr. 1. 1/d, 1. 2/d, 1.
 3/d, 1. 4/d, 1. 5/d, 1. 6/d,
 1. 7/a, 1. 7/d, Mh. 3. 2/c,
 8. 1/e, T. 2. 4/c, G. 3/2,
 5/1, 5/2, 5/3, 5/4, 5/5,
 6/1, 6/2, 6/3, 6/4, 6/5,
 11/1, 14/1, 14/3, 14/4,
 15/1, 15/2, 15/3, 15/4,
 15/5, 16/1, 16/2, 16/3,
 16/4, 16/5, 19/1, 19/2,
 19/3, 19/4, 19/5, 24/1,
 24/2, 24/3, 24/4, 24/5,
 27/1, 27/2, 27/3, 27/4,
 27/5, 31/1, 36/1, 44/4,
 46/1, 49/1, 49/2, 54/4,
 62/4, 65/2, 67/3, 73/2,
 75/4, 79/1, 79/2, 83/1,
 83/2, 91/1, 93/2, 93/4,
 95/1, 104/4, 107/2,
 108/2, 111/4, 113/4,
 113/5, 116/1, 120/5,
 124/4, 129/1, 130/1,
 134/2, 136/3, 138/1,
 139/3, 140/4, 148/2,
 149/4, 156/4, 161/4,
 165/2, 167/1, 167/2,
 178/3, 181/5, 183/4,
 185/4, 188/2, 189/2,
 189/4, 195/1, 196/2,
 208/1, 208/5, 215/4,
 221/2, 222/3, 224/3,
 233/5, 235/1, 235/2,
 235/5, 238/2, 240/3,
 246/2, 247/5, 248/2,
 248/4, 251/2, 252/3,
 253/2, 253/3, 254/1,
 261/2, 261/5, 263/5,
 265/2, 265/5, 272/2,
 272/3, 277/1, 278/1,
 278/3, 279/1, 284/4,
 285/1, 286/1, 300/2,
 302/5, 321/1, 321/3,
 321/5, 324/4, 325/2,
 326/4, 329/3, 331/3,
 337/5, 338/3, 341/1,
 341/4, 356/1, 356/2,
 359/2, 359/5, 360/2,
 363/4, 365/3, 366/3,
 368/2, 373/7, 384/4,
 394/5, 396/2, 398/2,
 399/1, 400/4, 405/3,
 406/4, 416/2, 418/4,
 419/1, 419/2, 419/3,
 419/4, 426/4, 427/4,
 434/2, 435/4, 436/3,
 444/2, 449/5, 451/3,
 452/3, 453/4, 458/5,
 459/2, 463/1, 463/2,
 463/3, 463/5, 477/4,
 477/5, 491/2, 495/1,
 498/3, 503/4, 505/1,
 506/4, 513/3, 514/1,
 515/3, 519/5, 520/3,
 524/2, 529/1, 532/2,
 546/4, 550/1, 556/1,
 556/2, 561/5, N. 7/1, M.
 10, Mü. 1, 6
 banayise G. 93/2
 bandurmadın G. 36/4
 bâr G. 12/4, 72/1, 252/1
 bâra N. 5/1
 bârân K. 3/18, G. 34/5, 72/1,
 77/2, 94/1, 216/5, 393/1,
 518/2, 522/2, 559/5,
 bârân-ı eşküme G. 218/2
 bârân-ı gam G. 134/4
 bârân-ı gamı G. 315/2
 bârân-ı hasret G. 223/2
 bârân-ı rahmet G. 205/1,
 288/3

- bârân-ı rahmetden G. 220/1
 bârânile G. 60/3
 bârânsın G. 403/2
 bârek G. 485/1
 bârgâhında G. 404/1
 bâr-giyeh-i dehre G. 307/2
 bârı G. 511/4
 bâr-ı cevrüni G. 78/2
 bâr-ı gamun G. 389/4
 bâr-ı 'ıyâlile G. 131/4
 bârın G. 330/5
 bârımdan G. 391/5
 bârını G. 120/2
 bârı G. 10/4, 21/3, 103/3,
 169/7, 276/4, 336/1,
 340/5, 350/1, 353/4,
 386/1, 396/2, 402/4,
 480/3, 529/2, Kt. 2/2,
 M. 30
 bârı G. 276/3, 479/5
 bârid G. 545/3
 barmağı G. 116/3
 barmağıla G. 106/2
 barmağın G. 430/5
 barmakların G. 105/3
 basar G. 280/4
 basdı K. 3/65, G. 311/2
 basduğunu G. 79/5, 538/4
 basdukları G. 431/4
 basdum G. 142/1, 537/5
 basîret G. 121/1
 basîretsüz G. 37/3, 296/2
 basît-i 'arz G. 344/2
 basmadum G. 171/5
 basmağa G. 499/2
 basup G. 301/2
 baş Mh. 5. 1/e, 5. 3/e, G.
 13/2, 15/1, 15/5, 35/5,
 93/4, 117/1, 159/1,
 200/5, 209/4, 210/1,
 231/4, 254/3, 264/4,
 295/4, 312/5, 315/1,
 363/4, 414/3, 460/3,
 465/5, 484/2, 484/2,
 488/4, M. 4
 başa G. 55/4, 387/3
 başdağı G. 517/3
 başdan G. 133/2, 222/6,
 290/5, 343/3
 başga G. 114/4
 başı G. 15/1, 171/2, 285/5,
 287/3, 360/5, 397/2,
 432/2, 522/4, 535/3
 başıdur G. 559/5, M. 6
 başın G. 43/3, 266/2, 298/2
 başına Tb. IV/4, Mh. 5. 3/d,
 G. 14/2, 39/4, 41/2,
 63/1, 64/4, 145/5, 239/2,
 274/3, 344/3, 382/3,
 423/3, 494/2, 553/7,
 başında G. 66/5, 100/1,
 222/6, 238/5, 361/2,
 438/5, N. 4/2, M. 4
 başından G. 362/3
 başını K. 2/26, T. 3. 2/c, G.
 470/1, 473/4
 başuniçün K. 3/75
 başka G. 456/2
 başladı G. 208/3, 233/3
 başlar G. 44/1, 137/2, 342/4,
 M. 28
 başlarına G. 2/4
 başlayal'dan G. 443/5
 başlu G. 189/4
 başludan G. 127/2
 başum Mh. 4. 5/d, G. 134/1,
 141/5, 223/2, 232/2,
 233/2, 287/5, 325/2,
 337/5, 546/2
 başuma G. 4/4, 11/2, 36/1,
 137/4, 349/1, 412/1,
 481/1, 507/1, M. 31
 başumçün G. 466/4
 başumda G. 309/4, 360/5
 başumı G. 184/3
 başumuzda G. 115/2
 başumun G. 394/2
 başumuz G. 289/4
 başumuza G. 498/4
 başun G. 485/4, 495/5,
 548/4
 başuna G. 20/1, 20/4, 313/4,
 336/2
 başunda G. 18/5
 başuniçün G. 411/2
 bâtl G. 37/2, 43/2, 75/4,
 323/3, 557/1
 bâtlâ G. 341/1
 bâtlun G. 246/1, 314/3
 bâtinun K. 3/42
 batmaduk G. 256/2
 baturdı G. 156/2
 bâ-vefâlar G. 323/1
 bây G. 552/2
 bayram G. 4/1, 4/2, 4/5,
 94/1, 110/2, 130/1,
 186/2
 bayramda G. 80/3
 bayramî G. 121/2
 bâz G. 189/2, 457/3
 bâzâra G. 470/5
 bâzârgâhında G. 385/2
 bâzâr-ı 'ışk G. 95/4
 bâzârı G. 88/2, 169/2, 386/4,
 504/4, 539/5
 bâzâr-ı belâğatde G. 58/6
 bâzâr-ı fenâda K. 3/25
 bâzâr-ı gülîstânda G. 230/4
 bâzâr-ı gamda G. 43/2,
 256/1, 503/2
 bâzâr-ı gamunda G. 248/4
 bâzâr-ı hüsn G. 297/3, 412/1
 bâzâr-ı kâmundan G. 420/4
 bâzâr-ı merhametde G.
 268/2
 bâzâr-ı vuslatundan G.
 238/2
 bâzârında G. 69/1
 bâzîçe-i 'ışkunda G. 8/2
 bâzîçesinde G. 363/4
 bâzîçeye G. 176/4
 bâz-i sepidüm Mh. 3. 5/e
 bâz-ı tab'umla G. 119/5
 be Mh. 7. 4/a, G. 28/4,
 154/1, 407/2
 bebegi G. 513/2
 bebre Mh. 2. 5/a
 bebr-i ebri G. 494/4
 be-cüş G. 215/1
 bed G. 91/4
 beddu'â G. 1/3
 bed-du'âmîle G. 246/1
 bedel K. 3/46, G. 513/5
 beden Mh. 5. 3/a
 bedende G. 66/4
 bedenden Tb. II/7, T. 2. 3/c,
 G. 196/5, 254/1

bedendür G. 129/1	59/5, 60/5, 61/5, 62/5,	254/5, 258/5, 259/5,
bedenlüye G. 142/3	63/5, 64/5, 65/6, 66/5,	260/5, 262/5, 263/5,
bedenüm Mh. 8. 2/b	67/5, 68/5, 69/5, 70/5,	264/5, 265/5, 266/5,
bed-gümân G. 498/3	72/5, 73/5, 74/5, 75/5,	267/5, 269/5, 270/5,
bed-hâh G. 485/5	78/7, 79/5, 80/5, 81/5,	271/5, 272/5, 273/5,
bed-hışâlünle G. 402/4	82/5, 84/5, 85/5, 86/5,	274/5, 276/5, 277/5,
bed-hû G. 62/2, 311/3,	87/5, 90/5, 91/5, 92/5,	278/5, 279/5, 280/5,
510/5	93/5, 94/5, 96/5, 99/5,	281/5, 286/5, 287/5,
bed-hûmun G. 277/1	100/5, 102/5, 104/5,	288/5, 289/5, 290/5,
bed-lehcesi G. 150/1	105/5, 106/5, 107/5,	291/5, 292/5, 293/5,
bedlige G. 170/5	108/5, 109/5, 110/5,	295/5, 296/5, 297/5,
bed-nâmlar G. 138/4	111/5, 112/5, 113/5,	298/5, 299/5, 301/5,
bedre G. 404/5	115/5, 116/5, 117/5,	303/5, 304/5, 305/5,
bedr-i cemâle K. 1/19	118/5, 119/5, 121/5,	306/5, 308/5, 309/5,
bedr-i tâm K. 2/15	124/5, 125/5, 126/5,	310/5, 312/5, 313/5,
be-gâyet Mh. 5. 5/e, G.	127/5, 128/5, 129/5,	314/5, 315/5, 316/5,
40/1, 142/3	130/5, 131/5, 135/5,	318/5, 319/5, 320/5,
beğ Mh. 3. 1/e, G. 419/1,	136/5, 139/5, 140/5,	321/5, 322/5, 323/5,
424/1	142/5, 145/5, 146/5,	324/5, 325/5, 326/5,
beğe Mü. 13	147/5, 148/5, 149/5,	327/5, 328/5, 329/5,
beğenmezler G. 194/5	150/5, 151/5, 152/5,	330/5, 331/5, 333/5,
beğenmezsin G. 15/2	153/7, 154/5, 158/5,	334/5, 335/5, 336/5,
beği G. 513/1	161/5, 162/5, 163/5,	338/5, 339/5, 340/5,
beğler G. 309/2, 384/2	164/5, 165/5, 166/5,	341/5, 342/5, 343/5,
beğlere G. 529/1	168/5, 169/7, 171/5,	344/5, 346/5, 347/5,
beğleri G. 536/1	172/5, 173/5, 174/5,	348/5, 349/5, 350/5,
beğligüm G. 469/1	175/5, 176/5, 177/4,	351/5, 352/5, 353/5,
beğüm G. 114/5, 161/3,	178/5, 179/5, 180/5,	354/5, 355/5, 356/5,
247/1, 444/3, 548/2,	181/5, 182/5, 183/5,	359/5, 360/5, 361/5,
Mü. 24	184/5, 185/5, 186/5,	362/5, 363/5, 364/5,
be-hey G. 49/1, 253/1,	187/5, 188/5, 189/5,	365/5, 366/5, 367/5,
290/1, 293/1, 401/1,	191/5, 192/4, 193/5,	368/5, 370/5, 371/5,
544/1	194/5, 195/7, 197/7,	372/5, 373/7, 375/5,
Behiştî K. 1/26, 2/49, 3/78,	198/5, 199/5, 200/5,	376/5, 380/5, 381/5,
Mh. 2. 5/d, 3. 5/d, 4.	201/5, 202/4, 203/5,	382/5, 383/5, 384/5,
5/d, 5. 5/b, 6. 5/d, 7. 5/d,	204/5, 205/5, 206/5,	385/5, 386/5, 387/5,
T. 1. 5/c, 2. 5/a, 3. 5/c,	207/5, 208/5, 210/5,	388/5, 389/5, 390/5,
G. 2/5, 3/5, 4/5, 5/5, 6/5,	211/5, 212/5, 213/5,	391/5, 393/5, 394/5,
7/5, 9/6, 10/5, 11/5,	214/5, 215/5, 216/5,	395/5, 396/5, 397/5,
12/5, 13/5, 14/5, 15/5,	217/5, 218/5, 219/5,	398/7, 400/5, 401/5,
16/5, 17/5, 18/5, 19/5,	220/5, 221/5, 223/5,	402/5, 403/5, 404/5,
20/5, 21/5, 22/5, 23/5,	224/5, 225/7, 226/7,	406/5, 407/5, 408/5,
24/5, 25/5, 26/5, 27/5,	227/5, 228/5, 229/5,	409/5, 410/5, 411/4,
28/5, 30/5, 31/5, 32/5,	230/5, 231/5, 234/5,	412/5, 413/5, 414/5,
35/5, 37/5, 38/5, 40/5,	235/5, 236/5, 237/5,	415/5, 416/5, 417/5,
41/5, 42/7, 44/5, 45/5,	238/5, 239/5, 240/5,	419/5, 420/5, 421/5,
47/5, 48/5, 49/5, 50/5,	242/5, 244/5, 245/1,	422/6, 423/5, 424/5,
51/5, 52/5, 53/5, 54/5,	247/5, 249/5, 250/5,	425/5, 426/5, 427/5,
55/5, 56/5, 57/5, 58/6,	251/5, 252/5, 253/5,	428/5, 429/5, 431/5,

- 432/5, 435/5, 436/5, 501/5, 516/5, 535/5, belâlar G. 148/5, Mü. 23
 437/5, 438/5, 439/5, 559/5, belâlarda G. 461/3
 440/5, 441/5, 443/5, Behiştîyâ Mh. 1. 5/d, G. belâna G. 202/4
 444/5, 445/5, 446/5, 138/5, 156/5, 209/5, belâsına G. 102/1
 447/5, 448/5, 449/5, 233/5, 256/5, 300/5, belâsından G. 10/5
 450/6, 451/5, 452/5, 302/5, 357/5, 405/5, belâsuz K. 3/39, G. 202/1,
 453/5, 455/5, 456/5, 418/5, 496/5, 203/1
 457/5, 458/5, 460/5, Behiştî'ye Mh. 8. 5/a, G. belâya G. 345/2, 524/4
 461/5, 462/5, 463/5, 9/5, 43/5, 77/5, 83/5, belâyı G. 412/1, 428/4
 464/5, 467/5, 468/5, 103/5, 114/5, 123/5, belî G. 56/5
 469/5, 470/5, 471/4, 137/5, 157/5, 159/5, belîğ G. 21/5
 472/5, 473/5, 474/5, 190/5, 222/7, 246/5, beline K. 3/66
 475/5, 477/5, 478/5, 248/5, 378/5, 392/5, belini G. 461/5
 479/8, 481/5, 482/5, 399/5, 465/5, 476/5, bellidür G. 398/3
 483/5, 484/6, 485/5, 513/5, belüm G. 10/4
 487/5, 488/5, 489/5, Behiştî'yem G. 98/5, 120/5, belün G. 290/3
 490/5, 491/5, 492/5, 196/5, 337/5, 358/5, belüne G. 376/3
 493/5, 494/5, 495/5, 374/5, 561/6, Mü. 9, bemz-i 'işretde G. 349/3
 497/5, 498/5, 499/5, Behiştî'yi G. 33/5, 76/5, ben K. 1/21, 2/5, Tb. VI/3,
 502/5, 504/5, 505/5, 83/5, 155/5, 369/5, Kt. 4/1, 5/2, Mr. 1. 2/c,
 506/5, 507/5, 508/5, 434/5, Mh. 2. 2/b, T. 2. 2/c, 2.
 509/5, 510/5, 511/5, Behiştî'yin G. 379/5, 3/b, 2. 3/d, 2. 4/d, G.
 512/5, 514/5, 515/5, Behiştî-sıfat G. 257/5, 8/3, 14/4, 15/1, 19/1,
 518/5, 519/5, 520/5, Behrâm G. 130/2, 19/4, 24/2, 27/2, 34/1,
 521/5, 522/5, 523/5, behre G. 253/5, 39/1, 39/3, 40/3, 46/2,
 524/5, 525/5, 526/5, behre-mend G. 45/4, 134/1, 53/2, 53/3, 61/4, 63/3,
 527/5, 528/5, 529/5, 211/5, 489/3, 64/3, 67/4, 69/2, 84/2,
 530/5, 531/5, 532/5, behresi G. 218/3, 84/3, 84/4, 91/2, 95/1,
 533/5, 534/5, 536/5, bekâ K. 3/83, G. 57/2, 102/4, 107/2, 110/4,
 537/5, 538/5, 539/5, bekâsı G. 257/1, 111/4, 117/2, 117/3,
 540/5, 541/5, 542/5, bekâsuz G. 140/5, 206/2, 127/4, 128/3, 138/1,
 543/5, 544/5, 545/5, beklemesse G. 309/5, 139/4, 144/2, 148/1,
 546/5, 547/5, 548/6, beklesün G. 58/3, 320/4, 150/4, 157/4, 178/1,
 549/5, 550/5, 551/5, belâ Mr. 1. 2/c, Mh. 2. 3/a, 179/4, 183/3, 184/4,
 552/7, 553/7, 554/5, 4. 5/d, 5. 4/b, G. 11/1, 186/1, 191/3, 195/2,
 555/5, 556/5, 557/5, 11/2, 14/2, 15/1, 34/4, 207/3, 208/4, 213/1,
 560/5, 561/5, 561/6, 90/4, 104/1, 233/2, 229/3, 234/1, 234/3,
 Mü. 1, 7, 9, 310/2, 354/1, 405/3, 242/1, 242/2, 244/1,
 Behiştî'den G. 36/5, 144/5, 408/2, 420/1, 420/4, 251/3, 252/2, 254/2,
 Behiştî'ne G. 132/5, 435/2, 460/4, 464/3, 257/4, 259/1, 261/1,
 Behiştî'nin G. 442/5, 520/3, 529/2, 539/5, 267/2, 269/3, 271/2,
 Behiştî'nün Tb. VI/7, G. 550/5, N. 4/2, Mü. 25, 273/3, 276/4, 279/3,
 1/5, 8/5, 29/5, 34/5, belâda Mh. 4. 1/e, 6. 2/b, G. 286/2, 287/5, 288/2,
 46/5, 71/5, 133/5, 160/5, 530/2, 294/1, 306/3, 311/4,
 167/5, 232/5, 241/5, belâdur G. 36/1, M. 12, 316/2, 316/3, 319/2,
 268/5, 284/5, 285/5, belâgat Mh. 7. 5/e, 250/5, 322/2, 324/2, 324/3,
 307/7, 311/7, 430/5, 293/5, 427/5, 487/5, 325/3, 326/4, 326/5,
 433/5, 459/5, 466/5, 493/5, 327/3, 327/5, 330/3,
 belâgatümüz G. 475/5, 332/3, 334/1, 334/3,

- 335/1, 335/5, 337/4, 337/5, 340/3, 344/2, 344/4, 346/5, 348/1, 352/2, 352/3, 352/4, 352/5, 357/5, 358/2, 358/3, 359/3, 360/3, 360/5, 361/4, 363/4, 364/1, 368/4, 369/2, 372/5, 374/1, 374/2, 374/3, 374/4, 374/5, 375/1, 375/2, 375/3, 375/4, 375/5, 379/1, 379/2, 379/4, 379/5, 380/5, 381/1, 381/2, 381/3, 381/4, 381/5, 384/4, 385/1, 385/2, 385/3, 385/4, 385/5, 386/1, 386/3, 386/4, 386/5, 387/3, 390/2, 391/2, 395/2, 395/5, 400/1, 404/1, 404/2, 404/3, 404/4, 404/5, 405/1, 405/2, 405/3, 405/4, 405/5, 412/1, 412/2, 412/3, 412/4, 412/5, 413/2, 414/1, 420/1, 420/2, 420/3, 420/4, 420/5, 422/4, 423/1, 423/3, 427/1, 427/2, 427/3, 427/4, 427/5, 429/1, 429/2, 429/3, 429/4, 429/5, 439/5, 440/3, 443/2, 446/5, 458/4, 460/5, 461/5, 468/2, 473/1, 474/3, 475/1, 476/4, 477/4, 478/2, 479/6, 480/5, 483/4, 483/5, 485/3, 488/1, 502/4, 502/5, 503/2, 503/4, 506/3, 510/1, 513/1, 515/1, 524/4, 526/5, 527/3, 528/1, 530/3, 532/3, 536/1, 540/5, 543/2, 543/4, 548/3, 550/1, 552/6, N. 8/3, M. 17, 19, 20, 24, Mü. 26
be-nâm G. 138/4
- bencileyin G. 25/2, 39/1, 63/5, 201/2, 208/2, 238/5, M. 25
bend G. 109/3, 133/2, 134/3, 153/7, 269/5, 312/5, 392/2
bende G. 15/3, 97/3, 239/2, 244/5, 249/4, 463/4
bende (köle) K. 2/25, T. 2. 5/a, G. 184/1, 233/1, 238/1, 250/3, 292/4, 391/2
bendeden G. 288/2, 547/4
bendegân-ı sîm G. 469/1
bende-i kemîneyüz G. 210/3
bende-i kemter G. 24/2
bendeler G. 130/2
bendemdür G. 429/2
benden Kt. 4/1, Mr. 1. 2/a, G. 28/1, 46/1, 123/3, 144/3, 217/4, 247/2, 254/2, 326/5, 342/4, 347/2, 362/5, 365/1, 371/2, 412/4, 420/5, 422/6, 441/2, 460/1, 483/2, 508/1, 520/4, 543/2, Mü. 3
benden (köle) 144/5, 416/2, 460/3
bendene G. 270/5, 557/2
bendeni G. 32/5, 68/5, 431/5
bendenün G. 543/4, 550/5
bendesî G. 133/1
bendesiyüz G. 281/2
bendeye G. 63/4, 415/1
bendeyem G. 308/3, M. 19
bend-i muhkemden G. 234/2
bend-i nâ-bedîd G. 77/1
bend-i zülfünden G. 355/5
benefşe Tb. III/3, G. 297/4, 368/3, 433/4
benem G. 108/4, 113/3, 125/3, 144/3, 515/2
bengi G. 399/4
beni Tb. IV/6, T. 2. 1/e, 3. 5/d, Mh. 2. 3/e, 7. 2/a, 7. 3/c, 8. 1/c, 8. 2/e, 8. 3/d, 8. 4/e, G. 5/1, 5/2, 6/4, 23/4, 71/3, 83/1, 85/2, 90/5, 102/1, 103/1, 106/2, 108/1, 117/4, 122/2, 130/2, 131/2, 140/2, 155/3, 172/1, 178/3, 179/1, 183/4, 186/2, 187/3, 213/1, 213/3, 217/2, 224/2, 233/4, 237/5, 243/1, 248/1, 259/2, 271/4, 273/1, 277/1, 281/1, 290/1, 292/4, 293/1, 301/2, 305/1, 309/5, 316/3, 335/2, 338/5, 341/4, 350/5, 356/5, 358/3, 360/3, 360/4, 371/2, 373/4, 376/4, 377/1, 378/2, 379/5, 382/2, 384/2, 386/3, 390/1, 394/1, 399/3, 402/3, 406/3, 424/3, 425/4, 430/3, 439/3, 440/1, 441/1, 457/4, 459/3, 467/2, 468/2, 472/1, 472/2, 489/3, 490/1, 498/4, 500/2, 512/5, 517/1, 534/3, 548/4, 558/4, Kt. 7/2, M. 9, 24, Mü. 12
benî G. 440/3, 508/2
benlerine G. 161/1
benlerün G. 545/1
bennâları G. 90/3
bensüz G. 196/2, 440/4
benüm K. 2/28, Mr. 1. 3/a, 1. 4/c, 1. 6/a, Mh. 2. 2/a, 3. 4/e, 8. 2/d, T. 2. 5/c, G. 4/4, 10/3, 28/2, 29/2, 30/1, 32/1, 40/4, 43/1, 50/3, 69/3, 69/4, 94/2, 107/3, 108/2, 108/3, 111/3, 117/1, 117/2, 120/1, 161/4, 178/1, 179/3, 187/1, 188/5, 217/1, 217/2, 241/3, 251/4, 261/4, 273/2, 280/2, 298/3, 298/5, 302/2, 309/4, 316/1, 316/2, 316/3, 316/4, 316/5, 319/1, 319/2,

- 319/3, 319/4, 319/5,
320/1, 320/2, 320/3,
320/4, 320/5, 321/1,
322/2, 322/3, 328/3,
333/4, 338/2, 341/2,
343/4, 349/1, 351/3,
353/4, 359/1, 359/2,
359/3, 359/4, 359/5,
364/4, 369/1, 384/2,
390/3, 391/4, 414/3,
425/2, 425/3, 460/2,
469/1, 478/4, 523/1,
537/4, 548/4, 556/3,
560/1, M. 13, 22, Mü. 8,
10
benümçün G. 389/1, 434/3,
550/2, N. 11/2
benümle Mr. 1. 1/a, G.
129/2, 170/2, 251/1,
304/2, 341/2, 472/3
benün G. 545/2
benzedem G. 300/4
benzedi G. 94/5
benzedügiyçün G. 42/2
benzedürdi G. 263/3
benzedürem G. 446/5, 473/1
benzemesin Mü. 20
benzemezüz G. 496/2
benzer K. 1/7, 3/65, 3/71, G.
2/5, 9/5, 41/1, 50/1,
59/1, 74/5, 80/4, 111/3,
133/4, 159/3, 170/2,
186/2, 187/2, 202/4,
221/2, 238/5, 258/5,
266/3, 281/2, 335/5,
367/5, 372/3, 384/3,
386/1, 395/1, 400/5,
403/5, 441/3, 452/4,
454/5, 501/4, 525/2,
525/5, 545/3
benzeri G. 474/1
benzerimiş G. 332/1
benzerse G. 349/1
benzersin G. 391/1, 391/2,
391/3, 391/4, 391/5,
410/1, 410/2, 410/3,
410/4, 410/5
benzetdi G. 79/5
benzetdüm G. 526/1, 526/2,
526/3, 526/4, 526/5
benzetmek G. 339/5
benzetmiş G. 224/5
benzi Tb. III/3, T. 3. 4/b, G.
189/1, 461/1
benzini G. 264/1
benzinün G. 551/3
benzüm G. 82/1, 97/4
benzümi G. 71/4, 335/5
benzümuz G. 535/2
ber G. 12/4, 285/4
berâber G. 73/2, 123/3,
162/2, 238/2
berâberce G. 472/3
berâtun G. 132/5
ber-bâd-ı sabâ G. 133/3
berbata G. 97/5
berbatı G. 97/5
ber-dâr G. 112/2, 236/4, m.
8
berd-i bî-emân G. 388/1
berf G. 121/2, 121/3
berfe G. 388/2
berf-i fenâ M. 37
berf-i şeyb G. 264/2
berg G. 252/1
bergi G. 45/3, 165/4, 371/3,
491/1
berg-i çenâr G. 417/2
berg-i dirâht G. 294/2
berg-i giyâhem G. 420/1
berg-i gül G. 76/3, 216/3,
551/5
berg-i gülden G. 265/4,
297/5, 329/3
berg-i güldür G. 13/1
berg-i güle G. 409/4
berg-i gül-i surha G. 286/3
berg-i güllerle G. 458/3
berg-i gülün G. 2/5
berg-i hazândur G. 150/2
berg-i kâha G. 197/5
berg-i teri K. 3/48
bergidür G. 133/3
bergine Tb. II/4
ber-hudâr M. 8
ber-hurdâr G. 46/4, 155/5
beri G. 309/2, 359/2, 380/2,
410/3, 434/1, 553/5, N.
11/1
berî G. 11/4, 361/1, 363/2
beriyyedür G. 309/2
berk G. 255/4, 270/3, 505/4
ber-karâr G. 477/1
ber-murâd K. 2/51, G. 69/1,
186/2
ber-rîhte G. 12/2
bersa' G. 237/1
berş Mh. 4. 2/b
berü G. 15/2, 24/1, 153/7,
109/4, 172/3, 197/6,
436/1, 443/2, 454/3,
474/5, 495/2
bes G. 318/3, 425/5
beslemiş G. 387/5
beslersin G. 370/1, 370/2,
370/3, 370/4, 370/5
besleyem K. 3/6
beş G. 86/4, 232/5, 407/1,
417/2, 430/5, M. 33
beşer K. 2/8
beter G. 86/4
beterdür G. 27/3, 417/2
beyâbân K. 3/27, G. 227/2
beyâbânından G. 383/4
beyân T. 3. 2/e, G. 246/2,
311/1, 354/3, N. 6/3
beyânda G. 348/3
beyti K. 3/7, 3/79, Tb. V/6,
G. 232/5, 244/5, 258/5
beyt-i ma'mûrun G. 276/5,
419/5
beytini G. 129/4, 239/5,
496/5
bezl G. 534/5
bezm G. 16/1, 128/1, 255/2,
292/5, 434/4, 501/4
bezmde G. 440/4
bezme G. 13/3, 35/3, 42/3,
154/5, 177/4, 194/3,
412/5, 538/1, 543/3,
560/5
bezmgâh G. 358/4
bezmgâha G. 278/2
bezmgâh-ı câna G. 235/3
bezmgâh-ı lutfuna T. 2. 3/b

- bezmgâhında G. 217/1
 bezmgâhum G. 514/1
 bezmî Mh. 2. 3/c, G. 499/5
 bezm-i bâğa G. 36/3
 bezm-i belâda G. 196/2, 277/3
 bezm-i belâdur G. 97/5
 bezm-i cân-bahşuna Mh. 8. 4/b
 bezm-i cihânda G. 163/4
 bezm-i çemende G. 153/4, 181/1, 238/4, 239/4, 541/1
 bezm-i ezelde K. 2/38, G. 209/2, 250/3
 bezm-i ezelün G. 541/4
 bezm-i fenâda G. 163/1
 bezm-i gülde G. 40/4, 168/1
 bezm-i gülşende G. 461/4, M. 27
 bezm-i gülşene G. 300/3
 bezm-i gülzâr G. 454/3
 bezm-i gülzâra G. 87/2
 bezm-i gamda G. 130/1
 bezm-i gamunda G. 215/1
 bezm-i hâsda G. 414/2
 bezm-i havâs G. 156/5
 bezm-i hüsnün G. 240/1
 bezm-i 'ışkun G. 50/3
 bezm-i 'ışkunda G. 22/4, 50/1, 53/3, 146/3
 bezm-i mahabbet G. 559/5
 bezm-i mahabbetde G. 22/3, 270/5
 bezm-i peymân G. 164/3
 bezm-i rakîbe Mh. 7. 3/a
 bezm-i safâdan G. 30/4
 bezm-i sühanda G. 427/5
 bezm-i şerâb G. 223/3
 bezm-i şecâ'atünde K. 2/44
 bezm-i şevkunda G. 19/3, 225/4, 226/4
 bezm-i 'uşşâka G. 537/5
 bezm-i visâl G. 338/5, 395/4
 bezm-i visâlünde G. 152/1, 420/2
 bezm-i vuslatda G. 377/2
 bezm-i vücûda G. 74/3, 508/4
 bezmin G. 515/5, 522/5
 bezminde G. 34/4, 225/5, 226/5, 374/5, 460/4, 537/3, N. 4/2
 bezmine Mh. 4. 5/a, G. 288/1, N. 2/1
 bezmümüz Mh. 6. 1/d
 bezmümüze G. 492/2
 bezmün G. 437/3
 bezmünde G. 8/5, 68/5, 394/2, 541/5
 bezmüne K. 1/29
 bınar G. 455/2
 bırağup G. 379/4
 bıragursam G. 553/3
 bırak G. 246/3
 bî-aded G. 371/3
 bî-bahâ G. 152/2
 bî-bâk G. 10/5
 bî-bâr G. 529/4
 bî-bedel G. 1/2
 bî-bekâ G. 265/1
 bî-ceng K. 3/55
 bî-çâre G. 110/1, N. 4/3
 bî-çâreler G. 142/4
 bî-çâreyi G. 305/5
 bî-dâr G. 133/5
 bîdâr kon ez-hâb-ı hevâ dîde-i mâ-râ K. 1/1
 bîdârlıgda N. 8/2
 bî-dil G. 208/2
 bî-dil-ber Mr. 2. 1/a
 bî-dile G. 334/5
 bî-edeblikdür G. 27/1
 bî-gâh G. 485/3
 bîgâne G. 265/1
 bîgâneden G. 508/1
 bîgânedür G. 153/1
 bî-gam G. 336/1
 bîh G. 73/3
 bî-haberdür G. 111/2
 bî-had G. 68/4
 Bihamdillâh G. 374/2, 537/5
 bihâr-ı 'ışkuna G. 71/1
 bihâr-ı eşk-i 'âşıkdan G. 549/4
 bihden G. 140/1
 bihîn G. 480/2
 bî-hisâb G. 34/1
 bî-hod K. 1/30, G. 250/2
 bî-hûde G. 240/2, 256/4, 416/3, Mü. 3
 bî-idrâk G. 370/2
 bî-ihtiyâr G. 357/1
 bî-kıyâs G. 212/1
 bîkr K. 3/6
 bîkrdür G. 266/3
 bîkre G. 449/2
 bîkr-i hayâle G. 212/5
 bîkr-i ma'nâlar G. 416/5
 bîkr-i mey G. 353/3
 bîkr-i meyden G. 336/4
 bîkriken G. 221/5
 bil K. 3/31, Tb. V/4, Mr. 1. 3/a, Mh. 6. 4/c, 7. 4/e, T. 1. 2/e, G. 9/3, 50/3, 112/2, 355/3, 359/5, 479/7, 547/1, Kt. 2/1
 bilâdında G. 539/5
 bildi G. 189/4
 bildigüm K. 2/5
 bildigün Kt. 2/1
 bildüm G. 65/3, 125/5, 217/4, 234/1, 259/3, 286/2, 361/4, 524/4
 bildün G. 294/4, 391/2
 bildünüz Kt. 1/1, 1/3, 1/5, 1/7
 bildür G. 102/4, 149/4
 bildürüp Mr. 1. 1/d, 1. 2/d, 1. 3/d, 1. 4/d, 1. 5/d, 1. 6/d, 1. 7/d
 bile G. 38/5, 293/3, 429/3, 453/1, 557/5
 bilem Mh. 8. 4/b
 bilen G. 462/2
 bî-lenger M. 1
 bilenler G. 497/3
 bilermiş G. 483/3
 bilesin G. 28/3
 bileydi G. 532/1
 bileydüm Tb. II/3, G. 103/3
 bilgil Mr. 1. 7/c
 bilimez G. 389/5
 bilinürsen Mh. 4. 2/d
 billâh G. 329/3, 380/3, 482/3

- billâhi G. 25/4, 169/4, 170/3, 230/5, 387/5, 401/4, 424/5, 490/1, 506/5
 bilmedi G. 471/1
 bilmedigün Kt. 2/1
 bilmediler G. 366/5
 bilmek Mh. 6. 4/c, G. 406/2
 bilmem G. 357/5
 bilmese K. 2/12
 bilmeyen G. 140/2
 bilmeyevüz G. 275/4
 bilmez G. 50/5, 150/4, 199/1, 199/2, 199/3, 199/4, 199/5, 209/2, 229/3, 240/5, 267/3, 486/3, 538/4, 545/5, Mü. 10
 bilmezdi G. 399/4
 bilmezdim G. 217/4
 bilmezem G. 63/3, 88/5, 102/4, 161/5, 169/4, 322/1, 350/2, 422/2, 468/1, 535/5, Mü. 8
 bilmezmiş G. 79/5
 bilmezsin G. 14/1, 461/1
 bilmezler M. 13
 bilmezleri G. 490/2
 bilmezlige G. 250/3
 bilmezmiş G. 392/2
 bilmezsin G. 407/2, 407/5
 bilmiş G. 352/2
 bilse G. 19/4
 bilsek G. 544/4
 bilsem Tb. VI/3, G. 367/5
 bilsün G. 75/5, 199/3, 296/2, 506/3
 bilün Tb. IV/3, G. 212/3, 464/4
 bilüp G. 151/3, 335/3
 bilür K. 3/81, T. 2. 5/e, G. 18/2, 124/2, 144/1, 144/2, 144/3, 144/4, 144/5, 160/3, 215/3, 283/4, 287/1, 303/5, 340/4, 432/1
 bilürdi G. 302/1
 bilürem G. 528/1
 bilürin G. 14/4, 315/1
 bilürlerken G. 250/4
 bilürsin G. 124/5, 268/4
 bilürüz Mr. 1. 5/b
 bîm G. 339/1
 bîmâr G. 46/2, 482/2
 bîmâra G. 166/5
 bîmâr-ı 'ışk G. 179/3
 bîmârı G. 169/7, 348/1
 bîmârını G. 415/2
 bîmâriyem G. 324/4
 bî-mecâlem G. 385/1, 515/2
 bî-menzilidüm G. 8/4
 bî-meze G. 145/3
 bî-mezedür G. 109/4
 bin K. 2/21, 2/47, 3/2, 3/3, 3/15, 3/19, 3/49, 3/72, 3/83, Mr. 1. 2/b, Mh. 2. 4/c, T. 1. 4/e, G. 11/5, 117/1, 127/2, 158/4, 204/4, 208/1, 208/2, 209/4, 219/4, 288/2, 299/4, 313/2, 323/1, 333/5, 413/4, 413/5, 419/4, 449/5, 451/5, 460/2, 496/2, 524/2, 544/2, 556/2, M. 4, 24
 binâ K. 1/2, Tb. III/1, G. 10/3, 213/5
 bî-namâz G. 189/3
 bî-namâzlık G. 251/3
 bînâsına Kt. 5/1
 bînâsını G. 106/4, 197/4
 bînâsının G. 214/3
 bînâ-yı 'ışk G. 214/3
 bînâ-yı zühdi G. 90/3
 binde K. 3/3
 bindükce K. 3/68
 biner G. 370/4
 bî-nevâ G. 13/5
 bî-nevâlaruz G. 209/4
 bini G. 286/3, 554/1
 bî-nihâye G. 411/4
 bî-niyâzlık G. 251/5
 binsen Mü. 27
 bî-pâ K. 1/29
 bir K. 1/10, 1/13, 1/21, 1/29, 1/31, 2/6, 2/19, 2/23, 2/28, 2/32, 2/33, 3/6, 3/7, 3/8, 3/9, 3/11, 3/27, 3/43, 3/72, 3/78, 3/79, 3/80, Tb. I/1, II/3, II/4, II/6, IV/1, V/2, Mr. 1. 6/a, 1. 6/b, 1. 6/c, 2. 1/a, 2. 1/b, Mh. 1. 2/c, 2. 1/d, 2. 2/e, 2. 3/e, 2. 4/c, 2. 5/b, 2. 5/e, 4. 1/c, 4. 5/d, 5. 1/a, 5. 2/d, 5. 2/e, 5. 3/e, 5. 4/a, 6. 2/d, 6. 5/e, 7. 2/d, T. 2. 3/e, 3. 5/b, G. 2/3, 3/2, 4/2, 5/2, 6/5, 7/1, 9/2, 9/3, 10/1, 12/4, 12/5, 13/3, 13/5, 15/1, 15/2, 16/2, 16/3, 18/5, 19/3, 19/5, 22/2, 23/1, 25/2, 25/3, 25/4, 26/4, 28/5, 29/2, 29/3, 30/2, 31/1, 31/3, 32/3, 35/2, 36/5, 37/3, 38/1, 39/2, 40/2, 41/1, 42/7, 43/1, 44/2, 47/2, 48/3, 51/1, 53/5, 54/4, 54/5, 55/3, 59/3, 60/1, 60/3, 62/4, 64/4, 65/6, 66/2, 66/3, 67/1, 67/2, 72/2, 72/4, 74/1, 74/2, 77/1, 78/7, 79/4, 80/2, 81/1, 81/3, 82/2, 83/5, 84/3, 84/5, 86/1, 86/2, 87/4, 87/5, 89/4, 90/1, 91/1, 91/2, 92/3, 93/4, 93/5, 94/1, 94/3, 94/4, 94/5, 95/1, 95/2, 95/3, 96/5, 97/1, 97/2, 97/3, 97/4, 99/4, 100/1, 100/2, 103/4, 105/2, 105/3, 105/4, 107/3, 107/4, 109/1, 109/3, 113/3, 114/1, 114/4, 116/5, 117/2, 119/1, 124/5, 125/3, 126/3, 127/1, 127/3, 129/5, 130/3, 132/2, 133/1, 133/2, 134/2, 136/1, 136/2, 136/3, 136/5, 144/3, 144/4, 147/1, 147/3, 148/1, 148/2, 149/1, 149/3, 149/4, 150/3, 150/4, 152/1, 152/2, 152/3,

154/4,	156/1,	158/4,	316/4,	316/5,	319/1,	498/2,	498/4,	500/5,
158/5,	160/1,	160/2,	320/1,	320/2,	320/5,	501/1,	503/1,	503/2,
160/3,	160/4,	162/4,	321/5,	323/1,	323/2,	503/5,	505/1,	506/3,
163/2,	164/1,	167/2,	323/4,	324/1,	324/5,	508/2,	513/1,	513/3,
169/7,	171/5,	172/4,	326/1,	327/1,	330/2,	514/2,	514/4,	517/3,
174/2,	175/4,	176/3,	333/4,	335/1,	335/2,	519/3,	519/4,	520/2,
178/4,	183/1,	184/1,	335/4,	337/3,	341/2,	520/4,	520/5,	523/3,
184/4,	185/4,	185/5,	341/4,	342/2,	343/3,	524/1,	524/2,	524/3,
187/5,	188/5,	189/5,	344/1,	344/4,	344/5,	524/4,	524/5,	525/3,
190/2,	191/1,	191/5,	346/1,	346/2,	352/3,	525/4,	526/2,	528/2,
193/3,	194/2,	194/5,	354/2,	354/5,	358/4,	530/1,	530/3,	531/4,
195/2,	196/3,	200/1,	360/4,	361/2,	361/4,	532/2,	532/3,	533/1,
200/4,	201/2,	201/4,	362/4,	363/5,	364/5,	533/3,	533/5,	534/1,
203/2,	206/3,	206/3,	365/1,	366/2,	367/3,	536/2,	536/4,	537/2,
206/4,	207/2,	208/2,	368/1,	368/5,	372/4,	537/3,	538/3,	539/3,
208/4,	209/4,	210/3,	372/5,	373/2,	374/1,	540/3,	541/4,	541/5,
211/1,	212/2,	212/3,	375/4,	376/5,	379/1,	542/3,	543/1,	544/2,
212/5,	213/2,	215/5,	380/1,	380/5,	382/4,	545/1,	545/5,	546/4,
216/1,	217/1,	217/3,	382/5,	383/5,	385/5,	546/5,	549/2,	550/2,
217/5,	219/2,	219/4,	386/1,	386/5,	387/4,	550/4,	552/1,	552/2,
220/2,	220/3,	220/4,	388/5,	389/3,	390/1,	553/7,	555/2,	556/2,
222/1,	224/1,	226/1,	390/3,	393/2,	394/4,	558/4,	560/1,	560/4, Kt.
227/1,	228/4,	228/5,	396/5,	399/3,	400/4,	4/1, 5/1, N. 4/2,	4/3, 6/1,	
230/1,	231/1,	231/2,	401/1,	401/4,	403/4,	7/2, 11/2, M. 1,	3, 5, 6,	
231/4,	231/5,	233/3,	404/2,	405/1,	406/1,	10, 12, 18, 35, Mü. 1,	6,	
234/5,	235/3,	237/4,	406/5,	407/1,	412/1,	13, 22, 25		
237/5,	238/1,	238/3,	414/1,	415/4,	415/5,	bir bir G. 171/3,	304/3,	
241/2,	241/3,	242/5,	418/1,	418/2,	418/4,	307/4,	354/3,	457/5,
248/1,	248/5,	252/1,	418/5,	422/4,	422/5,	470/1,	493/5	
252/2,	252/5,	255/2,	423/1,	423/2,	425/3,	biraz G. 119/3,	128/2,	260/2
256/3,	256/5,	261/1,	424/1,	427/1,	429/3,	birbirine G. 57/3		
262/3,	264/5,	266/2,	429/5,	434/5,	436/3,	birde G. 338/2		
266/3,	269/3,	269/3,	438/3,	438/4,	442/2,	birdür Mh. 5. 1/b, G. 234/4,		
269/4,	270/2,	270/5,	444/1,	444/5,	446/3,	birebirdür G. 107/2		
272/5,	273/1,	274/4,	448/1,	450/3,	450/6,	bî-renc K. 3/39		
276/2,	279/1,	281/1,	451/4,	451/5,	453/4,	birer G. 210/4,	283/1,	456/2
281/2,	283/1,	285/4,	455/3,	456/3,	456/4,	bî-resm G. 407/4		
286/3,	287/1,	287/4,	459/1,	459/2,	459/3,	birez T. 3. 2/c		
287/5,	288/2,	289/1,	461/5,	462/5,	462/5,	birgün G. 457/2		
289/2,	291/5,	292/4,	463/3,	463/5,	465/2,	birî K. 2/40,	3/10,	G. 5/2,
293/4,	294/3,	294/5,	466/5,	467/4,	470/2,	39/5,	146/4,	149/1,
296/5,	297/4,	299/3,	471/4,	474/1,	474/3,	164/1,	181/2,	266/3,
299/4,	299/5,	301/2,	477/5,	478/5,	479/1,	277/3,	439/2,	Kt. 1/4,
301/4,	303/3,	304/2,	480/1,	484/1,	486/1,	1/6, 1/8, Mü. 20		
305/2,	305/3,	306/1,	486/4,	486/5,	487/3,	biricük G. 87/2,	347/5,	
306/2,	308/3,	309/5,	490/2,	490/3,	491/1,	544/1		
312/1,	312/2,	312/5,	491/2,	491/3,	492/4,	birimüz Mh. 4. 1/c, G. 210/4		
313/2,	313/3,	313/5,	493/4,	495/4,	495/5,	birin K. 3/3,	G. 93/2,	419/5,
314/2,	315/4,	316/3,	496/2,	496/3,	497/4,	Kt. 1/2		

- birine G. 439/2, Mü. 20
 birini Kt. 1/2
 birinün G. 136/3
 birisi K. 3/11, G. 81/1,
 102/3, 150/4, 365/5,
 436/3, Kt. 1/4, 1/6, 1/8,
 6/1
 birisin Kt. 4/2
 birkaç G. 214/4, 217/4,
 413/2, 490/3
 birle G. 197/4, 495/1, N.
 6/1, 6/3
 birlek 394/4
 birlige G. 180/1
 birlik G. 234/4
 birlikde K. 2/45
 bîrûn G. 45/2
 bîryân G. 41/5, 515/4
 bîryânına G. 42/5
 bî-ser K. 1/29
 bî-sâhilidüm G. 8/1
 bî-sebeb G. 355/5
 bî-serün G. 387/3
 bî-şekk Tb. V/6
 bister G. 362/2
 Bîsütûn G. 100/2, 111/3,
 398/5
 bîsütûnunda G. 391/2
 bîşesin Mh. 7. 5/e
 bî-tâkat G. 529/4
 bî-tâkatidüm G. 284/2
 bitdüm G. 420/1
 biter G. 438/3, Mü. 23
 bitmiş Mh. 2. 3/a
 bi't-tamâm G. 17/3
 bitürmez G. 436/4
 bî-vefâ G. 25/1, 93/3, 125/5,
 520/5
 biz Mh. 6. 4/d, G. 67/1,
 193/1, 193/2, 193/3,
 193/4, 193/5, 197/1,
 197/4, 197/6, 197/7,
 200/2, 200/3, 200/5,
 204/2, 209/2, 210/5,
 211/1, 211/2, 211/4,
 211/5, 223/4, 256/4,
 270/2, 274/3, 275/4,
 303/3, 305/3, 318/2,
 365/3, 376/1, 442/3,
 455/3, 469/5, 490/2,
 499/2, 521/5, N. 3/1
 bîzâr Mr. 1. 4/c, G. 53/4,
 365/4
 bizde Mr. 1. 5/b
 bizden T. 3. 2/d, G. 17/4,
 33/4, 357/3, 536/5,
 539/2, 556/5
 bize Mh. 4. 1/a, G. 12/5,
 82/4, 109/2, 136/5,
 172/1, 180/2, 182/3,
 193/3, 197/4, 198/3,
 210/2, 210/5, 264/2,
 274/3, 303/3, 318/3,
 332/2, 376/1, 455/3,
 477/3, 499/3, 544/5, N.
 9/1, Mü. 21
 bî-zevk G. 255/5
 bizi K. 1/4, Mh. 4. 1/d, 4.
 2/a, 4. 2/e, G. 9/1, 9/3,
 139/1, 193/3, 197/3,
 200/4, 209/2, 260/4,
 289/3, 376/1, 469/3,
 470/2, 558/2, N. 6/1, M.
 3
 bî-ziyâ G. 325/1
 bizüm Mh. 6. 1/a, 6. 1/b, 6.
 1/c, 6. 1/d, 6. 1/e, 6. 2/e,
 6. 3/e, 6. 4/e, 6. 5/e, G.
 82/3, 97/2, 109/2, 182/2,
 192/3, 209/3, 365/3,
 388/3, 469/5, 470/3,
 475/5, 541/4
 bizümle G. 26/4, 164/3,
 180/1
 bizüz G. 350/3
 boğarlar G. 135/3
 boğarlardı G. 5/2
 boğdı G. 33/5
 boğılur M. 8
 bol G. 512/2
 borcu G. 77/5
 bostân-ı 'âlemde G. 460/5
 bostân-ı 'ışka G. 138/3
 boş G. 215/2
 boşanur G. 218/2
 boy G. 227/1, 442/4
 boyı G. 324/1
 boynına G. 135/3, 302/2
 boynuma G. 412/2
 boynun G. 129/4, 505/5
 boynuna Tb. I/5
 boynunda G. 77/5, 255/4
 boynunu Tb. III/3
 boyun G. 91/1, 176/1,
 504/1, 553/2
 boyunla G. 199/4
 bozdı G. 119/3, 388/11
 böğürdür G. 107/3
 böldürmezsın G. 377/5
 bölük G. 193/3
 bölükde G. 82/3
 bölüğe G. 252/5
 böyle K. 3/4, Tb. II/1, Mh.
 7. 1/e, 8. 3/e, G. 18/1,
 58/5, 141/1, 243/1,
 283/2, 319/4, 452/1,
 471/1, 508/3, Mü. 16
 bre G. 466/4, 512/1
 bu K. 1/16, 1/25, 2/7, 2/16,
 2/28, 2/31, 2/33, 3/1,
 3/6, 3/27, 3/39, 3/41,
 3/43, 3/49, Tb. I/4, III/3,
 III/4, III/7, V/1, V/6,
 VI/1, VI/3, VI/6, VI/7,
 Mr. 1. 3/c, Mh. 1. 4/b, 2.
 2/c, 2. 3/b, 2. 3/c, 3. 1/b,
 6. 5/c, 7. 5/d, 8. 1/c, T.
 1. 5/c, 3. 5/c, G. 3/2,
 4/5, 5/3, 9/2, 11/2, 18/2,
 19/3, 31/3, 33/1, 40/1,
 42/4, 49/1, 51/3, 57/2,
 58/4, 64/2, 73/5, 79/3,
 80/1, 83/1, 85/2, 86/2,
 87/3, 87/5, 89/3, 94/5,
 98/4, 98/5, 99/2, 100/4,
 103/4, 106/1, 109/1,
 110/4, 112/2, 114/5,
 120/5, 121/3, 123/3,
 124/5, 125/4, 126/5,
 127/2, 127/5, 129/1,
 139/1, 141/1, 142/1,
 142/4, 144/1, 147/4,
 151/4, 154/1, 154/3,
 154/4, 157/4, 157/5,
 159/1, 160/5, 165/5,
 170/1, 178/3, 179/5,
 180/4, 182/1, 182/3,

- 187/3, 188/1, 190/1, 463/2, 463/4, 464/3, bulasın K. 3/30, G. 254/3,
 192/3, 192/4, 194/3, 465/3, 470/5, 472/1, 522/4
 194/4, 196/4, 197/2, 479/3, 484/4, 487/5, bulaşmaz Mh. 5. 2/b
 199/2, 199/5, 200/3, 491/1, 496/5, 497/1, buldı Mh. 1. 3/c, K. 2/38, G.
 200/4, 201/5, 202/4, 497/2, 497/3, 505/5, 81/3, 349/5, 392/1,
 203/4, 206/2, 206/3, 506/2, 508/4, 508/5, 461/2
 206/4, 222/1, 224/1, 508/5, 509/2, 513/1, bulduğı G. 146/4, 558/3
 227/2, 227/2, 227/4, 517/4, 518/3, 519/1, buldu G. 52/4
 231/1, 232/5, 233/1, 520/3, 523/1, 530/1, bulduğın G. 506/4
 233/2, 237/4, 241/4, 531/1, 531/5, 532/5, bulduğum G. 342/4
 241/5, 244/3, 244/4, 533/5, 536/2, 537/2, bulduğun G. 420/5
 248/4, 249/2, 253/4, 537/3, 538/1, 543/5, bulduğunuz G. 255/3
 255/3, 256/4, 257/4, 546/3, 551/4, 552/3, bulduk G. 246/4, 544/3
 259/2, 259/5, 260/1, 552/6, 560/5, 561/4, buldukları G. 168/5
 260/2, 261/1, 261/5, 561/5, Kt. 1/1, 1/3, 1/5, buldum G. 247/2, 381/5
 262/2, 268/3, 268/4, 1/7, 1/8, N. 9/2, M. 9, buldurmazsın G. 377/4
 270/1, 271/4, 272/5, 10, 13, bulımaz G. 17/5
 277/1, 277/4, 277/5, Bû-Alî Sînâ G. 19/4 bulına G. 475/3
 278/1, 278/2, 287/2, bucağında Mü. 10 bulmadan G. 144/4
 287/4, 288/5, 290/2, budağı G. 427/2 bulmadum G. 372/4, 414/1,
 295/3, 295/5, 298/2, budağına G. 465/1, 466/1 536/1
 300/5, 301/1, 301/5, bûd-ı mevzûna G. 17/5 bulmağa G. 438/1, 451/4,
 302/4, 304/4, 310/3, budur K. 1/24, 1/29, 2/48, 542/3
 311/2, 312/5, 316/5, 2/5, 3/13, G. 33/2, 35/4, bulmağıçün G. 26/3
 319/5, 322/2, 325/3, 38/1, 63/4, 76/5, 111/1, bulmaya K. 1/30, 2/30, 3/28,
 326/3, 326/4, 328/2, 111/2, 111/3, 111/4, G. 329/4, 340/3, 457/5,
 330/2, 332/3, 335/5, 111/5, 151/1, 238/3, 520/5
 337/2, 344/2, 346/5, 249/5, 263/1, 265/4, bulmaz G. 532/1
 347/3, 348/4, 348/5, 301/5, 402/2, 433/1, bulmış Mh. 6. 1/e, 545/5
 349/1, 349/5, 355/5, 520/5 bulmışa G. 45/1
 358/5, 359/3, 361/3, bugün K. 1/30, 3/34, 3/58, bulmışam G. 27/5
 362/1, 362/5, 364/4, Mr. 1. 2/c, Mh. 6. 1/b, bulmışdur G. 97/4
 365/5, 367/2, 367/5, G. 93/2, 129/4, 202/3, bulsa K. 2/11, G. 50/1,
 368/4, 368/5, 369/1, 230/1, 251/1, 266/2, 203/2, 259/4, 510/5
 369/3, 371/1, 371/4, 277/5, 293/4, 303/3, bulsalar G. 54/1
 373/1, 375/4, 378/3, 317/5, 327/1, 358/1, bulsalar G. 5/2
 379/4, 381/4, 385/1, 380/5, 396/2, 403/4, bulsam G. 266/2, 269/3,
 388/5, 390/2, 392/1, 405/5, 429/5, 466/4, 301/4, 342/1, 342/2,
 392/2, 393/1, 397/5, 506/3, 523/4, 527/5, 351/4, 386/1, 448/3
 399/3, 406/5, 407/1, 549/3 bulsun K. 2/26, T. 3. 4/a
 407/2, 407/5, 409/3, buğz G. 85/5 buluna G. 453/4
 416/2, 417/3, 420/4, buhrânımızdan Mh. 6. 2/d bulunca Mr. 1. 1/a
 424/3, 425/1, 426/4, buk'a-i imkân K. 3/58 bulunma K. 3/28
 433/1, 433/1, 433/2, bula K. 2/51 bulunmasun G. 277/3
 433/3, 433/4, 433/5, bulam G. 259/4, 463/4 bulunmaya G. 464/5
 434/1, 435/2, 435/2, bulan G. 151/5, 557/4 bulunmaz Mh. 7. 1/a
 439/3, 440/1, 440/3, bulandurdun G. 290/5 bulunmazsa G. 246/5
 441/1, 444/2, 444/4, bulanmaz G. 294/1 bulunur G. 371/5, 486/5
 444/5, 454/4, 463/1, bulup G. 102/4, 298/2

- bulupdur T. 1. 4/c
 bulur K. 3/23, 3/30, G. 70/1, 349/4
 bulurdı K. 3/16
 bulurlarsa G. 472/2
 bulursam Mr. 1. 6/c, G. 316/4, 448/2
 bulursun G. 197/6
 buluşsam G. 462/1
 bulut G. 20/4
 bûm G. 331/4
 bûm-ı melâl G. 305/5
 bûm-ı şûma K. 2/29
 bun K. 2/49, G. 306/3
 buna G. 349/1
 bunca Mh. 6. 2/b, G. 74/1, 260/5, 401/2, 432/5, 488/5, M. 7, 9
 buncadan G. 370/4
 buncalayın G. 504/4
 bunda Mh. 6. 5/a, K. 3/25, G. 62/5, 249/5, 341/5, M. 7, 9
 bundan Tb. VI/2, G. 25/4, 235/2, 414/1, 414/2
 bundandur G. 303/4
 bunı G. 2/2, 506/3, 532/1, 556/4
 bunlar G. 4/3, 272/1
 bunları G. 244/1
 bunların G. 49/3, Kt. 2/2
 bunu G. 125/5, 234/1
 bunun G. 155/3
 bunun G. 5/5, 275/1, 386/4, 469/3
 burada G. 157/3
 buradan K. 3/50
 Burâk-ı âh-ı dil G. 227/3
 Burâk-ı sa'âdetün K. 2/35
 burc-ı dilden G. 400/3
 burc-ı eflâk-ı belâgatde G. 504/5
 burc-ı felekde K. 3/67
 burc-ı hevâda K. 2/15
 burc-ı şerefde G. 363/1
 burc-ı tecerrüdde G. 131/4
 burcına G. 301/3, 366/1
 burdı G. 170/2
 burdun G. 57/4
 burnağıdur G. 350/2
 burnı G. 46/3, 504/3
 burnuma G. 10/1
 burnun G. 256/3
 bûs G. 350/4
 bûse G. 77/5, 80/2, 93/4, 229/5, 283/5
 bûse-i la'li G. 419/3
 bûse-i la'lün G. 195/7
 bûseni G. 386/4
 bûseni G. 285/2, 445/3
 bûsesin G. 382/2, 462/1
 bûseye G. 4/5, 480/3, 502/5
 bûs-ı kenâre G. 35/4
 bûstân G. 123/1
 bustân-ı belâ G. 171/1
 bûy K. 3/16, G. 407/5
 bûy-ı G. 466/1
 bûy-ı cân G. 380/2
 bûy-ı cânândan G. 123/5
 bûy-ı cismün G. 242/3
 bûy-ı cür'adan G. 428/2
 bûy-ı gül-i vaslunda G. 284/2
 bûy-ı hoş K. 3/14
 bûy-ı kebâb G. 41/5
 bûy-ı pirâhen G. 195/4
 bûy-ı terahhum G. 424/4
 bûyın G. 147/5, 399/2
 bûyını Mü. 12
 buyımiş G. 405/1
 buyur G. 50/4, 419/4
 buyurdun G. 57/3
 buyurursa G. 423/2
 bûdalâ G. 486/5
 bûhtân G. 186/3, 204/2, 393/5, Mü. 12
 bûhtândur G. 178/3
 bükâ Tb. V/2, G. 306/3
 bükdi Tb. III/3
 bükdü G. 150/3, 523/4
 bükmeğiçün G. 12/4
 bükmez G. 10/4
 büküldi G. 488/3
 bükülmüş G. 226/1
 bükülüp G. 141/4
 büküp G. 248/1, 284/1
 bûlbül T. 3. 1/d, G. 3/4, 6/4, 40/3, 40/4, 75/1, 118/2, 123/2, 148/4, 153/4, 175/1, 193/1, 194/4, 202/4, 221/5, 224/3, 237/2, 280/3, 286/3, 311/1, 320/2, 344/4, 356/5, 358/2, 395/3, 433/4, 443/3, 449/4, 512/3, 541/1, N. 4/3, Mü. 23
 bûlbüle G. 230/1
 bûlbüle (kadeh) G. 541/4
 bûlbülem G. 321/5
 bûlbülü K. 1/17, 3/35, G. 242/5, 243/1, 250/5, 297/1, 457/3
 bûlbül-i bağ-ı melekût G. 52/1
 bûlbül-i dil G. 297/5
 bûlbül-i gülşen G. 11/4, M. 9
 bûlbül-i gülzâr-ı 'ışk G. 288/5
 bûlbül-i gülzâr-ı belâgat G. 87/5
 bûlbül-i gûyâ G. 195/6
 bûlbül-i gûyâlar G. 168/1
 bûlbül-i gûyâları G. 525/2
 bûlbül-i gûyâsıyuz G. 200/3
 bûlbül-i garîb G. 524/2
 bûlbül-i sâzende G. 384/1
 bûlbül-i şeydâ G. 519/4
 bûlbül-i şîrîn-makâl G. 203/5
 bûlbül-i vakt G. 294/3
 bûlbülin G. 379/1
 bûlbüline G. 461/1
 bûlbülleri G. 551/4
 bûlbüllerile G. 120/4
 bûlbüllerine G. 376/4
 bûlbülsüz G. 266/5
 bûlbülüm G. 385/5
 bûlbülün Mr. 1. 5/b, G. 5/1, 46/3, 115/4, 398/1, 504/3, 549/1, Mü. 7
 bûlbülvâr T. 3. 5/d
 bûldân K. 3/55
 bülend G. 55/4, 106/4, 119/5, 201/3, 227/1, 307/3, 327/5, 473/3

bülend-ayınlerin G. 98/4
 bülend-hevâdur G. 430/2
 bülend-pervâz T. 3. 3/d
 bünyâd K. 3/9
 bünyâdını G. 214/3
 bünyâdun G. 286/1
 bünyân K. 3/37
 bünyesin G. 306/4
 bürdesin G. 413/1
 bürehne Mh. 8. 2/b, G. 285/5, 340/3
 bürhân K. 3/78
 bürhâna G. 141/3
 bürka'ı G. 334/2
 bürümışdür K. 1/2
 bürür G. 2/4, 113/2
 bürürlerse G. 472/1
 bürüse G. 467/2
 büsbütün G. 261/4
 büt-i Çîn Kt. 7/1
 büt-i Çîn'ün G. 466/3
 büt-perest G. 516/3
 bütün Mh. 3. 3/e, G. 203/2
 büyüdi G. 300/1, 473/2
 büyük G. 96/5, 144/4, 268/5, 450/3
 büyür M. 32
 büyütdük G. 282/1, 282/2, 282/3, 282/4, 282/5

C

câ-be-câ G. 247/3
 câdû G. 39/3
 câdûlîğ G. 548/5
 Ca'fer Mr. 1. 6/c, T. 2. 5/d
 câh G. 65/6
 câh-ı cihân G. 484/6
 câhil G. 421/5, 488/4
 câhildür G. 144/4
 câhili G. 331/2
 câhillerün G. 267/5
 câhun G. 295/1
 câ'iz G. 305/3, 357/2, 487/4
 câm K. 2/44, G. 16/2, 66/3, 130/1, 138/2, 316/2, 334/1, 339/4, 459/3, 496/3, 549/5, 557/3
 câma G. 209/4, 211/1
 câme G. 522/3

câme-hâb G. 463/4
 câme-hâbında G. 231/1
 câme-i 'ışk G. 414/4
 câme-i rengîne G. 453/2
 câme-i sebz G. 155/2
 câme-i takvâ K. 3/30
 câme-i zer-bâft-ı şâhı G. 148/1
 câme-i zer-bâft-ı şâle G. 147/2
 câmesin G. 152/4
 câmı Mh. 2. 4/b, G. 122/1, 122/4, 223/1
 câm-ı bâde G. 418/2
 câm-ı bâdeyi G. 313/1
 câm-ı cefâyı G. 270/5
 câm-ı Cem G. 163/1
 câm-ı Cem'den M. 27
 câm-ı Cem'e G. 207/3
 câm-ı cünûn G. 317/3
 câm-ı elest G. 50/5
 câm-ı felek-refîârdur G. 97/1
 câm-ı gerdâni G. 508/4
 câm-ı gül G. 535/1
 câm-ı gurûru G. 227/5
 câm-ı 'ışkı G. 11/1
 câm-ı irfânı G. 508/1
 câm-ı Kevser G. 80/2
 câm-ı la'lün G. 62/4
 câm-ı lâle G. 509/5
 câm-ı lebüm G. 369/1
 câm-ı leziz G. 83/1
 câm-ı mey G. 25/4, 31/5, 53/3, 219/2, 267/1, 310/5, 452/2, 453/3, 547/5
 câm-ı meyden G. 128/1, 455/5
 câm-ı meyi G. 119/3
 câm-ı mey-i gül-gün G. 382/2
 câm-ı mey-i gül-reng G. 174/2
 câm-ı mey-i nâbı G. 545/4
 câm-ı mey-i rûşendür G. 124/3
 câm-ı meysüz G. 525/3
 câm-ı meyün G. 442/5

câm-ı muğâne G. 337/3
 câm-ı mül T. 1. 4/c, G. 180/2, M. 10
 câm-ı nutkından G. 451/5
 câm-ı rahşânı G. 508/3
 câm-ı safâ G. 349/3
 câm-ı safâ-bahşa G. 235/3
 câm-ı safâyı K. 3/23
 câm-ı sâfile G. 174/5
 câm-ı şarâb-ı hoş-güvâr G. 477/3
 câm-ı zenehdânun G. 466/3
 câm-ı zer G. 514/1
 câmın G. 23/5, 250/2, 481/5, 537/3, M. 17
 câmına G. 19/3, 125/2
 câmindan G. 10/5
 Câmi G. 13/5
 câmi' 244/4
 câmi'i G. 191/4, 201/3
 câmlar G. 190/1
 câmlardur G. 167/3, 454/3
 câmumdan G. 380/5
 câmunda G. 489/3
 cân K. 1/3, 2/39, 2/52, 3/4, 3/70, Mh. 2. 1/c, 4. 5/b, 5. 3/e, 5. 4/d, 8. 3/e, T. 2. 3/d, G. 31/5, 39/2, 58/2, 58/3, 66/4, 89/1, 90/1, 95/3, 105/2, 108/2, 109/3, 111/2, 114/3, 117/5, 129/1, 129/5, 132/4, 133/1, 143/1, 143/2, 161/5, 172/3, 175/3, 176/3, 184/1, 190/4, 195/7, 206/3, 222/2, 232/4, 248/4, 254/1, 258/3, 261/1, 265/5, 276/2, 279/1, 279/1, 296/3, 306/5, 309/4, 310/3, 313/2, 320/2, 329/5, 333/5, 337/4, 339/1, 345/3, 370/2, 370/5, 385/5, 404/5, 406/4, 417/2, 423/5, 452/3, 466/1, 471/1, 482/4, 484/2, 488/1, 494/1, 499/4, 500/4, 502/5, 507/5,

- 523/3, 527/2, 530/1,
539/5, 542/4, 548/3, M.
19, Mü. 14
- cânâ Mh. 7. 1/d, G. 8/1, 8/2,
8/3, 8/4, 8/5, 58/5, 35/2,
112/1, 177/4, 241/2,
296/3, 355/3, 400/2,
487/1, 506/1, 554/2
- câna K. 1/22, T. 1. 5/b, G.
3/4, 47/1, 79/1, 82/1,
88/2, 169/2, 202/1,
203/1, 208/1, 255/3,
260/3, 347/1, 354/4,
441/4, 474/2, 479/2,
526/2
- cânân G. 30/1, 39/5, 244/1,
265/5, 279/1, 395/2,
530/1
- cânâna G. 348/1
- cânâne G. 337/4, Mü. 14
- cânâneye G. 476/1, 484/1
- cânânlaruz G. 197/1
- cânânuma G. 482/1
- cânânumdur G. 108/1
- cânânnumun G. 288/1, 421/4
- cânânun G. 48/1
- cândan G. 202/4, 249/1,
272/2, 358/1, 424/1,
545/5, 548/3
- câne G. 311/5
- cân-efzâ G. 280/5
- cân-güdâz G. 189/1
- cânî Tb. IV/6, Mh. 6. 3/b, G.
58/2, 154/4, 236/2,
373/3, 383/2, 491/4,
528/1, M. 33
- cân-ı 'azîz G. 526/3
- cân-ı Şîrîn'den G. 470/5
- cân-ı şîrîne G. 286/2
- cânıdır G. 123/5
- cânına K. 1/20, Tb. V/7, G.
499/4
- cânından G. 7/5, 383/1
- cânını K. 1/8
- cânıyle G. 236/4
- cânibe G. 89/4, 539/2
- cânib-i eflâke G. 206/1
- cânib-i gülşene G. 141/4
- cânibün G. 134/4
- cânile G. 250/1
- cânlar K. 2/18, G. 1/1, 269/1
- cânlaruz G. 197/1
- canlu G. 112/5
- cânlu G. 512/1
- cânsın G. 403/1
- cânsuz G. 546/4, N. 6/2
- cânsuzdur G. 372/1
- cân-sûzdur G. 59/4
- cânım Mh. 8. 5/e, G. 14/3,
18/4, 84/4, 86/1, 136/1,
301/2, 338/1, 340/1,
356/2, 365/2, 396/3,
Mü. 10
- cânuma G. 25/1, 400/1,
468/1, 468/2, 482/1,
482/4, 482/5, 521/4
- cânumdan G. 290/1, 358/5,
426/4
- cânumdur G. 108/1
- cânımı G. 83/5, 338/2,
350/1, 530/3
- cânımın Tb. IV/6, G. 307/6
- cânun G. 280/1, 287/4,
495/2
- cânuna T. 3. 5/a, G. 543/2
- cârî G. 353/3
- cârîdür G. 98/1
- cârûb G. 35/3, 44/1
- cârûbı G. 309/3, 528/4
- cây G. 99/2
- cây-ı safâdur N. 5/1
- câzibe-i zülf-i dil-âvîz G.
187/4
- câzû G. 497/4
- cebe G. 129/2
- cebelün G. 473/4
- cebhe-çîn G. 480/4
- cebhesinde G. 91/2
- cebînün G. 298/1
- cebînünle G. 396/4
- cebre Mh. 2. 5/b
- Cebre'îl K. 2/34
- cebünle G. 129/2
- cedd-i pâkinden Tb. II/2
- cedel K. 3/55
- cefâ G. 21/1, 25/1, 224/2,
283/2, 338/2, 424/1,
466/1, 470/1, 483/4,
484/1, M. 32, Mü. 16
- cefâ-hû G. 103/1
- cefâ-hûdan G. 186/3
- cefâ-hûya G. 552/3
- cefâkâr G. 21/1, 376/2
- cefâkârlar G. 292/2
- cefâna G. 325/3, 529/2
- cefânı G. 365/1
- cefânula G. 554/3
- cefânun G. 561/4
- cefâsı G. 39/5, 482/5
- cefâsına G. 539/3
- cefâsuz G. 539/1
- cefâya G. 428/4
- cefâyile G. 302/3
- cehennem G. 84/4, 187/2,
332/1, 400/1, 510/1,
536/4
- cehennemde G. 402/4, 546/5
- cehenneme G. 249/5
- cehennem-râ G. 32/5
- cehennem-sıfat G. 388/5
- cehûd G. 78/1
- Celâli Kt. 3/3
- celâlün G. 202/1
- celâlünden G. 203/1
- celîs-i bâde G. 337/1
- celîsüm M. 22
- cellâdun G. 286/4
- Cem G. 94/4, 122/1, 174/2,
339/4, 349/3, 439/4,
467/1
- cem' K. 3/55, G. 22/4, 66/3,
151/1, 223/2, 282/4,
342/3, 493/1, 508/4, N.
4/2
- cemâ'at G. 55/5, M. 13
- cemâ'atden G. 334/3
- cemâd G. 75/5
- cemâle G. 488/4
- cemâli G. 276/1
- cemâl-i bâ-kemâl G. 290/2
- cemâl-i Hak Tb. I/4
- cemâl-i nûrına N. 2/2
- cemâl-i yâri G. 410/3
- cemâlin G. 296/2, 311/1
- cemâlinden G. 334/2
- cemâlini Mü. 15

- cemâlün G. 170/3, 276/4, 545/1
cemîlen G. 214/1
cem'in G. 75/2
cem'iyet G. 285/3, 499/2
cem'iyetde G. 287/4
cem'lendi G. 549/5
cenâbet G. 74/5
cenâb-ı kûyuna G. 71/2
cenâb-ı ma'rifetde G. 481/5
cenâbına K. 2/16
cenâbindan G. 179/4
cenâh G. 71/2
cenâzem G. 467/2
cenâzemi G. 500/1
ceng K. 3/69, G. 498/1
cengde G. 59/1
cege G. 129/2
cengüm Mü. 8
cengveş G. 219/1
cennet Mr. 1. 4/a, G. 223/5, 267/4, 388/5, 400/1, 555/3
cennetde G. 76/1, 100/5, 448/4, 472/5
cennetden G. 516/4
cennete G. 469/5
cenneti G. 521/2
Cennet-i a'lâdaki G. 526/1
Cennet-i kûyunda G. 536/4
cennetü'l-me'vâ G. 561/6, Mü. 9
cer G. 240/5
ceres G. 355/4
ceres-i nâka-i leyli G. 275/3
cerrâh-ı gamzen G. 191/1
cerrârî G. 557/5
cesed G. 354/4
cesedi G. 546/4
cevâb G. 37/2, 41/1, 43/4, Mü. 2
cevâb-ı sâfi G. 555/4
cevâhir Kt. 5/1
cevâhirlere G. 197/7
cevân-bahtımı G. 229/3
cevân-bahtun Mü. 15
cevâncuk G. 248/1
cevândur Kt. 1/2
cevânlar G. 146/5
cevânlarla G. 481/2
cevânun G. 479/5
cevânuz G. 465/3
cevher K. 2/12
cevheri G. 248/4
cevherî G. 309/1, 361/4, 525/5
cevher-i cân G. 198/3
cevher-i cânun G. 493/2
cevher-i ferde G. 315/5
cevher-i pendün G. 269/4
cevherler G. 293/5
cevherleri K. 3/8
cevherün G. 283/4
cevlân K. 3/63, G. 279/4
cevr G. 25/1, 93/2, 204/2, 224/2, 436/2, 561/4
cevre G. 204/1, 277/1, 318/3
cevri G. 47/5, 474/2, 484/1
cevr-i yâre G. 552/3
cevrile G. 248/1, 376/4, 413/5
cevrün G. 419/4
cevrüne Mh. 8. 5/e, G. 96/3, 172/5
cevşen G. 458/1
cevşenin G. 205/5
ceybün K. 1/28
Ceyhün'un G. 294/1
cezâlar G. 419/2
cezb G. 306/5
Cibrîl'i G. 29/5
Cibrîl'inün G. 108/3
cidâl G. 37/5, 362/4
cidâl-ı medrese G. 444/4
cife G. 37/5
cife-i dehre G. 370/5
ciger G. 226/2, 285/3
cigerde G. 320/3
cigerden Tb. II/6
cigergâhı Tb. VI/7
cihân K. 3/48, G. 18/3, 45/4, 50/1, 51/3, 141/1, 145/2, 179/3, 184/2, 225/3, 226/3, 269/5, 279/1, 287/2, 323/2, 368/1, 368/4, 371/3, 374/2, 374/5, 382/3, 385/2, 388/5, 466/5, 470/4, 477/2, 540/3, 542/3, M. 6, 9, 14
cihâna K. 2/6, G. 57/3, 122/1, 366/3, 371/4, 510/2, 551/2
cihânda K. 1/31, 2/27, 2/51, Tb. VI/2, Mh. 7. 5/a, G. 32/3, 49/3, 54/5, 75/2, 76/4, 78/7, 80/4, 83/3, 138/3, 144/3, 157/4, 218/3, 223/4, 232/1, 270/1, 278/2, 339/4, 374/1, 395/5, 435/4, 437/3, 469/4, 491/4, 519/4, 520/2, 522/4, 539/1, 545/3, Mü. 6
cihândan G. 48/1, 236/1, 259/5, 316/5, 358/1
cihâm K. 2/25, Mh. 5. 5/d, G. 104/5, 247/3, 361/1, 411/4, 498/1, 514/5
cihân-sûz-ı derûnundan Tb. VI/5
cihân-tâbı G. 293/4
cihânun G. 330/5, 391/5, 497/2
cılâ K. 1/3, G. 174/5
cılve Mh. 8. 1/c, G. 9/4, 514/4
cilvegâh-ı dehr G. 197/1
cilvegâhun T. 3. 4/d
cılve-i nakkâş G. 113/1
cılvene G. 507/4
cılve'ide G. 79/4
cinân Mh. 8. 5/a, G. 202/2
cinân-ı kûyundan G. 254/5
cinânda G. 411/3
cinâne G. 510/1
cindür G. 150/1
cinsini G. 289/5
cirmi G. 34/2
cismânî G. 103/5
cisme G. 530/1
cism-i Behiştî G. 97/5, 377/5
cism-i beşerde G. 289/3
cism-i figârumdan G. 390/3
cism-i latîfün G. 129/1
cism-i mecrûhumda G. 69/3

- cism-i pür-dâğum G. 3/2
 cismiçün T. 1. 5/b
 cismine Tb. II/7, G. 206/3
 cismini Tb. III/4, G. 216/4, 445/5
 cismüm Mh. 4. 5/c, G. 233/2, 373/5, 476/2
 cismümde G. 143/4, 249/1, 536/3
 cismümi G. 6/3, 307/4, 420/1, M. 29
 cismümün G. 414/4
 cismüne G. 85/3
 cûd G. 78/7
 Cum'adan G. 412/5
 cûş G. 18/4, 29/4, 320/3, 337/2, 389/1, 537/2, 540/5
 cûşa G. 196/3
 cûy-bâr-ı mey-i nâb G. 557/4
 cûybâr-ı feyz-i rahmetdür Tb. IV/7
 cûy-ı âba G. 257/1
 cûyumdan G. 399/2
 cûbbe G. 206/5
 cûbbeler G. 296/1
 cûbbesi G. 369/5
 cüdâ Tb. II/7, G. 30/5, 360/4, 373/7
 cûhelâ G. 486/4
 cüllâb G. 421/3
 cüllâbdan G. 421/3
 cüllâb-ı şî'ri G. 28/5
 cülûs G. 464/4, 493/5
 cümle K. 2/5, 2/47, 3/53, Mh. 4. 4/c, G. 134/4, 155/1, 217/5, 265/5, 331/2, 427/5, 507/4, 537/2
 cümleden G. 229/4, 343/1, 419/2
 cünbiş K. 3/20
 cünbişin G. 508/2
 cünbişleri G. 155/1
 cünbişlerüm G. 111/3
 cünûn G. 179/5, 330/1, 363/4
 cünûna G. 490/5
 cünûn-ı 'ışk G. 335/2
 cünûnı G. 532/3
 cür'a K. 1/29, 1/30, 328/2, G. 380/5, 394/2, 451/5, 489/3
 cür'a-i câm-ı lebün G. 458/4
 cür'a-i câmum G. 467/1
 cür'a-i la'lünle G. 387/4
 cür'a-i pîr-i muğândan G. 253/5
 cür'amuzdan Mh. 6. 1/e, G. 211/5
 cür'ası G. 404/3, 537/2
 cür'asın G. 66/3
 cür'asından G. 53/5
 cür'aveş G. 349/3
 cür'etlü G. 434/3
 cür'etüm G. 333/2
 cürm G. 96/5
 cürm-i bisyârum G. 164/4
 cürm-i vebâl G. 33/2
 cürmise G. 419/2
 cürmüne K. 1/28, G. 328/5
 cürmüni G. 28/4
 cüst G. 399/2, 515/2
 cüst-cû T. 2. 2/a
 cüz'idür G. 515/3
 cüzâmlar G. 132/3
 Ç
 çâbük-semender G. 97/3
 çâbük G. 450/6
 çağı G. 241/5
 çağ-ı ezelden G. 193/2
 çağırur G. 215/1, 394/4
 çağlama G. 197/3
 çağlar G. 171/4, 171/5, 389/1, M. 20
 çâh G. 435/3, 533/5
 çâhı G. 538/3
 çâh-ı 'alâyıkdan G. 45/2
 çâh-ı belâdan K. 1/25
 çâh-ı cünûndan G. 27/2
 çâh-ı zillet G. 372/2
 çâhum G. 92/2, 350/4
 çak Mh. 7. 1/e, G. 189/4, 487/1
 çâk K. 2/22, G. 279/2, 340/1, 401/1, 401/2, 431/5, 437/2, 465/4, Mü. 5
 çâkden G. 422/3
 çâki G. 515/1
 çâk-i girîbân G. 168/1
 çal G. 97/5
 çâlâki G. 515/2
 çalarna G. 310/4
 çalaruz G. 275/4
 Çaldıran G. 113/2
 çaldum G. 429/4
 çaldun G. 293/4
 çalışdılar K. 2/45
 çalkanmadasın G. 443/5
 çalkanman G. 18/2
 çalup G. 326/5
 çanağına G. 466/3
 çâpük-semendümdür G. 316/2
 çâre G. 22/3, 26/5, 66/4, 175/2, 225/7, 237/3, 322/1, 351/1, 399/3, 484/1, 525/3
 çâr-ebrû Mü. 17
 çârem G. 325/2
 çâremiz G. 9/1
 çâresi G. 387/4, 484/3
 çâresin G. 414/1
 çâresiz G. 201/1, 276/3
 çâresüz G. 182/5, 191/1
 çarh G. 72/1, 72/2, 72/3, 72/4, 72/5, 74/1, 74/2, 74/3, 74/4, 74/5, 107/4, 129/2, 137/3, 185/2, 228/2, 450/2, 492/1, 523/2, M. 26
 çarha G. 174/3, 298/2
 çarhdan G. 335/4
 çarhı G. 16/2, 156/2
 çarh-ı ceng-cünun G. 531/5
 çarh-ı çârümde G. 514/1
 çarh-ı denî-cibillet G. 129/3
 çarh-ı dün G. 126/3
 çarh-ı felekde G. 344/1, M. 18
 çarh-ı ğaddâr-ı belâ-âmîz Tb. II/1
 çarh-ı hidâyet K. 2/40
 çarh-ı hûnî G. 19/5, Mü. 1

- çarh-ı hûniden G. 222/5
 çarh-ı merdüm-hor G. 126/2
 çarh-ı mînâdan G. 31/3
 çarh-ı nîzeden G. 551/4
 çarh-ı siyehde G. 417/3
 çarh-ı zâlimden G. 330/5
 çarhun G. 168/5, 257/1, 408/1, 479/1
 çâr-sûmuzda G. 197/6
 çâr-sû-yı derûnuma G. 159/2
 çâr-yâre G. 448/4
 çatmadan G. 414/4
 çek Tb. I/6, V/4, G. 51/2, 109/5, 270/1, 452/2
 çekdi T. 2. 5/a, G. 46/1, 349/3, 498/5, 523/3
 çekdügi G. 283/2, Mü. 16
 çekdügüm G. 338/4, 339/1
 çekdiler G. 68/2
 çekdir M. 1
 çekdüm Mh. 3. 3/c, G. 375/5, M. 10, 17
 çekdün G. 490/2
 çekdürme G. 274/5
 çeke G. 177/1
 çekel'den G. 384/1
 çekelüm G. 318/2
 çekemezken Mü. 17
 çeken G. 250/2, 380/5, 537/3
 çeker G. 149/2, 163/1, 163/2, 163/3, 163/4, 163/5, 233/2, 285/1, 294/3, 389/5, 428/4, 448/3
 çekerdüm G. 27/4, 301/4, 543/4
 çekerek K. 3/38
 çekerler M. 33
 çekersin G. 272/5
 çekesin G. 474/5
 çekeyin G. 396/3
 çekinürmiş G. 355/5
 çekişür G. 377/5
 çekme G. 111/1, 557/1
 çekmede G. 3/2
 çekmedi G. 530/4
 çekmege G. 346/2
 çekmek G. 39/4, 208/1, 470/2, 557/3
 çekmekden G. 120/1
 çekmese G. 30/4
 çekmesün G. 432/1, 550/2, N. 11/2
 çekmeye G. 27/2
 çekmeyelüm G. 49/4
 çekmez G. 68/1, Mü. 2
 çekmiş Mh. 7. 4/a, G. 185/2, 227/1, 365/1, 544/2
 çekse G. 247/1, 450/2
 çeksem G. 34/4, 254/2
 çeksen G. 448/5
 çeksün G. 36/4, 547/1
 çeküp G. 61/3, 90/5, 226/7, 337/3, 429/5
 çemen G. 23/3, 123/1, 141/4, 210/4, 225/5, 226/5, 295/4, 368/3, 525/1
 çemende K. 3/48, Mh. 1. 2/e, G. 44/1, 56/2, 64/4, 117/4, 190/1, 219/3, 221/3, 358/3, 395/1, 458/3, 551/1, N. 8/3, Mü. 23
 çemenden G. 254/4
 çemeni G. 548/6
 çemenler G. 477/2
 çemenün G. 315/4
 çemenzâr-ı felek G. 242/5
 çemenzârun G. 515/2
 çenâr G. 50/4, 121/2, 270/1, 297/2, 506/5
 çenârı G. 98/4
 çenârün G. 388/11
 çendânca G. 160/5
 çeng Mh. 2. 3/d, G. 174/3, 417/4, 429/4
 çengâl G. 230/3
 çengeli G. 1/4
 çeng-i bezm G. 267/2
 çengin G. 78/5
 çepel G. 172/4
 çerâğ G. 242/2
 çerâğa G. 438/1
 çerâğı G. 240/1, 240/2, 240/3, 240/4, 240/5, 503/1, 503/2, 503/3, 503/4, 503/5, 515/4
 çerâğına G. 465/3
 çerâğum G. 320/1
 çeşm G. 105/4, 278/4
 çeşme G. 390/2
 çeşme-i çeşmüm G. 171/5
 çeşme-i eşki G. 46/5
 Çeşme-i Hayvân K. 3/23, G. 65/2, 66/1
 Çeşme-i Hayvân'a G. 348/3
 Çeşme-i Hayvân'ı G. 301/4
 Çeşme-i Hayvân'sın G. 403/1
 Çeşme-i Hayvân'uma G. 482/3
 çeşme-i hurşid G. 504/2
 çeşme-i hurşiddin G. 334/1
 çeşme-i hûndan G. 406/4
 çeşme-i la'lün G. 131/2
 çeşm-i eşk-bâr M. 5
 çeşm-i insâfiyla Mh. 7. 5/b
 çeşmesârda G. 490/4
 çeşmesârı G. 72/2
 çeşmesâr-ı eşkümi G. 74/2
 çeşmesâr-ı eşkümün G. 84/2
 çeşmeyi G. 290/5
 çeşmi G. 407/4
 çeşm-i 'adû G. 312/4
 çeşm-i ağyâra G. 401/3
 çeşm-i 'âşık G. 119/4, 135/4
 çeşm-i 'âşıkdan G. 216/1
 çeşm-i basîretün G. 257/3
 çeşm-i Behiştî'den G. 261/5
 çeşm-i câna G. 139/2
 çeşm-i gevher-bârı G. 88/4, 169/5
 çeşm-i giryânda G. 497/5
 çeşm-i giryânımı G. 247/4
 çeşm-i hasûd G. 473/5
 çeşm-i hükm-endâzıdır G. 115/1
 çeşm-i 'işve-sâzun G. 153/2
 çeşm-i pür-fiten G. 355/2
 çeşm-i pür-humârunla Mh. 7. 3/b
 çeşm-i pür-hûn G. 130/1

- çeşm-i pür-hûn-âbdan G. 421/1
 çeşm-i pür-nemûn G. 268/1
 çeşm-i ruhsârûnı G. 352/1
 çeşm-i şîvekârı G. 321/2
 çeşm-i şûh G. 174/4
 çeşm-i tengüm G. 99/2
 çeşm-i 'ukûle K. 1/13
 çeşm-i yâr G. 450/6
 çeşmine G. 89/2, 113/3, 150/5, 246/1, 252/4, Mü. 7
 çeşmüm K. 2/15, G. 94/2, 116/1, 145/1, 183/2, 225/2, 227/3, 268/3, 311/2, 367/3, 373/5, 547/2, Mü. 22
 çeşmümde G. 99/4
 çeşmümden G. 375/4
 çeşmümi N. 8/2
 çeşmün G. 11/3, 47/1, 71/4, 181/5, 291/4, 366/2, 520/3
 çeşmüne G. 299/2
 çevgân G. 186/1
 çevgân-ı zülf-i yâre G. 35/5
 çevgânını G. 299/1
 çevgânımız G. 192/3, 197/2
 çevgânını G. 168/4
 çevirdür G. 452/3
 çevirmişsin Mh. 7. 4/a
 çevirsen K. 3/19
 çevirüp G. 423/3
 çevre G. 493/1
 çevreden G. 6/3
 çevresinde G. 392/3
 çığırup G. 59/2
 çık T. 3. 3/e
 çıka K. 1/25, G. 48/5
 çıkagele G. 473/5
 çıkar G. 191/3, 207/2, 422/3, Mü. 25
 çıkaram G. 504/4
 çıkardışdı G. 509/5
 çıkarmağıçün G. 71/2
 çıkarması G. 556/4
 çıkarmaya G. 523/1
 çıkarmayam G. 385/2
 çıkarun G. 281/4
 çıkarur G. 30/2, 538/2
 çıkarurlar G. 281/3
 çıkasın G. 546/5
 çıkdı T. 2. 4/b, G. 52/4, 400/5, 501/1
 çıkdılar G. 166/2
 çıkdüğün G. 449/1
 çıkdukca G. 476/3
 çıkma K. 3/27
 çıkmadı G. 350/1, 546/1
 çıkmağa Mh. 4. 5/d, G. 84/4, 86/1, 133/4, 266/3
 çıkmağa G. 86/1
 çıkmak G. 279/4
 çıkmasun Mh. 8. 2/d
 çıkmaya G. 554/2, 560/1
 çıkmaz Tb. VI/6, G. 313/2, 359/3, 393/3
 çıkmazam G. 380/4
 çıkmazsa G. 467/5
 çıkmış G. 492/5
 çıksa G. 13/1, 298/5, 388/3
 çıksun G. 263/4, 396/1, 396/2, 396/3, 396/4, 396/5
 çıktısı G. 85/1
 çıkup Mh. 3. 5/b, G. 68/4, 368/2, 430/4, 442/2, 477/2
 çınlar G. 275/3
 çifte çifte G. 270/5
 çihre G. 29/3, 561/1
 çihre-i gül-gün G. 492/1
 çihre-i maksûdı K. 2/27, G. 400/4
 çihre-i zerd-i Behiştî'ye G. 275/5
 çihren G. 514/4
 çihreni G. 166/4
 çihresi K. 2/22, G. 91/4çıl G. 219/2
 çillesini Mü. 17
 Çin'de G. 65/3
 çingân G. 37/3
 çiniler G. 173/3
 çoğ Mr. 1. 5/b, G. 270/1, 343/1
 çoğaldı G. 486/1
 çoğalsa G. 32/2
 çoh G. 47/5
 çok K. 3/27, Tb. II/5, T. 2. 2/d, G. 13/2, 28/5, 36/5, 160/2, 175/2, 176/4, 219/4, 260/4, 267/1, 303/5, 333/2, 365/1, 371/3, 421/5, 474/2, 484/1, 486/4, 544/1, 544/2
 çokdan G. 69/5, 77/1, 153/7, 156/2, 172/3, 316/5
 çokdur G. 525/4
 Çorlu G. 102/5
 Çorlu'da G. 180/5
 Çorlu'nun Mr. 3. 1/a, 3. 1/b, 3. 1/c, 3. 1/d
 çökerdi G. 83/1
 çölde Kt. 1/3
 çöpce G. 450/1
 çörek G. 172/4
 çözüp G. 299/4
 çüb G. 35/2, 38/5
 çûha-yı tevhîde G. 181/4
 çul G. 303/2
 çullara G. 429/1
 çü G. 78/6, 83/2, 260/3, 375/5
 çün K. 1/19, 2/38, 2/50, 3/46, 3/72, Tb. IV/3, Mh. 7. 3/c, T. 1. 2/a, G. 25/5, 29/4, 40/2, 57/2, 57/5, 61/2, 68/1, 130/5, 150/2, 174/3, 180/5, 203/3, 204/4, 218/4, 228/3, 248/4, 261/5, 272/1, 275/1, 296/5, 297/2, 305/3, 325/1, 333/4, 337/4, 421/5, 459/1, 460/2, 482/5, 484/2, 516/1, 541/1
 çünkü K. 2/44, Tb. IV/5, G. 6/2, 17/3, 25/1, 48/2, 202/1, 203/1, 218/1, 259/1, 259/4, 265/1, 272/2, 272/5, 301/5, 314/2, 386/3, 387/1, 437/5, 509/1, 553/3
 çünkü G. 153/3

çürük G. 283/1
çürtürlerse G. 472/4

D

da Mr. 1. 6/a, G. 32/4,
182/3, 184/4, 206/1,
529/4, Kt. 3/1
dâd G. 338/3
dadı G. 220/5, 437/3
dâd-ı Hakdur G. 353/5
dadın G. 152/5
dâğ G. 12/3, 182/5, 242/1
dâğı G. 5/3, 85/3, 241/1
dâğ-ı gam G. 531/1
dâğ-ı gamunla G. 393/2
dâğ-ı 'ışkile G. 147/3
dâğını G. 506/2
dâğıyla G. 173/1
dâğlar G. 171/1, 227/2,
389/2, 475/4, 538/5
dâğlarla G. 23/2
dâğum G. 320/3
Dahhâk'e G. 57/4
dahı K. 1/4, 2/42, 3/7, 3/11,
3/80, Mr. 1. 6/c, G. 7/5,
18/3, 31/3, 37/4, 42/7,
46/1, 54/4, 57/3, 66/5,
87/5, 94/1, 104/4, 109/1,
124/1, 164/4, 175/2,
178/4, 192/3, 222/3,
227/4, 234/3, 273/2,
274/3, 298/4, 299/5,
311/6, 323/1, 323/2,
323/5, 326/1, 346/3,
358/1, 358/2, 358/3,
358/4, 358/5, 360/4,
366/3, 386/4, 390/3,
394/4, 407/1, 407/2,
423/2, 435/2, 480/3,
486/3, 491/3, 495/1,
495/4, 501/4, 560/2, Kt.
3/2, M. 35
dahl G. 463/5
dâ'im K. 3/75, Tb. V/7, G.
74/4, 149/5, 163/3,
163/4, 296/1
dâ'imâ G. 51/5, 547/3, N.
1/2
dâ'ir K. 3/82

dâ'ire G. 174/3, 534/3
dâ'irede G. 523/3
dâ'iredür K. 3/27
dâ'ire-i ruhsârûn G. 512/4
dakıldı G. 454/5
dakmış K. 3/66
dalâli K. 2/10
dallu G. 432/4
dâm K. 2/16, G. 4/3, 16/5,
130/3, 484/6
dâmânı Mü. 5
dâmân-ı lutfunda Mü. 28
dâmânlarla G. 431/5
dâmânım G. 556/3
dâmânuz G. 2/4
dâmda G. 320/5
dâmdur G. 484/6
dâmeni Mü. 28
dâmen-i sa'yile Mh. 6. 4/a
dâmenin G. 433/5
dâmeninden G. 65/3
dâmeninde M. 6
dâmenlerin G. 2/4
dâmenüm G. 98/2, 104/2,
168/2
dâmenün G. 44/1
dâmenünle G. 522/3
dâmgâh-ı dile G. 507/1
dâm-ı 'alâyıkdân G. 167/5
dâm-ı halka-i bezmün G.
156/3
dâm-ı riyâ T. 1. 5/a
dâm-ı sinemden G. 234/1
dâm-ı visâle G. 346/2
dâminun G. 361/2
dâmun G. 6/2
dâmundur M. 9
dâne K. 2/6, G. 12/4, 16/2,
16/5, 29/3, 36/5, 101/3,
105/2, 116/2, 127/3,
185/4, 276/2, 278/5,
364/5, 438/3, 554/1
dâne dâne G. 378/1
dânedür G. 471/4, 484/6
dâne-i eşkün G. 476/1
dâne-i hâli G. 332/4
dâne-i hâlin G. 311/5
dâne-i hâlün G. 89/3, 336/3

dâne-i haşhâş G. 113/3,
315/5, 553/4
dâne-i nâr G. 119/4
dânesi G. 157/3
dânesin G. 540/3
dânesinden G. 305/2
dâneye G. 476/1, 484/6
dâr G. 165/2, 181/1, 317/2
Dârâ T. 1. 3/e
dârât G. 211/1
darb G. 212/1
darbda G. 401/4
darb-dest G. 56/1
darb-ı sengünden G. 140/3
darb-zen-i na'ra-i şevk G.
315/3
dâr-ı dünyâda G. 336/1,
382/5
dâr-ı dünyâdan Mh. 5. 4/c
dâr-ı dünyâya G. 518/4
dâr-ı fenâda G. 304/4
dâr-gîründe G. 51/4
dâr-ı gurbetde G. 45/1,
217/2
dâr-ı mihnetde G. 326/4,
368/5
dâr-ı şifâsıdır G. 474/5
dârına G. 543/4
dârü's-selâmı G. 122/3
dârü's-şifâya G. 345/5
dârü'l-bekâ G. 237/4
dârü's-şifâsı G. 354/5
dârü's-şifâsından G. 179/3
dârû G. 84/1
dârûyı G. 40/5
dâstân T. 3. 1/e
dâstâna G. 53/3
dâstân-ı Kerbelâ Tb. I/7
da'vâsında G. 80/5
da'vâsını G. 293/4
da'vâsinun G. 533/1
da'vâ-yı cân-bahşı G. 126/5
da'vâ-yı 'ışk G. 99/5, 202/4
da'vâ-yı 'ışka G. 81/2,
495/4
da'vet K. 2/34, G. 36/3,
317/2, 358/3, 498/5
da'vî-i 'ışkı G. 262/4
dâyesin G. 387/5

- dâyim G. 402/2
 de Tb. VI/3, Mr. 1. 6/b, T. 3. 5/d, G. 39/1, 93/2, 106/3, 128/3, 147/2, 167/3, 217/2, 255/3, 292/2, 416/2, 422/4, 440/1, 441/5, 455/3, 549/3, Kt. 4/2, M. 25
 debreşür G. 536/3
 deff G. 87/3, 173/3
 def Mh. 6. 3/b, 8. 5/c, G. 83/4, 338/4, 525/3
 def-i gam Mr. 2. 1/c, 2. 1/d, G. 299/3
 def ine G. 66/4, 447/3
 defn G. 500/2
 defter G. 162/3, 348/5
 defterdedür G. 164/4
 defteri G. 310/2, 310/5, 318/5
 defter-i dünyâ G. 369/4
 defter-i 'ışka G. 82/2
 defter-i 'ışkı G. 209/1
 defter-i 'ömre G. 163/2
 defter-i tab'um G. 537/4
 defter-i 'uşşâkun G. 413/5
 defterinde Mh. 6. 4/d
 defterini G. 128/5
 defterleridür G. 146/5
 defterümün G. 273/4
 deger Mh. 3. 3/e
 degil G. 223/5, 314/2, 334/4, 350/5
 degildür G. 300/1
 degilse G. 237/5
 degin K. 1/31, G. 173/4, M. 23
 degirdür G. 107/1
 degirmenem G. 344/1, M. 18
 değışdüm Mh. 3. 3/b
 değışme G. 438/4
 değışmez G. 531/3, 555/1
 değme G. 53/4, 213/5, 242/2, 268/5, 347/3, 424/1, 460/3, N. 4/1, 4/2
 değmede G. 78/1, 201/3
 değmedi G. 382/5
 değmez G. 397/1, 439/2
 degül K. 2/8, 2/20, 2/36, Mh. 1. 5/e, 3. 4/c, 3. 4/d, 4. 2/a, 4. 2/b, 4. 2/c, 4. 2/d, 5. 5/c, 7. 4/d, 7. 4/e, 8. 5/c, T. 1. 5/b, G. 2/2, 7/3, 14/5, 15/3, 15/5, 32/3, 56/2, 63/2, 64/3, 64/5, 70/2, 74/3, 78/6, 81/2, 99/2, 115/1, 121/3, 122/4, 127/2, 136/3, 142/1, 155/5, 160/5, 164/4, 165/2, 185/2, 191/3, 200/4, 212/4, 218/4, 232/2, 233/4, 234/3, 253/3, 257/2, 272/1, 272/2, 279/4, 280/2, 294/1, 305/3, 306/1, 306/2, 306/3, 306/4, 306/5, 309/1, 309/2, 309/3, 309/4, 309/5, 310/1, 310/2, 310/3, 310/4, 310/5, 315/1, 315/2, 315/3, 315/4, 315/5, 321/4, 325/2, 333/1, 341/2, 349/2, 369/2, 371/3, 393/5, 409/1, 424/2, 428/5, 432/3, 434/3, 435/2, 444/4, 476/3, 479/8, 487/4, 491/4, 492/2, 496/1, 498/2, 498/3, 514/2, 516/2, 516/3, 524/3, 529/3, 536/4, 540/4, 545/3, 552/3, 556/5
 degüldür Tb. III/6, G. 11/2, 18/1, 18/2, 33/2, 115/4, 151/4, 153/3, 205/2, 237/4, 254/5, 333/4, 395/4, 397/4, 438/5, 445/4, 446/2, 489/5, 500/4, 529/3, 537/4, 555/2
 degülken G. 121/4
 degüllerdür 102/3
 degülmişse G. 214/2
 degülse G. 153/4
 dehân K. 3/2
 dehâna G. 188/4
 dehâncuk G. 248/2
 dehân-ı dil-beri G. 43/4
 dehân-ı yârdur G. 97/1
 dehân-ı yâre G. 339/5, 386/1
 dehânın G. 461/5
 dehânına G. 493/1
 dehânım G. 83/4, 385/4
 dehânıma M. 30
 dehânımı M. 34
 dehânımda K. 3/2
 dehânun G. 34/2, 110/1, 123/4, 140/1, 216/1, 219/3, 270/4
 dehânuna G. 189/5
 dehânundan G. 518/3
 dehen-i ejderde G. 471/3
 dehen-i ejdere G. 457/1
 dehen-i telhunile G. 79/1
 dehen-i teng K. 2/19
 dehen-i tengünden G. 434/2
 dehen-i yâr G. 315/5
 dehen-i yârdan G. 114/1
 dehenün G. 376/3, 406/3, 462/2, 553/4
 dehr G. 75/3, 155/5, 465/1, 499/5, 540/2
 dehre T. 1. 5/c
 dehr-i bî-sebâtun G. 57/2
 dehr-i deniden G. 164/5
 dehr-i dîn G. 337/2
 dehr-i dînun G. 120/2
 dehrün K. 3/34, G. 140/5, 170/1, 358/5
 deh-zebânlar G. 16/4
 dek Tb. II/6, VI/6, Mh. 7. 3/a, G. 24/4, 47/4, 50/5, 73/5, 137/3, 180/4, 204/1, 210/2, 239/1, 239/4, 257/4, 284/4, 356/3, 421/4, 467/1, 476/5, 494/3, 538/1
 deldi G. 400/5
 deldigün G. 294/4
 deldün Mh. 8. 4/d
 dele G. 473/4
 deler G. 157/4
 delik G. 189/1
 delîl G. 137/1, Mü. 19

- delîldür G. 444/5
 delinmişdür Tb. VI/7
 dellâk G. 301/2, 385/3
 dellâkden G. 177/2
 dellâl G. 230/4
 dellâl-ı bâd G. 76/3
 delmeğe G. 294/2
 delü G. 112/4
 delüdür G. 317/3
 delürdi G. 34/5
 dem K. 1/21, 2/32, 3/20, 3/26, Tb. VI/3, Mh. 4. 5/a, G. 12/5, 15/2, 18/1, 48/3, 58/2, 67/3, 74/2, 84/5, 85/2, 94/2, 103/4, 123/5, 130/1, 148/1, 153/3, 158/3, 158/4, 171/5, 176/3, 185/5, 193/4, 196/2, 207/1, 214/3, 214/5, 244/1, 285/1, 285/3, 287/4, 299/3, 304/2, 305/3, 312/1, 313/3, 319/1, 322/4, 329/1, 336/2, 337/1, 340/1, 341/3, 353/2, 368/5, 373/2, 383/1, 384/2, 388/5, 395/1, 397/1, 425/3, 437/2, 453/5, 460/5, 474/2, 480/4, 497/4, 508/2, 544/4, 547/3, 549/2, M. 5, 35
 dem-â-dem G. 373/5, 518/5
 dem-be-dem G. 74/5, 145/1
 dem-beste G. 43/4, 504/1, N. 9/1
 demde G. 98/4, 224/4, 283/5, 294/4, 307/6, 314/3, 446/3, 451/5, 468/3, 535/2
 demden G. 103/4, 432/5
 demdür G. 9/4, 185/1
 deme G. 207/1, 261/2
 dem-i 'âşûredür Tb. III/7
 dem-i gayretde Mh. 2. 5/b
 dem-i 'İsî'ye G. 179/4
 dem-i serdüm G. 325/5
 dem-i tûfânda G. 412/3
 dem-i vuslat G. 173/5
 dem-i vuslata G. 492/1
 demîd G. 77/1
 demidür G. 551/5
 deminde K. 2/49, Mh. 6. 3/d, G. 306/3, 357/2, 559/4
 demlendi G. 549/2
 demler G. 88/4, 155/3, 169/5, 533/1
 demlerde G. 98/5
 demleri Tb. III/6
 demlerin G. 469/3
 demren-i tîri G. 454/2
 dem-sâz G. 381/1, 413/3
 dem-sâzdur G. 343/4
 demün G. 268/1
 demünde G. 321/2
 demür G. 232/4
 dendân G. 168/3
 dendânı G. 57/2, 58/1
 dendân-ı safâ-bahşuna G. 553/3
 dendânına G. 483/3
 dendânımdan G. 441/4
 denî G. 446/1, 486/3
 denîler G. 25/5
 denîlerün G. 212/2
 denînin G. 299/2
 deniz G. 18/5
 denizde G. 224/1
 denlü K. 3/83, T. 2. 2/c, 2. 3/e, G. 18/2, 32/4, 39/5, 49/1, 55/3, 73/2, 94/4, 103/3, 225/6, 226/6, 226/7, 254/1, 288/2, 302/4, 304/2, 366/2, 381/4, 429/4, 457/4, 537/3, 552/1, Mü. 30
 depedür Mh. 4. 5/d
 depemden G. 560/1
 der Mr. 1. 4/b, G. 364/3, 380/3
 der-âğûş G. 369/2
 derbâna G. 526/1
 der-bend-i hâyildür G. 228/5
 der-bendini G. 559/3
 derd Mr. 2. 2/c, 2. 2/d, Mh. 6. 2/b, 8. 5/c, T. 2. 1/d, G. 3/2, 69/5, 99/1, 202/4, 277/3, 305/1, 338/4, 346/4, 415/2, 424/1, 474/5
 derde G. 198/4, 275/4, 386/3, 555/1
 derdedür G. 164/3
 derdi G. 42/7, 49/2, 439/3
 derd-i firâka G. 286/2
 derd-i firkat G. 457/4
 derd-i gam G. 66/4, 86/4
 derd-i gamdan G. 453/4
 derd-i gam-ı 'ışka G. 351/1
 derd-i gamzen G. 179/3
 derd-i hasretile G. 364/1
 derd-i hicrâmı Tb. IV/5
 derd-i hicri Tb. IV/7
 derd-i 'ışka G. 11/3
 derd-i 'ışkı G. 159/5
 derd-i 'ışkun G. 414/1
 derd-i 'ışkunla G. 468/4
 derd-i ser G. 173/4, M. 17
 derdile G. 53/4, 95/4, 220/3, 440/1, 484/3
 derdin G. 199/3
 derdine Mh. 2. 4/b, G. 542/3
 derdini G. 128/3, 555/4
 derd-mend G. 169/7, 227/5
 derd-mende G. 238/5
 derd-mendin G. 415/2
 derd-mendünden G. 416/1
 derdüm G. 325/2, 374/2
 derdümi G. 11/5, 391/4
 derdümüze G. 109/2
 derdün Tb. I/2, T. 3. 2/b
 derdünden G. 28/3
 derdüne G. 530/5
 derdüni G. 18/4, 383/3, 396/3
 derdünile K. 1/20, G. 193/3
 dergâhı G. 209/5, 307/3
 dergâh-ı Süleymân'un G. 48/4
 dergâhını G. 309/3
 der-gildür G. 102/3
 der-i derûnumdan G. 494/3
 der-i meykede G. 49/1
 der-i nübüvvete K. 2/4
 der-i sühanda G. 73/5
 der-i yâre G. 175/4

- derler G. 301/5
 derleridür G. 146/2
 dermân K. 3/57, G. 193/3, 356/2, 530/5, 542/3
 dermândan G. 415/2
 dermânı Mh. 2. 4/b, G. 280/1
 dermânından G. 383/3
 dermânıma G. 468/4
 der-miyân G. 290/3, 495/1
 dersgâh-ı 'ışık Mü. 3
 derûndan Mh. 3. 3/a, G. 394/4, 427/1
 derûnı Tb. III/7, G. 215/2
 derûnî G. 532/4
 derûn-ı câna G. 435/1
 derûn-ı dilde G. 348/2
 derûn-ı dilden G. 120/3
 derûn-ı sînede G. 285/3
 derûnın G. 362/2
 derûnum Tb. IV/6, Mh. 2. 1/c, G. 97/4, 176/2, 515/3
 derûnumda G. 108/5
 derûnumı G. 337/2
 derûnun Tb. II/3, III/3, Mh. 6. 4/b, G. 540/5
 derûnunda G. 65/5, 274/4
 derûnunı G. 522/4
 dervîşe T. 1. 3/c
 dervîş-sıfatlarda K. 3/22
 deryâ Mh. 6. 3/e, T. 1. 1/e, G. 10/1, 18/1, 176/2, 181/3, 337/2, 372/3, 479/3, 511/3
 deryâda G. 52/5, 142/4, 501/5
 deryâdan G. 31/2
 deryâlar G. 29/4, 220/3
 deryâlarda G. 312/3
 deryâları G. 525/3
 deryâleyin G. 18/5
 deryânun G. 256/2
 deryâsı Mh. 2. 1/a
 deryâsın G. 366/5, 408/5
 deryâsına G. 305/2
 deryâsını G. 29/2
 deryâsıyuz G. 200/4
 deryâya G. 253/3, 287/3, 299/3, 429/3
 deryâyı G. 282/5
 deryâ-yı dîde G. 68/4
 deryâ-yı eşk-i 'âşık G. 201/1
 deryâ-yı firâkda G. 544/3
 deryâ-yı gamdan Mü. 25
 deryâ-yı hayretten G. 26/4
 deryâ-yı hüsnî G. 291/4
 deryâ-yı ma'nî'nün G. 425/5
 deryâ-yı mey G. 310/5
 deryâ-yı muhît K. 3/45
 der-zemîn M. 26
 dest G. 50/4, 222/6, 340/3
 destân-serâ G. 524/1
 destâra G. 206/5
 destârlar G. 296/1
 deste G. 220/1, 231/1
 dest-bûs M. 11
 dest-gîr Mh. 8. 3/d, G. 33/5, 355/1
 dest-gîrûn N. 1/1
 dest-i Behîştî'de G. 332/5
 dest-i belâ G. 10/4
 dest-i cevriye G. 352/3
 dest-i gamdan G. 173/3
 dest-i 'ışkuna Mü. 5
 dest-i dellâki M. 31
 dest-i kahr G. 521/3
 dest-i rengînün G. 463/3
 dest-i şâha G. 329/5
 dest-i visâli G. 523/1
 destilerle G. 406/4
 destinde K. 3/51, G. 64/2, 286/4
 destine G. 8/5
 dest-mâl G. 300/5, 305/2
 dest-mâle G. 527/3
 dest-mâliyle G. 281/4
 dest-mâlüm G. 373/2
 dest-res Tb. II/4
 destüm G. 168/2
 destümde Mh. 3. 5/d, Mü. 28
 destümi G. 313/3
 destümüze G. 541/4
 destündedir K. 2/35
 destündeki G. 361/4
 destünden G. 65/2
 destûrun G. 276/3
 deşelüm T. 3. 2/c
 deşt-i 'ademde G. 246/5
 deşt-i 'âlemde G. 425/4
 deşt-i cünûnda G. 117/1
 deşt-i gam G. 229/1
 deşt-i gamda G. 19/1, 139/3
 deşt-i hüsn G. 311/3, 330/2
 deştimişsin G. 295/2
 deştinde Mh. 2. 3/a, 5. 4/b, G. 182/2
 deştine Tb. IV/1, G. 113/2, 429/2, M. 37
 deştinün G. 125/1, 165/3, 307/7
 devâ G. 93/1, 182/5, 198/4, 455/5
 devâm K. 2/9
 devât G. 76/4
 devâtâsâ G. 225/1
 devâ-yı gam G. 405/1
 devirdi G. 214/3
 devlet K. 3/41, G. 49/3, 64/5, 295/1, 449/4, 485/2, 499/3, 507/1, M. 11
 devlete G. 531/2
 devleti G. 140/5, 521/4
 devlet-i kurb G. 485/5
 devlet-i sermed G. 91/5
 devletidür G. 49/3
 devletlü G. 535/3
 devletüm T. 2. 2/e, G. 360/5, 485/1
 devletünde G. 230/2
 devr G. 63/5, 185/4, 240/1, 303/3
 devrân K. 3/43, Tb. II/1, G. 63/5, 479/7, 522/2
 devrânını G. 543/3
 devr-i gül G. 40/1
 devr-i güldür G. 296/1
 devr-i hüsn-i yâre G. 235/5
 devr-i hüsnünde G. 195/6
 devrinde G. 481/2, 537/3
 devşürür G. 2/3
 devvâr G. 72/2
 deyendür G. 182/1
 deymeye G. 183/2

- deyr G. 139/1, 220/4, 371/1, N. 8/1
 deyrde G. 138/1
 deyr-i 'âlemde G. 181/2, 466/3
 deyr-i dehrün G. 398/2
 deyr-i felekde G. 41/3
 deyr-i fenâda G. 308/2
 deyr-i hüsninde G. 372/5
 deyr-i 'ışkun G. 515/1
 deyr-i sadrında G. 136/5
 deyrin G. 184/2
 deyrinde G. 225/2
 deyrine G. 312/5
 deyrün G. 8/3
 dıraht G. 220/2
 dırahta G. 371/3
 dıraht-ı 'izz G. 552/1
 dıraht-ı 'ömrüne G. 12/2
 dırahtı G. 19/2
 dıraht-ı bî-sebât G. 371/4
 dıraht-ı çemenün G. 247/3
 dıraht-ı gülşene G. 121/1
 dıraht-ı güre G. 432/4
 dıraht-ı mîve G. 73/4
 dıraht-ı vâdi-yi Eymen G. 10/2
 dırahtın G. 55/4
 dırâzı K. 2/9
 dırnağını G. 506/3
 di Mr. 1. 2/b, G. 115/5
 dîbâ G. 195/1
 dibinde G. 46/3, 504/3
 didâr G. 207/5
 didâra G. 9/4, 164/2, 267/4
 didârı G. 88/1, 169/1
 didâr-ı yâre Mh. 4. 5/b, G. 257/2
 didârına G. 511/3
 didârın N. 4/1
 didârını K. 1/3, G. 35/1
 didârının Mh. 4. 3/a
 dîde K. 2/33, G. 257/2, 259/3, 291/1, 323/2, 339/3, N. 7/2
 dîdede G. 404/5
 dîdeden G. 9/4, 30/5, 77/4, 174/4, 185/5, 256/2, 289/3, 315/1, 514/5, 536/5
 dîde-i a'mâ K. 1/16
 dîde-i a'yân-ı Mısır'a G. 195/5
 dîde-i bî-ferümün G. 513/2
 dîde-i cân K. 3/13
 dîde-i gerdûn G. 273/1
 dîde-i giryân G. 244/3, 244/4
 dîde-i giryânıdır G. 125/5
 dîde-i giryânımız G. 192/4
 dîde-i gamnâkden G. 422/1
 dîde-i himmetine G. 91/5
 dîde-i hûn-bârımı M. 13
 dîde-i 'ibretle T. 1. 1/a
 dîde-i ikbâl G. 148/2
 dîde-i kattâl G. 230/2
 dîde-i Mecnûn G. 296/2
 dîde-i nâ-dâna G. 540/1
 dîde-i nemnâkden T. 2. 4/b
 dîde-i rahmile G. 324/4
 dîdeler G. 307/4
 dîdelerüm G. 504/2
 dîdemde G. 391/3
 dîdemdeki G. 181/3
 dîdemden G. 320/3
 dîdemüzden Mh. 6. 3/d
 dîdenün G. 307/4
 dîder G. 141/5
 dîdesi G. 238/5
 dîdesin Tb. III/6
 dîdesine G. 164/2
 didi G. 3/2, 4/3, 76/5, 108/2, 127/5, 154/3, 183/3, 184/2, 186/2, 187/4, 189/4, 195/4, 200/5, 222/3, 244/1, 255/3, 277/2, 285/2, 303/5, 324/5, 338/4, 339/3, 340/5, 350/4, 365/5, 384/5, 391/2, 392/2, 393/3, 400/2, 403/4, 434/3, 465/4, 479/3, 491/2, 508/4, 519/5
 didigün G. 173/5
 didikce G. 152/5, 376/3
 didiler G. 124/4, 136/4, 172/5, 180/3, 359/5, 416/2, 467/3, 561/5, Kt. 6/2
 didügi G. 298/1
 didügince G. 36/3, 304/3
 didügün G. 170/3, 306/5
 didükce G. 102/2
 didükleri G. 75/4, 166/4, 185/2, 249/1, 473/2
 didüklerinün G. 35/3
 didüm G. 80/3, 154/3, 183/3, 187/4, 195/4, 200/5, 222/3, 277/2, 285/2, 324/5, 340/5, 350/4, 384/5, 391/2, 392/2, 393/3, 399/5, 400/2, 422/2, 465/4, 467/3, 491/2, 495/2, 508/4
 didün G. 73/5, 278/1
 diger G. 344/5
 diger-gün N. 7/1, G. 352/4
 dik G. 227/1
 dikdigüm G. 474/4
 dikdüm G. 285/4
 diken G. 332/2
 dikenden G. 254/3
 dikendür G. 58/4, 129/5
 dikenler G. 373/3
 dikenlerle Mr. 1. 1/b
 dikenüz G. 442/3
 diki G. 276/3
 dikilse G. 214/5
 dikmek G. 425/4
 dil Mh. 5. 4/d, G. 37/2, 67/1, 131/3, 158/3, 189/5, 320/2, 479/1, 522/1, 546/3, 548/5, 554/3, 561/3,
 dil (gönül) K. 1/21, 1/23, 2/16, 2/39, 3/31, 3/33, Tb. V/3, V/6, Mh. 3. 2/a, 4. 3/d, 4. 5/b, 5. 1/d, T. 1. 1/d, 1. 2/e, 2. 3/c, G. 1/1, 1/4, 5/5, 12/1, 26/4, 44/2, 47/2, 48/1, 48/4, 52/2, 55/4, 57/1, 64/1, 65/1, 69/5, 77/4, 81/3, 88/3, 95/4, 97/3, 109/1, 110/1, 111/2,

- 124/1, 126/1, 136/1, dil-berümün G. 273/1
 147/4, 149/2, 156/3, dil-cû G. 480/2
 161/5, 169/3, 170/4, dil-dâra N. 5/1
 172/2, 177/1, 191/4, dil-dârî G. 414/1, 483/2
 194/2, 195/1, 201/3, dilde Mh. 3. 2/e, K. 2/31, G.
 202/4, 217/3, 224/4, 51/5, 130/4, 214/3,
 233/1, 236/4, 237/3, 272/1, 296/4, 315/1,
 241/4, 255/1, 258/3, 383/3
 258/4, 261/2, 263/1, diledür G. 97/4, 287/3
 263/2, 268/1, 272/2, dilden K. 2/52, G. 63/2,
 275/1, 276/2, 277/4, 174/4, 345/3, 528/4
 278/5, 282/4, 286/4, dildür G. 102/1, 149/1
 287/4, 288/4, 290/4, dîle G. 86/3, 177/3,
 291/4, 305/5, 309/2, diler G. 10/1, 102/2, 172/2,
 313/1, 313/4, 316/4, 196/5, 257/5, 302/5,
 345/2, 355/1, 357/3, 340/1, 362/5, 365/2,
 358/1, 368/2, 371/1, 483/2
 371/5, 373/6, 385/1, dilerdüm G. 310/3, 404/2
 385/5, 388/4, 393/4, dilerem G. 5/5
 394/4, 399/1, 399/3, dilermiş G. 217/2, 396/4
 402/1, 406/1, 417/2, dilerse G. 248/2, 505/3
 421/4, 423/4, 428/3, dilersen Mh. 2. 4/a, 6. 4/c,
 430/1, 438/4, 441/1, T. 1. 5/d, G. 152/3,
 441/2, 443/1, 448/4, 515/5, 522/2, 531/4
 457/1, 459/1, 464/3, dilerüm G. 258/1
 479/6, 491/4, 494/1, dilese K. 3/15, G. 89/4
 501/2, 508/4, 516/3, dilesen G. 182/3
 518/3, 524/3, 529/2, dil-güşâ G. 235/1
 536/2, 542/3, 542/4, dil-haste Mh. 2. 1/d, G.
 545/5, 550/3, 552/6, 383/1
 553/5, 555/2, 555/4, dil-hastelerün G. 241/2
 559/1, N. 5/1, 7/2, M. 2, dili G. 274/1, 290/1, 320/2,
 dilâ Tb. V/5, G. 522/1, M. 348/1, 351/1, 550/2, N.
 17, 32 11/2
 dil-ârâm G. 480/1
 dil-âver Mh. 5. 3/e
 dil-âverdür G. 84/5
 dil-âverem G. 327/1
 dil-âverleridür G. 146/1
 dil-âzürde G. 340/2
 dil-bend G. 79/3
 dil-ber G. 174/1, 376/2,
 483/1
 dil-berâ G. 63/2
 dil-beri G. 271/5, 462/5
 dil-berinün G. 441/3
 dil-berle G. 170/5
 dil-berler G. 477/2
 dil-berüm G. 63/3
 dil-i hûnîn-i Behiştî G.
 454/5
 dil-i hûnînile K. 2/28
 dil-i Mecnûn'a G. 54/3
 dil-i mecrûhumı G. 497/1
 dil-i meyyâlümü G. 354/1
 dil-i mühr-i Süleymân'ı G.
 58/5
 dil-i nâlânımın G. 288/5
 dil-i perîşânım G. 54/2
 dil-i pür-dâğuma G. 495/4
 dil-i pür-gam G. 332/1
 dil-i pür-zahmımı G. 407/3
 dil-i sengîn G. 394/1
 dil-i ser-geşte G. 225/4,
 226/4
 dil-i şeydâ K. 1/25
 dil-i teşne G. 101/4
 dil-i 'uşşâk G. 541/3
 dil-i 'uşşâka G. 134/3
 dil-i 'uşşakı Mh. 2. 3/b
 dil-i üftâde G. 501/1
 dilin Mü. 2
 dilince G. 219/3
 diller G. 157/4, 306/5
 dillere G. 93/1
 dilleri G. 294/4
 dilleşelüm T. 3. 2/d
 dil-nüvâz G. 480/4
 dil-pesend G. 134/5
 dil-rübâ G. 116/5, 166/2
 dil-rübâlar G. 173/2
 dil-rübâlarda G. 9/5, 65/4
 dil-rübâlardan G. 63/1,
 382/5
 dil-rübâlarla G. 9/6
 dil-rübâmın G. 154/1
 dil-rübâsından G. 7/5
 dil-şâda G. 391/1
 dil-teng G. 482/2
 dilüdüm G. 8/1
 dilüm G. 79/3, 310/2, 365/1
 dilümi T. 2. 5/e
 dimâğ G. 242/3
 dimâğa G. 365/2
 dimâğ-ı cân G. 508/5
 dimâğ-ı hâr G. 36/2
 dimâğına G. 466/1
 dimâğuma G. 322/3

- dime G. 88/2, 102/5, 146/1, 158/5, 166/5, 169/2, 179/5, 206/2, 368/5, 369/1, 424/5, 533/3
dimedüm G. 275/1, 352/1, 352/2, 352/3, 352/4, 352/5
dimedün G. 376/3
dimege G. 128/3
dimek G. 75/4, 195/2, 305/3, 464/3, 545/3
dimen G. 121/2
dimeyem G. 510/5
dimeyen G. 56/5
dimez G. 118/2, 123/4, 306/4, 490/1
dimezdi G. 298/3
dimezsem G. 406/3
dimezüz N. 3/2, 3/2
dimiş K. 2/8, G. 9/2, 186/3, 329/4, 465/3, 466/4, 480/3, 530/2, 530/5
dimişem G. 338/1
dimişler G. 135/2, 393/5, 439/2
dimişsin G. 269/3, 279/3, 359/3
dimişüz G. 483/4, 484/1
dîn G. 170/3
dîn K. 3/28, G. 423/1, 459/3
dînâr G. 467/4
dinen G. 529/2
dini G. 554/2
dîn-i cedîdün K. 2/9
diniler G. 173/2
dinle T. 1. 5/c, G. 3/5, 115/4, 246/2
dinlemen G. 124/2
dinler Mh. 6. 1/a
dinleyen G. 131/5
dir K. 3/49, 3/60, G. 20/1, 27/4, 49/3, 105/3, 107/4, 111/3, 112/5, 142/3, 158/3, 194/3, 196/4, 210/4, 227/2, 294/5, 328/3, 332/1, 334/2, 349/5, 353/4, 366/2, 440/3, 517/4, 543/5, N. 10/1, M. 28
dir dir M. 28
dirdüm G. 123/4
dirdün G. 47/3, 284/4
direm G. 346/3
diremi G. 275/1
diremin G. 258/1
dirgür G. 149/5
dirhem G. 467/4
dirhem-i eşki G. 301/5
dirhemini G. 502/2
dirhemün G. 268/2
diriğâ G. 10/1, 25/3, 40/1, 348/2, 356/4, 412/1, 420/3
diriğ K. 2/26, Tb. II/1, II/3, G. 7/4, 36/5, 117/1, 147/5, 248/2, 254/4, 288/2, 460/1
diriğ G. ,
dirildün G. 432/5
dirisen Mr. 1. 2/b, G. 48/4, 80/4, 257/1
dirisin Kt. 4/1
dirler Mr. 1. 7/a, G. 3/1, 93/1, 97/3, 182/5, 288/5, 303/5, 320/5, 366/3, 421/1, 470/5, Kt. 6/1
dirliğümüz N. 3/1
dirlik G. 196/5, 426/4, 469/2
dirlikden G. 154/1
dirmeyüp Mh. 5. 4/a
dirmezem G. 147/2
dirmişsün G. 487/4
dirmişsin Mh. 7. 4/d
dirse G. 5/5, 86/3, 234/3, 423/4
dirsek G. 204/2
dirsem G. 325/3
dirsen Tb. I/4, G. 21/1, 48/3, 51/5, 218/5, 313/4, 540/5, 555/5
dirsın G. 368/4, 547/4
dirüm G. 3/3, 381/2, 463/4
disem G. 174/1, 261/5
disen G. 86/5, 392/5
disün G. 418/4
diş G. 483/3
dişler G. 135/5
dişidür G. 155/4
dişleri G. 84/2
dişlerün G. 86/5, 145/1, 168/3
dişün G. 312/3
ditremege M. 28
ditrer G. 491/1, 527/2
dîvân K. 3/21, G. 244/5
dîvâna G. 348/5
dîvâne G. 13/2, 63/2, 169/6, 269/5, 342/2, 347/4, 354/5, 438/1, 474/1
dîvânece Mh. 5. 5/b
divânedür G. 153/7, 249/3
dîvâneler G. 387/3
dîvâneleri G. 101/2
dîvânelerün G. 352/4
dîvânelik G. 28/1
dîvânen G. 274/2
dîvâneni G. 547/1
dîvâneye G. 476/5
dîvân-ı Şâdîden G. 361/3
dîvânın G. 128/5
dîvânumuzda G. 209/1
dîvânun K. 3/54, G. 310/5
dîvâr Mr. 1. 4/b
dîvâra Mü. 12
dîvâr-ı şerî'atde K. 3/28
dîve G. 48/4
dîv-i racîm G. 341/4
dîvler G. 456/1
diyâr G. 312/1
diyârı K. 3/41, G. 399/1
diyâr-ı 'adem G. 336/1
diyâr-ı ba'îdden G. 520/4
diyâr-ı gam-güsârumdan G. 391/1
diyâr-ı 'ışk G. 269/4
diyâr-ı 'ışka G. 438/2
diyâr-ı Rûm'dan G. 68/3
diyâr-ı yârde G. 328/1
diyâr-ı yâr-ı ba'îd G. 83/5
diyârın G. 428/5
diyârını G. 496/4
diye G. 10/4, 213/1, 249/5, 434/5
diyelüm G. 207/4
diyem T. 2. 5/d, M. 19
diyemez G. 150/1

- diyen G. 14/1, 64/3, 140/5, 165/5, 172/4, 253/3, 263/4, 460/3, 476/5, 498/2
 diyenler G. 98/3
 diyesin G. 195/4, 338/5, 389/1, 389/2, 389/3, 389/4, 389/5, M. 20
 diyicek G. 43/3
 diyü Mr. 1. 5/a, Mh. 2. 2/d, 2. 4/e, G. 2/4, 16/4, 23/4, 27/4, 30/5, 34/4, 41/2, 50/4, 67/3, 76/2, 78/2, 79/2, 79/5, 102/4, 162/3, 166/2, 168/3, 172/2, 177/1, 177/4, 178/3, 178/4, 183/4, 194/5, 230/3, 231/1, 238/4, 44/4, 256/1, 256/4, 266/1, 271/5, 272/3, 272/4, 283/3, 297/2, 300/4, 324/3, 342/5, 348/4, 351/4, 354/4, 379/3, 385/3, 389/5, 397/3, 411/4, 418/4, 430/4, 435/5, 441/1, 442/1, 449/3, 465/1, 472/5, 473/4, 477/4, 479/6, 480/4, 498/3, 502/4, 542/1, 549/3, M. 28, Mü. 12
 dîzâr G. 124/4
 dîzârûn G. 202/2
 dizdârî G. 557/3
 dizdi G. 465/3
 dizilmiş G. 434/4
 dizin dizin G. 535/4
 dizüp G. 445/1
 doğdı G. 473/2
 doğma G. 428/3
 doğmuşlar G. 474/3
 doğru G. 477/5
 dokunmak Tb. II/7
 dokunsa G. 432/2
 dolâb G. 4/3, 451/2, Mü. 27
 dolâba Mü. 27
 dolâbdan G. 421/2
 dolandurdun Tb. II/5
 dolaşdı N. 9/1
 doldı G. 68/4
 dolu 559/5
 dost K. 1/24, G. 51/3, 284/4
 dostlar G. 40/1, 322/3, 341/1, 360/4
 dostum G. 355/1, 355/2, 355/3, 355/4, 355/5, 379/4, 468/4, 514/3
 doyunca Mh. 8. 1/d
 döge söge G. 256/3
 dögen G. 423/2
 döğünüp Tb. III/4
 dök Tb. I/2
 dökdi G. 220/4, Kt. 5/1
 dökdüğü G. 146/2
 dökdüğün G. 355/2
 dökdüğün G. 1/5
 döküm G. 72/2, 90/2
 dökün G. 78/7
 dökem G. 349/2
 döker G. 74/5, 86/5, 145/1, 145/2, 145/3, 145/4, 145/5, 421/2
 dökersem G. 83/3
 dökersin G. 1/5, 268/2, 356/1
 dökme G. 287/3
 dökmege G. 90/4
 dökme G. 103/4
 dökme G. 328/2
 dökmeince G. 540/4
 döksem G. 135/2, 306/1
 dökse Tb. V/2
 döküle G. 492/1, 492/2, 492/3, 492/4, 492/5
 dökülen G. 380/1
 dökülmeyicek K. 3/19
 dökülsün G. 373/2
 dökülüp G. 492/2
 dökülür G. 119/4
 dönderür Mh. 2. 5/a, G. 228/2
 döndi K. 2/9, Mh. 8. 2/c, G. 69/3, 23/2, 389/4, 457/1, 457/4, 476/2, 488/3
 döndüm G. 45/1, 139/3, 424/3, 450/5
 döndün G. 284/4
 döndürdi G. 239/5, 243/1, 550/1, N. 11/1
 döndürem G. 416/4
 döndürmeyince G. 446/1
 döne G. 74/2
 döne döne G. 59/2, 101/2
 döner K. 3/68, G. 72/3, 286/4, 344/1, 383/5, 501/4, M. 18, Mü. 27
 dönmedi G. 440/2
 dönmişdür G. 135/4, 450/3
 dönsün G. 416/4
 dönüp G. 31/1, 183/1
 dönüpdür G. 478/1, 554/4
 dönüşüm G. 79/2
 dört G. 298/1
 döşeliksüz G. 281/2
 döşendiler G. 151/5
 döşer K. 3/62
 döyemez Mh. 8. 5/e, G. 322/2
 döyer G. 469/3
 döyinen G. 260/3
 döymez G. 112/3
 döysün G. 59/3, 60/3
 du'â K. 3/10, 3/81, G. 9/6, 21/5, 67/4, 149/5, 195/2, 284/5, 412/4
 du'âdan G. 420/5
 du'âlar G. 431/2
 du'âmuz G. 402/2
 du'âna K. 3/4
 du'âsı G. 467/4
 du'âsın G. 183/3, 262/3, 277/3
 du'âyı T. 3. 5/c
 du'â-yı devlet K. 3/12
 du'â-yı kadehdür G. 209/3
 du'â-yı nûr G. 24/4
 dūd G. 61/3, 78/3
 dūdî G. 394/3, 560/1
 dūd-ı âh G. 193/5, 431/2
 dūd-ı âha G. 410/2
 dūd-ı âhı G. 114/4, 123/2
 dūd-ı âhum Mh. 3. 2/c, G. 72/5, 118/1
 dūd-ı âhumdan G. 242/5, 272/1

- dûd-ı âhumdur G. 435/4
dûd-ı âhumı G. 78/2
dûd-ı âhumı G. 30/2
dûd-ı dilüm Mh. 8. 2/a
dûd-ı siyâh G. 435/2
dûd-ı siyâha G. 74/4
dûd-ı siyâhum G. 467/2
dûd-ı siyâhumdan G. 222/1
duhter G. 440/4
duhterini G. 309/1
duhterüne G. 332/5
dûn G. 335/4, 398/5
dûna G. 446/1
dûr G. 7/5, 185/5, 289/3,
334/3, 336/4, 380/3,
383/5, 386/5, 483/2
durmaz G. 164/3, 173/4
durur Mh. 6. 1/e, T. 2. 4/e,
G. 35/2, 68/4, 83/2,
127/3, 214/4, 234/3,
336/5, 413/5, Kt. 5/1
dururken G. 415/2
dûruz G. 305/3
duşa M. 31
duta K. 1/22
dutulsa G. 492/1
dûzahın G. 162/5
dû K. 2/51
dügün G. 4/1, 130/1
dükeli M. 27
dükenmez G. 201/1, 295/2
düketdün G. 275/1
dülbendi G. 517/3
dülbendini G. 438/5
dün G. 30/3, 47/4, 71/4,
218/5, 239/1, 252/5,
263/2, 341/4, 347/1,
370/1, 473/2, 523/2,
556/2
dünbekiler G. 52/3
düni G. 556/2
düninde K. 2/34
düñki G. 178/4, 396/2,
403/4
düñle G. 473/2
dünyâ K. 2/17, 3/27, Tb.
III/7, Mh. 3. 3/e, 6. 1/b,
6. 5/e, G. 48/3, 120/5,
129/4, 144/2, 166/4,
258/4, 309/2, 347/4,
372/2, 446/1, 496/5,
513/2, N. 4/2, M. 2
dünyâda G. 87/5, 113/4
dünyâdan G. 31/1, 185/2,
372/2
dünyânun G. 150/4, 262/2,
287/5
dünyâya G. 48/5, 101/5,
261/4, 264/4, 368/5,
428/3, 459/1, 520/2
dünyâyı G. 93/3, 94/3,
139/1, 176/4, 204/3,
220/2, 497/3, 520/5. N.
9/2
dünyâ-yı dün G. 25/5, 484/6
dünyâ-yı zer-bâftı G. 552/2
dünyede G. 86/5, 347/5,
355/5, 385/5
dür G. 127/3, 312/3, 497/5
dürd-âşâmlık G. 22/3
dürc-i gevher-i hâl K. 3/11
dürdi-keşem G. 346/5
dürdür G. 152/2
dür-i güfte-i Selmân'ı G.
58/6
dürüş G. 522/3
dürle G. 408/5
dürler G. 86/5, 497/5
dürlerün G. 200/4
dürli G. 553/5
dürlü G. 5/4, 293/5, 524/2
dürlü dürlü G. 170/1, 378/5
dürr K. 3/76, G. 84/2, 123/4,
216/1, 491/5
dürr-i G. 553/3
dürr-i bî-hisâbı G. 74/1
dürr-i eşküm G. 305/2, G.
407/4
dürr-i feridüm Mh. 3. 3/e
dürr-i güher G. 113/4
dürr-i habâbı G. 309/1
dürr-i kelâmun G. 255/5
dürr-i nâ-süfteye G. 403/2
dürr-i nazmun Mh. 7. 5/b,
G. 555/5
dürr-i yetîmisin K. 2/11
dürrile G. 151/2
dürrin G. 168/3
dürrini G. 544/3
dürsem G. 128/5
dürük G. 283/1
dürülmüş G. 265/3
dürüp G. 522/1
dürür G. 478/3
dürüşse G. 276/5
düş G. 195/3
düşde G. 154/3, 224/1,
386/4, 421/4, 533/5
düşdi Tb. IV/3, G. 34/5,
44/5, 340/5, 376/2,
453/3, 476/4, 509/1,
509/2, 509/3, 509/4,
509/5, 541/1, 541/2,
541/3, 541/4, 541/5. M.
37
düşdigi G. 224/5
düşdigüm G. 64/2, 78/4
düşdiler G. 101/1, 256/4
düşdükce G. 241/2, 532/2
düşdüm G. 505/2
düşe G. 28/5, 38/3, 77/4,
302/5, 389/4
düşeli G. 286/2, 457/1
düşem G. 501/1
düşen G. 121/3, 553/4
düşer G. 64/1, 244/4, 459/4,
465/2, 491/2
düşerdi G. 523/2, 532/1
düşerse G. 152/2, 538/4
düşmanı Mü. 7
düşme K. 3/38
düşmek G. 333/2
düşmen G. 30/2, 49/2,
331/1, 360/4, 425/3,
510/1
düşmeden G. 276/3
düşmen-i bed-gevher G.
51/3
düşmen-i gül G. 332/3
düşmenine G. 67/4
düşmenlerüm G. 39/1, 180/5
düşmenligi G. 284/4
düşmenlik G. 284/4
düşmenüm G. 316/3, 321/1
düşmenümdür G. 468/4
düşmenün G. 76/1, G. 298/2
düşmenüni K. 3/66

düşmese G. 490/5
 düşmeyen G. 267/3
 düşmüş Mh. 6. 3/d, G. 231/2,
 446/5, 511/5, 524/3
 düşmüşdür G. 426/3
 düşnâm-ı lebün G. 241/2
 düşnâm-ı yârdan G. 81/3
 düşnâmlar G. 132/4, 190/4
 düşse G. 177/3, 253/3,
 310/1, 329/5, 438/3,
 459/1
 düşsün G. 368/1
 düşsünler G. 459/3
 düşünde G. 291/4
 düşüp G. 35/2, 189/3, 415/4,
 441/2, 509/5
 düşüpdür Tb. III/4, G.
 324/3, 537/4
 düşürme G. 163/4
 düşürmek G. 89/4
 düşürür G. 457/3
 dü-tâ G. 284/1
 düzdi G. 167/4, 221/1
 düzd-i çeşminden G. 423/5
 düzd-i hevâ K. 3/29
 düzd-i siyehkâr G. 317/1
 düzedür K. 1/11
 düzersin G. 416/5
 düzine G. 442/1
 düzme G. 105/5

E

e G. 82/5, 87/3, 122/5,
 149/4, 230/5, 340/5,
 405/5, 453/5, 495/4,
 506/5, 544/1, 548/4
 ebed G. 537/3
 ebedî G. 440/2, 538/3,
 546/5, 558/5
 ebkâr-ı perîdûr G. 501/5
 ebkârın G. 387/5
 ebkârını G. 106/5, 109/5
 ebleh G. 317/3
 eblehligin G. 149/4
 eblehligüm G. 405/5
 ebr G. 42/4, 523/2, 550/4
 ebre Mh. 2. 5/d
 ebr-i bahâr Mh. 1. 1/d
 ebr-i bârândur G. 408/2

ebr-i bârânı G. 266/1
 ebr-i berf G. 388/3
 ebr-i dürr-i âb-dâr G. 449/2
 ebr-i gabrâyı G. 29/2
 ebr-i kâkülile G. 409/2
 ebr-i siyâhı G. 303/2
 ebr-i zulmet G. 551/2
 ebrveş G. 205/1
 ebrû G. 84/1
 ebrûları G. 90/3
 ebrûlarla G. 29/3
 ebrûların G. 305/1
 ebrûlarının G. 523/4, Mü.
 17
 ebrûn G. 143/3, 545/1
 ebrûna G. 42/2, 135/3, 300/1
 ebrûnı G. 153/5
 ebrûsı G. 208/4
 ebrûsına G. 470/4
 ebrû-yı yâre G. 427/3
 ebsem G. 261/3, 277/2,
 332/3
 ebyât-ı nâziki G. 430/5
 ebyâtun G. 511/5
 ecdâdını G. 207/2
 ecel G. 23/5, 83/1, 146/2,
 162/4, 167/4, 185/3,
 248/5, 250/2, 326/3,
 493/2, 513/4, 552/1
 ecelcikdür G. 160/1
 ecelden G. 194/1
 ecele G. 341/5
 ecliçün G. 227/3
 ecnihası K. 3/15
 ecsâd-ı âdem G. 185/3
 eczâmı G. 232/3
 edâ G. 30/3, 67/1, 131/5
 edeb K. 2/43, Mh. 4. 2/c, G.
 553/5
 edebsüzdür G. 199/2
 edîb G. 36/4, 39/3
 edilse K. 3/71
 edir ke'sen ve nâvilha ilâ yâ
 eyyühe's -sâkî G. 537/5
 ednâ K. 1/9, G. 16/3, 225/3,
 226/3, 537/2
 ednâdan G. 211/4
 ednâdur G. 552/4
 ednâsında G. 339/1

ednâyem G. 374/3
 ednâyuz G. 211/4
 efdaldür K. 2/32
 efendi K. 2/52, Mh. 8. 3/c,
 8. 3/e, G. 1/2, 32/5,
 419/2, 455/3, 460/3
 efendimün G. 475/1
 efendisinden G. 302/3
 efendüm G. 183/4, 480/5,
 485/1
 efendümdür G. 316/1
 efendünden G. 416/2
 efgân K. 3/69, 126/4, 168/1,
 221/5
 efgândan G. 424/3
 efgânıdur G. 123/2
 eflâk K. 3/66, G. 78/2
 eflâkde G. 100/4
 eflâkden K. 1/9, T. 1. 4/e, 2.
 4/c, G. 177/1, 422/4
 eflâke T. 2. 2/a, G. 225/6,
 226/6, 368/1
 eflâki Tb. VI/7, G. 491/2
 eflâk-i âstânuna G. 134/2
 eflâk-i melâhatde G. 403/3
 eflâk-i sa'âdetde G. 284/1
 eflâkûn G. 274/3
 efnâ Tb. III/3
 efsânedür G. 153/6
 efsânesi G. 306/5
 efser-i surhile G. 123/1
 efser-i zer G. 100/1
 efsûn G. 306/5, 395/1
 efvâhdan G. 524/5
 efyûn G. 492/3
 egdi G. 465/5
 eger K. 2/46, 3/34, Tb. I/4,
 V/2, Mh. 3. 3/d, 4. 5/c,
 G. 5/5, 20/3, 22/5, 32/5,
 43/1, 48/3, 51/5, 68/4,
 71/5, 86/3, 124/2, 152/2,
 159/1, 191/4, 200/2,
 218/3, 218/5, 222/1,
 234/4, 244/2, 252/1,
 266/2, 276/1, 297/3,
 302/1, 302/4, 304/1,
 314/1, 322/3, 322/4,
 326/1, 329/1, 330/2,
 339/1, 349/1, 356/4,

- 370/5, 392/4, 412/2, 413/1, 416/1, 416/3, 416/4, 427/1, 436/5, 451/3, 452/5, 459/5, 460/2, 463/1, 464/5, 466/1, 467/1, 470/4, 472/2, 477/5, 478/3, 479/2, 483/2, 485/2, 489/4, 505/3, 508/2, 515/4, 532/3, 536/5, 555/5
- egerçi K. 3/50, Mh. 2. 2/c, G. 76/3, 152/1, 175/3, 178/4, 213/4, 222/2, 260/5, 269/1, 303/1, 366/5, 385/4, 399/5, 473/3, 552/4
- egirdür G. 107/4
- egleme G. 519/1
- eglence Mh. 3. 2/a, 3. 2/b, 3. 2/c, 3. 2/d, G. 5/3, 33/1, 463/1
- eglencesi G. 160/3, 320/2
- eglene G. 444/1
- eglenmen G. 260/3
- eglenmez Mh. 5. 2/e, G. 384/1, 386/1, N. 4/1, 4/2, 4/3
- egler Mh. 1. 2/e
- egleri G. 536/1, 536/2
- egleyen G. 316/5
- egme G. 200/5, 264/4
- egmez G. 460/3, 488/4
- egmiş G. 553/2
- egnümde G. 164/1
- egnüme G. 212/4, 523/1
- egse Mh. 5. 1/e, G. 312/5
- ehak G. 247/5
- ehli K. 3/23, Mh. 2. 4/a, T. 2. 5/c, G. 16/1, 21/5, 105/4, 120/2, 124/1, 131/1, 132/3, 152/3, 189/1, 317/5, 332/2, 343/1, 347/4, 365/4, 427/5, 433/3, 458/2, 458/3, 466/5, 505/4, 549/5, 552/3, 555/1, 555/3, 556/2, Kt. 2/2, M. 30
- ehl-i belânun G. 199/3
- ehl-i beyti Tb. II/1
- ehl-i beytin Tb. I/5
- ehl-i bezm G. 42/5, 235/4
- ehl-i bezme G. 147/1
- ehl-i bezmi G. 294/3
- ehl-i cennete G. 132/5, 190/5
- ehl-i derde G. 527/5
- ehl-i dilden Tb. III/7
- ehl-i dile G. 189/1, 292/5, 380/2, 420/5, 529/3
- ehl-i diller G. 40/4, 324/2, 422/6
- ehl-i dilün G. 127/5, 210/1, 522/4
- ehl-i dünyâ G. 17/4, 162/5, 172/4
- ehl-i dünyâya G. 370/2
- ehl-i fazla G. 531/5
- ehl-i fesâd G. 75/2
- ehl-i Hak G. 37/2
- ehl-i hâl G. 176/5, 308/1
- ehl-i hâle G. 342/1, 494/3
- ehl-i hâlün G. 203/5
- ehl-i hased G. 393/5
- ehl-i hevâ G. 406/2
- ehl-i 'ışk G. 101/1, 112/2, 182/1, 306/2, 500/1, 521/2, 526/5
- ehl-i 'ışka T. 3. 3/a, G. 55/5, 132/3, 145/3
- ehl-i 'ışkı G. 36/4, 415/1, 547/3
- ehl-i 'ışkun G. 15/1, 118/4, 216/5, 431/4
- ehl-i idrâk G. 519/1
- ehl-i î mân G. 521/2
- ehl-i 'irfân G. 26/1, 49/5, 333/5
- ehl-i irfâna G. 353/1
- ehl-i irtiyâb G. 37/4
- ehl-i İslâm G. 236/3
- ehl-i kemâl G. 342/2
- ehl-i kibre G. 369/5
- ehl-i kibrün G. 222/6
- ehl-i kulûbu Tb. VI/6
- ehl-i mezâk G. 187/5, 349/5, 534/5
- ehl-i nâm G. 117/5
- ehl-i nazar G. 287/2
- ehl-i nazarun K. 1/5
- ehl-i rihletüz G. 334/4
- ehl-i sadâkatsin Mh. 7. 3/c
- ehl-i safâ G. 67/2, 511/2
- ehl-i sefer G. 490/4
- ehl-i şebâbuz G. 264/2
- ehl-i şevk G. 319/4
- ehl-i tama' 240/5
- ehl-i velâyet G. 215/3
- ehl-i vuslat G. 236/1
- ehl-i zevk G. 22/2
- ehl-i zevke G. 28/5
- ehlidür G. 74/5, 199/1
- ehline G. 85/5, 105/2, 121/1, 181/1, 195/1, 278/3, 279/5, 347/4, 464/3
- ehlîni T. 3. 1/c, G. 9/5, 434/4, 451/5
- ehlinün G. 105/5, 158/1, 200/2, 277/3, 363/3, 559/3
- ehliyem G. 528/1
- ehliyüz G. 211/1, 211/2, 211/3, 211/4, 211/5
- Ehrimen G. 301/2
- ejdehâyı G. 412/2
- ejdehâ-yı kahr-ı Yezdân G. 37/2
- ejder G. 13/3, 30/2, 208/2, 253/4, 290/4
- ejderi G. 108/5
- ejder-i âteş-feşân G. 368/2
- ejder-i tîrindeki K. 3/51
- ejder-i zülfünü G. 109/2
- ejderini G. 127/5
- ekâbir G. 140/3, 559/1
- ekâbir-i 'ışka Mh. 4. 2/c
- eksik G. 222/4, 228/5, 303/1, 333/4, 400/3, 428/1, 435/2
- eksiklik G. 132/1, 190/3
- ekşi G. 24/1, 460/2
- ekşitmesün G. 152/5
- el G. 34/4, 46/1, 67/3, 116/3, 145/5, 160/3,

- 185/2, 210/2, 253/1,
270/1, 297/2, 318/2,
325/2, 358/4, 383/1,
384/1, 392/5, 397/1,
409/4, 412/2, 420/3,
423/1, 442/2, 452/2,
499/2, 506/4, 543/3,
545/4, m. 10, 11
elâ yâ eyyühe's-sâkî edir
ke'sen ve nâvillâ G. 9/1
elân G. 194/5
elbet G. 521/2
elbetde G. 158/5, 183/1,
213/3, 220/3
elde K. 3/67, G. 120/5,
122/4, 163/1, 166/1,
296/1, 316/4, 460/5
eldeki G. 222/5
elden G. 40/5, 142/2, 163/4,
246/3, 355/1, 441/5,
504/4, 546/2
ele Mh. 2. 4/b, G. 19/5,
118/3, 128/5, 168/4,
174/2, 174/3, 278/1,
281/3, 339/4, 473/3,
516/2, 549/5, N. 8/1, M.
25, Mü. 1
elem Mr. 2. 2/d, G. 33/2,
163/5, 375/5
elemden G. 103/5
elemün G. 51/2
elemün G. 208/1
elese G. 457/5
elfâz K. 2/46
eli G. 229/2
elif G. 352/3, 374/4, 407/2,
506/2, 527/2
elifler G. 244/2
el-ihsân G. 17/3
elin G. 36/4, 180/3, 388/1,
530/4, 547/1
elinde G. 82/3, 127/1, 221/2,
397/5, 418/1, 452/4,
516/1,
elinden K. 1/25, G. 41/1,
63/5, 161/2, 233/2,
303/3, 311/3, 508/3,
eline G. 174/1, 276/2, 453/3,
488/2, 496/2,
elini K. 1/14
eliyle G. 14/2, M. 3
el-katl-i mennâ mintekasın
G. 139/2
el-küll G. 81/5
eller G. 197/2
ellerdedür G. 430/5
ellerden G. 419/4
ellerin G. 28/4
ellerinden G. 99/4
ellerüm G. 476/2, 527/2
ellerün G. 27/4
el-mer'i yemût G. 52/2
elüm G. 45/5, Mü. 28
elümde K. 2/30, T. 2. 1/b,
G. 25/4, 351/1, 477/4
elümde G. 321/4
elüme G. 119/3, 351/3
elümle G. 420/3
elün G. 98/4, 105/3, 278/1,
339/4, 378/4,
elünde Mh. 1. 5/c, G. 13/3
elünden G. 23/5, 253/1
elüni G. 51/2, 87/3
el-vakt Mh. 6. 2/a
elzem Tb. V/5
em G. 109/2, 439/1
emân G. 194/1, 222/3,
275/2, 289/5, 390/4
emâncuk G. 248/5
emek G. 208/1
emel G. 552/1
emer G. 159/3
emîn G. 480/5
emîr G. 13/5, 136/4
emîrâne G. 464/1
emîr-i dil-peziir G. 136/1
emîrüm G. 485/3
emlâkden G. 177/3
emr G. 27/1, 190/5, 346/1,
468/3, 543/4
emre G. 356/3
emrine G. 314/3
emrün G. 394/2, 502/4
emsâli G. 552/7
emsâlile G. 62/1
emsâlüm G. 3/5
emsden G. 409/1
emsem G. 395/2
emvâl G. 150/2
en G. 85/5, 235/4, 339/1
enâm K. 2/7
enâma K. 3/53
enâr G. 276/4, M. 5
enâr-ı gabgabun G. 140/1
encüm Tb. III/6, IV/2, G.
509/3
encümende G. 238/1, 239/1
encüm-i âhı Tb. VI/7
endâmına G. 317/4
endâmundur M. 9
endîşe-i ferdâ K. 1/30
enfa' 237/5
enfâs-i ricâlile G. 131/3
engüştü G. 310/3
engüşt-nümâ G. 284/1
engüştüne G. 268/3
engûrun G. 276/4
enhârı G. 504/2
enhâr-ı cennet G. 452/5
enîs G. 120/4, 374/5
enîsün G. 109/1
enmûzec G. 555/5
en-nâsu G. 214/1
ensârına Tb. V/7
ente'l-lezi tahaşşuu fî-
bâbihi'l-izâm K. 2/1
envâ'ı G. 220/1
envâ'-ı ibtihâc G. 68/5
envârdur G. 97/2
envârı G. 250/1, 539/4
envâr-ı eşyâ K. 1/15
envâr-ı şevk G. 373/5
er G. 247/5, 503/2
erâzil G. 9/5, 323/3
erbâb-ı 'akl G. 144/3
erbâb-ı basîret K. 1/12
erbâb-ı bezm-i ma'rifete G.
327/2
erbâb-ı cehl G. 223/4
erbâb-ı dil G. 307/3
erbâb-ı fazlı G. 408/5
erbâb-ı gamun G. 361/3
erbâb-ı gam Mh. 7. 2/c
erbâb-ı gurûr-ı rif'ate M. 21
erbâb-ı hamîyyet G. 55/1
erbâb-ı himmetden G. 205/2
erbâb-ı 'ışk G. 271/4, 342/5

- erbâb-ı 'ışkı G. 214/1
 erbâb-ı 'ışkun G. 164/2
 erbâb-ı 'işe G. 237/1
 erbâb-ı şevkı G. 215/1
 erbâb-ı şöhet G. 211/1
 erbâb-ı yakîne G. 37/4
 erbâbının Mh. 3. 3/b
 Erdşîrûn G. 57/4
 ere G. 107/4
 erem G. 327/1
 erganûn G. 225/4, 226/4
 ergavân G. 368/3
 Erhamû'r-râhimîne G. 161/4
 eri G. 309/1, 363/4
 eridür G. 127/4
 erine K. 3/57
 erirdi G. 510/2
 erisen G. 228/4
 eritdi G. 232/2, 518/1
 eritdüm G. 420/2
 eritme G. 277/2
 erkân K. 3/54
 erkenden G. 208/3
 erleridür G. 146/1
 ervâh-ı enbiyâya K. 2/36
 erzânidür G. 125/1
 erzen G. 540/4
 esâs G. 214/3
 esâs-ı 'ömre G. 75/3
 esb K. 3/48
 esbâb-ı cihândan G. 265/5
 esbâb-ı dünyâya G. 176/4
 esbâb-ı hüsnî G. 105/4
 esbâb-ı vücûdumdan G. 542/2
 esb-i 'anberîn G. 118/1
 esb-i himmetün Mh. 3. 5/a
 esb-i nefis G. 437/4
 esb-i sabâ-reftârile G. 551/5
 esdün G. 57/5
 Esed G. 301/3
 esen G. 302/5
 eser Mr. 3. 1/b, G. 29/1, 78/5, 159/4, 249/1, 270/3, 302/4, 313/3, 503/4, 518/3, 520/1, 560/2, M. 27
 eserdür Mh. 6. 2/d
 eseri G. 56/4, 249/4, 436/4, 490/1
 eser-i fakr G. 52/3
 eser-i na'lidür K. 3/65
 esince Tb. III/5
 esîr G. 61/2, 136/2, 234/2, 309/2, 418/1
 esîri G. 22/5, 262/2
 esîr-i pister G. 46/2
 esîrûn G. 93/4
 eski T. 3. 2/b, G. 212/4, 545/5
 esme G. 470/3
 esrâ' K. 2/34, G. 237/3
 esrâr Mh. 4. 2/b, G. 450/4
 esrâra G. 166/3
 esrârî G. 406/3
 esrâr-ı 'ışkundan G. 61/4
 esrâr-ı nihâne Mh. 2. 2/b
 esrâr-ı rûhânî G. 206/4
 essalât G. 334/2
 esse G. 220/3
 es-sulhu hayr G. 139/2
 estağfurû'llâh el-'azîm G. 328/2
 eş G. 228/3
 eş'âr G. 134/5
 eş'âra G. 105/5
 eş'ârda G. 81/5
 eş'ârî G. 471/4
 eş'âr-ı sûznâküne G. 14/5
 eş'ârun G. 176/5
 eş'ârûnı G. 21/5
 eşbâh G. 71/1
 eşcâr-ı gülistânı G. 551/1
 eşcâr-ı gülsitân G. 388/2
 eşedd-i ğam Tb. VI/2
 eşegi G. 513/3
 eşelüm T. 3. 2/a
 eşhâsa G. 489/1
 eşigi T. 2. 2/c
 eşigin G. 30/3, 285/5, 324/4
 eşiginde G. 20/4, 253/5, 526/1, 561/5
 eşigün G. 55/3, 325/4, 329/3
 eşigünde G. 49/3, 303/5
 eşigünden G. 252/4
 eşk G. 62/3, 69/1, 193/4, 262/4, 343/4, 446/5, 527/5
 eşke G. 238/5
 eşk-i Behiştî G. 282/5
 eşk-i çeşmüm G. 47/4, 59/3, 60/3
 eşk-i çeşmümden G. 94/4
 eşk-i çeşmümi G. 479/3
 eşk-i çeşmün G. 443/5
 eşk-i dîde G. 540/4
 eşk-i giryânlarumun G. 546/1
 eşk-i gül-gûnum G. 98/2
 eşk-i hasret G. 267/3, 433/1
 eşk-i hûn-âlûd G. 9/4
 eşk-i hûnînüm G. 399/4
 eşk-i Mecnûn G. 367/1
 eşk-i revân G. 146/2, 373/1
 eşk-i revânüm G. 396/1
 eşk-i surhile G. 74/4
 eşk-i surhum G. 320/3
 eşkinden G. 269/5, 509/1
 eşkini G. 402/1
 eşküm T. 2. 2/b, G. 29/2, 72/2, 92/1, 99/2, 135/2, 373/2, 465/2, 471/2, 492/2, 533/1, 535/4, 549/2,
 eşküme G. 365/5, 438/3
 eşkümi G. 72/1, 89/4, 134/4
 eşkümler G. 179/1, 368/4
 eşkümün G. 5/2, 85/2, 152/2, 372/3
 eşkümüz G. 197/7
 eşkün G. 448/5
 eşküne G. 271/3
 eşküni G. 275/1
 eşna' Tb. VI/2
 eşyâ G. 507/4
 etmek G. 140/2
 etrâfi G. 133/3, 258/5
 etrâf-ı dili K. 1/2
 etrâf-ı gülistânı G. 46/3
 etrâf-ı kûyun G. 185/4
 etrâfin Tb. IV/1, G. 145/4
 etrâfını G. 142/2
 etrâfum G. 481/2
 etrâfumuz G. 97/2

etrâfun G. 1/2, 417/4	3/1, 3/5, 4/2, 4/4, 4/5,	259/2, 259/5, 261/2,
etrâkûn G. 274/5	9/3, 10/2, 12/1, 12/5,	261/3, 261/4, 262/2,
etvârî G. 480/2	14/1, 15/4, 15/5, 18/1,	262/3, 263/1, 263/2,
etvârîna G. 307/7	19/2, 19/5, 20/1, 20/2,	264/3, 266/5, 267/5,
evc-i 'izzetde G. 273/2	20/3, 20/5, 21/1, 21/5,	268/1, 270/1, 271/3,
evc-i felekde G. 531/2	22/5, 24/5, 25/1, 25/3,	271/5, 272/2, 272/4,
evc-i gerdûn G. 92/3	25/5, 27/3, 28/3, 33/3,	275/1, 276/1, 277/1,
evc-i irâdetden G. 26/3	34/5, 37/2, 37/3, 38/2,	277/4, 280/2, 280/3,
evcinde G. 343/5	38/4, 39/1, 39/2, 40/5,	281/3, 284/3, 284/4,
evcine K. 3/15	41/3, 42/1, 42/4, 42/7,	286/1, 290/4, 291/1,
evcinün G. 363/1	44/3, 44/5, 45/5, 46/1,	291/3, 291/4, 293/3,
evdeki G. 43/2	47/3, 47/5, 48/1, 48/2,	294/4, 295/2, 296/5,
evdür K. 3/54	48/4, 50/3, 52/2, 55/4,	297/3, 300/2, 301/3,
eve K. 3/54, G. 223/1	56/5, 57/1, 58/2, 58/2,	303/4, 305/1, 305/3,
evet G. 67/2, 67/3, 97/4,	58/3, 60/4, 61/2, 63/5,	308/5, 309/2, 310/5,
235/4, 390/3, 430/2,	64/1, 65/1, 65/4, 67/5,	312/5, 313/1, 313/3,
555/2,	70/5, 72/5, 73/1, 73/4,	313/4, 316/2, 316/5,
evinde G. 473/5	75/5, 77/3, 78/2, 80/1,	319/3, 319/5, 321/1,
evinden G. 388/3	80/5, 83/5, 84/2, 86/4,	321/3, 322/3, 323/5,
evine K. 3/26	86/5, 88/3, 88/5, 90/5,	325/3, 325/4, 326/2,
evlâda K. 3/35	91/5, 95/4, 96/2, 96/4,	328/3, 329/5, 330/3,
evliyâu'l-lâh G. 37/1	96/5, 100/3, 103/1,	331/5, 332/5, 333/3,
evrâdumuz G. 209/3	106/2, 108/3, 108/5,	335/4, 336/5, 338/5,
evrâk Tb. I/2	109/1, 109/5, 111/2,	342/5, 346/5, 349/5,
evrâka G. 146/5	111/5, 112/5, 113/5,	352/4, 356/5, 357/3,
evrâkı G. 537/4, 549/4	114/3, 119/1, 122/5,	359/3, 360/3, 360/5,
evrâk-ı divânun G. 297/5	123/2, 123/3, 124/5,	364/5, 365/2, 368/2,
evrâkın Mh. 3. 5/d	125/3, 126/5, 129/2,	370/4, 371/3, 371/5,
evrâkını G. 168/5	132/2, 133/5, 134/2,	372/4, 373/1, 373/4,
evsâfî G. 108/3	144/1, 144/2, 145/5,	373/6, 373/7, 374/4,
evsâfını G. 86/5	153/5, 159/3, 161/5,	376/5, 378/3, 378/4,
evtân K. 3/24	163/2, 164/3, 165/5,	379/3, 382/2, 386/2,
evtârdur G. 97/5	167/3, 169/3, 169/4,	386/5, 387/1, 387/2,
evtâr-ı ûdumî Mh. 4. 4/a	169/7, 170/4, 173/5,	387/5, 391/1, 391/3,
evün G. 209/5, 419/5	174/5, 175/3, 176/2,	391/4, 394/4, 394/5,
evvel G. 189/2, 217/1,	177/2, 180/1, 182/2,	396/5, 397/3, 397/5,
388/5, 518/4, 532/1,	184/2, 184/5, 186/4,	399/1, 400/5, 401/2,
533/4, 541/2	188/1, 190/2, 191/4,	401/5, 402/4, 402/5,
evvelâ Mh. 4. 5/c	195/1, 196/1, 197/7,	403/1, 403/2, 404/4,
evveliden G. 212/4	200/5, 200/5, 203/2,	407/1, 407/3, 408/1,
ey K. 1/9, 1/24, 2/16, 2/24,	203/3, 204/3, 215/3,	409/4, 410/2, 410/3,
2/35, 2/38, 2/43, 2/48,	216/5, 217/5, 220/5,	410/4, 411/4, 413/5,
3/1, 3/31, 3/74, 3/81,	221/3, 222/2, 225/2,	414/3, 415/5, 417/2,
Tb. I/1, II/1, II/3, II/6,	225/7, 227/4, 228/3,	417/4, 421/5, 422/6,
IV/6, V/3, V/4, VI/3,	233/2, 236/5, 237/3,	425/3, 426/2, 432/5,
Mh. 2. 2/c, 2. 5/d, 6. 4/d,	240/1, 240/2, 242/1,	434/2, 435/3, 436/3,
6. 5/d, 7. 3/d, 8. 3/a, 8.	242/5, 244/5, 246/3,	438/4, 439/3, 439/5,
4/e, T. 1. 1/d, 1. 2/e, 1.	251/2, 252/2, 253/4,	443/2, 443/3, 443/5,
4/d, 2. 5/a, G. 1/4, 2/5,	255/1, 256/4, 257/4,	445/3, 446/2, 447/5,

- 453/4, 455/5, 457/3, 404/3, 416/1, 424/3, eylemekden G. 70/5
 459/1, 459/2, 461/5, 431/5467/5, 476/5, eylemekdür G. 359/4
 462/3, 463/2, 466/3, 497/4, 502/4, 540/5, eylemeklik Tb. II/1
 467/5, 468/5, 470/3, 542/2, 547/5, M. 32, eylemem Mü. 5
 471/4, 472/2, 474/2, Mü. 21 eylememek K. 3/57
 475/5, 476/1, 476/5, eyledi K. 2/41, 3/63, 3/67, eylememiş K. 2/27
 482/3, 482/4, 482/5, Tb. IV/2, Mh. 4. 2/e, G. eylemen G. 112/4, 137/5,
 483/5, 484/5, 484/6, 45/4, 58/5, 75/2, 76/3, 159/5, 358/3, 505/1
 487/2, 489/2, 489/4, 108/2, 139/5, 212/3, eylemesün G. 321/2, 500/5
 491/3, 491/4, 491/5, 246/1, 331/5, 349/3, eylemeye G. 119/2, 440/1,
 492/5, 493/2, 495/3, 364/4, 367/2, 390/5, 557/2
 497/3, 499/5, 501/2, 404/3, 457/4, 499/4, eylemeyem G. 251/3
 502/2, 503/3, 505/3, 504/1, 512/1, 527/5, eylemeyüp G. 423/4, 558/3,
 508/4, 508/5, 511/5, 561/2, M. 26, N. 9/2 558/5
 512/5, 521/5, 522/2, eylediği K. 3/36 eylemez Tb. I/3, G. 62/1,
 523/2, 525/4, 525/5, eyledüğü G. 42/5 141/3, 248/2, 331/3,
 526/4, 528/3, 528/5, eyledük G. 295/1 331/4, 465/1, 554/3
 534/3, 536/5, 537/1, eyledükçe Mh. 2. 1/c, G. eylemezem G. 380/4
 538/1, 539/2, 540/5, 215/1, 275/3 eylemezse G. 423/1
 541/3, 543/5, 544/5, eyledüm Mh. 4. 3/b, G. eylemezszen G. 305/1
 547/1, 547/2, 547/3, 47/4, 311/4, 354/2, eylemiş G. 47/3, 72/5, 77/3,
 547/4, 547/5, 548/4, 358/2, 361/3, 372/4, 77/5, 96/5, 126/5, 216/1,
 548/6, 556/2, Kt. 2/1, 416/2, 505/2, 530/2, 216/2, 216/3, 216/4,
 4/1, 7/1, N. 1/1, 10/2, Mü. 19 216/5, 221/1, 221/2,
 9/1, M. 2, 16, 28, Mü. 1, 221/3, 221/4, 221/5,
 6, 12, 22, 23, 29 302/2, 372/3, 553/1
 eyâ K. 2/33, 2/36, 3/54, G. eylemişdür T. 1. 2/a, G.
 312/2, 370/2, 407/4 61/5, 537/2
 eyâ tayyibü'l-hıtâm K. 2/5 eylemişler G. 360/1
 eyegi G. 513/4 eylemişüz Mh. 4. 1/e
 eyle K. 1/27, 3/29, 3/31, 292/3, 292/4, 292/5, eylen G. 255/3, 266/4,
 3/38, Tb. 1/2, 1/4, 1/6, 321/1, 370/4, 391/3, 322/3, 336/4, 484/1
 1/7, V/7, Mr. 1. 7/c, Mh. 534/2, 534/5, 556/2 eylenürdi G. 319/5
 7. 3/c, T. 1. 3/c, 1. 5/e, eyler K. 3/33, Mh. 3. 2/a, 5.
 3. 1/a, 3. 1/b, 3. 1/c, 3. 3/c, T. 2. 5/c, G. 16/1,
 1/d, 3. 1/e, 3. 2/e, 3. 3/c, 16/2, 16/3, 16/4, 16/5,
 3. 3/e, 3. 4/e, 3. 5/e, G. 34/3, 36/3, 37/2, 40/2,
 21/2, 21/5, 25/1, 28/5, 190/3, 234/4, 259/2, 40/4, 40/5, 42/2, 47/1,
 29/5, 37/5, 43/1, 54/5, 268/4, 307/2, 403/2, 49/5, 53/2, 59/4, 60/1,
 61/3, 70/5, 85/4, 88/1, 411/4, 453/1, 474/2, 61/1, 61/4, 67/3, 106/1,
 88/5, 94/4, 104/3, 107/2, 106/2, 106/3, 106/4,
 108/2, 129/2, 150/5, 106/5, 110/1, 110/2,
 162/3, 169/4, 180/1, 110/3, 110/4, 110/5,
 214/4, 222/7, 232/1, 122/4, 126/4, 127/1,
 242/3, 271/3, 274/5, 127/2, 127/3, 127/4,
 276/1, 291/2, 307/3, 127/5, 129/3, 137/1,
 333/2, 338/3, 356/2, 145/3, 147/1, 149/2,
 368/1, 368/2, 387/1, 417/4, 425/3, 443/4 149/5, 162/4, 171/4,
 387/5, 392/2, 399/5, eylemekde G. 86/4, 335/4 183/1, 194/1, 225/4,

- 226/4, 235/4, 248/5, 451/3, 451/4, 451/5,
252/3, 258/3, 267/1, 479/1, 506/2, M. 36
267/2, 274/1, 305/1, eyleseler G. 58/1
331/1, 331/2, 341/3, eylesem K. 3/3, T. 2. 1/c, G.
351/1, 351/2, 351/3, 117/3, 134/2, 171/3,
351/4, 351/5, 355/5, 394/4, 525/3
357/4, 361/2, 397/3, eylesen Tb. I/3, G. 233/2,
401/1, 401/2, 401/3, 522/4, Kt. 7/2
401/4, 401/5, 426/1, eylesün G. 22/4, 61/2, 70/3,
436/2, 449/3, 466/5, 172/1, 288/2, 344/3,
480/4, 489/3, 492/4, 402/1, 402/2, 402/3,
500/2, 504/3, 515/3, 402/4, 402/5, 413/3,
515/5, 521/2, 529/5, 458/1, 540/5
547/2, 548/6, 552/1, eyleye K. 1/22, Mh. 4. 3/e,
552/6, 559/2, N. 2/1, G. 33/4, 56/4, 177/4,
2/2, M. 26, Mü. 23 250/4, 425/2, 556/1,
Mü. 25
eylerdi K. 2/18, G. 217/4, eyleyel'den G. 120/2
243/1, 329/1, 339/1, eyleyeli K. 3/56
373/1, 451/3 eyleyelüm G. 119/1, 318/4
eylerdin G. 429/4 eyleyem K. 3/8, 3/9, G. 3/3,
eylerdüm K. 2/46, G. 316/5, 62/4, 130/4, 179/2,
329/5, 484/4 279/2, 327/5, 478/2
eylerem G. 30/3, 342/2, eyleyen Mh. 4. 2/a, 6. 3/e,
346/1, 346/2, 346/3, G. 10/3, 20/1, 25/5,
346/4, 346/5 34/5, 52/2, 85/2, 102/1,
eylerise G. 51/3 108/1, 125/5, 149/1,
eylerisen G. 394/3, 522/5 290/5, 369/1, 369/2,
eylerken G. 270/4, 392/5 369/3, 369/4, 369/5,
eylerler G. 69/3 386/3, 408/2, 464/4,
eylerse G. 112/4, 315/3, 468/4, 479/3
362/3, 381/5, 458/1, eyleyenler G. 288/5
478/4, 557/4 eyleyenleri G. 132/1, 190/3
eylersem Mh. 3. 3/d, 7. 2/b, eyleyesin K. 1/29
G. 27/4 eyleyi G. 32/4
eylersen G. 336/3 eyleyicek G. 419/2
eylersin G. 42/7, 378/1, eyleyimez K. 3/18, G. 43/5,
378/2, 378/3, 378/4, 561/3
378/5, 463/5 eyleyü G. 108/4, 524/1
eylerüz G. 139/1, 192/3, eyleyüp Tb. I/3, Mh. 2. 1/e,
198/1, 198/2, 198/3, G. 22/4, 27/5, 176/2,
198/4, 198/5, 204/1, 184/2, 224/2, 224/3,
204/2, 204/3, 204/4, 285/3, 293/1, 297/2,
204/5 304/3, 518/2
eylese K. 2/46, 3/55, G. 60/2, 60/4, 62/2, 76/2,
78/5, 86/5, 175/4, 238/3, 78/5, 86/5, 175/4, 238/3,
276/5, 298/3, 331/1, 276/5, 298/3, 331/1,
388/4, 451/1, 451/2, 388/4, 451/1, 451/2,
- eyyâmı Mr. 1. 5/a, G. 9/4
eyyâm-ı bahâr G. 119/1
eyyâm-ı fîrâkun G. 546/1
eyyâm-ı hazân G. 98/4
eyyâm-ı melâletdür Tb. V/1
eyyâm-ı Muharrem Tb. IV/5
eyyâm-ı şebâb K. 3/40
eyyâmıdır Mh. 8. 1/c, G. 75/3
eyyâmında G. 135/2
eyyühe'l-hullân G. 36/3
ezân G. 430/4
ezândan G. 236/3
ezber G. 24/5, 51/5, 173/2,
275/4, 417/5
ezberden G. 379/2
ezberledürdi G. 359/2
ez-cân Tb. V/6
ezel Mh. 4. 5/a, 7. 2/d, G. 193/5, 247/2, 292/2,
351/2, 399/4, 487/3,
501/4, 537/3, 550/5, M. 15
ezelde G. 18/2, 82/2, 337/4,
410/2
ezelden K. 1/24, G. 9/2,
141/1, 155/1, 200/3,
469/5
ezelî G. 108/4, 182/1, 345/3
ezerdüm G. 266/2
ezhâr-ı çemen Tb. III/1
ezhâr-ı çemen Tb. III/2
ezmeye G. 43/3
- F**
fâhr T. 1. 2/a
fâhrdur G. 197/4
fâhrum G. 160/4
fâ'ide G. 62/5, 249/2, 444/2,
446/1
fâ'idelerden G. 248/4
fâ'idem G. 326/3
fâka K. 3/57
fakîh G. 81/1, 124/2, 144/4,
331/2, 517/3
fakîhı G. 519/1
fakîh-ı fuzûl G. 302/1
fakîh-i kec-tabî'atdan G. 365/4

- fakîr G. 136/1, 418/5
 fakîre Mh. 2. 5/c, G. 469/2, 554/2, 559/1
 fakîri G. 303/1
 fakr T. 1. 2/a, G. 198/1, 255/4, 313/4, 347/4
 fânî K. 2/16, G. 287/4
 fânîdür G. 75/3
 fânînin G. 206/2
 fânûs-ı hayâlem G. 385/1
 fârîğ G. 206/5, 358/1, 488/5
 fark G. 505/5, Mü. 5
 farkın G. 202/4
 Fârûk'ı K. 2/42
 farz G. 67/5
 farzdur G. 483/5, 484/2
 fasîha G. 513/5
 fasl-ı bahâr G. 237/1
 fasl-ı hazânidur G. 165/4
 fâş G. 47/3, 229/4, 561/3
 fâtiha-hâmî G. 532/2
 fazl G. 85/5
 fazla G. 478/5
 fedâ G. 14/3, 296/3, 484/2
 fehîm T. 2. 5/c, G. 486/2
 felâket G. 167/4
 felege G. 396/4
 felegî G. 284/3
 felegün G. 155/1, 538/5
 felek K. 3/65, Tb. II/4, II/6, VI/1, VI/3, G. 29/2, 33/3, 46/1, 72/2, 77/3, 96/4, 124/5, 127/1, 147/3, 156/2, 170/2, 176/3, 185/2, 192/1, 231/4, 286/1, 298/1, 307/4, 390/4, 446/1, 458/1, 463/2, 549/4
 felek-âstânuna G. 78/3
 felekde Mh. 1. 3/e, 6. 1/a, G. 34/2, 73/1, 81/4, 99/1, 114/4, 151/4, 201/2, 216/4, 227/3, 240/1, 263/1, 290/4, 300/1, 300/4, 342/4, 361/1, 363/1, 371/5, 410/1, 448/1, 458/5, 464/3, 465/3, 506/3, 523/4
 felekdeki G. 263/4
 felekden G. 368/2, 499/1
 felekdür G. 194/4
 felek-i saltanata K. 3/56
 felekler G. 121/4
 feleklerde G. 42/6
 feleklerle G. 430/4
 felekveş G. 329/1
 feminde G. 437/4
 femün G. 160/2, 478/1
 fenâ Mh. 2. 3/c, 2. 4/b, 3. 3/c, G. 52/3, 198/1, 202/3, 203/2, 203/5, 255/4, 293/3, 302/5, 308/5
 fenâda Mh. 3. 4/d
 fenâsın G. 257/1
 fenâya G. 46/3, 497/3
 fende G. 407/2, 554/5
 fenn-i 'ışk G. 359/2
 fenni G. 144/3
 fer G. 288/3
 ferâgat G. 358/2, 411/3
 ferâğına G. 381/1, 466/5
 ferâğum G. 287/4, 320/1
 ferâğun G. 293/2
 ferah-bahş G. 303/3
 ferah-fezâ M. 11
 ferâmûş G. 120/2, 369/4
 ferd Mh. 1. 5/c, G. 82/2, 233/3, 264/5
 ferdâya G. 405/5
 ferd-i vahîd G. 356/4
 Ferhâd Mh. 7. 2/d, G. 3/5, 45/5, 108/4, 111/5, 137/5, 184/5, 241/3, 267/5, 293/2, 333/4, 334/3, 363/4, 365/3, 423/2, 429/2, 470/5, 472/3, 487/3
 Ferhâd'a G. 391/2, 452/4, 501/2, M. 12
 Ferhâd'dan G. 333/4
 Ferhâd'ı G. 146/1, 226/2, 404/3, 473/4, 503/4
 Ferhâd-ı 'ışkı T. 1. 3/a
 Ferhâd'ımı G. 16/3
 Ferhâd'ınun G. 100/2, 111/3, 408/2
 Ferhâd'un G. 286/2, N. 10/2, Mü. 29
 fer-i güftâr-ı ricâl G. 308/1
 fermânun G. 356/3
 ferrâş G. 553/6
 feryâd Tb. I/1, Mh. 7. 2/b, G. 184/4, 282/3, 423/4, 425/1, 490/1, 524/1, Mü. 23
 feryâda G. 391/4
 feryâd-ı sûfinün G. 56/4
 feryâdına Mh. 2. 1/e
 feryâdum G. 359/3
 feryâdumdan G. 173/4
 feryâdun G. 286/3
 fesâd G. 152/3
 fesâda G. 111/2
 fesâhatle Tb. I/2
 fesâhatlerine K. 3/78
 fesâne G. 278/4
 feth K. 3/55, G. 38/1, 248/5, 275/2, 486/4
 feth-i bâb G. 419/1
 fethin G. 252/2
 fetîle G. 69/3
 fettânlık G. 253/1
 Fevri'yâ T. 1. 5/d
 fevt G. 207/1
 feyz G. 235/3
 feyz-i Rabbânî G. 508/2
 feyzullâhî G. 165/5
 fezâ'il G. 361/5
 fezâ-yı himmet G. 343/5
 fezâ-yı kuds T. 3. 4/d
 fî G. 435/5
 fî el-sun'î'l-verâ K. 2/2
 fî-emânî'llâh G. 435/5
 figân Tb. I/2, I/6, I/7, T. 3. 1/d, G. 20/4, 28/3, 290/4, 371/5, 498/1, 500/1, 533/3, 560/4, N. 4/3
 figâne Mh. 7. 2/c
 figânı G. 282/3
 figân-ı âha Tb. V/3
 figânun Mh. 2. 1/b, G. 99/1, 396/4
 figânuma M. 30
 figânun Mh. 2. 3/d, G. 280/3

- fikirsiz G. 416/5
fıkr K. 3/6, G. 257/4, 453/1, 480/4
fikri G. 358/1
fıkr-i dakik G. 160/2, 479/7
fıkr-i gabgabun G. 92/2
fıkr-i hâlünden G. 438/3
fıkr-i la'lün G. 274/4
fıkr-i lebünsüz G. 426/4
fıkr-i medîdüm Mh. 3. 1/b
fıkr-i nihân G. 110/1
fıkr-i visâlündür G. 259/4
fıkrin G. 251/5, 270/4
fıkrini G. 436/4, 553/4
fıkrüm G. 362/1
fıkrüme G. 286/4
filân G. 368/5
filânlaruz G. 498/1
fî'l-cümleten T. 2. 1/b
Fir'avn'ını G. 13/3
firâk Mh. 7. 2/a, G. 260/3, 469/3, M. 29
firâka G. 420/4
firâkdur G. 85/1
firâk-ı gül-i terden G. 379/1
firâkın G. 374/3
firâkında G. 277/2, 438/1
firâknâmesi G. 309/4
firâkun G. 149/2, 165/3, 202/1, 203/1
firâkunda G. 175/2
firâkundan G. 84/4, 452/3
firâkunla T. 2. 3/a
firâr G. 478/4
Firdevs G. 332/4, 505/3
Firdevs'e G. 321/5, 439/5, 448/2, 555/3
Firdevs-i a'lâsın G. 408/4
Firdevs-i bâlâ G. 144/1
firdevs-i kûyundur G. 117/5
fırkat Mh. 1. 4/a, G. 83/5, 120/1, 318/3, 523/1
fırkatde G. 108/1, 148/5
fırkate G. 281/2, N. 3/1
fırkat-i telhile Mh. 6. 3/c
fırkat-i pîr-i mey-fürûş G. 535/2
fırkatün G. 27/3, 125/2
fırkatünde G. 510/1
- fırlar Mü. 8
fursat Mr. 1. 1/a, G. 34/4, 506/4
fursatı G. 207/1
fıtrat-ı insânda Mh. 5. 1/a
fitne G. 299/1
fitnelük G. 161/1
fukarâ G. 486/1
Furkân G. 367/4
fülki G. 71/3
fûlk-i dil M. 1
fûrhatini G. 177/3
fûrûğundan G. 320/1
fûsûnı G. 39/3
fûsûn-sâz N. 6/1
fütâde G. 486/1
fütâdenün G. 524/3
fütûh G. 70/1
- G**
gabgab G. 192/3
gabgab-ı 'ışkında G. 533/5
gabgab-ı yârün G. 538/3
gabgabun G. 36/5, 119/4
gabgabunda G. 44/2
gabgabunı G. 39/2
gaddâr G. 46/1, 72/1
gâfil K. 3/25, T. 1. 2/b, G. 9/1, 13/4, 36/2, 37/1, 72/4, 96/4, 111/2, 112/5, 163/2, 197/3, 228/5, 290/5, 320/4,
gâfildür K. 3/50, G. 140/5
gaflet G. 53/4
gafletin G. 278/4
gâh G. 19/3, 103/1, 278/3, 383/3, 473/4, 483/4, 485/3, Kt. 1/3
gâh gâh G. 415/2
gâhî G. 21/2, 348/4, 483/4
gâib G. 536/5
gâibe G. 462/2
gâlib Kt. 3/1, G. 4/3, 49/5, 60/2, 60/4, 110/5, 142/4, 213/4, 226/5, 295/4, 374/3,
gâlibâ G. 7/5, 126/2, 224/4, 399/2
gâlib-i Mecnûn G. 335/2
- gam K. 1/6, Tb. III/2, III/3, III/4, Mr. 1. 2/c, 2. 2/c, Mh. 1. 2/a, 3. 3/d, 3. 4/d, 5. 3/a, 6. 3/d, 8. 1/c, 8. 2/c, 8. 5/c, G. 9/1, 13/3, 15/3, 25/5, 38/1, 40/4, 44/1, 76/4, 85/2, 92/1, 92/4, 100/2, 105/2, 119/3, 135/2, 138/2, 139/5, 152/3, 153/1, 163/1, 164/4, 174/5, 177/2, 177/3, 180/1, 195/1, 198/4, 199/3, 201/3, 212/4, 221/1, 226/7, 237/5, 246/3, 255/1, 276/5, 280/4, 282/4, 284/3, 296/5, 298/5, 305/1, 305/4, 313/1, 313/3, 315/3, 321/4, 325/1, 331/1, 335/1, 341/2, 342/1, 348/1, 356/4, 361/4, 362/1, 364/3, 371/5, 378/2, 385/1, 391/2, 415/2, 432/1, 439/2, 447/3, 450/5, 452/4, 457/3, 467/5, 492/1, 51/3, 518/2, 520/4, 525/3, 539/5, 556/2, 557/1, 557/3, 558/4, N. 2/1, 3/1, Mü. 6, 10
gama G. 207/1
gamâme G. 522/2
gamda Mr. 2. 2/d, G. 389/5
gamdan G. 69/5, 71/5, 153/5, 192/2, 217/2, 220/5, 234/1, 265/3, 272/2, 285/1, 346/4, 459/3, 518/3
gam-derûnum G. 118/1
gamdur G. 109/1, 29/4, 290/5
gamgîn G. 33/4, 297/1, 392/4
gamgînler G. 211/2
gam-hâne-i derûnun G. 503/5
gam-hâne-i gerdûn G. 185/3
gam-hânemde G. 29/1

- gam-hânesinde G. 202/3
gamı G. 16/3, 281/1, 338/4, 474/5, N. 4/2, 7/2
gam-ı 'adîlüm G. 432/3
gam-ı cânân G. 272/2
gam-ı dünyâ Mh. 3. 1/b
gam-ı endûh-ı mihnetden Tb. 1/5
gam-ı ferdâ Mh. 6. 1/c
gam-ı hecründen G. 396/3
gam-ı 'ışk K. 1/7, T. 3. 5/a, G. 108/5
gam-ı 'ışka G. 326/4
gam-ı 'ışkı Mh. 3. 2/a, G. 222/4
gam-ı 'ışkun G. 218/2, 241/3, N. 4/2
gam-ı 'ışkundan G. 347/1
gam-ı Leylâ'dan G. 54/3
gam-ı Leylâ'yı G. 149/1
gam-ı sînem G. 478/4
gam-ı telh G. 432/5
gam-ı telhe G. 268/4
gam-ı telhı G. 83/2
gamın G. 111/1
gamından G. 225/1
gamla Tb. 1/4, III/7
gamlandı G. 549/3
gamlar G. 172/1, 285/3, 438/2, 472/2, 496/3, 526/4
gamları G. 219/2
gamların G. 6/1
gamnâk G. 382/1
gamun G. 45/1, 82/1, 110/4, 178/3, 241/1, 268/5, 338/2, 383/2, 389/2, 512/2, 550/1, 559/1, 559/3, 560/1
gamuna G. 160/1
gamunda G. 77/3, 215/4
gamundan G. 23/2
gamunla G. 68/1, 290/1, 392/4, 464/2, 549/3, 553/5
gamunun G. 454/2
gamze G. 115/1
gamze-i hûn-rizile G. 59/4
gamze-i yâre G. 84/5
gamze-i yâri G. 90/4
gamzekâr G. 532/1
gamzekârum G. 181/5
gamzekârum G. 59/4
gamzekârumdan G. 360/4, 425/4
gamzelerün G. 376/2
gamzen G. 86/4, 106/2, 175/3, 296/4, 364/2, 437/2
gamzenile G. 544/2
gamzenle G. 401/1
gamzesi G. 129/5, 204/4
gamzesin G. 414/5
gamze-zen G. 71/4
ganî G. 127/3
gâr K. 2/41
garâ'ib G. 268/1
garaz G. 405/2
garazun G. 207/3
garba Mh. 5. 2/a, G. 192/1
gâret-i imân G. 126/1
garîb G. 39/1, 121/4, 428/5
garîbâne G. 560/5
garîbün G. 461/1, 554/1
garîm G. 341/1
gark G. 66/2, 70/3, 71/1, 74/1, 142/4, 238/5, 384/2, 388/2, 445/5, 446/3
garka G. 411/4
garka-i 'ummân G. 7/3
gark-ı çirk-âb G. 451/4
gark-ı gülâb G. 451/2
gark-ı ni'metdür G. 306/4
garkına G. 267/3
garkoldular G. 101/1
garrâlanmasun G. 382/4
gâv G. 550/1
gavgâ K1/5, G. 362/4
gavgâlar G. 332/3
gavgâyı G. 15/4, 282/3
gavgâ-yı 'abidüm Mh. 3. 1/c
gavgâ-yı bûlbûlden G. 41/2
gavgâ-yı hânkâh G. 444/4
gavvâs K. 3/8
gavvâs-ı gevher-hâhı G. 307/2
gavvâs-ı hayâlün G. 305/2
gavvâs-ı 'ışk G. 293/5
gavvâs-ı yem-i 'ışka G. 8/1
gayba G. 144/5
gâyet G. 225/5, 303/3, 374/3, 391/1, 548/3, 549/3
gâyetde G. 70/2, 478/1
gâyeti G. 369/2, 376/2
gâyetile G. 116/4, 434/3
gayr G. 154/1, 154/2
gayra K. 1/19
gayrden G. 115/5
gayre G. 44/3, 55/1, 114/5, 145/3, 172/5, 210/5, 255/5, 336/2, 377/1, 378/2, 457/3, 478/2
gayret G. 2/2, 255/4, 536/3
gayreti G. 170/3
gayret-i Hakvâr G. 336/2
gayretin G. 199/4
gayretüm T. 2. 3/e
gayretümünden G. 448/3
gayrı K. 2/51, G. 37/4, 48/2, 68/1, 91/4, 109/2, 129/5, 148/4, 177/2, 179/2, 205/4, 233/5, 316/3, 376/4, 471/2, 471/4, 489/5, 520/2, 555/4, 558/5
gayrılar G. 558/2
gayrılarun G. 39/4
gayrıya Mh. 5. 1/e
gayrlar G. 335/1
gayrun G. 239/5
gazâ G. 78/6
gazabı K. 3/32
gazâlî G. 244/3, 510/5
gazâl-ı hâmi G. 522/5
gazâlin G. 311/3
gazâlüm G. 342/3
gazâlun G. 407/5
gazel G. 4/5, 73/5, 310/5
gazelcikdür G. 160/5
gazelin G. 51/5, 555/5
gazel-serâyı G. 82/2
gazelün G. 244/5, 471/4, 528/5
gâzi G. 229/3
gebere G. 469/2

- gebre Mh. 2. 5/c
geçdi Mh. 6. 2/b, G. 2/3, 40/1, 149/3, 195/2, 221/2, 318/2, M. 23, 35, Mü. 22
geçdüm G. 335/3, 358/1, 358/2, 358/3, 358/4, 358/5
geçe G. 184/3
geçel'den G. 55/2
geçelüm G. 318/1, 318/2, 318/3, 318/4, 318/5
geçen G. 96/5
geçer Mr. 1. 5/a, G. 118/1, 118/2, 118/3, 118/4, 118/5, 140/5, 159/2, 241/5, 268/2, 302/4, 383/1, 407/3, 490/5
geçerse Mh. 3. 4/d
geçersin G. 253/1
geçerüz G. 490/3
geçeydüm G. 404/1
geçecek G. 131/2
geçindüğü G. 249/3, 527/1
geçindün G. 271/5
geçinme G. 209/2
geçinüp G. 407/2
geçinür G. 486/2
geçme G. 425/2
geçmedi G. 154/2
geçmekden G. 250/2
geçmesün Kt. 5/2, Mü. 26
geçmeye G. 307/5
geçmeyen G. 70/1
geçmez G. 269/4, 367/3, 424/1, 437/2
geçmiş G. 225/5, 226/5, 227/5, 277/3, 422/5, 470/5
geçmişem G. 79/2
geçmişler G. 178/3
geçse G. 73/2, 218/4
geçsün G. 115/5, 547/5, Kt. 5/2, Mü. 26
geçüp G. 341/1, 365/2, 376/5, 439/4, 447/2, 464/1
geçüpdür G. 82/1
geçürmez G. 178/3
geçürmüşken G. 222/3
geçürse G. 29/2
gedâ G. 62/2, 64/4, 67/5, 347/5, 410/5, 518/5, 527/4, 552/2
gedâlar G. 143/4, 536/1
gedâlaruz G. 209/5
gedâlıkda G. 439/4, 513/1
gedâniçün G. 234/3
gedânun G. 242/2
gedâsı G. 330/4
gedâsın G. 391/5
gedâsına Kt. 5/2, Mü. 26
gedâya G. 17/4, 319/2, 65/6
gedâyam G. 136/3, 346/1
gedâyam G. 92/3, 374/3
gedâyı G. 24/2, 340/3, 412/4
gedâ-yı bî-kesi T. 1. 3/e
gedâ-yı hâksâr G. 499/3
gedâ-yı kûyuna G. 148/1
gedâ-yı lâ'ubâliyem Mh. 3. 2/d
gedâ-yı meykede G. 464/1
geh Mh. 3. 2/b, G. 273/1, 422/2, 533/2, 533/2
gehî Mh. 3. 2/a
gel Tb. 1/1, Mh. 7. 3/c, G. 15/2, 15/4, 21/4, 24/1, 26/4, 50/4, 57/1, 80/1, 82/5, 85/3, 87/3, 88/4, 107/2, 109/4, 136/4, 169/5, 169/7, 197/6, 200/4, 203/2, 228/4, 270/1, 272/5, 276/1, 299/3, 303/3, 340/5, 396/2, 399/5, 416/2, 443/2, 449/1, 453/1, 453/2, 453/5, 454/3, 470/2, 474/5, 475/3, 477/4, 495/2, 522/1, 538/1, 543/1, 543/3, 547/5, 548/4, N. 3/2, 11/1, M. 34
geldi Tb. V/1, G. 30/1, 44/2, 44/4, 68/2, 75/2, 136/4, 149/3, 166/2, 248/3, 331/5, 364/5, 438/1, 465/5, 524/2, M. 35
geldigüm G. 60/5
geldüğü G. 88/4
geldüğince G. 355/1
geldüğüm G. 59/5
geldüğü G. 103/4, 169/5
geldük Mh. 4. 1/b, 6. 5/a, G. 147/2
geldükce Mh. 2. 5/e, G. 2/3, 42/3, 120/3, 151/2, 176/2, 374/3, 383/2
geldüm Mh. 8. 3/c
geldün K. 3/25, 3/59
gele G. 41/5, 119/1, 127/3, 129/2, 193/4, 439/2, 532/3
gelem G. 191/3
gelen Mr. 1. 2/c, G. 50/4, 83/1, 272/4, 425/1, 434/2, 459/1, 464/3, 470/5, 518/4
gelicek G. 198/4
gelince G. 104/2
gelme N. 3/2
gelmedi Mr. 1. 6/b, G. 364/4, 366/3, 406/5, 441/2
gelmedin G. 412/5
gelmedün G. 396/2
gelmek G. 78/1, 199/4, 362/5, 369/3, 406/1, 412/5
gelmekden G. 235/5
gelmesün G. 132/3, 249/3
gelmeye K. 3/38
gelmeyicek G. 500/4
gelmez K. 1/26, Mr. 1. 6/b, G. 1/5, 37/4, 86/3, 195/1, 208/1, 208/2, 208/3, 208/4, 208/5, 276/5, 360/5, 443/4, 445/3, 450/1, 455/2, 481/4, N. 3/2
gelmezden G. 237/4
gelmiş G. 11/2, 68/3, 108/4, 123/1, 149/4, 197/1, 270/4, 299/5, 466/4, 500/4
gelmişdür G. 141/1
gelmişem G. 74/3
gelmişünüz G. 49/4

- gelse G. 22/1, 116/4, 177/3, 177/4, 197/5, 214/5, 270/4, 286/4, 301/1, 305/2, 332/3, 438/2, 446/3, 451/1, 484/4, 496/2, 515/2, 520/4, 531/4, 544/5, N. 3/2
 gelsem G. 342/1
 gelsen G. 13/3, 233/2, 459/2
 gelsün G. 58/3, 68/4, 98/5, 133/2
 gelün G. 260/3, 302/2
 gelüntüz G. 454/1
 gelüp K. 3/48, 3/63, G. 102/3, 151/1, 199/2, 299/5, 311/3, 405/3, 412/4, 554/2
 gelüpdür G. 359/1, 438/3
 gelür Mh. 5. 3/b, 8. 4/b, G. 5/3, 5/4, 66/1, 76/2, 78/4, 83/2, 113/1, 113/2, 113/3, 113/4, 113/5, 123/5, 148/1, 158/5, 166/5, 179/4, 185/3, 196/3, 226/2, 227/1, 235/5, 238/2, 248/2, 252/3, 254/1, 265/5, 275/2, 277/1, 363/5, 391/1, 406/4, 409/4, 436/2, 449/5, 463/3, 473/3, 516/2, 520/2, 524/5, 546/4, 560/4
 gelürdi G. 351/5
 gelürmiş G. 422/6, 557/1
 gelürse G. 399/1, 468/5, 529/1
 genc G. 94/5
 gencdür G. 296/4
 gence G. 258/5, 340/4, 463/4
 genci G. 497/2
 genc-i dürr-i makâl K. 3/11
 genc-i ferâğ G. 27/5, 242/4
 genc-i hafî G. 108/5
 genc-i harâb G. 296/4
 genc-i hüsn G. 90/3, 204/3, 253/4
 genc-i hüsnün G. 127/5
 genc-i 'ışkun G. 313/2
 genc^e-i lâ-yefnâ T. 1. 5/d
 genc-i mahfî Mh. 5. 5/c
 genc-i nihânun K. 3/22, G. 495/1
 genc-i pür-güher T. 1. 2/c
 genc-i visâl-i yâre G. 153/3
 gencin G. 7/4
 gencinde G. 221/1
 gencini G. 354/2
 gencveş G. 123/4
 gendümdür G. 185/4
 ger K. 1/4, 1/25, 3/21, Mh. 6. 2/c, 6. 4/c, 8. 2/a, T. 2. 3/a, G. 14/3, 27/1, 31/1, 31/2, 33/5, 34/1, 69/5, 72/1, 99/5, 100/5, 112/5, 162/4, 181/5, 182/3, 207/5, 212/2, 241/2, 242/4, 248/4, 257/2, 263/5, 296/3, 312/5, 315/3, 316/4, 325/5, 328/1, 328/1, 329/5, 335/2, 335/4, 342/3, 357/1, 360/1, 362/3, 394/3, 413/3, 419/4, 422/1, 427/4, 435/3, 437/4, 455/2, 459/2, 491/4, 494/5, 497/5, 511/1, 511/4, 523/5, 536/2, 553/6, M. 1, Mü. 28
 gerçek G. 394/1
 gerçi K. 2/15, Mh. 5. 1/d, 7. 1/a, 8. 5/a, G. 5/3, 13/2, 16/2, 40/2, 63/5, 64/4, 65/4, 89/5, 109/1, 109/3, 160/5, 167/1, 171/5, 172/3, 181/5, 193/5, 215/4, 220/2, 231/4, 254/2, 255/5, 315/4, 324/4, 352/2, 357/4, 366/3, 388/1, 390/4, 391/5, 415/3, 421/1, 483/3, 489/2, 514/5, 540/3, Mü. 4
 gerd-bâd G. 76/2
 gerd-bâd-ı çarh G. 308/4
 gerd-bâd-ı deşt N. 10/1
 gerden G. 219/1, 379/4
 gerdeni G. 145/4
 gerden-i şeytâna G. 521/3
 gerdenin K. 2/13
 gerdeninde G. 147/3
 gerdenünde G. 142/3
 gerd-i felekde G. 300/5
 gerd-i melâlin G. 10/3
 gerd-i zevâl G. 308/4
 gerdini G. 528/4
 gerdün Tb. II/3, G. 95/1, 228/2
 gerdûna G. 20/5
 gerdün-ı dün-perver G. 27/5
 gerdün-ı gerdân G. 59/2
 gerdünün G. 275/2, 397/4
 gerdüm G. 325/4
 gerek K. 2/14, 3/17, 3/18, 3/70, 3/77, G. 6/2, 10/1, 12/1, 35/4, 45/5, 46/1, 50/2, 55/4, 59/3, 63/3, 78/3, 96/3, 103/4, 124/5, 149/5, 186/2, 215/2, 233/1, 254/2, 259/1, 259/2, 259/3, 259/4, 259/5, 266/5, 278/1, 278/2, 278/3, 278/4, 278/5, 279/1, 279/2, 279/3, 279/4, 279/5, 296/1, 296/2, 296/3, 296/4, 296/5, 298/2, 327/5, 332/5, 419/1, 421/2, 439/1, 440/5, 459/1, 465/4, 475/5, 484/3, 531/4, Kt. . 2/2, 5/2, Mü. 26
 gerekdür G. 14/5, 44/3, 60/3, 288/1, 332/2, 386/3, 470/5
 gerekmez Mh. 3. 2/d, G. 5/5, 9/6, 82/3, 104/4, 419/3, 470/3, 529/1
 gerekmezmiş G. 494/4
 gerekse G. 201/2, 233/1, 313/2
 gerersem G. 425/4
 gerinüp G. 248/3
 germ Mü. 3
 germ-âbe G. 196/3
 gerü G. 423/3

geşt Mh. 3. 5/b, G. 372/4, 520/5, 540/3	gırda G. 495/3	358/2, 358/2, 363/2,
geşt-i bâğa G. 156/4	gışdan G. 515/5	364/1, 365/2, 367/3,
geşt-i deşt-i dünyâyı G. 550/3	gıybet G. 346/3	370/5, 371/5, 372/4,
getür G. 83/5	gibi K. 2/8, 2/14, 2/37, 2/43, 3/21, 3/70, 3/78, Tb. I/3, VI/4, Mh. 1. 3/b, 4. 4/c , 5. 2/b, 5. 3/b, 5. 4/c, 7. 3/d, 7. 3/e, 8. 2/b, 8. 3/d, 8. 4/a, 8. 4/d, T. 1. 5/a, G. 6/4, 7/1, 7/4, 9/3, 10/4, 11/3, 18/5, 25/5, 28/2, 29/2, 31/5, 33/1, 35/1, 36/2, 40/3, 41/4, 48/4, 50/2, 56/3, 57/1, 62/5, 73/4, 75/2, 78/5, 82/3, 82/4, 87/1, 87/5, 91/1, 91/4, 93/3, 94/2, 96/2, 96/5, 99/5, 101/3, 102/1, 106/3, 119/2, 119/4, 122/1, 122/2, 122/3, 122/4, 128/4, 133/3, 134/1, 136/1, 137/2, 137/3, 139/1, 151/1, 155/3, 156/1, 157/4, 162/5, 163/1, 164/3, 173/3, 173/3, 174/2, 181/5, 184/1, 186/5, 189/4, 191/4, 193/1, 194/4, 197/2, 198/5, 199/4, 204/4, 205/2, 207/5, 211/1, 216/3, 219/1, 219/2, 226/1, 231/3, 240/3, 241/3, 241/5, 242/3, 242/3, 249/4, 250/5, 251/5, 256/1, 257/5, 260/4, 261/1, 265/3, 270/1, 271/1, 273/4, 275/2, 275/5, 284/1, 285/1, 288/4, 289/3, 291/5, 300/3, 302/5, 304/2, 305/1, 306/2, 306/5, 307/3, 307/5, 310/4, 310/5, 312/3, 312/4, 313/2, 313/5, 314/5, 317/2, 320/1, 322/4, 323/3, 332/5, 337/1, 337/2, 339/4, 348/3, 352/5, 356/5,	373/2, 375/3, 376/2, 376/3, 382/3, 386/4, 390/5, 394/1, 395/4, 397/1, 407/3, 408/5, 412/4, 412/5, 417/5, 422/3, 424/4, 429/1, 434/4, 443/3, 448/5, 450/2, 452/1, 452/2, 461/1, 464/5, 469/3, 477/5, 478/5, 482/2, 487/2, 489/1, 489/5, 490/2, 492/2, 497/1, 501/1, 501/3, 502/1, 502/2, 502/3, 502/4, 502/5, 503/4, 504/2, 505/2, 511/1, 511/2, 511/3, 511/4, 511/5, 512/5, 514/1, 514/2, 514/3, 514/4, 514/5, 515/2, 516/1, 516/2, 516/3, 516/4, 516/5, 517/1, 517/2, 517/3, 517/4, 517/5, 519/2, 519/4, 520/1, 520/2, 520/3, 520/4, 520/5, 521/4, 522/1, 522/2, 522/3, 522/4, 522/5, 523/3, 524/1, 524/2, 524/3, 524/4, 524/5, 528/3, 530/1, 530/2, 530/3, 530/4, 530/5, 533/5, 536/1, 540/1, 540/2, 540/3, 540/4, 540/5, 543/3, 545/2, 547/4, 547/5, 548/6, 549/4, 550/3, 551/5, 553/1, 553/2, 553/3, 553/4, 553/5, 553/6, 553/7, 555/1, 557/4, 559/5, 561/1, Kt. 3/2, N. 3/2, 5/2, M. 7, 15, 23 gibidür K. 1/7, 1/13, G. 100/1, 100/2, 100/3, 100/4, 100/5, 432/4, 440/4, 536/5,

- gice Mh. 7. 3/a, G. 47/4,
122/2, 125/4, 126/3,
137/3, 142/1, 148/2,
154/3, 167/2, 172/2,
180/4, 192/3, 192/4,
216/4, 225/6, 226/6,
228/2, 229/5, 231/5,
239/1, 239/4, 261/1,
298/2, 317/1, 341/4,
362/5, 390/4, 429/4,
438/1, 453/1, 474/4,
484/4, 503/3, 533/5,
538/1, 556/2, N. 1/1, M.
23, 29, Mü. 30
gicedür G. 473/5
giceler Tb. III/6, G. 79/4,
173/4, 436/5
gicem M. 7
gide Mh. 5. 4/c, G. 232/4,
383/5
gidem G. 137/4, 337/5,
550/4
gidenler G. 26/1, Kt. 6/1
gider G. 22/2, 141/1, 145/2,
162/2, 170/3, 262/4,
365/3, 382/1, 532/2, N.
4/3
giderdüm G. 184/3, 287/5
giderdün G. 263/2
giderek G. 208/3, 517/5,
Mü. 17
giderken G. 167/2, 509/5
gidersen G. 223/1, 254/2
gidersenüz G. 260/1
gidersün G. 19/1
gidicek G. 259/5
gidiler G. 172/4
gidüp G. 505/2
gidüpdür T. 2. 2/e
gil Mh. 5. 2/b
gir G. 88/1, 169/1, 228/4
girân G. 280/3
gird-âba G. 181/3, 267/3
girde-bâlişdür G. 231/4
girdi G. 186/2, 229/5, 237/2,
366/2, 367/5, 510/1
girdügi K. 3/26
girdüğünü G. 421/4
girdükse G. 350/3
girdüm G. 429/1, 529/1
girdün G. 277/4
gire T. 2. 3/b, G. 381/2
girel'den G. 436/1
girem G. 390/2, 502/3
giren G. 301/5
girer G. 174/3, 464/4
girerdük G. 330/3
girermiş G. 267/2
gireydi G. 4/2
giribân G. 161/2
giribân-çâk Tb. V/4
giribânından G. 383/2
giribânı Mü. 5
giribânım G. 340/3
giriftâr G. 102/1, 181/3,
278/5, 286/4, 293/1,
386/3
giriftârdur G. 524/4
giriftâr-ı cahîmem G. 374/5
giriftâr-ı melâl G. 202/3
giriftâr-ı melâlem G. 385/3
giriş M. 4
girme girme G. 281/3
girmege G. 512/2
girmek G. 483/5
girmenem G. 344/4
girmese K. 2/22, G. 523/2
girmesün G. 483/1
girmeyem T. 2. 3/b
girmeyüp Mh. 5. 4/b
girmezüz G. 498/3
girmişdür G. 276/2
girmişsin Mh. 7. 4/b
girse G. 249/5, 351/3, 494/5,
516/2
girsen G. 177/2
girü M. 37
girüp G. 230/5, 251/1
giryân K. 3/35, G. 94/1,
261/3, 348/4, 356/5,
450/5, N. 7/2, Mü. 30
giryânlarına G. 361/2
giryânlık G. 258/1
giryânluğun G. 354/3
giryem G. 288/3, 390/2
giryeden G. 38/4
giryem G. 201/1
gisû G. 145/4
git G. 272/2
gitdi G. 26/2, 55/5, 83/3,
88/5, 161/5, 169/4,
281/1, 441/2, M. 1
gitdügi G. 111/5
gitdüm G. 420/5
gitdünüz G. 260/3
gitme G. 556/4
gitmedi G. 421/1
gitmek G. 484/3
gitmez G. 191/5, 233/1,
254/5, 279/5, 472/5
gitmiş G. 457/1
gitse G. 330/3, 492/2
giy K. 3/30
giyâh G. 436/4, 449/3
giyâha G. 410/3
giyâh-ı deşte G. 479/4
giyâh-ı huşkveş Tb. VI/5
giydi G. 121/2, 205/5,
220/2, 531/1
giydiğüm G. 147/2
giydügi G. 140/3, 321/2
giydüm G. 413/1
giydürdügi G. 523/1
giydürelüm G. 212/5
giye G. 14/2
giyel'den G. 63/1
giyene K. 2/37
giyer G. 410/5, 458/1
giyeridi G. 64/4
giyerler G. 143/4
giymezdi G. 238/1
giymiş G. 230/5, 374/1
giymişem G. 395/5
giysün G. 253/3
gisû-yı şeb-rengi G. 382/1
gisû-yı yâra G. 313/3
giyüp G. 10/4, 13/1, 155/2,
239/3, 408/2
giyürseler G. 446/4
gizle G. 424/5
gizlersin G. 547/4
gizlidür T. 1. 2/c, G. 242/4
gizlü G. 191/4, 317/1
gizlüce G. 2/1
gonca Mh. 1. 2/c, G. 47/3,
53/1, 126/4, 186/5,

- 231/2, 237/1, 242/3, 248/2, 266/3, 339/3, 356/5, 364/5, 386/1, 409/4, 424/4, 449/2, 474/1, 517/1
 goncada G. 445/4
 goncadan G. 140/1
 gonca-dehen G. 259/2, 541/3
 gonca-i bî-hâr G. 376/4
 gonca-i gül G. 274/2
 gonca-i handânî G. 58/4
 gonca-i handânûma G. 482/2
 gonca-i handânûmun G. 288/3
 gonca-i hoş-bû G. 46/3
 gonca-i zîbâ G. 463/3
 goncalar G. 168/1, 219/3, 458/4, 525/1
 goncalarla G. 118/2
 gonca-leb G. 445/3
 goncamuz G. 82/5
 goncanî G. 271/1
 goncanun G. 41/2, 135/5, 168/3, 221/5, 226/1
 goncasî G. 524/3, 550/3
 goncasında G. 292/1
 goncaveş G. 235/1, 265/3
 goncaya G. 43/4, 524/3
 gonca'yî G. 504/1, 519/4
 gonce-i gülşen G. 12/5
 göge T. 2. 4/e, G. 2/5, 30/2, 52/4, 57/1, 431/2, 510/4, 538/1
 gögerdûp G. 420/1
 gögsüm G. 425/4
 gögsüne G. 87/3
 gögüs G. 394/5
 göge G. 279/4
 gökce G. 150/3
 gökcek G. 155/2, 270/1, 463/2
 gökde T. 2. 2/e, G. 20/4, 76/1, 148/2, 410/4, 472/1, 495/3
 gökden G. 137/4, 561/5
 gökler G. 310/4
 göklerde K. 3/64
 göklere G. 359/3, 492/5
 gölgesi G. 270/1
 gömgök Tb. III/4, G. 140/3
 gönder G. 69/2, 159/2, 439/3
 gönderürsen G. 406/3
 gönli G. 153/7, 186/5, 221/1, 299/2, 402/3, Kt. 3/2
 gönlin Mr. 3. 1/c
 gönlinde G. 213/5
 gönlini G. 558/3
 gönlü G. 268/5, 296/5
 gönlücek G. 229/5
 gönlüm Mh. 2. 2/a, G. 7/4, 10/3, 39/1, 39/2, 40/3, 49/3, 50/3, 65/5, 93/5, 96/2, 103/1, 133/1, 160/4, 175/4, 206/2, 220/3, 225/3, 226/3, 250/1, 261/4, 287/4, 306/3, 343/1, 343/2, 343/3, 343/4, 343/5, 376/2, 386/1, 392/4, 406/5, 424/4, 444/1, 458/3, 460/3, 461/2, 465/1, 496/1, 509/4, 536/1, 555/1, N. 4/2
 gönlümde K. 1/24, Mh. 3. 1/b, G. 553/4, 556/3
 gönlümdeki G. 29/4
 gönlümde G. 235/1
 gönlüme G. 408/1
 gönlümü G. 271/1, 457/3
 gönlümüz G. 25/3, 112/1, 384/1
 gönlün Mh. 1. 2/e, G. 283/3, 291/5, 331/5
 gönlünce Mr. 2. 2/c
 gönlünde K. 3/24, G. 295/3, 459/5
 gönlündeki G. 290/5
 gönlüne K. 1/30, G. 277/4, 367/5, 443/4, 548/2
 gönlünü G. 101/5, 139/5, 502/4
 gönlünü G. 501/2
 gönlünüz G. 260/2
 gönül K. 3/29, 3/35, Mh. 5. 1/a, 5. 1/b, 5. 1/c, 5. 1/d, 5. 1/e, 5. 2/e, 5. 3/e, 5. 4/e, 5. 5/e, 8. 5/d, T. 1. 4/d, G. 9/4, 21/1, 33/1, 38/1, 44/3, 55/1, 64/5, 68/1, 89/3, 94/3, 96/5, 102/4, 110/2, 111/1, 119/1, 126/1, 138/3, 149/3, 152/3, 171/4, 172/3, 175/1, 176/4, 188/2, 195/3, 202/2, 203/3, 205/4, 207/1, 207/4, 208/3, 225/2, 228/3, 231/3, 234/2, 246/3, 249/3, 264/4, 268/4, 269/2, 292/4, 293/2, 293/3, 302/5, 312/1, 312/2, 312/3, 312/4, 312/5, 319/5, 339/2, 352/4, 368/1, 371/3, 371/4, 378/3, 384/5, 387/1, 412/4, 413/2, 424/1, 428/4, 435/3, 443/2, 443/3, 450/6, 451/1, 452/2, 453/1, 454/4, 462/3, 476/1, 481/4, 494/2, 508/1, 522/2, 526/1, 526/4, 533/5, 539/5, 549/3, 556/4, N. 3/2, 4/1, M. 1, Mü. 2, 11
 gönülcüğü G. 524/3
 gönülde G. 153/1, 255/2, 304/4, 438/3
 gönülde G. 338/1, 393/3, 496/3, 548/3, M. 19
 gönüller G. 104/3, 229/2, 477/1, 539/3
 gönüllü G. 127/3
 gönüllüdür G. 411/4
 gör K. 3/42, Mh. 2. 3/e, G. 15/2, 88/1, 88/2, 88/3, 88/4, 88/5, 98/4, 103/2, 109/1, 112/5, 122/5, 144/4, 149/4, 155/2, 169/1, 169/2, 169/3,

- 169/4, 169/5, 169/6,
169/7, 170/1, 188/4,
200/4, 222/5, 230/5,
267/5, 289/3, 297/2,
306/4, 331/2, 346/5,
366/4, 403/4, 405/5,
420/3, 424/3, 497/4,
506/5, 541/2, 556/4, M.
4
gördi K. 1/31, G. 26/2, 59/5,
338/4, 380/3, 430/1,
434/3, 440/3, Mü. 7
gördüğü G. 244/1, 453/5,
547/3
gördüğüm G. 412/3
gördüğümce G. 34/2, 70/2
gördüğün T. 1. 3/c, G.
311/6, 384/3, 443/3,
522/3
gördüğünce G. 25/3, 558/4
gördük G. 289/1, 289/2,
289/3, 289/4, 289/5
gördükce G. 178/5, 247/4,
269/2, 343/2, 407/3,
448/3, 510/5
gördükde G. 535/5
gördükleri G. 140/2
gördüler G. 168/2
gördüm G. 2/1, 32/4, 45/1,
86/2, 136/2, 142/2,
154/3, 186/3, 224/1,
225/6, 226/6, 253/2,
292/5, 329/2, 341/4,
345/1, 352/1, 354/5,
381/1, 386/5, 413/4,
443/2, 468/2, 471/2,
478/2, 495/2, 529/5,
530/2, 540/2, 543/2, M.
2
gördün G. 208/3, 277/5,
347/4, 545/2, Kt. 3/2
gördünise G. 533/3
gördünse G. 179/1, 188/2
göre K. 1/3, 1/12, G. 78/6,
96/3, 109/4, 214/4,
274/3, 321/1, 377/4,
380/3, 401/3, 434/3,
539/3, 561/4
görel'den G. 135/4, 202/2,
410/3, 429/3, 434/1,
549/2
görel G. 184/5
görel G. 39/2, 352/5, 441/2,
471/2
görelüm G. 547/3
görem Tb. I/4, Mh. 8. 1/d,
G. 261/1, 261/2, 310/3,
460/5
göremez G. 5/3, 97/2, 273/1,
553/4
göremezsın G. 261/3
gören K. 3/49, 3/60, G. 4/3,
93/1, 105/3, 107/4,
111/3, 142/3, 150/1,
152/2, 166/3, 193/5,
194/3, 212/5, 294/5,
334/2, 360/3, 363/5,
366/2, 442/1, 478/4,
512/3, N. 10/1
görenler G. 134/3, 196/4,
227/2, 328/3, 433/1,
509/3, N. 4/1
görenlere G. 78/4
göresin G. 16/3, 341/5,
390/3
göreymi G. 35/1
göreymi G. 98/2
göreyin G. 247/5, 286/1,
341/1, 387/2
göricek G. 49/3, 87/4, 89/1,
137/2, 213/4, 278/5,
283/4, 298/1, 356/5,
461/3, 474/4, 517/3
görin G. 423/2
görince G. 76/5, 505/2
görindi G. 341/4, 398/2,
405/3
görinen G. 142/1, 232/2,
290/4, 294/2, 417/3, M.
6
görinmezsin Kt. 4/2
görünü geldükde G. 338/1
görünür G. 19/3, 28/2, 91/1,
91/2, 91/3, 91/4, 91/5,
195/5, 254/2, 454/4,
515/1, 546/4, M. 11
görme K. 2/49, G. 10/3,
167/3, 341/2, 401/4
görmeden G. 406/2
görmedi K. 2/27, 3/80, G.
285/1, 387/3
görmedin Mü. 23
görmedük G. 281/2
görmedüm T. 2. 2/d, G.
75/2, 119/2, 399/5,
540/3
görmege G. 296/2, 360/5,
521/5, 557/2, Mü. 15
görmegile G. 38/4
görmek G. 35/2, 166/4,
227/3, 276/1, 372/1,
400/4, 441/3
görmemişdür G. 412/3
görmemişindür G. 384/3
görmen G. 503/4
görmese G. 104/5, 244/2,
312/4
görmesem G. 48/3
görmesün G. 11/3, 372/2,
560/3
görmeye G. 524/4
görmeyeli G. 146/2
görmeyen G. 202/1, 372/2
görmeyeydüm G. 345/4
görmeyüp Mh. 5. 5/d
görmez G. 98/3, 158/2,
438/5, 520/1, 539/4
görmezem G. 386/4
görmüş G. 72/3, 501/4,
508/3
görse K. 3/17, 3/52, G. 38/4,
62/2, 159/1, 213/1,
235/4, 244/4, 312/3,
371/1, 430/1, 490/5,
494/4, 543/5, 558/4
görsem G. 76/2, 92/5, 94/1,
128/3, 148/2, 208/4,
386/1, 400/4, 421/4,
448/1, 536/3
görsen G. 49/2, 269/1, 456/5
görsün G. 133/2
görünce G. 480/4
göründi G. 269/2
görünel'den G. 450/1

- görünen G. 72/4, 445/4, 513/4, 514/2
 görünmeden G. 71/1
 görünmez G. 195/1, 345/4, 399/2, 448/1
 görünmezdi G. 314/1
 görünmezsin G. 253/2
 görünse G. 221/4, 304/1, 459/4, 549/4
 görünür G. 32/1, 215/3
 görünürse G. 439/1
 görüp G. 3/2, 9/2, 33/3, 41/3, 60/5, 78/4, 80/3, 101/3, 102/5, 106/5, 127/5, 145/2, 163/5, 168/3, 175/1, 181/2, 230/1, 239/1, 250/3, 258/2, 258/3, 259/3, 266/2, 272/4, 292/1, 311/4, 326/1, 349/5, 362/4, 376/5, 399/4, 405/4, 408/1, 412/1, 426/1, 488/4, 497/1, 516/3, 518/1, 529/4, 535/1, 561/5, M. 31
 görür Mh. 7. 5/b, G. 2/1, 78/1, 124/4, 232/4, 407/4, 490/1
 görürsem G. 326/1
 görürsen G. 9/3
 görürsin G. 370/1, 486/3
 göster G. 321/3, 382/3, 463/5, 495/4, 550/1, N. 11/1
 gösterdi G. 527/5
 gösterdiğün G. 463/2
 gösterem G. 253/2, 511/1
 gösteremez G. 52/3
 gösterme K. 3/17, G. 109/5, 479/6
 göstermege G. 72/5
 göstermegiçün K. 1/13
 göstermeyesin G. 63/4
 göstermez G. 228/1, 536/1
 gösterse G. 460/2, 554/1, 561/1
 göstersen G. 550/1
 göstersiz G. 501/2
 gösterüp G. 20/2, 476/1, 561/4
 gösterür G. 65/6, 96/1, 96/2, 96/3, 96/4, 96/5, 97/3, 192/4, M. 3
 gösterürsen G. 386/2
 götür G. 164/2
 götürdi K. 2/44, T. 2. 4/d, G. 59/5, G. 60/5, 293/3
 götürdün G. 284/3
 götürdür G. 476/3
 götürü G. 456/5
 götürmege G. 78/2, 217/3
 götürmez G. 273/5, 534/4
 götürmeziken G. 128/2
 götürmüşdür G. 13/1
 götürsem G. 125/1, 128/2
 götürsün G. 500/1
 götürüldi M. 27
 götürüp G. 318/2
 götürür Mh. 7. 5/c, G. 517/5
 götürürsem G. 529/3
 göyündüre G. 547/4
 göz K. 1/7, 2/27, G. 42/1, 42/6, 47/2, 48/1, 110/4, 113/1, 140/5, 183/1, 225/5, 226/5, 267/4, 274/1, 280/4, 304/1, 316/3, 321/1, 377/4, 401/3, 534/4, 561/4
 gözcüsü G. 277/5
 gözde G. 200/4, 272/1, 400/4, 512/5
 gözden G. 29/2, 90/2, 485/2, 553/3
 göze G. 332/2, 542/2
 gözeden K. 1/15
 gözedür G. 244/3
 gözet T. 1. 1/a, 1. 1/b, 1. 1/c, 1. 1/d, 1. 1/e, 1. 2/e, 1. 3/e, 1. 4/e, 1. 5/e, G. 48/1, 48/2, 48/3, 48/4, 48/5
 gözetme G. 255/1
 gözi K. 1/15, G. 34/5, 241/5, 263/4, 298/1, 301/3, 345/2, 475/2, 539/4, 548/5
 gözile K. 1/5, G. 183/4
 gözün G. 31/2, 341/2, 418/3
 gözinde G. 511/4
 gözinden Tb. IV/7
 gözine G. 2/2, 35/2, 183/5, 273/3, 442/3, 494/1, 536/1
 göziyle G. 270/2, 510/5
 gözler G. 276/2, 301/4
 gözleri G. 1/5, 216/5, 497/3
 gözlerin G. 290/4
 gözlerine K. 1/3, G. 129/5, 301/4
 gözlerini K. 1/19
 gözlerinin M. 20
 gözlerle G. 229/2
 gözlerüm K. 2/28, Mh. 8. 3/b, G. 62/3, 123/3, 164/3, 305/2, 310/3, 355/2, 372/3, 386/2, 450/3, 455/2, 525/5
 gözlerümden G. 298/5
 gözlerümün G. 383/1
 gözlerün G. 104/3, 122/2, 286/4
 gözlük Mü. 15
 gözlüler G. 191/4
 gözüm Mh. 2. 2/a, 3. 2/c, 8. 1/e, G. 17/2, 39/2, 52/5, 69/4, 72/2, 76/2, 77/2, 86/5, 89/4, 91/4, 94/1, 96/2, 103/3, 107/4, 152/2, 166/1, 171/1, 185/5, 195/4, 201/1, 220/3, 232/2, 253/3, 261/3, 261/4, 271/3, 298/1, 319/2, 344/1, 354/3, 373/7, 382/2, 407/4, 412/3, 461/3, 479/5, 491/1, 495/3, 500/4, 502/2, 511/3, 518/2, 527/3, M. 18
 gözümde G. 117/3, 224/1, 287/3, 549/2, Mü. 20
 gözümünden G. 28/1, 301/1, 373/2, 425/2, 428/5, 490/4

- gözüm G. 28/2, 32/1, 91/2, 116/4, 196/1, 338/1, 513/2
 gözümü Mh. 4. 3/b, G. 133/2
 gözümse G. 560/3
 gözümün G. 341/3, 348/4, 471/2, 500/1
 gözümüz G. 197/7, 304/5
 gözümüzde G. 115/2
 gözümüzden G. 305/3
 gözün G. 9/4, 10/3, 39/3, 52/2, 118/5, 268/2, 290/5, 383/4, 425/3, 509/2, 522/2
 gözünden Mh. 6. 4/a, G. 127/3, 479/4
 gözüne G. 314/1, 339/3, Mü. 15
 gözünü G. 447/4
 gözünüz G. 260/2
 gözyaşı K. 3/18, G. 451/1
 gubâr G. 219/5, 252/4, 258/2
 gubârı T. 2. 4/d, G. 116/4, 463/1
 gubâr-ı âstân-ı mey-hurûş G. 450/4
 gubâr-ı hat G. 32/2
 gubâr-ı pâyine G. 304/5
 gubâr-ı pâyüni G. 65/3
 gubârından G. 174/5
 gubârını Mh. 1. 2/a
 gubârımdan G. 425/3
 gubâr-üslûb G. 44/1
 gulâm K. 2/52, G. 138/5, 16/3, 353/1
 gulâmı G. 122/1, 309/5
 gulâm-ı kâmet-i mevzûnun K. 2/24
 gûle K. 3/27
 gulgule G. 541/3
 gulgulün Mr. 1. 5/c
 gûl-i beyâbânı Tb. IV/1
 gûne G. 480/4
 gûne gûne G. 74/4
 gûnedür G. 132/2
 gurâb G. 37/3, 37/5
 gurâba G. 257/5
 gurbet G. 399/1, 468/1
 gurbetde Mr. 3. 1/c, G. 166/5
 gurbet-hânede G. 536/2
 gurra G. 262/1
 gurûr G. 552/2
 gurûr-ı hüsn G. 10/5
 gurûrumdan G. 425/4
 gussa Tb. III/7, G. 356/4, 561/1
 gussadan G. 424/2, 45/2
 gussayla Tb. III/2
 gûsfend-i cânımı G. 21/3
 gûş K. 3/52, T. 3. 4/a, G. 60/2, 215/1, 255/3, 273/2, 273/5, 288/5, 365/5, 369/1, 395/3, 442/5, 449/1, M. 36
 gûşede K. 3/55
 gûşe-i vîrân K. 3/22
 gûşe-i ‘uzletde Mh. 3. 2/b
 gûşe-i zevk Mh. 6. 1/b
 gûş-ı Behiştî G. 517/5
 gûş-ı câna G. 41/1
 gûş-ı dürlerde Mh. 7. 1/c
 gûşını G. 280/3
 gûşumda Mh. 3. 1/a, G. 153/6
 gûşvârını Mh. 7. 5/c
 gûşvârım G. 153/6
 gûyâ K. 1/18, Mr. 3. 1/b, G. 30/1, 62/3, 81/3, 104/3, 113/2, 132/4, 143/2, 190/4, 232/5, 295/4, 327/1, 415/5, 429/3, 447/2, 513/4, 532/2, Mü. 7
 gûy-ı meydân G. 168/4
 gûyım G. 339/3
 gûyiyâ G. 112/3, 141/5, 212/3, 231/2, 276/2, 548/5
 gûyumdan G. 399/5
 gûyundan G. 508/5
 güc G. 42/3
 gücenmiş Mü. 13
 gücile G. 2/1
 gücün Mü. 6
 güç G. 67/1, 67/2, 67/3, 67/4, 67/5, 249/3
 güççe G. 160/2
 güççügüken G. 8/2
 güft G. 399/5, 508/5
 güftâra T. 2. 1/e
 güftârı K. 3/78, G. 504/1
 gügercindür G. 150/3
 güher G. 29/2, 212/3
 güherdür G. 274/4
 güheridür K. 3/79
 güherlerden K. 3/54
 güher-zâdur G. 104/2
 gül K. 1/23, 3/39, 3/48, Mh. 1. 2/b, 7. 3/d, 8. 5/a, T. 1. 4/b, G. 6/4, 11/4, 45/3, 83/3, 122/4, 123/1, 133/3, 141/1, 151/2, 163/1, 174/1, 188/3, 224/3, 230/4, 242/3, 254/3, 265/3, 283/1, 292/1, 311/1, 320/2, 322/4, 365/5, 368/3, 369/2, 384/5, 384/5, 395/1, 397/5, 443/3, 455/1, 461/1, 465/1, 466/1, 482/2, 487/2, 488/3, 506/1, 514/2, 524/3, 525/1, 525/2, 534/2, 548/1, 550/3, N. 5/2, M. 10
 gül-âb G. 41/2, 518/1
 gülâc G. 64/1, 68/2
 gülâc-ı vaslun G. 559/1
 gül-bergi G. 388/2
 gül-berg-i handânun G. 297/1
 gül-berg-i tâze G. 166/1
 gül-bergile G. 498/5
 gül-bîn G. 75/1
 gül-bîn-i ‘ışkun G. 463/3
 gül-bîz G. 437/1
 gül-bün-i cennet G. 87/1
 gül-bün-i sîm-sirişk G. 517/2
 gül-bünler G. 465/1
 gül-çihre G. 123/2
 gül-çihresiyle G. 40/3
 gülde G. 153/4
 güliden G. 180/2, 466/1
 güldeste-i zâtun K. 1/17

- güldür Kt. 1/8
 güldürmezsın G. 377/1
 güle G. 208/3, 213/1, 224/4, 311/1, 352/1, 541/1
 güler G. 301/1
 gülersın G. 526/5
 gül-fâm G. 353/3
 gül-fâm-ı harâbâtı G. 375/5
 gül gül G. 445/5
 gül-gûn G. 40/1, 426/3, N. 5/2
 güli K. 3/35, G. 202/4, 230/1, 259/2
 gül-i ahmer G. 51/2, 518/1
 gül-i ahmerden G. 51/2
 gül-i bâğ-ı Behiştî G. 88/5
 gül-i bâğ-ı letâfet G. 87/1, 169/4
 gül-i bî-hârı G. 539/1
 gül-i gülzârı G. 386/1
 gül-i handân Tb. II/4, G. 47/3, 337/1, 558/5
 gül-i handâna G. 354/3
 gül-i handândan G. 424/4
 gül-i handânım G. 356/5
 gül-i handânımdır K. 3/14
 gül-i hoş-bû G. 442/3
 gül-i hoş-bûya G. 504/3
 gül-‘izâr G. 252/1
 gül-‘izâra G. 129/5
 gül-‘izârını G. 238/4
 gül-‘izârım G. 58/4
 gül-‘izârımdan G. 148/4
 gül-i letâfet G. 260/2
 gül-i maksûd G. 550/5
 gül-i nâzik-bedeni Mh. 8. 1/d
 gül-i nev G. 194/4
 gül-i pejmürdesın G. 413/2
 gül-i ra’nâyı G. 376/5
 gül-i reyhân K. 3/16
 gül-i rûyun G. 344/4
 gül-i sır-âba G. 433/4
 gül-i sır-âbdan G. 140/1
 gül-i surh G. 117/4, 454/3
 gül-i ter G. 457/3, 457/5, Mü. 12
 gül-i terden G. 151/5
 gülüçün G. 12/3
 gülidür Mr. 1. 4/a
 gülin G. 377/3
 gülistân Mh. 7. 3/e, K. 3/39, G. 120/4, 123/1, 250/5, 487/2
 gülistâna G. 50/4, 121/5, 366/4
 gülistânda G. 455/1, 497/3
 gülistândan G. 13/1
 gülistânın Tb. III/5, G. 48/5, 477/1
 güller Tb. VI/4, G. 53/3, 68/2, 123/5, 190/1, 445/1, 453/2
 güllerde G. 91/1
 gülleri G. 216/2, 519/2
 güllerile G. 454/1
 güllerüm Mr. 1. 1/c
 güllerün G. 461/4
 gülmek G. 482/2
 gülmez G. 517/2
 gül-ruhun G. 94/5
 gülse G. 247/4, 477/1
 gülsitân G. 220/1, 344/4, 400/1, 454/1
 gülsitânına G. 202/2
 gülsitânının G. 539/1
 gül-şekerin G. 283/5
 gülşen Mr. 2. 2/a, G. 98/5, 224/3, 237/3, 278/2, 485/4
 gülşende G. 41/2, 43/4, 75/1, 89/2, 135/5, 183/2, 184/4, 207/4, 216/2, 221/5, 230/1, 395/3, 442/4, 508/5, 514/2, Mü. 7
 gülşendür G. 242/5
 gülşene K. 3/68, Tb. III/2, G. 68/2, 247/4, 396/2, 519/2, 541/2
 gülşen-i ‘âlemde G. 216/3, 453/2
 gülşen-i cânun G. 48/1
 gülşen-i cennet G. 92/5, 499/5
 gülşen-i dehre G. 260/2
 gülşen-i hüsninde G. 151/5
 gülşen-i hüsnüm Mr. 1. 1/b
 gülşen-i ‘irfâna G. 451/2
 gülşen-i kûyunda G. 45/3, 231/5, 397/1
 gülşen-i Râz G. 15/4
 gülşen-i ruhsâr-ı yârın G. 324/2
 gülşen-i tab‘umda G. 458/4
 gülşenin G. 518/2
 gülşeninde G. 57/5, M. 10
 gülşenini G. 188/1
 gülşeninün G. 324/1
 gülşenlere G. 558/5
 gülşen-revâdur G. 237/1
 gülşensın G. 497/3
 gülşensüz G. 196/5
 gülşenüm G. 321/5
 gülşenümi G. 512/3
 gülşenümüzde G. 82/5
 gülşenün G. 123/2, 235/4, 259/2, 352/1, 413/2, 474/1
 gülüm G. 3/4, 196/5
 gülün Mr. 1. 5/a, G. 250/5, 280/3, 343/3, 395/3
 gülüne G. 541/3
 gülp N. 8/3
 gülzâr G. 53/1
 gülzâra K. 3/68, G. 136/4, 151/2, 316/1, 498/5, N. 5/2
 gülzârda G. 297/4
 gülzârdan G. 384/1
 gülzârı G. 88/5, 169/4
 gülzâr-ı ‘âlemde G. 494/2
 gülzâr-ı fenâda K. 3/35
 gülzâr-ı kûyunsuz G. 550/3
 gülzâr-ı mahlasdur G. 359/5
 gülzâr-ı Rıdvândan G. 358/5
 gülzâr-ı şâdiden G. 171/5
 gülzâr-ı visâl G. 203/4
 gülzâr-ı vücûdun K. 3/14
 gülzârın G. 200/3
 gülzârında G. 123/5
 gülzârının G. 165/4, 545/4
 gülzârın Tb. II/4, G. 266/5
 gülzârına G. 445/1
 güm Mh. 3. 4/b, G. 117/1, 238/4, 281/4, 309/2, 446/5

güm güm K. 3/58, G. 211/3, 454/1
 güm-râhı G. 307/7
 güm-râh-ı visâl G. 24/3
 gümüldürük G. 283/2, Mü. 16
 gümüş G. 68/2, 100/1, 473/1
 gümüşlerini G. 232/2
 gün K. 2/37, 2/43, 3/83, Mh. 5. 2/b, 5. 2/e, G. 4/5, 30/2, 31/3, 72/3, 73/1, 86/1, 93/5, 94/4, 100/4, 124/5, 133/4, 135/2, 158/5, 162/4, 163/2, 208/4, 219/4, 222/1, 252/4, 263/4, 273/4, 307/3, 320/1, 330/2, 347/1, 357/5, 370/1, 373/1, 387/4, 390/5, 398/3, 400/4, 409/2, 422/4, 425/3, 432/1, 463/2, 465/2, 474/3, 489/1, 492/1, 503/1, 503/3, 546/5, 552/1, 561/1, N. 4/3, M. 3, 7, 16, 25
 günâhı G. 274/1, 277/4, 328/2
 günâhını G. 28/4
 günâhum G. 34/1, 120/3
 güncek Tb. I/4
 günde G. 127/1, 189/2, 204/4, 285/2, 313/2, 323/1, 343/1, 372/3, M. 24
 günden G. 335/5, Mü. 15
 gündüz G. 125/4, 192/3, 228/2, 298/2, N. 1/1
 gündüzün G. 228/1
 gündüzüm M. 7
 güne G. 335/5
 güneş K. 2/10, Mh. 2. 5/d, G. 66/2, 71/5, 77/3, 203/2, 227/4, 228/1, 240/1, 305/1, 325/1, 325/4, 335/4, 342/4, 380/3, 397/3, 410/1, 448/1, 495/3, M. 15
 güneşde G. 533/2

güneşden G. 361/5
 güneşdür G. 97/1
 güneşi K. 1/6
 günü G. 110/2, 208/4, 556/1
 günide N. 6/3
 güninde K. 3/69, 3/83
 günki G. 357/2
 günler G. 319/3
 günlerde G. 80/1
 günün G. 288/2
 gurbeye Kt. 3/3
 güreş G. 228/4
 güreşdi G. 464/2
 gürisne G. 256/5
 gürüz G. 390/4
 güşâde G. 337/1, 509/4, 550/3
 güşâdına G. 388/4
 güzâfa Mh. 4. 1/d
 güzâre G. 322/3
 güzel K. 3/75, G. 4/2, 116/5, 122/5, 131/5, 212/5, 264/5, 485/4, 538/3, 539/3, 548/4,
 güzel güzel G. 311/1, 311/2, 311/3, 311/4, 311/5, 311/6, 311/7
 güzelcikdür G. 160/4
 güzelde G. 105/4
 güzeldür K. 1/23, G. 195/6, 462/5
 güzeli G. 93/5
 güzellense G. 477/2
 güzeller G. 143/2, 477/3, 520/2
 güzellerden G. 293/2
 güzelleri G. 93/3
 güzelliği Mh. 1. 1/e
 güzelüm G. 76/5, 260/1, 507/3, M. 25, 35
 güzelün G. 210/4
 güzër Mr. 2. 2/b, G. 21/2, 30/4, 88/1, 169/1, 282/5, 548/6, 558/5
 güzërân G. 370/2
 güzergâhında Kt. 5/2, Mü. 26
 güzergâh-ı gam-ı firkat G. 295/2

H

hâ G. 9/1, 9/2, 9/3, 9/4, 9/5, 9/6, 399/1
 hab Mh. 4. 2/b
 hâb G. 29/1, 278/4, 279/2, N. 8/2
 habâb G. 42/1, 43/3
 habâba G. 257/1, 537/3
 habâb-ı haymeni G. 57/1
 habâbî G. 19/3
 habâblar G. 214/4
 habâbun G. 450/3
 habâbveş G. 223/1
 hâbda G. 495/2, 519/5
 hâbdan G. 53/4, 89/2, 140/5, 421/4
 haber Mh. 6. 4/c, G. 47/3, 86/2, 98/5, 123/3, 202/3, 266/4, 347/2, 411/1, 545/5
 habere G. 469/3
 haberin G. 193/3
 haberlerde Mh. 7. 1/e, G. 487/1
 haberün G. 281/1
 Habeş G. 309/5
 hâb-ı belâda G. 231/3
 hâb-ı huzûr G. 174/4
 habîb G. 39/1, 468/3
 habîbile G. 556/1
 habîbüm G. 21/4, 35/4, 38/4, 44/3, 70/3, 123/3, 137/1, 144/5, 334/2, 366/3, 411/2, 416/1, 448/4, 518/4, 540/1
 habîr G. 156/1
 habs G. 154/4, 262/2, 533/5
 habsden G. 80/3
 habsgâh-ı cisme G. 192/2
 hâbumda G. 416/2
 hâcât G. 211/2
 hâce G. 72/4, 108/3, 163/2, 257/4, 291/3, 459/2
 hâceler G. 62/3
 hacër G. 285/5
 hacërlerde Mh. 7. 2/e, G. 487/3
 hâcet G. 337/4

- hâcet-i ibrâm G. 4/5
 hâcetüm T. 2. 1/c
 hadd G. 91/1, 117/4, 296/2, 298/1, 396/4
 hadden G. 131/2
 hadd-i nev-tırâşun G. 411/1
 hadd-i pâki G. 490/4
 haddindeyem G. 306/3
 haddün G. 91/1, 140/1, 225/2, 372/4, 384/5, 509/4
 haddündeki G. 62/1
 haddüne G. 2/5
 haddüni Mh. 4. 3/d, G. 490/2
 haddünle G. 143/3
 hadeng G. 282/2
 hadeng-endâz G. 47/1
 hadengi G. 364/2, 400/5
 hadeng-i gadre G. 404/4
 hadengün G. 231/2
 hâdî G. 111/1
 hâdimleridür G. 545/1
 hâdiseden G. 281/1
 hâdisedür G. 121/4
 hâdis-i 'ışkı G. 547/5
 Hâfız-ı Şîrâz'dan G. 417/5
 Hâfız-ı Şîrâzi'dür G. 115/5
 hâ'il G. 22/1, 341/5, Mü. 14
 hâ'indür G. 150/5
 Hak G. 70/3, 75/4, 79/3, 152/5, 162/2, 188/4, 216/1, 246/1, 288/2, 314/3, 319/3, 341/1, 404/2, 510/3, 528/3
 hâk Tb. VI/3, Mh. 8. 3/e, G. 30/5, 325/4, 349/3, 401/3, 408/1, 425/3, 514/2, Kt. 5/2, Mü. 26
 hâkân-ı Fağfûr'ı G. 505/1
 hakâretle T. 1. 2/d
 hâkden T. 2. 4/d, G. 177/1
 hâke Tb. IV/3, Mh. 6. 3/d, G. 110/5, 127/4, 189/3, 211/2, 286/1, 303/5, 313/5, 323/5, 328/5, 356/1, 429/1
 hâkem G. 341/5
 hakı G. 519/5
 hâk-ı nâ-çîze G. 458/4
 hâk-ı türbetüm G. 360/2
 hâk-ı zillet G. 206/2
 hakıçün G. 100/3, 561/2
 hâki G. 106/4
 hâk-i bünyâdum G. 359/1
 hâk-i dergâhun G. 115/2
 hâk-i dil T. 1. 4/a
 hâk-i fenâ G. 259/3
 hâk-i kûy-ı yâr G. 516/2
 hâk-i Mecnûn G. 205/2
 hâk-i Mecnûn'ı N. 10/1
 hâk-i mezârümdan G. 41/5, 425/2
 hâk-i pâk G. 553/4
 hâk-i pâyün G. 50/2, 333/1
 hâk-i pâyüni G. 183/5
 hâk-i râha G. 410/4
 hâk-i rehün G. 107/1
 hâk-i rehünden G. 470/4
 hâk-i rehünle G. 500/4
 hâk-i siyeh G. 113/4
 hâk-i teşne G. 334/1
 hâk-i tîb G. 428/2
 hâk-i yek G. 3/3
 hakıçün G. 412/3
 hakikat Mh. 6. 4/d, G. 533/4
 hâkile G. 244/1, 253/5
 hakîm G. 341/5
 hakîmem G. 374/2
 hâkîmün G. 7/1
 hâkine T. 2. 2/c, G. 179/2, 329/3
 hakîre G. 334/1
 hâkister G. 81/5, 100/4, 481/3, 516/5
 hâkistere Mh. 8. 2/c
 hâkisterem G. 97/4
 hâkisteri G. 310/1
 hakk G. 361/3, 557/1
 hakkâ G. 509/2
 hakkı G. 266/2
 hakkıçün G. 431/1, 431/2, 431/3, 431/4, 431/5
 hakkum G. 117/1
 hâksâr G. 326/2
 hâküme G. 472/1
 hâkümi G. 22/4
 hâkün G. 274/4
 hâl G. 33/1, 33/3, 62/5, 105/4, 105/5, 118/4, 148/1, 230/1, 451/5
 halâs G. 26/2, 167/5, 233/2, 234/1, 234/2, 234/3, 234/4, 234/5, 383/3, 416/1, 435/5
 hâlât G. 211/3
 hâl-bahş G. 21/5, 437/5
 hâldür G. 22/2
 hâle G. 1/2, 84/2, 211/4
 halel G. 61/3, 199/5, 276/5, 409/4
 hâlet G. 18/2, 51/5, 62/4, 87/3, 96/1, 97/3, 126/4, 182/1, 560/5, M. 35
 hâlete G. 322/2
 hâlet-engîz G. 437/5
 hâlet-i 'ışkı G. 131/5
 hâleti G. 5/1
 hâlet-i nez'de G. 84/3
 hâlet-i nez'imde G. 459/2
 hâletin G. 194/3
 hâletler G. 176/5
 hâletlerün G. 18/1
 hâletüm T. 2. 1/a, 2. 5/e
 hâleyi G. 534/3
 halhâldur G. 147/3
 hâli G. 280/1, 302/1, 349/1, 352/4, 433/2, 523/2
 hâlî G. 74/3, 227/2, 424/2, 494/5, 496/1, 547/2
 hâl-i 'ârız-ı yâr G. 462/4
 hâl-i dehâmı G. 105/2
 hâl-i durûğ-ı sözümi G. 189/4
 hâl-i ruhsâruna G. 561/2
 hâl-i ruhun G. 95/3, 99/4
 hâl-i siyeh G. 492/3
 hâl-i yâri G. 16/5
 hâl-i zinetdür Mr. 3. 1/a
 hâlidür G. 147/5
 hâlile G. 62/1, 449/1
 halilüm G. 95/3, 328/3
 hâlin G. 287/1, 311/1
 hâline G. 434/3
 hâlini Tb. 1/6, G. 278/5, 389/5, 524/2, 527/1, 543/5

- hâliyüz G. 210/4
 halk G. 26/2, 134/5, 187/2, 396/5
 halka Mh. 7. 1/c, T. 1. 1/b, G. 20/2, 96/1, 164/3, 228/1, 308/2, 346/5, 382/4
 halka-i hamdan G. 220/4
 halka-i hamdur G. 308/2
 halka-i humdan G. 371/1
 halkı G. 145/2, 470/4
 halk-ı 'âlem G. 21/2, 323/4, Mü. 22
 halk-ı 'âlemden G. 373/4, 495/5
 halk-ı cihân G. 371/1
 halkın G. 50/1
 halkını G. 45/4, 51/3
 halkun G. 228/2
 hallin G. 267/1
 hallü G. 432/2
 hâlüm G. 3/1, 40/1, 161/4, 175/2, 179/2, 266/4, 287/5, 426/2, 434/1, 468/1, 472/4
 hâlûme G. 424/3
 hâlûmi T. 2. 5/d, G. 130/4, 171/3
 hâlûmüzden Mh. 6. 4/c
 hâlûn Mr. 1. 6/c, G. 18/1, 105/1, 296/2, 540/3
 hâlûne G. 109/1, 438/4
 hâlûni G. 15/2, 378/1
 halvâ G. 84/1, 148/5, 516/2
 hâlveş G. 507/4
 halvet G. 298/2
 halvetde G. 228/4
 halvet-hânesinde G. 308/3
 halvetî G. 521/5
 halvetinde G. 346/3
 halvetümde G. 380/3
 ham G. 271/2, 282/2, 348/3, 451/2, 506/2
 hamd G. 198/5
 Hamdülillâh G. 124/4, 289/1, 329/2, 424/2, 499/3
 hâme Tb. I/1, G. 320/5, 522/1
 hâmem G. 145/1
 hâmesinde G. 310/2
 hamîrini G. 209/5
 hamlemi G. 434/3
 hamli G. 221/5
 hammâm G. 301/2
 hammâma G. 177/2, 301/5, 512/2
 hammâmnda G. 385/3, M. 31
 hammâmında G. 540/2
 hamr-ı 'ışkun G. 404/3
 hamsdan G. 409/3
 hâmûnî N. 10/1
 hâmûş G. 200/3, 427/5
 hâmûşundan G. 398/1
 hañçere Tb. III/4
 hañçeri G. 437/2
 hañçer-i kahrûn G. 217/2
 handân G. 12/3, 186/5, 194/4, 216/2, 271/1, 413/2, 519/4
 hande G. 141/1, 188/3, 239/1, 292/1
 handeden G. 265/3
 handesi G. 221/4
 handesini G. 68/5
 handün G. 269/1
 hâne Mr. 2. 1/a, G. 52/2, 278/3, 313/4, 417/4, 528/4
 hânedân-ı Mustafâ Tb. VI/2
 hâne-i cismünde G. 507/5
 hâne-i dil G. 424/2
 hâne-i dîni G. 162/1
 hâne-i 'ışk G. 106/4
 hâne-i nekbetünün G. 20/1
 hâne-i sinemde G. 231/3
 hâne-i sineme G. 383/2
 hâne-i sinendeki G. 467/5
 hâne-i tâbende Mh. 6. 4/b
 hâne-i 'uşşâka G. 401/5
 hâne-i vîrâna G. 526/4
 hânemi G. 362/5, 553/6
 hânesi G. 158/1
 hânesin G. 31/2, 276/3
 hânesine G. 471/2
 hâneye G. 94/5, 388/3
 hân-ı hüsnüni G. 83/2
 hân-ı hüsnünile G. 554/2
 hân-ı memâta G. 116/4
 hân-ı visâl G. 64/1
 hân-ı visâl-i yârde G. 256/5
 hânıdur G. 295/5
 hânkâh G. 104/4
 hânkâh-ı 'ışkda G. 66/5
 hân-kâhun G. 398/6
 hân mân G. 397/1
 hân mânın G. 221/1
 hân mânını G. 127/5
 hânım G. 246/5, 330/4
 hânınumuz G. 192/2
 hâr Mr. 1. 4/a, G. 12/5, 94/5, 51/2, 223/4, 224/4, 317/4, 550/5, 457/3, Mü. 7
 hâra G. 15/4, 166/1, 369/2
 harâb G. 37/1, 40/1, 127/5, 162/1, 197/4, 218/5, 218/1, 239/5, 317/3, 419/5, 547/2
 harâba G. 55/2, 291/1, 496/4
 harâb-âbâd G. 184/2
 harâb-âbâd-ı 'âlemde G. 185/1
 harâbât Mh. 2. 4/a, G. 111/4, 120/2, 211/1, 549/5, 559/3
 harâbât-ı cihân Mh. 3. 4/a
 harâbe-i kevn G. 427/1
 harâb-ı 'ışk G. 253/4
 harâbına G. 276/5
 harâc G. 63/1, 63/2, 64/3, 68/3, 69/2
 harâm G. 107/5, 196/2, 235/2, 334/4, 382/2, 435/1
 harâmî G. 104/3, 122/3, 345/2
 harâmîlere G. 377/4
 harâmîsin G. 407/4
 harâret G. 525/3, Mü. 24
 harâretten Mü. 21
 harâretile G. 212/2
 harâretinden G. 510/2
 harâretlerle G. 42/4
 harâretünüzle G. 260/4
 harc G. 3/3, 75/3, 85/4, 144/2, 173/5, 248/4,

- 275/1, 291/3, 301/5,
367/3, 387/1, 401/3,
499/3, 502/2, 527/5,
542/2
harcandı G. 517/2
harcanmadıgün G. 150/2
harcanmayup G. 314/2
hârdan G. 265/4, 384/5
harem G. 545/1
haremde G. 392/3
harem-i 'ışka G. 187/3
harf G. 407/2, 452/1
harfî Tb. I/3
harf-i mîm G. 130/3
harfini G. 361/3
hargâh-ı 'ışk G. 292/3
hargâhî G. 307/5
hârî G. 226/1, 369/2
hâr-ı cevrün G. 3/4
hâr-ı gam G. 45/3
hâr-ı gamda G. 40/3, 400/1,
424/4
hâr-ı pâ (=der-gil) G. 131/4
hâr-ı zahmın Mü. 23
harîf T. 3. 3/a
harîf-i fâriğû'l-bâlem Mh. 3.
1/d
hârik'âde G. 511/1
hâriku'l-âde G. 289/2
hârile T. 1. 4/b, G. 230/1
harîm-i hüsnî G. 534/4
harîm-i vasl G. 170/5
harîmün G. 199/2
harîr G. 136/3
harîrün Tb. I/1
harîs G. 100/5, 370/5, 386/4,
453/1
harîsem G. 376/3
harîs-i hâb-ı gafletsin Mh. 7.
3/d, G. 487/2
hâristâna G. 48/1
hârlar G. 271/1
harlarıdur G. 146/4
hârûn G. 266/3
hârûna G. 445/5
has G. 223/4
hâs G. 232/1, 233/5
hasa G. 457/3
hasb-i hâlüm G. 342/1
hasdur G. 95/5
hased Mh. 3. 3/b, G. 317/5,
469/1
hasedden G. 32/5
hasedi G. 546/3
hasedüm G. 138/5
hâsid G. 81/5, 418/3
hâsıl G. 110/1, 290/3, 323/5,
371/3, 485/5
hâsılı G. 281/2, 441/5
hasm G. 189/2
hasmâne G. 464/2
hasmı G. 162/2
hasm-ı bî-fâ'idene G. 51/4
hasret Mh. 8. 3/b, G. 77/3,
335/5
hasretten G. 132/4, 190/4
hasrete G. 132/4, 190/4
hasret-i dil-dâr M. 24
hasret-i haddünle G. 264/1
hasret-i kadünle G. 427/2
hasret-i Kevserden G. 379/5
hasret-i la'lünle G. 52/4,
90/2
hasret-i tığun G. 103/5
hasret-i tığunile G. 377/1
hasretinden G. 325/4, 488/3,
554/1
hasretüm T. 2. 1/d
hassâsıdur Kt. 1/6
hâssı G. 255/5
hasta Mü. 10
hastalaruz G. 193/3
hastası G. 237/5
hasta Mh. 8. 5/d, G. 11/3,
69/5, 85/3, 93/1, 158/4,
233/2, 260/3, 270/2,
280/1, 280/5, 467/2, Kt.
4/1
hasta-dil Mh. 5. 4/e, G.
387/4, 500/3
hasta-dile G. 107/2
hastadur G. 39/2, 146/2
hasta-hâl G. 169/7
hasta-i hecrüni G. 544/2
hasta-i zâr G. 356/2
hastalarun G. 389/5
hastasin G. 360/5
hastaya G. 182/5, 395/2
hasûd G. 78/1, 469/4
hasûda K. 3/17, 42/7
hasûdumı Mh. 4. 4/c
hâşâ K. 1/22, G. 306/1
hâşiye G. 34/3
haşr K. 2/47, G. 325/4,
431/5
haşre Tb. II/6, VI/6, G. 24/4,
284/4, 421/4, 467/1,
494/3
haşredek G. 41/5
hat K. 2/20, G. 38/3, 61/3,
308/4, 447/1, 554/2
hatâ G. 32/2
hatâyı Tb. II/7
hâteme Mü. 27
hâtem-i hüsn-i cemâlüm Mr.
1. 7/a
hâtem-i la'l-i lebine G.
553/1
hâtem-i la'lün M. 30
hâtem-i la'lüni G. 58/5
hâtem-i lebünle M. 34
hâtemisin K. 2/4
hâtemiyle K. 2/6
hâtemüm G. 316/2
hâtemün G. 268/3
hat-ı lebünde G. 105/1
hat-ı nev G. 38/5, 318/5
hattîb G. 36/3
hâtır-ı ağyâra Mü. 6
hâtır-ı gamnâkden G. 422/6
hâtır-ı huşyârdan G. 265/3
hâtırına G. 351/5
hâtırını G. 317/2
hâtırum G. 313/2
hâtırumdan G. 279/5
hatmoldı K. 2/5
hatt G. 210/4
hatt-ı 'anber-bû G. 145/1
hatt-ı 'izârûna G. 300/4
hattı G. 409/5, 436/2
hatt-ı gubâr G. 90/5
hatt-ı gubârûn G. 259/3
hatt-ı la'l-i yâri G. 264/5
hatt-ı la'lün G. 61/2, 77/5
hatt-ı la'lünde G. 139/2
hatt-ı nev G. 258/2, 441/3
hatt-ı reyhânun G. 297/4

- hatt-ı reyhânuna G. 422/5
 hatt-ı ruhsârûn G. 34/3
 hatt-ı ser-sebzin G. 348/3
 hatt-ı yâr G. 321/1
 hattile Mr. 1. 2/a
 hattından G. 94/5
 hattun G. 44/4, 76/5, 116/4, 225/1, 309/4, 509/4
 hattunı G. 24/4
 hatun G. 58/3
 hâtrun G. 242/4
 havâdisden N. 7/1
 havâle G. 39/5, 71/4, 127/4, 326/2, 427/4, 467/5, 488/2
 havâleler G. 151/3
 havâleyi G. 534/4
 havâric Tb. V/5
 havf Mh. 1. 4/b, G. 194/1, 341/4, 365/4
 havfı G. 120/1
 havfımdan G. 354/4
 havz-ı çeşmümden G. 451/3
 havzun G. 479/3
 hây G. 279/3, 543/2
 hayâ Tb. II/2
 hayâl G. 9/3, 165/5, 300/1, 304/1, 305/3, 331/5, 362/5, 480/4, 491/5
 hayâle K. 3/6, G. 488/1
 hayâli G. 212/3, 421/1, 531/1
 hayâl-i âteş-i haddün G. 232/2
 hayâl-i dil-rübâlarla G. 94/2
 hayâl-ı hâl-i miskînün G. 117/3
 hayâl-i hâlünü G. 276/2
 hayâl-i hançerün G. 98/1
 hayâl-i hâs K. 3/8, G. 233/3
 hayâl-i ruhundan G. 496/1
 hayâl-i rûy-ı tâbenden G. 140/4
 hayâl-i rûy-ı yâr G. 404/5
 hayâl-i sîm-tenüm G. 340/4
 hayâl-i sînen G. 246/4
 hayâl-i yâr G. 224/1, 525/5, 547/2
 hayâl-i yâri G. 52/5, 391/3, 521/5
 hayâlile G. 244/3
 hayâlin G. 192/3, 311/2, 399/3
 hayâlinde G. 372/3
 hayâline G. 523/5
 hayâlini G. 77/4
 hayâlün K. 2/27, G. 30/5, 68/4, 88/4, 123/3, 169/5, 276/3, 312/4, 348/4, 364/3, 526/2
 hayâlünle G. 17/2
 hayât G. 123/5
 hayâtı N. 6/2
 hayât-ı bünyesi K. 2/26
 hayât-ı câvidânîdür G. 165/2
 hayâtına G. 52/2
 hayâtından G. 175/3
 haydendür G. 182/2
 Hayder K. 2/44
 hayf Mh. 6. 2/b, G. 396/2
 hayfâ G. 367/2
 hâyına G. 496/4
 hayli Mh. 7. 4/c, G. 9/2, 102/5, 430/2
 hayl-i hod-bîni G. 118/3
 hayme G. 246/5
 hayme-i çarh-ı lâciverd Kt. 1/5
 haymeler G. 551/1
 hayr G. 87/4, 154/1, 154/3, 289/1, 349/4
 hayrân G. 61/4, 90/5, 221/4, 265/3, 493/1
 hayrâna G. 526/5
 hayrânam G. 422/5
 hayrândan G. 415/5
 hayrândur G. 188/3, 295/5
 hayrânını G. 206/4
 hayrânlık G. 258/2
 hayrânsın G. 403/5
 hayrât G. 211/5
 hayret K. 1/15, G. 134/3, 225/1, 307/7
 hayrete G. 508/3
 hayretinden G. 41/3
 hayretlerinden G. 181/2
 hayretümden G. 422/2
 hayrını G. 520/3
 hayrû'l-beşer T. 1. 2/a
 hayyât-ı kudret G. 414/4
 hayy-i lâ-yenâm K. 2/34
 hâzâ sırât-ı mustakîm G. 328/1
 hazâ'indür G. 150/2
 hazân Mr. 1. 3/b, G. 368/3
 hazer T. 1. 2/b, G. 38/5, 94/4, 101/5, 129/2, 222/5, 253/4
 hâzık G. 179/3
 hâzır G. 306/3, 316/4
 hâzıram G. 279/3
 hazırlamışdur G. 3/1, 88/4, 169/5
 hâzihi'l-enhâr G. 17/2
 hazîne G. 162/4
 hazm Tb. VI/1, G. 215/2
 haznesine G. 435/1
 hazreti K. 3/52
 Hazret-i Hak G. 183/2, 286/1
 hazretinün G. 528/3
 hazz G. 70/2, 102/2, 236/1, 236/2, 236/3, 236/4, 236/5
 hazzâf G. 22/4
 hecr G. 422/3
 hecr-i bî-pâyân G. 265/1
 hecrimüz G. 424/2
 hecrinde G. 460/4
 hecründe G. 479/3
 hecründen G. 435/5
 hedef G. 373/4
 hedef-i tîr-i belâ G. 461/2
 heft K. 2/37
 heft-iklîm G. 339/4
 hekîmüm G. 179/3
 helâk K. 3/67, G. 108/1, 190/3, 229/3, 233/4, 241/4, 270/2, 401/1, 469/3, 472/2, Mü. 10
 helâkuna G. 435/3
 helâl G. 202/4
 helâlî G. 104/3
 hele G. 47/5, 64/3, 246/1, 246/4, 260/5, 274/3, 373/4, 376/3, 377/3,

- 381/3, 382/5, 396/4,
423/1, 425/5, 473/1,
492/5, 497/4, 534/2,
543/4, 544/3, 548/3,
552/6, Kt. 4/1
hem Tb. I/2, Mh. 3. 2/a, G.
138/1, 179/1, 375/1,
489/5
hemân K. 3/26, 3/51, Tb.
I/5, V/1, V/6, VI/5, Mr.
1. 3/a, Mh. 2. 5/e, G.
9/3, 35/5, 93/5, 104/3,
115/4, 124/1, 135/4,
137/2, 161/3, 177/2,
192/2, 209/3, 210/3,
218/2, 222/6, 228/3,
250/2, 264/4, 279/3,
283/5, 309/2, 321/3,
341/4, 342/4, 349/2,
351/5, 375/1, 388/4,
404/2, 415/5, 419/3,
430/5, 441/2, 450/5,
468/5, 474/4, 490/5,
494/4, 524/5, 542/1,
547/1, 550/5, Mü. 6
hemânâ G. 115/3
hem-‘ayâridur Mh. 7. 1/a
hem-dem G. 92/1, 118/2,
431/1, 343/4, 546/3
hem-dem-i ağyâr G. 46/1
hem-demüm M. 22, G.
342/2
hem-demüz G. 74/4
hem-enisüm M. 22
hem-hânedür G. 153/1
hemi G. 548/1
hemîn G. 480/3
hemîşe Tb. I/7, V/7, G.
485/2, N. 1/1
hem-kadem G. 137/5, 513/3
hem-nefes G. 92/1
hem-nişîn G. 106/3, 116/2,
481/3
hem-nişîni Kt. 2/1
hem-pâ G. 224/4
hem-pervâz G. 37/3
hem-râh G. 14/3
hem-râz T. 3. 3/a, G. 47/3,
219/3, N. 6/3
hem-reh-i G. 126/3
hem-reh-i sa‘âdet G. 260/1
hem-reng-i bâde G. 511/1
hem-sâyelikden T. 1. 4/b
hem-sâyesin G. 387/1
hem-sohbetüm M. 22
hemsden G. 409/2
hem-ser G. 528/1
hem-ser-i ağyârı G. 359/4
hem-ser-zede G. 20/5
hemvâr G. 53/5
hemvâredür G. 430/5
hemyân K. 3/17
hengâme M. 32
hengâmesi G. 195/6
hengâmesinden G. 120/3
hengâm-ı gülde G. 195/6
hep Tb. III/2, III/5, G. 2/3,
2/4, 49/5, 51/3, 93/3,
147/4
her K. 1/3, 1/11, 1/13, 1/14,
1/18, 2/40, 3/2, 3/7,
3/55, 3/61, 3/74, 3/79,
3/80, 3/83, Tb. III/6,
III/7, IV/3, Mr. 1. 7/b, 2.
2/a, Mh. 2. 1/b, 4. 1/c, 4.
2/d, 4. 5/e, 5. 1/d, T. 1.
3/e, 1. 5/e, G. 2/2, 4/1,
5/2, 7/1, 14/2, 18/1,
18/5, 21/2, 22/3, 24/3,
27/2, 39/5, 40/3, 43/5,
46/2, 46/4, 48/4, 49/1,
63/4, 63/5, 67/3, 72/1,
72/2, 78/7, 84/2, 84/5,
85/1, 85/2, 85/3, 89/2,
91/4, 92/1, 94/1, 97/2,
99/3, 100/2, 102/1,
102/3, 102/4, 103/3,
103/4, 106/5, 111/2,
112/4, 113/5, 116/3,
123/5, 126/1, 126/3,
127/2, 129/2, 129/5,
134/4, 137/3, 141/2,
143/4, 146/4, 148/2,
149/1, 150/1, 150/4,
152/2, 153/3, 156/1,
158/5, 163/4, 164/1,
166/2, 166/5, 167/3,
171/4, 172/2, 176/1,
177/3, 181/2, 191/3,
192/4, 193/4, 194/2,
194/4, 196/2, 199/5,
202/4, 204/2, 207/1,
210/4, 215/1, 216/4,
218/4, 220/2, 225/4,
225/7, 226/4, 238/1,
240/2, 240/3, 242/3,
252/4, 259/1, 265/2,
266/3, 270/3, 271/3,
273/4, 275/4, 277/1,
278/3, 283/1, 285/1,
285/2, 285/3, 293/4,
294/4, 295/4, 296/2,
296/5, 299/2, 300/3,
305/1, 307/4, 307/6,
309/5, 310/4, 311/6,
312/1, 314/3, 317/1,
323/3, 325/4, 329/1,
331/1, 346/1, 363/4,
364/1, 370/1, 373/1,
373/3, 376/5, 381/2,
384/2, 385/5, 389/1,
390/1, 390/4, 393/3,
395/1, 400/3, 408/5,
419/5, 422/3, 423/2,
425/3, 430/4, 431/2,
432/3, 436/3, 437/1,
438/2, 439/5, 442/1,
443/5, 445/4, 446/1,
448/5, 449/3, 453/1,
453/3, 454/3, 456/3,
457/2, 458/1, 463/2,
463/3, 465/5, 468/5,
473/4, 480/4, 482/1,
486/3, 491/1, 494/2,
501/5, 503/1, 503/3,
508/2, 513/4, 513/5,
522/2, 526/4, 536/3,
538/4, 539/2, 541/4,
543/1, 546/4, 548/6,
554/5, 560/2, 560/3,
560/4, N. 1/2, M. 3, 4
herâyine G. 496/1
herbirinün G. 65/4
hercâ’iler G. 2/4
hercâ’ilerden M. 10
hercâ’ilik G. 489/1
hercâ’iye G. 25/2

- her-dem G. 226/2, 379/3, 558/5
 hergiz Mh. 5. 1/b, G. 31/5, 33/5, 82/5, 164/5, 203/2, 222/4, 295/2, 329/4, 458/5, M. 21
 hergün G. 255/2
 herkes G. 344/5, 352/2
 herkesi T. 1. 1/d
 herze Mh. 7. 4/c
 herzesinden G. 481/4
 hevâ G. 13/4, 14/5, 110/5, 237/3, 252/3, 316/2, 426/5, 457/1, 458/3, 501/4, M. 37
 hevâ-bahş G. 325/5
 hevâdan G. 318/1
 hevâ-dâr G. 181/1
 hevâ-dâr-ı leb-i mey-gün G. 335/3
 hevâlarda G. 545/2
 hevâları G. 71/3
 hevâsı K. 3/20, N. 10/1
 hevâşiçün G. 70/2
 hevâsına G. 252/4, 262/5
 hevâsında G. 47/2
 hevâsıyla G. 550/3
 hevâya G. 291/5, 410/4
 hevâ-yı 'ışka G. 194/2
 hevâ-yı hûbile G. 121/1
 hevâ-yı mihr-i ruhundan G. 232/3
 hevâ-yı nefsi G. 82/3
 hevâyiler G. 490/3
 hevese G. 457/1
 hevessin G. 443/3
 hey Mr. 1. 2/b, G. 93/1, 114/5, 279/1, 338/2, 526/2, 556/4, 558/1
 heybetlü G. 434/4
 heyhât Mr. 1. 1/a, 1. 1/b, 1. 1/c, 1. 1/d, 1. 2/d, 1. 3/d, 1. 4/d, 1. 5/d, 1. 6/d, 1. 7/d
 heyzüm G. 117/4
 heyzümdür G. 185/3
 hezâr G. 254/1, 344/4, 455/1
 hezârân Tb. V/7, G. 53/3, 57/4, 219/2, 343/1
 hıdmet G. 147/1, 423/2
 hıdmetde G. 215/5
 hıdmete G. 1/1, 8/5, 355/3
 hıdmet-i erbâb-ı devlet G. 346/1
 hıdmet-i vildân K. 3/34
 hıdmetin G. 262/3
 hıdmetinde G. 138/5
 hıdmetkâriyem G. 324/1
 hıdmetüm G. 108/4, 434/5
 hıdmetümde G. 130/2
 hıdmetünde G. 239/2, 464/5
 hıffeti K. 3/31
 hıl'at T. 2. 5/b, G. 143/4, 369/5
 hıl'atin K. 2/37, G. 199/1
 hılâf G. 155/1
 hınnâlamışdı G. 388/11
 hınnâlarını M. 3
 hınzîra G. 470/1
 hırâm G. 44/1, 87/2, 91/3, 366/4
 hırâmlar G. 190/1
 hırâmunda G. 489/2
 hırka G. 67/2, 164/1, 557/5
 hırka-bâzlık G. 251/1
 hırka-i cisme G. 250/4
 hırka-i peşmîne G. 459/1
 hırkamdan G. 515/1
 hırkamı G. 465/4
 hırka-püş G. 220/2, 432/3
 hırkasın G. 203/3, 211/1, 279/2
 hırkasını G. 212/4
 hırmen G. 344/2, 540/3
 hırmen-i gül G. 512/4
 hırmenümi G. 512/4
 hısâm K. 2/13
 hıssat G. 85/4
 hışm G. 271/5, 274/1, 415/1, 557/2
 hışmı G. 520/3
 hışm-ı şeytâne G. 481/3
 hışmile G. 436/3
 Hitâ'dan G. 187/4
 hıtâm K. 2/17
 hıyâm K. 2/28
 hızâne K. 2/4
 hızmet T. 1. 3/c
 hızmetkâr-ı sultânem Mh. 3. 1/c
 Hızr G. 24/4, 41/1, 58/3, 478/3
 Hızr'a G. 393/3
 Hızr'am G. 117/2
 Hızr'ı G. 348/3
 Hızr-ı cân G. 66/1
 Hızr-ı hoş-likâdur G. 559/4
 Hızr-ı mübârek G. 133/5
 Hızr-ı sa'âdetdür G. 551/2
 Hızr'un G. 218/3
 Hızr'veş G. 538/3
 hicâb G. 127/2, 164/2, 518/1, N. 2/2
 Hicâz'a G. 330/3
 hicrân G. 58/2, 266/4, 509/3
 hicrâna G. 271/3
 hicrândan G. 415/3
 hicrânıdur G. 125/2
 hicrânun G. 297/3
 hicründe G. 160/1
 hiç G. 4/5, 24/1, 61/3, 49/4, 65/6, 118/5, 208/5, 234/5, 249/1, 317/2, 352/3, 392/2, 434/5, 437/2, 505/5, 524/4, 524/5, 456/4, N. 7/1
 hiçe G. 361/1
 hidâyet K. 2/10, G. 481/1
 hikâyeti M. 36
 hikâyetin G. 210/5, 300/2
 hikâyetüm G. 304/3
 hikmet G. 40/5, 280/5, 341/5
 hikmetdür G. 110/4, 426/4
 hikmeti G. 546/3
 hikmet-i şeytâniyye G. 456/5
 hikmetin G. 296/2
 hikmetinden G. 19/4
 hilâl K. 2/15, G. 29/3, 42/2, 300/1, 304/1, 305/1, 308/2, M. 6
 hilâle G. 488/3
 hilâl-ebrû G. 80/1, 186/2, 480/2
 hilâl-i 'ide G. 470/4
 hilâl-i 'idi G. 371/1

- hilâli G. 126/2, 411/1, 523/4
 hilâl-i çarh G. 167/1
 hilâl-i çarha G. 506/3
 hilâl-i çarh-ı sitemgerden G. 379/3
 hilâlile G. 222/5
 hilâlin G. 311/4
 hilâline G. 479/1, 479/2, 479/3, 479/4, 479/5, 479/6, 479/7, 479/8
 hilâlîni G. 208/4
 hilâlün G. 87/4, 382/4
 hîle G. 107/4, 256/1
 himmet K. 1/14, 3/32, Mh. 8. 3/c, G. 26/3, 55/4, 64/2, 92/3, 195/1, 205/5, 417/5, 453/4
 himmet-âsar Mh. 1. 1/a
 himmeti G. 164/5, 172/1
 himmet-i pîrân K. 3/74
 himmetile G. 378/3
 himmetüm G. 113/3, 362/2, 552/4
 himmetün G. 299/2
 himmetünde Mh. 1. 3/d, G. 336/5, 424/2
 Hindü-yı hâl-i yâr G. 68/3
 hisâb G. 42/1, 43/2, 127/3, 162/3, 419/4, 518/4
 hisâba G. 240/4
 hisâb-ı cürmden G. 34/1
 hisâr Mh. 1. 1/b, G. 6/3, 252/2
 hisârını G. 423/5
 hisse G. 293/2
 hisse-dâr G. 203/5, 342/5
 hîz G. 187/2
 hod Mr. 1. 4/b, G. 283/1, 301/1, M. 7
 hod-bîn G. 106/1
 hod-pesend G. 521/3
 hokka G. 221/4
 hokka-bâz G. 189/5
 hokka-i dürr G. 339/5
 hokkasın G. 216/1
 hokkasında G. 105/2
 hor G. 332/2, 360/2
 horos-ı 'arşa Mh. 3. 5/e
 hoş K. 2/4, 2/36, Mh. 1. 5/e, G. 5/4, 22/1, 22/2, 51/1, 54/3, 87/4, 170/1, 179/4, 217/1, 268/1, 287/4, 311/2, 398/2, 537/1
 hoş-âmedce G. 160/5
 hoş-âmedden G. 102/2
 hoş-âvâ K. 1/23
 hoşca G. 160/4
 hûb K. 3/13, G. 14/4, 35/1, 115/4, 467/4
 hûba G. 50/1
 hubb-ı dünyâ G. 398/4
 hubb-ı vatanun K. 3/24
 hûbı G. 530/1
 hûblar G. 217/3, 407/2, 436/1, 443/2, 483/4
 hûbluk G. 293/4
 Hudâ K. 2/7, G. 64/5, 187/2, 266/2, 402/2, 408/4, 520/3
 Hudânun K. 3/46, G. 280/5
 hudâvendî G. 517/4
 Hudâyâ K. 1/27
 hulâsa G. 435/3
 huld K. 3/32
 huld-âsâ K. 3/7
 huld-i berîn G. 207/5
 hulk-ı hasen K. 3/14
 hulkına K. 3/46
 hulkında K. 3/46
 hulesin G. 374/1
 hulûl G. 206/3
 hum G. 117/2, 159/3
 humârından G. 225/5, 226/5
 humdur G. 185/2
 hum-hâne G. 540/5
 hum-hânede G. 511/1
 hum-hânedden G. 537/2
 hum-hâne-i vahdetde G. 8/3, 211/5
 hum-hânesinde G. 431/3
 hum-ı husrevânîdür G. 167/3
 hummâ G. 302/2
 hummâ-yı hevânile K. 1/18
 humret G. 399/4, 560/2
 humun G. 215/2
 hûn G. 113/2, 225/1, 226/1, 364/3, 375/4, 452/1
 hûna G. 74/1, 446/3
 hûn-âb G. 290/5, 451/1
 hûn-feşân M. 29
 hûn-hâra G. 122/2
 hûn-ı cigerle G. 330/1
 hûn-ı dil G. 196/2
 hûn-ı puhte K. 2/23
 hûn-ı siyeh G. 76/4
 hûnî G. 474/2, 532/1
 hûnîn G. 86/4, 185/2
 hunînün G. 47/5
 hûnun G. 275/1
 hûr G. 61/3, 505/3
 hurde G. 315/5
 hurdeden G. 315/5
 hurdesin G. 413/4
 hûrı G. 505/3
 hûr-ı cinân G. 500/3
 hûrî G. 484/5
 hûr-i cinân G. 122/3
 hûr-likâ G. 91/5, 499/5
 hurrem Tb. VI/1, Mr. 2. 2/c, 2. 2/d, G. 4/1, 518/2
 hurremlik Tb. V/1
 hurremün G. 273/5
 hurşid G. 95/2, 290/2, 390/4
 hurşide K. 1/16
 hurşid-i cihân-bânun Tb. II/5
 hurşid-i eşigünde G. 81/4
 hurşid-i hâver M. 14
 hurşid-i rahşânun G. 48/3
 hurşid-i zerrîn G. 552/5
 hurşidünün G. 523/2
 hûrun G. 411/3
 hurûş G. 220/3, 337/2
 hurûşundan G. 18/4, 398/1
 hurûşunı G. 215/2
 hûrveşün G. 439/5
 Husrev'i G. 16/3
 husrevâ G. 155/4, 286/2, 324/5
 husrev-i cemâl G. 300/2
 husrev-i hûbânun G. 501/2
 Husrev-i Şîrîn-zebân G. 391/2

- husrevleri G. 184/5
 husûsâ G. 121/5
 hûşe-i 'inebdür G. 105/3
 hûşyâr G. 61/4, 317/3
 hûşyârem G. 375/2
 hûşyârlık G. 223/5
 hût G. 52/5
 hûy G. 399/3
 hûyumdan G. 399/1, 399/3
 hûyun G. 281/5
 huzâ' 17/4
 huzûr G. 67/5, 77/2, 152/3, 215/4, 292/5, 314/5
 huzûra G. 337/3
 huzûrî G. 267/5
 huzûrını N. 4/3
 huzûrum G. 18/4, 255/1
 huzûrunda G. 162/2
 hüccet G. 141/3
 hüccet-i temâm K. 2/21
 hüccetüm G. 333/3
 hüccûm G. 104/3, 136/2, 162/4, 219/2, 315/3, 331/1, 362/1, 384/4, 435/1, Kt. 3/3
 hüccûmum G. 178/1
 Hüdüh G. 347/2, 364/2
 hükm K. 2/6, G. 25/5, 144/5, 462/2
 hükmi G. 98/1
 hükminde G. 60/4
 hümâ K. 2/16, G. 4/3, 116/2, 524/1
 hümâm K. 2/43
 hümâ-pervâzdur G. 343/5
 hümâsı G. 119/5
 hümâyam G. 16/5
 hümâ-yı 'ışkam G. 95/1
 hümâ-yı 'izzet G. 289/4
 hümâyı G. 339/2
 hümâ-yı evc-i tecerrüd G. 157/2
 hümâ-yı şeref G. 309/3
 hüner G. 256/1, 406/5
 hünerdür G. 13/2
 hünkâr G. 12/1, 166/2, 376/1
 hünkâra G. 166/2
 hünkârdan G. 384/2
 hünkârî G. 557/2, 539/3
 hürmet T. 1. 4/c
 hürmetüm G. 120/2
 hürmetin G. 199/2, 442/5, 466/4
 hürmetini G. 352/5
 hüsâm K. 2/45
 Hüseyin K. 2/45, Tb. V/2
 hüsn Mh. 2. 3/b, G. 44/2, 63/1, 106/5, 124/1, 127/1, 229/2, 308/3, 308/4, 397/5, 398/2, N. 9/2
 hüsn-i 'âlem-ârâyı G. 104/5
 hüsnî G. 123/5, 320/2
 hüsn-i bî-haddün G. 42/1
 hüsn-i cân-efrûzunı G. 333/2
 hüsn-i edâ G. 486/3
 hüsn-i kelâm G. 204/5, 353/5
 hüsn-i me'âl G. 33/5
 hüsn-i yâre G. 450/2
 hüsnile G. 302/4, 492/4
 hüsnine G. 323/1
 hüsnün G. 61/3, 70/4, 78/4, 134/3, 181/2, 215/3, 488/4, 540/1, 541/3
 hüsnünden G. 259/2
 hüsnünde K. 3/46
 hüsnüne G. 84/1, 366/2, 430/4
 hüsnüni G. 50/2, 137/1
 hüsnünle K. 2/22, G. 505/3, 543/3
 hüşyâr G. 185/2
 hüveydâ K. 1/3
 hüznler G. 296/5
I
 ikd-ı silem G. 336/3
 ırağ K. 1/24, G. 80/1, 259/2, 428/4
 irakdan G. 180/3, 301/4
 irakdur G. 85/4
 ırılmak G. 149/5
 ırılmaz Mh. 5. 3/d, G. 426/1
 ırma G. 49/4
 ırmağ G. 89/4, M. 20
 ırmağınun G. 18/3
 ırmağlar G. 171/1
 ırmağuz G. 193/4
 ıs ıs G. 213/1
 ısınam K. 1/21
 ıslâha G. 446/4
 ıslanmadılar G. 101/1
 ıssı G. 482/3, 526/4
 ıssınun G. 444/5
 ışıkları G. 529/4
 ışıksuz G. 240/5
 ışk K. 3/20, Mr. 2. 1/b, Mh. 5. 3/c, T. 1. 5/d, G. 3/2, 14/3, 16/3, 22/2, 24/5, 80/5, 90/4, 108/3, 124/1, 131/1, 131/3, 146/1, 153/1, 158/1, 158/2, 182/2, 189/1, 205/2, 205/5, 214/4, 228/5, 232/1, 265/2, 281/5, 283/3, 332/2, 421/2, 430/3, 440/5, 470/5, 501/3
 ışka G. 14/4, 21/4, 111/1, 124/1, 141/3, 149/4, 152/4, 227/5, 234/2, 256/4, 277/5, 293/1, 533/3, 545/5, 546/3, 555/1
 ışk-bâzide G. 45/4, 229/4
 ışkdan T. 2. 3/c, G. 383/5
 ışkı T. 3. 1/e, G. 81/1, 108/2, 124/2, 182/4, 273/1, 351/2, 399/5, 441/5, 530/1, 531/3, 533/1
 ışk-ı cân-efrûzı G. 112/1
 ışk-ı dil-bersiz G. 96/5
 ışk-ı ebed G. 531/4
 ışk-ı Ferhâd'a G. 398/5
 ışk-ı Leylâ M. 12
 ışk-ı mecâzı G. 533/4
 ışk-ı Şîrîn M. 12
 ışk-ı Tebrîz G. 538/2
 ışk-ı yâr G. 447/2
 ışk-ı yâre G. 393/4
 ışkile Mh. 1. 3/a, G. 198/2
 ışkını G. 86/3, 396/5
 ışkınınun G. 312/2, 431/3

- ışk-perverlikde Mh. 5. 1/c
 ışkun K. 1/21, G. 16/2, 71/3,
 132/1, 190/3, 208/2,
 222/3, 251/4, 283/4,
 308/2, 310/1, 395/5,
 419/3, 436/4, 512/1, N.
 9/2
 ışkuna K. 1/29
 ışkunda G. 360/3, 387/3
 ışkunı G. 364/2, 561/3
 ışkunla Mh. 3. 3/d, 4. 3/b,
 G. 269/5
 ışkunun G. 49/2
 ıtlâk Mh. 3. 5/a
 ıtr G. 242/3
 ıyân T. 3. 1/b, G. 28/1,
 139/2, 289/2, 379/2,
 382/4, 400/4, 501/3, M.
 15
 ıztırâb G. 40/3, 518/3
- İ**
 ibâdet G. 265/2
 ibâdetdür Tb. V/5
 ibâdetgâha G. 515/2
 ibâdetümüz G. 251/5
 ibârâtı G. 22/2
 iblîse G. 150/1, 207/2
 İbn-i Zübeyr G. 139/5
 ibrâm G. 67/3
 ibrişîm G. 128/2
 ibtidâ G. 14/1, 184/1
 ibtilâ Tb. VI/2
 ibtilâ-yı Kerbelâ Tb. III/1
 icâc G. 66/1
 icrâ Tb. III/4
 icrâ-yı hükm M. 29
 içdi K. 2/44, G. 101/4, 551/2
 içdiler G. 101/2
 içdûgi G. 478/3, 518/5
 içdûgün G. 196/2
 içdûgünüz G. 182/3
 içdüm G. 404/3
 içel'den M. 17
 içen G. 538/3, 547/5
 içer G. 450/4
 içerde G. 429/4
 içerem G. 79/2
 içerken Mh. 2. 4/d
- içersem G. 43/1
 içersin G. 18/3, 314/4
 içim Tb. II/3, G. 84/3,
 212/2, 269/3, 453/4,
 538/3
 için G. 70/2
 içinde Mh. 7. 5/a, T. 1. 5/d,
 G. 26/2, 35/1, 35/5,
 38/2, 80/3, 95/4, 101/3,
 138/4, 170/5, 176/3,
 189/3, 197/1, 205/2,
 211/3, 240/1, 244/4,
 262/2, 264/4, 271/1,
 271/4, 296/4, 301/2,
 327/3, 335/2, 344/5,
 367/4, 367/4, 376/2,
 395/4, 412/1, 462/4,
 522/1, 549/5
 içindeki G. 76/4
 içine G. 396/5
 içme G. 79/2, 398/4
 içmedüm G. 40/1
 içmege K. 3/38, G. 41/1,
 343/4
 içmegiçün G. 146/3
 içmek G. 235/2
 içmekden G. 298/5, 322/5
 içre K. 1/10, 2/7, 2/41, 2/49,
 3/23, Tb. V/1, Mh. 3.
 4/a, 5. 1/c, G. 4/3, 8/4,
 13/5, 63/1, 80/2, 99/1,
 100/4, 105/3, 112/2,
 117/5, 120/2, 132/3,
 161/3, 181/3, 182/1,
 193/5, 201/5, 207/5,
 255/2, 274/2, 297/3,
 323/4, 343/2, 349/3,
 354/2, 372/2, 374/4,
 390/5, 400/1, 425/5,
 443/2, 463/4, 469/1,
 472/3, 501/3, 510/1,
 514/3, 518/4, 553/4,
 559/5, Kt. 1/1, 1/5, 1/7,
 6/2, N. 8/1, Mü. 27
 içse G. 23/5
 içün K. 3/44, 3/67, Tb. V/2,
 Mr. 1. 2/c, T. 2. 1/a, G.
 16/5, 25/5, 26/1, 38/3,
 40/4, 67/4, 89/3, 135/2,
- 149/1, 162/1, 195/2,
 236/5, 295/1, 319/3,
 351/5, 355/3, 369/2,
 370/3, 411/1, 411/3,
 411/4, 422/4, 455/2,
 461/3, 467/4, 470/5,
 477/3, 485/4, 494/1,
 507/4, 525/5, 546/2,
 548/3, 548/4, 557/3, N.
 3/1, 6/2
 içüp G. 358/5
 id G. 208/4
 idâm K. 2/18
 ide K. 1/17, 1/23, 1/30,
 2/25, 2/26, 3/25, 3/42,
 3/52, Tb. I/1, G. 46/2,
 60/3, 87/3, 109/1, 157/5,
 208/5, 257/5, 258/4,
 271/5, 317/5, 322/2,
 340/1, 365/4, 414/2,
 484/4, 500/5,
 505/3, 506/5, 521/4,
 534/3, 551/5, 556/3, N.
 6/3
 ide ide G. 534/1
 idel'den G. 227/2
 ideli G. 282/1
 idelüm G. 3/2, 67/5, 454/1,
 454/3
 idem K. 3/7, Mh. 4. 4/c, G.
 93/3, 139/4, 258/1,
 275/2, 283/3, 284/4,
 300/3, 340/2, 350/4,
 362/1, 362/2, 362/3,
 362/4, 362/5, 427/1,
 427/2, 427/4, 468/1,
 514/1, 530/1, 530/2,
 530/3, 530/4, 530/5
 idemez G. 52/3, 78/5, 273/2,
 486/4, 554/5
 idemezsen G. 419/4
 iden K. 2/13, 2/39, 3/32,
 3/76, Mh. 5. 3/b, 5. 3/c,
 T. 3. 4/a, G. 58/4, 155/5,
 158/4, 182/4, 187/5,
 209/2, 256/4, 261/4,
 279/2, 294/1, 316/1,
 317/3, 319/2, 323/3,
 332/4, 349/4, 365/5,

- 403/2, 405/4, 410/4, 426/3, 459/5, 466/2, 484/5, 489/3, 508/4, 519/1
 ideni K. 3/36
 idende G. 233/4
 idenün K. 1/20, G. 436/2
 ider K. 1/8, 2/12, 2/34, 3/20, 3/69, Tb. I/3, Mh. 2. 5/c, 5. 5/d, T. 2. 1/b, G. 1/3, 5/1, 17/1, 18/1, 21/3, 22/1, 39/2, 60/1, 61/1, 62/2, 62/3, 70/2, 72/1, 75/5, 80/2, 83/4, 86/3, 94/3, 102/2, 103/2, 104/2, 104/3, 122/3, 124/2, 132/2, 141/1, 141/4, 149/4, 161/4, 172/5, 174/2, 175/3, 178/2, 186/1, 186/2, 186/3, 186/4, 186/5, 188/3, 190/2, 192/4, 194/1, 195/4, 204/2, 204/2, 223/3, 232/1, 236/3, 236/5, 257/2, 285/5, 287/2, 297/1, 297/1, 302/3, 306/5, 311/1, 317/1, 325/1, 335/5, 343/2, 350/2, 351/2, 384/2, 388/3, 390/4, 391/3, 395/2, 401/3, 417/1, 428/1, 438/2, 443/1, 445/2, 446/3, 447/5, 448/4, 449/2, 451/5, 456/3, 457/2, 462/2, 472/5, 479/1, 479/8, 514/4, 519/4, 520/4, 539/3, 539/3, 544/5, 548/5, 561/3, Mü. 13
 iderdi G. 30/4, 50/1, 244/2, 383/4, 451/2
 iderdüm G. 448/3, 466/1, 532/3
 iderdün G. 25/3
 iderken G. 149/4, 153/5, 415/4
 iderler G. 140/2, 173/2, 438/2, 447/1, 531/3, 532/4
 iderlerse G. 489/4
 idermiş G. 169/6, 473/2, 490/4, 506/5, 532/1, 545/4
 iderse K. 3/37, G. 70/3, 199/2, 311/7, 473/3, 498/3, 503/3, N. 5/1
 idersem G. 62/4, 99/5, 273/4, 552/6
 idersen Mh. 6. 3/a, T. 1. 4/a, G. 27/1, 254/3, 470/2, 515/4
 idersin G. 81/2, 253/1, 266/1, 371/2, 377/1, 377/3, 489/2, 508/1, Mü. 23
 idersiz G. 505/1
 iderüm G. 119/5
 iderüz G. 198/4, 498/1
 idesin K. 2/50, G. 376/4, 522/3
 ideydün G. 543/4
 ideyin G. 20/4, 244/1, 257/4, 421/3, 423/4, 474/3, 475/3
 ideyüm G. 3/1
 îdgâh Kt. 6/2, Mü. 27, G. 4/3, 80/2
 îdgâhınun G. 167/1
 idi G. 347/1
 îd-i cemâl-i yâre G. 77/2
 îd-i hazânı G. 388/1
 îd-i sa'âdet G. 304/1
 îd-i visâl-i yâre G. 261/2
 îdin G. 404/2
 idi K. 2/15, 2/16, 2/19, 2/22, 2/24, 2/38, Tb. III/1, III/1, Mh. 4. 5/a, G. 66/5, 71/1, 71/5, 163/5, 180/4, 215/4, 227/1, 241/2, 247/2, 248/5, 260/5, 263/2, 271/4, 275/3, 292/2, 347/1, 347/5, 356/3, 398/5, 461/3, 533/1, 533/2, 533/3, 533/4, 533/5, 535/5, 541/5, M. 15, 35
 îd-i adhâda G. 121/2
 îd-i visâlüne G. 530/3
 idicek K. 1/17, G. 131/1, 403/3, 483/5, Kt. 3/3
 idici G. 415/1
 idiler G. 172/3
 idin G. 555/5
 idindi G. 273/3, 399/3
 idine G. 87/4
 idinen Mh. 7. 5/e
 idinmez G. 30/2
 idinmiş G. 228/2, 487/5
 idinmişdür G. 552/5
 idinmişler G. 42/5
 idinsem G. 24/4
 idrâkden G. 422/2
 idüben K. 2/40, G. 268/1, 317/3, 388/2, 423/1
 idügin Tb. II/3, G. 471/1
 idük G. 193/5
 idüm G. 82/2, 229/3, 298/4, 351/1, 351/2, 351/3, 351/4, 351/5, 513/1, 529/2, 532/3
 îdüm Mh. 3. 4/e
 idün G. 302/2
 idüp K. 2/22, 3/24, Tb. I/1, I/2, II/3, II/6, III/4, V/2, V/3, V/4, V/6, Mh. 5. 5/a, 7. 4/c, 8. 4/c, G. 1/5, 3/3, 51/1, 83/2, 84/4, 90/3, 93/3, 130/2, 130/3, 141/1, 165/5, 168/2, 178/2, 181/4, 216/2, 220/4, 237/2, 239/5, 290/1, 299/4, 303/4, 307/4, 311/6, 317/2, 354/2, 371/2, 381/3, 389/1, 418/3, 445/5, 449/1, 450/5, 479/7, 482/4, 483/2, 483/4, 494/1, 499/1, 499/3, 499/4, 512/4, 519/4, 533/2, 553/1, N. 3/2
 idüpdür G. 58/5, 121/3, 398/7, 456/2, 537/2, 550/2. N. 11/2

- ifâkat G. 329/4, 387/4, 438/1
iftihâr G. 330/4
igen Mr. 1. 5/a, G. 62/5, 191/4, 202/4, 507/5, 525/4, 545/3, M. 21
igende G. 260/4
ihâta K. 2/46, 3/3, Tb. IV/2, G. 6/3, 139/3, 149/1, 357/4, 373/3, 408/2
ihlâsumızla G. 223/4
ihrâmı G. 165/1
ihrâmumdan G. 380/4
ihşâ K. 1/17
ihşân K. 3/75, G. 168/2, 279/3
ihşân-ı vaslum G. 480/3
ihşânlar G. 377/1
ihtilâf G. 20/3
ihtilât G. 304/2
ihtimâm K. 2/46
ihtirâkdür G. 85/2
ihtirâz G. 447/5
ihtisâs G. 233/1
ihtiyâc G. 63/4, 65/6
ihtiyâcum T. 2. 4/a
ihtiyâr G. 14/2, 72/3, 206/2, 249/2, 326/1, 400/2, 477/4
ihtiyârîdur G. 552/7
ihtiyârîdür G. 98/3
ihtiyârsuz G. 212/5
ihvân K. 3/36
ihyâ G. 126/5, 139/4, 348/5, 516/1
ihyâ-yı hâk-i huşke G. 393/1
ikbâli G. 552/1
ikbâlile G. 449/4
ikdâm G. 130/4, 275/2, N. 3/2
ikdâmını K. 3/52
iken K. 1/26, Tb. II/5, II/7, Mh. 6. 2/a, G. 84/4, 130/5, 166/1, 166/3, 166/4, 176/4, 213/2, 244/5, 270/4, 292/4, 305/5, 413/2, 442/3, 461/5, 486/2, 486/3, 514/3, 544/2, 544/5, 545/3, Kt. 3/1, 3/2
iki K. 2/6, 2/14, 2/28, 2/45, 3/10, Tb. V/6, Mh. 4. 3/b, 5. 2/e, G. 1/3, 29/3, 38/1, 69/4, 69/4, 71/4, 93/5, 99/1, 99/4, 101/3, 108/4, 116/2, 122/2, 127/1, 136/2, 137/1, 141/4, 162/2, 166/1, 171/1, 180/1, 183/1, 184/1, 192/1, 201/1, 226/1, 234/4, 264/5, 269/5, 276/2, 279/1, 281/2, 286/4, 298/1, 299/4, 304/1, 337/3, 377/4, 387/3, 390/2, 411/1, 412/2, 418/2, 429/2, 456/3, 461/5, 464/2, 474/3, 476/2, 500/4, 505/1, 527/3, 536/4, 545/1, 557/3, 560/3, Kt. 1/2, 1/4, 1/6, 1/8, N. 4/3, M. 5, Mü. 17
ikide Mh. 2. 5/e, G. 338/2, 382/4, 442/2
ikiden G. 74/3
ikisi G. 104/4
ikisinden G. 124/1
ikisinün Mü. 20
ikisine G. 136/2
iklîm K. 3/1
iklîm-i cünûn G. 125/4
iklîm-i riyanun G. 118/3
iklîminde G. 361/4
iklîmine G. 92/2
ikrâm G. 438/2
iksîr-i 'ışk-ı yâr G. 479/5
iktibâs K. 2/40
iktidâr G. 249/1
il G. 4/4, 550/5
ilâc G. 65/1, 66/4, 69/3, 107/2, 109/2, 159/5, 322/3, 447/3
ilâcı G. 353/2
ilâhî K. 1/2, T. 3. 5/d, G. 167/5, 258/4, 307/1, 335/1, 431/1, 482/1, 560/3
ilâm
i'lâm T. 2. 1/a, G. 468/1
ile K. 1/3, 1/29, 2/21, 2/39, 3/1, 3/13, 3/16, 3/41, Tb. II/4, II/5, V/3, V/6, VI/3, Mh. 1. 2/a, 1. 2/b, 1. 2/c, 1. 2/d, 1. 4/d, 2. 4/c, 4. 1/b, 4. 2/b, 8. 1/a, 8. 3/b, 8. 5/c, T. 1. 2/a, 1. 4/d, 3. 4/b, G. 4/3, 10/1, 12/3, 14/2, 19/2, 20/3, 25/3, 33/2, 33/3, 38/2, 38/5, 39/3, 40/5, 43/2, 58/1, 59/1, 59/2, 59/3, 59/4, 59/5, 60/2, 61/1, 61/2, 61/3, 61/4, 61/5, 63/1, 64/5, 67/1, 67/2, 68/2, 72/3, 74/5, 78/6, 79/4, 84/1, 91/3, 107/4, 107/5, 108/1, 108/4, 113/1, 118/4, 121/2, 122/1, 122/2, 126/4, 130/2, 146/1, 153/1, 159/1, 163/5, 178/5, 185/2, 204/5, 210/4, 212/1, 214/2, 217/3, 232/1, 232/5, 238/3, 242/4, 260/3, 263/4, 264/5, 268/2, 271/5, 273/4, 274/3, 290/2, 294/5, 303/3, 306/1, 314/2, 317/5, 322/5, 326/1, 333/5, 337/2, 337/4, 338/3, 338/4, 342/5, 343/4, 344/2, 349/4, 351/4, 353/5, 356/4, 360/1, 363/3, 375/1, 390/2, 401/4, 405/2, 408/4, 411/3, 414/4, 415/4, 418/2, 429/4, 431/1, 431/2, 432/5, 424/1, 441/3, 459/3, 469/5, 470/2, 473/4, 477/3, 479/5, 491/3, 492/2, 498/1, 498/2, 498/3, 498/4, 498/5, 500/1,

- 500/2, 500/3, 500/4,
500/5, 501/1, 501/4,
504/2, 532/3, 535/2,
536/3, 540/5, 546/3,
547/1, 548/4, 557/3,
557/4, Kt. 6/1, 6/2, N.
4/1, 4/3, 8/3, 9/2, M. 24,
29, 34, Mü. 10, 25, 27
iletmez G. 347/2
iletmiş G. 493/3
ilhâm K. 3/1
iline G. 543/5
illâ G. 17/3, 241/1
ille G. 318/2
iller T. 2. 3/b, G. 1/4, 27/4,
467/3, N. 3/2
illere G. 260/1
illeri G. 549/1
ilmezsen G. 407/3
ilm-i ahfâda Mh. 5. 5/e, G.
312/4
ilm-i şerîfî K. 3/45
ilte K. 1/4
iltem G. 31/4, 258/1
ilten G. 187/3, 387/3
iltibâs G. 214/2
iltifât G. 17/4
iltifâtum G. 493/4
iltikâm G. 37/2
iltimâs-ı sâye G. 31/4
iltizâm K. 2/50
iltûp T. 2. 4/d
iltûr G. 71/3, 390/4, 449/2
ilûn G. 560/2
ilzâm G. 62/4
imâm K. 2/36, G. 138/1,
334/3
imâme G. 522/4
imâmı G. 55/5
imâmlar G. 132/2, 190/2
îmân K. 3/25, G. 265/2,
409/5
îmâna G. 272/4, 363/5
îmânsuz G. 265/2
îmânuma G. 108/2
îmânumızı G. 441/5
imâret K. 3/41, G. 55/2,
553/6
imiş K. 3/39, G. 2/5, 24/5,
35/2, 43/2, 67/5, 78/1,
88/3, 169/3, 208/2,
217/1, 217/2, 217/3,
217/4, 217/5, 218/1,
218/2, 218/3, 218/4,
218/5, 219/1, 219/2,
219/3, 219/4, 219/5,
224/1, 224/2, 224/3,
224/4, 224/5, 229/1,
229/2, 229/3, 229/4,
229/4, 229/5, 258/3,
267/5, 294/2, 294/5,
295/2, 295/3, 305/5,
306/5, 337/4, 341/3,
353/1, 353/4, 440/2,
493/3, 535/3
imişsin Mh. 8. 4/e
imkân G. 282/5
imlâ Tb. 1/3
imtisâl G. 314/3
imtizâc G. 66/1, 68/1
in‘âm G. 130/5
in‘âmına G. 130/5
in‘âm-ı ‘âm Mü. 21
inâd G. 75/4, 362/3, 403/2
inan G. 374/4
inandum G. 405/5
inânı K. 2/35
inanma G. 452/2
inanmanuz G. 178/3
inanmazisen G. 257/2
inanmazsan G. 366/4, 463/5
inanursan G. 150/5
inâyet G. 179/1
inâyet -i Allâh G. 469/2
inâyet-i ezeli Mü. 4
inâyetler K. 2/50
ince G. 128/2, 212/3
İncil G. 367/4
incindi G. 467/3
incindüklerin G. 272/1
incindün G. 272/1, 272/2,
272/3, 272/4, 272/5
incinirüz G. 538/1
incinme G. 179/2
incinmek G. 261/5, 268/4
incinmemek G. 465/4
incinmen G. 233/4
incinmese G. 416/3
incinmesün Mh. 2. 5/d
incinür G. 103/1, 103/2,
103/3, 103/4, 103/5
incitme G. 548/4
indi G. 468/3, 499/1
iner G. 446/2
inermiş G. 561/5
infisâm K. 2/30
inhidâm K. 2/26
ini G. 554/1
iniler G. 173/1
inkâr G. 86/3, 144/2, 403/3,
489/2
inkârını G. 78/1
inkibâz G. 235/1
inkırâz G. 235/5
inkitâ‘ı G. 235/5
inkisâr G. 455/5
inlemede G. 207/4
inler Mh. 2. 1/a, 2. 1/b, 2.
1/c, 2. 1/d, 2. 1/e, 2. 2/e,
2. 3/e, 2. 4/e, 2. 5/e
inlerem G. 40/3
inlese G. 72/1
inleyitursun K. 1/23
inne a‘zaru’l-verâ
makbûletün ‘inde’l-
kerîm G. 328/5
inne İbrâhîme evvâhun
halîm G. 328/3
innehu rîhun ‘akîm G. 328/4
ins Mh. 2. 1/c
insâf K. 3/52, Mh. 7. 3/c, G.
2/3, 22/1, 59/3, 60/3,
87/3, 118/5, 297/2,
432/5
insân K. 3/14
insâna G. 49/3
insânı T. 1. 1/a
insânun G. 287/1
inse G. 419/5
insin G. 20/4
intihâ G. 14/1
intihâb G. 515/3
intihâz G. 235/4
intikâm G. 357/5
intikâmlar G. 132/1
intisâb G. 518/5

- intizâm K. 2/11
 intizâmı G. 122/5
 intizâr Mü. 10
 intizâr-ı vakt-i fursat G. 346/2
 iplik G. 107/4
 irâdı Mü. 14
 irâz G. 208/5
 irdi G. 30/1, 98/4, 132/4, 173/4, 190/4, 337/1, 510/1
 irdüğün G. 558/3
 irdüğü M. 5
 irdüğüne G. 522/1
 irdükce G. 365/2, 535/4
 irdüm G. 102/5, 172/2
 ire K. 2/33, G. 79/1
 irel'den G. 395/1
 İrem G. 167/5, 460/5, 502/1
 iren G. 141/3
 irene G. 530/3
 irer K. 3/70, G. 110/4, 456/4
 irerdi G. 304/1, 347/1, 530/5
 irerdüm G. 330/2, 404/1
 irerse K. 1/25
 irersen K. 3/21
 ireydüm G. 404/2
 irfân K. 3/14
 irgür G. 133/5
 irgürdi G. 273/1
 irgüren G. 58/2
 irgürmez G. 84/3
 irgürüp G. 307/7
 iricek G. 89/1, 322/1
 irilmez G. 130/5, 173/5
 irimez G. 476/1
 irince Tb. IV/1, G. 479/7
 iriş Mü. 14
 irişdi Tb. III/2, IV/5, T. 1. 4/b, G. 9/4, 80/1, 237/1, 445/3, N. 5/2
 irişdikde G. 194/1
 irişdüm G. 334/3
 irişdürür G. 71/3
 irişmek G. 32/3
 irişmeseydi G. 422/1
 irişmez G. 32/2, 280/5
 irişmezise G. 353/2
 irişmezse Mh. 8. 5/d, G. 45/5, 413/3
 irişmiş G. 135/1
 irişse G. 458/4, 466/1
 irişsem G. 77/2
 irişün G. 260/4
 irişüp K. 1/29, G. 230/2, 561/1
 irişüpdür Mr. 1. 7/b
 irişür G. 559/4
 irişürse G. 396/3
 irmedi Mh. 6. 2/a, G. 37/4, 76/3, 546/1
 irmedin G. 420/3, 472/4
 irmedün Mü. 6
 irmege G. 270/4
 irmek K. 3/16, G. 33/1, 37/4, 41/1, 261/2, 295/2
 irnese K. 2/29, G. 424/4
 irmesün G. 494/2
 irmeyem T. 2. 3/a
 irmeyicek G. 380/4
 irmeyüp Mh. 5. 4/c
 irmez K. 3/15, Mh. 1. 1/a, 5. 2/a, G. 56/3, 160/3, 207/1, 207/2, 207/3, 207/4, 207/5, 279/3, 325/2, 433/3, 516/4
 irmezdi G. 523/5
 irmezise G. 191/1
 irmezmiş G. 279/1
 irmezse M. 1
 irmiş G. 415/3
 irmişem G. 84/2
 irs G. 469/5
 irse G. 63/3, 186/5, 278/3, 347/5, 508/2
 irşadı G. 111/4
 irte K. 1/28, G. 30/3
 irtede G. 225/6
 irtesi G. 226/6
 irtisâm K. 2/27
 irtiyâz G. 235/2
 irüp G. 57/3, 167/4, 388/5
 Îsâ G. 372/1, 511/1, 514/1, 516/1
 Îsâ'yı G. 272/4
 Îsâ'ya G. 263/3
 isbât K. 3/43
 ise K. 1/6, 1/16, 2/23, 3/17, 3/24, 3/32, 3/34, Mh. 7. 1/d, G. 2/1, 39/3, 47/5, 73/2, 111/5, 153/7, 155/3, 162/2, 162/4, 164/2, 207/3, 218/3, 236/2, 241/3, 241/3, 254/1, 258/3, 259/1, 263/5, 265/1, 265/2, 282/4, 350/5, 356/4, 357/1, 365/4, 434/2, 434/4, 444/1, 456/3, 459/5, 487/1, 495/1, 495/2, 495/3, 495/4, 495/5, 504/3, 548/6, 557/2, Kt. 7/1, N. 3/2, M. 16
 isem G. 327/2, 440/3, 502/5
 isen K. 3/33, Tb. V/5, G. 69/1, 112/5, 157/3, 164/5, 294/4, 377/5
 isgâ' K. 3/13
 Îsî G. 126/5
 Îsi-dem G. 273/5
 Îsi-nefes G. 52/4, 403/1
 Îsi-nefesden G. 206/3
 Îslâma G. 78/1, 469/4
 Îsm-i 'Azam G. 467/4
 istebrak G. 247/3
 istedüğün G. 461/2
 istedüğüm K. 2/48
 istedür G. 251/2
 isteme G. 63/2, 164/5, 240/5
 istemez K. 2/51, G. 65/6, 136/5, 138/3, 327/4, 331/2, 372/1, 384/5, 421/4, 433/4
 istemizin G. 49/2
 istemezüz K. 1/4
 ister K. 2/51, 3/53, Mh. 5. 3/a, G. 35/2, 74/5, 89/1, 89/2, 89/3, 89/4, 89/5, 133/1, 133/2, 133/3, 133/4, 133/5, 157/3, 160/2, 175/1, 175/2, 175/3, 175/4, 175/5, 199/4, 213/1, 257/5, 285/5, 339/2, 355/2, 357/1, 422/6, 445/5,

- 464/3, 473/4, 494/1, M. 2, Mü. 2
 isterdi G. 479/4
 isterdüm G. 136/3
 isterem G. 3/3, 279/2, 288/1, 362/4, 479/6
 isterin G. 418/1, 418/2, 418/3, 418/4, 418/5
 isterisen G. 246/2, 246/3, 314/5, 417/4
 isterse G. 402/3, 475/2
 istersem G. 372/1
 istersen Mh. 2. 4/b, G. 40/5, 148/5, 197/6, 200/2, 234/4, 253/5, 276/1, 308/5, 543/1
 istersin G. 261/5, 425/3
 isterüz G. 58/3
 istese G. 279/4
 istesen G. 206/4
 isteyen G. 402/5
 isti'dâd G. 144/4
 istiğnâ T. 1. 5/e, G. 372/5
 istihâre G. 322/1, 351/5
 istihâresüz G. 191/5
 istikâmet G. 96/2, 324/1
 istikbâl G. 438/2
 istilâm K. 2/20
 istimâ' 21/5, 416/3
 istimdâd-ı himmet G. 346/4
 istinâd G. 220/5
 iş K. 3/36
 iş G. 47/4, 415/4, 444/5, 449/3, 548/4
 işâret G. 50/4, 130/3
 işâretler G. 449/3
 işbu G. 200/2
 işde G. 40/3
 işgâhından G. 505/5
 işi K. 3/43, G. 267/4
 iş-ı lezîzüm G. 460/2
 işiden G. 517/4
 işidüp G. 221/5, 339/3
 işidür G. 155/1
 işiginden G. 499/1
 işigine G. 220/5, 381/5
 işigün G. 231/5, 392/3
 işigünde G. 172/2, 279/2, 293/4
 işigünden G. 149/5, 468/3
 işigüne G. 191/5
 işitdi G. 132/4, 190/4, 541/1
 işitdüm Mh. 7. 4/c, G. 135/1, 175/5, 269/3, 425/4
 işitmedüm G. 359/3
 işitmezem Mr. 1. 2/b
 işitse G. 68/5, 560/4
 işkence G. 463/2
 işlek Mh. 4. 5/e
 işler Tb. II/6, G. 135/4, 317/1, 331/3
 işleri G. 114/2, 285/3, 501/3
 işlerini K. 3/69
 işlerün G. 359/4
 işleye G. 521/4
 işrâb G. 451/5
 işrâk G. 250/1
 işret G. 130/3, 181/1, 220/4, 238/3, 449/3
 işrete G. 75/3
 işretün G. 318/2
 işte G. 279/3, 476/5
 iştihâ G. 116/4, 529/4
 iştiyâk G. 223/3, 556/3
 iştiyâk-ı visâl-i dil-berden G. 379/1
 iştiyâkıyla G. 338/1
 iştiyâkumdan G. 516/2
 işum G. 290/1
 işumuz Mh. 6. 3/c
 işügünde G. 3/3
 it K. 3/32, 3/40, Tb. I/1, I/4, VI/4, G. 21/4, 28/2, 59/3, 75/3, 80/4, 95/4, 97/3, 101/5, 114/5, 118/5, 167/5, 182/3, 190/5, 208/3, 253/5, 255/4, 262/5, 275/1, 291/2, 301/5, 328/5, 366/4, 370/3, 370/5, 382/4, 394/2, 400/2, 411/3, 416/1, 416/2, 438/4, 447/5, 453/4, 495/5, 496/5, 515/5, 547/1, N. 11/1, Mü. 12, 14
 itâ'at G. 346/1
 itâ'atdûr Tb. V/4
 itden G. 224/2
 itdi K. 2/7, 2/20, Tb. III/3, III/4, Mh. 1. 1/b, 4. 4/d, 8. 5/a, G. 39/3, 41/5, 44/5, 8/1, 81/4, 187/2, 213/3, 213/4, 213/5, 229/2, 233/1, 237/1, 239/1, 247/3, 247/5, 248/1, 248/3, 251/1, 266/4, 281/1, 281/5, 289/2, 295/4, 301/3, 305/4, 331/3, 339/2, 341/2, 352/3, 364/2, 364/3, 373/3, 412/5, 426/4, 435/2, 453/5, 454/2, 465/4, 468/1, 474/4, 483/1, 488/2, 493/5, 498/4, 498/5, 499/2, 503/1, 504/1, 504/5, 509/5, 516/5, 518/1, 518/2, 518/3, 518/4, 518/5, 519/2, 526/3, 534/3, 548/1, 548/2, 551/1, M. 15, 29, Mü. 5, 24
 itdüğün G. 64/2
 itdügümce T. 2. 1/d
 itdüğünden G. 144/2
 itdikce G. 21/5, 514/4
 itdiler Tb. IV/4, G. 90/1, 90/2, 90/3, 90/4, 90/5, 168/1, 168/2, 168/3, 168/4, 168/5, Mü. 22
 itdiyse K. 2/6
 itdügi G. 204/1, 394/5, 468/3
 itdüğün G. 346/3
 itdüğince T. 3. 5/a, G. 446/5
 itdüğünü K. 1/28, G. 259/4, 292/2
 itdigüm G. 19/4, 70/2, 133/4, 144/2, 259/4, 328/3, 391/4
 itdügümi G. 246/2
 itdüğün G. 88/2, 169/2, 472/3
 itdügüne G. 274/3

- itdük Mh. 6. 5/b, G. 211/5, 256/2
itdükce G. 338/5, 362/1, 409/2, 473/1
itdükde G. 160/2
itdüklerini G. 247/5
itdüm Tb. IV/6, Mh. 3. 3/a, 3. 4/b, 3. 5/a, 3. 5/b, G. 3/4, 25/1, 142/2, 147/2, 206/2, 207/3, 253/2, 290/3, 322/1, 323/5, 326/1, 326/2, 326/3, 326/4, 326/5, 348/2, 348/3, 354/3, 363/2, 381/1, 400/2, 412/4, 420/4, 427/3, 509/4, 540/3, 542/2
itdün K. 2/50, Tb. II/2, II/3, II/7, G. 50/3, 264/5, 284/1, 284/2, 284/3, 284/4, 284/5, 414/3, 461/5, 462/3
itdür G. 482/1
itdürren G. 24/5, 29/4, 185/4
itdürme G. 299/2
itdürse G. 45/3
itdürüp G. 196/2
itdürür G. 311/1, 369/4
itibâr G. 205/4, 249/3, 481/4
itibârât G. 22/2
itibâre G. 448/2
itibârından G. 206/5
itibârum G. 6/2
itikâd G. 76/1, 186/3, 419/4
itikâdum Mh. 7. 5/d, G. 407/1, 440/1, 487/5
itimâd G. 20/3, 65/5, 75/3, 76/1, 371/4, 494/4
itirâf-ı 'ışk Mh. 4. 1/e
itiyâdum Mh. 7. 1/b
itizâr G. 328/5
itlerün G. 494/2
itleründen G. 136/3
itlerüni G. 49/3
itme K. 3/39, Mr. 1. 5/a, Mh. 1. 4/b, 8. 3/e, T. 1. 2/d, G. 6/4, 7/4, 9/3, 15/4, 20/3, 36/5, 64/1, 65/5, 75/3, 76/1, 93/2, 93/4, 101/4, 109/2, 117/1, 144/5, 195/3, 207/1, 210/2, 212/1, 246/2, 253/4, 269/5, 298/5, 303/1, 346/4, 357/3, 371/4, 397/4, 398/1, 407/2, 411/2, 426/5, 438/4, 442/5, 463/5, 470/1, 482/4, 508/1, 510/3, 531/2, 548/4, 552/2, 557/2, Mü. 12
itmede G. 294/3
itmeden G. 191/5, M. 2
itmedi G. 63/5, 187/3, 319/1
itmedise G. 153/2
itmedün G. 291/3, 291/4
itmege Mh. 4. 1/b, 6. 5/a, 8. 1/a, G. 38/1, 59/1, 73/4, 86/1, 102/3, 130/4, 133/3, 151/2, 152/4, 162/1, 175/4, 216/5, 217/5, 326/5, 332/4, 348/5, 365/1, 373/6, 383/3, 437/2, 471/2, 492/1, 502/1, 559/3
itmegi G. 326/4
itmegiçün G. 50/4, 126/2, 141/5, 307/6
itmegile G. 220/5
itmeğe G. 418/3
itmek K. 3/67, Tb. V/5, Mh. 6. 5/c, T. 2. 1/a, G. 1/3, 10/1, 12/1, 55/4, 59/1, 67/1, 67/2, 67/3, 67/4, 67/5, 96/3, 102/2, 114/4, 152/3, 155/1, 197/4, 202/4, 252/4, 339/2, 369/2, 399/3, 416/3, 467/4, 472/2, 475/2, 477/5, 484/2, 487/4, 488/5, 491/2, 494/4, 505/3, 508/2, 515/3
itmekde Mh. 5. 1/b
itmekden G. 252/2, 358/4
itmekdenise G. 120/5
itmen G. 186/3, 281/4
itmese G. 22/3, 183/5, 290/2, 463/1, 470/4
itmeseydi G. 69/5
itmesün G. 96/2, 212/5, 222/4, 320/3, 342/4, 483/4, 509/3
itmesünler G. 334/4
itmeye K. 3/29, G. 66/3, 522/2
itmeyelüm G. 318/3
itmeyem G. 53/2, 137/4, 179/4, 328/2
itmeyüp G. 357/1, 466/4
itmez K. 3/43, Mr. 1. 3/c, Mh. 2. 5/c, 4. 3/c, G. 17/4, 19/1, 23/5, 25/3, 26/5, 29/4, 44/3, 55/1, 59/5, 60/5, 62/5, 94/3, 147/5, 181/3, 183/4, 202/4, 205/1, 205/2, 205/3, 205/4, 205/5, 206/1, 206/2, 206/3, 206/4, 206/5, 215/4, 270/2, 277/1, 288/2, 304/2, 371/3, 384/5, 395/3, 408/4, 452/5, 486/2, 488/4, 505/5, 552/3, 560/3, M. 30
itmezdi G. 224/4
itmezem Mr. 1. 2/a, T. 1. 3/a, G. 61/4, 138/4
itmezler G. 362/4
itmezse G. 458/2, 460/1, 485/5
itmezsem G. 323/4
itmezsın Mh. 7. 3/e, G. 487/2
itmezüz G. 251/5
itmiş Mh. 7. 2/d, G. 23/4, 50/2, 66/1, 105/1, 135/3, 171/2, 211/1, 229/3, 280/3, 293/4, 319/4, 329/2, 365/5, 372/5, 449/1, 487/3, 529/4
itmişdi G. 367/1
itmişdür T. 2. 4/c, G. 50/5, 139/1, 202/4, 250/2
itmişidi G. 220/2
itmişsin G. 417/5
itmişüz G. 249/2

- itse K. 2/37, 3/17, 3/52, Mr.
2. 2/a, 2. 2/b, Mh. 5. 2/a,
G. 59/3, 60/2, 60/3,
71/5, 87/2, 92/3, 106/5,
107/4, 110/2, 118/3,
124/5, 176/5, 198/3,
204/5, 207/2, 207/5,
219/2, 220/3, 238/4,
262/1, 283/5, 317/4,
343/1, 346/1, 367/3,
426/2, 428/1, 435/1,
436/5, 454/4, 491/4,
516/1, 523/5
itseler G. 81/1
itsem Mh. 2. 3/e, G. 11/5,
86/1, 186/2, 275/2,
288/1, 298/2, 330/1,
330/1, 330/2, 330/3,
330/4, 330/5, 427/5,
512/3, 560/4, M. 23
itsen K. 1/9, 3/61, G. 44/1,
436/3, 544/2, 552/1, M.
28
itsün G. 6/3, 21/1, 21/2,
21/3, 21/4, 21/5, 37/5,
156/5, 165/3, 180/5,
266/4, 280/3, 286/5,
423/1, 423/2, 423/3,
423/4, 423/5, 424/1,
494/3, N. 4/3
ivdürürsen G. 193/3
iver G. 84/4, 86/1
iy G. 389/1, 495/4
izâfet G. 206/5
iz'ân Tb. II/6
izâr G. 68/3, 105/4
izâre G. 449/1
izârı G. 409/5, 460/1
izâr-ı Leyli'ye G. 224/5
izâr-ı zerdümi G. 446/5
izârum Mh. 7. 1/a
izârun G. 10/2, 97/3, 250/1,
409/4, 506/1, 518/1,
552/5, 552/6, M. 14
izârundaki G. 332/4
izârını G. 502/1
izhâr K. 1/17, G. 359/4
izi G. 42/4
izin G. 494/2
izine G. 442/4
iznile G. 197/1
izün G. 177/1, 401/3, 520/1
izz K. 3/15, G. 199/1
izzet G. 148/3, 262/3, 433/5
izzetde K. 3/33
izzete T. 1. 4/b, K. 3/16
J
jâle G. 291/5, 292/1, 468/2
jâleden G. 221/3
jâleler G. 151/2
jâlelerden G. 168/3
jâlesin G. 51/1, 354/3, 365/5
jeng G. 174/5
jeng-i efkârı Mh. 6. 4/a
K
kabâ K. 3/30, G. 13/1,
242/2, 253/3, 438/5,
529/1
kabâçe G. 446/4, 517/3
kabâçe-i âlin G. 311/6
kabâçe-i zer-bâfta G. 527/4
kabâçesini G. 527/4
kabâhatdür G. 369/5
kabâ-i sebzile G. 136/4
kabâlar G. 143/3, 431/3
kabâsı N. 5/2
kabâ-yı âlile G. 449/1
kabâ-yı cismümi G. 322/4
kabâ-yı sebz G. 220/2, Mü.
27
kabâ-yı sebzile G. 10/2
Kabe K. 2/20, G. 124/4,
317/4, 345/1, 467/2
Kabe'de G. 30/3, 251/3
Kabe'dür G. 165/1
Kabe'i G. 139/5
Kabe-i 'ışka G. 334/3
Kabe-i kûy-ı yâre G. 462/3
Ka'be-i kûyun Mü. 19
Kabe-i kûyunda G. 312/1
Kabe-i vuslat G. 54/1
kabesdür G. 95/2
Kabesinde G. 276/1
Kabesine G. 363/2
Kabeveş G. 112/1
Kabe'ye G. 380/4, 386/2
Kâbil G. 9/2, 101/4, 212/1,
342/3, 352/4, 365/4,
537/4, 540/4, 542/2
kabîle-i Mecnûn G. 350/5
kâbil-i dermân G. 325/2
kâbiliyyet G. 471/1
kâbiliyyetüm Mü. 4
kâbillerin G. 267/2
kabre G. 390/2
kabr-i Mecnûn'dan G. 16/4
kabr-i Seyyid Gâzi'dür G.
115/3
kabrin G. 205/2
kabründen G. 548/6
kabûl G. 9/6, 206/2, 303/1,
327/5, 394/3, 423/4,
491/4, 515/5
kabûle Mh. 1. 4/c
kabzundaki G. 448/3
kâc G. 63/5
kaç G. 248/5, 357/5
kaçam G. 213/1
kaçan Tb. III/1, Mh. 2. 1/d,
G. 24/3, 28/3, 32/1,
92/1, 94/1, 104/5, 145/4,
171/4, 173/1, 176/1,
177/2, 186/1, 195/4,
203/1, 331/1, 351/5,
436/3, 446/3, 496/2,
561/1
kaçar G. 494/4
kaçarsa G. 302/3
kaçma T. 3. 2/d
kaçmış G. 231/5, 266/2
kad G. 91/1, 214/1
kadar K. 1/30, G. 5/3, 9/6,
50/5, 72/2, 119/5, 158/4,
244/5, 282/4, 309/5,
434/2, 443/1, 464/2,
465/2, 468/4, 476/2,
517/5, Mü. 5, 19
kaddi G. 99/3, 210/2, 271/2,
320/2, 382/4, 480/2, N.
2/2
kadd-i bâlâ G. 491/3
kadd-i bülendün G. 10/2
kadd-i dil-cûna G. 171/2
kadd-i dil-cûyun G. 235/4

- kadd-i hırâmânun G. 297/2
 kadd-i şimşâdum G. 359/4
 kadd-i Şîrîn G. 100/2
 kadd-i yâr G. 516/5
 kadd-i yârûn G. 86/3
 kaddile G. 260/1
 kaddine G. 407/2
 kaddüm G. 284/1
 kaddümi G. 248/1, 352/3, 506/2
 kaddümüzün G. 282/2
 kaddün G. 12/4, 50/2, 96/2, 102/1, 102/3, 102/5, 191/4, 269/2, 366/4, 374/4, 527/2
 kaddüne G. 200/2, 282/1, 422/2, 528/1
 kaddünedür G. 89/5
 kaddüni G. 144/1
 kaddünle G. 433/2
 kaddünsüz G. 117/4
 kadeh G. 42/3, 43/1, 337/1, 537/1, 557/5
 kadehe G. 557/5
 kadem K. 3/65, G. 26/4, 163/4, 431/4
 kadem-rence G. 475/3
 kademün Mh. 8. 1/b
 kad-ı bâlâmı G. 286/5
 kâdılar G. 456/2
 kadıya G. 498/5
 kad-i mevzûnunu G. 194/3
 kâdî G. 56/1
 kadîd G. 512/1
 kadîmî G. 167/5, 250/3
 kâdir G. 64/3, 67/1, 102/3, 157/5, 306/2, 332/4, 438/5, 552/6
 kâdirdür G. 312/2
 kâdirem G. 502/4
 kâdirisen G. 400/2
 kad-i sîm M. 9
 kadleri Tb. III/5
 kadre G. 32/3, 172/2, 404/1, 404/2
 kadr-i bülendün K. 3/37
 kadrini G. 267/3, 283/4
 kâdr-şinâs Kt. 2/2
 kadrüm G. 335/4
 kadrümüz G. 193/2
 kadrün Mr. 1. 1/d, 1. 2/d, 1. 3/d, 1. 4/d, 1. 5/d, 1. 6/d, 1. 7/d
 kadrüni G. 75/5
 kadün G. 175/1
 Kâf G. 22/1, 555/2
 kafa G. 13/2
 Kâf'a G. 25/5, 514/5
 Kâf'dan G. 25/5, 514/5
 kafesde G. 154/4, 232/4
 kafesdür G. 95/1
 kafese G. 457/4
 Kâf-ı 'ademde G. 381/4
 Kâf-ı kalbünden G. 298/3
 Kâf-ı kanâ'atün G. 532/5
 Kâf'ına G. 362/2
 Kâf'ında G. 178/1
 kâfî G. 555/2
 kâfîdür G. 278/3
 kâfir K. 3/73, G. 136/2, 186/3, 221/2, 253/1, 264/3, 328/4, 401/1, 510/1, 530/2, 558/1, Kt. 7/2
 kâfircedür G. 531/5
 kâfirden G. 69/2
 kâfirdür Mh. 5. 1/e, G. 312/5
 kâfire G. 193/2, 441/3
 kâfiri G. 204/5, 226/7
 kâfir-i bî-dîn G. 106/3
 kâfir-i bî-rahmı G. 103/2
 kâfir-i gam G. 400/3
 kâfirler G. 363/5
 kâfirlere G. 1/3
 kâfirün G. 418/1, 443/4
 kâfiye G. 479/8
 kâfür N. 6/3
 kâğız T. 2. 1/a, N. 6/1
 kahbe G. 131/3
 kahbenün G. 172/4
 kahbedür M. 6
 kahbe-zenlikdür G. 416/5
 kâh-ı hırmenem G. 344/2
 kahkahâ G. 252/3, 361/2
 kahr G. 114/5, 274/3
 kahrını G. 272/5, 274/5
 kahrile G. 474/2
 kahrün G. 127/4
 kahrundan K. 1/22
 kahrını G. 131/1
 kâil G. 199/5, 323/1
 kâildür G. 102/2
 kâilem G. 488/1
 kâkül G. 192/3, 417/1
 kâkül-i Leylî'ye G. 501/1
 kâkül-i hoş-büyuna K. 2/23
 kâkül-i şeb-rengi G. 288/4
 kâkül-i yâr G. 128/4
 kâkül-i yâre G. 378/4
 kâkülün G. 186/1
 kâküllerile G. 454/4
 kâküllerün G. 241/4
 kâküllerüne G. 160/3, 541/2
 kâkülüne G. 278/1
 kâkülün G. 2/2, 65/3, 134/3, 145/1, 147/5, 276/1, 303/2, 335/2, 399/2, 471/3, 476/2
 kâkülünü G. 317/1
 kâkülünün G. 409/1
 kal G. 302/5, 308/5
 kâl K. 3/3, T. 2. 5/c, G. 304/2
 kal'a K. 3/9, G. 429/5
 kala Mh. 2. 3/c
 kal'a-i çarhı G. 350/2
 kal'a-i kühsârı Mh. 1. 1/b
 kalan G. 134/1, 182/2
 kalası G. 388/4
 kalasın G. 38/1, 44/2
 kal'asına K. 3/28
 kal'asını G. 248/5, 275/2, 315/3
 Kalata'dan G. 31/5, 318/2
 Kalata'nun G. 557/3
 kalbi G. 253/4
 kalb-i 'âşık G. 78/5
 kalb-i mü'minden Tb. VI/6
 kalb-i 'uşşâka G. 264/3
 kalb-i pür-hûn G. 112/3
 kalbine G. 267/2
 kalbüm G. 152/1
 kalbüme G. 331/1
 kalbümi G. 307/5
 kalbümüz G. 198/2
 kalbün Tb. I/4

- kalbüne G. 174/5
kalbüni G. 232/1, 515/5
kaldı K. 2/49, Mh. 5. 4/b, G. 35/5, 41/3, 43/4, 191/1, 233/5, 334/3, 349/2, 390/3, 483/5, 497/2, 542/1, 542/2, 542/3, 542/4, 542/5
kalduk G. 223/4, 256/5, 490/2
kaldum G. 39/1, 79/3, 196/1, 270/3, 276/3
kaldun G. 21/4
kâle G. 426/2
Kâle yâ men fî be-vâdi hayreti G. 521/1
kalem G. 76/4, 163/2, 220/1, 225/1, 542/5
kalemi N. 6/1
kalenderdür Mh. 5. 2/d, G. 147/3
kalenderiyem G. 251/2
kalenderler G. 477/5
kâlib-ı bî-rûh G. 499/4
kâlib-ı fersûdeme G. 526/2
kalıpdur G. 274/4
kâl-i medrese G. 308/5
kâlile G. 62/5
kalkup G. 223/1
kallâbdan G. 421/5
kalmadı G. 18/4, 165/4, 175/2, 201/4, 280/1, 497/5, M. 27
kalmadur Mh. 6. 2/e
kalmasun G. 222/7
kalmaya G. 310/1
kalmaz Mh. 2. 5/b, T. 2. 1/e, G. 56/4, 84/4, 86/1, 241/2, 556/3
kalmiş G. 66/4, 100/4, 495/3, 499/4
kalmişam G. 422/2
kalmışdı G. 358/1
kalmışdur G. 161/1, 161/2, 161/3, 161/4, 161/5
kalmışsın G. 403/5
kalsa K. 2/29, G. 489/3
kalsun G. 368/5, 372/2
kalup T. 2. 3/a, G. 77/3, 389/4, N. 8/2
kalupdur K. 3/64, G. 456/2
kalur K. 3/73, Mü. 28, G. 1/5, 57/5, 206/3, 497/4, 546/2
kalurdı Mh. 8. 2/b, G. 191/4
kalurın G. 356/4
kalursa G. 483/2
kâlû Mh. 4. 1/e
kâm K. 2/51, G. 334/1
kamer Tb. II/5, G. 29/3, 191/3, 300/4, 422/4, 534/3, Kt. 1/1, 1/3, 1/5, 1/7
kamerde G. 533/2
kamerden G. 411/1
kâmet Tb. V/3, G. 506/2
kâmeti G. 32/1
kâmet-i bâlâsı G. 91/3
kâmet-i bâlâyile G. 87/2
kâmet-i mevzûn G. 492/5
kâmet-i rif'at G. 450/1
kâmet-i yâr G. 442/4
kâmet-i yâre G. 79/5
kâmetüm G. 488/3
kâm-ı lezîz G. 83/3
kamu G. 24/3, 398/2, 456/1, 488/1
kâmumu G. 83/3
kan Tb. II/6, III/6, IV/7, G. 1/5, 5/2, 12/1, 28/2, 99/4, 180/2, 204/4, 259/5, 271/3, 294/1, 373/5, 382/2, 407/3, 421/2, 433/1, 500/1, 512/5, 530/4, 534/1, Mü. 7
kân G. 400/5
kana Mh. 8. 3/b, G. 389/2, 464/4
kanâ'at T. 1. 5/e, G. 313/4, 323/4, 493/4
kanadı G. 389/3
kanatmaduk G. 256/3
Kanberî G. 309/5
Kanber'i G. 363/5
kand G. 134/4
kanda K. 2/27, 3/30, G. 37/3, 78/3, 88/5, 107/1, 134/4, 159/1, 169/4, 187/5, 305/5, 342/2, 347/4, 414/3, 448/5, 497/1
kandan G. 364/3, 365/5
kandasın G. 80/1
kande G. 258/3
kandeligin Mü. 10
kand-ı nebât G. 38/5
kandi Mh. 7. 1/d, G. 269/3, 487/1
kandil G. 221/3
kandil-i 'arşı G. 110/2
kandil-i zinet G. 357/4
kandilile G. 257/3
kandiller G. 69/4
kandilün G. 38/2
kandün G. 35/2, 269/3
kangı G. 329/3, 372/1
kangımız G. 330/3
kanı G. 45/4, 101/4, 156/1, 250/3, 486/1, 528/2, 533/1, 533/4, 551/3, M. 33, 35
kân-ı tafsîlî G. 11/5
kâni' K. 3/5, G. 318/3, 466/5
kâni'üz G. 480/3, N. 3/1
kânıdur G. 123/4
kanıdur G. 354/4
kanın G. 85/2
kanına G. 277/4, 483/1, 483/5
kanından G. 383/1
kanını G. 103/4
kankı G. 58/5, 59/4
kanlar G. 1/5, 57/4, 90/4
kânlaruz G. 197/7
kanlu G. 90/2, 181/3, 213/4, 223/3, 300/5, 306/1, 320/3, 329/1, 367/1, 389/1, 405/4, 490/4, 556/3
kanlumu G. 89/4
kanmadılar G. 101/4
kanmazam G. 16/2
kanmazsın G. 18/3

- kanum G. 153/2, 338/2, 356/1, 440/4
kânûn G. 395/4
kânûnun G. 275/4, 294/4
kanzîl G. 53/1
kanzîlidüm G. 8/3
kapaklı G. 191/4
kapar G. 174/4
kapdı G. 305/5, 406/5, 450/6
kapkara G. 468/5
kapu G. 552/2
kapudadur G. 254/3
kapudan K. 2/51, G. 233/1
kapudur G. 433/3
kapun G. 122/3, 158/4, 179/2, 310/4, 354/5
kapuna Mh. 8. 3/c, G. 71/3
kapunda K. 2/26, G. 132/5, 134/1, 179/1, 284/1, 325/4, 343/2, 362/4, 405/4, 419/1, 479/1, 552/4
kapundan G. 28/2, 171/4, 390/4, 429/4
kapunı G. 247/1
kapusına K. 3/26, G. 251/3
kapusını G. 56/1
kapusunda G. 498/4
kar G. 121/1
kâr T. 3. 5/a, G. 120/2, 205/5, 280/3, 330/5, 391/5, 425/2, 458/1, 468/1, 521/4, 548/2
kara G. 79/4, 135/2, 229/1, 229/2, 242/5, 264/1, 280/4, 311/2, 320/5, 321/1, 335/1, 351/4, 367/2, 389/2, 401/3, 408/2, 429/1, 432/3, 436/2, 452/1, 491/2, Kt. 3/2
kâra G. 191/5, 229/4
karadan G. 318/5
karagu G. 323/2
karalar G. 142/3, 300/4
karalardur G. 99/4
karalaruz G. 209/1
karalıyamaz G. 527/2
Karaman G. 155/1
karanfüllerile G. 454/2
karanu G. 196/1, 301/4, 513/2, M. 23
karanularda G. 558/2
karâr Mh. 1. 3/e, T. 3. 5/b, G. 18/1, 29/4, 94/3, 119/1, 120/5, 174/4, 180/5, 207/5, 293/1, 318/4, 334/5, 364/4, 410/4, 452/5, 490/4, 536/2, 538/2
kararan G. 315/2
karargâhun Tb. V/2
karârı G. 287/4
kararı G. 509/4
kararma G. 522/2
kararsa K. 2/14, G. 218/2
karârum G. 84/4, 86/1
kararup G. 266/1
karasıdur G. 295/3
karasın G. 5/3, 273/1
karasıyla G. 542/5
karavaşdur G. 297/4
kârbânıdur G. 167/4
kardaşıdur G. 559/4
kardaşlık G. 519/5
kardaşuña G. 20/3
kârgâh G. 444/5
kâridur G. 98/4, 252/4
kâr-ı hem-vârını Tb. VI/1
kârımız G. 184/4
karındaş G. 553/5
karışmaz G. 153/1
karışur G. 440/4
karîb G. 428/4
karîn G. 374/5
karîni G. 126/4
kâr-sâzlık G. 251/1
karşı G. 2/2
karşılamaga G. 396/1
karşısında G. 288/3
karşu G. 25/3, 84/5, 98/3, 506/1, 553/2
karşudan G. 505/2
karşuna G. 423/3
karşunda K. 3/21, G. 379/4
karşusına G. 376/5
karşusunda G. 158/3
kârum G. 533/3
kârumıza G. 256/1
karundan Mü. 21
karyede G. 274/5
kârûna G. 446/1
kasâvetler G. 477/1
kasd K. 3/17, T. 2. 1/d, G. 47/1, 103/2, 108/2, 142/2, 169/6, 171/3, 213/3, 271/5, 317/4, 321/1, 350/2, 414/3, 443/1, 466/2, 470/2, 474/4, 482/4, 506/5
kasdı G. 19/5, 295/3, Mü. 1
kasd-ı gerdûn G. 298/3
kasd-ı hayâl G. 523/5
kasdına Kt. 3/2
kasdında G. 4/4
kasduna G. 326/2
kâse G. 41/1, 81/3, 160/1, 237/5, 397/3, 437/4, 542/3
kâse kâse G. 180/2
kâse-bâziyuz G. 209/4
kâsecüğün G. 56/2
kâse-i çeşmüm G. 460/4
kâse-i fağfûrdur G. 112/3
kâse-i fağfûrını G. 50/3
kâse-i gerdûnı Mh. 6. 3/a
kâse-i mey G. 22/4
kâse-i mül Mh. 8. 5/b
kâse-i nâ-puhteye G. 222/4
kâse-i pür-hûn G. 492/2
kâse-i zehr G. 65/2
kâseler G. 181/1
kâsesi G. 152/1
kâsesinde G. 225/2
kâsesini G. 151/2, 377/2
kasîde-i ra'nâ K. 3/7
kasrı Kt. 5/1
kasr-ı cennet Tb. V/2, G. 94/2, 511/5
kasr-ı feleğe K. 3/37, G. 133/4
kasr-ı gül-bünde G. 266/3
kasr-ı hüsnünde G. 295/5
kasr-ı vuslat G. 402/5
kasrına G. 513/4
kasrını G. 547/2
kassâb-ı felek G. 21/3

- Kassâm-ı Ezel G. 426/4
kaş Mh. 2. 2/c, G. 15/3, 113/1, 315/2, 553/1
kâşâneye G. 484/4
kaşı G. 38/2, 86/4, 106/2, 217/3, 394/4, 418/3, 436/3, 439/3, 482/4, Mü. 17, 27
kaşına G. 494/1
kaşıdur M. 6
kaşların G. 7/2, 87/1, 104/1, 550/2, N. 11/2
kaşun G. 47/1, 132/2, 158/3, 190/2, 213/5, 248/3, 367/4, 411/1
kaşuna G. 20/1, 452/1
kaşundan G. 116/1
kat G. 165/3, 303/4, 559/3, N. 8/2
katâ G. 32/4, 93/4, 234/2, 347/1, 352/2
katar katar G. 121/4
katâr-ı ebrûn G. 511/4
katı G. 42/3, 149/2, 229/1, 349/1, 355/1, 396/2, 411/4, 454/4, 486/5, 489/1, 548/2
katında G. 174/1, 511/2
kat-ı reh-i fırkatde G. 284/2
kâtib-i eccl G. 163/2
kâtibîn G. 164/4
kâtil-i küffâr G. 317/5
katl G. 394/1
katlan G. 396/4
katlanursın Tb. VI/3
katlüme G. 114/2, 321/1, 414/3, 468/3
katmaduk G. 256/1
katmazsa G. 20/5
katre Tb. V/2, G. 29/2, 127/3, 291/5
katrede G. 197/3
katredür Mh. 6. 3/d
katre-i eşküm G. 400/3
katre-i hünîn-i sirişkûn K. 3/19
katre-i nîsân K. 3/76
katre-i zakkûmdan G. 305/4
katreler G. 90/2, 94/4
katreleri G. 113/2
katresi G. 152/2, 310/4
katresidür K. 3/51
katresinün G. 5/2
katreye G. 200/4
katreyi T. 1. 1/e
kavli G. 558/1
kavm-i bed-fi'âlün Tb. VI/6
kavs-ı felekde G. 282/2
kavs-ı kazâ G. 262/1
kavs-ı kazâdan G. 476/4
kavs-ı kazâdur K. 3/51
kavs-ı kuzah G. 300/1, 464/3
kavs-i kuzahı K. 3/67
kayd G. 136/5
kayd-ı 'âlemnden G. 361/1
kaydı G. 334/4
kaygu G. 179/3, 458/2
kayırmaz G. 332/2
kâyıldür G. 149/5
kaynar M. 31
kaysılar G. 145/3
Kays-ı mecnûnî T. 1. 3/b
kazâ G. 90/3
kazâ-dârun K. 3/74
kazâlîyuz G. 210/2
kazanmışdur G. 312/2
kazâya G. 345/4
kazâ-yı âsmânîdür G. 167/2
kâzibdür G. 80/5
kebâb G. 40/4, 43/1, 288/1, 452/3, 555/2, N. 2/1
kebâb-ı bezmünî G. 446/4
kebâbun G. 98/3, 450/5
kebkün G. 294/5
kebg-i derî G. 361/2
kebg-i handânın G. 545/4
kebgveş G. 252/3
kebûter Mh. 3. 5/d, G. 6/2, 346/2
kebûterle G. 293/3
keder G. 43/5, 264/3, 481/4
kederinden G. 337/2
kef G. 173/3
kfen G. 165/1
kef-endâz G. 511/2
kefendür G. 129/4
kefene G. 554/4
kefere G. 469/4
keffinde K. 1/10
keff-i terâzûda Kt. 6/2
kehkeşân G. 373/7
kelâb G. 43/5
kelâm K. 2/7, 2/8, G. 61/4, 148/4
kelâma G. 199/5
kelâmı G. 153/6
kelâm-ı bülend K. 3/10
kelâm-ı cân-fezâ G. 6/5
kelâm-ı leziz G. 83/1
kelâm-ı sâdık Mh. 6. 5/c
kelâmında G. 523/5
kelâmını K. 2/17, G. 156/5
kelâmumla G. 458/2
kelâmun K. 1/8, G. 184/5, 416/3
kelâmunda G. 489/5
kelegi G. 513/5
kelimâtında G. 513/5
kem G. 200/4, 349/4
kemâhî Mü. 15
kemâl G. 9/5, 85/5, 307/7
kemâlât-ı enbiyâ K. 2/5
kemâlini G. 527/5
kemâlüm G. 342/2
kemâlüne K. 2/8
kemân K. 3/51, 3/67, Mh. 2. 2/c, 2. 2/e, G. 19/5, 38/2, 106/2, 135/3, 222/5, 373/6, 394/4, 439/3, Mü. 1
kemâncuk G. 248/3
kemâne G. 427/3
kemân-ebrû G. 365/2, 373/4, 404/4
kemân-ebrûsunı G. 414/5
kemânesi G. 158/3
kemânı G. 42/2, 448/3
kemânıdur G. 167/1
kemânından G. 41/4
kemânlaruz G. 210/2
kemânun G. 86/4, 217/3, Mü. 17
kemânun G. 34/4
kemânundan G. 150/3
kemend G. 133/4, 141/5, 227/4

- kemendidür G. 134/3
 kemendümdür G. 316/4
 kemendünden G. 416/1
 kemer G. 10/4
 kemerler G. 143/3
 kemerün G. 376/3
 kemik G. 390/3
 kemikden G. 457/4, 476/2
 kemîne G. 161/3
 kemm Mh. 6. 2/c
 kemteridür K. 1/10
 Ken'ân-ı hüsn G. 35/1
 kenâr G. 10/1
 kenâra Mü. 25
 kenârda G. 490/2
 kenâre G. 18/5, 193/4
 kenâresiz G. 201/1
 kenârı G. 450/3
 kenâr-ı âbda G. 299/3
 kenâr-ı âteşi G. 121/5
 kenâr-ı yâr G. 267/3
 kenârdur G. 98/5
 kenârın G. 358/4
 kenârında G. 119/1, 519/3
 kenârunda G. 314/4
 kend G. 227/2
 kendi G. 239/3, 262/5, 517/1
 kendin G. 35/2, 142/5, 144/4, 185/4, 206/5, 228/1
 kendine G. 418/3
 kendiyle G. 125/4
 kendözini G. 67/2
 kendü K. 2/7, Mh. 5. 5/b, 8. 1/e, T. 1. 1/d, G. 14/2, 16/1, 18/2, 28/4, 47/2, 48/1, 106/3, 125/4, 136/1, 142/5, 399/1, 416/5, 418/5, 420/3, 441/1, 467/5, 495/5, 507/2, 530/3, M. 3
 kendüden G. 490/5, 547/5
 kendüm G. 27/4, 344/1, 412/1, 412/5, 543/4, M. 18
 kendümdür G. 316/3
 kendüme G. 420/3, 530/1
 kendümi G. 323/5, 460/1
 kendümüz G. 440/5
 kendümüz G. 256/4
 kendün K. 3/38, G. 18/5, 150/5, 269/1, 370/3
 kendünde G. 508/1
 kendünden G. 416/5
 kendüne G. 271/5, 313/4
 kendüni Mh. 7. 4/a, T. 3. 1/b, G. 20/5, 102/4
 kendüsine G. 523/3
 kendüsini G. 80/5
 kendüye G. 14/3, 155/2, 369/3
 kendüyi G. 50/5, 349/3, 397/3, 451/4
 kendüyle Mh. 5. 5/b
 kenz-i mahfî G. 197/4
 kerâhatle G. 384/3
 kerâmet G. 96/1, 110/3, 277/5, 289/2, 374/1, 505/4
 kerâmetdür G. 114/4
 kerâmetile G. 462/4
 Kerbelâ Tb. IV/1
 Kerbelâ'da Tb. II/2
 kerem K. 1/27, Mü. 12
 kerîmem G. 374/1
 kerre K. 3/19, Mr. 1. 2/b, G. 97/2, 285/2, 352/3, 399/5, 496/2
 kerûbîlerle G. 37/3
 kes G. 349/4, 423/4
 kesb G. 307/6, 398/7
 kesbe G. 312/2
 kesb-i ihtîşâm K. 2/25
 kesb-i rumûz-ı ışkâ G. 291/3
 kesbider G. 102/2
 kesdi G. 367/2
 kesdün G. 534/2
 kese G. 213/3
 kesilmedi G. 32/4
 kesilmesün G. 444/3
 kesilmez G. 276/3
 kesme G. 470/1
 kesmegi G. 501/2
 kesmiş Mü. 18
 kesret G. 438/3
 kesret-i ahhâb K. 3/36
 kesretde G. 507/4
 kessen Mü. 28
 keşf G. 15/4, 94/3, 331/2
 kevkbeveş G. 426/5
 kevn Mh. 2. 1/e, G. 368/4
 Kevser G. 100/5, 144/1
 Kevser'e Mh. 8. 5/b
 Kevser'i G. 182/3, 380/5
 Kevser-i Me'vâ Mh. 6. 1/d
 key G. 484/6
 keydendür G. 182/5
 keyf Mh. 6. 2/c
 keyfiyyet-i ahvâlini G. 335/3
 keyfiyyet-i mey G. 130/2
 keyfiyyetin G. 174/2
 keyfiyyetüm G. 360/1
 keyledi G. 58/1
 Keyvân K. 3/67, G. 130/2
 kez G. 31/1, 219/2, 299/4, 313/2, 323/1, 326/1, 372/4, 449/5, 513/1, M. 24, Mü. 6
 kîbâba G. 257/3
 kîbâb-ı çarh G. 214/4
 kiblegâh-ı Kuds K. 2/36, G. 132/2, 190/2
 kible-i hâcet G. 54/4
 kible-nümâ G. 116/1
 kıl K. 1/2, 3/13, 3/75, 3/81, Tb. IV/6, Mr. 1. 2/b, 1. 5/c, Mh. 1. 4/b, 6. 4/b, T. 1. 1/c, 1. 2/b, 1. 4/d, 3. 5/c, G. 9/1, 9/6, 65/1, 88/1, 148/5, 154/4, 169/1, 203/4, 206/4, 220/1, 222/5, 223/1, 253/4, 255/1, 255/2, 255/3, 280/1, 299/4, 303/1, 307/1, 307/2, 307/3, 307/4, 307/5, 307/6, 307/7, 313/1, 313/2, 313/3, 313/4, 313/5, 355/1, 373/6, 399/3, 420/5, 424/3, 449/3, 475/3, 485/3, 495/1, 554/5
 kıla K. 1/21, 3/73, G. 236/4, 251/3, 335/2, 396/4, 496/4

- kılalı K. 3/53, G. 156/3, 282/1
 kılam Mh. 8. 4/d, G. 222/1, 322/1, 322/2, 322/3, 322/4, 322/5, 337/2
 kılan K. 2/42, G. 148/3
 kılasın G. 553/6
 kılavuz G. 35/3
 kılavuzlar G. 24/3
 kılayın G. 396/5
 kıldan G. 86/2
 kıldı K. 1/12, 3/35, 3/41, Tb. III/2, T. 2. 2/a, G. 1/4, 29/5, 58/6, 71/4, 136/2, 151/2, 201/1, 255/5, 303/2, 341/1, 360/4, 366/5, 373/3, 430/3, 434/4, 435/5, 491/2, 493/5, 499/5, 560/1
 kıldığın G. 224/2
 kıldığı G. 431/3
 kıldığım G. 7/2
 kılduk G. 282/4
 kıldum G. 45/4, 74/2, 78/2, 283/3, 374/4, 375/5, 509/2
 kıldun K. 2/6, G. 61/2, 131/5, 373/4
 kıldur G. 149/1
 kılıcak G. 557/1
 kılınsa G. 7/3
 kılma K. 1/26, G. 12/2, 212/2, 254/4, 371/4, 540/1
 kılmadan G. 250/1
 kılmadı G. 83/3, 195/2, 282/5, 366/5
 kılmaduğım G. 542/3
 kılmadun Tb. II/2, N. 6/1, 6/2, 6/3
 kılmağa G. 88/4, 130/3, 140/4, 169/5, 230/3, 278/5, 279/4, 299/3, 333/1, 343/3, 396/1, 430/3, 491/5, 518/3, 551/4
 kılmağışın G. 99/3, 225/2, 503/5, 518/2
 kılmak Mh. 7. 4/d, 7. 4/e, G. 395/4
 kılmakda G. 191/4
 kılmakdan G. 358/2
 kılmamağa G. 378/5
 kılman G. 458/1
 kılmasa G. 123/4, 510/2
 kılmason G. 58/3, 236/2, 308/4
 kılmaya K. 3/3, G. 29/2, 80/5, 494/5, 528/3
 kılmayam G. 31/5
 kılmayan G. 131/4
 kılmaz K. 3/43, G. 191/5, 222/4, 241/1
 kılmazdı G. 213/4, 536/2
 kılmaziken G. 213/5
 kılmazısam G. 502/2
 kılmazsın G. 275/5, 407/1
 kılmiş G. 56/2, 508/3
 kılmişdur G. 139/3
 kılsa K. 3/48, Mh. 1. 3/e, 8. 1/b, G. 31/2, 62/1, 91/3, 134/4, 334/2, 384/4, 520/5
 kılsam G. 92/2, 129/5, 251/1, 288/3
 kılsan G. 9/6
 kılsun G. 70/5, 159/4, 430/4
 kılup G. 38/2, 149/3, 165/2, 198/2, 469/1, 482/4, 504/5
 kılupdur G. 215/5
 kılur K. 1/8, 1/15, 2/25, G. 58/2, 59/2, 126/1, 126/2, 126/3, 126/4, 126/5, 220/3, 236/1, 341/5, 490/4, Kt. 3/3, N. 9/1
 kıluram G. 30/3
 kılursa G. 325/1
 kılursam G. 393/2
 kılursın K. 1/9, G. 522/5
 kıpkızıl G. 169/6
 kıramaz G. 268/5
 kırân G. 371/3
 kırardı G. 520/3
 kıs kıs G. 213/1
 kısâs G. 233/4
 kısmet G. 283/5
 kısmına G. 57/2
 kıssa-hân G. 342/5
 kıssa-i hüsnini G. 411/2
 kıssasın G. 3/5
 kıssasından G. 293/2
 kıssasını M. 32
 kışıdır G. 155/3
 kışlık G. 251/2
 kıt'a-i ebr-i belâdur G. 315/2
 kıt'ası G. 544/4
 kıtâlî G. 531/5
 kıtâlüm G. 342/5
 kıya T. 1. 5/b
 kıyalar G. 474/2
 kıyâm G. 16/1
 kıyâmet Tb. IV/3, G. 87/2, 260/1, 416/2, 526/2
 kıyâmetde G. 222/6
 kıyâmetdür Tb. IV/3, G. 114/3
 kıyâmete G. 73/5
 kıyâmetüm G. 419/4
 kıyâmun G. 235/4
 kıyâs G. 137/5, 214/4, 404/3
 kıyayum G. 441/4
 kıyduğımı G. 286/2
 kıydun G. 321/1
 kıyma G. 356/1
 kıymet G. 110/3
 kıymetde G. 58/6, 76/3
 kıymeti G. 275/5
 kıymet-i meta'-ı câna G. 210/3
 kıymetin G. 199/1, 283/4, 361/4
 kıymetini K. 2/12
 kıymetlü K. 3/54
 kıyardup G. 169/6
 kızarı G. 509/1
 kızarsa G. 127/2
 kızıl G. 274/2, 275/5, 306/1, 365/5, 389/2, 497/1, M. 3
 Kızılbaş G. 59/1, 113/2, 553/2
 ki K. 1/15, 1/16, 2/5, 2/12, 2/36, 2/49, 3/2, 3/12, 3/31, 3/38, 3/39, 3/40,

3/43, 3/48, 3/51, 3/54, 3/65, 3/80, Tb. 1/3, 1/7, Mr. 1. 5/b, 2. 1/a, 2. 1/b, 3. 1/b, Mh. 1. 3/a, 3. 3/e, 3. 4/e, 4. 5/a, 7. 4/e, 8. 1/c, 8. 4/a, T. 1. 2/a, G. 1/4, 4/4, 6/4, 14/2, 18/3, 21/1, 22/2, 22/3, 23/1, 28/1, 28/2, 29/4, 30/1, 33/2, 40/5, 49/1, 52/2, 59/4, 60/1, 61/1, 64/5, 65/5, 71/3, 72/2, 73/5, 75/1, 77/2, 77/4, 82/1, 84/5, 85/3, 91/2, 93/1, 93/4, 94/5, 95/4, 96/3, 96/4, 100/3, 102/1, 103/5, 104/2, 104/3, 104/5, 107/3, 107/5, 108/2, 108/4, 108/5, 109/5, 111/3, 113/2, 113/3, 113/5, 114/1, 115/1, 117/2, 119/4, 120/1, 121/2, 123/5, 124/4, 124/5, 127/1, 127/2, 127/3, 129/1, 129/2, 130/4, 132/2, 135/4, 139/3, 141/2, 144/4, 147/1, 147/2, 149/3, 151/1, 155/2, 157/5, 162/5, 163/2, 167/3, 170/1, 170/4, 173/5, 175/1, 175/2, 176/5, 177/3, 179/5, 182/5, 183/2, 185/1, 185/5, 187/2, 188/2, 189/2, 190/2, 191/3, 193/4, 194/2, 199/5, 200/4, 202/4, 205/2, 206/5, 208/3, 208/5, 210/2, 212/1, 213/1, 214/2, 214/3, 222/4, 222/5, 222/7, 224/3, 227/2, 232/5, 234/5, 238/3, 241/1, 249/1, 249/4, 251/2, 253/2, 254/3, 254/4, 258/5, 259/4, 262/1, 262/5, 266/5, 268/5, 270/3, 274/4, 274/4, 277/1,	277/5, 278/1, 278/4, 285/4, 286/4, 292/5, 294/1, 294/5, 295/2, 295/3, 298/1, 301/2, 302/5, 304/4, 304/5, 314/3, 322/2, 323/1, 324/2, 325/3, 326/3, 327/4, 334/4, 336/1, 337/4, 339/4, 340/1, 340/2, 340/3, 341/2, 341/4, 344/3, 344/4, 345/5, 346/3, 347/4, 349/2, 349/4, 349/4, 351/2, 351/5, 353/3, 357/3, 359/2, 359/5, 362/1, 364/1, 365/1, 365/3, 367/2, 370/1, 370/3, 372/1, 372/3, 372/5, 374/1, 374/2, 375/1, 375/4, 376/4, 378/4, 379/5, 380/5, 381/2, 383/5, 385/1, 388/5, 389/4, 390/2, 391/4, 392/4, 398/1, 399/4, 403/4, 403/5, 404/3, 405/1, 407/1, 412/4, 414/2, 420/3, 429/3, 432/3, 433/1, 433/5, 437/2, 439/1, 439/5, 440/1, 440/4, 442/1, 447/5, 450/6, 451/4, 453/3, 454/3, 454/5, 455/1, 455/4, 460/3, 462/4, 463/4, 464/2, 464/4, 466/4, 472/2, 473/4, 474/5, 475/5, 478/1, 478/5, 479/8, 482/1, 488/4, 489/3, 493/3, 493/4, 496/3, 496/5, 497/3, 498/1, 500/3, 507/1, 508/3, 515/1, 520/3, 520/4, 520/5, 521/3, 522/3, 524/4, 524/5, 528/1, 528/2, 528/3, 528/4, 533/1, 534/1, 538/2, 545/4, 546/5, 551/2, 553/7, 554/4, 555/1, 555/4, 556/3,	560/3, 561/3, M. 1, 8, 16, 26, 35, Mü. 22 kibri G. 253/5 kibr-i çarh G. 387/2 kıl T. 2. 5/c, G. 308/5 kilâb G. 419/1 kilâb-ı kûy-ı yâr G. 178/5 kilâbun G. 147/2, 405/4, 465/5, 481/4 kilâbunla G. 552/4 kilk-i gamzen G. 70/4 kilk-i fîrûn G. 333/3 kilkün N. 6/2 kim K. 1/3, 1/7, 1/14, 1/17, 1/21, 1/22, 1/23, 1/26, 1/30, 2/4, 2/9, 2/14, 2/15, 2/20, 2/25, 2/26, 2/33, 2/34, 3/5, 3/18, 3/22, 3/32, 3/35, 3/61, 3/70, 3/71, 3/73, 3/78, 3/81, 3/82, 3/83, Tb. II/2, II/6, III/1, III/7, IV/3, IV/7, VI/4, Mr. 1. 4/c, 1. 7/b, Mh. 2. 1/d, 2. 3/e, 2. 4/d, 4. 2/e, T. 1. 5/b, 1. 5/c, 2. 1/c, 2. 5/a, 2. 5/e, G. 3/3, 3/5, 4/2, 4/3, 4/5, 6/5, 7/3, 10/3, 12/1, 12/5, 13/1, 13/2, 13/5, 14/2, 16/5, 18/2, 19/3, 22/1, 22/3, 28/3, 28/5, 29/5, 35/5, 38/1, 39/2, 40/2, 40/4, 41/5, 42/4, 46/4, 47/2, 50/1, 52/1, 52/5, 53/5, 54/4, 56/1, 56/4, 56/5, 58/5, 59/4, 60/1, 61/1, 62/3, 64/2, 66/2, 66/3, 68/1, 68/4, 69/1, 69/3, 70/5, 74/2, 80/4, 80/5, 81/3, 84/1, 84/2, 86/2, 86/3, 91/4, 94/5, 97/5, 98/3, 100/1, 100/4, 101/5, 103/4, 105/4, 106/1, 108/1, 111/1, 112/3, 112/4, 116/3, 117/3, 118/5, 119/2, 122/1, 122/3, 125/1, 125/3, 125/5, 126/1, 127/3,
---	--	--

132/3,	133/2,	133/4,	369/3,	371/3,	373/2,	kimse K. 3/43, Mh. 5. 5/d,
136/3,	136/5,	144/2,	381/2,	383/4,	390/2,	G. 25/2, 58/3, 206/5,
145/4,	148/1,	150/3,	392/1,	394/4,	395/4,	207/2, 234/5, 316/3,
150/5,	152/4,	156/4,	400/5,	402/2,	403/4,	321/2, 321/4, 384/5,
159/3,	159/4,	160/4,	404/1,	404/2,	404/4,	468/1, 497/4, 500/5,
162/2,	163/4,	164/2,	406/4,	420/1,	420/5,	502/5, 555/4
164/3,	164/5,	165/3,	422/3,	422/5,	422/5,	kimseler G. 554/5
166/1,	166/2,	166/3,	425/1,	426/1,	426/4,	kimseleri K. 3/27
166/4,	166/5,	167/5,	426/4,	428/3,	429/4,	kimsenün G. 256/3
168/4,	170/3,	173/2,	433/4,	435/2,	437/1,	kimseye T. 1. 2/d, G. 63/2,
173/2,	174/2,	174/5,	437/3,	437/5,	438/2,	63/4, 200/5, 228/3,
175/5,	178/1,	179/3,	440/3,	441/3,	444/4,	278/1, 334/4, 344/1,
182/4,	184/1,	184/3,	447/2,	447/4,	448/5,	352/2, M. 18
184/5,	185/2,	185/2,	450/4,	450/6,	452/3,	kimseyi G. 63/5
186/1,	187/4,	188/4,	453/1,	453/4,	454/1,	kimüm G. 179/2
188/5,	189/3,	189/4,	454/3,	454/5,	457/4,	kimün G. 58/1, 205/1,
192/4,	195/3,	195/5,	460/5,	463/5,	465/3,	206/1, 538/4
195/6,	197/3,	197/3,	468/3,	468/4,	468/5,	kimünle G. 183/1, 444/1
199/1,	199/4,	201/5,	469/5,	470/2,	471/3,	kîmyâ G. 113/4, 325/3,
202/2,	202/3,	202/4,	473/5,	474/3,	475/3,	520/1
203/3,	203/4,	205/1,	476/2,	478/1,	479/4,	kîmyâdur G. 421/5
206/1,	206/3,	207/1,	481/2,	483/1,	491/1,	kîmyâ-nazar G. 183/5
208/2,	209/2,	215/4,	491/3,	494/2,	497/4,	kinâyetdür G. 114/1
215/5,	219/5,	221/1,	500/2,	500/5,	501/5,	kîne G. 459/5
222/6,	225/4,	225/6,	503/3,	506/3,	508/3,	kîni Tb. VI/6
226/2,	226/4,	226/6,	511/3,	512/3,	518/1,	kînum G. 461/3
228/3,	231/1,	231/2,	518/5,	519/5,	525/3,	kînümi G. 330/5
232/2,	234/1,	239/4,	525/5,	529/4,	531/2,	Kirâmen G. 164/4
239/5,	241/3,	241/5,	531/4,	532/5,	534/3,	kirâs G. 214/5
242/3,	250/3,	252/2,	537/2,	543/5,	543/5,	kirişler G. 135/3
255/2,	255/3,	259/2,	549/3,	554/3,	554/5,	kirpigüm Mh. 8. 1/e
261/2,	263/3,	264/2,	557/1,	557/2,	559/2,	kirpik G. 15/3
265/4,	265/5,	266/3,	559/5,	560/3,	N. 2/1,	kirpiklerüm G. 425/2
269/2,	271/1,	273/3,	7/1, M. 10, 14, Mü. 5,			kise G. 201/2, N. 5/2
275/4,	277/4,	279/1,	10, 30			kisve G. 239/3
279/5,	284/3,	285/1,	kimde G. 136/3			kişi K. 3/43, Mh. 7. 4/d, T.
288/1,	288/4,	291/2,	kimdür G. 56/5, 102/4,			1. 5/b, G. 4/1, 21/2,
295/4,	297/3,	297/5,	121/5, 185/1, 218/5,			40/3, 41/1, 46/2, 56/3,
298/2,	298/5,	300/3,	424/5, 460/3, 508/4			63/5, 67/2, 67/4, 67/5,
300/4,	303/5,	304/4,	kime G. 45/4, 52/1, 179/2,			106/5, 166/3, 177/3,
306/1,	308/1,	308/3,	194/4, 247/5, 555/4, M.			205/2, 231/4, 249/5,
310/2,	311/7,	317/5,	26			253/3, 259/4, 353/1,
325/1,	325/2,	328/1,	kimem G. 391/2			353/5, 355/2, 365/1,
329/3,	331/3,	332/3,	kimesne G. 127/2, 285/1,			433/3, 457/2, 465/4,
334/5,	337/1,	339/2,	553/4			465/5, 487/4, 492/4,
340/4,	342/4,	346/4,	kimi G. 89/5, 188/3			494/4, 520/1, 528/2,
355/1,	357/4,	358/3,	kimin G. 271/3			541/4, 546/2, Mü. 13
360/3,	361/1,	362/5,	kimler Mh. 8. 4/b			kişidür G. 155/2, 281/4
363/1,	368/1,	369/1,				

- kişinün G. 112/4, 406/5, 452/2, 557/1, 561/5, Kt. 2/1
 kişiye G. 265/5, 522/2, M. 3
 kişiyi G. 175/3
 kişt-zâr-ı dehrün G. 94/5
 kitâb G. 11/5, 34/3
 kitâba G. 257/4, 291/3
 kitâb-ı hüsnüne G. 560/3
 kitâb-ı usûl G. 302/1
 kitâbın G. 70/4
 kitâbına G. 61/3
 kitâbun G. 363/3
 ko K. 3/31, 3/81, Mh. 7. 3/c, G. 15/4, 21/1, 37/5, 54/5, 88/2, 111/1, 115/4, 132/1, 156/5, 169/2, 176/4, 238/4, 396/3, 419/3, M. 32, Mü. 12
 kocmak G. 290/3
 kodı G. 297/2, 440/1
 kodılar G. 436/1
 kodın G. 353/3
 kol K. 2/31
 k'ola K. 3/8, 3/9, Mü. 27
 kolay G. 67/3, 254/2
 kolaydır G. 252/2
 kolayın G. 209/3
 kolayına G. 42/3
 kolına G. 475/1
 kolumı G. 302/2
 koma K. 3/75, Mh. 8. 3/a, 8. 3/d, T. 3. 1/d, 3. 1/d, G. 40/5, 547/2
 komadı G. 519/2, 523/3
 komadun Mh. 8. 4/d, G. 246/3, 263/1
 komamışdı G. 549/2
 komayup G. 262/5, 313/3
 komaz G. 65/4, 78/1, 419/5, 442/4, 446/1, 469/4, 469/4, 538/2
 komazam G. 439/5, 546/2
 komazlar G. 546/5
 komazsa G. 15/3, 494/2
 komazuz G. 441/5
 kon G. 159/5, 293/4, 358/3, 500/2, N. 4/3
 kona G. 55/4
 konak G. 246/5, 429/2
 konanlar G. 167/4
 konar K. 2/29
 konardun G. 293/3
 kondı G. 507/1, 507/2, 507/3, 507/4, 507/5
 kondurdun G. 264/3
 kondurmasun G. 308/4
 konma G. 48/2
 konmağa G. 133/1, 175/1
 konmayup G. 55/2
 konmazam G. 343/5
 konmış Mh. 5. 1/a, G. 68/3
 konmışdı K. 2/19
 konmuş G. 100/1, 105/1
 konulmuş G. 164/1
 konulmuşdur G. 176/5
 konup G. 552/1
 konuşa G. 332/3
 kopar G. 87/1, 87/2, 87/3, 87/4, 87/5, 554/1
 kopardun Tb. II/4, G. 508/5
 kopdı G. 416/2, 499/1
 kor G. 294/4, 555/1
 korkar G. 30/5, 177/1, 177/2, 177/3, 177/4
 korkaram G. 38/3, 79/1, 106/1, 142/4, 184/3, 457/2
 korkarın G. 145/5
 korkudamazsın M. 24
 korkudup Mr. 1. 2/a
 korkup G. 208/5, 416/4
 korkutma G. 408/4
 korlar G. 162/1, 162/2, 162/3, 162/4, 162/5, 478/1
 korsan G. 178/2
 korsun G. 370/2
 koruk G. 148/5
 kosa G. 436/4
 kosun G. 201/5
 koşar Kt. 1/2
 koşma G. 105/5
 koşuldu G. 458/3
 kovalar G. 213/1
 kovun G. 132/3, 199/2
 koyam G. 329/3
 koydı G. 557/5, N. 10/1, M. 31
 koyma G. 188/4, 453/2
 koymadı Mr. 1. 6/a
 koymağa G. 435/1
 koymaz Mr. 1. 6/a
 koymuşdur G. 98/2
 koynuma G. 229/5, 421/4
 koynumda Mh. 3. 3/e, G. 261/1, 393/2
 koynuna G. 188/4
 koysa G. 10/1, 214/1
 koyun G. 93/3, 530/3
 koyuban K. 2/48
 koyup Mh. 4. 3/d, G. 62/2, 183/4, 232/4, 247/1, 253/5, 282/3, 317/2, 318/4, 370/5, 472/5, 478/2, 558/2
 köçek G. 298/4
 köhne G. 139/1, 515/1, 530/1, 554/4
 köhnelerini G. 173/1
 köki G. 199/4
 köpüklü G. 367/1
 köpürmezmiş G. 42/3
 kör G. 246/1, 418/3, 425/3
 körlüğüne Mh. 7. 4/e, G. 481/3, 487/4
 körük G. 283/3
 köşk Kt. 5/1
 kubbe-i 'arz G. 515/3
 kubbe-i gerdûn K. 3/58, G. 211/3
 kudreti Mh. 2. 5/b
 kudretüm T. 2. 1/e
 kudretün G. 456/3
 kudretüni K. 1/13
 kudsîler G. 90/2, 168/5
 kudüm G. 331/1
 kûh Tb. VI/5
 kûhda G. 373/5
 kûhdur G. 373/5
 kûh-ı belâda G. 294/2
 kûh-ı Bisütûn G. 226/2, 452/4
 kûh-ı cünûna G. 77/1, 556/4
 kûh-ı cünûnda G. 278/3
 kûh-ı fenâ G. 155/4

- kûh-ı gamda G. 275/3
 kûh-ı girân Mh. 2. 1/b
 kûh-ı hasretten G. 359/1
 kûh-ı vücûduma G. 364/4
 kûh-ı yârdan G. 556/4
 kûhnun G. 361/2
 Kûhken G. 495/2
 kuhl G. 183/5, 273/3
 kuhl-ı basîretle K. 1/2
 kuhl-ı cilâ G. 252/4
 kuhl-ı cilâyı G. 401/3
 kuhl-ı erbâb-ı basîret G. 360/2
 kuhl-ı 'ışkıle G. 383/4
 kuhl-ı Sıfâhân'un G. 287/3
 kuhl-ı şühûd K. 1/3
kûhl-ı turâbi riclike fî-uyûnü'yuni'l-enâm K. 2/2
 kuhlveş G. 219/5
 kûhsâra G. 509/1, N. 10/2, Mü. 29
 kûhsârda Mh. 7. 2/d, G. 487/3, 509/5, 532/3
 kûhsârdan G. 384/4
 kûhsârı G. 408/2, 522/5
 kûhsâr-ı firkatde G. 559/3
 kûhsâr-ı hasret G. 98/2
 kûhsâr-ı mahabbet G. 242/1
 kûhsâr-ı mihnetde G. 111/3
 kûhsâr-ı sîne G. 151/3
 kûhsârın G. 266/1, 432/2
 kûhveş G. 197/5
 kul G. 206/5, 302/3, 303/1, 376/1, 391/5, 456/3, 460/3
 kulağı G. 275/3, 395/3
 kulağına G. 354/3
 kulağında Mh. 7. 5/c
 kulağum G. 170/2, 173/3, 424/3
 kulbeden Mh. 5. 3/d
 kulda G. 497/4
 kuldur G. 183/4
 kul hüvallâhu ehâd N. 1/1
 kulı G. 262/3
 kulıdur G. 552/2
 kulına G. 475/1
 kulını M. 20
 kulıyam G. 356/1, 423/2
 kullar K. 3/21, G. 184/1
 kullara G. 96/3
 kulların G. 161/3, 394/3
 kullarından G. 7/4
 kullaruz G. 402/2
 kulle-i kûhsâr-ı Mecnûn'a G. 533/2
 kulle-i şehir-i Bedûn G. 226/7
 kullerin G. 487/5
 kulluklar G. 57/3
 kulûb-ı ehl-i hâle Tb. II/6
 kulun G. 69/2, 183/5, 356/3, 464/5
 kuluna G. 293/4, 453/5, 483/4, 485/3
 kulunam Mh. 8. 3/a
 kulunı G. 274/5, 423/1
 kulunun K. 1/9, 1/26
 kuluz G. 455/3
 kum fezerni dâhilen fî-rahmeti G. 521/1
 kumâş-ı tevbye Mü. 4
 Kur'ân K. 2/8
 Kurân'a G. 441/3
 Kurân'umdur G. 108/3
 kurar G. 246/5
 kurasın G. 79/4
 kurbân K. 3/53, G. 21/3, 42/2, 186/2, 261/2, 530/3, 553/2
 kurbândur G. 188/4
 kurbânlık G. 258/1
 kurdı G. 551/1
 kurdun G. 57/1
 kurı K. 1/5
 kurıdursun G. 338/2
 kurnâzdur G. 343/3
 kursam G. 128/1
 kurşun G. 395/3
 kurtar G. 399/3, 424/3
 kurtara G. 217/2
 kurtarasın G. 414/3
 kurtardı G. 459/3
 kurtarımaz G. 423/5
 kurtarmasa G. 329/1
 kurtarsa K. 3/70
 kurtulasın G. 281/3
 kurtuldu G. 535/3
 kurtuldum M. 2
 kurtulurmuş G. 80/3
 kurudup G. 85/2
 kuruldu Mh. 1. 1/d, G. 444/5
 kurusun G. 378/4
 kurutdı G. 476/2
 kuskun G. 283/2, Mü. 16
 kuş G. 219/3, 232/4, 498/2
 kuşağını G. 355/3
 kuşakın G. 255/4
 kuşanup G. 355/3
 kuşca G. 482/4
 kuşdur Mü. 3
 kûşe G. 166/2, 336/1
 kûşede G. 287/4
 kûşeden G. 166/5, 560/4
 kûşedür G. 190/2
 kûşe-i Firdevs'e G. 344/3
 kûşe-i firkatde G. 219/4
 kûşe-i gam G. 349/1
 kûşe-i gamda G. 206/3, 235/2, 356/4, 463/1
 kûşe-i hasretde G. 4/1
 kûşe-i hicrânda G. 499/4
 kûşe-i meykedede Mü. 10
 kûşe-i sinemde G. 274/4
 kûşe-i tenhâda G. 558/2, N. 8/3
 kûşe-i 'uzletde G. 198/5
 kûşeni G. 526/4
 kûşesine G. 476/4
 kuşı G. 133/1
 kuşını G. 482/4
 kuşlar G. 560/4
 kuşluğa G. 180/4
 kuşumuz G. 384/1
 kuşun G. 336/5
 kutbı G. 74/2
 kût G. 52/1
 kutlu G. 398/3, 433/3
 kuvvet G. 400/4, 475/1
 kûy G. 227/2
 kûyı T. 1. 4/d, G. 15/5
 kûy-ı Behiştî G. 345/5
 kûy-ı dil-i Mecnûn'da G. 8/4
 kûy-ı felekde G. 168/4
 kûy-ı gam G. 24/3

- kûy-ı 'ışkda G. 444/4
 kûy-ı kesretten G. 26/1
 kûy-ı küfr-âbâd-ı Âd G. 328/4
 kûy-ı Leylî'den G. 302/3
 kûy-ı mücâza G. 303/4
 kûy-ı riyâya G. 30/4
 kûy-ı vuslata G. 350/1
 kûy-ı yârda G. 33/4
 kûy-ı yârdan G. 386/5
 kûy-ı yâre Mh. 5. 5/a, G. 86/1, 263/2
 kûy-ı yâri G. 320/4, 555/3
 kûy-ı yârûmi G. 321/5
 kûyına T. 2. 4/d, G. 167/2, Mü. 7
 kûyında G. 308/5
 kûyından G. 13/1
 kûyını G. 439/5
 kûyının G. 302/5
 kûyuma G. 158/5
 kûyumdan G. 399/1
 kûyun G. 179/4, 196/5, 282/5, 312/4, 330/4, 386/2, 463/1, 490/3
 kûyuna G. 163/5, 282/1, 317/4, 319/1, 356/3, 364/5, 389/3, 521/2
 kûyunda Mh. 8. 4/a, G. 76/2, 137/4, 175/1, 190/5, 218/1, 249/4, 251/3, 313/4, 412/3, 448/2
 kûyundan G. 103/2, 141/4
 kûyundur G. 337/5
 kûyunu G. 413/1
 kûyunun G. 513/1, 517/4
 küçükden G. 359/2
 küdürde K. 3/23
 küffâr-ı bî-dîn G. 392/3
 küffâr-ı gam G. 201/4
 küffârın K. 3/69
 küfr-i tamsdan G. 409/5
 küfrin G. 170/3
 kühende G. 238/3
 kükürdeş G. 178/4
 kül Tb. VI/5, Mh. 5. 3/a, G. 23/1, 329/1, 435/2, 461/1, 512/4, 515/3
 külâh-ı gülleyi G. 343/3
 külâhum G. 164/1
 külâleler G. 116/2, 151/5
 külâleyi G. 534/2
 külbesini G. 313/4
 külehlü G. 147/1
 külhan G. 540/2
 külhânsuz G. 196/3
 külhânımı G. 512/2
 külli G. 368/1
 külli ta'vîlün ahmak G. 247/1
 külüm G. 232/3
 külün G. 510/4
 künbed-i çarhı G. 204/3
 künbed-i devrân K. 3/82
 künbed-i gerdûn G. 467/3, 489/4
 künbed-i gerdûnda G. 196/3
 künbed-i hadrâ Mh. 6. 4/e
 künbed-i hum-hâne-i devr G. 113/3
 künbed-i kebûd G. 78/6
 künbed-i minâ G. 19/3
 künbed-i murassa' 237/4
 künc-i belâda G. 47/4
 künc-i belânı G. 344/3
 künc-i gamda G. 440/1
 künc-i ğamda T. 3. 5/b
 künc-i külhanum G. 321/4
 künc-i medresede G. 257/4
 künc-i meykede G. 223/5
 künc-i mescide N. 8/1
 künc-i nisyânda G. 456/2
 künc-i 'uzletde G. 27/5
 küncinün G. 209/4
 küngüre-i çarhda G. 230/3
 künhün K. 1/15
 küsûf-ı ebrveş Tb. IV/2
 Küşeyrî Mü. 21
 küşti-ğîr G. 464/2
 küşti-ğîr-i 'ışk G. 384/4
 küşti-ğîrin G. 280/4
 kütüb-hâniyye G. 456/2
L
 lâ G. 352/3
 lâf G. 2/4, 22/2, 339/3, 501/3, Mü. 3
 lâfi G. 238/4
 lâf-ı bürût G. 52/3
 lâf-ı 'ışk Mh. 4. 1/d
 lâfin G. 149/3, 495/2
 lâf-zen G. 363/4, 503/2
 lâf-zendür G. 308/1
 lâğı G. 5/4
 lâğına G. 465/4
 Lâ havle velâ kuvvete illâ billâh N. 9/2
 lahmumdan G. 313/3
 lahza G. 141/2, 191/1, 383/5, 386/5, 536/2
 lahzadur G. 287/1
 lakabı G. 561/5
 lâl G. 148/4
 la'l G. 64/2, 174/1, 197/7
 lalaları G. 525/1
 lâle Mh. 2. 3/a, G. 53/1, 64/4, 123/1, 210/4, 259/5, 274/2, 320/2, 372/4, 543/3, N. 10/2, Mü. 29
 lâleden G. 373/5
 lâledür G. 373/5
 lâle-ğün G. 225/2
 lâle-hadlerle G. 413/2
 lâle-i bî-berg K. 3/72
 lâle-i deşt-i belânun G. 147/4
 lâle-i handân G. 265/4
 lâle-i handânıdur G. 125/1
 lâle-i kühsârı G. 169/6, 224/5
 lâle-i pür-dâğuz G. 193/1
 lâle-i sır-âbı G. 549/2
 lâleler G. 151/1, 181/1, 525/1
 lâlelerde G. 468/2
 lâlelerin G. 5/3
 lâlenün Tb. III/3, G. 56/2, 551/3
 lâlesini G. 51/1
 lâleveş G. 45/5, 180/2, 389/2
 lâleye G. 454/5
 lâleyi G. 266/1, 292/1, 534/1
 lâlezâr G. 330/1, 477/2

- lâlezâra G. 556/3
lâlezârîdur G. 98/2
la‘l-fâm K. 2/19
la‘l-gûn G. 299/3
la‘l-i Bedahşân G. 90/2
la‘l-i bî-had G. 400/5
la‘l-i cânân G. 31/5
la‘l-i cânânî G. 58/1
la‘l-i cânânûm G. 340/1
la‘l-i cân-sûz G. 451/1
la‘l-i dil-ber G. 415/5
la‘l-i dil-berden G. 6/5
la‘l-i lebi G. 459/2
la‘l-i leb-i cânâne G. 474/1
la‘l-i lebin G. 166/3
la‘l-i lebinün G. 541/5
la‘l-i mey-gûn G. 375/1
la‘l-i mey-gûnun G. 329/4
la‘l-i müzâb G. 518/5
la‘l-i nâb G. 40/2
la‘l-i nâbî G. 482/3
la‘l-i rûh-efzâ G. 372/1, 516/1
la‘l-i senbûsesine G. 403/5
la‘l-i şeker G. 269/1
la‘l-i şeker-feşâna G. 99/2
la‘l-i şeker-güftârûna G. 445/4
la‘l-i şeker-handî G. 517/1
la‘l-i Şîrîn’e G. 45/5
la‘l-i şîrîn-ter G. 24/1
la‘l-i şîrînüne G. 159/1
la‘l-i yâr G. 364/5, 437/3
la‘l-i yâre G. 169/6
la‘l-i yâri G. 272/4
la‘lîn G. 13/1, 143/3, 361/4, 431/3,
la‘lîn G. 330/1
la‘liyle G. 104/2
la‘lün G. 2/1, 19/4, 93/1, 114/3, 123/4, 210/3, 257/5, 277/2, 355/3, 367/4, 421/1
la‘lünde G. 471/1
la‘lünden G. 47/3, 126/4
la‘lüne Mh. 5. 4/d, G. 283/1, 483/3
la‘lünî G. 90/1, 301/4, 421/3, 441/4
lâm G. 352/3, 382/4
lâ-mekân G. 397/1
lâ-mekânlar G. 217/1
la‘n Tb. V/5
lâ-nazîr G. 276/4
la‘net Tb. V/7, G. 543/2
lâşe-i dünyâyâ G. 343/5
latîf G. 409/5
latife G. 2/3
lâ‘ubâlî G. 63/3
lâ‘ubâlî Mh. 5. 2/d
lâ‘ubâlîyüz G. 210/1
lâ-ya‘kıl Mh. 4. 2/a, G. 50/5, 542/4
lâyık G. 4/4, 77/4, 136/3, 200/2, 200/4, 333/1, 377/4, 385/4, 443/2, 446/4, N. 5/1, 5/2
lâyıkdur G. 132/5, 190/5, 258/4
lâyık Mh. 6. 5/d
lâzım K. 2/50, Mh. 1. 2/d, G. 14/5, 78/4, 81/2, 233/4, 252/3, 285/2, 362/5, 474/5, 477/4, 488/5, 491/5, 550/2, N. 11/2, M. 19
lâzımdur G. 1/1
leb K. 1/18, G. 118/4
leb-â-leb G. 373/1
lebdür G. 105/4
lebi Mh. 1. 2/c, G. 144/1, 167/3, 293/2, 333/4, 348/3, 492/3, N. 10/2, Mü. 29
leb-i âb-ı revân Mh. 1. 5/a
leb-i cânân G. 126/5
leb-i cânânda G. 38/5
leb-i cânândaki G. 218/3
leb-i cânândan G. 424/1
leb-i cânânî G. 501/4
leb-i cânânûm G. 338/1
leb-i cân-bahşun G. 471/3
leb-i Çeşme-i Hayvân’ı G. 58/3
leb-i ‘Îsî-nefesün G. 561/2
leb-i Kevser Tb. V/2
leb-i la‘l-i şeker-feşândan G. 236/2
leb-i mey-gûnda G. 259/3
leb-i nev-hattınun G. 478/3
leb-i rengîni G. 488/2
leb-i yâr G. 281/3, 379/5
lebile G. 143/2
lebinde G. 422/5
lebinden G. 30/1, 395/2
lebine G. 266/1
lebleri G. 174/1
leblerün G. 448/4, 479/6
leblerünsüz G. 27/3
lebün Mh. 7. 1/d, G. 4/4, 16/3, 84/1, 91/2, 134/4, 140/1, 300/2, 393/3, 412/2, 460/4, 487/1, 504/1, 505/5, 517/5, N. 2/1
lebünden G. 80/2, 83/1, 132/4, 175/3, 190/4, 280/5, 369/1, 552/6, 555/4, Mü. 2
lebüne G. 58/2
lebünî G. 403/1, 474/2
lebünle G. 35/2, 66/1
lebünsüz G. 65/2, 280/1
lehce-i ağyâr G. 91/4
Lehebi G. 162/5
lehu küfven ehad N. 1/2
le‘îmem G. 374/1
lek G. 394/4
lem‘ân G. 398/3
lemsden G. 409/4
lem yekün N. 1/2
lem yelîd N. 1/2
lerzân G. 429/4, 536/3
lerze G. 155/3
lerzesini G. 182/1
leş G. 228/5
leşker G. 51/4, 226/7
leşkeri G. 44/2, 201/5, 309/2, 331/1
leşker-i eccl G. 556/5
leşker-i eşkile G. 188/2
leşker-i gamdan G. 6/3
leşker-i mûr G. 59/1
leşker-i şâhun G. 295/4
leşker-i şeytân K. 3/28
leşkerini G. 282/4

- letâfet G. 289/3, 426/3, 478/1, 519/3, Kt. 5/1
 letâfetin G. 215/3, 509/4
 letâfetler G. 23/3
 letâfetleri G. 440/3
 letâ'if G. 216/2
 letâ'ifdenise G. 5/4
 levâmi'inden G. 95/2
 levend G. 79/4, 152/3, 227/1
 levend-i 'ışk G. 32/4
 levhina K. 3/33, G. 220/1
 levhi G. 148/3
 levh-i cân G. 264/5
 levh-i fesâhate K. 2/19
 levh-i sinemde G. 333/3
 levh-i ufukda G. 33/3
 levhinde G. 382/4, 452/1
levlâke K. 2/37
 Leylâ G. 8/4, 10/5, 19/1, 75/4, 293/2, 296/2, 479/4, 492/4, 533/2
 Leylâm G. 547/1
 Leylâ-sıfat G. 242/1
 Leylâ'ya Mh. 5. 4/a
 Leyle-i rihletde G. 404/5
 Leyli G. 225/7
 Leyli'ye G. 294/2
 Leyli'dür G. 397/2
 Leyli-hırâm G. 182/2, 360/3
 Leyli'nün G. 221/4, N. 10/1
 Leyli-sıfat G. 125/3, 165/5, 312/2, 372/4
 Leyli-sıfatdan T. 2. 5/b
 leymûna G. 446/4
 lezzet G. 159/1
 lezzeti G. 421/3
 lezzetin G. 199/5
 lezzetini G. 268/4
 lezzetlü G. 160/1
 libâs G. 212/5
 libâsı G. 129/4, 410/5
 libâs-ı gınâdan G. 418/5
 libâs-ı saltanat G. 330/4
 libâsın K. 3/30
 libâsıyla Mh. 7. 4/b
 libâsumla G. 429/3
 lik G. 75/4
 livâya T. 2. 4/a
 liyâkatı G. 268/3
 lub G. 10/1
 lubeti G. 170/1
 lubile G. 189/5
 lukma G. 60/4, 256/5
 Lukmânile G. 60/4
 lûle-i dîde G. 196/3
 lûlesi G. 84/2
 lûlû G. 145/1
 lû'lû G. 84/2
 lutf T. 1. 1/b, G. 88/5, 114/5, 169/4, 416/1, 423/1, 424/3, 483/4, 532/1
 lutfa G. 480/3
 lutfen Tb. II/7
 lutfi K. 3/77
 lutfını G. 288/2
 lutf-ı tab'un G. 387/5
 lutfile G. 380/2
 lutfun K. 1/25, 3/57, Mü. 28
 Lutfunı K. 1/22, G. 131/1
 lutfunla Mh. 8. 4/c
 Lutfunu Mü. 28
 Lücce-i tevhîdünün G. 307/2
M
 maânî G. 199/5
 maârif G. 354/2
 ma'ârif Mh. 7. 5/c
 maâzallâh G. 178/3, 452/5
 mâcerâsı T. 2. 4/b
 macûn G. 395/2
 madelet G. 289/1
 maden-i la'î G. 151/3
 mâ-fevk G. 255/1
 mağbûn G. 335/1, 367/2
 mağdûbı G. 528/3
 mağlûb G. 60/2
 mağrib G. 97/1
 mağribde G. 110/4, 325/1
 mağrûr G. 185/1, 507/5, M. 21
 mâh Mh. 1. 5/b, G. 44/5, 78/2, 168/4, 176/4, 192/1, 224/1, 308/3, 503/1, N. 9/1
 mâha G. 298/1, 410/1
 mahabbet Mh. 2. 5/a, G. 10/3, 19/3, 125/1, 134/2, 178/2, 203/2, 203/3, 205/3, 278/3, 285/4, 326/3, 354/4, 363/3, 429/2, 433/3, 438/4, 493/3, 495/2, 497/2, 518/2, 539/1, 552/3, N. 2/1, M. 17
 mahabbet-nâmedür G. 44/4
 mahabbetün K. 2/30, G. 285/1
 mahal G. 153/3, 435/1
 mahalcikdûr G. 160/2
 mahalde Tb. VI/1, G. 323/3
 mahallen M. 30
 mahall-i gavgâdur G. 104/4
 mahallünde G. 28/2, 169/7
 mahbesine G. 141/2
 mahbûb G. 4/2, 119/2, 143/3, 249/2
 mahbûba Mh. 7. 4/d, G. 81/2, 91/4, 375/5, 487/4
 mahbûbı G. 383/5, 528/5
 mahbûb-ı bülend K. 3/49
 mahbûb-ı sâde-rûnun G. 531/4
 mahbûbile Mr. 2. 1/d
 mahbûblar G. 1/2, 518/4
 mahbûb-misâl G. 495/5
 mahbûbu G. 399/3
 mahcûb G. 44/5
 mahfî G. 354/2
 mahfûz G. 105/2
 mâhı T. 2. 2/d, G. 99/1, 154/3, 228/2, 307/4, 538/1, 227/3
 mâh-ı 'âlem G. 503/3
 mah-ı 'âlem-tâba G. 44/5
 mâh-ı felek-makâm K. 2/22
 mâh-ı Muharrem Tb. V/1
 mâh-ı nev G. 130/3, 146/3, 147/3, 197/2, 230/3
 mâh-ı nevden G. 19/5, 72/5, Mü. 1
 mâh-ı nevi G. 81/4
 mâh-ı siyeh-çerdüm G. 325/1
 mâh-ı siyeh-dil G. 167/2

- mâh-ı şebistân-ı tecellâsın G. 366/1
mâh-ı tâbân G. 61/1, 261/4
mâh-ı tâbânile G. 60/1
mâh-ı tâbânlar G. 1/2
mâh-ı tamâm G. 382/1
mâhile G. 116/2
mâhirdür Mh. 5. 1/d, 5. 5/e, G. 312/4
mâhir-i 'ışkam G. 359/2
mahkûmı G. 314/3
mahmil G. 355/4
mahmûr G. 355/2
mahmûr-ı gamdur G. 387/4
mahrem G. 439/1
mahrûm G. 453/1
mahsûli G. 94/5
mahsûruz G. 478/5
mahşer G. 80/2
mâh-tâb G. 42/6, 308/4
mâh-tâbile G. 73/1
mâh-tâbum G. 137/3
mâhum G. 92/4, 299/1, 319/3
mâhumı G. 474/4
mâhun G. 264/1, 295/3
mahv K. 2010, G. 43/3, 503/1, Mü. 14
mâhveş G. 228/1
mâhûnları G. 86/4
mahz Tb. II/7
mahz-ı kabâhatdur Tb. V/1
mahz-ı ni'metdûr Tb. IV/7
mahzen G. 340/4
mahzen-i dîdede G. 475/3
mahzen-i dilden G. 385/2
mahzûn Mh. 4. 4/c, G. 296/5, 335/1, 376/4, 489/3, N. 7/1
mahzûnun G. 294/1
mâ-i bârid G. 81/3
mâide G. 534/5
mâide-i 'ışkunda G. 555/2
mâil G. 48/1, 78/3, 81/2, 204/3, 210/5, 300/3, 323/1, 343/4, 355/2, 470/4
mâil-i mülk Mh. 4. 3/d
mâildür G. 102/1, 433/4
mâilimiş G. 527/3
mâilüz G. 264/2
makâlâtında G. 308/1
makâlesi G. 300/2
makâm K. 2/38, G. 16/1
makâmâ G. 11/5
makâmât G. 211/4
makâmâtum G. 375/3
makâm-ı istirâhatden Mh. 3. 4/c
makâm-ı kurb K. 2/38
makâm-ı 'uzletün Mh. 3. 3/a
makâmın Tb. V/2
makâmlar G. 132/5, 190/5
makâmumdan G. 98/5
makdem G. 227/1
makdem-i yâr Mh. 1. 5/e
maksad G. 85/4
maksada G. 71/3
maksûd K. 3/32
maksûda G. 335/1
maksûdı K. 1/29
maksûdına G. 494/2
maksûdum Mh. 3. 1/e
maksûdun K. 3/34
mâl G. 314/1
mâli G. 262/2
mâl-i harâm G. 349/4
mâl-i Kârûn G. 367/3
mâlik G. 154/2, 205/3
mâlikdûr G. 552/7
mâlik-i dürr-i visâl G. 51/3
mâlik-i mülk-i gamam G. 333/3
mâlile G. 62/3
mâlum G. 3/3
ma'lûm G. 3/5, 174/2, 424/5
ma'lûmdur M. 19
mâlumun G. 144/2
ma'lûmun G. 277/1, 314/1
mâlunı G. 188/4, 499/3
mâ-melekin G. 517/2
mamûr K. 3/42, T. 1. 2/b, G. 37/1, 139/5, 197/4, 227/2, 331/5
mamûrdur G. 112/1
mamûre-i vücûdum G. 291/1
mamûresin G. 1/4
ma'nâ G. 109/5
manâyı Mh. 2. 2/c
mânend G. 325/5, 343/5, 368/3, N. 7/1
mânende-i heyzûm Tb. VI/5
mânendi G. 225/1, 307/4, 457/5, 545/3
mânend-i âyine G. 496/1
mânend-i Behiştî Mr. 2. 2/a
mânend-i cahîm G. 499/5
mânend-i çeng G. 271/2
mânend-i Efrîdûn G. 57/4
mânend-i har Mh. 6. 3/b
mânend-i mey G. 327/2
mânend-i Nûh Mü. 25
mânend-i pervâne G. 460/1, 481/1
mânend-i rebâb G. 34/4
mânend-i sabâ G. 186/5, 284/2
mânend-i şeb G. 222/1
mânend-i şem' 116/3
mânend-i şeyh G. 237/2
mânend-i zebân G. 494/3
mânendüni G. 540/3
mangır G. 367/3
mangıra K. 3/79, G. 154/2, 306/1
ma'ni G. 37/1, 387/5
mâni' 21/1, 317/4, 330/4, 357/1, 402/3
ma'nîde G. 85/1, 327/2, 375/3, 558/1, N. 1/2
ma'nî-i zibâ-ter G. 501/5
manîsi G. 262/4, 516/3
manîsin G. 478/3
mankıra G. 269/4
mansıb G. 65/6, 138/1, 281/2, 557/3
mansıba G. 57/3
mansıb-ı dünyâ G. 516/4
mansıbın G. 246/3
mansûr Mh. 5. 3/b
manzarın G. 307/4
mâr G. 266/2, 427/4
mâra G. 427/4
mareke-i rezmi K. 3/72
marekesinde G. 282/4
mâr-ı nefsi G. 242/4

- marifet G. 437/1
marifetlü G. 156/1
marifetsüz G. 120/4
marifetu'llâh K. 3/18
marifetün G. 263/1
mârun G. 266/2
mâsivâ G. 528/4
maslahatum G. 251/4
maslahatun G. 263/2
masûmun G. 277/4
maşrık G. 97/1
maşrıkde G. 110/4
maşrıkında G. 203/2
mât G. 189/2, 417/1
mâ-tahtuna G. 255/1
mâ-tekkaddemden Mh. 7. 2/c
mâtem Tb. I/1, I/2, I/6, G. 321/2
mâtemden Tb. VI/7
mâtem-gîr Tb. I/4
mâtemin Tb. I/7
mâteminde Tb. I/5
mâtemle Tb. III/7
matlabına Mh. 1. 3/c
matlabumuz G. 198/1
matla'-ı hikmet K. 3/77
mâya G. 355/2
mazhar G. 478/5
mâzî G. 287/1
mazlûmun G. 510/4
mazmûnı G. 347/3
mazûl G. 57/3
mazûr G. 11/2, 324/2, M. 13
mazûrdur G. 112/4
me'al-libâs G. 214/1
mecâl G. 229/4
mecâle G. 357/1
mecâzı Mh. 2. 3/b
mecâzlık G. 251/4
meclis T. 3. 1/c, G. 35/3, 79/4
meclisde Mr. 2. 1/c, G. 42/3, 78/5, 87/3, 148/2, 148/4, 153/2, 173/3, 283/5, 382/2, 474/4, 477/3, 501/4, M. 28, Mü. 24
meclisden G. 397/3
meclise G. 51/5
meclis-i 'ışkunda G. 431/5
meclisi G. 264/2
meclis-i meyden G. 53/2
meclis-i nâ-mahremde G. 440/4
meclis-i rûhâniyân G. 211/3
meclis-i sûfî-i şeytân-sıfatun G. 109/4
meclis-i yârâna G. 499/2
meclisinde G. 267/4
meclisine G. 558/2
meclisinün G. 182/4
meclisümde G. 47/4
mecma' 237/1
mecmû'-ı cihân G. 53/5
mecnûn G. 3/5, 19/1, 26/2, 45/4, 108/4, 111/5, 125/3, 146/1, 189/2, 214/2, 241/3, 293/2, 298/4, 299/4, 302/3, 334/3, 360/3, 362/3, 363/4, 372/4, 383/4, 384/4, 395/5, 404/3, 429/2, 432/3, 472/3, 479/4, 492/4, 493/3, 498/2, 500/3, 501/1, 501/3, 503/2, 511/4, 513/3, 514/4, 519/5, 532/3, 535/3, 547/1
Mecnûn'a T. 2. 5/d, G. 32/3, 61/4, 215/4, 242/1, M. 12
Mecnûn'ı G. 60/5, 137/5, 221/4, 312/2, 552/7
Mecnûn'ıdur G. 397/2
Mecnûn-ı sânidür G. 165/5
Mecnûn-ı zamân G. 75/4
Mecnûn-misâl G. 323/4
Mecnûn'un G. 10/5, 66/5, 182/2, 224/5, 267/5, 275/3, 294/2, 365/3
Mecnûn'unam G. 392/2
Mecnûn-sıfat G. 59/5
Mecnûn'veş Tb. I/5, Mh. 5. 4/b
mecrân-ı dost N. 7/2
mecrûh G. 266/4, 323/5, 374/2
meded Tb. IV/6, G. 279/1, 280/1, 302/2, 338/2, 360/4, 399/3, 422/1, 469/3, M. 1, Mü. 10, 21
medfûn G. 296/4
medh G. 21/2, 67/1, 472/3, 472/5
medhile G. 492/5
medhin G. 263/1
medhûş G. 369/3
medhüne K. 3/4
medrese G. 104/4
medyûn G. 296/3
mefreşüm G. 329/3
meftûl G. 302/2
meftûn G. 395/1
meftûnı G. 186/1
meger K. 3/43, 3/45, G. 35/2, 35/3, 56/1, 89/3, 98/3, 104/2, 110/4, 125/2, 165/4, 224/1, 225/4, 226/2, 226/4, 228/1, 266/3, 268/3, 272/4, 281/5, 293/5, 353/2, 373/2, 395/3, 399/4, 426/1, 426/4, 433/1, 452/3, 469/2, 479/8, 505/5, 508/3, 523/1, 538/5, 557/5, 559/2
meges G. 493/1
megesce G. 225/3, 226/3
megesdür G. 95/1, 555/2
megese G. 457/1
meh G. 7/1, 33/3, 72/4, 153/5, 174/3, 201/2, 255/2, 284/1, 379/3, 396/4, 409/1, 417/1, 446/2, 450/2, 452/1, 473/2, 499/1
mehâsin-i Leylâ G. 32/3
meh-be-meh G. 126/2
meh-cebîn G. 480/1
meh G. 480/4
mehi G. 453/1
meh-i nevden K. 3/66
meh-i tâbân K. 3/65
meh-i tâbânumun G. 288/4
mehîb G. 39/5
mehlîkâ G. 127/1, 134/2, 196/1, 301/3, 408/1

- mehlîkâlar G. 70/2
 meh-pâre G. 95/2, 373/1
 meh-pâreler G. 137/1
 meh-pâreye G. 75/4
 meh-rû G. 4/4, 305/3, 426/2
 meh-rûya Mh. 5. 1/d, G. 204/2
 meh-tâb G. 447/1
 meh-tâba G. 361/5
 meh-tâbdan G. 140/4
 meh-tâbumı G. 148/2
 mehterler K. 3/68
 mehterlerütün K. 3/69
 mehün Mr. 1. 2/a
 mehveşüm G. 329/2
 mekân Mh. 2. 1/e, G. 175/1, 368/4, 400/1, 507/2
 mekâna G. 427/1
 mekânesi G. 158/1
 mekânına G. 493/5
 mekânım G. 217/1, 561/6, Mü. 9
 mekânun G. 495/3
 mekrümet K. 2/36
 mekteb G. 379/2
 mekteb-i 'ışka G. 115/5
 mekteb-i 'ışkun G. 9/2, 213/2
 mektûb G. 38/3, 44/4
 mel'ân G. 60/2
 melâhat G. 44/2, 366/1
 melâ'ik G. 252/4, 289/3
 melâ'ike G. 430/4
 melâ'ike-i kurbete K. 2/17
 melâl G. 33/4
 melâletüm G. 364/3
 melâlile G. 131/1
 melâlinden G. 40/1
 melâlüm G. 342/1
 melâmet G. 249/4, 289/5, 326/5, 413/1, M. 35
 melek K. 3/15, 3/64, G. 9/5, 359/3, 484/5, 552/5
 melekden G. 265/1
 melekdür G. 403/3, 440/3
 melek-hû G. 480/2
 melekler G. 146/3, 174/3, 472/1
 meleklerle G. 481/3
 melek-sıfatun G. 263/1
 melek-sîmâ T. 1. 1/a, G. 200/1
 meleksin G. 272/3, 366/2, 410/1
 melikler K. 3/21
 mellâh-ı hâba G. 291/4
 melûl G. 84/4, 172/3, 206/4, 303/3, 322/5
 melûlem G. 351/2
 mel'ûn G. 367/5
 memâtına K. 3/57
 Memi Şâh G. 485/1
 memleket-i şevket-i sultân K. 3/60
 memleketün G. 528/5
 memlûdur G. 408/5
 men G. 344/3, N. 11/1
 men' 217/4, 242/3, 334/4, 371/2, 552/6
 menâkıbın K. 2/46
 menâl G. 314/1
 menâm K. 2/32
 menâm-ı rû'yetine K. 2/32
 menâr G. 228/5
 men 'aref G. 486/2
 menba'-ı sırr-ı fenâda G. 486/5
 menbâ'ını G. 289/1
 menem G. 225/1, 226/1, 317/1, 317/2, 317/3, 317/4, 317/5, 344/5
 menfa'at G. 398/4
 menfa'atin G. 403/4
 meni G. 317/2
 me'nûsem G. 392/4
 mensî G. 260/5
 mensûr-ı takrîrüm Mr. 1. 7/c
 menzil G. 194/2, 227/4, 503/3
 menzildür G. 102/5
 menzile G. 273/1, 334/3
 menzili G. 97/1, 408/4
 menzil-i maksûda G. 88/3, 169/3, 295/2, 303/4
 menzil-i sûretde G. 375/3
 menzil-i vildân G. 94/2
 menziliini G. 504/5
 menzillerde G. 331/4
 menzilüm G. 533/5
 menzilün G. 313/1, 540/5
 merâhil G. 303/4
 mercân G. 216/1
 merd G. 164/5, 416/5
 merdâne T. 1. 3/d
 merdâneler G. 101/5
 merdân-ı 'ışk G. 264/4
 merd-i 'ışk-ı pâküz G. 365/3
 merd-i bahâdırürd G. 312/3
 merd-i bî-derd G. 398/5
 merd-i harâmî G. 71/4
 merd-i kalender G. 52/3
 merd-i meydân G. 59/5
 merd-i meydânile G. 60/5
 merd-i mürde G. 532/2
 merd-i râh-ı 'ışka G. 137/5
 merd-i za'ife G. 234/2
 merdisen T. 1. 3/d, G. 397/4
 merdüm Mh. 3. 4/c, G. 117/3, 325/1, 348/5, 391/3
 merdümcügüm G. 311/2
 merdümdür G. 86/5, 185/5
 merdümi G. 278/4
 merdüm-i ayyâş G. 113/5
 merdüm-i çeşmüm G. 146/2, 312/3, 494/5
 merdüm-i dîde Mü. 20
 merdüm-i dîdelere G. 230/2
 merdüm-i mahrem G. 332/5
 merdüm-i muhtâcun G. 284/5
 merdümini Mh. 8. 3/b
 merdümler G. 62/1, 168/2, 177/3, 184/2, 268/1, 301/1
 merdümlere G. 142/4, 181/3
 merdümleri G. 463/1
 merdümlerüm G. 447/1
 merdüüm G. 383/1, 517/2
 merdün K. 3/30
 merg G. 165/2
 merhabâ G. 25/3, 180/3, M. 11
 merhabâna G. 382/5
 merhabâsına G. 122/3
 merhabâ-yı lebüne G. 347/5
 merhalede K. 2/31

- merhamet Mh. 2. 5/c, G. 33/5, 181/3, 355/1, 490/1
 merhametden G. 398/3, 549/4
 merhametsüz G. 219/5
 merhametün G. 512/1
 merhem G. 439/3
 merhûmun G. 277/3
 merhûn G. 296/1
 merkad-ı Mecnûn'da G. 258/1
 merta'-ı lutfâ K. 1/4
 mertebe T. 1. 4/e
 mertebem G. 552/4
 merteben T. 1. 4/e
 Merve G. 412/3
 Merve-i bahtum Mü. 19
 Meryem'den G. 272/4
 mesâ Tb. V/5
 Mescid G. 201/3, 472/2, 476/4
 mescidde G. 346/5, 375/2
 Mescid-i Aksâ'dur G. 545/1
 mes'eleye G. 555/4
 mes'eleyi G. 486/4
 meseldür G. 86/2, 561/5
 meserret G. 559/2
 Mesihâ K. 3/57, G. 91/2, 508/2
 Mesihâ-dem G. 114/3, 175/3
 Mesih'âne G. 131/4
 Mesih'âveş G. 348/5
 mesken Mh. 7. 5/e, K. 2/29, G. 22/5, 194/2, 323/4, 400/1, 487/5
 meskendür G. 124/4
 meskenet T. 1. 4/d
 meskeni G. 328/4
 meskenün T. 1. 4/d
 meslegümüz G. 198/1
 meslek-i 'azmüm G. 307/1
 mesned K. 1/22, G. 408/3
 mesned-süz G. 26/5
 mest K. 2/44, Tb. I/5, G. 10/5, 50/1, 53/1, 53/2, 53/3, 53/4, 53/5, 56/1, 56/3, 60/5, 113/3, 189/3, 218/5, 277/3, 317/3, 369/3, 466/3, 509/5, 537/3
 mestâne G. 56/4
 mestânece Mh. 5. 5/a
 mestânedür G. 153/2
 mestâneliklerden G. 227/5
 meste G. 384/3
 mestem G. 375/1, 375/2
 mesti G. 53/5, 541/5
 mest-i bî-bâki G. 515/1
 mest-i câm-ı gaflet G. 139/1
 mest-i câm-ı leb-i meygûnun G. 439/4
 mest-i dünyâ G. 53/4
 mest-i elestem G. 375/1
 mest-i giribân-çâkûn G. 274/2
 mest-i gurûr G. 489/2
 mest-i hâb-âlûdlar G. 431/3
 mest-i harâbun G. 450/4
 mest-i 'ışk G. 511/2
 mest-i melâleti M. 36
 mest-i mey G. 515/2
 mest-i şerâb-ı nâz G. 47/1
 mestisin G. 407/1
 mestiyem G. 66/3
 mestler G. 35/4
 mes'ûd G. 404/1
 meş'ale-sûz K. 3/61
 meşâ'ilin K. 2/10
 meşâmumdan G. 147/5
 meşâmumıza G. 428/2
 meşgûl G. 176/4
 meşhedimün G. 548/6
 meşhûr Mh. 6. 2/a, G. 85/3
 meşhûrdur G. 112/5
 meşhûr-ı cihân G. 390/5
 meşhûridur M. 14
 meşrebi Mh. 5. 2/c
 meşrebler G. 515/5
 meşşâta-ı sun'un K. 1/11
 meşşâta-i bâd-ı sabâ G. 449/2
 metâ'ı G. 154/2, 349/4
 metâ'-ı 'ışka G. 504/4
 metâ'-ı mihnet G. 539/5
 metâ'-ı vasl G. 297/3
 metâ'-ı vuslata G. 205/3
 metâ'in G. 43/2, 136/1, 198/3, 371/2
 metâ'ına G. 507/5
 metâ'ını G. 5/5
 me'vâ K. 1/26, G. 555/3
 me'vâsı G. 203/4
 me'vâyı G. 282/1
 mevc Mh. 2. 1/a, 6. 3/e, K. 3/47, G. 287/3, 511/3
 mevci G. 18/5, 372/3
 mevc-i eşkûm G. 60/2, 142/4
 mevc-i eşkûmde G. 52/5
 mevc-i hüsnün G. 429/3
 mevcin G. 244/2
 mevcinde G. 7/3
 mevcûd G. 176/3
 mevhibe-i hakdur G. 469/5
 Mevlâ G. 18/2, 144/5
 mevsimi G. 318/2
 mevsim-i gül G. 89/1
 mevzûn G. 100/2
 mey Mr. 2. 1/d, Mh. 1. 5/c, G. 40/4, 97/1, 153/2, 182/4, 237/5, 267/2, 309/1, 322/5, 332/5, 343/4, 397/3, 399/3, 444/1, 467/5, 536/1, 537/2
 meyâl G. 304/1
 meydân G. 279/4
 meydâna G. 464/3, 470/2, 495/2
 meydânda Mh. 2. 2/e, G. 197/2, 203/4, 497/1
 meydân-ı da'vetünde K. 2/13
 meydân-ı felekde G. 107/3
 meydân-ı güft G. 327/1
 meydân-ı 'ışk G. 35/5
 meydân-ı 'ışka G. 228/4
 meydân-ı meclisde G. 506/4
 meydân-ı nazm G. 344/5
 meydân-ı vuslata G. 381/2
 meydânında G. 90/4, 205/5
 meydânına Mh. 5. 3/c
 meydânını G. 287/2, 540/3, 543/1
 meydânının G. 146/1

- meydânumuz G. 192/1
meydânun G. 287/2
meyden G. 66/4, 128/2, 130/4, 322/3, 421/3, 477/4
meydendür G. 182/3
meye G. 421/3
mey-fürûş G. 92/3, 217/5, 220/4, 316/2
mey-hâne G. 70/1, 111/4, 158/1, 209/4, 313/1, 474/5
mey-hâne G. 296/1, 346/5, 375/2
mey-hânededen Mh. 5. 5/a, G. 327/4, 472/2
mey-hânedür G. 153/5, 428/2
mey-hâneni G. 547/3
mey-hânesinde G. 179/5
mey-hânesinin Mh. 3. 3/c
mey-hâneye G. 142/2, 199/2, 476/4, 484/3
mey-i G. 318/2, 377/2
mey-i gül-günun G. 294/3
mey-i 'ışkundur G. 375/4
mey-i 'ışkunla G. 69/5
mey-i mahabbete G. 138/2
mey-i nâb G. 146/3, 196/2, 440/4, 447/3
mey-i sâfi G. 235/3
meyinden G. 2/1, 16/2, 551/3
meyile G. 466/3
meykede G. 56/1, 101/2, 502/3, 538/4
meykdede G. 5/4, 182/3, 340/3
meyl G. 44/3, 96/2, 101/4, 116/1, 132/2, 187/3, 190/2, 212/2, 212/5, 381/5, 454/4, 488/4, 492/4, 557/2, N. 5/1
meyleylesen G. 106/2
meyli G. 443/4
meyl-i Behiştî G. 89/5
meyl-i hüsn Mh. 5. 1/b
meyl-i mey-i nâb G. 451/1
meyl-i şâh-ı bîdüm Mh. 3. 2/e
meylün G. 12/1, 164/2
meyün G. 506/4
meyyâlidür G. 147/1
mezâd G. 76/3
mezâda G. 183/4
mezâkında G. 199/5
mezâr G. 205/2
mezârı G. 206/1
mezâr-ı Mecnûn'a G. 446/2
mezârum G. 494/3
meze G. 42/5
mezheb G. 112/2
mezheb-i Mansûr'a G. 323/3
mezheb-i Mansûr'dur G. 112/2
mezhebsüz G. 458/2
mezhep G. 456/2
mezmûm G. 292/2
mı K. 2/16, 2/23, 3/5, 3/78, Tb. II/1, VI/1, Mr. 2. 1/a, 2. 1/b, 2. 1/c, 2. 1/d, 2. 2/c, 2. 2/d, Mh. 2. 3/b, 2. 3/c, 4. 3/d, G. 1/5, 3/4, 7/3, 9/4, 11/1, 14/1, 43/3, 53/4, 54/1, 69/2, 74/1, 78/7, 81/5, 118/5, 124/3, 185/5, 192/2, 196/3, 201/5, 232/4, 240/5, 241/4, 250/4, 251/3, 253/3, 261/2, 269/5, 283/4, 294/3, 297/4, 298/1, 306/2, 321/1, 332/3, 334/1, 336/1, 350/4, 359/3, 377/4, 380/3, 392/5, 422/6, 424/1, 425/1, 425/3, 426/2, 441/4, 467/3, 484/5, 490/1, 496/3, 497/4, 503/3, 539/1, 539/2, 539/3, 539/4, 539/5, 540/2, 544/1, 544/2, 544/3, 544/4, 544/5, 553/2, 554/2, 555/3, 556/5, Kt. 3/3, Mü. 5
mıdır T. 2. 3/e, G. 1/3, 4/4, 36/5, 77/4, 84/3, 157/1, 157/2, 157/3, 157/4, 157/5, 158/1, 158/2, 158/3, 158/4, 158/5, 222/7, 231/2, 234/2, 235/2, 266/5, 285/2, 333/2, 340/2, 347/3, 357/2, 360/5, 405/4, 451/4, 491/3, 544/1, 544/4, Mü. 5
Mısr'ına G. 443/2
Mısr'ını G. 526/3
mısra' 264/5
mısra'lar G. 73/5
Mısr-ı câmi' 197/6
Mısr-ı çeşmünde G. 491/5
Mısr-ı hüsnün G. 324/5
Mısrında G. 27/3
mıydı G. 73/2
mı K. 2/12, 2/20, 2/36, 3/16, 3/73, 3/76, Mh. 1. 5/e, 2. 3/a, 2. 3/d, 4. 3/e, 7. 1/c, 7. 2/b, G. 2/2, 16/1, 32/3, 36/1, 42/7, 43/3, 49/1, 56/2, 61/4, 62/1, 65/6, 75/5, 78/4, 78/6, 81/1, 81/2, 82/1, 87/1, 87/2, 87/3, 87/4, 87/5, 110/3, 122/3, 152/5, 196/3, 221/4, 223/5, 232/4, 240/2, 242/2, 243/1, 244/2, 251/1, 251/3, 253/3, 261/1, 275/1, 278/4, 280/2, 283/4, 293/2, 314/2, 331/4, 332/4, 334/4, 342/4, 345/3, 347/2, 355/5, 359/4, 360/5, 369/2, 369/3, 383/1, 391/2, 400/3, 405/1, 409/1, 428/1, 436/4, 439/2, 444/4, 445/2, 451/1, 452/4, 463/4, 469/3, 482/3, 483/1, 493/2, 505/5, 512/1, 512/5, 513/3, 515/5, 520/2, 523/4, 534/4, 539/4, 545/2, 555/3,

- 556/1, 556/5, 560/2, Kt.
1/1, 1/3, 1/5, 1/7, M. 23
midâd G. 76/4, 511/5
midâd-ı hûnile G. 333/3
midhatünün K. 3/76
midi K. 3/36, G. 302/4
midür G. 10/5, 37/3, 64/5,
157/5, 185/5, 187/1,
187/2, 187/3, 187/4,
187/5, 212/1, 34/4,
353/3, 357/2, 359/3,
365/4, 498/2, 545/3
mîh G. 73/1
mihmân K. 3/41, G. 94/3,
126/3
mihmâne G. 438/2
mihmânûm G. 356/4, 553/6
mihnet G. 3/2, 219/4
mihnetde G. 558/4
mihnet-i gamdan G. 535/3
mihnetin G. 149/2
mihnetle Tb. III/4
mihnetüm G. 333/4
mîhr Mr. 1. 2/a, G. 99/1,
168/4, 174/3, 192/1,
197/2, 224/2, 228/2,
298/1, 308/3, 318/3,
396/4, 447/2
mîhrâbdan G. 416/4
mîhrâbı G. 545/1
mîhrâb-ı âstânun G. 191/4
mîhrâb-ı mescid G. 153/5
mîhrâbına G. 7/2
mîhrâblarda G. 116/1
mîhrâbun K. 2/21, G. 81/4
mîhrâbunı G. 78/4
mîhrâbveş G. 132/2, 190/2
mîhrbân G. 222/3, 397/4
mîhrbânûm G. 217/2
mîhr-i cihân-ârâ G. 514/1
mîhr-i cihân-tâba G. 382/3
mîhr-i cihân-tâbı G. 269/2
mîhr-i dirâhşân K. 3/73
mîhr-i envârına G. 66/2
mîhr-i münevver T. 1. 1/e
mîhr-i rahşân G. 141/3
mîhr-i ruhun Mü. 24
mîhr-i sipihri G. 381/3
mîhrin G. 255/2
mîhrinde Tb. IV/6
mîhrine G. 250/1
mîhrini K. 2/31
mîhrün K. 1/6, G. 264/1,
390/5, 531/2
mîhründe G. 305/4
mîhrüne G. 7/1
mikdârı G. 450/2
mikdârından T. 1. 1/d
mikdârun G. 244/5
mikdârunı K. 3/31
mîl G. 301/4
milh-ı ücâc G. 65/2
milket-i ‘Osmân K. 3/42
milket-i ‘Osmâniyye G.
456/1
milket-i nazm G. 13/5
milket-i nazmun G. 184/5
mîm G. 339/5
mî‘mâr-ı ezel Kt. 5/1
mî‘mâr-ı ‘ışkun K. 2/29
mî‘mâr-ı tedâbîrün K. 3/37
mîm-i Mesîh-i cân-bahş G.
367/4
min-etba‘u’l-hüdâ G. 17/1
17/1
mînâ G. 514/2
mînâları G. 525/5
minârelerdür G. 99/3
minâresüz G. 201/3, 191/3
minâreyi G. 357/4
mînâ-yı çarh G. 510/2
minberdeki G. 466/2
minkâr G. 72/5
minkâr-ı cevri Tb. IV/4
minnet G. 31/2, 179/4,
500/5, M. 2
minnetüm T. 2. 4/e
mî‘râc G. 112/2
mîr‘ât-ı mehi K. 1/12
mîr-cevân-baht K. 3/74
mîre G. 456/3
mîr-i bezme G. 518/5
mîr-i çarh G. 130/2
Mîr-ı hasret G. 540/2
Mîr-i Hucend G. 133/5
mîr-i kelâm G. 353/1
mîr-i meclis G. 16/1, 220/5
mîriyüz G. 136/5
Mirrîh G. 73/1
mirvaha Mü. 24
mis G. 213/4
mîsâk G. 250/3
misâl G. 33/3, 202/2, 255/4,
300/4, 388/5,
misâldür G. 223/5
misâlin G. 374/4
misâlini G. 527/2
misin G. 84/3, 158/2, 181/3,
240/5, 327/4, 401/1,
401/2, 401/3, 401/4,
401/5, 438/5, 556/2
misk-i habdur G. 105/2
misk-i Hutun K. 2/23
miskîn K. 3/26, G. 143/3,
173/4, 392/2, 457/1
miskîni G. 367/2
miskînün G. 160/3
misli Mh. 5. 1/b, G. 545/3
mislüm Mr. 1. 6/a, G. 8/2
mislün Mr. 1. 6/b
mismâr Mr. 1. 4/b
mismâra G. 266/3
mistün G. 484/5
mîve G. 283/1, 451/4
mîve-i hâm G. 138/3
mîve-i safâ G. 157/3
mîve-i tâzedür G. 471/3
mîvesi G. 262/3
mîvesin G. 356/2, 460/5
miyâna G. 238/3, 490/2
miyândan G. 318/2
miyân-ı sîm-berlerde Mh. 7.
1/b
miyân-ı yârdan G. 86/2
miyânun G. 10/4
miyânuna G. 473/1
mîzâb G. 451/3
mizâc G. 63/3, 65/1, 68/1,
500/3
mizâca G. 207/3
mizâcda G. 116/4
mizâcı Mh. 5. 2/c, G. 159/5,
551/3
mizâc-ı yâri G. 302/2
mizâcına G. 66/1
mizâcum G. 468/4
mizâcumca G. 107/2

- mizâcun G. 82/4
 mîzân K. 3/31
 mîzânîdur G. 123/3
 mollâ G. 144/4, 436/1
 Molla Hayâlî G. 523/5
 Molla Siyâh G. 436/1
 mollâları G. 150/4
 mollânun G. 438/5
 mollâya G. 213/2
 mollâ-yı mükerrrem G. 332/2
 mu G. 414/2
 mû G. 145/5, M. 37
 mu'âf-ı 'ışk Mh. 4. 1/a
 mu'allak G. 209/4
 mu'allim G. 115/5
 mu'ânîd G. 81/1
 mu'attar G. 508/5
 mu'âvenetün G. 263/5
 mu'cize-perdâz N. 6/2
 mudhiklik G. 519/4
 muğ-beçe G. 9/3, 154/5,
 449/5, 508/3, 547/3
 muğ-beçenün G. 5/4, 101/2
 muhâl G. 33/1
 muhâle G. 488/5
 muhâlîf G. 13/4
 muhârîb-i mesâcidden G.
 373/6
 muhâtîdur K. 3/45
 muhib G. 528/2
 muhibbe G. 532/4
 muhibb-i hânedân Tb. V/5
 muhibb-i hânedâna Tb. I/6
 muhibb-i hânedânun Tb.
 IV/5
 muhît K. 1/10
 muhkem K. 3/59, Mh. 7.
 4/a, G. 227/4, 320/4,
 414/1
 muhkemdür G. 109/3
 muhlis G. 337/5, 408/4
 muhrik G. 189/1
 muhtâc G. 63/4, 418/4,
 453/3, Mü. 13
 muhtâcum G. 404/5
 muhtasar M. 32
 muhtesib G. 75/2, 292/5
 muhtesib-i bâd-ı bî-emân G.
 56/2
 mukâbele G. 473/2
 mukâbil G. 295/3, 323/2
 mukaddem K. 3/59
 mukaddemdür G. 272/2
 mukadder M. 16
 mukarrer G. 464/4
 mukarrerdür G. 468/5,
 472/2, 477/5
 mukîm G. 328/1
 mukîm-ı makâm G. 138/1
 mûlar G. 27/2
 mûmam G. 202/1, 203/1
 mûmî G. 240/3
 mû-miyân G. 480/1
 mûmlar G. 300/4, 464/5,
 545/2
 mûmun G. 277/2
 mûnis N. 1/2
 mûra T. 1. 3/d, G. 389/4
 murâd Mh. 3. 4/c, G. 164/5,
 409/3, M. 2
 murâda Mh. 5. 4/c, G. 270/4
 murâdı G. 295/5, 329/5,
 549/5
 murâdınca Mh. 2. 4/d, G.
 21/1
 murâdını G. 370/3
 murâdum G. 74/2, 252/2,
 362/2, 363/1, 460/5,
 478/2, 509/2
 murâdun G. 57/5
 murâdunca G. 57/2
 murâdunsa G. 328/1
 murakka' G. 237/2
 murassa' G. 72/4, 167/3
 mûrdan G. 347/2
 murdâra G. 166/4
 murdârdan G. 384/3
 murdârî G. 401/4
 murga G. 194/2
 murg-âbveş G. 307/2
 murgı K. 1/23, G. 47/2,
 89/3, 97/3, 126/4, 156/3,
 241/4, 278/5, 305/5,
 378/3, 443/3
 murg-ı âhum G. 307/6
 murg-ı cân G. 196/5, 331/4,
 427/2, 457/4
 murg-ı câna G. 554/1
 murg-ı cânı G. 475/2
 murg-ı cân-ı ağıyârı G. 71/2
 murg-ı cânım G. 234/1
 murg-ı cânımın G. 288/1
 murg-ı cânun G. 12/3
 murg-ı çemen G. 15/4,
 517/1
 murg-ı devlet G. 55/4
 murg-ı dil T. 3. 3/c, G. 48/2,
 311/5
 murg-ı dilin G. 52/1
 murg-ı diller G. 115/1
 murg-ı gam G. 343/1, 353/2
 murg-ı gamı G. 406/5
 murg-ı hadengün G. 104/2
 murg-ı Harem'den G. 103/2
 murg-ı hoş-elhân K. 3/68
 murg-ı hoş-elhândan G.
 358/3
 murg-ı idrâki G. 515/4
 murg-ı ihlâs G. 373/6
 murg-ı kafes G. 89/1
 murg-ı ma'nî G. 320/5
 murg-ı visâl G. 540/4
 murg-ı zîreksin G. 371/4
 murgın G. 217/3, 224/4,
 299/2, 326/3, 450/6,
 507/2
 murgına G. 72/5, 95/3
 murgını K. 3/70, G. 229/2,
 417/2
 murg-zârında G. 493/3
 murg-zârın G. 118/2
 mûrî G. 505/1
 mûrun G. 276/2
 Murtazâ'ya Tb. V/4
 mesâf-ı 'ışk Mh. 4. 1/b
 musâhabetün G. 263/3
 musâhib G. 48/4, Kt. 2/1
 musâhibi G. 154/1
 musâhibüm G. 419/1
 musâhibün G. 9/5
 musavver G. 526/2
 mushaf G. 73/4, 160/2
 mushaf-ı hüsne G. 478/1
 mushaf-ı 'ışka G. 232/5
 mushaf-ı 'ışkı G. 139/4,
 417/5

- mushaf-ı 'ışkunla G. 363/2
 mushaf-ı Kur'ân K. 3/33
 mushaf-ı mecîd G. 77/4
 mushaf-ı ruhsârûna G. 148/3
 mushafın G. 379/2
 mushafından G. 170/3
 mushafların G. 108/3
 Mûsî G. 505/2
 Mustafâ Mr. 1. 7/a, G. 520/2
 Mustafâ'ya G. 137/1, 345/1
 Mustafâ'dur G. 447/2
 Mustafâliyuz G. 210/5
 müstakîmem G. 374/4
 musâhabetinden G. 210/1
 müştuladı K. 2/34
 mû-tâb-ı felek G. 303/2
 mu'tâd Mh. 7. 2/c, G. 443/1
 mu'tâdısın G. 296/5
 mu'teber G. 34/3, 85/5, 200/1, 503/5
 mu'tedil Mh. 5. 2/c
 mu'tekifem G. 49/1
 mutî' 356/3
 mutrib G. 156/3
 mutribâ G. 51/5, 86/2
 mutribe G. 560/5
 mutrib-i gül-ruh G. 174/3
 mutriblerün G. 157/4, 158/3
 mutribüm G. 449/4
 mutribün G. 406/4
 muttakî G. 519/1
 muttasıl G. 387/2, 443/5
 muttasıldur Mh. 1. 4/c
 muvâfık G. 71/3
 mûya G. 212/3
 mûyî G. 225/7
 mûy-ı sepîde G. 473/1
 müzesiz G. 425/2
 muzlim G. 54/2
 muztarîb G. 366/4, 445/2
 mü Mh. 8. 5/e
 mübârek G. 391/1, 393/1, 393/2, 393/3, 393/4, 393/5, 394/3
 mübâşir G. 176/4
 mübtelâ Mh. 4. 5/b, G. 11/3, 25/2, 93/1, 227/5, 524/4
 mübtelâyam G. 25/2
 mübtelâ-yı derd G. 342/1, 447/3
 mücâvirdür G. 312/1
 mücâvirleri G. 124/4
 mücellâ K. 1/12, T. 1. 1/b
 mücerred Mh. 5. 2/d
 mücmelâ G. 11/5
 mücrim G. 204/4
 mücrime G. 286/4
 mücrimlerin K. 2/50
 mücrimlerüz Mh. 6. 5/e
 müdâm G. 40/5, 230/4
 müdde'î G. 62/5, 122/5, 156/5, 204/5, 273/5
 müdde'iler G. 299/5, 366/5
 müdde'inün G. 553/7
 müderris G. 213/2
 müdür G. 156/2
 müdre müdre G. 404/3
 müebbed Mh. 2. 3/c
 müezzin G. 412/5
 müfâz G. 235/3
 müferrih G. 105/2, 206/4
 müfid G. 66/4, 80/4
 müflis G. 296/3
 müfti-i Mâçîn'dür G. 150/4
 mühendis G. 213/5
 müheyyâ Mh. 1. 5/c
 mühimm G. 557/3
 mühür G. 447/2, M. 30
 mühre K. 2/6
 mühür-i Süleymân K. 3/44, G. 61/2, 221/3
 mühürle M. 34
 müje-i bî-bâkûn G. 274/1
 müjelerle G. 553/6
 müjem G. 512/5
 müjen G. 73/4, 104/1, 135/4, 377/5, 466/2
 müjende G. 310/3
 müjenün G. 436/3
 müjgânlarum G. 309/3
 müjgânun G. 248/3
 müjgânundan G. 440/2
 mül Mh. 1. 2/a
 mülâkâtâ G. 9/6
 mülâyim G. 82/4, 119/2
 müle G. 541/5
 mülemmâ Mh. 4. 2/b
 mülevven G. 152/4
 mülevves G. 43/5, 470/1
 mülket-i vîrâneye G. 558/3
 mülki G. 287/1
 mülk-i 'adem G. 6/1, 349/1, 542/1
 mülk-i 'ademde G. 435/5
 mülk-i 'ademe G. 406/3
 mülk-i belâgatde G. 429/5
 mülk-i fenâ G. 251/2
 mülk-i ferâgatde G. 410/5
 mülk-i harâba G. 393/4
 mülk-i Hitâ'yı G. 117/3
 mülk-i hüsnün G. 7/4, 402/2
 mülk-i 'ışkun G. 320/4
 mülk-i kanâ'atde G. 52/1
 mülk-i Şeddâdî G. 111/1
 mülk-i vücûd G. 355/4
 mülk-i vücûdî G. 556/5
 mülk-i vücûdum G. 98/1
 mülk-i yemîn M. 26
 mülkidür G. 438/2
 mülkinde G. 466/5
 mülkine G. 92/1, 253/2, 420/5, 518/3
 mülkini G. 149/4, 323/4
 mülkinün G. 539/3, Kt. 3/1
 müllerile G. 454/3
 mülûka G. 428/4
 mümeyyiz G. 407/2
 mü'min G. 510/1
 mü'minlere G. 213/3
 mümkün G. 25/1, 191/3, 193/4, 252/1
 mümtâz T. 3. 3/b
 mümtâzdur G. 343/2
 mümtâz-ı âkîl G. 323/4
 mün'aks G. 425/1
 mün'akis M. 14
 münâfık G. 106/3
 münâfikâne G. 532/4
 münakkaş G. 231/4
 münâsebetün G. 263/4, 527/3
 münâsib G. 95/3, 477/5
 münâsibdür G. 301/3
 münkesir G. 397/3
 münkesirü'l-bâl G. 230/1

- münkir G. 302/1, 441/3, Kt. 7/1
 münkirler Mh. 4. 1/b
 münkirsın G. 533/3
 mürâ'î G. 81/1, 120/3, 195/2, 408/4, 529/5
 mürâ'îler Mh. 7. 4/b
 mürâ'îye G. 64/3
 murde G. 126/5, 175/3, 206/3, 348/5, 516/1
 mürdelerden G. 499/4
 mürdeleri K. 1/8
 mürdesin G. 413/5
 mürdeye G. 114/3, 139/3, 222/2
 mürdeyüz Mh. 6. 4/d
 mürîdüm G. 66/5
 mürteb-sâz-ı bezm-i 'işretüm M. 22
 mürîdüm Mh. 3. 1/d
 mürşid-i kâmil G. 486/5
 mürşid-i kûyun G. 17/1
 mürûr-gerdiş-i gerdûn Mr. 1. 3/c
 müsâfirdür Mh. 5. 2/e, G. 312/1
 müsahhar G. 497/4, 534/3
 müsâ'id G. 542/5
 müsâvî G. 503/4
 müsellel G. 81/5, 393/4
 müselles-i şûrbünden G. 56/1
 müselmân G. 204/5, 221/2, 443/4, 530/2, 558/1
 müselmâna G. 347/3, 352/5
 müselmândur G. 178/2
 müselmânı G. 401/1, 546/5
 müselmânlar G. 1/3, 186/3
 müselmânlık G. 178/2, 253/1, 516/3
 müselmânsın G. 403/3
 müsta'cildüm G. 8/5
 müstakbel G. 287/1
 müstecâb G. 467/4
 müstedâm K. 2/49
 müstehakkuz G. 469/5
 müşâbih G. 171/2, 450/2
 müşâhadesi Mh. 4. 3/a
 müşerref Mh. 8. 1/b
 müşg-bûluk G. 161/1
 müşki G. 187/4
 müşk-i kıymet-dâre G. 65/3
 müşkil G. 254/1, 415/3
 müşkilât-ı 'ıskı G. 144/3
 müşkildür G. 149/2
 müşkili G. 267/1
 müşkil-i derd G. 82/1
 müşkillerün G. 267/1
 müşkini N. 6/3
 müştâk G. 250/1
 müştâkıyam G. 333/5
 müşterek G. 136/2, 286/3
 müşterî G. 310/4, 361/1, 363/1
 mütâla'anı G. 554/5
 müvesvis G. 213/3
 müyesser G. 31/1, 166/4, 242/2, 261/2, 556/1, M. 16
 müzeyyen G. 147/3, 202/2, 257/3, 414/4
 N
 nâ M. 28
 nâ-bahr K. 1/5
 nâ-bedîd G. 7/3, 381/3, 441/2, 450/3
 nâ-cinse G. 374/5
 nâ-çâr G. 72/3, 224/5
 nâ-çarları G. 181/4
 nâ-dân K. 3/79, T. 1. 3/b, G. 5/3, 102/4, 157/5, 276/5
 nâ-dâna G. 109/5
 nâ-dânlig G. 463/5
 nâ-dânligı G. 107/5
 nâdir G. 486/5
 nâdirdür Mh. 5. 1/c
 nâ-ehle G. 424/5
 nâgeh G. 334/2
 nâgehân G. 145/2
 nağme K. 3/13
 nağme-i bezm-i sabûh G. 70/1
 nağme-i çeng-i hama G. 207/4
 nağme-i şî'rûn G. 186/5
 nağmesin G. 288/5
 nâ-hak G. 90/4
 nâ-hak-ı zehr Tb. II/4
 nahcîrûn G. 262/1
 nahîf G. 82/1, 302/3, 402/5
 nahl-bend-i bâd G. 388/2
 nahle-i kâmetinün G. 356/2
 nahl-ı 'âlem-ârânun N. 2/2
 nahl-ı gazel G. 327/5
 nahl-ı kârbân-ı gam G. 231/3
 nahlun G. 194/3
 nâ-kâbilidüm G. 8/2
 nâka-i Leylâ G. 298/4, 511/4
 nâ-kâm G. 4/1
 nakd G. 181/4
 nakde Mh. 3. 3/c
 nakdi G. 502/5
 nakd-i cân G. 43/2, 125/2, 420/4
 nakd-i câna G. 386/4
 nakd-i cânı G. 63/2, 85/4, 290/3, 484/4
 nakd-i cânın G. 69/2
 nakd-i cânun G. 336/3
 nakd-i dil G. 377/4
 nakd-i dili G. 150/5, 504/4
 nakd-i eşkünden G. 371/2
 nakd-i 'ısk G. 88/2, 169/2
 nakd-i 'ıskı G. 385/2
 nakd-i ma'ârif K. 3/17
 nakd-i 'ömri G. 291/3
 nakd-i 'ömrün Tb. II/2, G. 162/3
 nakd-i 'ömrünün G. 387/1
 nakd-i vakti G. 75/3
 nakd-i vera'a K. 3/38
 nakd-i visâl-i yârden G. 168/2
 nakdidür G. 493/2
 nakdin Mh. 3. 4/b, G. 69/1, 143/1, 312/2, 539/5, 560/3
 nakdini G. 345/2
 nakkâş G. 553/1
 nakkâşı G. 447/1
 Nakkâş-ı Ezel G. 8/3, 372/5
 nakkâşıdır G. 559/2
 nakkâşına G. 494/1
 nakl G. 216/2

- naks K. 2/21
 nakş K. 3/33, G. 8/3, 52/2, 300/5, 372/5, 374/4, 391/3, 394/5, 447/1, 496/5, 553/1
 nakşa G. 90/5
 nakşı G. 116/5, 125/2, 294/5, 373/2, 549/4
 nakş-ı cāmına Mh. 4. 4/e
 nakş-ı cemālün G. 113/1
 nakş-ı dīvār G. 41/3, 181/2
 nakş-ı fenâ G. 447/4
 nakş-ı kerrem-nâ T. 1. 1/c
 nakş-ı mîm-i dehenünde G. 507/3
 nakş-ı mül G. 130/3
 nakş-ı na‘lçen G. 15/3
 nakş-ı rengîn G. 421/1
 nakşın G. 494/1
 nakşına G. 537/4
 nakşını G. 22/4, 559/2
 nal G. 73/1
 nâlân G. 201/5, 219/1, 271/2, 297/1, 443/3, 450/5
 nâle K. 3/69, Mh. 2. 1/c, 2. 3/d, 7. 2/b, 8. 4/d, G. 41/4, 126/4, 184/4, 275/3, 282/3, 358/2, 395/4, 406/4, 524/1
 nâleden G. 355/4
 nâle-i ‘âşıkdur G. 182/4
 nâle-i bûlbûl G. 207/4, 391/4
 nâle-i bûlbüllerile G. 180/4, 454/1
 nâle-i bûlbûlsüz G. 278/2
 nâle-i dilden G. 94/5
 nâle-i hazîn M. 23
 nâle-i lâzım G. 445/1
 nâle-i sâz Mh. 4. 4/b
 nâle-i sâzı G. 156/3
 nâle-i ser-tîz G. 187/1
 nâle-keş G. 157/4
 nâleler G. 42/2, 151/4, 171/4, 225/4, 226/4, 512/3
 nâlelerle Tb. I/6
 nâlem G. 78/5
 nâlemi G. 324/2
 nâleni T. 3. 4/a, G. 423/4
 nâle-sâz G. 34/4
 nâlesi G. 123/2, 297/5
 nâlesini G. 428/1
 nâleye G. 158/3
 nâl-i gülîstândan G. 358/2
 nâlişün T. 3. 2/e
 nâ-mahaller G. 516/4
 nâ-mahrem G. 336/4
 nâ-mahremdür G. 109/5
 namâza M. 13
 namâzı G. 159/4
 namâz-ı giryeye Tb. V/3
 namâzın G. 99/3
 namâzını G. 30/3
 nâmda G. 363/3
 nâme G. 522/1, 542/5, N. 6/2, M. 20, 32
 nâme-i ‘uşşâka G. 369/4
 nâme-i a‘mâl G. 148/3
 nâme-i a‘mâlûme G. 7/2
 nâme-i ecel G. 76/5
 nâme-i hatt-ı gubârun G. 115/2
 nâme-i şevk G. 347/2
 nâmem G. 363/3
 nâ-merd G. 82/3, 264/4
 nâ-merdedür G. 164/5
 nâ-merd-i dünyâdan G. 397/4
 nâ-merd-i pîr-zendür G. 129/3
 nâmesinden G. 203/5
 nâmı G. 122/1, 189/3
 nâm-ı lezîz G. 83/4
 nâm-ı mübârekün K. 2/39
 nâm-ı şerîfî K. 3/9
 nâm-ı şerîfîn G. 369/4
 nâmundan G. 380/2
 nâmumı Mh. 8. 3/a, G. 380/2
 nâmumuzdur G. 197/6
 nâmundan G. 489/1
 nâmunile K. 3/58
 nâ-muntazam G. 489/5
 nâ-murâd G. 26/1, 161/3, N. 8/3, M. 2
 nâmûs G. 255/4
 nâ-müselmân T. 1. 3/a
 nân G. 279/5, 393/2, 498/4
 nân-ı ceve K. 2/18
 nânına G. 493/4
 nâ-pâki G. 515/5
 nâr G. 112/1, 249/5, 387/2
 nara G. 56/4
 nara-i âh G. 498/1
 naralarum G. 215/1
 naramuzdan G. 211/3
 narasın G. 60/2
 nârdur G. 97/4
 narhı G. 420/4
 nâr-ı âhi G. 206/1
 nâr-ı âhum G. 15/3
 nâr-ı dûzah G. 415/3
 nâr-ı firkatüm T. 2. 1/b
 nâr-ı gam G. 41/5, 286/1
 nâr-ı gamdan G. 359/5, 546/5
 nâr-ı gamundan G. 43/1
 nâr-ı gamunla G. 344/2
 nâr-ı haddüne G. 185/4
 nâr-ı hasretde G. 420/2, 450/5
 nâr-ı hışmun G. 127/4
 nâr-ı hicrûnle Tb. IV/6
 nâr-ı ‘ışkile G. 128/4
 nâr-ı sakar G. 29/4
 nâr-ı şevkun G. 512/4
 nâr-ı zulm G. 12/3
 nârinun G. 185/3
 nâriyâne G. 427/4
 nâ-sâz G. 219/1
 nâ-sezâ G. 183/1
 nâsîh-ı nâ-dâni G. 70/5
 nasîb G. 147/5, 285/4, 351/3, 400/4, 404/2, 404/4, 516/4, 559/1
 nasîbüm G. 152/1
 nasîhat K. 3/12, G. 32/4, 73/4, 537/4
 nasîhatin G. 344/3
 nasûh G. 70/5
 nat‘-ı sipihrün G. 417/1
 nat-ı devrânda G. 128/1
 nâtika K. 3/26
 nâ-tüvân Mh. 2. 1/d, T. 3. 5/e

- nâ-tüvânıdır G. 165/3
 nâtûrun G. 276/4
 nâvek-i ta'ne G. 560/4
 nâvek-i yâr G. 407/3
 nâveklerinden G. 151/3
 nâz Mh. 1. 4/d, 8. 1/a, G. 91/3, 414/2
 nazar K. 1/9, 1/16, 1/19, 1/26, 3/43, Mh. 7. 4/d, 7. 4/e, T. 1. 1/c, 1. 2/d, G. 20/1, 129/5, 141/3, 169/7, 183/1, 183/2, 183/3, 183/4, 246/2, 255/1, 270/2, 275/5, 384/3, 424/3, 455/3, 471/2, 473/1, 485/3, 487/4, 491/2, 528/1, 544/2
 nazarda G. 121/5, 174/2, 379/2, 514/4, 551/3
 nazargâh-ı dil G. 117/5
 nazargâhum G. 92/5, 319/5
 nazargâhun G. 295/5
 nazargeh G. 479/1
 nazar-ı kâmet-i bâlâ K. 1/14
 nazarında K. 1/28
 nazarum G. 541/2
 nâzdan G. 417/1
 nâzenîn G. 480/1
 nâzenînümi G. 357/5
 nâzenînün G. 414/2
 nâzı G. 229/5
 nâzından G. 406/1
 nâzik Mh. 5. 2/c, G. 63/3, 100/3, 105/3, 129/4, 133/3, 216/2, 343/3, 409/4, 473/1, M. 15
 nâzikâne G. 378/1
 nâzik-beden G. 177/2, 252/2
 nâzikliğile G. 143/1
 nâzik-püserler G. 143/1
 nâzile G. 248/1
 nazîr K. 2/23, G. 513/5, 520/2
 nazîri G. 366/3
 nazm K. 3/7, 3/76, G. 86/5, 264/5
 nazmı G. 421/5
 nazm-ı Behiştî G. 134/5, 255/5
 nazm-ı Behiştî'nün G. 122/5
 nazm-ı garrâ G. 422/6
 nazm-ı hârını G. 54/5
 nazm-ı Türkîde G. 349/5
 nazmında G. 145/1
 nazmun G. 58/6, 366/5
 nazmuna G. 276/5
 nâz-perverlik M. 15
 ne K. 1/6, 3/4, 2/12, 2/33, 3/19, 3/41, 3/79, Tb. VI/3, Mr. 1. 4/b, Mh. 1. 2/d, 2. 2/e, 3. 1/a, 3. 1/b, 3. 1/b, 3. 1/c, 3. 1/c, 3. 1/d, 3. 1/d, 3. 1/e, 3. 1/e, 3. 2/e, 3. 2/e, 3. 3/d, 5. 3/a, 5. 3/a, 7. 1/b, 8. 4/e, T. 2. 5/c, G. 2/5, 18/2, 18/3, 19/4, 27/4, 28/4, 29/1, 32/1, 32/2, 36/1, 38/5, 39/5, 47/3, 51/3, 64/1, 73/2, 75/5, 79/4, 81/2, 83/4, 91/1, 91/4, 93/1, 94/4, 97/3, 98/2, 103/3, 104/4, 110/4, 111/5, 112/4, 113/5, 119/5, 122/5, 124/2, 124/5, 126/1, 127/1, 127/3, 131/5, 138/2, 140/5, 144/3, 144/4, 154/5, 155/2, 160/5, 161/2, 162/4, 163/1, 163/5, 176/5, 179/3, 184/2, 188/1, 189/5, 194/4, 196/4, 196/5, 197/6, 199/3, 202/3, 204/2, 215/3, 217/4, 221/1, 226/7, 237/3, 248/2, 249/2, 251/2, 251/4, 254/1, 254/2, 258/4, 259/1, 262/2, 263/2, 265/2, 268/2, 272/3, 272/5, 274/1, 276/5, 278/3, 282/4, 283/2, 287/1, 287/4, 289/3, 295/3, 296/2, 296/3, 304/2, 311/3, 318/5, 322/1, 325/1, 327/2, 334/1, 337/3, 337/4, 340/4, 341/5, 345/2, 345/4, 346/1, 346/5, 347/1, 349/5, 350/2, 366/5, 368/4, 370/1, 370/4, 371/3, 374/1, 376/4, 385/2, 387/5, 389/5, 391/3, 392/3, 395/2, 395/2, 400/2, 402/3, 407/5, 410/1, 410/4, 422/2, 423/2, 426/4, 433/1, 434/2, 444/2, 446/1, 455/3, 456/3, 458/2, 460/1, 460/2, 462/4, 462/5, 463/1, 474/5, 475/3, 477/4, 480/4, 482/3, 488/5, 489/3, 492/1, 492/3, 493/4, 497/3, 502/4, 508/3, 508/5, 515/3, 516/1, 517/5, 537/1, 538/3, 542/1, 544/2, 544/5, 548/3, 550/2, 552/1, 553/7, 557/3, N. 2/1, 2/2, 11/2, M. 7, 14, 19, Mü. 3, 16, 23
 nebâtı G. 134/4
 nebî G. 520/2
 necât G. 234/2
 Necm G. 216/4
 necmsin G. 495/3
 nedâmet G. 96/5
 neden G. 3/4, 340/5, 384/3
 nedendür G. 153/1, 153/2, 153/3, 153/4, 153/5, 153/6, 153/7
 nedür Mh. 4. 5/c, G. 261/5, 386/2, 397/5, 419/3, 463/2, 484/2, 486/3, 523/2, 530/3, Kt. 1/1, 1/3, 1/5, 1/7
 nef' 207/3
 nefâ'is G. 57/2
 nefâ'isi G. 534/5
 nefâ'isiyle G. 129/4
 nefes G. 31/3, 149/3, 313/2, 558/4, 560/2
 nefesde G. 219/1

- nefesdür G. 95/4
 nefese G. 457/2
 nefesi K. 3/57
 nefha-ı 'İsâ K. 1/8
 nefşânî G. 96/1
 nefse G. 496/4
 nefesine Mh. 4. 3/c
 nefşüm G. 70/2, 441/4
 nefşüni G. 262/5
 nefşünün G. 370/3
 nehâr G. 131/3
 nehârî G. 71/5
 nekbet K. 2/29
 nekbet-hâneye G. 126/3
 nekkâresüz G. 201/5
 neler G. 88/4, 169/5, M. 17
 nem Tb. V/2, G. 542/2
 nemâ G. 557/4
 nemden G. 103/3, 272/1
 nemed G. 251/2
 nemedi G. 546/1
 nemlendi G. 549/4
 nemüz G. 497/2
 nen G. 463/2
 nene G. 459/1
 nerdbân G. 513/4
 nerdbâmî G. 402/5
 nereye G. 79/5, 419/5, 538/4
 nergis Mh. 7. 3/d, G. 115/3, 188/3, 226/5, 239/4, 339/3, 465/3, 487/2, 497/3
 nergis-âsâ G. 368/3
 nergis-i bî-mârûna G. 445/3
 nergis-i mahmûrî G. 89/2
 nergis-i mahmûrına G. 352/1
 nergis-i şehîlâ G. 174/4
 nergisin G. 183/2
 nergisleyin G. 482/2
 nergisün Tb. III/3
 nerm G. 178/2, 283/3, 329/3, 489/1, 548/2
 nesîmî G. 82/4
 nesîm-i kâkûl-i yârî G. 470/3
 nesîm-i kûyun G. 365/2
 nesîmüm G. 179/4
 nesine G. 161/5
 neslünde G. 484/5
 nesne Mh. 8. 5/c, G. 85/1, 191/4, 349/2, 392/2, 483/3, 538/3
 nesnedür G. 296/3, 415/3
 nesnesi G. 535/5
 nesnesin G. 541/4
 neşâtî G. 421/3
 neş'e G. 131/2
 neşv G. 557/4
 neticesi G. 85/1
 nev G. 105/1
 nevâle G. 426/1
 nevâleyi G. 534/5
 nev-'arûs-ı lâle G. 449/1
 nevâsından Mh. 3. 1/a
 nevâyî G. 13/5
 nevâzişler G. 413/3
 nev-bahâr G. 6/4, 50/4, 477/1
 nev-bahâr-ı 'ömrüme G. 288/3
 nev-bahârınun G. 165/4
 nevbet G. 344/1, M. 18
 nev-cevân G. 220/2, 500/5
 nev-cevâna G. 418/1
 nev-cevândur G. 483/1
 nev-cevânlıkda G. 262/3
 nev-cevânüm G. 62/4, 271/2
 nev-cevânun G. 494/5
 nev-hat G. 84/1, 238/3
 nev-hatları G. 166/3
 nev-hayât G. 526/2
 nevidüm Mh. 3. 1/a
 nev'-i insâne G. 481/1
 nev-mîd Mh. 1. 5/d, G. 175/3
 nev-rûz G. 68/2, 247/3, N. 5/2
 nev-rûz-ı 'uşşâka G. 549/1
 nev-rûz-ı sultânî G. 551/1
 nevvâr-ı şevk G. 235/3
 ney Mh. 1. 2/d, 2. 3/d, 8. 4/d, G. 87/3, 184/4, 219/1, 395/4, 417/4, 544/4
 neydendür G. 182/4
 neydi G. 277/4
 neydiğin G. 360/1
 neydüğünü G. 275/4, 294/4
 neye Mh. 8. 4/e, T. 1. 5/e, G. 63/3, 162/3, 243/1, 286/5, 424/3
 neyiki G. 187/4, 561/4
 neyimiş K. 3/73
 neyki G. 189/1
 neyle G. 413/3
 ne'yledün G. 473/4, 533/4
 ne'yledünse G. 271/2
 ne'ylar Mh. 6. 1/c, G. 242/2, 310/2, 336/4, 392/3, 536/4
 ne'ylardi G. 408/3
 ne'ylarem G. 309/3, 413/2
 ne'ylerse G. 149/2
 ne'ylersen G. 377/3, 534/2
 ne'ylersin G. 501/3
 ne'ylesin G. 47/5, 389/3
 ne'ylesün G. 86/3
 ne'yileye G. 27/5
 ne'yileyem K. 3/5, G. 198/4, 267/2, 333/1, 428/2
 neyyîr-i a'zâm K. 3/56
 ney-zenün T. 3. 4/b
 nezâre G. 322/2
 nice K. 1/16, 3/35, 3/70, 3/82, Mh. 2. 2/b, 7. 1/d, 8. 1/d, T. 1. 2/c, G. 3/1, 12/1, 53/2, 57/4, 60/3, 61/5, 66/5, 67/4, 86/5, 96/2, 111/4, 122/1, 130/4, 154/4, 156/4, 159/4, 165/3, 188/5, 213/2, 215/5, 216/3, 229/3, 230/5, 252/2, 253/2, 258/2, 269/1, 280/3, 317/5, 320/3, 325/5, 340/2, 355/3, 358/2, 358/4, 367/5, 372/4, 376/2, 376/5, 385/4, 396/5, 399/5, 403/3, 406/1, 406/2, 406/3, 409/3, 413/4, 429/5, 432/1, 432/4, 441/4, 445/3, 458/1, 468/1, 472/2, 478/2, 482/1, 503/3, 503/4, 510/4, 510/5, 511/3,

- 514/4, 532/5, 537/2,
548/2, 552/7, M. 4, Mü.
22
niceler G. 101/4, 135/1
nicesinden G. 252/5
nic'olur Mr. 1. 6/c
nic'iderdi G. 38/4
niçe K. 2/16, Tb. II/7, T. 2.
1/c, 2. 3/d, 2. 5/b, 3. 5/b,
G. 19/4, 22/3, 43/4,
47/2, 57/5, 58/4, 59/3,
114/5, 176/3, 228/4,
235/1, 289/3, 293/3,
299/4, 335/1, 349/3,
352/4, 357/5, 413/5,
417/3, 420/2, 421/3,
474/3, 481/5, 486/2,
487/1, 487/5, 497/1,
505/4, 536/3, 546/4,
551/4, N. 7/2, 9/1
niçesin G. 57/4
niçesiz G. 183/3
niçün Tb. II/2, VI/3, Mh. 2.
4/e, 2. 5/d, 7. 3/d, G.
4/1, 18/1, 30/2, 158/5,
274/1, 277/4, 286/2,
293/1, 356/1, 362/4,
376/1, 377/2, 377/4,
425/3, 487/2, 488/4,
504/4, 505/1, 508/1,
547/4
nidâ G. 30/1
n'ider G. 141/3, 166/3
n'ideyin G. 49/2, 469/1
nifâk G. 23/4, 485/5
nifâkdur G. 85/5
nigâh G. 436/3, 479/2
nigâhum G. 350/5
nigâr G. 106/1
nigârâ G. 488/3
nigehdârun N. 1/1
nigehle G. 193/4
nigerân G. 268/3
nihâl G. 176/1, 214/5,
300/3, 544/5
nihâl-i 'ışkun G. 73/4
nihâli G. 156/4
nihâl-i ergavâna G. 23/2
nihâl-i ergavân G. 194/3
nihâl-i ergavânumdan G.
426/3
nihâl-i gül G. 226/1
nihâl-i kaddüni G. 466/1
nihâl-i lutf-ı yâr G. 145/3
nihâl-i tâzenün G. 539/2
nihâl-i tîri G. 214/5
nihâlini G. 285/4
nihâlüm G. 91/3, 217/1
nihân T. 3. 1/a, G. 28/1,
139/2, 229/4, 274/4,
322/5, 349/3, 351/2,
373/2, 409/2, 561/3, M.
15, Mü. 10
nihânuz G. 197/3
nihâyetsüz G. 438/3
nikâb-ı kâkülünden G. 539/4
nikâbun G. 450/1
nikâbundan G. 459/4
nik-baht G. 415/4
nik-nâm K. 2/39, G. 138/4
Nîl G. 57/1
nîl-gün G. 225/6, 226/6
ni'metinde G. 57/2
nîm-i bâr-ı kîn G. 314/4
nîm-i hurd-ı la'lün G. 60/4
nîm-geşte G. 503/1
nîm-mest G. 418/2
nini G. 554/3
nisâr K. 3/47, G. 88/4, 12/2,
151/2, 169/5, 330/1,
467/1, 475/3, 491/5
nisâr-ı sîm G. 388/3
nisâr-ı zer G. 98/4
nisârından G. 497/5
nisbet K. 1/16, G. 13/5,
160/1, 282/1, 283/1,
300/1, 403/2, 505/1, Kt.
7/2
nisbeti G. 479/8
nist G. 344/5
nişân G. 10/4, 49/4, 99/5,
373/4, 404/4, 425/4,
498/5
nişândur G. 222/6, 464/3
nişâne G. 104/1, 248/3,
378/2, 381/3
nişanesi G. 157/1
nişân-ı hâl-ı ruhsârün G.
147/4
nişân-ı na'ıçene G. 379/3
nişân-ı nâvek-i kîn G. 392/1
nişân-ı sîb-i sinânem G.
73/4
nişânında G. 262/1
nişânlardur G. 192/1
nişânun G. 495/4
niş-i 'ibreti K. 2/41
n'itdüm G. 420/3
nite G. 52/5, 77/2
nitekim K. 2/10, 2/14, 2/41,
2/45, 3/33, 3/42, G.
52/3, 139/4, 331/5,
371/1, 469/4
n'itsen G. 46/1
n'itsün Kt. 3/3
niyâm K. 2/14
niye G. 187/2, 301/1, 467/3,
504/3, Mü. 8
niyedür T. 3. 2/e, G. 527/1
niyyet G. 86/1
niyyetdûr Tb. V/3
niyyet-i cürmin Mh. 3. 3/a
niyyetleri G. 151/1
niyyetümüz G. 304/5
nizâr G. 523/4
nîze G. 458/1
nîzesi K. 3/49, G. 430/2
nîzeye G. 514/3
noksân K. 2/12, 3/38, 3/79,
G. 7/1
nokta K. 2/19, G. 380/1,
506/2
nokta-i hâl-i 'izârün G.
505/3
nokta-i surhile G. 507/3
nokta-i sürha G. 478/1
nokta-i vahdet G. 507/4
noktalar G. 62/1
n'ola K. 1/15, 2/11, 2/17,
3/59, Mh. 1. 3/e, 8. 1/b,
G. 1/1, 10/5, 15/5, 37/1,
45/3, 62/1, 77/4, 85/1,
89/4, 93/2, 100/5, 135/2,
146/4, 175/2, 193/2,
204/5, 211/2, 211/3,
214/1, 234/3, 239/4,

- 247/4, 273/5, 278/5,
290/2, 296/4, 302/3,
312/4, 325/3, 347/2,
347/4, 350/3, 365/4,
372/1, 386/4, 394/2,
425/4, 426/5, 428/1,
436/4, 440/3, 446/1,
454/4, 458/2, 472/4,
475/2, 478/4, 481/1,
506/2, 512/3, 528/5,
539/2, 549/4, 557/4,
560/2
n'olaydı G. 345/4
n'oldı G. 144/2, 333/4,
461/1, 535/5
n'oldun G. 490/1
n'olsa G. 259/1, 440/5
n'olur G. 398/1
nuhâs G. 212/1
nukli G. 156/5
nukûş G. 220/1
nukûşundan G. 398/2
nûn G. 452/1
nûn-ı ebrûnı G. 382/4
nûr K. 3/62, T. 2. 1/b, G.
273/4, 361/5, 446/2,
504/2
nûrânî G. 448/4
nûrdur K. 2/31, G. 112/1
nûrî K. 1/7, G. 33/5, 86/5,
103/3, 185/5, 206/1,
386/2, 409/1, 412/3,
495/3, 505/4
nûr-ı Ahmed G. 100/3
nûr-ı çihre-i yâre G. 295/3
nûr-ı dîde G. 240/2
nûr-ı İlâha G. 410/1
nûr-ı 'ışkîle Mh. 2. 2/a, 6.
4/b
nûr-ı 'izzet G. 33/3
nûr-ı Muhammed G. 91/2
nûr-ı sâhibi K. 2/43
nûr-ı siyâh G. 145/4
nûr-ı siyeh G. 485/4
nûridur M. 14
nûrını G. 478/2
nûrun G. 276/1, 387/2
nûrundan K. 2/40
nûrunı G. 72/3
nush-âbâd K. 3/9
nûş K. 1/20, G. 80/2, 80/4,
122/4, 153/2, 196/2,
198/4, 311/7, 317/3,
322/2, 369/1, 525/3,
534/1
nûş-ı mahabbetün K. 2/41
nutk-ı İlâh'ı K. 3/33
nutk-ı safâ-bahşa G. 340/1
nücûm K. 2/40, G. 42/6,
417/3
nüh G. 16/2, 113/3, 257/3,
508/4
nükte G. 106/5, 119/5, 380/1
nüktedür G. 75/4
nükterin K. 3/76
nüktesi K. 3/80
nüshasın G. 447/1
nüzhê G. 308/5
nüzûl G. 206/1
O
o K. 1/22, 1/31, Tb. II/4,
II/5, II/7, IV/3, VI/6,
Mh. 1. 4/d, G. 32/1,
32/4, 44/5, 83/4, 94/4,
146/5, 155/2, 173/4,
254/1, 311/3, 314/3,
355/2, 418/3, 453/2,
501/4, N. 2/2, Mü. 2
ocağı G. 171/1
ocağına G. 465/2
ocağında K. 1/21
ocağından G. 515/4
ocakdur G. 85/3
od G. 230/3, 510/4
oda G. 101/1, 109/3, 318/5
odı Mh. 8. 2/d, G. 187/2,
232/3, 422/3, 518/1,
560/1, 560/2, N. 2/1
odıdur G. 85/2
odına Mh. 7. 2/a, G. 202/1,
203/1, 249/5, 283/3
odunun G. 158/2
odlar G. 274/3
odlara G. 117/4, 290/1
od-nisâr G. 238/5
odur G. 52/1, 54/2
oğlan G. 94/5, 227/1
oğlana G. 441/1, 474/3
oğlandur G. 178/4, 446/4
oğlanı M. 33
oğlanıdur G. 123/1, 125/3
oğlanını G. 543/5
oğlanlar G. 1/1
oğlanlık G. 258/3
oğlansın G. 403/4
oğlanum G. 338/4
oğlanumdur G. 108/4
oğlun G. 9/3, 233/4
oğsa G. 301/2
oğul G. 434/2
oğlucuklarını G. 453/2
oh G. 83/4, 338/1
oh oh G. 128/3, 461/2
ohşamasun G. 409/4
ohşar G. 224/2, 317/1
ok Mh. 2. 2/e, G. 99/5,
115/1, 167/1, 365/2,
436/3, 543/1, 544/4
okı G. 106/2, 199/3, 248/3,
296/4, 459/2
okıdı G. 75/1
okıduğın G. 124/2
okıdur G. 104/1
okına G. 90/4, 263/5, 378/2,
387/2, 464/3
okını G. 246/1, 427/3
okısa G. 302/1
okıyalum G. 15/4
okıyan G. 120/4
okıyla G. 482/4
oklar G. 414/5
okların G. 115/1
oklarından G. 86/4
oklarını G. 338/2
oklarıunla G. 139/3
okumış G. 467/4
okun G. 29/5, 55/2, 141/5,
226/2, 497/1
okunla M. 35
okur G. 173/2, 379/2, 395/1,
430/4
okurken G. 38/3
okursın G. 250/5
ol K. 1/21, 1/30, 2/4, 2/9,
2/16, 2/18, 2/19, 2/27,
2/32, 2/38, 2/51, 3/6,

3/10, 3/13, 3/24, 3/31, 3/43, 3/54, 3/68, Tb. I/5, III/6, IV/1, IV/4, VI/1, VI/3, Mr. 1. 1/d, 1. 2/d, 1. 3/d, 1. 4/d, 1. 5/d, 1. 6/d, 1. 7/d, 2. 1/b, Mh. 2. 4/a, 7. 2/a, 8. 3/d, T. 1. 2/a, 1. 5/b, 2. 2/d, 2. 5/e, 2. 5/e, 3. 3/a, 3. 3/b, 3. 3/c, 3. 3/d, G. 1/3, 1/4, 3/1, 5/1, 6/2, 7/3, 8/5, 10/3, 12/2, 12/3, 15/1, 15/2, 15/3, 15/4, 15/5, 16/3, 16/5, 18/2, 19/2, 22/2, 24/1, 29/3, 30/2, 33/2, 33/3, 40/5, 45/5, 46/4, 47/5, 48/2, 48/3, 48/4, 52/1, 52/2, 53/2, 55/2, 55/5, 57/3, 61/1, 63/1, 64/4, 69/3, 71/5, 74/5, 79/3, 79/4, 82/5, 84/2, 87/2, 88/5, 90/5, 92/4, 94/5, 97/5, 98/5, 103/3, 104/5, 106/1, 106/3, 107/1, 108/1, 108/4, 108/5, 113/3, 113/5, 115/1, 117/2, 125/1, 126/4, 129/1, 133/3, 134/4, 135/4, 137/1, 138/5, 139/5, 142/4, 144/3, 152/4, 153/2, 159/3, 163/1, 163/4, 164/3, 164/4, 165/1, 165/2, 169/4, 169/7, 170/4, 174/2, 174/3, 174/4, 176/4, 178/1, 182/3, 185/5, 186/2, 186/3, 187/2, 189/2, 191/3, 193/4, 195/4, 196/1, 199/2, 201/2, 201/5, 202/3, 203/5, 204/2, 205/2, 205/3, 206/5, 208/4, 208/5, 213/1, 214/5, 218/5, 219/1, 219/5, 221/2, 224/1, 224/4, 225/5, 226/5, 227/5, 229/3, 231/4, 234/4, 234/5, 242/2,	248/2, 250/3, 250/5, 258/1, 258/5, 260/1, 261/2, 261/3, 262/5, 263/1, 263/2, 265/4, 266/1, 266/2, 266/4, 267/1, 269/4, 270/1, 270/2, 270/3, 272/2, 274/1, 282/2, 283/5, 284/3, 284/5, 286/4, 296/4, 299/4, 300/3, 303/3, 303/5, 304/1, 305/5, 306/3, 306/5, 308/4, 310/3, 321/2, 324/4, 330/2, 332/3, 332/4, 334/3, 337/5, 338/4, 339/2, 341/1, 342/4, 345/4, 347/5, 348/1, 349/4, 353/2, 355/1, 357/2, 360/4, 361/4, 365/2, 365/5, 366/2, 367/2, 367/3, 369/5, 372/1, 372/3, 377/4, 379/5, 380/5, 381/2, 383/5, 384/3, 387/3, 390/1, 390/3, 391/2, 394/5, 395/4, 397/1, 397/5, 399/1, 404/1, 406/1, 407/5, 411/1, 412/2, 413/4, 417/1, 418/3, 420/1, 421/4, 433/4, 434/5, 435/3, 437/3, 437/5, 439/5, 441/3, 443/4, 447/5, 450/3, 451/3, 451/4, 453/1, 454/2, 454/5, 455/2, 457/2, 459/4, 460/2, 460/5, 462/1, 469/5, 470/1, 470/5, 473/2, 473/5, 476/2, 476/3, 476/5, 478/2, 478/3, 480/3, 480/4, 482/1, 484/4, 488/5, 490/4, 492/1, 492/5, 493/4, 494/5, 495/3, 497/4, 498/3, 499/1, 499/5, 501/2, 506/2, 506/5, 507/5, 510/5, 515/1, 517/2, 517/4, 518/3, 520/3,	250/3, 250/5, 260/1, 262/5, 265/4, 266/4, 270/1, 272/2, 283/5, 286/4, 300/3, 304/1, 306/5, 321/2, 332/3, 337/5, 341/1, 347/5, 353/2, 360/4, 365/5, 367/3, 372/3, 380/5, 384/3, 390/3, 395/4, 399/1, 407/5, 413/4, 420/1, 434/5, 437/5, 443/4, 451/3, 454/2, 457/2, 460/5, 470/1, 473/5, 476/5, 480/3, 484/4, 492/1, 494/5, 498/3, 501/2, 507/5, 517/2, 520/3,	527/3, 529/2, 531/2, 531/4, 532/1, 533/1, 533/4, 536/4, 540/1, 544/5, 548/6, 554/4, 555/4, 556/1, 559/1, 559/5, Kt. 5/2, 6/1, N. 5/1, M. 9, 31, 35, Mü. 15, 26, 27 ola K. 2/12, 2/27, 2/47, 2/51, 3/7, 3/10, 3/11, 3/12, 3/18, 3/39, 3/40, 3/53, 3/54, 3/55, 3/72, 3/74, 3/77, 3/80, 3/82, 3/83, Tb. VI/4, Mh. 4. 3/d, 6. 3/b, Mr. 1. 4/c, 2. 1/a, G. 3/5, 4/1, 4/2, 4/3, 4/4, 4/5, 7/1, 7/2, 7/3, 7/4, 7/5, 11/1, 12/1, 12/2, 12/3, 12/4, 12/5, 17/1, 28/1, 28/2, 28/3, 28/4, 28/5, 30/5, 33/1, 34/1, 37/3, 50/1, 52/1, 73/5, 74/2, 85/3, 109/3, 113/5, 119/2, 121/5, 142/4, 154/1, 154/4, 188/5, 189/2, 204/3, 212/1, 222/7, 247/5, 248/4, 258/5, 261/2, 266/5, 280/4, 285/4, 286/4, 300/4, 304/4, 330/3, 330/5, 340/2, 341/1, 341/5, 349/4, 354/4, 357/2, 360/2, 365/1, 376/2, 377/4, 383/5, 385/3, 388/5, 390/1, 390/2, 407/5, 408/3, 434/5, 441/3, 479/4, 480/5, 496/5, 505/5, 528/1, 528/3, 528/4, 531/2, 533/5, 546/5, 557/2, 557/5, M. 14 olacağun G. 188/4 olacak G. 229/4 olalar Tb. VI/2 olal'dan G. 126/3, 256/3, 343/4, 460/4, 466/5, 541/3, 541/5
---	--	---	--

- olalı K. 3/41, 3/60, 3/63, 3/64, G. 45/2, 109/1, 113/4, 163/3, 194/2, 201/3, 227/5, 286/3, 413/4, 460/3, 496/1, 512/4, 517/1
 olalıdan G. 237/2
 olalum G. 318/3
 olam G. 46/2, 249/4, 335/1, 335/2, 335/3, 335/4, 335/5, 337/1, 337/2, 337/3, 337/4, 337/5, 364/1, 435/5, 511/1, 528/2, 550/4, 552/4
 olan K. 1/5, Tb. II/1, Mh. 4. 2/b, 4. 3/c, 7. 2/e, G. 29/4, 60/4, 61/4, 63/4, 82/3, 96/4, 112/4, 115/4, 185/1, 189/2, 197/4, 199/3, 215/2, 216/4, 219/1, 232/4, 234/2, 253/4, 257/3, 258/3, 287/1, 302/1, 317/4, 318/1, 332/2, 334/4, 365/4, 396/3, 410/2, 410/4, 421/2, 428/1, 428/2, 428/3, 428/4, 428/5, 431/1, 431/5, 439/4, 447/3, 479/5, 487/3, 493/2, 534/5, 546/3, 555/1, 555/3, 557/3
 olana Mr. 2. 2/c, 2. 2/d, G. 116/2, 129/3, 237/5
 olancasını G. 291/2
 olanı G. 14/3, 508/1
 olanlar G. 24/2, 57/3, 69/2, 163/1, 180/3, 296/3, 412/4, 466/3, 531/3, 534/5
 olanlara G. 138/4, 179/3
 olanları G. 186/5
 olanların G. 157/2
 olası K. 2/36, 3/33, G. 376/1, 376/2, 376/3, 376/4, 376/5
 olavuz G. 200/3, 304/5, 376/1
 olaydı G. 302/4
 olaydum G. 276/4
 olayın G. 272/3, 313/4, 321/3, 394/2, 406/3, 555/5
 oldı K. 1/5, 2/20, 2/21, 2/28, 2/30, 2/40, 2/9, 3/40, 3/45, 3/46, 3/78, Tb. III/5, Mh. 1. 1/c, 1. 3/d, 1. 4/a, 5. 4/a, 6. 5/c, G. 6/2, 13/5, 19/2, 23/1, 26/1, 29/1, 29/5, 34/2, 38/4, 41/3, 50/4, 53/5, 55/5, 56/1, 65/1, 68/1, 72/2, 75/1, 99/2, 121/2, 134/5, 151/1, 154/2, 162/3, 170/4, 196/1, 201/3, 202/2, 228/1, 235/2, 241/4, 242/1, 246/4, 247/3, 268/1, 286/1, 289/2, 289/3, 289/4, 289/5, 295/4, 309/2, 318/1, 323/2, 326/3, 330/1, 345/5, 349/1, 352/4, 356/3, 360/4, 362/5, 364/2, 373/7, 390/5, 392/1, 393/4, 396/2, 404/4, 426/1, 439/4, 441/2, 444/2, 450/1, 450/6, 461/2, 461/5, 481/2, 485/5, 491/5, 493/1, 503/1, 503/5, 508/5, 513/4, 517/1, 517/2, 518/5, 523/4, 528/5, 532/5, 535/4, 537/3, 542/4, 545/1, 549/1, 560/2, M. 20, 37, Mü. 10, 30
 olduğın G. 30/5, 151/3, 311/7, 317/3, 331/2, 354/5
 olduğu G. 140/3, 182/4, 277/2, 458/2, 461/3
 olduğün G. 155/4, 326/2
 olduğına K. 2/52, G. 208/4, 270/2
 olduğınca G. 25/1
 olduğundan G. 12/5, 333/4
 olduğını G. 406/2, 288/1
 olduğum G. 42/2, 138/1, 138/2, 138/3, 138/4, 138/5, 425/3, 425/5
 olduğuma G. 362/3
 olduğumı G. 273/5
 olduğumuz G. 52/4, 470/3
 olduğun G. 261/1, 261/2, 261/3, 261/4, 261/5
 olduğuna G. 489/2
 olduk G. 206/1, 245/1, 277/5, 395/1, 469/3
 oldukça Mr. 1. 5/c, G. 46/5, 374/3, 374/5
 oldular G. 57/3, 41/4, 181/1, 181/2, 181/3, 181/4, 181/5, 456/1
 oldum K. 3/1, Mh. 2. 2/b, 2. 4/e, G. 34/4, 45/2, 45/3, 136/2, 249/1, 334/3, 351/2, 360/3, 361/1, 361/2, 361/3, 361/4, 361/5, 363/1, 363/2, 363/3, 363/4, 363/5, 404/4, 420/3, 429/3, 453/4, 481/3, 484/1, 509/4, 515/1, Kt. 4/1, M. 2, Mü. 10
 oldumsa G. 3/4, 15/1, Kt. 7/2
 oldun G. 25/3, 81/5, 162/2, 228/3
 oldunsa G. 370/5, 416/1
 oldur K. 3/31, G. 63/4, 96/3, 133/4, 160/4, 409/3, 448/5
 olıben K. 2/44, 3/55
 olıcağuz K. 1/19
 olıcak G. 51/4, 53/2, 65/2, 130/4, 134/5, 154/5, 213/4, 455/1, 471/1, 481/4, 500/2, Mü. 13, 14
 olıcı G. 558/1, 558/2, 558/3, 558/4, 558/5
 olımaz G. 123/3, 185/2, 511/4
 olımazam G. 432/3
 olına G. 475/5
 olınan G. 250/3

- olınca K. 2/47, G. 69/1, 325/4
 olur K. 3/78
 olırdı G. 4/2, 19/4
 olısar G. 390/3
 olma T. 1. 2/b, G. 6/4, 9/1, 13/4, 21/1, 36/2, 37/1, 48/1, 72/4, 96/4, 106/3, 111/2, 112/5, 162/5, 163/2, 185/1, 194/4, 262/1, 270/5, 290/5, 453/1, 489/1, 495/3, 507/5, 521/3, 522/3, Kt. 2/1, M. 21
 olmadı G. 298/4
 olmadı G. 153/7, 191/1, 234/5, 373/7, 385/4, 542/5, Mü. 19
 olmaduğunu G. 67/1
 olmaduk G. 497/4
 olmadın G. 61/5
 olmaduğın N. 3/1
 olmaduk G. 165/4, 461/2
 olmadum G. 552/6, Kt. 7/1, 7/2
 olmadumise G. 138/2
 olmadun Tb. VI/3, Mh. 8. 4/a, G. 268/3
 olmağa G. 9/6, 26/4, 44/1, 93/4, 133/1, 192/2, 278/4, 295/3, 330/4, 331/2, 419/1, 443/1, 443/2, 443/3, 443/4, 443/5, 480/1, 540/4, 545/2, 552/5
 olmağı G. 443/3
 olmagıl G. 278/2
 olmagile G. 173/5
 olmagın G. 171/2
 olmagile T. 1. 4/c
 olmak K. 3/15, G. 13/2, 35/4, 46/4, 50/2, 80/1, 138/3, 165/2, 167/4, 234/1, 266/5, 287/1, 301/3, 328/1, 357/1, 418/1, 418/2, 418/3, 418/4, 418/5, 445/5, 516/3, Kt. 5/2, Mü. 26
 olmakda G. 67/5, 101/3
 olmakdanise G. 120/4
 olmamağ G. 477/3
 olmamak M. 16
 olmamış G. 234/3
 olman G. 402/3
 olmasa K. 2/24, 3/16, 3/49, Mr. 2. 1/c, 2. 1/d, Mh. 8. 2/a, G. 10/4, 18/5, 66/4, 87/3, 156/2, 185/5, 190/1, 191/4, 224/4, 238/1, 239/2, 263/3, 297/3, 312/5, 325/5, 339/5, 373/1, 408/3, 435/3, 497/2, 529/2, 536/2, 546/2
 olmasın G. 228/5
 olmasun G. 7/5, 25/2, 39/1, 48/4, 81/5, 168/3, 185/5, 242/3, 255/4, 306/2, 320/4, 335/4, 424/5, 482/2, N. 7/1, 7/2
 olmaya K. 2/37, 3/32, 3/76, Mr. 2. 1/b, G. 25/4, 33/5, 40/2, 43/3, 95/3, 178/5, 199/5, 247/1, 344/4, 395/4, 437/1, 437/2, 437/3, 437/4, 437/5, 450/2, 500/3, 550/3, 554/4
 olmayam G. 536/3
 olmayan G. 17/5, 179/5, 215/3, 342/3, 511/2
 olmayandan T. 1. 2/b
 olmayandandır G. 333/5
 olmayanlar G. 11/3
 olmayanun G. 203/4
 olmayı G. 112/2
 olmayıcak G. 262/4, Kt. 2/2
 olmayınca G. 56/3, 234/1, 329/4, 353/1
 olmaz K. 1/6, 2/17, 2/22, 2/24, Tb. VI/2, Mr. 1. 5/b, G. 7/3, 36/2, 42/1, 57/2, 62/2, 66/4, 71/5, 78/1, 136/2, 137/5, 175/4, 193/4, 195/3, 201/3, 202/1, 202/2, 202/3, 202/4, 202/5, 203/1, 203/2, 203/3, 203/4, 203/5, 222/2, 222/3, 228/5, 229/4, 234/5, 235/1, 240/5, 247/4, 250/2, 298/1, 303/1, 310/4, 330/1, 334/5, 353/1, 356/3, 356/4, 369/1, 392/5, 400/3, 433/3, 435/1, 444/4, 447/3, 456/4, 458/5, 472/5, 480/3, 481/4, 490/5, 506/2, 513/3, 513/5, 520/2, 539/1, 539/2, 539/3, 539/4, 539/5, 552/3, 559/1, 560/1, M. 16
 olmazam G. 34/1, 323/1, 323/2, 323/3, 323/4, 323/5
 olmazdı G. 183/5, 190/1, 470/4
 olmazise G. 395/2
 olmazken Tb. II/4
 olmazmış G. 80/4, 369/5
 olmazsa G. 439/2, Kt. 2/2
 olmazuz G. 210/5
 olmış Tb. II/5, III/1, Mh. 4. 5/a, G. 1/2, 27/4, 29/3, 38/2, 53/1, 64/4, 66/1, 118/2, 167/2, 169/6, 169/7, 197/7, 221/5, 222/5, 225/1, 225/2, 225/3, 225/4, 225/5, 225/6, 225/7, 226/1, 226/2, 226/3, 226/4, 226/5, 226/6, 226/7, 227/1, 227/2, 227/3, 227/4, 227/5, 228/2, 230/1, 230/2, 230/3, 230/4, 230/5, 238/5, 239/3, 255/5, 276/4, 288/5, 329/2, 348/1, 391/5, 397/2, 417/5, 450/3, 478/5, 492/4, 511/5, 519/3, 526/4, 529/5, 533/1, 545/5, 550/5, 551/3, Kt. 3/2, M. 14
 olmışam G. 66/2

- olmuşdu K. 2/15, Tb. III/1,
Mh. 4. 5/b, G. 250/1,
499/5
olmuşdum G. 53/3, 358/1
olmuşdur G. 11/4, 18/3,
41/2, 53/5, 69/4, 73/4,
100/4, 117/1, 117/2,
117/3, 117/4, 117/5,
253/1, 273/2, 414/4,
481/1, 499/3
olmuşuz G. 453/3
olmuşuzdi G. 303/3
olmuşuzdur G. 521/5
olmuşken G. 139/4
olmıyam G. 111/4
olsa K. 3/2, 3/15, 3/59, 3/62,
Mr. 3. 1/d, Mh. 5. 5/c,
T. 1. 5/e, G. 10/5, 22/1,
27/2, 31/1, 32/2, 38/5,
55/3, 65/2, 66/3, 71/3,
74/1, 76/1, 78/3, 82/1,
100/5, 142/4, 145/2,
183/1, 184/1, 187/5,
188/5, 219/5, 223/2,
235/3, 236/4, 237/1,
259/1, 269/5, 276/3,
278/5, 287/5, 301/1,
314/1, 315/3, 319/5,
332/1, 332/2, 339/1,
342/2, 351/1, 353/4,
355/2, 368/4, 388/3,
390/1, 390/4, 400/4,
427/4, 442/1,
443/1, 452/1, 452/2,
452/3, 452/4, 452/5,
455/1, 455/2, 455/3,
455/4, 455/5, 467/1,
477/1, 477/2, 477/3,
477/4, 477/5, 480/1,
480/2, 480/3, 480/4,
480/5, 482/1, 501/3,
501/4, 502/3, 511/4,
528/5, 555/2, N. 4/2
olsalar G. 445/2
olsam G. 24/3, 64/3, 81/2,
110/4, 304/2, 345/3,
374/5, 386/4, 480/4
olsan G. 397/3
olsun K. 1/20, 3/42, Tb.
VI/5, T. 3. 4/d, G. 2/3,
3/2, 3/3, 6/1, 6/2, 6/3,
6/4, 6/5, 37/1, 47/5,
80/4, 104/4, 154/1,
196/2, 235/1, 250/5,
265/2, 267/1, 277/1,
328/2, 339/4, 342/5,
348/4, 382/1, 382/2,
382/3, 382/4, 382/5,
393/1, 393/2, 393/3,
393/4, 393/5, 394/1,
394/2, 394/3, 394/4,
394/5, 404/5, 419/1,
419/2, 419/3, 419/4,
419/5, 475/1, 484/5,
485/2, 537/1
oluban G. 558/4
olunmaz G. 39/5
olun G. 260/1, 260/2, 260/3,
260/4, 260/5
oluna G. 453/1
olunalı G. 300/1
olunca Mr. 1. 1/d, 1. 2/d, 1.
3/d, 1. 4/d, 1. 5/d, 1. 6/d,
1. 7/d, G. 110/5, 119/1,
480/5
olunmaz G. 73/2, 225/7,
465/2, 525/3
olunmazsak Mh. 6. 5/d
olunsa G. 409/5
olunup G. 507/3
olunupdur G. 300/5
olunur Mh. 8. 5/c, G. 156/4,
409/2
olup K. 2/45, Tb. I/4, Mr. 1.
1/c, Mh. 2. 1/d, 3. 4/a, 4.
1/a, 7. 2/c, G. 17/1,
33/4, 44/1, 44/2, 44/3,
44/4, 44/5, 45/1, 45/2,
45/3, 45/4, 45/5, 46/1,
46/2, 46/3, 46/4, 46/5,
47/1, 47/2, 47/3, 47/4,
47/5, 94/4, 101/4, 131/4,
135/5, 168/1, 197/5,
206/3, 220/2, 227/4,
229/5, 233/1, 250/2,
250/5, 277/3, 293/5,
311/5, 325/1, 342/3,
342/5, 351/3, 352/4,
381/1, 383/1, 386/5,
402/5, 404/1, 404/2,
418/2, 418/4, 418/5,
421/2, 428/4, 438/1,
458/3, 461/1, 467/1,
469/2, 475/4, 481/5,
493/1, 502/3, 511/2,
512/3, 526/5, 541/2,
553/6, Mü. 3
olupdı G. 479/5
olupdur K. 2/50, 2/52, 3/44,
Mh. 2. 2/a, 6. 3/c, 8. 1/e,
G. 65/4, 115/2, 237/3,
306/2, 308/3, 325/3,
340/4, 374/2, 443/1,
460/4, 538/5, 561/6, M.
7, Mü. 9
olur K. 1/18, 2/16, 2/29, 3/5,
3/16, 3/22, 3/23, 3/61,
3/68, 3/76, 3/77, Tb.
III/7, Mr. 1. 4/a, 1. 4/b,
1. 4/c, 2. 1/a, 2. 1/b, 2.
1/c, 2. 1/d, 2. 2/c, 2. 2/d,
Mh. 2. 4/c, 3. 2/b, 5. 3/a,
8. 5/d, G. 9/4, 19/3,
25/5, 34/3, 37/1, 40/4,
53/4, 58/2, 60/2, 60/4,
63/4, 64/2, 67/2, 73/2,
78/3, 92/1, 92/2, 92/3,
92/4, 92/5, 93/1, 93/2,
93/3, 93/4, 93/5, 94/1,
94/2, 94/3, 94/4, 94/5,
103/1, 105/4, 111/5,
116/1, 116/2, 116/3,
116/4, 116/5, 117/3,
121/1, 128/1, 128/2,
128/3, 128/4, 128/5,
130/1, 130/2, 130/3,
130/4, 130/5, 134/1,
134/2, 134/3, 134/4,
134/5, 136/5, 137/1,
148/1, 148/2, 148/3,
148/4, 148/5, 156/4,
163/2, 175/3, 176/3,
184/1, 184/2, 184/3,
184/4, 184/5, 189/1,
189/2, 189/3, 189/4,
189/5, 195/6, 195/7,

- 196/3, 205/3, 213/2, 213/3, 215/2, 232/3, 232/4, 235/3, 240/3, 242/2, 250/4, 253/2, 262/3, 270/1, 270/2, 270/4, 300/3, 304/3, 311/3, 314/3, 329/3, 332/3, 332/4, 338/4, 341/3, 350/4, 355/2, 364/1, 366/4, 371/1, 380/1, 380/2, 380/3, 383/3, 392/4, 397/3, 409/5, 414/2, 421/1, 425/1, 427/5, 430/1, 433/3, 436/3, 447/5, 448/1, 453/2, 471/1, 473/3, 474/2, 479/2, 480/3, 489/1, 491/2, 513/1, 513/2, 513/3, 525/4, 538/3, 538/4, 547/2, 547/3, 548/1, 552/3, 553/2, 557/3, 561/1, M. 8
- oluram G. 323/3
- olurdu G. 13/3, 24/4, 39/4, 214/2, 400/4, 416/3, 432/2, 435/3, 458/4, 463/1, 467/1, 508/2
- olurdum G. 55/3, 77/1
- olurken G. 420/4
- olurmuş G. 201/1, 305/4
- olursa Mh. 2. 5/a, 7. 1/c, G. 14/3, 22/5, 31/3, 37/1, 38/5, 39/5, 55/1, 118/4, 124/2, 126/1, 175/2, 205/5, 238/2, 252/1, 268/5, 322/5, 373/5, 428/5, 502/1
- olursam G. 325/4
- olursın G. 548/2
- olursun M. 25
- olurum G. 148/4
- oluyor Mü. 17
- onara K. 2/30, G. 246/4
- onmazın T. 2. 1/c
- onmazların Kt. 4/2
- onsuz G. 209/5
- onulmaz Tb. II/6
- onulsun G. 112/5
- ortada G. 110/1, 290/3, 474/3
- ortaya G. 42/5, 276/2
- ot G. 14/5
- otur K. 3/28
- oturdu G. 447/2
- oturmayalım G. 33/4
- oturmuş Kt. 6/2
- otursa G. 464/1, 505/4
- oturur G. 1/2
- otururken Mh. 1. 5/d
- oynadı G. 464/2
- oynadur G. 430/2
- oynamak G. 484/2
- oynamakda N. 8/3
- oynar Mh. 5. 3/e, G. 145/5, 176/1, 176/2, 176/3, 176/4, 176/5, 301/1, 458/3, 501/5
- oynayavuz G. 556/1
- oyunda G. 189/2
- oyunu G. 556/1
- Ö**
- öğdügini G. 2/5
- öğredür Mh. 1. 4/e, G. 151/4, 300/2
- öğrendi G. 228/1, 517/5
- öğrenel'den G. 553/5
- öğrenmek G. 421/2
- öğrensin Mü. 3
- öğrenüp G. 555/5
- öğret G. 560/5
- öğretdi G. 281/5
- öğretdüğü G. 108/3
- öğretme G. 14/4
- öğretmesün G. 363/4
- öğülürse G. 374/2
- öğünsün G. 483/2
- öğmegi K. 3/81
- öğretdün G. 326/4
- öksürük G. 283/5
- öldi G. 535/3
- öldüğüm G. 28/3
- öldük Mü. 21
- öldükde G. 472/1
- öldüm G. 346/4
- öldür G. 32/5, 149/5, 233/1, 237/5, 350/5
- öldürdesin G. 413/1
- öldüre G. 512/5
- öldürmedin G. 9/1
- öldürmedün G. 271/4
- öldürmege G. 84/1, 376/1, 390/1
- öldürmesün G. 463/2
- öldürmezise G. 131/2
- öldürmezsin G. 377/1
- öldürse G. 544/2
- öldürsün G. 402/3
- öldürüben G. 239/3
- öldürüp G. 319/2
- öldürür G. 14/3, 47/1, M. 3
- öldürürlerse G. 472/5
- öldürürsen G. 242/4
- ölem G. 33/2, 137/4, 369/2
- ölmegi G. 400/2
- ölmek G. 154/1, 160/1, 449/5
- ölmekte G. 400/2
- ölmekdür G. 14/1
- ölmemek G. 369/1
- ölmene G. 323/1
- ölmez G. 403/1, 502/5, 538/3
- ölmezden K. 1/31
- ölmiş G. 413/5
- ölsem G. 440/1
- ölsün Mh. 8. 5/e
- ölüm K. 3/57, G. 160/1, 306/3, 472/5, 546/4
- ölümdür G. 195/7, 224/3, 254/4
- ölümlisiyem G. 91/2
- ölümlü G. 348/1, Kt. 4/1
- ölümüm G. 326/1
- ölünce G. 33/1, 249/4, 254/5, 312/1, 385/2
- ölüp G. 182/2, 390/2
- ölür G. 131/1, 131/2, 131/3, 131/4, 131/5
- ölürdi G. 69/5
- ölürem M. 24
- ölürse G. 32/5
- ölürsek G. 270/2, 441/5
- ölürsem G. 22/4, 179/4, 360/2, 425/2
- ömr G. 219/4, 449/5

- Ömer K. 3/52
 ömre G. 96/5
 ömren G. 206/4
 ömri K. 3/83, G. 302/4
 ömr-i câvidâna G. 23/5
 ömr-i hezâr-sâleden K. 2/32
 ömr-i nâzenîn M. 23
 ömr-i nâzenînün G. 170/4
 ömr-i nev' 188/5
 ömr-i Nûh G. 70/3
 ömr-i rakîbden G. 444/2
 ömr-i sermedden G. 147/5
 ömrinde G. 353/4
 ömrüm Mh. 3. 4/d, G. 165/2, 195/2, 235/5, 482/5
 ömrümce G. 8/5
 ömrümüz Mh. 6. 2/b
 ömrün Mr. 1. 5/c, Mh. 2. 4/c, G. 52/2, 72/4, 141/2, 218/4, 257/1
 ömründe G. 97/2, 486/3
 ömür G. 287/1
 ön G. 142/2, 229/4, 237/4, 545/4
 öninde G. 80/5, 220/4, 323/5
 önine G. 22/1, 540/4, M. 5
 önümde G. 252/3
 önünce G. 448/5, 476/3
 önünde K. 2/21, G. 103/3, 171/3, 319/2, 341/3, 371/1, 382/2, 407/4, 449/5, 491/1, 532/2
 önünden G. 373/7
 önüne G. 162/3
 öpdi G. 433/5
 öpdüğü G. 42/3
 öpdüğüçün G. 367/2
 öpe G. 177/1
 öpen G. 96/1, 403/1
 öperler G. 474/2
 öpmege G. 56/3, 110/1, 385/4
 öpmek G. 494/1
 öpüp G. 494/2
 örf G. 22/5, 206/5
 örnek G. 394/5
 örsem G. 128/4
 örter G. 467/2
 örtüsü G. 467/2
 öte K. 3/59, G. 102/5, 287/5
 öter K. 3/58, G. 454/1
 ötesin G. 14/1, 144/5, 246/4
 ötse G. 211/3
 öykesinden G. 222/5
 öykündi G. 553/3
 öyküne G. 169/6
 öykünibilmez G. 479/3
 öykünmeden G. 270/1
 öykünmege G. 42/6
 öykünmez K. 3/47
 öykünüp G. 339/3
 öykünür G. 379/3, 465/1, 491/3
 öyle G. 487/1
 öyünde G. 285/2
 öz G. 265/5
 özenme G. 531/2
 özge G. 25/4, 235/2, 272/5, 408/5, 414/1, 414/2, 458/5
 özi G. 512/2
 özin G. 542/4
 özler G. 33/1, 110/5, 312/1, 356/2, 452/3, 521/2, N. 4/1, Mü. 10
 özlere G. 12/1
 özleyen G. 50/2
 özr G. 27/5
 özre G. 250/2
 özün K. 1/4, 3/31
 özünü G. 152/4
- P**
 pâ-bendin Mh. 3. 5/a
 pâ-der-gil G. 131/4
 pâdişâh G. 69/2, 96/3, 126/1, 162/2, 292/4, 439/4
 pâdişâha G. 410/5
 pâdişâhı G. 453/5
 pâdişâh-ı 'âlem-i kalb G. 413/4
 pâdişâh-ı cihân G. 350/3
 pâdişâh-ı dehr G. 24/2
 pâdişâh-ı hüsne G. 418/4
 pâdişâh-ı kâmrânı G. 402/2
 pâdişâh-ı mülk-i fenâdur G. 215/5
 pâdişâh-ı mülk-i 'îşem G. 449/4
 pâdişâhiçün K. 3/6
 pâdişâhum G. 424/3, 485/3, 535/4
 pâdişâlaruz G. 209/1
 pâdişehden G. 120/2
 pâdişehler G. 234/3, 267/4
 pâdişehlerden G. 65/6
 pâdişehüm G. 230/2
 pâk K. 1/27, Mh. 4. 3/b, G. 2/4, 26/4, 152/4, 166/4, 337/2, 401/4, 431/5481/4, 515/5, 522/4, 540/1
 pâk-dâmân G. 451/4
 pâk-dil Mh. 5. 2/d
 pâkize G. 481/5
 palâsından G. 195/1
 pâ-mâl G. 63/5
 pâ-mâl-ı hûn-âlûd Tb. VI/2
 pâ-mâl-i segân G. 390/3
 pâre G. 149/4, 231/4, 316/5, 493/4, 498/4, 550/4, Kt. 4/1
 pâre pâre G. 322/4, 351/1, 448/3
 pârsâlaruz G. 209/3
 pârtâlî G. 146/4
 paşa G. 418/4
 paşadan Mh. 3. 1/e
 paşasıyuz G. 200/1
 pây G. 102/3
 pâyân K. 3/4
 pây-bûs G. 491/4
 pây-dâr G. 2/3
 pây-der-gil G. 102/3
 pâye-i vasl G. 246/3
 pâyelerdür G. 513/4
 pâyemi G. 307/3
 pâyesin G. 387/3
 pâyı G. 550/5
 pây-ı semendünden G. 416/4
 pâyinde K. 2/26
 pâyine Mh. 5. 2/b
 pây-mâl T. 1. 4/c

- pây-mâlem G. 224/4, 253/4, 385/4
 pâyum Mh. 8. 2/b
 pedere G. 469/5
 pehlevân G. 28/4, 430/2
 pehlevâna G. 381/2
 pehlevânısın G. 16/4
 pehlevânlardur G. 472/3
 pehlevânlık G. 13/2
 pehlevânun G. 280/4
 pehlû G. 329/3
 pejmürde G. 284/5
 pejmürde-hâl Mr. 1. 1/c
 pek Tb. II/3, G. 5/3, 394/1
 pelâs G. 212/4, 214/1
 pelâsa G. 527/4
 pelâs-ı fakrile G. 330/4
 pelâs-pûş G. 215/5
 penâhgâhum G. 153/5
 penbe-i zahm G. 246/4
 pençe Mh. 7. 5/d, G. 463/3
 pençe-i bâz G. 336/5
 pençe-i gam Mü. 5
 pençe-i şeh-bâzdan G. 417/2
 pend K. 3/10, G. 70/5, 79/1
 pendî Mh. 1. 4/b, T. 1. 5/c, G. 155/5, 267/2
 pend-i nâsih G. 205/5
 pendünden G. 416/3
 per G. 150/3, 552/5
 perâkende G. 292/5, 477/1
 perde G. 9/4, 176/3, 471/2
 perdedür G. 164/2
 perde-i ebri G. 290/2
 perde-i gafflet K. 1/2
 perde-i nisyân K. 3/26
 perdesin G. 383/4
 perdeye G. 109/5
 perestem G. 375/5
 perhîz G. 40/2, 130/4, 187/3,
 perî G. 48/4, 215/3, 261/5, 460/2, 476/3, 484/5, 534/3
 per-i 'Ankâ G. 362/2
 per-i murg G. 411/3
 perîler G. 481/1, 536/5
 perin Mü. 24
 perînün G. 200/1, 367/3
 perî-peyker G. 144/2
 perî-peykerüme G. 440/3
 perî-rû G. 9/5, 480/2
 perî-ruh G. 4/2, 221/3, 528/3
 perî-sîret G. 61/2
 perî-yüzle Kt. 6/1
 perîşân G. 41/1, 44/4, 75/2, 204/1, 216/3, 271/1, 299/4, 443/1, 558/4
 perîşân-dillere G. 499/2
 perîşân-hâl G. 304/3
 perîyi G. 345/4
 perr G. 203/3, 216/3
 perrân K. 3/15
 pertevini G. 380/3
 pervâ G. 134/5, 137/3, 147/1, 178/4, 240/2, 313/1, 438/1, 440/5, 460/1, 460/2, 464/5, 474/4, 479/7, 523/3, 545/2, 551/4
 pervâne T. 2. 3/e, Mü. 24, 30
 pervânenen G. 333/2
 pervânedür G. 153/4
 pervâneler G. 493/1, 525/2, pervâne-misâl G. 440/5
 pervânen G. 321/3, 552/5
 pervâneni G. 547/4
 pervânesinde G. 203/3
 pervânesine G. 131/3
 pervânesini G. 239/3
 pervâneveş G. 515/4
 pervâneye G. 476/3
 pervâneym G. 196/1
 pervâneyi G. 423/3
 pervâz-ı murg-ı vuslat G. 473/3
 perverde G. 484/5
 perverini G. 126/3
 perveriş Mh. 6. 1/e, G. 481/5, 551/3
 perverîşdür G. 175/5
 pes G. 474/5
 pest G. 50/2
 pestem G. 375/3
 peşîmân G. 204/1, 558/1
 peşmîne G. 354/2
 peşmîne-i erbâb-ı 'ışkun G. 199/1
 peyâm-ı lezîz G. 83/5
 pey-â-pey G. 393/1
 peydâ K. 1/21, 3/18, Tb. III/1, III/6, Mh. 2. 1/c, 6. 3/e, G. 10/4, 18/3, 29/1, 29/1, 29/2, 29/3, 29/4, 29/5, 32/2, 121/1, 130/3, 149/3, 153/4, 76/3, 20/4, 225/4, 226/4, 244/2, 362/1, 417/4, 456/2, 458/4, 487/3, 489/1, 559/2, 560/1
 peygamber G. 24/4, 556/1
 peygâm-ı mâtemde Tb. III/2
 peykân K. 3/51, G. 38/2, 90/4, 156/4, 216/4, 226/2, 393/1
 peykân-ı belâ G. 373/3
 peykân-ı hadengün G. 150/3
 peykân-ı hasret G. 307/5
 peykân-ı tîrûmdür G. 142/1
 peykânını G. 296/4, 543/1
 peykânlar G. 294/2
 peykânların G. 6/3, 232/4
 peykânun G. 340/5
 peykânun G. 127/2, 401/2
 peykânuna G. 340/5
 peyker G. 261/5
 peyker-i Leylâ G. 514/4
 peyk-i âhum T. 2. 2/a
 peymâna G. 484/3
 peymâne G. 42/1, 460/4, 484/3
 peymânedür G. 484/3
 peymâne-i 'ışka G. 537/4
 peymâneni G. 547/5
 peymânesidür Mh. 6. 1/d
 peymânesine G. 259/3
 peymânına G. 483/1
 pilavını G. 281/4
 pinhân Tb. II/2, Mh. 7. 2/e, G. 65/5, 123/4, 216/1, 261/5, 271/5, 354/2, 396/5, 448/1
 pinhândur G. 178/1
 pinhânlık G. 253/2
 pinhânsın G. 514/5

- pîr G. 108/4, 156/1, 248/1, 418/1
 pîrâhenün G. 242/3
 pîrâneler G. 146/5
 pîrâye G. 299/1
 pîre G. 284/3, 531/4
 pîrehen G. 311/6
 pîrehenden G. 431/3
 pîrehen-i cismi G. 340/1
 pîrehenüm Mh. 8. 2/a
 pîre-zen G. 264/4, 465/3
 pîre-zen-i çarh-ı düttânun K. 1/11
 pîri G. 125/3
 pîr-i dehrün Kt. 1/2
 pîr-i deyrden G. 195/3
 pîr-i felek Mü. 15
 pîr-i 'ışk G. 362/3
 pîr-i mey-fürûş G. 233/4
 pîr-i mey-fürûşa G. 387/1
 pîr-i mey-hâne G. 9/3
 pîr-i mey-hâneye G. 352/5
 pîr-i mugân Mh. 2. 4/e, G. 109/4, 153/6, 155/5, 156/1, 255/3, 317/2, 321/4, 332/5, 338/4, 403/4, 434/4, 453/4, 505/4, 516/1, 532/4
 pîr-i mugâna G. 23/4, 183/3, 346/4
 pîr-i mugândan G. 213/3
 pîr-i mugânun G. 64/2, 111/4
 pîr-i sad G. 62/4
 pîr-i sâlike G. 500/5
 pîristû-beççeler G. 137/2
 pîrlik G. 271/2, 481/2
 pîrûze Mü. 27
 pîrümüz G. 267/2
 pîrün G. 262/3
 pister G. 151/5
 pister-i nerm G. 461/4
 pister-i nermini G. 411/3
 pîşesinde G. 37/5
 pîş-tahta G. 136/5
 pîşürmegise G. 405/2
 piyâde G. 128/1
 piyâle G. 66/3, 351/5, 473/3
 piyâleyi G. 534/1
 puhte-i zühhd G. 138/3
 pula G. 306/2
 puladur G. 286/3
 pûtesinde G. 304/2
 pür K. 3/58, Mh. 6. 3/a, 6. 3/c, G. 17/3, 104/2, 151/2, 197/7, 204/2, 215/2, 362/2, 368/4, 481/2, 510/2, 519/3
 pür-Âb-ı Hızr'dur G. 350/4
 pür-âhen Tb. I/3
 pür-âteş G. 502/3
 pür-bâde G. 122/4, 190/1
 pür-cefâdur G. 397/4
 pür-demdür G. 173/5
 pür-derd G. 264/1
 pürdür G. 152/1
 pür-encüm G. 201/2
 pür-firâşun G. 411/3
 pür-güher G. 54/5, 366/5
 pür-hevâ G. 43/3
 pür-hîz G. 437/4
 pür-ıztırâb N. 7/2
 pür-revnâk G. 182/4
 pür-riyâ G. 319/4
 pür-sîm G. 168/2
 pür-şafak G. 537/1
 pür-şevk G. 364/1, 547/3
 pür-teşne G. 81/3
 pür-zahma G. 103/4
 püser G. 124/1
 püser-i gam G. 165/3
R
 Rab K. 2/31, 3/82, G. 308/4, 339/2, 445/3, 508/3, 537/2, 539/1, N. 7/1
 rabbümüze G. 198/5
 ra'd G. 72/1, 282/3, 409/2
 ra'd-ı âhum G. 60/2
 ra'dun G. 425/1
 rağbet K. 3/16, Mh. 8. 5/b, G. 49/5, 122/3, 451/4, 499/4, 519/2
 rağbetüm G. 319/3, 333/1, 448/2
 rağbetine M. 21
 râğıbundur G. 195/5
 rağmunda G. 502/4
 râh G. 435/1, 444/2, 533/4
 râha G. 89/4
 râhat K. 3/39, G. 55/3, M. 35
 râhat-ı dendân G. 126/2
 râhı G. 307/1, 538/4
 râh-ı 'adem Mh. 3. 3/d
 râh-ı 'ademden G. 383/3
 râh-ı 'adl Mh. 7. 5/a
 râh-ı dalâletde G. 146/4
 râh-ı dırâzın G. 165/3
 râh-ı felâket G. 96/4
 râh-ı gam G. 15/2
 râh-ı gamda G. 187/1, 267/1
 râh-ı gamunda G. 240/3
 râh-ı hasret G. 373/7
 râh-ı hayâlünde G. 69/4
 râh-ı 'ışk G. 472/3
 râh-ı 'ışka G. 14/1, 291/2, 500/5
 râh-ı kûyunda G. 331/3
 râh-ı mahabbetde G. 229/1
 râh-ı safâ G. 198/1
 râh-ı ümîde G. 295/1
 râhın G. 307/7
 râhında G. 6/1, 15/1
 râhından G. 255/1
 râhını G. 437/4
 râhınun G. 10/3, 181/4
 râhib G. 459/3
 rahm Mh. 2. 1/e, G. 19/1, 125/5, 157/1, 161/4, 213/4, 249/4, 440/1, 443/4, 453/5, 482/4, 530/2
 rahmet G. 215/4, 551/3
 rahmetlü G. 434/5
 rahmı G. 25/2
 rahmile G. 513/1
 râh-revler G. 431/1
 rahşân K. 3/56, Tb. II/5
 raht-ı gamı G. 481/3
 rahtın G. 423/5
 râhum G. 92/1, 319/1, 350/1
 râhun G. 295/2
 râhuna K. 3/62
 râhumı G. 553/6
 râî K. 3/53

- raiyyet K. 3/53
rakamın G. 76/4
râki‘ 81/4
rakîb G. 39/4, 62/2, 73/2, 103/2, 144/5, 145/2, 186/3, 195/7, 221/2, 224/4, 257/5, 264/3, 317/4, 342/5, 367/5, 378/4, 402/4, 409/4, 428/3, 434/3, 483/5, 530/4,
rakîbâ G. 20/4, 470/2, 543/2
rakîbe G. 82/4, 102/4, 106/3, 167/1, 401/4, 405/3, 510/5, 550/1
rakîbi G. 28/2, 246/1, 266/2, 319/2, 530/2
rakîb-i bed-güher G. 483/3
rakîb-i bed-likâ G. 382/1
rakîb-ı dîv G. 460/2
rakîb-i dîvi G. 61/2
rakîb-i gâvı N. 11/1
rakîb-i seg G. 385/3
rakîbiçün G. 272/3
rakîbile G. 270/5
rakîbin G. 470/1
rakîbün Mh. 2. 2/d, G. 43/3, 69/2, 149/2, 207/2, 310/2, 311/3, 328/4, 332/1, 341/2, 349/2, 443/4, 463/2, 483/5, 521/4, 527/1, 536/4
rakkâs G. 232/3
raks G. 45/3, 76/2, 325/4, 335/4, N. 10/1
raksa G. 251/1
raksını G. 98/3
râm K. 2/6, G. 528/5, 561/2
Ramazân K. 3/59
Ramazân’dan G. 357/5
ra’nâ G. 352/1, 387/5, 509/2
ra’nâlıkda Mr. 1. 6/a
ra’nâsın G. 366/3
râst G. 86/3, 191/3, 342/1, 405/3, 427/3
râsti G. 200/2
Rasûle Tb. V/4
ravzada Mh. 8. 5/b, G. 286/5, 417/2
ravza-i ‘âşık G. 115/3
ravza-i cennet-misâlem G. 385/5
ravza-i Firdevs’i G. 512/3
ravza-i hüsnüm Mr. 1. 3/a
ravza-i ‘ömrine G. 46/4
ravza-i Rıdvân K. 3/40
ravzalarda Mh. 1. 1/d
râyetini G. 220/4
râyetlerini K. 3/60
râygân G. 110/3, 194/4, 238/2, 420/4
râyı G. 278/1
rây-ı ebrûna G. 304/4
râyiha-i bâde-i elest G. 56/5
râyuna G. 553/5
râzı Mh. 8. 4/a, G. 35/4, 229/4, 470/5, 529/2
râz-ı dü ‘âlem G. 6/5
râz-ı hüsnün G. 65/5
râz-ı nihânımı M. 34
râzıdur G. 172/5
râzından G. 406/3
râzını G. 322/5
râzunı G. 424/5
rebâb G. 41/4, 42/2
rebâbı Mh. 4. 4/a
rebâbun Mh. 2. 3/d
red Mh. 1. 4/c, G. 303/1
ref‘ K. 3/32, G. 237/1, 290/2, 334/2
ref‘-i gam G. 250/2
refîka G. 281/1
reftâr Mh. 1. 4/e, 5. 2/a
reftârı G. 504/1, 539/2, 557/4
reftâr-ı ‘ömr G. 237/3
regi G. 390/1
regleri G. 536/3
reh-berem G. 327/4
reh-ber-i hiyâm K. 2/31
reh-berümün G. 273/3
reh-güzâr G. 205/1
reh-i ‘ışkunda G. 513/3
reh-i kuyunda G. 500/2
reh-i visâl G. 85/4
reh-i visâlünü G. 444/2
rehn G. 211/1
rehne G. 164/1
reh-nümâ G. 21/4
reh-nümâlar G. 431/1
reh-nümâ-yı kûy-ı vuslat G. 92/4
reh-nümün G. 364/2
reh-rev-i ezmân K. 3/82
reh-zen G. 167/4
reh-zeni G. 255/1
re’îsi G. 425/5
re’îs-i akla G. 13/4
remâd G. 31/2
remîde G. 479/2, 502/1
remmâl G. 304/5
renc G. 310/2, 482/5
reng K. 3/14, G. 174/1, 399/4
reng-âmîz G. 460/4
rengi G. 98/2
rengi G. 225/2
reng-i bâdeyle G. 559/2
reng-i eşkümle G. 45/3
reng-i ruhunla G. 292/1
reng-i rüyunla G. 194/3
rengin G. 295/4
rengîn G. 451/3, 547/5
rengini G. 518/1
rengler G. 74/4
resâs G. 232/2
resen G. 435/3
resen-i cezbe K. 1/25
resîd G. 77/5
resm G. 22/4
resme G. 470/5
resm-i pâ-yi esb-i yâr G. 279/5
resmini Tb. III/4
resmin G. 8/3
re’sün Tb. II/7
reşk T. 3. 4/b, G. 81/5, 138/4, 445/2, 466/5, 518/1, 531/2
reşkden G. 142/5
reşki G. 523/4
reşk-i gubâr-ı bezmgâhundur G. 489/3
reşk-i hayretiden G. 429/3
reşk-i rüyundan Mü. 30
reşk-i şafak G. 426/3
reşkile G. 264/1

- revâ K. 2/49, Tb. II/1, VI/1,
G. 1/3, 222/7, 266/5,
340/2, 357/2, 401/4,
540/2
revâc G. 65/3, 69/1, 213/4
revâdur G. 79/4, 376/4
revân K. 3/24, 3/71, Tb.
VI/4, T. 2. 3/d, G. 46/5,
74/2, 77/1, 78/3, 107/4,
145/3, 156/4, 161/5,
170/4, 222/1, 256/2,
301/1, 368/2, 388/3,
390/1, 390/2, 397/3,
428/5, 484/4, Kt. 3/2
Revân'a Kt. 3/2
Revân'ı Kt. 3/2
revgânsuz G. 196/4
revnak G. 247/4
revnakı G. 519/2
revzenin G. 534/4
reydendür G. 182/1
re'ye K. 3/1
reyhânı G. 508/5
re'yünle G. 18/2
rezmin Mh. 3. 3/b
rezzâk G. 83/2
rıdvâna G. 526/1
rîhlet K. 3/61, G. 31/1,
273/4, 373/7, 518/3
rîhlet-dârum G. 383/3
rîhlet-i kûy-ı 'ademdür G.
355/4
rîhletüm G. 120/5
rıtl-ı girânum G. 217/5
rızâ G. 229/5
rızâ-yı Hâlıkı Mh. 6. 5/a
ri'âyet G. 343/3, 387/5
ri'âyetdür Tb. V/4
ri'âyetini G. 129/3
ribâ-hâr G. 107/5
ridâ' 30/4
rif'at K. 2/20, Mh. 5. 3/b, G.
247/2, 307/3, 366/2, M.
26
rif'at-i dünyâ G. 374/2
rif'atin G. 59/2, 206/2
rif'atine G. 531/2
rimâh-ı gam G. 514/3
rind G. 557/3
rindân G. 119/4
rindânece Mh. 5. 5/d
rinde G. 50/4
rindem G. 515/1
rind-i dürd-âşâma G. 195/3
rind-i harâbı G. 510/3
rind-i meste G. 519/1
rind-i mey-âşâmem G.
380/5
rismândan G. 236/4
rîşin G. 35/3, 118/3
rişte-i 'ömrine G. 228/2
rişte-i cân G. 316/4, 390/1
rişte-i cânı G. 128/4, 250/4
rişte-i cânum G. 69/3, 227/4
rişte-i hayretle G. 171/3
rişte-i nazma G. 293/5
rişte-i yek-tâdur G. 109/3
riştesin G. 310/3
rivâyet G. 177/4
rivâyetde G. 478/3
rivâyetdür G. 114/1
riyâ G. 20/2, 146/4, 268/2,
407/1, 432/4, 517/4
riyâ-fürûşundan G. 398/6
riyâh G. 71/3
riyânun G. 152/5
riyâyı G. 256/1
riyâzet G. 52/1, 118/4
riyâzetiyle K. 2/15
riyâz-ı dilde G. 285/4
riyâz-ı himmetümle G.
481/2
rû T. 2. 2/c
rûbâh Mh. 2. 5/a
rubâyilesin G. 410/5
rû-be-rû G. 48/3, 67/4
rub'-ı meskûnı G. 542/1
rûh G. 70/2
rûha G. 260/4
rûhâni G. 448/4
rûhı G. 410/3
rûh-bahş G. 263/3
ruh-ı Leylâ'yı G. 383/4
rûh-ı Muhammed G. 561/2
rûh-ı musavver G. 100/3
rûh-ı pâk-ı Hâfız-ı Şîrâz G.
24/5
rûh-ı pâkine K. 2/47
rûh-ı revân G. 60/4, 110/2,
222/2, M. 28
rûh-ı revânnum G. 58/2,
548/4
ruh-ı sâde G. 318/5
rûh-ı Selmân G. 61/5
ruh-ı yâri Mh. 2. 3/a, G.
505/2
ruh-ı zerd G. 527/5
ruh-ı zîbâ K. 1/13
rûhına G. 284/5
ruhlar G. 516/5
ruhları G. 65/4, 320/2,
401/5, 457/5
ruhlarum Mr. 1. 4/a
ruhlarun G. 417/1, 519/2,
539/4, 547/4
ruhlaruna G. 133/4
ruhlarında G. 543/5
ruhlarunla G. 448/4
ruhsâr G. 480/2
ruhsâra G. 90/5
ruhsâreler G. 137/1
ruhsârı G. 145/5
ruhsâr-ı âteşînüne G. 116/3
ruhsâr-ı rengin G. 265/4
ruhsâr-ı yâre G. 76/3
ruhsârile G. 460/2
ruhsârına G. 174/1
ruhsârın G. 81/4, 95/2,
96/1, 292/3, 367/2
ruhum G. 165/4, 179/4
ruhun G. 11/4, 65/4, 188/1,
438/1, 541/1, 545/2
ruhunda Mû. 20
ruhundan G. 116/2
ruhunla G. 32/2
rumh G. 205/5
rumhına G. 348/2
Rûhu'l-Kudüs'den G. 508/2
rûhum G. 188/5
ruk'a N. 6/1
Rûm G. 456/5, 458/2, 538/5,
542/1, 543/5, 549/1,
561/2
Rûm'a G. 105/1, 187/4
Rûm'da G. 85/5
Rûm'dan G. 117/3

rûmun G. 277/5
 rûşen K. 1/16, Mh. 2. 2/a, G. 116/2, 137/1, 140/4, 261/4, 320/1, 325/1, 458/2, 503/3, 561/1
 Rûşen Çelebi G. 561/1
 rûşendür G. 385/1
 ru'yâ-yı rûh-bahşuna K. 2/33
 rûy-ı Behiştî'yi G. 294/5
 rûy-ı cânândan G. 36/4
 rûy-ı halâs G. 232/4, 524/4
 rûy-ı ikbâli G. 272/5
 rûy-ı iltiyâm K. 2/48
 rûy-ı lâle G. 509/1
 rûy-ı maksûdî G. 560/3
 rûy-ı şarha M. 14
 rûy-ı yâr G. 319/5
 rûy-ı yârî G. 239/1, 257/4
 rûy-ı Yûsuf'ı G. 430/1
 rûy-ı zemîne G. 510/4
 rûyımı G. 179/2
 rûyumdan G. 399/4
 rûyun G. 77/4, 478/2
 rûyuna K. 1/5
 rûz Mh. 1. 5/b, G. 422/4
 rûze G. 208/4, 357/2
 rûze-i fakr Mh. 3. 4/d
 rûze-i firâkı G. 311/4
 rûze-i gamda G. 256/5
 rûzgâr G. 216/3, 220/3, 425/5, Mü. 25
 rûzgârda G. 490/3
 rûzgâr-ı fursatım G. 120/1
 rûzgârıdır G. 13/4
 rûz-ı bahâr G. 259/5
 rûz-ı ecel G. 165/1
 rûz-ı ezel Mh. 4. 1/a, 6. 2/a
 rûz-ı ezelde G. 90/1
 rûz-ı hicrân G. 130/1
 rûz-ı 'îd G. 80/1, 357/2
 rûz-ı kıyâmet Mh. 3. 4/e
 rûz-ı likâya K. 1/31
 rûz-ı mahşer G. 7/2
 rûz-ı mahşerde T. 2. 5/d, G. 162/3
 rûz-merre G. 148/1
 rûz-ı müjdedür Mü. 4

rûz-ı visâl G. 188/5
 rûz-ı visâlünde G. 412/2
 rûz-ı visâlünden G. 202/3
 rûz-ı vuslatda G. 549/3
 rûsvâ K. 1/28, G. 362/3
 rû'yâda N. 8/2

S

sa'âdet Mh. 1. 5/e, G. 199/1, 252/1, 366/1, 433/3, 438/2
 sa'âdetden G. 26/5
 sa'âdetdür Tb. V/6, G. 22/5
 sa'âdet-hânede G. 415/4
 sa'âdet-hâneni G. 547/2
 sa'âdetile G. 462/3
 sâ'at G. 49/1
 sâ'ati K. 3/83
 sabâ K. 3/20, 3/48, Mh. 7. 3/e, 8. 4/a, G. 2/1, 2/2, 2/3, 2/4, 2/5, 3/1, 13/1, 17/1, 88/5, 107/1, 141/4, 147/5, 169/4, 176/2, 260/4, 303/2, 304/3, 315/4, 366/4, 389/1, 399/2, 424/4, 425/3, 442/2, 470/3, 487/2, 522/3, Kt. 4/1
 sabâdur G. 60/1, 61/1
 sabâh G. 71/5
 sabâha T. 2. 2/c, G. 55/3, 239/4
 sabâhunda G. 489/1
 sabâ-i midhat G. 200/2
 sabâveş G. 515/2
 sabâyâ G. 179/4
 sabâ-yı 'ömr G. 57/5
 sabâ-yı lutfun G. 322/4
 sabâyile G. 490/3
 sâbit Tb. IV/6
 sâbitdür K. 2/7
 sabr T. 3. 5/b, G. 201/4, 202/4, 219/4, 271/3, 277/1, 332/4, 369/2, 497/4, 542/1, 552/3
 sabra G. 175/2
 sabr-ı Hak G. 246/4
 sabrile G. 148/5
 sabritmez G. 195/7

sabrumı G. 293/1
 sabûhı G. 537/1
 sabûn G. 367/1
 sâcid G. 81/4
 saç G. 69/1
 saçâ K. 3/71
 saçı Mh. 5. 4/a, G. 225/7, 293/2, 547/1
 saçın G. 535/1
 saçına G. 161/1
 saçını G. 259/5
 saçlu G. 64/4
 saçun G. 117/1, 170/3, 304/3
 saçuna G. 454/5
 sad Tb. V/4, V/7, G. 189/5
 sadâ G. 14/5, 30/1, 41/2, 215/2, 524/5
 sadâdan G. 318/4
 sadâkatile G. 462/5
 sadâlar G. 425/1
 sadâsı G. 189/1, 549/1
 sadâsın G. 517/4
 sadâsını G. 273/2
 sadâ-yı bülbül Mh. 1. 2/d
 sadâ-yı çengden G. 413/3
 sadâ-yı ra'd G. 151/4
 sadâ-yı sâz G. 322/5
 sadayile G. 465/2
 sad-bâr G. 53/3
 sâde G. 90/5, 124/1, 148/3, 549/4
 sâde-'ârızlar G. 551/5
 sâdece G. 265/2
 sadef K. 3/76
 sadefden Kt. 5/1
 sadef-i bahr-ı rahmetün K. 2/11
 sâde-rû G. 414/1
 sâde-rûlar G. 194/5, 495/1
 sâdik G. 532/4
 sâdikların G. 296/5
 sâdır G. 410/2
 sadme G. 405/1
 sad-pâre G. 223/1
 sadra G. 73/2, 178/3, 222/3, 404/1, 464/1
 sadrda G. 223/4

- sadr-ı meclisde G. 505/4, 549/5
sadr-ı defter-i 'izzetde K. 2/39
sadrına G. 307/5
sadrında G. 205/3
sâf G. 22/3, 198/2, 429/5, 515/5
sâf sâf G. 244/1, 244/2, 244/3, 244/4, 244/5
safâ T. 3. 4/a, G. 25/4, 81/3, 307/6, 471/1, 515/5, 545/4, 555/1, M. 27
safâda G. 163/4, 337/2, 496/1
safâdan G. 318/1, 334/2, 511/3
safâdur G. 154/5
safâlar G. 102/2, 431/4
safâliyuz G. 210/1
safâmız G. 365/3
safâmızdur Mh. 6. 1/b
safâsın Mh. 7. 5/b
safâya G. 345/1
safâyı G. 412/3
safâ-yı cevher-i 'ışk G. 232/1
safâ-yı vasla Mü. 19
safha-i cân G. 374/4
safha-i dilde G. 455/4
safha-i la'lündeki G. 44/4
safha-i mercân-ı la'lüne G. 233/3
safha-i rûy-i nigârün G. 258/2
safha-ı sînemde G. 70/4
safhası G. 250/5
safhasında G. 527/2
sâfi Mh. 5. 2/c, G. 8/1, 166/3, 433/1, 548/1, 555/1, Mü. 2
sâfi G. 555/1
sâfi-derûn G. 452/2, 531/3
safır G. 156/3
sağ G. 46/2, 47/5, 130/5, 289/1, 453/3, 483/5
sâgar G. 51/1, 543/3, M. 36
sâgarı G. 17/3
sâgar-ı bî-bâde G. 397/2
sâgar-ı mînâ G. 511/1
sâgar-ı pür-bâdenün G. 75/5
sâgar-ı pür-meyi G. 546/2
sâgarlarıdur G. 146/3
sâgarun G. 142/2
sağı G. 241/2
sağına G. 475/4
sağlar G. 389/5
sağlığı G. 49/2
sağlu sollu G. 1/1, 445/1
sağuz G. 193/3
sahâbenün K. 2/46
sahanlar G. 68/2
sahbâ G. 511/2
sahbân G. 479/8
sahî G. 78/7
sahîhü'l-bâl G. 199/3
sâhillerün G. 267/3
sahn-ı çemen G. 461/1
sahn-ı çemende G. 176/1, 449/3
sahn-ı çemeni Mh. 8. 1/b
sahn-ı felekde G. 146/3, 534/3
sahn-ı gülşende G. 266/2, 286/3
sahn-ı sıhhatde G. 46/5
sahnına G. 68/3
sahnında G. 23/3, 368/3
sahnını G. 204/2
sahnının G. 537/1
sahrâ G. 372/4
sahrâda G. 151/1, 501/1, 534/1, 547/1
sahrâlar Tb. VI/5
sahrâsına G. 315/2
sahrâsını G. 330/1
sahrâya G. 299/4
sahrâ-yı cünûn G. 8/4, 274/2
sahrâ-yı Çin'i G. 428/2
sahrâ-yı ebedde K. 1/24
sahrâ-yı selâmetden G. 26/2
sa'id Mh. 1. 5/b, G. 80/2
sâ'ika G. 473/4
sâ'il-i eşkûn G. 313/5
sakalı G. 531/4
sakallu G. 432/1
sakf-ı âsmân G. 222/1
sakf-ı eflâki G. 515/3
sakf-ı sipihre G. 509/3
sakın K. 3/36, Mh. 3. 5/a, G. 93/2, 94/4, 163/2, 166/5, 174/5, 176/4, 253/4, 268/4, 370/3, 439/1, 484/6, 485/4, 489/1, 493/1, 506/1, 547/2, 552/3, 552/7, M. 25
sakınmayayın G. 441/4
sakınmaz G. 401/2
sakınmış G. 216/1
sâkiyâ Mh. 1. 1/e, G. 17/3, 36/2, 101/2, 110/3, 111/4, 119/3, 130/2, 217/1, 218/5, 303/3, 451/5, 464/1, 506/4, Mü. 10
sâkiye G. 294/3, 453/3
sâkî Mh. 2. 4/e, 4. 2/e, G. 15/1, 24/1, 66/4, 70/1, 97/1, 117/2, 138/2, 154/5, 159/3, 194/3, 235/3, 251/1, 299/3, 337/1, 353/3, 361/4, 387/4, 395/1, 399/3, 466/4, 534/1, 537/1, 559/1, 559/2, 559/3, 559/4, 559/5, M. 22
sâkîdür N. 2/1
sâkî-i gamgîn G. 75/1
sâkî-i hum-hâne-i kâl G. 11/1
sâkî-i Kevser G. 311/7, 481/5
sakîl-i saykal-ı himmet K. 2/45
sâkîmizün G. 122/1
sâkin G. 1/4, 533/3
sâkin-i 'arş-ı muallâsın G. 366/2
sâkin-i saff-ı ni'âl G. 308/3
sâkin-i şehri-i visâl G. 274/5
sakkalını G. 527/1
sakkâyı G. 244/4
sakla K. 2/31
sakladun G. 314/2
saklar G. 205/3
saklarken G. 136/1
saklasam G. 296/4

- saklasın G. 415/1, 415/2, 415/3, 415/4, 415/5, G. 485/2
saklaya G. 65/5
sal G. 42/4, 109/2, 299/1, 299/2, 299/3, 299/4, 299/5, 368/5, 470/1
sâl K. 3/3, G. 176/4
salâ Mh. 4. 5/a, G. 11/4
sala K. 3/37, G. 188/4, 239/5, 286/1
salal'dan G. 463/3
salalı G. 292/3
salam G. 362/2
salan G. 115/1
salar G. 271/3, 531/5
salarđı G. 479/4
salarsın G. 379/4
salât K. 2/47
salâya G. 99/3
salâyı G. 412/5
salayın G. 368/4
salb Mh. 5. 3/b
saldı G. 230/3, 238/3, 341/3, 405/5, 510/4
saldıkça N. 8/1
salduğı G. 41/4
salduğına G. 491/1
saldum Mh. 4. 4/b, G. 356/3, 427/3, 429/1, 429/2
saldun G. 151/3, 293/1
salınan G. 108/1
salıncağ G. 110/2
salıncağa Kt. 6/1
salıncâğı Kt. 6/2, G. 4/3
salınmağa G. 121/2
salınsa G. 32/1, 122/4, 477/2
salınsan G. 539/2
salınsun G. 46/5
salınup Mh. 1. 4/d, 4. 2/d, 8. 1/aG. 484/4
salınur G. 188/3
salıvir G. 49/4
salıvirün G. 340/3
sâlik G. 37/4
sâlike G. 37/4
sâlikiyem G. 273/3
sâlile G. 62/4, 449/5
sâlim G. 46/2
salmağa K. 3/66, G. 401/5
salmağıçün G. 192/1
salmaya G. 46/4
salmış G. 311/5, 548/5
salsa K. 1/6, 3/73, G. 417/1
saltanata K. 3/32, G. 12/1, 16/1
saltanat-ı memleket-i 'ışka K. 3/21
salup G. 282/3, 323/5, 378/2, 530/4
sâmî'ün G. 278/4
san K. 1/8, G. 71/4, 137/1, 196/1, 270/3, 420/1, 430/1, 498/5, 505/2
sana K. 2/12, 2/34, 2/52, 3/25, 3/31, Mr. 1. 7/c, G. 1/1, 1/2, 1/3, 1/4, 1/5, 3/1, 3/2, 3/3, 3/4, 3/5, 9/5, 18/2, 19/1, 21/1, 21/2, 21/3, 21/3, 21/4, 21/5, 39/3, 56/5, 64/5, 67/1, 70/3, 78/2, 93/2, 96/2, 96/4, 111/1, 123/3, 149/5, 151/2, 183/2, 184/5, 188/5, 249/3, 253/2, 254/2, 261/3, 262/2, 265/2, 267/4, 274/1, 275/1, 285/2, 297/3, 303/1, 347/2, 376/1, 376/2, 382/5, 385/3, 394/3, 417/5, 423/4, 439/1, 454/4, 456/3, 461/4, 470/2, 474/3, 486/4, 491/3, 493/1, 501/2, 510/3, 520/2, 524/3, 526/3, 528/5, 530/3, 552/2san'at G. 54/5, 165/5, 346/5, Kt. 7/1, M. 19
sanadur G. 19/5, Mü. 1
sanar G. 277/1
sanarın G. 204/4
san'atı K. 3/56
sanavber Tb. III/5, G. 100/2
sanavberler G. 171/2
sancak G. 89/5, 247/1
sancılca G. 223/3
sancup G. 452/3
sandum G. 341/4, 405/3
sandun Mh. 2. 3/a, 2. 3/b, 2. 3/c, 2. 3/d, G. 192/2, 269/5
sanem G. 41/3, 184/2, 221/2, 225/2, 312/5, 372/5, 466/3
sanemâ G. 106/3, 193/2, 512/1
sanemden Mh. 5. 1/e
sanemler G. 181/2, 238/3
sanki K. 2/19, G. 69/4, 232/2, 467/2, 551/1
sanma K. 3/36, Mr. 1. 4/a, Mh. 3. 5/d, 4. 1/d, G. 7/1, 43/5, 52/4, 72/3, 72/4, 76/5, 96/1, 103/1, 103/5, 107/5, 112/1, 124/1, 143/3, 144/5, 146/2, 149/1, 164/1, 182/1, 193/1, 197/2, 203/5, 207/1, 211/1, 227/3, 268/2, 275/4, 290/4, 295/5, 300/5, 312/1, 312/2, 314/3, 316/3, 341/5, 349/4, 375/4, 390/5, 405/4, 408/2, 417/3, 426/3, 438/5, 444/5, 466/2, 483/5, 493/1, 513/5, 519/1, 529/4, 531/1, 552/7, N. 10/2, M. 6, 8, Mü. 29
sanmadılar G. 101/3
sanman G. 99/1, 105/4, 216/4, 308/1, 346/3, 375/1, 379/5, 500/3
sanmanuz G. 31/4, 200/3, 384/2, 551/2
sanmış G. 125/2, 506/2
sanmışam G. 258/2
sanup G. 351/4
sanur G. 20/2, 110/2, 193/5, 269/2, 360/3, 422/5
sanuram G. 34/2, 36/3, G. 80/2, 92/5, 224/3, 468/3, 498/4

- sanurdı G. 35/1
 sanurdum G. 468/2
 sanurdun G. 98/2
 sanursın G. 469/3
 sanursız G. 425/1
 sarardı Tb. III/3
 sarardup G. 550/1, N. 11/1
 sararmış G. 225/5, 226/5
 sararsın G. 368/3
 sararup G. 482/2
 sarasın G. 414/1
 sarf G. 162/3, 560/3
 sarındı G. 395/5
 sarkardı G. 534/2
 sarrâfı G. 269/4, 555/5
 sarrâf-ı dūr-şinâsunı G. 122/5
 sarsar-ı kahrın K. 3/72
 satdum G. 361/1
 satdun G. 291/2
 satdursa G. 321/4
 satırları G. 73/4
 satma G. 179/1
 satmaduk G. 256/1
 satmağa G. 230/4, 308/2
 satmak G. 182/3
 satmasun G. 24/1
 satr K. 3/10
 satrı K. 3/11
 satr-ı evvel K. 3/12
 satr-ı sâni K. 3/12
 satsalar G. 183/4
 satun G. 14/2, 412/1
 savar G. 343/3
 savt-ı bülbül G. 70/1
 savt-ı Dâvûd'ı G. 560/4
 savurdu G. 510/4
 savurdun G. 57/5
 sa'y K. 3/38, 3/40, T. 1. 4/d, G. 212/1, 468/4, 488/5, Mü. 19
 sayal'dan G. 24/2
 sayar G. 62/3
 sayd G. 16/5, 299/2, 339/2, 343/1, 450/6, 540/4, 545/4, Mü. 25
 sayda G. 147/2, 342/3
 sayd-âşiyân G. 194/2
 saydgâhında G. 205/4, 326/3, 330/2
 saydgâhun G. 509/2
 saydı G. 26/1
 sayd-ı maksûda G. 26/3, 330/2
 sayd-ı maksûdun Mh. 3. 5/c
 sayd-ı meges Mh. 4. 3/e
 sayd-ı murâdum G. 418/2
 sayd-ı rızka T. 1. 5/a
 sayd-ı ümîdüm G. 427/3
 saydın T. 3. 3/c, G. 329/5
 saydına G. 4/3, 320/5
 saydınun G. 115/1
 saydun G. 37/5
 sâye K. 3/37, G. 42/4, 56/3, 491/1
 sâye-bân G. 222/7, 397/5
 sâye-i bîd Mh. 1. 5/a
 sâye-i devlet G. 289/4
 sâye-i ebrûsını G. 553/1
 sâye-i Rahmân K. 3/64
 sâye-i serv-i çemende G. 175/1
 sâye-i serv-i hırâmândan G. 358/4
 sâye-i Tûbâ G. 511/5
 sâye-i yâri G. 434/1
 sâyem Mh. 8. 3/d, G. 309/5, 494/4
 sâyendeki M. 15
 sâye-perverem G. 327/5
 sâyesi G. 351/4, 442/4
 sâyesinde G. 340/4, 370/1, 551/2
 sâyeveş Tb. IV/3, G. 468/5
 sa'yi G. 353/5
 sa'yile G. 49/4
 sâyir K. 3/82
 saykalı K. 1/12
 saymayan G. 518/4
 saymaz G. 537/3
 saymazuz G. 197/5
 sayyâd-ı 'ışk G. 16/5
 sayyâdlar G. 342/3
 sâz G. 189/1, 510/3
 sâzdan G. 417/4
 sâzı T. 3. 1/a
 sâzile G. 524/2
 sâzından G. 406/4
 sâzumuz Mh. 6. 1/a
 Sebâ'da G. 364/2
 sebak G. 213/2
 sebakdaş G. 15/4
 sebak-ı nâz G. 173/2
 sebât G. 131/4
 sebb Tb. V/5
 sebeb G. 14/4, 435/3
 sebebden K. 3/6
 sebebi G. 561/4
 sebt G. 369/4
 sebû G. 8/5, 16/2, 138/2
 sebû-keş G. 394/2
 sebük-bâr G. 181/4
 sebük-rûh G. 217/5
 sebze K. 3/18, G. 551/2
 sebze-i bustân K. 3/77
 sebze-i ezhârına Mr. 1. 3/b
 sebzeveş G. 119/1
 sebze-zâr G. 205/1
 secde G. 7/2, 191/5, 251/3
 secdegâhum G. 307/3
 seccâde N. 8/1
 sedd Mh. 1. 4/a, G. 22/1
 sefer G. 86/1, 121/4, 240/3, 279/5, 316/5, 493/5, 542/1
 seferden G. 331/1
 sefere K. 3/61
 sefih G. 498/2
 sefine G. 366/5
 sefinen G. 408/5
 sefinesidür G. 310/5, 464/4
 sefinesini G. 291/4
 seg G. 62/2, 359/4, 510/5
 seg-bân K. 3/32
 segdür G. 493/4
 segi G. 513/1
 seg-i kûy-ı habîb G. 36/1
 seg-i kûyun G. 140/2, 201/5, 343/2, 377/5, 426/1, 433/5, 465/4
 seg-i kûyuna G. 173/4
 seg-i kûyunla G. 362/4
 seg-i kûyunladur Mü. 8
 segirdüm G. 341/3
 segirdüp G. 433/5
 segirdür G. 107/1

- segler G. 381/5
 segleri G. 536/4
 seglerinden G. 184/3
 seglerin G. 139/3, 190/5
 sehâ Kt. 2/2
 sehâb G. 34/5, 218/2, 518/2
 sehâb-âsâ Tb. VI/4
 sehâbı G. 371/5
 sehâbını K. 3/80
 sehâb-ı zulm Tb. II/5
 sehâbveş G. 223/2
 seher Tb. III/6, G. 29/1, 89/2, 107/1, 382/3, 503/1, Kt. 1/2, 1/4, 1/6, 1/8
 seherde G. 322/1, 446/2
 seher-hîz G. 437/1
 seherlerde Mh. 7. 3/a, G. 487/2
 sehhâr G. 181/5, 306/5
 sehî G. 19/2, 175/5, 449/4
 sehî-kad Mh. 8. 3/a, G. 417/2
 sehî-servüm G. 10/2
 sehmi G. 404/4
 sekdürür G. 457/3
 selâm G. 16/4, 71/5, 347/1, 347/2, 347/3, 347/4, 347/5, 353/4, 357/3, 382/5
 selâmdan G. 260/5
 selâmet Mh. 3. 4/b, G. 260/5, 289/1, 326/5
 selâmı G. 464/1
 selâmlar G. 132/4, 190/4
 selâmumı G. 353/4
 selâmundan G. 489/1
 selâset G. 489/5
 selâsil G. 27/2
 selb Mh. 5. 3/c
 selefün G. 128/5
 sem K. 3/51, G. 439/1
 sem'ûme G. 30/1
 semâ' 176/5
 semâ'a G. 498/3, N. 10/1
 semâ'-ı 'âşıka G. 302/1
 semâ'um G. 98/3
 semâne G. 438/5
 semden G. 234/5
 semdür G. 109/2, 234/5
 semen-ber G. 480/1
 semend G. 133/3, 134/2, 227/3, 427/4
 semende G. 238/2
 semender G. 100/1
 semend-i 'ömr-i âdem G. 287/2
 semend-i çâpûke G. 279/4
 semend-i devlet-i dehre G. 96/4, 185/1
 semend-i himmete G. 228/3
 semendidür G. 303/2
 semendile G. 13/1
 semendün K. 3/65, G. 73/1, 429/1, 479/1
 semeni Mh. 8. 1/a
 semen-sîmâları G. 525/1
 semerâtı K. 3/50
 semirdi G. 534/1
 semirdür G. 107/5
 semm G. 542/3
 semm-i semendün G. 385/4
 semt-i kûyundan G. 176/2
 semt-i safâya G. 327/4
 semtün G. 24/3
 semtine G. 538/4
 semtüm G. 233/5
 semûm Kt. 3/1
 sen K. 2/4, 2/6, 2/31, 2/36, 3/64, Tb. II/7, Mr. 1. 1/a, Mh. 2. 2/c, 2. 3/d, 5. 1/e, 7. 3/c, 8. 1/d, T. 2. 3/d, G. 12/1, 14/4, 15/1, 19/1, 25/5, 37/5, 40/5, 42/7, 44/1, 44/3, 47/3, 57/3, 75/4, 82/4, 93/2, 96/3, 100/3, 103/1, 103/5, 107/5, 114/5, 132/1, 144/2, 146/5, 149/1, 149/3, 150/5, 154/3, 166/1, 166/5, 210/5, 227/3, 238/1, 244/3, 255/3, 257/4, 268/4, 269/3, 271/4, 272/2, 272/3, 277/4, 284/4, 290/1, 290/2, 292/2, 292/4, 293/3, 299/5, 302/5, 313/2, 326/4, 338/2, 343/3, 343/4, 354/1, 366/1, 366/3, 366/5, 369/2, 372/2, 376/1, 377/5, 378/2, 378/3, 384/3, 386/2, 391/1, 391/3, 391/4, 391/5, 403/1, 403/2, 403/3, 403/4, 403/5, 407/2, 407/4, 407/5, 408/5, 410/1, 410/2, 410/3, 410/4, 414/2, 414/3, 416/2, 424/4, 429/4, 438/5, 460/3, 461/5, 465/1, 470/2, 476/1, 482/1, 489/2, 491/4, 495/4, 508/1, 508/5, 520/5, 525/2, 526/5, 528/3, 548/3, Kt. 4/1, 4/2, M. 21, 24, 25, 28, Mü. 23
 senâ K. 1/17
 sencileyin G. 78/7, M. 33
 sende K. 2/5, G. 157/1, 249/4
 senden K. 2/43, 32/4, 2/48, G. 66/4, 91/4, 93/4, 228/1, 240/1, 252/2, 254/1, 272/2, 279/3, 319/3, 365/1, 434/4, 503/3, 513/2, 530/4, 546/4
 senedi G. 546/2
 seng G. 174/1, 336/2, 488/2, 498/4
 seng-dil G. 401/2
 senge G. 543/1
 seng-i bed-du'âm G. 43/3
 seng-i gam G. 420/1
 seng-i gamdan G. 103/1
 seng-i hâreler G. 137/4
 seng-i melâmetden G. 26/2
 seng-i mîknâtis G. 550/2, N. 11/2
 seng-i rakîb G. 36/1
 seng-i ta'na G. 13/2
 seng-i ta'nile G. 50/3
 seng-i ta'nına G. 149/2
 sengin G. 343/3
 sengine G. 326/5

- seni Mh. 8. 2/e, 8. 5/e, G. 20/2, 37/2, 38/4, 101/3, 106/3, 141/2, 144/1, 144/5, 145/2, 150/5, 172/5, 186/2, 244/4, 263/3, 281/5, 326/1, 326/4, 352/4, 402/2, 402/4, 419/2, 443/2, 471/2, 477/4, 484/5, 485/2, 508/4, 512/1, 512/5, 518/4, 526/1, 526/2, 526/3, 526/4, 526/5, 533/2, 535/5, 540/2, 543/2, 543/3, 548/2, 548/3, Mü. 10
- sensin K. 3/59, G. 513/2, M. 22
- sensüzün G. 457/3
- sensüz G. 43/1, 123/2, 156/4, 184/2, 196/1, 417/2, 444/1
- senün K. 2/8, 2/42, 2/44, 2/47, 3/66, Mr. 1. 6/b, 1. 6/c, G. 2/2, 12/2, 18/1, 18/2, 18/3, 18/4, 25/1, 35/1, 53/3, 64/1, 69/4, 91/5, 104/2, 132/2, 159/1, 159/2, 166/4, 189/4, 190/2, 196/2, 202/4, 225/3, 226/3, 259/1, 262/1, 268/1, 268/5, 270/1, 280/2, 281/1, 286/5, 297/1, 297/1, 297/2, 297/3, 297/4, 297/5, 305/3, 340/2, 360/3, 412/3, 416/3, 416/4, 472/3, 478/2, 507/5, 519/3, 529/2, 544/3, 553/3, Mü. 6, N. 4/1
- senünçün G. 393/5, 454/3
- senündür G. 252/1, 519/5
- senünle K. 2/4, 2/11, 2/13, 2/38, Mh. 7. 5/d, T. 3. 2/d, G. 39/1, 209/2, 250/3, 293/4, 487/5
- seper G. 89/2
- sepîd G. 77/3
- sepildi G. 468/2
- sepüp G. 329/1, 454/2
- ser K. 3/61, Mh. 8. 2/b, T. 2. 3/c, G. 271/4, 279/3, 375/3
- ser-‘alem G. 220/4
- serâb G. 218/3
- ser-âmed G. 16/4, 91/3, 361/4
- ser-â-ser T. 2. 2/a, G. 140/3, 225/6, 226/6, 515/1
- serây-ı dâr-ı gurbetdür G. 120/5
- serây-ı kâ‘inât G. 447/4
- serây-ı kâkülünden G. 65/1
- serây-ı kurba Mü. 14
- serây-ı sîne G. 559/2
- serây-ı sînem G. 153/3
- serâyına G. 496/5
- serâyında G. 258/4
- serâyımı G. 321/4
- ser-bâz G. 219/1
- ser-ber G. 491/4
- ser-bülend G. 134/1
- ser-bülend G. 289/5, 504/5, 552/1
- ser-bülend-i ‘âlem G. 50/2
- ser-cümle K. 3/45, Mh. 3. 3/b, G. 240/4, 351/3
- ser-çeşme-i Âb-ı Hayâtum G. 117/2
- ser-çeşme-i gamdur G. 315/1
- ser-defteri G. 361/3, 363/3
- ser-efrâz N. 6/1
- ser-encâmum G. 63/3
- ser-encâmumdan G. 380/1
- ser-figende G. 239/3
- ser-firâzum G. 485/3
- ser-gerdân Tb. II/1, G. 7/1, 186/1, 421/2, M. 1
- ser-gerdânlaruz G. 197/2
- ser-geşte G. 438/1
- ser-geşte-i deşt-i ‘adem G. 245/1
- ser-geşteyem G. 422/4
- ser-hadd-i vahdet G. 307/1
- ser-hân-ı himmetümde G. 95/1
- ser-hoş G. 53/1
- ser-hoşum G. 329/4
- ser-hûş G. 188/3
- ser-keş N. 2/2
- ser-keşliginden Kt. 5/2
- ser-keşliginden Mü. 26
- ser-keşlik Mü. 13
- ser-keşlikler G. 359/4
- ser-kûçe-i belâda G. 209/1
- ser-kûşe-i mugandaki G. 218/5
- ser-leşker-i ‘Arabdur G. 105/1
- ser-mest G. 130/4, 168/1, 451/5, 508/4, 537/2
- ser-mestini G. 15/2
- ser-mest-i sâf-ı ‘ışk Mh. 4. 2/e
- ser-müzeni G. 177/1
- ser-nigûn Tb. III/5, G. 225/1, 226/1, 373/1
- ser-pâ G. 285/5
- ser-pençe 3. 5/e
- ser-pençe-i şeh-bâz-ı ‘ışkundan G. 225/3, 226/3
- ser-pençemün G. 532/5
- ser-sebz G. 518/2
- ser-tirâş G. 145/5
- ser-te-ser G. 53/1, 216/4
- ser-tiz G. 12/5
- serçeyi T. 1. 2/e
- serd G. 82/4, 264/2, M. 37
- serdâr-ı pây-ı hum Mh. 3. 4/a
- serde Mr. 2. 1/b, M. 37
- serdedür G. 164/1
- sere K. 2/29, G. 238/1
- serem G. 327/2
- serhengi G. 338/2, 383/2
- serheng-i meye G. 152/3
- serhengini G. 467/5
- seri G. 327/3
- ser-i a‘dâ G. 514/3
- ser-i ‘âşıkda G. 229/1
- ser-i bî-devletüm G. 333/1
- ser-i bülend-i âhumı G. 430/3
- ser-i Ferhâd’a G. 155/4
- ser-i kûy G. 124/4

- ser-i kûyında Kt. 4/2
 ser-i kûyun G. 140/4, 472/5
 ser-i kûyuna Mh. 2. 5/e
 ser-i kûyunda G. 72/3, 112/2, 246/5, 266/4, 407/5
 ser-i mâh G. 305/1
 ser-i serv G. 269/2
 ser-i zülfünde G. 457/1
 serîr G. 136/5
 serlerin G. 168/4
 sermâ Mh. 6. 2/e
 sermâda G. 529/5
 sermâyedür K. 3/25
 sermâyesi G. 95/4, 294/5
 sermâyesin G. 387/1
 serserî G. 309/4
 serv Mh. 8. 1/a, G. 50/2, 100/1, 121/2, 123/2, 188/3, 235/4, 320/2, 422/2, 442/4
 serv-bünler G. 181/1
 servden G. 91/3
 servdür N. 2/2
 serve G. 366/4
 servrem G. 327/3
 servi G. 170/4, 300/3, 504/1
 serv-i bağun G. 102/3
 serv-i bâlâdan G. 31/4
 serv-i bülend G. 79/5, 133/1, 449/4, 492/5
 serv-i bülendise G. 286/5
 serv-i bülendüm G. 19/2
 serv-i bülendümle G. 506/5
 serv-i bülendümün G. 56/3
 serv-i çemânun G. 396/1
 serv-i gül M. 9
 serv-i gülsitâni G. 155/2
 serv-i gülşen G. 450/1
 serv-i gülzâra Mh. 1. 4/e
 serv-i hevâ-bahş G. 96/2
 serv-i hevâ-bahşa G. 102/1
 serv-i hırâmân K. 3/20, G. 117/4
 serv-i hırâmâne G. 460/5, 481/2
 serv-i hırâmânun G. 539/2
 serv-i hırâmânun G. 48/2
 serv-ı hoş-hırâm K. 2/24
 serv-i hoş-reftâr G. 46/5, 53/1
 serv-i hoş-reftâriyem G. 324/1
 serv-i kadd-i bâlâ Tb. IV/3
 serv-i mevzûnum G. 374/4
 serv-i ra'nâ G. 557/4
 serv-i revân G. 87/2, 98/5, 136/4, 193/4, 200/5, 370/1
 serv-i revâncuk G. 248/1
 serv-i revâna G. 270/1
 serv-i revânı G. 218/1
 serv-i sehî G. 122/4
 serv-i sehîde G. 190/1
 serv-i sehîler G. 445/2
 serv-i semenber G. 491/3
 serv-i ser-bülendümdür G. 316/1
 serv-i ser-efrâzından G. 406/1
 serv-i ser-firâzun G. 99/3
 serv-i ser-keşün G. 433/2
 serv-i sîm G. 502/2
 serv-kad G. 455/2, 489/2
 serv-kadlerle G. 477/2
 servler G. 115/3
 servlerde G. 91/1
 servleri G. 228/5
 servüm G. 175/5
 servün G. 199/4, 484/4
 serzenişinde G. 337/3
 serzenişlerin G. 39/4
 sesme G. 470/2
 setr G. 522/3
 setr-i Hak G. 323/3
 sevâb G. 349/4
 sevâba G. 330/3
 sevâd G. 76/5
 sevâdı Mr. 3. 1/a
 sevdâ G. 18/5
 sevdâî G. 65/1
 sevdâsı G. 476/2
 sevdâsını G. 494/5
 sevdügi G. 504/3
 sevdüğüm G. 269/1
 sevdüğün G. 424/5
 sevdüğünle G. 172/3
 sevdüm G. 372/5
 seve G. 462/5
 seven Mh. 8. 5/e, G. 338/5
 seveni G. 548/3
 sever G. 144/5, 159/5, 236/3
 severem G. 548/3
 severlerde Mh. 7. 4/e, G. 487/4
 seversen G. 258/4, 377/2, 443/3
 seversin G. 93/2
 sevgend G. 79/2
 sevgilü G. 197/1
 sevgün G. 532/2
 sevilmez G. 428/3
 sevindi G. 132/4, 172/3, 190/4
 sevindüm G. 45/1
 sevinür G. 87/4
 sevk G. 364/2
 sevmege G. 44/3
 sevmek G. 419/2
 sevmelüdür G. 528/2
 sevmeyesin G. 548/3
 sevmez G. 271/5, 432/1, 441/1
 sevmezlenürsin G. 269/1
 sevmezsın G. 9/5
 sevri G. 107/3
 sevr-i gerdûni G. 452/3
 sevsem G. 93/5
 sevsün G. 442/1
 sevüp G. 533/1
 seyf Mh. 6. 2/a
 Seyhân K. 3/80
 seyl G. 3/3, 301/1, 547/2
 seyl-âb-ı eşk-i çeşmüm G. 156/2
 seyli G. 408/3
 seyl-i belâ G. 389/3
 seyl-i eşki G. 530/4
 seyl-i eşkinden Mü. 22
 seyl-i eşküm G. 22/1
 seyl-i havâdis G. 306/4
 seylveş G. 106/4
 seyr K. 1/4, 2/37, Mr. 2. 2/b, Mh. 5. 5/d, 8. 1/a, G. 46/2, 70/2, 88/1, 97/3, 110/2, 114/4, 117/3, 133/3, 139/1, 188/5,

- 268/1, 276/1, 291/4,
311/1, 316/1, 332/4,
375/5, 383/4, 416/2,
454/1, 463/1, 479/3,
484/4, 494/1, 502/1,
533/2, N. 11/1
seyrân K. 3/48, G. 333/2
seyrâna G. 476/3
seyrâncı G. 501/1
seyrândur G. 188/1
seyrâne G. 477/2
seyre G. 166/2, 191/3,
348/4, 449/1
seyreyle G. 169/1
seyreyleyen G. 287/2
seyr-i çemen G. 396/1
seyr-i güzer Mr. 2. 2/a
seyr-i kenâr G. 119/2
seyr-i Süleymân'ı G. 551/5
seyridüp G. 128/3
seyrin Mh. 7. 3/e, G. 31/5,
487/2
seyrine G. 42/6, 123/1
seyritmeyen G. 202/4
seyyâre G. 290/4
seyyâreler G. 137/3, 142/1
seyyârelerle G. 191/3
seyyârenün G. 240/4
sezâ G. 116/3
sezmezem G. 4/5
Sıddîk'a K. 2/41
sıdkına Mh. 7. 3/b
sıfat G. 200/2
sıfatın K. 1/17
sığmayıyazdı G. 498/2
sığmaz G. 22/2, 268/5
sıhhâ K. 1/20
sıhhat G. 11/3, 40/5, 132/3,
260/3
sıhhate G. 280/5
sıhhat-i cân G. 345/5
sıhhat-ı mizâc G. 64/5
sıhhatüm G. 482/5
sımazuz N. 3/2
sımış G. 227/5, 514/2
sınır G. 490/2
sınuk G. 194/5
sır G. 15/4, 327/3
sırçayı T. 1. 2/e
sırdur Mh. 5. 1/a
sırma-keş-i gam Mh. 4. 4/d
sırr-ı nihân G. 289/2
sırrın G. 47/3, 488/2
sırrını Tb. 1/1, G. 219/3,
486/2
sırrumı G. 307/1
sıyam G. 357/1
sıyâm G. 357/1, 357/2
sıyan G. 50/3
sıyt G. 318/4
sıytı T. 3. 4/c
sızam G. 335/5
sib G. 36/5, 276/4
sibdür G. 119/4
sib-i nâbile G. 519/3
sicilli G. 310/2
Sidre G. 32/1, 273/2
sifâl G. 314/2
sifâli G. 454/2
sih-i âha G. 452/3
sih-i kebâbveş G. 223/3
sihre Mh. 5. 5/e
sihr-i çeşmün G. 171/3
sihr-i helâl G. 528/5
sihrider G. 49/5
sihrile G. 364/3
Sikender G. 348/3
sikke G. 294/5
sil Mh. 6. 4/a, G. 9/4
silâh G. 71/4
silâhına G. 201/4
silem Mh. 8. 4/c
silimiş G. 517/3
silker G. 65/3, M. 5
silmeğile Mü. 30
silmezsın G. 407/4
silsilenün K. 3/59
silsilesi G. 207/2
sîm G. 73/1, 197/7, 296/3,
341/2
simâ'-ı çengile G. 343/4
sîmâsın G. 363/5
sîme G. 204/3
sîmi G. 154/2
sîm-i eşke G. 384/2
sîm-i eşkile G. 472/4
sîm-i eşküm G. 3/3, 240/4
sîm-i eşkümi G. 78/7
sîm-i jâleyi G. 465/3
sîm-i sâ'id G. 325/3
sîmîn G. 372/3, 479/5
sîm-nisâr G. 121/3
sîm-sâ'id G. 480/1
sîm-tenler G. 306/2
sîm-tenüm G. 304/2
sîmurg G. 95/1
sîmurga G. 208/2, 298/3
sîmurgı G. 555/2
sîmurg-ı Kâf-ı 'ışk Mh. 4.
3/e
sîmurg-sıfat Mr. 2. 2/b
sîmüm G. 179/1
Sinân G. 205/5, 348/2
Sinân-ı âh G. 470/2
sinânunı G. 430/1
sincâbdan G. 140/3
sîne G. 86/4, 161/2, 171/1,
212/2, 242/1, 252/5,
315/2, 445/5
sîne G. 6/2, 97/5, 173/1,
352/2, 377/3, 394/4,
401/2, 439/2, 456/4,
464/2
sînedeki Mh. 4. 5/e
sîneden G. 89/1, 137/2,
313/2
sîne-i 'âşık G. 104/1
sîne-i hâke Tb. VI/4
sîne-i hûnînümi G. 401/1
sîne-i mazlûma G. 12/3
sîne-i mecrûhumun G. 439/3
sîne-i mesrûr G. 199/3
sîne-i pür G. 103/4
sîne-i pür-mûy-ı Behiştî'de
G. 141/5
sîne-i pür-şevk G. 110/5
sîne-i sad-çâkde G. 331/4
sîne-i sad-çâkümi G. 422/3
sîne-i sad-pâre G. 452/4
sîne-i vîrânımız G. 94/5
sîne-i yâre G. 152/2
sîne-i zerdümde G. 212/3
sinek G. 208/2, 298/3
sîneler G. 437/2
sînem G. 6/1, 191/1, 204/2,
291/1, 307/5, 310/2,

- 465/2, 475/4, 506/2,
514/3, 526/3, M. 37
sînemde G. 7/1, 55/2, 99/5,
150/3, 241/1, 385/5,
393/1, 36/4, 440/2,
479/2, 503/2, 512/2,
560/1
sînemdeki G. 109/3
sînemden G. 354/4
sînemdür G. 386/3
sîneme G. 85/3, 104/2,
214/5, 246/4, 292/3,
364/2, 400/3, 461/3,
543/1, 544/4
sînemî G. 113/2, 227/2,
540/2
sînemizi G. 248/3
sînemün G. 261/1, 515/1
sînemüzde Mh. 6. 1/c
sînemüzden Mh. 6. 3/b
sînende Tb. V/4, G. 9/6,
51/2
sînene Tb. I/6, G. 182/5,
414/1
sîneni G. 203/4
sînesi G. 244/2
sînesin G. 84/5
sînesinde G. 142/5, 242/2
sînesine G. 538/5
sîneye G. 34/4, 42/2
sîneyî G. 346/2
siniler G. 173/4
sipâh G. 444/3
sipâhî G. 535/4
sipâh-ı eşkümi G. 446/3
sipâh-ı gam G. 163/3
siper K. 2/13, G. 84/5, 203/4
siper-âsâ G. 440/2
siphre Mh. 4. 4/b, G. 205/1,
247/1, 408/3
sipihri G. 121/3, 263/5,
326/2,
sipihri-î âstânundan G. 550/4
sipihri-î bed-fi'âle G. 227/1
sipihri-î berîn G. 410/2
sipihri-î ceng-cû G. 414/3
sipihri-î fânîde Kt. 1/3
sipihrinde G. 307/3
sipihrün G. 234/5, 252/4
sîr-âb G. 216/5
sirâc G. 66/2
sirâcesinde G. 311/2
sirâyet G. 33/4, 482/1
sirâyetde G. 478/4
sîretlü G. 272/3, 363/5
sirişk Tb. V/3, G. 104/5
sirişk-i dîdelerin G. 77/3
sirişkin Tb. VI/4
sirişküm G. 225/2, 354/3,
408/3
sitâre G. 130/3, 148/2, 448/1
sitârelerdür G. 99/1
sitâresüz G. 191/2, 201/2
sitâyîşler G. 141/4
sited Mh. 1. 4/b
sitemden G. 103/1
sît-ı şöhretün G. 514/5
sivrisidür G. 235/4
siyâh G. 239/3, 407/4,
411/4, 436/1, 436/2,
444/1
siyâhın G. 276/1
siyâset Mh. 6. 5/d
siyeh G. 64/4, 241/4, 321/2
sohbet-i sahrâya G. 358/3
sofra G. 238/3
sohbet G. 334/4
sohbetde G. 62/3
sohbeti G. 170/2, 318/1
sohbet-i pîr-i meykede G.
398/6
sohbet-i sâhib-dilün G.
333/5
sohbetlerin G. 365/3
sohbetlerinde G. 285/3
sohbetüm G. 120/4
sokacak G. 495/5
soldı Mh. 1. 3/b, G. 461/1,
535/2
soldurmazsın G. 377/3
solına G. 475/4
solmasın G. 59/4
solsa G. 259/2
solsun T. 3. 4/b
soluna G. 453/3
solunca Mr. 1. 1/c
son K. 3/59
sonı G. 275/1, 554/2
sonra G. 34/1, 87/5, 109/2,
130/5, 146/5, 268/4,
307/7, 318/1, 335/3,
412/5, 485/5, 557/5
sonunda Mh. 3. 4/e
sor G. 267/3, 495/1
sora G. 415/2
soranum G. 461/5
sorarsa G. 98/5
sorarsan Mh. 4. 5/c, 6. 2/c,
G. 123/2, 287/5, 303/4,
360/1
sorduğuma G. 488/2
sordum G. 43/4
sorguç G. 454/4
sorma G. 389/5
sorman G. 309/1
sorsa G. 144/3
sorsan G. 86/3, 182/2,
210/4, 478/3
sorsun G. 555/4
sorudursa G. 347/4
sovuk G. 155/3
soyma G. 122/2
soyun G. 228/4
soyuna G. 381/2
soyup G. 10/1
söğdün G. 272/3
söğerler G. 466/3
sögse G. 517/5
Söğütcük'den G. 102/5
sökendür G. 129/2
sövdün G. 284/5
söyinmez G. 240/4
söyle G. 6/5, 544/1
söyledigüm G. 422/2
söyledügi G. 5/4
söyledüm G. 542/5
söyledürmiyem G. 477/4
söyleme G. 14/4, 37/2
söylemek T. 2. 1/d, G.
171/3, 477/4
söylemese G. 530/5
söylense G. 148/4
söylerem G. 342/1, 342/2,
342/3, 342/4, 342/5
söylermiş G. 102/4
söyleşüp Mr. 1. 1/a
söyleşür Mh. 5. 5/b

- söyleşürlermiş G. 219/3
 söyletme Mh. 8. 2/e
 söyündür G. 405/2
 söyündürme G. 474/4
 söyünür G. 349/2
 söz G. 48/5, 148/4, 240/5, 327/4, 359/3, 434/2
 sözde G. 479/8
 sözden G. 534/5
 sözi G. 112/4, 153/6, 170/5, 369/1
 sözün G. 115/4, 315/5, 559/5
 sözünden G. 112/3, 240/5
 sözine G. 186/4, 249/3, 352/3, 442/5
 sözini G. 423/4
 sözle G. 281/3
 sözler G. 178/3
 sözleri K. 3/78, G. 49/5
 sözlerün G. 157/5
 sözleründe G. 56/5
 sözüm K. 3/24, Mh. 7. 3/b, G. 261/3
 sözümde G. 374/4
 sözümünden G. 174/1
 sözüme G. 257/2
 sözümi G. 246/2, 461/2
 sözün G. 208/1
 sözünle G. 340/2, 462/2
 su Tb. II/3, G. 50/2, 84/3, 89/2, 96/2, 102/1, 119/1, 145/2, 171/4, 185/4, 213/5, 241/5, 310/4, 329/1, 349/2, 358/4, 391/3, 406/4, 408/5, 454/2, 462/4, 468/2, 518/5, 549/4, 555/1
 su'bân K. 3/71
 su'bânımdur G. 108/5
 subaşılgı G. 89/5
 sū-be-sū T. 2. 2/b
 subh K. 1/19, 2/33, Tb. V/5, G. 231/5, 390/4, 445/3, 458/3
 subha G. 47/4, 66/2, 137/3, 173/4, 257/4, 429/4, 495/3, M. 23
 subh-dem G. 2/1, 74/1, 142/2, 445/4, 490/3
 subhgâh-ı vuslatuñ G. 431/2
 subhı G. 448/2
 subh-ı devlet G. 4/4
 subh-ı sa'âdet G. 473/5
 subh-ı vasla K. 2/34
 subh-ı visâl G. 561/1
 subhına G. 366/1
 subh-ruh G. 525/4
 suç G. 3/4
 suda G. 5/2, 450/3
 sudan G. 546/1
 sudur G. 433/1, 450/3
 suffâ-i deyr G. 154/5
 sūfi T. 1. 5/a, G. 14/4, 15/2, 20/2, 22/2, 23/4, 28/4, 30/4, 49/1, 64/3, 81/2, 87/3, 94/2, 97/2, 118/3, 152/4, 159/4, 164/1, 199/2, 200/4, 236/2, 249/2, 251/3, 255/3, 256/1, 269/3, 276/1, 317/2, 327/4, 330/3, 340/2, 352/5, 403/3, 405/1, 407/1, 408/4, 412/3, 432/1, 441/1, 472/2, 476/4, 477/4, 498/3, 504/4, 517/4
 sūfi'i G. 529/5
 sūfiler G. 146/4
 sūfileri G. 459/4
 sūfilik G. 67/2
 sūfinün G. 120/3, 187/3, 310/1, 466/4
 sūfiyâ G. 511/2
 sūfiye G. 113/1, 195/2
 sūfiyem G. 346/5
 sūfiyi G. 281/4
 suhen-sence G. 463/5
 sūhte G. 344/2, 436/1
 sular G. 10/1, M. 31
 sulha Mh. 3. 3/b
 sultân T. 1. 3/c, G. 65/6, 126/1, 261/1, 313/4, 443/2, 527/4, 558/3
 sultâna G. 347/5, 464/1
 sultânda G. 497/4
 sultândan G. 415/1
 sultândur G. 188/2
 sultâne G. 460/3
 sultânı G. 45/2, 483/4, 525/1
 sultân-ı 'âleme G. 138/5
 sultân-ı 'azîmem G. 374/3
 sultân-ı cihân K. 3/41
 sultân-ı dehre G. 493/4
 sultân-ı Hind G. 303/2
 sultân-ı 'ışkdur G. 364/5
 sultân-ı mülk-i 'işret G. 256/3
 sultân-ı rûhâniyyetün G. 307/5
 sultân-ı Rûm G. 331/5
 sultân-ı şehîdân Tb. I/7
 sultân-ı zerûn G. 281/2
 sultânıdur G. 123/1, 125/4
 sultâniyye G. 456/3
 sultânları G. 493/5
 sultânlaruz G. 197/5
 sultânlık G. 258/4
 sultânım G. 338/3, 356/1
 sultânıma G. 482/5
 sultânımın G. 288/2
 sultânın Tb. II/7
 suludur G. 433/4
 sun G. 17/3, 75/1, 119/3, 270/5, 364/5, 455/5
 suna G. 74/3, 334/1
 sundı G. 11/1, 83/1, 180/2
 sundum G. 481/5
 sunılsa G. 4/5
 sunmadın G. 53/3
 sunmağa G. 187/3
 sunmasa G. 241/2
 sunsa G. 439/1
 sunsan G. 514/1
 sunulmaz G. 22/3
 sunup G. 409/4
 surâhi G. 159/3, 252/3, 453/3
 surâhinün G. 68/5
 surâhîveş G. 256/3
 sûre-i İhlâs G. 232/5
 sûret G. 24/1, 37/1, 105/5, 152/5, 197/4, 353/5, 486/1
 sûretâ G. 211/4, 327/2, 436/1
 sûretde G. 97/4, 106/5, 214/2, 231/4

sûrete G. 214/1
 sûreti G. 67/2, 170/1
 sûret-i câmûsa G. 332/1
 sûret-i hâli N. 7/1
 sûret-i hâlin G. 115/4
 sûret-i zâhiri G. 486/4
 sûretin G. 255/3, 516/3
 sûretlü G. 301/2, 434/1
 sûretsüz G. 184/2
 sûretüm G. 360/3
 sûretün G. 181/2
 surhile K. 2/19
 surh G. 405/4
 surh-ser G. 151/1
 sûr-ı sayf Mh. 6. 2/d
 susayup G. 377/3
 sûsen Tb. III/4, G. 115/3
 susuz K. 3/5, G. 98/1
 suvarını G. 369/4
 suya G. 77/4, 101/1, 256/2,
 501/5, 548/5, M. 8
 suyu G. 294/1, 429/1, 445/4,
 512/2, 514/2, Kt. 3/1
 suyin G. 18/3, 354/1, 538/3
 suyına K. 1/27
 suyunun K. 3/50
 süz T. 3. 1/a, G. 105/5,
 524/2, 560/1
 sûzân Tb. I/3
 sûzdan G. 267/5
 sûzen-i cevre G. 394/5
 sûzenün G. 310/3
 sûz-ı derûnum Mh. 8. 2/e
 sûz-ı dilden G. 468/5
 sûz-ı gam G. 549/2
 sûz-ı gamda G. 503/4
 sûz-ı gamdan G. 204/1,
 468/2, 559/4
 sûz-ı 'ışka G. 264/2
 sûz-ı 'ışkile G. 529/5
 sûz-ı Leylî'den G. 500/3
 sûz-ı sînemde G. 325/5
 sûz-ı şevkunle G. 98/3
 sûz-ı şevkünde G. 307/6
 sûznâk Tb. I/1, IV/6, G.
 134/5, 401/5
 sübha-i mercân K. 3/19
 sübhâneke yâ men-ca'alen
 nevme sübâtâ K. 1/1

sübhasının G. 235/5
 sübût G. 52/4
 sücûd G. 78/4, 430/4, 528/3
 süfresine G. 187/3
 sühanlerin G. 529/3
 sühan-verdür G. 152/5
 sükkân-ı kûh-ı zühd G.
 283/4
 sükkeri K. 2/41
 sükker-i senbûsedür G.
 415/5
 sükün G. 364/4
 Süleymân K. 2/6, T. 1. 3/d,
 G. 59/1
 Süleymân'a G. 347/2,
 364/2, 505/1
 Süleymân'ı G. 179/5
 Süleymân-ı diyâr-ı 'ışretüm
 G. 316/2
 Süleymânlık T. 2. 4/c
 Süleymân'veş G. 57/1
 sülûk K. 1/4
 sünbül Tb. III/4, Mh. 1. 2/c,
 G. 225/5, 231/1, 259/5,
 535/1
 sünbülünden G. 528/4
 sünbüle G. 541/2
 sünbüli G. 297/1
 sünbüli Mü. 12
 sünbülistân-ı âsmân Kt. 1/7
 sünbüller G. 397/5, 525/1
 sünbüllerile G. 454/5
 sünbüllerün G. 142/3, 271/1
 sünbülün G. 436/4
 sünbülünden G. 299/1
 süpürdüm G. 528/4
 süpürem G. 553/6
 süpürmege G. 309/3
 sür'ati G. 170/4
 sür'atle G. 218/4
 sürâhîmüz G. 397/2
 sürdi G. 41/2
 sürdüğü G. 431/4
 sürdük G. 209/5
 sürdüm T. 2. 2/c
 sürdür G. 152/3
 süre Mh. 4. 4/e, 8. 3/c
 sürel'den G. 247/2

sürer G. 42/4, 121/4, 268/1,
 434/1
 sürerlerse G. 472/1
 sürerse G. 297/4
 sürersen G. 550/4
 Süreyyâ K. 1/19
 sürh-ser Kt. 3/3
 sürme G. 450/2
 sürmedigüm G. 375/2
 sürmege G. 456/4
 sürmek Mh. 2. 4/a, G.
 219/4, 516/2
 sürmekden G. 449/5
 sürme-keş G. 228/2
 sürmezsen G. 28/2
 sürsem G. 128/1, 179/2
 sürsen G. 171/4
 sürten G. 236/5
 sürûd G. 126/4, 78/5, M. 28
 sürûdı G. 422/1
 sürûdumı Mh. 4. 4/b
 sürûrı Tb. I/4, G. 510/3
 sürûr-ı meclise G. 177/4
 sürûrından G. 72/3
 sürûş G. 215/3, 220/1
 sürûşundan G. 398/7
 sürüp G. 71/2, 367/1
 sürür G. 2/2
 sürüyeyüm G. 546/4
 sütûn-ı âhum G. 308/2
 sütûrında G. 511/5
 sütûrından G. 429/5
 süvâr G. 96/2, 228/3, 348/4
 süveydâ K. 1/7

Ş

şâb G. 40/5
 şabadak G. 246/1
 Şa'bân K. 3/59
 şâd G. 4/1, 25/3, 45/1,
 184/1, 558/4
 şâdân Tb. I/4
 şâd-kâm K. 2/37, G. 382/1
 şâdlığum G. 558/4
 şâdmân T. 3. 1/c, G. 371/1,
 430/1
 şâdmânam G. 519/5
 şafak Tb. III/6, G. 452/1, M.
 6

- şafakdur G. 300/5
 şâfi G. 546/2
 şâh K. 3/64, G. 57/3, 63/4, 65/4, 138/5, 244/5, 434/5, 435/1, 485/1, Kt. 5/2, Mü. 26
 şâha K. 3/10, G. 48/2, 343/3, 553/2
 şâhâne K. 3/75, G. 64/4, 133/3, 465/5, 549/5
 şâh-bâz G. 296/3
 şâh-bâzı G. 426/5
 şâh-bâzî G. 193/5
 şâhı G. 68/2, 126/1, 215/5, 538/2
 şâh-ı âlemsin T. 1. 4/a, G. 1/1, 303/1
 şâh-ı âlem-tâb G. 326/2
 şâh-ı ankânun Tb. IV/4
 şâh-ı cihân G. 370/4
 şâh-ı cihân-bahş K. 1/9
 şâh-ı cihândan G. 444/3
 şâh-ı cihân-dâr K. 3/54
 şâh-ı diyâr-ı 'ışk G. 163/3
 şâh-ı gül-çihre G. 266/5
 şâh-ı gülde Mü. 3
 şâh-ı güle G. 237/2
 şâh-ı hayâl G. 384/2
 şâh-ı hayâlün G. 512/2
 şâh-ı Horasân K. 3/72
 şâh-ı hüsne G. 184/1, 238/1
 şâh-ı hübanum G. 480/5
 şâh-ı 'ışk G. 24/2
 şâh-ı 'ışka G. 233/1, 391/5
 şâh-ı kahrı G. 145/3
 şâh-ı kerem-kâmı Tb. IV/1
 şâh-ı maksûd G. 305/5
 şâh-ı mülk-i 'ışk G. 412/4
 şâh-ı pür-kîni G. 118/1
 şâh-ı selâtin-i cihân K. 3/74
 şâh-ı sühandân K. 3/81
 şâh-ı 'uzletde G. 318/4
 şâh-ı zamân G. 294/4
 şâh-ı zamâne K. 2/25
 şâhın G. 552/1
 şâhını G. 417/1
 şâhiyam G. 320/4, 429/2, 493/4
 şâhid G. 81/2, 324/3
 şâhid-i 'adl G. 262/4
 şâhidi G. 80/5, 533/1
 şâhid-i gazâbdan G. 415/1
 şâhîn-i kazâ K. 3/70
 şâhlr G. 162/1
 şâh-levend G. 133/1
 şahne G. 340/3
 şahne-i mey G. 111/2
 şahs G. 535/3
 şahsa G. 120/4, 383/5, Kt. 2/1
 şahsârından G. 252/1
 şahs-ı beyâbânem G. 270/3
 şahs-ı eblehden G. 447/5
 şahum Mh. 3. 2/d, G. 1/3, 44/2, 250/3, 319/2, 350/3, 365/1, 485/1, 559/3
 şahun G. 72/4, 324/1, 363/5, Kt. 3/2
 şâir K. 3/77, G. 61/5, 306/5
 şâirân-ı Rûm'a G. 115/5
 şâirdür K. 3/76
 şâire G. 233/5
 şâiri G. 513/5
 şâir-i efsah K. 3/78
 şâirler G. 489/5
 şâirleri G. 181/5
 şâirlerinün G. 456/5
 şâirlerün G. 471/4
 şâirsın G. 416/5
 şâirün G. 266/5
 şakı G. 519/4
 şâkir G. 306/4
 şâkird G. 19/4, 544/5
 şâl G. 148/1, 176/2
 şâldur G. 147/2
 şâlımı G. 136/3
 şâli G. 523/1, 552/2, 531/1
 şâl-i fenâya G. 466/5
 şâl-i melâmet G. 230/5
 şâl-i siyâhumla G. 472/1
 şâlile G. 62/2
 şâlini G. 527/4
 şallu G. 432/3
 şâl-pûş G. 298/4
 şâlum G. 554/4
 şâluma G. 62/2
 şâlumi T. 2. 5/b, G. 351/4, 380/4
 şâm K. 2/33, G. 4/4, 107/1, 382/3, 458/3
 şâm-ı firâkun N. 6/3
 şâm-ı gamda G. 561/3
 şâne K. 2/20, G. 278/1, 313/3, 378/4, 527/1
 şânedan G. 145/4
 şâneni G. 547/1
 şânesi G. 157/1
 şâneye G. 476/2
 şânına Mh. 5. 3/b, G. 483/4
 şânında G. 37/2
 şânuma G. 468/3
 şânumuz Mh. 6. 5/c
 şarâb Mr. 2. 1/c, G. 40/1, 42/3, 42/5, 43/1, 166/3, 419/3, N. 2/1
 şarâba G. 23/4, 291/2, 395/1
 şarâb-ı nâb Mh. 2. 4/c
 şarâb-ı şeb-nemün G. 225/5, 226/5
 şarâbından G. 482/3
 şarâbını G. 83/1, 398/4
 şarâbun G. 53/5
 şark G. 192/1
 şarka Mh. 5. 2/a
 şatranc-i hüsn G. 65/4
 şatranc-ı 'ışkda G. 189/2
 şavk-ı didârun G. 273/4
 şâyed G. 12/2, 28/5, 33/4, 177/1, 271/5, 285/4, 357/3, 425/2, 453/1, 500/2
 şâz G. 305/5, 526/5
 şâzî G. 439/2
 şâzlığın G. 207/1
 şâzmânem G. 507/1
 şeb K. 1/11, 1/12, G. 32/3, 55/3, 62/3, 71/5, 97/2, 129/2, 191/3, 240/3, 240/4, 257/4, 278/3, 307/4, 311/2, 329/3, 364/1, 393/3, 404/1, 404/2, 416/2, 420/2, 422/4, 458/1, 533/3, 560/1, Kt. 1/8
 şebâbum G. 165/4

- şebâbunı G. 549/2
 şeb-be-şeb G. 476/3
 şeb-çerâğ G. 238/2
 şeb-dîz-i âhum G. 279/4
 şeb-efrûz G. 314/2
 şeb-hâbe G. 257/3
 şebi G. 561/1
 şeb-i bahtumda G. 24/3
 şeb-i gamda G. 140/4, 261/4, 321/3
 şeb-i hecr G. 29/1
 şeb-i hecründe G. 542/4
 şeb-i hecründeki G. 426/2
 şeb-i kadrün G. 539/4
 şeb-i yeldâ G. 525/4
 şeb-i yeldâları G. 525/4
 şebinde G. 92/4, 239/5, 335/1, 373/7, 448/2, 509/3
 şebinden G. 120/1, 524/3
 şebine K. 3/61
 şebistân G. 38/2
 şebistân-ı melâmetde Mh. 3. 4/b
 şebistânında G. 313/1
 şeb-nem Tb. III/6, VI/4, G. 41/2, 89/2, 135/5, 280/3, 395/3, 445/4
 şeb-reng G. 412/2
 şeb-revân-ı mesâlik-i himmet G. 54/1
 şeb-tâb G. 476/3
 şeb-tâbı G. 545/2
 şeb-tâ-seher G. 77/3, 431/2
 şeb-zinde-dâr G. 237/2
 şefâ'atünle K. 2/51
 şefî' K. 2/48
 şefkat G. 152/2, 270/2
 şeh K. 2/24, 2/38, 3/43, 3/77, G. 139/5, 251/2, 333/3, 413/5, 456/4, 547/4
 şeh Süleymân G. 538/2
 şehâ G. 6/3, 7/4, 21/2, 51/4, 68/1, 68/4, 78/6, 105/1, 134/4, 162/3, 183/5, 239/2, 270/5, 274/5, 275/4, 314/2, 352/2, 377/4, 396/2, 446/3, 464/5, 466/2, 497/4, 552/2, 557/2
 şehâdet K. 2/7
 şehâdetdür G. 114/2
 şeh-bâz T. 3. 3/c
 şeh-bâz-ı hümâ-sayd K. 3/63
 şeh-bâzın Kt. 6/1
 şeh-bâz G. 47/2, 219/2, 493/3
 şeh-bâza G. 339/2
 şeh-bâzdur G. 343/1, 496/3
 şeh-bâz-ı 'ışkam G. 178/1
 şeh-bâzı G. 205/4, 217/3, 229/2, 273/2, 293/3
 şeh-bâz-ı âhum G. 71/2
 şeh-bâz-ı dil G. 26/3
 şeh-bâz-ı evcile G. 37/3
 şeh-bâz-ı firâkunla G. 326/3
 şeh-bâz-ı hümâ G. 194/2
 şeh-bâz-ı mahabbet G. 507/1
 şeh-bâz-ı sayd-âver G. 476/1
 şeh-bâz-ı şî'r-i dil-keşüm G. 329/5
 şeh-bâz-ı zülf G. 473/3
 şeh-bâzıdur G. 115/1
 şeh-bâzından G. 406/5
 şeh-bâzını G. 362/2
 şeh-bâziyam G. 252/3, 532/5
 şeh-bâzlık G. 72/5
 şeh-bâzumun G. 475/2
 şeh-bâzunı G. 299/2
 şeh-bâzveş G. 545/4
 şeh-dâne G. 95/3
 şehden G. 143/4
 şehensâh G. 162/4
 şeh-i dehrün Kt. 1/6
 şeh-i hayâlüne K. 2/28
 şeh-i hûbân G. 63/1
 şeh-i 'ışkam G. 505/1
 şeh-i iklim-i hüsnün G. 200/1
 şeh-i kâm-rân-ı heft K. 3/1
 şeh-i Mervân K. 3/52
 şeh-i vilâyet-i hüsnün G. 82/2
 şeh-i Yûsuf-likâya G. 460/3
 şehîd Tb. II/3, G. 80/5, 203/4
 şehîd-i Kerbelâ'nun Tb. IV/7
 şehlâ G. 352/1
 şehlik G. 63/4
 şeh-peri G. 309/3
 şeh-per-i kibri G. 318/4
 şeh-per-i tâvûs G. 435/4
 şeh-perin G. 307/6
 şeh-perümün G. 273/2
 şeh-pertün T. 3. 4/c
 şeh G. 70/2, 390/5, 501/3
 şehre Mh. 5. 4/b, G. 166/2, 177/3, 230/3, 331/1, 520/4
 şehri G. 151/1
 şehri-i küşâde Mr. 3. 1/d
 şehri-i müstesnâları G. 195/5
 şehri-i visâle G. 228/3
 şehrindeki G. 152/3
 şehrine G. 102/5
 şehri G. 331/5
 şehristânlaruz G. 197/6
 şehriyârdur G. 98/1
 şehrin G. 459/4
 şeh-suvâr-ı arsa-i erbâb-ı ihtirâm K. 2/35
 şeh-suvârum G. 168/4
 şeh-süvâra G. 308/3
 şehy-ı şehre G. 403/4
 şehzâdelerdür G. 525/1
 şehzâdelerün K. 3/63
 şeker K. 2/18, G. 4/4, 159/1, 257/5, 285/2, 300/2, 544/4
 şekerden G. 434/2
 şeker-güftâriyem G. 324/5
 şekerin G. 479/6
 şekerler G. 143/2
 şekerlerde Mh. 7. 1/d, G. 487/1
 şeker-rîz G. 437/3
 şekerün G. 281/3
 şekk G. 208/4, 270/4, 507/3
 şekker G. 355/3
 şekki G. 164/2
 şekle Mh. 7. 4/b

- şeklen G. 150/1
 şekli T. 1. 2/b, G. 115/4
 şekl-i bahâr G. 388/2
 şekl-i çâr G. 84/1
 şekl-i gedâya G. 350/3
 şekl-i habâb-ı âb-ı revânun K. 1/18
 şekl-i insâna G. 4/2
 şekl-i kefen G. 224/3
 şekl-i Mecnûn'ı G. 246/2
 şeklinde G. 486/1, 486/2, 486/3, 486/4, 486/5
 şekline G. 332/1
 şeklini K. 3/49, G. 33/3
 şeklümi G. 119/3
 şem' 60/3, 79/4, 115/3, 167/2, 238/1, 238/2, 238/3, 238/4, 238/5, 239/1, 239/2, 239/4, 239/5, 239/3, 255/2, 397/2, 423/3, 444/1
 şem'dânıdur G. 552/5
 şem'e G. 333/2, Mü. 24
 şem'-i G. 38/2, 65/5, 382/3, 438/1, 474/4, 476/3, 481/1, 548/6, 561/3
 şem'-i bezm-ârâya G. 313/1, 525/2
 şem'-i bezm-i gam G. 542/4
 şem'-i cem'-ârâ G. 178/4
 şem'-i cem'iyet G. 54/2
 şem'-i cemâli G. 523/3
 şem'-i halvetsin Mh. 7. 3/a
 şem'-i hidâyetde G. 478/2
 şem'-i 'ışka G. 385/1
 şem'-i 'izârı G. 153/4
 şem'-i 'izârün G. 137/3
 şem'-i kâfûrî G. 147/1
 şem'-i kâfûrî G. 505/5
 şem'-i kâfûrînün G. 145/4
 şem'-i meh-tâbun G. 320/1
 şem'-i münevver K. 1/13
 şem'-i reh-nümâdur M. 12
 şem'-i ruhsârın G. 21/4
 şem'-i ruhun G. 240/2, 503/1
 şem'-i ruhunla G. 473/2
 şem'-i rûşensüz G. 196/1
 şem'-i rûşenüm G. 321/3
 şem'-i siyeh-derûn G. 364/1
 şem'-i şâdmânî G. 402/1
 şem'-i şâdmânîden G. 29/1
 şem'-i şeb-ârâ K. 1/6
 şem'-i şeb-i hasretdür G. 241/1
 şem'-i şebistân K. 3/61, G. 61/1, 558/2
 şem'-i şebistândan G. 452/2
 şem'-i şebistândur G. 196/4
 şem'-i şebistânı G. 141/3, 551/4
 şem'-i şebistânile G. 60/1
 şem'-i tâbân G. 59/3
 şem'-i tâbâna T. 2. 3/d
 şem'in G. 545/2, 547/4
 şem'ine G. 134/5, 440/5
 şem'ini G. 292/3, 420/2, 460/1
 şem'inün G. 203/3, 552/5
 şem'ün G. 100/1, 493/1, Mü. 30
 şems Kt. 1/1, 1/3, 1/5, 1/7
 şemsden G. 409/1
 şemse-i dâğ G. 455/4
 şemse-i ruyun G. 41/3
 şems-i dülbendün G. 269/2
 şems-i felek K. 3/62
 şems-i tâbâna G. 323/2
 Şems-i Tebrîz'e G. 458/2
 şemsinün G. 307/1
 şemşîre G. 84/5
 şemşîrün G. 470/1
 şemşîrünü G. 379/4
 şemşîr-zen G. 327/1
 şem'ün Mü. 30
 şemşîr-i âha Mh. 4. 1/c
 şemşîr-i kahr-ı Hakk'a K. 2/13
 şem'veş G. 131/3, 148/2, 426/2, 560/1
 şen G. 547/3
 şence G. 463/1
 şeng G. 174/4
 şenlik G. 180/4
 şer' K. 3/30
 şer'a K. 3/31
 şerâre G. 227/3, 380/1, 448/1
 şerârelerdür G. 99/1
 şerârı G. 310/1, 357/4, 509/3
 şerâr-ı âhdan G. 97/2
 şerbet G. 40/2, 80/4, 241/2, 395/2
 şerbeti G. 234/5, 482/3
 şerbet-i bâde G. 338/4
 şerbet-i câm G. 353/2
 şerbet-i ecel G. 166/5
 şerbet-i la'lün G. 107/2
 şerbet-i la'lünle G. 65/1
 şerbet-i mülden G. 207/3
 şerbet-i sâff G. 40/2
 şerbet-i sultâniyye G. 456/4
 şerbet-i şekker G. 27/3
 şerbet-i tıbdan Mh. 6. 3/a
 şerbet-i vasl G. 83/3
 şerbet-i vaslun Mh. 8. 5/d
 şerbetin G. 101/2, 198/4
 şerbetinden G. 237/5
 şerbetine G. 212/2
 şerbetlerinden G. 542/3
 şeref K. 2/11, 2/38, 3/15, G. 206/1
 şeref-i hüsnünde G. 29/3
 şerh G. 149/1, 494/3
 şerha Tb. V/4
 şerhalar Tb. I/6, G. 142/5
 şerhası Tb. VI/4
 şer'ile K. 3/29
 şer'î Mh. 7. 4/d
 şerîf-i nâbunı G. 83/4
 şerm Tb. II/2
 şermende G. 168/3, 292/1
 şermsâr G. 548/1
 şeşelüm T. 3. 2/b
 şevk G. 182/4, 204/2, 215/2, 255/2, 255/3, 460/1, 540/5
 şevka K. 3/63, G. 176/2
 şevkı K. 1/23, G. 504/2
 şevk-ı 'izârün G. 97/4
 şevk-ı 'izârünla G. 389/2
 şevk-ı la'lünle G. 222/2
 şevk-ı peykânun G. 550/2, N. 11/2
 şevk-ı ruhsârunile G. 193/1
 şevk-ı visâlile G. 131/1
 şevk-ı yârânda G. 54/2

- şevk-ı zülfünle G. 236/4
 şevkile K. 2/33, G. 196/4, 230/4, 335/4, 377/2, 427/5
 şevkinden G. 11/4, 239/1
 şevkine G. 137/3, 431/2
 şevkumdan G. 322/4
 şevkun G. 232/3
 şevkünden G. 497/3
 şevkunla G. 76/2
 şevkunle G. 459/4
 şeydâ Mh. 5. 4/a, G. 18/1, 249/3
 şeydâlıkda Mr. 1. 6/b
 şeydâsiyuz G. 497/2
 şeydâ-yı gül-i bağuz G. 193/1
 şeyde K. 1/3
 şeyh Mh. 3. 1/d, G. 40/5, 180/3
 şeyh-i şehir G. 79/2
 şeyhvâr G. 239/3
 şeyhveş G. 6/4
 şeytân G. 213/3, 255/4, 265/1, 276/5, 405/3, 528/3
 şeytâna G. 76/1, 441/5
 şeytândan G. 303/5
 şeytân-ı merîd G. 80/3
 şeytânîdur G. 367/5
 şeytânîle G. 228/4
 şeytânını G. 543/2
 şeytânlık Mh. 4. 3/c
 şeytânımdur G. 108/2
 şiddet-i bâd-ı semûm-âsâ Tb. III/5
 şifâ G. 275/4
 şifâ-i bedr-i hüsnüm Mr. 1. 7/b
 şifâsuz G. 294/4
 şihâbı G. 222/5
 şikâr G. 6/2, 119/5, 147/2, 229/2, 244/3, 252/3, 278/5, 301/3, 326/3, 329/5, 330/2, 342/3, 343/1, 370/4, 373/6, 475/2, 522/5
 şikâra G. 205/4
 şikârı G. 509/2
 şikâr-ı büse-i la'lün G. 165/2
 şikâridur G. 156/3
 şikârın G. 191/4, 262/5
 şikârını G. 493/3
 şikâristân-ı ser-sebzün Mh. 3. 5/b
 şikâyet G. 365/1, 411/2, 411/4, 416/2, 544/5, Mü. 22
 şikest G. 50/3, 56/2, 58/1, 58/2, 58/3, 58/4, 58/5, 58/6, 552/1
 şikestem G. 375/4
 şimâli G. 432/2
 şimâl-i zemistân G. 82/4
 şimden G. 423/3, M. 37
 şimdi Mh. 7. 5/a, T. 2. 4/c, G. 27/4, 67/5, 84/2, 85/5, 91/2, 118/2, 118/5, 126/5, 144/3, 178/5, 180/1, 193/5, 209/2, 211/5, 217/4, 227/1, 301/3, 324/3, 343/2, 359/3, 362/1, 456/5, 473/2, 486/1, 486/2, 486/5, 493/5, 499/3, 517/4, 519/5, 533/3, 560/2, N. 9/1, Mü. 10
 şimdiden G. 87/5, 109/2, 117/5, 130/5, 146/5, 245/1, 318/1, 335/3, 557/5
 şimdiki Mh. 6. 2/c, G. 181/5, 287/5
 şimdiye G. 204/1, 356/3
 şimşek G. 270/3
 şîr G. 418/2, 427/4, Kt. 3/3
 şîr K. 3/81, G. 459/2
 şîrâne G. 57/4, 363/5
 şîrde G. 327/5
 şîre G. 550/1, N. 11/1
 şîri G. 160/5, 437/5
 şîr-i âb-dârumdan G. 425/5
 şîr-i Behiştî G. 503/5
 şîr-i Behiştî'ye G. 317/5
 şîr-i dil-pesendümdür G. 316/5
 şîr-i gurbet-âlûdî G. 560/5
 şîr-i jiyân G. 370/3
 şîr-i jiyândur G. 107/3
 şîr-i kahrûn G. 109/3
 şîr-i mihre G. 227/4
 şîr-i nerlerde Mh. 7. 5/e, G. 487/5
 şîr-i nermüm G. 553/7
 şîr-i pür-süzunla G. 42/7
 şîr-i rûh-bahşî G. 348/5
 şîr-i şeker-rîz G. 187/5
 şîr-i ter G. 422/6
 şîr-i zülâlin G. 311/7
 şîrin G. 62/5
 şîrîn K. 2/18, Mh. 7. 1/d, G. 16/3, 35/2, 66/1, 83/2, 143/2, 167/3, 184/5, 199/5, 487/1, N. 10/2, Mü. 29
 Şîrîn G. 293/2, 300/2, 423/2
 şîrine G. 49/5, 463/5
 şîrini G. 133/5, 168/5
 Şîrîn'inün G. 155/4
 şîrince G. 160/5
 şîrine G. 333/4
 şîrîn-makâl G. 202/4
 şîrüm Mh. 3. 5/d, G. 429/5
 şîrûme G. 273/5
 şîrûn G. 239/5, 258/5, 401/5, 489/5
 şîrûni G. 131/5, 349/5
 şîrümüzden G. 204/5
 şîrûn G. 262/5
 şîrveş G. 37/5
 şîşdi G. 107/5
 şîşe-i dilde G. 455/5
 şîşe-i pür-bâde G. 375/4
 şîşesin G. 326/5
 şîşirme G. 129/4
 şitâ G. 220/2
 şitâb G. 92/2, 194/1, 218/4
 şitâda G. 121/1
 şive G. 228/1
 şivedür G. 406/1
 şivei G. 378/1
 şive-i gilmânına K. 3/34
 şive-i reftârına G. 445/2

- şivekâr G. 326/4
 şiven G. 224/3, N. 4/1
 şivenüm G. 321/2
 şiveyi G. 355/5
 şiveyle G. 297/2
 şol K. 1/30, 2/26, 3/83, Mh. 4. 5/a, G. 50/1, 50/5, 72/2, 108/1, 122/3, 129/1, 184/1, 189/3, 214/3, 224/2, 225/6, 226/6, 331/3, 387/2, 387/3, 443/1, 457/4, 464/2, 468/4, 500/5, 518/5, 537/3, M. 26, Mü. 5, 19
 şöhret-perest G. 129/3
 şöyle Mh. 6. 3/c, 6. 4/c, G. 19/1, 20/4, 41/5, 50/3, 66/1, 68/1, 70/5, 81/3, 125/2, 125/3, 184/5, 186/2, 187/2, 202/2, 202/4, 204/4, 221/2, 249/1, 323/5, 334/5, 341/4, 360/3, 383/5, 384/3, 390/2, 392/4, 400/5, 403/5, 404/2, 406/1, 422/3, 422/5, 429/3, 430/1, 450/6, 455/1, 455/3, 455/4, 470/4, 518/1, 525/3, 525/5, 549/3, 551/1, 554/3, Kt. 2/1, Mü. 10
 şöyleyem G. 214/2
 şu K. 2/14, 2/25, Mh. 1. 3/a, G. 32/4, 80/5, 100/3, 108/2, 127/3, 185/2, 197/6, 199/1, 206/3, 231/1, 258/2, 319/3, 327/3, 392/1, 407/4, 528/3, Mü. 30
 şu'â'ına G. 227/3
 şu'â'-ı 'ışkı G. 196/4
 şu'â'-ı çeşmümi G. 427/3
 şu'â'-ı mihr-i rahşânı Tb. IV/2
 şu'â'-ı şems G. 446/2
 şu'â'-ı şemse G. 410/3
 şu'arâ K. 3/75, G. 258/5
 şu'arânun G. 419/5
 şûh-ı cefâ-pîşe G. 79/3
 şûh-ı cefâ-pîşelerün G. 281/5
 şûh-ı cihân G. 390/1
 şûh-nigâr G. 394/5
 şûh-tab' 281/5
 şu'le G. 100/1, 292/3
 şu'le-i mâh G. 436/5
 şu'lesi G. 59/3, 60/3
 şûm Kt. 3/2
 şunda G. 84/3
 şundan G. 272/2
 şûre G. 273/3
 şûr-engîz G. 111/5
 şûrîde G. 439/4
 şûrîde-meşrebüz G. 210/1
 şûbhe G. 381/4, 461/5
 şühûdî G. 409/3
 şûkr G. 109/1, 438/4, 554/5
 şükûfe G. 167/3, 551/1
 şükûfe-i çengâl G. 304/4
 şükûfemdür G. 385/5
 şükûfe-nisâr Mh. 1. 1/c
 şümâr G. 207/2
 şümâr-ı zümre-i a'dâ Tb. IV/2
 şürû' 191/5
 şürûh G. 70/4
T
 tâ K. 1/3, 1/12, 1/31, 2/47, 3/29, Mh. 4. 4/e, G. 8/2, 55/3, 133/5, 183/2, 213/1, 249/4, 284/4, 361/1, 363/1, 534/3
 ta'accüb G. 269/5, 458/1
 ta'âm K. 2/41
 ta'âmı G. 68/1
 ta'âm-ı lezîz G. 83/2
 ta'assub G. 85/5
 tâ'at G. 49/1
 tâ'atüm G. 120/3
 tâ'atünde G. 373/6
 tâ'atüne K. 1/21
 ta'ayyün G. 392/1
 tâb G. 127/1
 tâb-dâr G. 216/4
 tâbende G. 241/1, 292/3, 503/5
 tab'ı K. 3/8, Mh. 5. 2/c, G. 273/5
 tâb-ı kemter G. 95/2
 tab'-ı mir'âtın G. 361/5
 tab'-ı pâkünden G. 176/5
 tab'ında G. 501/5
 tâbından G. 31/4
 tâbi' 410/4
 tabîb G. 40/2, 325/2, 423/4, 482/3
 tabîbâ G. 287/3, 395/2
 tabîbe G. 405/1, 447/3
 tabîbi G. 39/2, 415/2
 tabîb-i cân G. 28/3, 324/4
 tabîb-i câna G. 348/1
 tabîbüm G. 49/2, 65/1, 107/2, 169/7, 396/3, 440/1, 542/3
 tâbiş-i hasretde K. 3/64
 tabl G. 201/5
 tabşırdum G. 348/1, 348/2, 348/3, 348/4, 348/5, 354/1, 354/2, 354/3, 354/4, 354/5
 tab'un G. 106/5
 tâbût G. 165/1
 tâc G. 63/1, 64/4, 66/5, 529/1
 tâcı G. 557/5
 tâc-ı 'ışkı G. 14/2
 tâc-ı ser G. 333/1
 tâc-ı zer G. 222/6, 238/1
 tâcidur G. 72/4
 tâcın K. 2/43
 tâcına G. 162/1
 tâcir G. 231/3
 tâ-ezelden G. 360/1
 tağ G. 242/1
 tağa G. 224/5, 302/3, 446/2
 tağı G. 226/2
 tağî G. 241/3
 tağıdur G. 219/2
 tağılmasun G. 496/3
 tağında G. 100/2
 tağlar G. 45/5, 171/2, 389/2, 389/4
 tağlara G. 34/5
 tağlarca Mh. 6. 3/e

- tahammül Tb. I/3, G. 148/5,
149/2, 250/4, 257/2,
326/4, 428/4, 440/2,
458/1, M. 30, Mü. 23
- taharrük G. 76/2
- tahassür G. 521/2
- tahiyyatıle K. 2/47
- tahlil-i insân G. 126/2
- tahmika G. 102/2
- tahmîr G. 360/1
- tahrîk G. 300/3
- tahrîr Tb. I/1
- tahsîl K. 3/36, Mh. 6. 5/a, G.
19/4
- tahsîl-i kemâl K. 3/16
- tahsîl-i mizâc G. 69/5
- tahsîn K. 3/52, G. 106/5
- tahte'l-kıbâb G. 37/1
- tahtehâ G. 17/2
- tahtgâhı G. 393/4
- tahtgâhun T. 1. 4/a
- taht-ı cihân G. 464/4
- taht-ı dergâhum G. 92/3
- tahtına G. 126/1
- tahtında G. 261/1
- tahtının G. 493/5
- tahtun K. 2/38
- tahtuna K. 3/32
- tahtunı G. 57/1
- tahtû'r-revânîdur G. 165/1
- tahvîl G. 301/3
- tâkat Kt. 3/3, G. 175/2
- takâzâ-yı sefer G. 29/5
- tâkden G. 422/5
- takdîr G. 319/4
- takdîr-i ezel G. 259/1
- tâkdur G. 85/1
- tâkı G. 20/1, 537/3
- tâk-ı ebrûnu G. 54/4
- tâk-ı gerdûnun G. 422/1
- tâk-ı mu'allâsın G. 408/3
- takılsun Tb. I/5
- takınduğı G. 336/2
- tâkını G. 213/5
- tâklar G. 90/3
- taklîd G. 255/5
- takrîr Tb. I/1
- takup G. 135/3
- takyalu G. 79/4
- tâlân K. 3/29, G. 221/1
- tal'at Tb. II/5, G. 499/1
- tal'atun K. 2/15, G. 359/5
- tal'at-ı yâr G. 243/1
- taldum G. 429/3
- taldun G. 293/5
- taldurdun G. 241/4
- taleb G. 326/5, 508/1
- talebünde G. 315/4
- tâli' 463/4
- tâlib G. 541/2, 307/2, 541/3
- tâlibdür G. 348/4
- tâlibi G. 421/5
- tâlib-i dünyâ G. 306/2
- tâlib-i dürr-i hakîkatem G.
251/4
- tâlib-i esrâr-ı 'ışk G. 331/2
- tâlib-i genc-i visâl G. 113/4
- tâlib-i Hak G. 486/1
- tâlib-i ma'rifet Kt. 2/2
- tâlib-i rif'at G. 412/4
- tâli'i G. 541/2
- ta'lîm G. 45/4, 339/2, 496/4,
532/3
- ta'lîm-i şîve G. 39/3
- tâli'üm G. 404/1
- tâli'ümde G. 154/3
- tama' 438/4
- tamâm G. 282/5, 311/4,
417/5
- tamâmlar G. 132/1, 190/3
- tamar G. 512/5
- tamlar G. 99/2
- tamlarsa G. 373/5
- tammağa G. 551/3
- tan G. 7/3, 54/1, 62/2, 74/1,
112/4, 279/4, 297/4,
503/3
- ta'n K. 2/12, Mr. 1. 5/a, Mh.
4. 2/c, 7. 4/c, G. 42/5,
81/2, 135/3, 157/5,
188/2, 210/2, 256/4,
276/5, 317/3, 317/5,
459/5, 476/5, 498/3,
519/1
- tanbûrveş G. 170/2
- tandum G. 405/1
- ta'ne G. 39/4, 199/2, 208/1,
294/1
- ta'n-ı 'adû G. 43/5
- ta'n-ı a'dâdan Mh. 5. 3/a
- ta'n-ı 'avâma G. 481/4
- tan'-ı yetîm G. 341/3
- ta'nın G. 469/4
- tanrı G. 262/3
- tapuna K. 3/62
- tapundan G. 179/2
- târ G. 186/5, M. 7
- tarab G. 278/2
- tarabdan G. 176/5
- tarabdur G. 105/5
- tarab-sâz Mh. 3. 1/a
- taraf G. 27/2, 373/3
- tarafa G. 78/7
- tarafda G. 263/2
- tarafdan G. 21/2, 270/3,
331/1, 408/5
- tarâka G. 368/1
- tarâvetde G. 548/1
- târdan G. 221/3
- târîh G. 73/5
- tarîk G. 287/5, 327/4
- tarîk-ı hakda K. 2/10
- tarîk-ı halvete G. 469/4
- tarîk-ı hidmeti G. 321/3
- tarîk-ı 'ışka G. 328/1, 529/1
- tarîk-ı Ka'beden G. 331/3
- tarîk-ı vuslata Mh. 1. 4/a
- tarîkıla G. 520/5
- tarîkın G. 140/4, 387/3
- tarîkına T. 3. 2/a
- tarîkında G. 317/4
- târ-mâr G. 326/5, 330/5
- tarrâr-ı cihândur M. 4
- tâ-subha Mh. 7. 3/a
- târumdan G. 425/1
- tarzı G. 349/5
- tâs tâs G. 212/2
- tasavvurdan G. 110/1
- tasavvurdur G. 152/1
- tâ-seher G. 62/3, 77/3,
240/4, 533/3
- tası G. 234/5
- tâs-ı âsmân G. 373/1
- tastîr Tb. I/3
- tasvîr G. 225/2, 391/3
- tasvîri G. 398/2
- tasvîr-i hayâlündür G. 373/2

- taş G. 15/5, 20/2, 113/4, 294/1, 315/3, 329/3, 423/2, 473/4, 476/5, 501/2, 553/7
taşar G. 220/3
taşdan Tb. II/3, G. 483/3
taşı G. 15/5, 55/3, 490/2, 548/2
taşın G. 39/4, 208/1
taşına G. 494/3
taşır G. 177/3
taşlar G. 58/1, 367/1
taşların Mü. 8
taşlarından G. 11/2
taşra K. 3/28, G. 27/2, 177/3, 383/2, 429/4, 472/2
taşrın K. 2/26
taşuna G. 20/2
taşuniçün G. 411/5
tatlu G. 3/4, 28/5, 187/5, 290/1, 358/5, 434/2, N. 3/1
tatlucak M. 12
tatludur Mh. 7. 1/e, G. 487/1
tatmaduk G. 256/5
tavâf G. 30/3
tavâfa Mü. 19
tavâf-ı kûy-ı yâr G. 330/3
tavâfında G. 386/2
tavk G. 255/4
tavk-ı la'netî G. 521/3
tavr-ı insânî G. 370/5
tâvûs-ı bâğ-ı vahdetdür Kt. 1/4
tâvûs-ı felek K. 3/63
tayanma M. 21
Tayfûr'un G. 276/1
ta'yîn G. 106/2, 392/1
tâyir-i evc-i şeref G. 289/4
tâyir-i hayret G. 507/2
tayr G. 139/3, 154/4
tayy-ı mekân G. 110/4
tazarru' 420/5
tazarru'un G. 395/3
tâze G. 23/2, 38/2, 91/1, 91/3, 114/3, 126/3, 173/1, 218/1, 242/1, 248/1, 283/1, 320/3, 393/5, 413/2, 440/4, 451/4, 485/4, 530/1, 541/1, 544/5
tâze tâze G. 338/2
tâzelendi Tb. IV/5
tâzelenür G. 409/5
tâzellersin G. 391/4, 414/5
tâzelik G. 535/2
tâzelikte G. 259/2, 300/3, 463/4
tazı G. 370/4
ta'zîm G. 494/1
Te'âlâ G. 70/3, 288/2, 402/4, 510/3
Te'âlâdan G. 404/2
tebdeki G. 232/4
tebdil-i zemâ'im K. 3/42
tebessüm G. 343/2
tebşîr Tb. I/6
tecdid Tb. III/7, V/3
tecellâ-yı cemâl G. 202/1, 203/1
tecellî G. 202/4, 307/4
tecemmül G. 466/5
tecemmülâtı G. 291/2
tecerrüd G. 181/4, 361/2
tecrî G. 17/2
tecrûbe G. 207/3, 542/3
tedârik G. 266/4
tedbîr K. 3/55
te'dîb-i bed-güherlere G. 212/1
te'essüfden Mh. 2. 2/d
tefâvüti G. 430/5
teferrüc G. 455/2
teferrücdür G. 54/3
teferrüce G. 68/2
tefsîr Tb. I/2, G. 160/2
tefsîri G. 478/3
tehî G. 6/2, 10/3, 11/4, 167/3, 407/5, 444/5
tek G. 28/4, 70/3, 270/5, 291/5, 394/2
tekâsül G. 357/3
tekellûf G. 477/3
teklîf-i câm G. 480/3
tekrâr Tb. V/6, T. 3. 5/c, G. 255/2, 479/8, 480/5
tekyegâh-ı 'ışka G. 298/4
tekyegâh-ı 'ışkun G. 125/3
tekye-i çarh-ı lâciverd Kt. 1/1
tekye-i hayretde G. 526/5
tekye-i 'ışk G. 552/7
tekye-i 'ışka G. 230/5
tekyeye G. 258/1
tel Mh. 4. 4/d
tel tel G. 527/1
tele G. 473/1
televvün G. 483/4
telh G. 290/1, 305/4
telkîne G. 459/2
telvîne G. 459/4
telvîs-i riyâdan K. 1/27
temâm G. 70/4
temâşâ K. 1/4, 3/13, G. 102/3, 184/2, 505/2, 509/2, 542/2
temâşâdur G. 104/1
temâşâgâh G. 533/2
temâşâsı G. 207/5
temâşâsın G. 366/4
temâşâsında G. 295/5
temâşâyâ G. 368/4
temâşâyı G. 550/1, N. 11/1
temâşâ-yı hatt-ı sebzînin G. 254/4
temâşâ-yı riyâz G. 235/1
temennâ K. 1/24
temennâsın G. 408/1
temennî G. 392/5, 508/1
temevvüc G. 176/2
temsîl G. 301/5
ten G. 111/1, 279/2, 304/2, 423/5, M. 28
tenâvül G. 206/4
tende G. 217/4, 313/3, 409/3
tendeki G. 225/7, 27/2
tenden G. 365/2, 427/2
tendür G. 129/1
tene M. 28
teneffüsden G. 57/5
teng G. 349/1
tenhâ G. 1/4, 10/1, 102/4, 196/2, 336/1, 362/5, 385/3, 415/4, 521/5
tenhâda G. 501/3
ten-i 'uryân G. 354/2

- ten-i bî-rûhun G. 390/1
ten-i eflâke G. 142/1
ten-i Mecnûn'ı G. 149/1
ten-i za'îfûm G. 344/2
ten-i zerdüm G. 325/3
tenin Tb. III/3
ten-perver G. 288/1
tenüm Mh. 8. 2/c, G. 23/2, 457/4, 513/4, N. 6/2
tenümde G. 351/4, 531/1
tenümi G. 512/1
tenümün G. 182/1
tenün G. 100/3, 129/4, Mü. 14
tenünde M. 15
ter G. 244/4, 285/1, 297/5
terahhum G. 222/7, 304/3, 369/5
terâne G. 278/2, 381/1, 427/5
terânesi G. 157/4
terâvihe G. 357/3
terâzûsıyla G. 42/1
terbiyesüz K. 3/77
terbiyet G. 262/5, 370/3, 430/3
terbiyetsüz G. 26/5
terbiyetündür K. 2/42
tercemesüz K. 3/81
tercîh G. 447/5, 531/3
tereddüd G. 93/4, 195/3, 234/4
terennümlerle G. 560/5
ter-i mahfel G. 363/2
terk K. 3/24, G. 21/4, 93/3, 108/2, 254/3, 291/2, 380/4, 399/3, 399/5, 494/5
terk eylemek G. 413/1
terk-i bezm G. 340/2
terk-i cân G. 400/2
terk-i diyâr G. 326/1, 477/5
terk-i edeb K. 2/22, G. 341/3
terk-i mâl G. 484/2
terkîb G. 73/2
terkîbdür G. 206/4
terkîbi G. 129/1
terkin G. 302/5, 441/3
terkine G. 137/4
terkini G. 295/1
terlik M. 15
tersâ G. 272/4, 352/5, 516/3
tersâya Mh. 2. 5/c
tertîb-i bezm-i meyde G. 156/1
tesbîhi G. 510/3
tesellî G. 308/5
teshîr G. 237/2, 467/4
teshîr-i memâlik-i cihân K. 3/44
te'sîr G. 395/2
te'sîr-i müdrik G. 399/5
te'sîr-i te'âlile G. 131/5
te'sîridür Mh. 7. 2/e, G. 487/3
te'sîrinden G. 325/3
teslîm G. 149/4, 339/1, 526/3
teşbîh G. 266/1, 282/1, 286/5, 365/5, 421/3, 448/4, 466/1, 474/3, 479/1, 506/2
teşne K. 3/5, G. 559/4
teşne-dil G. 144/1
teşneye G. 84/3, 100/5
teşneyin G. 379/5
tevâzu' G. 200/5
tevbe G. 23/4, 27/4, 249/2, 351/5
tevbekâr G. 27/4, 180/3, 420/3
tevbeler G. 70/5, 328/2
tevbeye G. 322/1
teveccüh G. 105/1, 175/4, 295/1, 465/1, 478/2, 520/4
tevekkel 'alâ'llâhi fî-küllî hâl G. 314/5
tevekkeltü 'alallâh N. 9/1
tevekkül G. 37/5
tevkî'-i hümayûnı K. 3/44
Tevrât'ı G. 139/4
tevsen-i 'ışka G. 141/5
tezekkür G. 411/4
tezvîrûn G. 262/4
tezyîn G. 551/1
tîb G. 237/5
tıfl G. 26/5, 258/3
tıfla G. 159/3
tıflı G. 213/2
tıfl-ı cân G. 414/4
tıfl-ı dil G. 50/1, 70/4, 87/4, 281/1, 356/3
tıfl-ı dile G. 32/4
tıfl-ı Habeş Mü. 20
tıfl-ı merdüm G. 99/4
tıfl-ı meyyâlî G. 552/6
tıfl-ı nâ-bâligâ G. 454/4
tıfl-ı nev-res G. 480/1
tıflıken G. 24/5
tıflını G. 316/4
tıflının G. 277/4
tılsım-ı hatt G. 123/4
tılsım G. 108/5
tınma G. 530/2, 530/5
tırâz K. 2/9
tîb G. 36/2
ticâret K. 3/25
tîğ G. 115/3
tîğ-ı âhum G. 298/2
tîğ-ı bürrân G. 59/4
tîğ-ı bürrânun G. 401/2
tîğ-ı cedel Mü. 18
tîğ-ı cefâyı G. 531/5
tîğ-ı firâka G. 203/4
tîğ-ı lâ-yûs 'el ammâ lâ-yef'al Mü. 18
tîğ-ı müjgânına G. 553/2
tîğ-ı yâr G. 142/5, 233/2, 351/3
tîğ-ı zebân G. 317/5
tîğîle G. 402/3
tîğın G. 84/3
tîğına G. 377/5
tîğından G. 466/2, 512/5
tîği K. 3/50
tîğ-i âhumdan G. 414/3
tîğ-i 'ışka G. 219/1
tîğ-i gamzen G. 161/2
tîğ-i hicrûnle G. 356/1
tîğ-i müjen G. 352/2
tîğ-i müjenle G. 190/3
tîğ-i müjgânile G. 229/3
tîğ-i zebân-ı tîzile G. 327/1
tîğ-i zebânun G. 344/5
tîğun G. 401/4

- tığını G. 12/2, 217/4
 tığunile G. 32/5
 tığün G. 192/2
 tığüne G. 279/3
 tikenî Mh. 8. 1/e
 timâr G. 423/4
 tîn G. 106/4, 118/4
 tîne G. 459/1
 tînetüm G. 360/1
 tîni G. 118/4
 tîr G. 156/4, 221/2, 222/5, 418/3
 tirâş G. 298/2, 329/2, 409/5
 tîre K. 1/15, G. 425/4
 tîr-endâzdan G. 417/3
 tîri G. 423/5
 tîr-i âh G. 192/1
 tîr-i âha G. 373/6
 tîr-i âhum G. 129/2, 216/4
 tîr-i cefân G. 544/4
 tîr-i cefâna G. 259/1
 tîr-i gam G. 223/3, 277/4
 tîr-i gamzen G. 49/4
 tîr-i gamzende G. 139/2
 tîr-i kudret G. 476/4
 tîr-i mihnet Mh. 5. 3/d
 tîr-i müjgânile G. 402/3
 tîr-i müjgân G. 217/3
 tîr-i müjen G. 378/2
 tîr-i tan' 495/4
 tîr-i ümîzümi G. 381/3
 tîr-i yâr G. 33/2
 tîrin G. 41/4, 135/4
 tîrinden G. 208/5
 tîrine G. 394/4
 tîrinün G. 377/3, 543/1
 tîrün G. 38/2, 76/4, 103/4, 137/2, 159/2, 262/1
 tîrüne G. 252/5
 tîrünü G. 439/3
 tîrveş G. 476/4
 tiryâk-ı intikâm K. 2/42
 tiryâki G. 188/3, 412/2
 tîşe G. 155/4
 tîşe-i hicrânile G. 452/4
 tîşesin G. 226/2
 tîz Mr. 1. 5/a, G. 437/2, 531/2
 tizce G. 260/3
 tob K. 3/71, G. 35/5, 38/1
 togrî Mh. 7. 5/a
 toğan G. 370/4
 toğdı G. 203/2
 toğıra M. 33
 toğurdı G. 272/4
 toğrayal'dan G. 450/5
 toğrı Mh. 5. 2/a, G. 141/2, 207/4, 228/3, 238/1, 303/4, 324/1, 407/2, 527/2
 toğrılık G. 418/3
 toğrısı G. 234/4
 toğrısın G. 86/3
 toğrıyam G. 99/5, 303/1
 toğrulduğı G. 544/4
 toğsa G. 204/2, 448/1
 toğunca G. 124/5
 toğup G. 127/1
 toğuşundan G. 398/3
 tokındı Mü. 7
 tokunan G. 544/4
 tokundun G. 277/4
 tokundurdukca G. 366/4
 tokunmadı Mh. 2. 2/d
 tokunmağa G. 542/2
 tokunmaz G. 483/3
 tokunmuş G. 410/3, 519/2
 tokunsa G. 119/4
 tokunur G. 173/3, 553/7
 tokuz G. 537/3
 tola G. 76/2
 tolandum G. 542/1
 tolandurdun G. 290/3
 tolanur G. 240/2, 490/3
 tolanurken G. 312/4
 tolardum G. 412/2
 tolaşur G. 89/3
 toldı Mh. 1. 3/a, G. 40/3, 122/1, 261/4, 355/4, 461/3, 484/3, 535/1
 toldurmazsın G. 377/2
 toldurur G. 305/2
 tolıdur G. 454/3
 tolsa G. 259/3
 tolsun T. 3. 4/c
 tolu K. 3/17, G. 146/3, 150/2, 166/2, 182/4, 185/2
 toluna G. 453/1
 tolunca Mr. 1. 1/b
 tolunmaz G. 305/3
 tonlar G. 408/2
 top G. 44/2, 350/2
 top-ı âh G. 78/6
 top-ı âhumla G. 275/2
 topın G. 219/1
 topına G. 258/3
 toprağını G. 273/3
 toptoludur G. 424/2
 topumuz G. 192/3
 topumuzdur G. 197/2
 toyar K. 3/4
 toymadı G. 304/5
 tozın G. 177/1, 310/4
 tozına G. 42/4, 247/2, 442/2
 tozından G. 520/1
 tozını G. 401/3
 Tûbâ Mh. 6. 1/e, G. 32/1, 144/1, 199/4, 422/2, 427/2
 Tûbâ'yı G. 282/1
 Tûbâ'sıyuz G. 200/5
 Tûbî G. 528/1
 tûfân-ı eşki G. 256/2
 tûfân-ı eşk-i çeşmüm G. 510/2
 tûfân-ı eşküm G. 70/3
 tûfân-ı Nûh'ı G. 411/4
 tûfânına Mü. 25
 tûl G. 302/4
 tûl-ı emelcikdür G. 160/3
 tûl-ı emelde G. 479/7
 tûl-ı hıdmet G. 475/5
 tûlına G. 141/2
 tur G. 210/2
 tura K. 3/21
 turam G. 332/3
 turduğı G. 239/4
 turdukları G. 445/2
 Tûr-ı dili G. 364/4
 turma G. 95/4, 97/5, 107/1
 turmadı G. 483/1, 484/3
 turmadun G. 291/5
 turmaya G. 414/2

- turmayup G. 163/1, 173/3
 turmaz G. 171/5, 252/3
 turmuş G. 199/4, 301/4
 turmuşamdur G. 346/2
 turreler G. 3/1
 tursa G. 331/4
 turumadı G. 517/3
 turup G. 176/1, 176/3, 379/2
 turur G. 78/6, 462/4, 551/3
 tururam G. 259/1
 tururken G. 44/3, 77/5, 314/4, 384/5, 476/5, 516/4
 turursun G. 262/1
 tûşe-i râh-ı sürûd G. 169/3
 tûşe-i râh-ı sürûr G. 88/3
 tut K. 3/24, 3/38, 3/48, 3/51, G. 11/2, 51/1, 51/2, 51/3, 51/4, 51/5, 57/1, 57/2, 57/3, 57/4, 57/5, 98/4, 111/2, 261/3, 263/5, 272/5, 291/2, 301/2, 327/4, 345/5, 440/4, 450/6, 464/2, 482/3, 525/2, 537/1, 538/2, 559/5
 tuta K. 3/72, G. 222/1, 545/4, 555/3
 tutabilmekdür G. 13/2
 tutalum G. 225/7, 249/2, 262/2, 492/4, 492/5
 tutan G. 218/1, M. 9
 tutana G. 394/5
 tutar T. 2. 1/e, G. 68/5, 84/5, 145/4, 155/3, 174/3, 223/2, 283/5, 408/2, Mü. 15
 tutarlar G. 397/5
 tutarsan G. 85/4
 tutarsın G. 228/4
 tutdı K. 2/43, Tb. IV/2, G. 5/1, 52/5, 239/4, 252/5, 282/5, 357/5, 456/1, 499/3, 514/5, 534/1
 tutduğı G. 445/5
 tutdugum G. 298/2
 tutdugunca G. 42/6
 tutdukca Mh. 2. 1/b
 tutdum G. 361/5, 444/2
 tutılmaga G. 89/3
 tûtî G. 257/5
 tûtî-i şeker-hâ Mü. 2
 tûtisine G. 143/2
 tutma G. 267/4, 506/1
 tutmadı G. 461/2
 tutmaga G. 429/2
 tutmagıçün G. 507/2
 tutmakta G. 1/4
 tutmayam G. 31/3, 225/3, 226/3
 tutmaz G. 437/4
 tutmazlar M. 13
 tutmazsa G. 273/5
 tutsunlar G. 324/2, 543/3
 tutulup G. 79/3
 tutup G. 253/1, 299/2, 337/1, 511/3
 tutupdur G. 55/2
 tutuşa G. 548/6
 tutuşdı G. 364/4
 tutuşdum Tb. IV/6
 tûtyâ G. 115/2
 tûtyâdur G. 10/3, 450/4
 tuyal'dan G. 18/4
 tuyasın G. 336/2
 tuydı G. 202/3, 399/2
 tuysa G. 271/3, 527/1
 tuyup Mh. 4. 3/a
 tuyurmasun M. 34
 tuz G. 140/2
 tuzlu G. 10/1
 tûfeng K. 3/71, G. 400/3
 tûgme G. 479/5
 tünd G. 6/4, 12/5
 tünd-bâd-ı âh-ı âşık G. 328/4
 türâba G. 438/3
 türbedür G. 237/4
 türbemden G. 390/2
 türbemüzdür Mh. 6. 4/e
 Türk'i G. 486/3
 türlü G. 253/1
 2. 2/d, Mh. 1. 5/a, 1. 5/b, 1. 5/c, 2. 1/d, 3. 1/a, 3. 1/d, 3. 4/d, 4. 4/b, 4. 5/b, 5. 3/e, 6. 1/b, 6. 2/c, 8. 2/b, 8. 5/c, T. 1. 1/b, 2. 5/c, 3. 1/a, 3. 3/a, 3. 5/b, 3. 5/e, G. 3/5, 4/1, 18/4, 19/1, 22/2, 29/1, 31/3, 40/5, 46/2, 52/3, 61/4, 61/3, 62/1, 65/6, 82/1, 85/5, 88/2, 89/5, 94/5, 100/4, 105/5, 105/4, 107/1, 111/5, 111/2, 118/4, 120/2, 123/4, 137/5, 139/3, 162/4, 169/2, 172/3, 174/4, 176/4, 184/4, 192/3, 192/1, 197/7, 198/5, 198/1, 201/5, 205/5, 206/5, 210/4, 223/4, 227/2, 240/1, 255/4, 267/5, 276/4, 282/3, 286/1, 289/1, 290/4, 293/2, 293/1, 296/5, 299/1, 305/1, 306/5, 308/5, 314/1, 317/3, 318/5, 318/4, 318/1, 319/4, 320/2, 322/2, 327/1, 330/5, 334/3, 334/2, 337/2, 338/3, 345/3, 347/1, 348/2, 348/1, 356/2, 359/1, 362/5, 363/4, 365/3, 368/1, 369/3, 370/1, 371/5, 380/3, 383/1, 384/1, 385/1, 387/2, 391/5, 396/4, 399/5, 399/3, 399/2, 417/4, 417/2, 421/3, 421/2, 422/4, 425/1, 427/4, 431/4, 437/5, 450/5, 457/3, 458/3, 467/4, 472/3, 474/3, 480/2, 480/1, 481/4, 482/2, 484/6, 484/6, 484/2, 485/3, 485/2, 485/1, 490/1, 494/1, 498/1, 500/1, 508/5, 510/3, 515/5, 515/2, 524/2,

U

- u K. 1/10, 2/18, 2/33, 2/46, 2/52, 3/53, 3/71, Tb. I/6, III/2, IV/4, V/5, V/6, VI/5, Mr. 1. 4/b, 2. 2/c,

- 524/1, 527/5, 529/1,
533/3, 539/5, 542/1,
548/3, 550/5, 552/2,
561/2, Kt. 1/1, 1/3, 1/5,
1/7, N. 10/1, 7/2, M. 4,
7, 19, Mü. 14, 15
ucına G. 360/5
ucında G. 471/3
ucından G. 34/5, 62/3,
226/1, 241/4, 441/4,
457/2
ucını N. 6/2
uciyla G. 105/3
ucundan G. 290/3
uçā G. 365/2
uçan G. 171/4, 476/3
uçar G. 47/2, 545/2, Kt. 1/4
uçarsa G. 76/1
uçdı G. 384/1
uçdun G. 48/2
uçma T. 3. 3/d
uçmag G. 89/1
uçmâğı G. 5/1
uçmak G. 196/5
uçsa G. 119/5
uçuglu G. 444/1
uçup G. 293/3, 298/3, 389/3
uçurdı G. 71/4, 426/5
uçurdun G. 57/1
uçurmağa G. 103/2
uçurman N. 4/3
uçurmasun Mü. 3
uçurmuş Kt. 6/1
uçursa G. 347/2, 427/2
uçurup G. 507/2
uçurur G. 2/5
Üdunı G. 86/2
ufuk G. 382/4, 426/3, 452/1
uğradı G. 496/3
uğraduğı G. 106/4
uğradum G. 345/1, 345/2,
345/3, 345/4, 345/5
uğramışam Mh. 8. 4/e
uğrar G. 457/2
uğrasa G. 479/2
uğraya G. 500/2
uğrayal'dan G. 319/1
uğrayam G. 463/4
uğrayan G. 303/4
uğrayasın G. 387/2
uğrayu G. 557/1
uğrısı G. 486/1
uğru G. 191/4
uğurdan G. 74/2, 136/2
uğurlamaga G. 534/2
uğurlayam G. 445/3
ugurluk G. 416/5
ukâbun G. 450/6
ukbâ G. 29/5
ukbâdan G. 31/1
ukbâya G. 93/3
ulemâ G. 486/2, 486/4
ulı G. 441/1
uludur G. 433/5
ululanursa G. 178/5
ulular G. 405/4
ululuğuna G. 444/5
ulûfem G. 384/2
ulûm G. 331/2
uma Mh. 8. 3/c, G. 406/1
umageldüm G. 179/1
umar G. 40/2, 492/3
umaram G. 7/2, 109/3,
139/4, 259/4, 360/2,
390/2, 505/3
umarlar G. 143/1
umılmaz G. 469/2
umma G. 281/3, 398/4,
516/4
ummân K. 3/47, Mr. 1. 3/b,
G. 94/4, 236/1, 244/2
ummâna G. 348/4, 354/1,
441/2, 481/4, M. 1
ummânlaruz G. 197/3
ummasun G. 17/4, 22/5,
234/2
ummaz G. 192/2, 559/1
unıdur G. 380/5, 512/3
unnâbdan G. 140/1
unsur K. 3/26
unutdun G. 407/3
unutma K. 2/49, G. 61/3
unutmasun G. 338/5, 420/5
unutmuş G. 545/5
unvân Mh. 4. 1/a, G. 7/2,
363/3
unvânını G. 447/4
unvân-ı sûre-i Nûn G. 367/4
unvânile G. 361/3
ur G. 87/3, 182/5, 203/3
ura G. 112/5, 325/4, 389/3
ural'dan G. 73/4
uralı G. 465/5
uralum G. 440/5
uram G. 302/5, 317/4,
427/1, 460/1
uran G. 185/4, 287/3, 441/3,
495/4
urardı G. 325/5
urarsa G. 322/4
urarsın G. 414/5
urayın G. 470/2
urdı K. 2/4, G. 23/1, 339/3,
521/3, 538/5
urdiğınca G. 498/4
urduk G. 544/5
urdukça Mh. 2. 1/a
urdukda G. 149/3
urdum G. 225/6, 226/6,
246/1, 381/3, 481/3
urdun G. 57/2, 373/4
urdurmaga G. 106/2
urdurursa G. 233/4
urgânını G. 543/4
uriser G. 222/6
urınmağıle K. 2/43
urma G. 250/3, 336/2,
482/4, 543/1, M. 36
urmadı G. 221/2
urmağa K. 2/21, G. 340/3
urmağı G. 501/3
urmağıcün G. 282/2
urmasa G. 39/4, 77/1
urmasun G. 2/4
urmaya G. 189/3
urmuş G. 303/5
urmuşdur G. 417/3
ursa K. 3/20, G. 145/5,
158/3, 340/1, M. 30
ursak G. 211/2
ursan G. 192/2, 210/2
urunmazidi G. 239/2
urup K. 1/28, Tb. IV/4, G.
175/4, 217/3, 223/1,
252/5, 295/1, 313/5,
318/5, 328/5, 338/2

- urur Mh. 3. 5/e, 4. 1/d, 7. 5/d, G. 72/3, 76/2, 137/3, 238/4, 270/3, 487/5, 495/2, 505/4, 511/3
 ururduk G. 497/2
 ururken N. 10/1
 urursa G. 475/1
 urursan G. 12/3, 442/5
 uruyor G. 42/6
 urve-i vuskâ K. 2/30
 uryân K. 3/30, G. 182/1, 261/1, 279/2, 418/5, 529/4, 540/2
 uryânlık G. 253/3
 usandum G. 358/5
 usandurdun G. 290/1
 usanmaz G. 458/3
 usârelerdür G. 99/2
 usla G. 352/4
 uslanmadılar G. 101/2
 uslu G. 269/5
 usmaz G. 181/5
 ussı G. 145/2
 ussum G. 505/2, 532/2
 usunı G. 64/1
 uş G. 343/2, 390/3
 uşşâk Mh. 5. 1/c, G. 126/3, 189/3, 236/3, 250/4, 320/4, 343/2, 488/1
 uşşâka Mh. 7. 4/c, G. 17/3, 73/4, 74/4, 178/2, 199/2, 205/2, 256/4, 292/2, 374/5, 474/2, 559/4
 uşşâkı G. 103/2, 480/4, 537/2
 uşşâk-ı mey-perest G. 56/4
 uşşâkile G. 375/2
 uşşâkun K. 1/8, G. 115/4
 utandum G. 405/4
 utandurdun G. 290/2
 utanmaz G. 351/2
 uy G. 13/4, 111/1
 uyandüğüm G. 421/4
 uyandurdun G. 290/4
 uyanmak G. 53/4
 uyanmaya K. 1/31
 uyardı G. 551/4
 uyarmağ G. 89/2
 uyarmağa G. 221/3, 420/2
 uyarmak G. 255/2
 uyarursın G. 515/4
 uydu G. 55/5
 uydum G. 381/1
 uydun G. 291/5
 uyhu G. 445/3
 uyhusundan G. 53/4
 uyma G. 186/4
 uymadı G. 381/1
 uymazsa G. 233/5
 uymış G. 231/5
 uyuklasa G. 239/4
 uyumazdı G. 436/5
 uyup Mh. 4. 3/c
 uyur G. 188/3, 290/4
 uyuriken G. 135/5
 uyurken G. 473/5
 uzada K. 1/14
 uzadan G. 131/3
 uzatdığınun G. 546/3
 uzatma G. 522/1
 uzatmasun G. 288/4, 442/2
 uzatsa G. 116/3
 uzlet G. 495/5
 uzletde G. 287/4
 uzletüm G. 333/5
 uzun G. 444/2
 Ū
 ü K. 1/4, 1/29, 2/19, 2/39, 3/15, 3/55, Tb. II/2, V/5, V/6, Mr. 1. 2/a, 2. 2/b, 2. 2/d, Mh. 2. 1/c, 2. 1/e, 2. 3/b, 2. 3/d, 2. 3/d, 2. 3/e, 4. 2/b, 6. 2/b, 8. 1/a, T. 2. 1/d, G. 1/1, 3/2, 11/1, 12/5, 21/2, 25/1, 44/2, 46/2, 67/1, 69/5, 73/1, 81/1, 87/3, 99/1, 101/3, 104/5, 105/4, 111/2, 117/4, 117/5, 118/4, 121/2, 123/4, 141/3, 168/4, 173/2, 174/3, 192/1, 199/1, 202/4, 203/3, 216/1, 216/3, 218/5, 222/5, 224/2, 228/2, 252/1, 276/2, 287/4, 289/5, 295/1, 296/2, 296/3, 298/1, 308/3, 310/2, 311/5, 313/3, 316/2, 317/3, 318/3, 338/4, 341/2, 342/1, 346/4, 348/5, 358/1, 359/1, 362/2, 368/4, 385/5, 396/4, 415/2, 421/5, 422/2, 427/1, 427/4, 429/2, 447/3, 449/3, 449/4, 469/1, 474/5, 480/4, 482/5, 482/5, 491/5, 518/2, 523/4, 545/5, 548/1, 552/1, 552/5, 557/4, 558/1, 558/4, 561/4, Mü. 24, M. 27
 üç K. 2/28, G. 99/4, 285/2
 üff G. 43/3
 üftâde G. 254/2
 üftâdedür G. 355/1
 üftâdeyi G. 27/2
 üleşdükde G. 550/5
 ümîd K. 3/39, G. 397/4, 511/3
 ümîdi G. 121/3
 ümîdinden G. 374/2
 ümîd-i çeşme-i Kevser G. 27/1
 ümîd-i vuslatum G. 120/1
 ümîd-i vuslatun G. 536/2
 ümîdini G. 64/1
 ümîdüm Mh. 3. 1/e, 7. 1/c, G. 74/3, 179/2, 552/4
 ümîzüm G. 420/2
 ümmetüne K. 2/21
 ürd-i behişt Mh. 1. 5/b
 Üsâme G. 522/5
 üsküf G. 239/2
 üslûb G. 35/4, 38/1
 üslûbdan G. 156/1
 üslûbı G. 528/1
 üstâd G. 45/4
 üstâda G. 391/3
 üstâdı G. 111/3
 üstâd-ı hayâl G. 16/2
 üstâd-ı hayâlün G. 133/2
 üstâd-ı mahabbetden G. 553/5

- üstâd-ı safâ-bahşı G. 9/2
 üstâd-ı zûrkârdur G. 152/4
 üstâdum G. 359/2
 üsti G. 171/1, 242/1
 üstinde Mh. 8. 2/c, G. 125/1
 üstine Tb. IV/3, G. 49/5,
 151/3, 178/4, 223/2,
 256/2, 299/5, 324/3,
 349/2, 388/3, 389/4,
 394/2, 417/1, 428/3,
 467/5, 467/4, 467/3,
 467/2, 467/1, 491/5,
 530/4, 531/1, 560/4
 üstühândan G. 313/3
 üstühâne G. 381/5
 üstühân-ı cismîn G. 402/5
 üstühân-ı serde G. 221/4
 üstühân-ı halkile G. 12/2
 üstühânüm G. 217/4
 üstühânümdan G. 426/1
 üstüm G. 78/6
 üstümde G. 529/2
 üstüme G. 136/2, 223/2
 üstümüzde Mh. 6. 4/e
 üstümüze G. 248/3
 üstünde G. 29/3, 37/5,
 171/2, 217/5, 258/2,
 269/2, 277/3, 308/2,
 371/4, 397/5, 430/2
 üstündeki G. 492/3, 516/5
 üstüne G. 21/2, 100/1,
 145/2, 266/1, 386/3,
 447/1, 447/2, 447/3,
 447/4, 447/5, 491/1,
 491/2, 491/3, 491/4,
 491/5, 531/3, 557/1
 üstüni G. 556/3
 üşenme G. 85/3
 üşermiş G. 560/4
 üşmiş G. 493/1
 üşse G. 481/1
 üştür-i ebri G. 121/4
 üştür-i terlerle G. 513/3
 üşüp Tb. IV/1, IV/4, G.
 139/3, 145/2, 172/1
 üzere G. 514/2
 üzerene G. 163/3
 Üzeyr G. 139/4
- üzre K. 1/18, 2/40, 3/47,
 3/48, 3/59, 3/65, Tb. I/2,
 I/3, G. 2/1, 6/1, 15/5,
 18/1, 57/1, 74/2, 78/4,
 88/1, 88/4, 90/3, 110/2,
 145/4, 145/5, 169/1,
 169/5, 176/1, 206/1,
 213/5, 244/2, 254/3,
 264/5, 269/2, 276/4,
 282/3, 289/4, 295/4,
 305/5, 336/3, 377/5,
 384/4, 391/3, 397/2,
 397/5, 408/1, 427/2,
 433/3, 434/3, 457/4,
 509/2, 511/5, 522/4,
 523/2, 542/4, 543/3,
 545/4, 549/5, N. 6/1
- V
 va'de G. 412/5
 va'de-i vasl-ı yâr G. 236/5
 va'desi Mh. 7. 1/e, G. 394/1,
 487/1
 vâdî G. 111/5
 vâdî-i 'âlemde G. 171/4
 vâdî-i Eymen G. 19/2, 515/4
 vâdî-i gamdandır G. 359/1
 vâdî-i hayret G. 54/3
 vâdî-i hicrân G. 88/1
 vâdî-i hicrânî G. 169/1
 vâdî-i hûn-efşân G. 133/2
 vâdî-i nisyânda Mh. 6. 5/b
 vâdî-i şî'rûn G. 536/5
 vâdî-i tab'un G. 111/5
 va'd-i vuslat G. 480/5
 vâdîlerinde G. 432/4
 vâdîsinün G. 354/1
 vâdî-yi zahmetde G. 231/2
 vahdetden G. 26/1
 vahdeti G. 170/5
 vahdet-i Hakka Kt. 7/1
 vahîd Mh. 1. 5/c
 vahş G. 139/3
 vahşet G. 215/4, 399/1
 vahşî G. 342/3
 vahşîdür G. 540/4
 vâ'iz Mh. 7. 4/a, G. 112/4,
 153/6, 178/2, 182/3,
 269/4, 278/4, 330/3,
- 344/3, 466/2, 472/5, M.
 36
 vâ'izâ G. 264/2, 416/3,
 502/4, 533/4
 vâ'iz-i bâde-perestin G.
 346/3
 vâ'iz-i bî-zevkı G. 308/1
 vâ'izün G. 5/4, 546/3
 vak'adan Tb. VI/3
 vâkıf Mh. 2. 2/b
 vakt K. 2/33, Mr. 1. 1/d, 1.
 2/d, 1. 3/d, 1. 4/d, 1. 5/d,
 1. 6/d, 1. 7/d, G. 7/4,
 175/3, 430/4, 434/5,
 447/5, 453/2
 vaktâ Tb. VI/3
 vakti G. 160/1, 180/1, 407/1
 vaktidür T. 3. 1/b
 vakt-i güldür G. 70/1
 vakt-i mâtemdür Tb. IV/5
 vaktin G. 83/4
 vaktinde G. 271/2
 vaktünde G. 269/4
 vâlih-i kasr-ı dilde G. 447/2
 vallâhi K. 2/52, G. 31/1,
 366/3, 538/1, M. 26
 Vâmık G. 3/5
 var K. 1/26, 2/23, 3/12,
 3/17, 3/24, Mh. 1. 1/e, 3.
 1/a, 3. 1/b, 3. 1/c, 3. 1/d,
 3. 1/e, 3. 2/e, 3. 3/e, 3.
 4/e, 3. 5/e, T. 2. 4/e, G.
 2/1, 2/5, 12/1, 14/1,
 38/5, 39/3, 53/4, 56/5,
 66/5, 78/7, 111/5, 112/2,
 118/3, 118/5, 120/3,
 122/1, 122/2, 122/3,
 122/4, 122/5, 123/5,
 155/3, 157/1, 157/2,
 157/3, 157/4, 157/5,
 163/5, 164/2, 166/1,
 166/3, 170/1, 170/2,
 170/3, 170/4, 170/5,
 175/5, 179/1, 179/2,
 179/3, 179/4, 179/5,
 180/1, 192/3, 203/3,
 214/4, 217/1, 217/2,
 217/3, 217/4, 217/5,
 224/1, 234/2, 234/4,

- 235/2, 236/2, 249/1, 251/2, 251/4, 253/5, 257/1, 263/4, 263/5, 265/2, 267/1, 267/5, 282/4, 284/3, 287/4, 293/2, 294/3, 295/3, 304/5, 320/1, 320/2, 320/3, 320/4, 320/5, 347/1, 357/3, 376/3, 381/4, 400/2, 402/4, 404/3, 409/3, 433/2, 440/2, 451/4, 455/3, 456/3, 459/5, 460/2, 461/3, 462/3, 463/4, 463/5, 471/1, 484/5, 486/2, 489/2, 489/5, 490/1, 491/3, 495/1, 495/2, 495/3, 495/4, 495/5, 502/4, 516/1, 527/5, 552/4, 555/5, M. 4, 7
 vara G. 448/5, 555/3
 varak G. 116/5
 varakı G. 273/4
 varak-ı mihr G. 173/2
 varakları G. 156/4
 varalum G. 454/1
 varam G. 142/2, 337/3, 349/2, 472/4, 550/4
 varayın G. 441/4
 vardı T. 2. 2/b, G. 26/2, 241/3
 varduğum G. 346/4
 vardukca Mh. 1. 2/b
 vardum G. 316/3, 420/3, 524/1, 541/2
 vardun G. 291/3
 vardur G. 15/3, 97/3, 158/1, 158/2, 158/3, 158/4, 158/5, 199/5, 275/1, 333/1, 369/3, 479/8, 497/1, 498/3, 546/3
 varı G. 88/3, 169/3
 varıban G. 386/2
 varıcak Mr. 1. 7/c
 varın K. 3/29, G. 181/4, 417/4
 varını G. 516/5
 varursa G. 446/1
 vâridâtı G. 456/5
 variken G. 141/3, 384/5
 varise K. 1/21, G. 221/1, 257/3, 409/3, 417/4, 433/1, 513/2, 536/5
 varlığın G. 462/2
 varma G. 257/3
 varmağa G. 381/5, 389/3
 varmak G. 163/5
 varmasun G. 447/3, 496/4
 varmayıcak G. 380/4
 varmaz G. 365/1
 varmış G. 231/5, 508/3
 varsa M. 13
 varsun G. 483/2
 varum G. 429/1
 varumı G. 542/2
 varun G. 260/1, 260/2, 266/4
 varup T. 2. 1/c, G. 43/1, 128/3, 208/3, 304/3, 317/1, 354/5, 358/4, 362/4, 385/3, 386/1, 416/3, 543/1, 548/4
 vâsf G. 257/5
 vâsfı G. 277/1
 vâsf-ı cemâli G. 496/5
 vâsf-ı hüsn-i yârdan G. 200/3
 vâsf-ı ruhın G. 116/5
 vâsf-ı yârile G. 436/5
 vâsf-ı zâtunı K. 3/3
 vâsfin G. 29/5, 146/5, 250/5, 267/2, 297/5
 vâsfına G. 348/3
 vâsfında G. 145/1, 401/5
 vâsfından G. 459/2
 vâsfuna K. 3/4
 vâsfunda K. 1/17
 vâsıl G. 335/1
 vâsılı G. 421/5
 vâsıdan G. 483/5
 vâslı G. 198/3
 vâsl-ı yâr G. 195/2
 vâslından G. 488/5
 vâslun G. 67/4, 85/1, 338/3, 371/2, 392/5, N. 6/3
 vâslundan K. 1/24
 vatandaş G. 254/5, 458/5, 538/2
 vâveylâ Tb. III/2, G. 19/1, 282/3
 vây Mh. 8. 4/e, G. 434/1
 vâz G. 477/4
 vaz' 124/5, 213/5
 va'z G. 534/3
 vaz'-ı dervîşâne G. 313/5
 vaz'ına G. 436/1
 vecd K. 3/20
 vechi G. 118/3
 vechile G. 150/1, 534/1
 vechün K. 1/26
 vedî'at G. 507/5
 vefâ Mr. 1. 2/b, G. 21/1, 67/3, 96/3, 102/2, 157/1, 172/5, 186/3, 224/2, 371/3, 378/5, 397/4, 436/5, 539/3, 561/4
 vefâdan G. 302/4, 318/3
 vefâ-dâr G. 185/5
 vefâlar G. 53/2
 vefâmı G. 554/3
 vefâsı G. 25/2, 47/5
 vefâsuz G. 382/5
 vefâyı G. 173/2
 velâyet G. 556/2
 velemyûled refî'un N. 1/2
 velî G. 14/3, 14/5, 15/2, 20/5, 30/5, 40/2, 46/3, 101/4, 110/1, 113/1, 126/5, 136/3, 152/1, 167/1, 172/5, 200/4, 201/4, 211/4, 217/4, 219/4, 231/4, 256/2, 269/1, 270/2, 290/3, 306/3, 307/3, 310/3, 322/1, 349/3, 352/3, 358/5, 365/1, 388/1, 391/5, 415/3, 435/2, 463/4, 483/3, 488/1, 489/2, 490/2, 503/2, 525/4, 527/4
 velleylisin G. 395/5
 verd G. 82/5
 verd-i hadîs-i hüsnün K. 2/2
 verd-i handân N. 4/3
 verd-i ruhsârını G. 216/5

- verd-i ter G. 480/2
 vesme G. 470/4
 ve's-selâm K. 2/47, G. 17/1, 334/2
 vey G. 170/1, N. 1/1
 vezîr G. 418/4
 velâyet G. 136/5
 vilâyetde G. 277/5, 289/2, 478/5
 vilâyete K. 3/42
 vilâyet-i fakr G. 469/1
 vilâyetine G. 292/4
 vilâyetini G. 291/1
 vilâyetlerde G. 518/3
 vildâna G. 441/1
 vildândan G. 375/5
 vir K. 1/3, 3/83, G. 93/4, 124/1, 152/4, 174/5
 vîrân G. 7/4, 90/3, 112/1, 204/3, 221/1, 227/2, 443/1
 vîrânda G. 497/2
 vîrâne K. 2/29, G. 313/2, 331/4, 354/2
 vîrânece Mh. 5. 5/c
 vîrânedan G. 63/2
 vîrânedür G. 153/3
 vîrânelerde T. 1. 2/c
 vîrânesinde G. 242/4
 vîrânlar G. 1/4
 vîrânlaruz G. 197/4
 vîrânlık G. 253/4, 258/5
 vird Tb. V/6
 virdi K. 2/13, G. 46/3, 62/4, 64/5, 74/1, 356/5, 441/1, 478/1, 497/3, 499/2, 506/4, 510/3, 512/4, 525/3, 526/2, 552/2, M. 11
 vird-i zebân Tb. I/7
 virdiler G. 181/4
 virdimüz G. 130/5
 virdügün G. 88/2, 169/2
 virdüğü G. 114/3
 virdüm G. 306/3, 420/4, Kt. 7/1
 virdün G. 233/5, 291/1, 291/2, 291/3, 291/4, 291/5
 vire K. 1/31, G. 35/5, 273/4, 347/4, 357/3, 439/5, 520/3, 555/3
 virel'den Mh. 5. 4/d
 virem G. 5/5, 271/4, 327/3, 412/5, 502/2, 502/5
 viremez G. 353/5
 viren G. 23/3, 121/5, 215/2, 411/4, 446/2, 552/2, N. 10/2, Mü. 29
 vireni Mh. 8. 3/e
 virenlerin G. 428/3
 vireyin G. 51/5, 119/3
 viricek Mü. 24
 virilse G. 334/5
 virme G. 1/3, 48/5, 101/5, 193/3, 370/3, 543/3
 virmedi G. 43/4, 215/4
 virmedüğü G. 229/5
 virmege G. 278/2, 560/5, M. 2
 virmegün G. 516/3
 virmek G. 3/4, 64/3, 295/1
 virmekde Mh. 5. 1/d
 virmekdedür G. 74/4
 virmemiş G. 502/5
 virmen G. 309/1, 435/1
 virmenem G. 344/3
 virmese G. 247/4
 virmeyem T. 2. 3/d, G. 327/3
 virmeyen G. 279/3
 virmeyesin G. 347/3
 virmeyüp Mh. 5. 4/d, G. 275/2
 virmez K. 3/39, G. 11/4, 77/2, 105/5, 125/2, 194/1, 194/2, 194/3, 194/4, 194/5, 222/3, 292/5, 308/5, 347/5, 390/4, 464/1, 527/4, 555/4
 virmezem G. 321/5, 506/3
 virmezse G. 61/3
 virmezüz G. 441/5
 virmiş G. 18/2, 155/2, 189/5, 231/4, 353/4
 virse G. 31/5, 34/4, 213/2, 248/5, 412/2
 virsek G. 1/1
 virsem G. 15/5
 virsen G. 8/5
 virsün G. 70/3
 virün G. 406/4
 virüp G. 40/2, 125/4, 318/1, 385/2, 417/4, 539/5
 virüpdür K. 3/27, G. 366/2
 virür K. 3/19, T. 1. 5/c, G. 43/5, 84/1, 84/2, 84/3, 84/5, 214/5, 262/2, 269/1, 288/3, 297/5, 488/1, 493/2, 527/4
 virürdüm G. 269/3, 491/4
 virürem G. 504/4
 virürken K. 2/18, G. 108/2, 404/5
 virürse G. 79/2, 194/4, 560/2
 visâl G. 101/4, 130/5, M. 16
 visâle T. 2. 3/a, G. 175/2, 309/4, 420/3, 466/2, 472/4, 488/1, 510/1, M. 16
 visâli G. 102/5
 visâl-i 'ahdini G. 405/5
 visâl-i yâr G. 69/1, 295/1, 493/2
 visâl-i yârdan G. 205/4
 visâl-i yâre G. 325/2, 438/4
 visâl-i yâri G. 172/2
 visâlün Mh. 7. 1/e, G. 110/3, 125/2, 165/1, 252/2, 270/4, 295/5, 363/2, 374/3, 404/1, 404/4, 487/1
 visâlünden G. 25/1, 305/3
 visâlünü G. 33/1
 Vize G. 191/3, 458/5
 Vize'nün G. 180/5
 vuhûş G. 215/4
 vurur Kt. 3/1
 vuslat G. 43/2, 120/1, 122/2, 148/5, 167/1, 357/2, 408/1, 448/2, N. 3/1
 vuslata G. 154/2, 194/1, 279/3, 357/1, 380/4, 530/5
 vuslatdan G. 265/1

- vuslatı G. 318/3
 vuslat-ı cânâne G. 279/1
 vuslat-ı yârün G. 248/5
 vuslatun G. 4/2, 7/4, 87/4, 404/2, 544/3
 vuslatuna K. 1/14, G. 396/3
 vuslatunda G. 58/2
 vü K. 3/69, Tb. III/7, Mh. 2. 5/c, 7. 2/b, G. 78/7, 126/4, 184/4, 206/5, 210/4, 282/3, 346/5, 399/1, 457/1, 484/1, 491/2, 557/5, N. 1/1
 vüçüd G. 71/1, 250/1, 283/3
 vüçüda G. 237/4
 vüçüdü K. 3/73, G. 23/1, 205/1, 225/6, 226/6, 276/3
 vüçüd-ı nâ-tüvânem G. 222/2
 vüçüd-ı vîrânüm G. 340/4
 vüçüd-ı zârüm G. 351/3
 vüçüdün Mh. 5. 3/c, G. 518/1
 vüçüdü G. 31/2, 82/1, 129/1, 140/3, 149/4, 202/2, 214/3, 225/4, 226/4, 227/4, 358/1, 361/3, 435/2, 451/2, 481/1
 vüçüdüm K. 3/2, G. 178/1, 538/2
 vüçüdümün G. 10/4, 265/5
 vüçüdüm Mh. 4. 4/d, G. 127/4
 vüçüdün G. 152/4, 203/3, 496/4
 vüçüdü G. 18/3
 vüçüdün G. 29/5
 vüçüdün G. 479/7
 vühûşundan G. 398/5
 vüzerâ K. 3/55
 vüzü'-ı mâtemi Tb. V/3

Y
 ya G. 157/1, 157/2, 157/3, 157/4, 157/5, 158/1, 158/2, 158/3, 158/4, 158/5, 272/1, 337/4, 542/1, 547/1, 559/4, M. 8
 yâ K. 2/31, 3/82, T. 2. 5/b, 3. 5/d, G. 19/5, 74/3, 105/5, 150/2, 195/4, 231/5, 261/5, 308/4, 335/1, 339/2, 402/3, 414/5, 418/3, 431/1, 436/3, 445/3, 473/1, 482/1, 482/4, 484/5, 492/1, 508/3, 537/2, 539/1, 542/1, 544/4, 547/1, N. 7/1, Mü. 1
 yaban G. 125/3, 146/1, 312/2, 506/5, 556/4
 yabana T. 1. 3/b, G. 246/2
 yabanlarda G. 147/4
 yâd K. 1/22, G. 45/1, 84/4, 93/5, 120/5, 131/1, 184/3, 337/3, 345/3, 423/1, 461/5, 498/4, 500/4, 505/1, 509/4
 yâda G. 120/3
 yâde G. 411/1
 yâdgâr G. 6/1, 252/5, 455/4
 yâdı Mr. 3. 1/c
 yâdına G. 100/2, 176/1
 yâduma G. 270/4, 374/3
 yâdun G. 431/1
 yâdur G. 104/1
 yâ *hâteme'n-nübüvve yâ eşrefe'l-enâm* K. 2/1
 yağar G. 270/3
 yağdırmağa G. 315/2
 yağdur G. 559/5
 yağı G. 241/1, M. 33
 yağları G. 162/4
 yağın G. 420/2
 yağlı G. 432/5
 yağmâda G. 541/4
 yağmâdur G. 104/3
 yağmağa G. 223/2
 yağmasa K. 3/18
 yağmur G. 270/3
 yağmuru K. 3/80
 yağsa Mh. 5. 3/d, G. 121/1, 137/4
 yahşı G. 362/1
 yaka G. 315/3
 yaka yaka G. 540/2
 yakada G. 295/4, 337/5
 yakalar G. 431/5
 yakar Tb. VI/6, VI/7, G. 240/1, 503/3
 yakarsa G. 232/3
 yakarsın G. 387/2
 yakaruz G. 274/3
 yakası G. 337/5, 554/4
 yakdı Tb. III/3, G. 422/3, 475/4, 498/1, 512/2
 yakdukca Mh. 7. 2/a
 yakdum G. 326/2, 503/4
 yakdun K. 2/10, G. 291/1
 yakı G. 112/5
 yakıcı G. 406/4
 yakın Mh. 3. 5/c
 yakında G. 433/2
 yakındur G. 150/1
 yakîn G. 132/3
 yakmağa G. 13/3, 69/4, 117/4, 276/3
 yakman G. 260/4
 yakmasun Mh. 8. 2/e
 yaksam G. 386/3
 Ya'kûb G. 35/1, 38/4, 44/3
 Ya'kûb'ı G. 528/2
 Ya'kûb-ı nâ-tüvân G. 430/1
 yakup G. 204/3, 300/4, 329/1, 330/5, 435/2, 464/5, 481/3, 515/3, 526/4, 545/2
 yâkût-ı dehr G. 233/3
 yalan G. 271/4, 558/1
 yalandan G. 236/5
 yalaşmağı G. 407/3
 yalımı G. 193/2
 yalınız G. 39/1, 315/4, 468/2
 yalun G. 178/4, 239/2
 yalunlar G. 422/3
 yalvara G. 479/6
 yalvarasın G. 414/2
 yalvarayın G. 67/4
 yalvarmağı G. 530/4
 yalvarursın G. 456/3
 yâ *men-lehü eş-şefâ'atü fî-sâ'atî'l-kayâm* K. 2/3

- yana K. 3/5, Mr. 1. 7/b, Mh. 4. 2/d, G. 2/2, 23/1, 26/1, 26/2, 26/3, 26/4, 26/5, 30/4, 31/1, 31/2, 31/3, 31/4, 31/5, 93/4, 116/1, 171/5, 184/4, 191/5, 249/2, 300/3, 327/4, 357/3, 362/5, 365/2, 379/4, 383/3, 389/1, 441/1, 441/2, 443/5, 520/4, 539/2, 546/4, 556/5, N. 7/2
 yanadan G. 215/1, 360/4, 453/3, 536/3
 yanal'dan M. 17
 yanan G. 249/5
 yanar Tb. III/7, G. 18/4, 196/4, 240/1, 293/1, 385/1
 yanaram G. 31/4, 423/3
 yandı G. 364/4, 524/2
 yandığım G. 491/1
 yandüğ G. 421/5
 yandum G. 42/4, 405/2, 510/1
 yandurdun G. 290/1
 yanicak G. 204/1
 yanıla G. 357/3
 yanılmış G. 231/1
 yanına G. 287/5, 483/2, 493/1
 yanınca Tb. II/5
 yanında Mh. 3. 1/e, 5. 5/c, G. 9/3, 16/1, 32/3, 66/2, 159/3, 171/1, 269/4, 283/1, 306/1, 336/4, 351/4, 409/2, 495/3
 yanındağı G. 30/4
 yanından G. 42/7, 383/5, M. 26
 ya'nî G. 359/3
 yanlış G. 9/3, 518/4
 yanmadı Mü. 30
 yanmadılar G. 101/1
 yanmağa G. 14/5, 423/3
 yanmağičün G. 185/3
 yanmak G. 27/1, 116/3, 468/5
 yanmayıcak G. 196/3
 yanmışdur G. 433/4
 yanmışlara G. 98/1
 yansun Tb. VI/5, G. 368/1, 368/2, 368/3, 368/4, 368/5
 yaşağı M. 36
 yanuma G. 88/5, 332/3, 468/5
 yanumca G. 32/1
 yanumda G. 14/4, 125/3, 150/4, 152/2, 153/6, 306/3, 411/2
 yanumdan G. 426/1, 478/4, 494/4
 yanuna G. 252/1, 483/2
 yanunda K. 2/14, 3/73, G. 193/2, 261/3, 275/5, 292/2, 335/4
 yanundan G. 444/3
 yap G. 111/1
 yapar G. 139/5
 yaptı G. 150/3, 331/5
 yapıldukda G. 447/4
 yapılmış G. 237/4
 yapılsa G. 201/3
 yapılpudur Kt. 5/1
 yapış Mü. 12
 yapışmağa G. 385/3
 yapışup G. 383/2
 yaprağını G. 461/4, 506/1
 yâr G. 6/1, 20/4, 22/1, 46/5, 53/2, 83/5, 155/3, 180/1, 189/4, 198/3, 224/4, 271/3, 283/5, 285/5, 323/5, 333/4, 341/3, 357/3, 367/2, 376/1, 380/2, 381/5, 393/3, 403/2, 403/3, 405/5, 411/4, 415/4, 434/3, 473/5, 477/5, 484/3, 492/2, 494/1, 498/4, 499/2, 523/2, 526/1, 545/5, 546/3, 561/5, N. 8/3, M. 20
 yâra G. 208/3
 yara Tb. II/6
 yaradılal'dan G. 35/4
 yarağum G. 187/1
 yaramaz G. 433/2
 yârân G. 322/2, 478/4, N. 4/1
 yârândan G. 415/4, 424/2, 424/5
 yârândur G. 178/5
 yârânı G. 217/5
 yârân-ı safâ G. 75/2
 yârânla N. 4/2
 yârânım G. 338/5, 340/2
 yârânıma G. 468/1
 yarar G. 30/3, 35/3, 559/3
 yarasın G. 414/5
 yarasuz G. 201/4
 yaraşur G. 330/4, 446/4, 452/1, 482/2, 489/4, Kt. 5/2, Mü. 26
 yaraşurmuş G. 142/3
 yaraşmaz G. 132/3, 444/3
 yaratdı G. 183/2
 yârda G. 490/1
 yârdan G. 80/1, 334/5, 492/3
 yâre T. 2. 1/d, G. 3/1, 4/5, 5/5, 38/3, 130/4, 161/5, 178/3, 231/1, 231/2, 231/3, 266/4, 341/1, 351/3, 359/4, 389/1, 400/1, 415/3, 423/1, 560/2, M. 32
 yâreler G. 137/2, 142/1, 142/5
 yârelerdür G. 99/5
 yârelerün G. 114/2, 173/1
 yâresüz G. 191/1
 yâreye G. 128/2
 yârı G. 386/3, 452/2, 536/3, 539/1, Kt. 6/2
 yâr-ı 'âlî-nazarum G. 229/2
 yâr-ı 'azîzüm G. 218/4
 yâr-ı muvâfik G. 448/5
 yâr-ı perî-ruhum G. 28/1
 yarıcun G. 51/4, 485/1
 yarılca G. 212/2
 yarılur G. 112/3
 yarın K. 2/14, 3/34, Tb. I/4, Mr. 1. 2/c, G. 34/1, 61/3, 93/2, 162/2, 273/4, 334/5

- yarısında G. 30/3
 yâri G. 10/1, 110/2, 178/2,
 204/1, 261/3, 463/4,
 480/5, 557/1
 yârî G. 557/1
 yâr-i sâfi-dilden G. 41/1
 yârile G. 234/4, 522/5
 yârin Kt. 4/2
 yârise G. 46/1
 yârsuz G. 224/3
 yârûmdan G. 549/3
 yârun G. 102/5, 116/5,
 304/5, 354/3, 388/3,
 400/5, 485/2, 500/2,
 509/1, N. 1/2
 yârûmi G. 543/2
 yârûn G. 42/4, 84/3, 94/1,
 102/2, 105/2, 145/5,
 151/5, 153/4, 163/5,
 167/2, 208/5, 214/5,
 266/1, 348/2, 367/5,
 382/2, 394/1, 396/5,
 496/5, 517/1, 529/3,
 533/5, 534/4, N. 3/2
 yasağına G. 466/2
 yasağum G. 320/4
 yasdannmış G. 231/1, 231/2,
 231/3, 231/4, 231/5
 yasdannur G. 324/4
 yasdıkda G. 325/2
 yâsemeni G. 548/1
 yasın G. 408/2
 yassı G. 116/5
 yaş G. 315/1, 355/2, 553/3
 yaş yaş G. 143/2
 yaşı G. 77/2, 341/3, 389/1,
 500/1, 560/3, M. 20,
 Mü. 20
 yaşın G. 1/5, 72/2, 241/5,
 268/2, 522/2
 yaşına G. 253/3, 494/5
 yaşını G. 34/5, 107/4, 216/5,
 290/5, 294/1, 518/2,
 Mü. 30
 yaşıyla Mh. 3. 2/c, G. 344/1,
 M. 18
 yaşla G. 224/1
 yaşlar G. 298/5, 421/2
 yaşlı K. 1/5, G. 511/3
 yaşum Mh. 2. 1/a, G. 18/4,
 29/4, 74/5, 83/3, 106/4,
 154/2, 176/2, 218/1,
 218/2, 258/1, 305/4,
 306/1, 310/4, 329/1,
 330/1, 375/3, 405/4,
 428/5, 450/3, 502/2,
 556/3, N. 2/1
 yaşumdan G. 377/3
 yaşımı Mh. 8. 4/c, G. 213/4,
 433/1
 yaşumla G. 300/5
 yaşun G. 287/3, 411/4
 yatağıdır G. 253/4
 yatağında G. 244/3
 yatan K. 1/20
 yatlu G. 280/1, 434/1
 yatur Mh. 5. 4/d, G. 108/5,
 266/3, 274/4, 463/4,
 Mü. 10
 yaturken G. 401/2, 416/4,
 467/2, N. 10/2, Mü. 29
 yatursa G. 301/2
 yavı G. 7/3
 yavrusı G. 219/2
 yavuz G. 389/1, 485/2,
 520/3
 yavuzlar G. 178/2
 yâyı G. 47/1, 282/2, 550/2,
 N. 11/2
 yâyn G. 470/1
 yaylag G. 267/5
 yaz G. 82/4
 yaza G. 233/3
 yazam G. 315/5
 yazan G. 132/5
 yazandır G. 124/1
 yazarsan M. 32
 yazasuz G. 494/3
 yazayın G. 491/4
 yazdı G. 139/4
 yazdığım G. 116/5
 yazdılar G. 447/4
 yazdırlarsa G. 164/4
 yazdukça G. 447/1
 yazdurdığımçün G. 363/3
 yazı G. 229/1, 436/5
 yazıdır G. 115/2
 yazıla G. 33/2
 yazıldı K. 2/39
 yazılduğınca G. 34/3
 yazılı G. 527/2
 yazılmadan G. 82/2
 yazısında G. 225/1
 yaz'lıdır G. 309/4
 yazlık G. 251/2
 yazma G. 146/5, 297/5,
 437/5
 yazmadun N. 6/2
 yazmağa G. 38/3, 76/4,
 168/5, 436/5, 542/5
 yazmağıçün G. 220/1
 yazmış G. 33/3, 52/2
 yazmışdır G. 70/4
 yazsam G. 380/1
 yazuklar G. 291/3
 yazup Tb. I/7, T. 2. 1/a
 yazupdur G. 333/3
 yedi G. 97/1
 yed-i kudretinün K. 1/10
 yediler G. 172/1
 yeg G. 144/5, 235/5, 247/2,
 253/3, 265/1, 265/2,
 265/3, 265/4, 265/5,
 449/5, 546/4
 yegdür G. 120/1, 120/2,
 120/3, 120/4, 120/5,
 140/1, 140/2, 140/3,
 140/4, 140/5, 248/4,
 265/4, 269/3, 277/2,
 320/5, 398/6, 399/1,
 428/4
 yegleri G. 536/5
 yek G. 208/1, 532/2
 yeksân Tb. VI/3, G. 244/1
 yeksânlık G. 253/5
 yekûnu G. 214/1
 yel Mh. 5. 2/a, G. 240/3,
 270/3, 560/2
 yele G. 470/3, 512/4
 yelen G. 134/1
 yeler Kt. 4/2
 yeli Mh. 1. 3/d
 yelini G. 127/4
 yelken Mh. 1. 3/d
 yeller G. 159/4
 yelmekden G. 397/1
 yelmeyen G. 520/1

- yemeğe K. 3/38
 yemek G. 235/2, 285/1, 285/2, 285/3, 285/4, 285/5
 yeminde G. 251/4
 yemişler G. 135/1
 yeni K. 2/9, G. 30/2, 121/2, 133/2, 269/4, 497/4, 530/1, 545/5
 yenilmez G. 22/1
 yer K. 3/64, Tb. VI/7, VI/7, Mr. 3. 1/a, Mh. 1. 2/b, G. 8/4, 51/1, 51/4, 63/5, 149/4, 171/2, 254/3, 304/4, 348/2, 375/2, 394/4, 417/3, 439/2, 448/2, 451/4, 458/5, 491/2, 522/4
 yer yer Tb. I/6, G. 42/6, 137/2, 142/1, 171/1, 222/1, 227/2, 509/3, 531/1
 yerde K. 3/74, Mh. 5. 2/e, T. 2. 2/e, G. 7/1, 94/3, 102/4, 140/2, 168/5, 178/2, 239/4, 283/2, 298/1, 301/4, 342/4, 410/4, 436/4, 445/2, 470/3, N. 10/2, Mü. 16, 29
 yeredür G. 164/1
 yerden T. 2. 4/e, G. 177/2, 284/3, 355/3, 477/3, 538/1
 yerdün G. 533/4
 yere G. 66/3, 223/1, 287/3, 290/3, 293/4, 297/2, 299/5
 yeri G. 2/3, 2/5, 35/3, 160/4, 267/5
 yeridür K. 3/22, 3/62, Mr. 3. 1/d, G. 58/1, 72/1, 83/3, 237/3, 472/1, 553/3
 yerin G. 186/4, 190/5, 275/4
 yerinde G. 80/2, 159/4
 yerine G. 35/3, 153/2, 367/3, 439/1, 439/2, 439/3, 439/4, 439/5, 507/3, 528/2
 yerken G. 4/4
 yerlere G. 44/5, 268/5, 523/4
 yerüm G. 98/5
 yerümün G. 273/1
 yeryüzin G. 329/1
 yeryüzine G. 121/3
 ye's G. 25/1
 yeşil G. 295/4
 yetdi G. 180/1
 yeter Mr. 1. 5/c, Mh. 3. 2/c, T. 3. 1/a, G. 15/3, 24/1, 138/1, 138/2, 138/3, 138/4, 138/5, 210/2, 267/4, 277/5, 321/2, 321/5, 370/3, 419/3, M. 10, Mü. 6
 yetimi G. 258/3, 465/2
 yetimüm G. 179/1
 yetire G. 469/1
 yetiş G. 170/4, Mü. 11
 yetişdi G. 170/5
 yetişmezken G. 110/3
 yetişmiş G. 276/4
 yetmez G. 36/1, 42/7, 49/1, 110/3, 459/1, 482/3
 yetüreydi G. 297/3
 Yezid'ün Tb. V/7
 yıka G. 350/2
 yıkısa G. 139/5
 yıkıl G. 272/2
 yıkıldı G. 397/1, 542/4
 yıkılmak G. 467/3
 yıkılmazsa G. 433/2
 yıkılmış G. 20/1
 yıkma G. 54/4
 yıkmak G. 78/6
 yıkmakdadur G. 526/4
 yıkmaya G. 556/5
 yıksa G. 139/5, 306/4
 yıksam G. 330/5
 yıl K. 3/83, Tb. IV/3, G. 19/4, 57/5, 158/4, 219/4, 248/5
 yıla G. 544/2
 yılanıdır G. 167/1
 yılca Mh. 2. 4/c
 yılda G. 94/1, 525/4
 yıldan G. 556/2
 yıldırım G. 20/4, 371/5
 yıldız G. 62/3
 yıldızlar G. 368/2
 yıldızsuz G. 85/2
 yıldızum T. 2. 2/e
 yıldur G. 149/3, 413/5, 511/3
 yıllar Mh. 6. 2/b, G. 22/3, 61/5
 yıllardur G. 324/4, 385/4
 yırtup G. 74/1
 yider G. 141/2
 yidi G. 34/2
 yidiler G. 172/1
 yidüren G. 370/2
 yiğitsin G. 485/4
 yelem Mh. 8. 4/a
 yime G. 25/5, 139/5, 296/5
 yimek G. 257/5, 298/5
 yimez G. 177/2
 yimezem Mr. 1. 2/c
 yimezüz N. 3/1
 yimişler G. 135/1
 yine K. 2/38, Tb. I/1, V/1, Mh. 4. 4/c, 7. 4/a, G. 52/4, 58/6, 73/5, 139/4, 170/2, 173/3, 230/1, 232/5, 260/3, 261/3, 272/4, 282/4, 284/3, 285/5, 289/1, 289/2, 289/4, 306/4, 329/2, 336/5, 337/1, 368/4, 390/4, 393/5, 400/5, 403/5, 429/5, 440/5, 453/5, 454/2, 461/1, 461/2, 461/3, 461/4, 461/5, 462/1, 471/4, 475/4, 476/1, 492/4, 499/1, 499/2, 499/3, 499/4, 499/5, 507/1, 512/2, 512/5, 516/5, 528/5, 535/4, 549/1, 549/2, Kt. 6/1
 yini G. 554/4
 yiniler G. 173/1
 yirini K. 1/9
 yirmişsin Mh. 7. 4/c
 yirdi G. 510/5

- yire G. 90/4, 403/2, 557/1
yirinden G. 49/4
yirine G. 518/5
yitdüm G. 420/1
yitimez G. 16/1
yitürdi G. 542/4
yitürmüş G. 240/2
yiyem G. 516/2
yiyüm G. 456/4
yiyüp G. 107/5
yoğ G. 191/4, 244/5, 295/2, 389/3, 406/3, 535/5, 545/3
yoğidi G. 8/2, 339/5
yoğiken K. 3/4, G. 20/4, 66/5
yoğimiş G. 65/3, 234/1
yoğise G. 193/2
yohsa G. 2/4, 62/5, 81/2, 87/4, 124/3, 151/4, 172/1, 186/4, 188/1, 204/3, 208/3, 236/1, 240/2, 241/4, 251/4, 264/4, 271/3, 281/3, 360/5, 405/2, 497/2, 512/5, 538/1, 544/1, 553/2, 556/2, M. 32
yok Mh. 5. 1/b, 7. 1/b, 7. 5/a, 7. 5/b, 7. 5/c, 7. 5/d, T. 2. 3/e, 2. 4/a, G. 6/2, 22/3, 25/2, 26/2, 26/5, 35/3, 37/4, 66/4, 79/2, 84/3, 110/1, 123/4, 138/5, 149/5, 158/1, 158/2, 158/3, 158/4, 158/5, 161/4, 175/2, 194/2, 249/1, 249/2, 249/3, 249/4, 249/5, 262/4, 267/4, 275/5, 281/1, 287/3, 287/4, 290/3, 306/4, 319/3, 324/5, 325/2, 332/5, 336/1, 360/5, 365/3, 374/2, 375/2, 376/3, 381/4, 384/2, 387/4, 398/3, 403/2, 421/5, 425/3, 426/4, 443/4, 448/2, 467/3, 468/1, 474/1, 487/5, 493/4, 512/1, 516/3, 518/3, 523/4, 524/5, 525/3, 539/3, 544/1, Mü. 4
yokdan G. 248/2
yokdur Mh. 6. 3/b, T. 2. 2/e, G. 9/5, 35/1, 46/4, 54/4, 65/5, 157/1, 157/2, 157/3, 157/4, 157/5, 167/4, 195/2, 201/2, 225/7, 268/3, 287/1, 308/1, 365/1, 369/1, 13/1, 437/3, 519/4, 528/1
yokladı T. 2. 2/b
yoklamazsun G. 413/5
yoksa G. 187/1
yol K. 1/30, 2/30, 3/28, Mh. 1. 3/c, 4. 5/e, G. 2/1, 206/1, 302/5, 303/4, 347/3, 559/4
yola G. 509/5
yolardı G. 527/1
yolda G. 71/4, 92/2, 279/5
yoldan G. 231/2, 442/2, 509/5
yoldaş G. 14/3, 15/1, 24/4
yoldaşıdır G. 559/3
yoldaşına G. 494/4
yoldaşım G. 187/1
yoldı G. 461/4, 535/1
yolu G. 500/2
yolına K. 3/53, G. 387/1, 475/2, 484/4
yolında G. 56/3, 219/5, 255/4, 379/2, 405/3
yolını G. 241/3, 282/5, 389/3
yollarda G. 107/1
yolsa G. 259/5
yolun G. 165/1, 209/3
yoluna Mh. 8. 3/e, G. 1/5, 122/4, 134/1, 144/2, 188/4, 306/1, 306/3, 336/3, 397/1, 453/2, 484/2, 497/5, 517/2
yolunda G. 102/3, 111/4, 122/2, 250/4, 271/4, 296/3, 303/1, 327/3, 360/2, 367/3, 385/4, 400/2, 420/1, 427/4, 429/1, 472/4, 502/2, 520/1, 542/2
yolundan K. 3/27
yorulmuş G. 231/2
yorulmasun G. 317/2
yöni G. 556/5
yörük G. 283/4
yudarken G. 180/2
yudum G. 358/4
yufka G. 281/4
yukarı T. 2. 2/d, G. 199/4
yuma Mh. 8. 3/b
yumadüğüm M. 13
yumağa Mh. 1. 2/a
yumasa G. 367/1
yumaya G. 383/1
yumdu K. 1/19
yumişdur G. 501/2
yummayan G. 265/3
yummaz Tb. III/6
yumup G. 47/2, 48/1, 110/4, 140/5, 225/5, 226/5
yuna G. 74/5
Yund G. 513/3
yunup G. 389/2
Yûnus'ı G. 52/5
Yûsuf G. 35/1, 44/3, 57/1, 123/3, 210/5, 528/2, Kt. 6/2
Yûsuf'a K. 3/36
Yûsuf'dan G. 518/4
Yûsuf'ı G. 38/4
Yûsuf'um G. 348/2
Yûsuf'un G. 366/3
Yûsuf-cemâl G. 27/3, 443/2
Yûsuf-cemâlüm G. 42/1
Yûsuf-ı cânın G. 186/4
Yûsuf-ı dil G. 45/2
Yûsuf-ı gül-çihre G. 188/1
Yûsuf-ı hüsn G. 20/3
Yûsuf-ı Ken'ân K. 3/46, G. 540/1
Yûsuf-ı Ken'ân'a G. 526/3
Yûsuf-ı Mısır'un G. 411/2
Yûsuf-ı Mısır-ı nübüvvet G. 478/5
Yûsuf-ı şîrin-dehensin G. 324/5

- Yûsuf-ı zîbâ G. 195/5
 Yûsuf-ı zîbâyı G. 372/2
 Yûsuf-likâ G. 100/3, 195/4
 Yûsuf-likâyı G. 412/1
 Yûsûf'ını G. 230/4
 yutdı G. 52/5
 yutumaz G. 66/3
 yuva G. 48/4, 150/3
 yuyup Mh. 4. 3/b, G. 316/3, 500/1, 522/4
 yügrügi G. 287/2
 yügrügidür G. 315/4
 yüki G. 529/1, 529/2, 529/3, 529/4, 529/5
 yükin G. 269/3, 283/2, 497/2, Mü. 16
 yüklense G. 146/4
 yüksekden G. 171/4
 yününden G. 298/4
 yüregi G. 553/7
 yüregın G. 294/2
 yüregüm G. 322/2, 377/2, 464/2, M. 35
 yüregümde G. 436/3
 yüregüme G. 454/2
 yürek G. 145/5, 196/3, 208/5, 208/5, 223/3, 241/1, 420/2, 556/4, M. 33
 yürekde G. 114/2, 127/2
 yürekdeki G. 340/5
 yüri Mh. 1. 4/b, G. 14/4, 51/1, 88/5, 169/4, 175/5, 180/1, 269/4, 287/3, 309/2, 327/4, 364/5, 402/4, 403/2, 462/3, 476/5, 558/1
 yüridük G. 256/2
 yüriyen G. 107/3
 yüriyemez G. 406/1
 yüriyüp K. 3/71, G. 91/3
 yürüme K. 3/25, G. 152/4
 yürün G. 260/2, 266/4
 yürür Mh. 7. 5/a, G. 2/1, 42/4, 266/1, 441/1, M. 3
 yürürken G. 405/3
 yürürlerse G. 472/3
 yürüyüp Mh. 8. 2/a
 yüz K. 2/21, Mh. 8. 3/c, G. 1/3, 31/3, 42/4, 42/6, 55/2, 97/2, 99/4, 151/5, 169/6, 175/4, 211/2, 223/2, 247/2, 297/4, 299/4, 303/5, 313/5, 328/5, 375/2, 416/4, 434/1, 446/3, 460/2, 472/1, 478/5, 494/5, 495/1, 496/2, 499/3, 511/2, M. 4, 13
 yüzbin G. 514/4
 yüzbinler G. 173/5
 yüzde G. 15/3
 yüzden G. 98/2, 192/3, 204/2, 334/1, 409/3
 yüze G. 209/5, 253/1, 446/3, 516/2, 517/2
 yüze yüz G. 345/1
 yüzi K. 1/27, 2/14, Tb. VI/4, Mh. 1. 2/b, 1. 3/b, G. 44/5, 73/1, 73/4, 92/4, 108/3, 280/4, 283/1, 288/4, 319/3, 320/2, 433/4, 433/4, 477/1, 505/3, 542/5, Kt. 3/1, M. 16
 yüzün G. 74/1, 94/1, 247/4, 372/1, 372/2, 372/3, 372/4, 372/5, 409/2
 yüzünde G. 201/2, 310/4
 yüzine K. 1/11, 1/28, 3/64, G. 145/2, 238/4, 311/5, 346/3, 423/1, 442/1, 453/5, 507/4
 yüzini G. 48/3, 51/4, 92/5, 189/3, 356/5, 406/2, 436/2, 463/2
 yüzünün G. 505/4
 yüzler G. 295/3
 yüzlerini G. 561/4
 yüzli Mh. 2. 5/d, G. 116/5, 178/4, 227/4, 239/2, 325/4
 yüzlüdür K. 2/14
 yüzlüler G. 432/1
 yüzlüye G. 422/4, 443/3
 yüzüm G. 78/4, 416/4, 429/1, 478/4
 yüzüme G. 103/3, 155/3, 173/3, 422/5, 513/1
 yüzümi G. 341/2, 405/4
 yüzümüz G. 197/7
 yüzümüze G. 82/5
 yüzün G. 250/5, 379/2, 382/1, 386/2, 448/1, 490/5, 514/3, 522/1, 537/1
 yüzünde K. 2/20, Mr. 3. 1/a, G. 398/3
 yüzündeki G. 410/1
 yüzünden G. 290/2, 382/3
 yüzüne G. 34/2, 79/4, 91/5, 323/2, 497/5, 557/2, M. 25
 yüzünü G. 89/1, 109/5, 144/1, 146/2, 160/2, 400/4
 yüzünün G. 380/3, 409/1, 488/3
Z
 zabt K. 3/29, G. 66/3, 150/5, 208/3, 225/7, 434/4, 465/2, 502/4, 547/1
 zabta G. 552/6
 zâd-ı râhum G. 393/2
 zâdunda G. 85/4
 zafer G. 17/5, 26/3
 za'f-ı rûze G. 80/4
 za'file G. 513/4
 za'fûm G. 426/1
 zâğ Tb. IV/4, G. 242/5
 zâğ-ı gamlar G. 41/4
 zağan G. 343/5
 zâğlar G. 180/4
 zâğum G. 320/5
 zâğun G. 496/3
 zağundur G. 48/5
 zâğuz G. 193/5
 zâhib G. 323/3
 zâhid Mh. 4. 1/d, G. 35/3, 67/3, 75/5, 79/1, 81/1, 111/1, 125/2, 157/2, 188/2, 235/2, 251/5, 265/2, 268/2, 319/4, 384/3, 415/3, 486/2,

- 487/4, 488/4, 510/3,
527/1, 532/4, 534/4
zâhidâ Mh. 6. 1/c, G. 13/3,
21/4, 26/4, 53/2, 118/4,
124/3, 210/2, 228/4,
267/2, 267/4, 322/2,
346/4, 434/4, 512/3,
516/4
zâhiden G. 339/1
zâhide G. 309/1
zâhidi G. 306/4, 336/4
zâhid-i gamgîn G. 20/1
zâhid-i gamnâkden G. 177/4
zâhid-i halvet-nişînün G.
186/4
zâhid-i huşki G. 187/2
zâhid-i huşk G. 432/4
zâhid-i sad G. 449/5
zâhid-i şehre G. 152/5
zâhidle G. 183/3
zâhidler G. 132/3
zâhidleredür G. 459/5
zâhidün G. 155/5, 517/4
zâhir G. 63/4, 221/5, 265/4,
270/4, 380/2
zâhirde G. 360/3, 558/1
zâhiri K. 2/52
zahm G. 69/3, 317/4, 465/5,
470/2
zahma G. 135/4
zahmet G. 49/4, 482/1,
482/5, 529/3, 550/2, N.
11/2
zahmetin G. 199/3
zahmetsimedi G. 434/5
zahmı G. 377/3
zahm-ı gam G. 521/4
zahm-ı gamzen G. 6/1
zahm-ı hûnînüni G. 51/2
zahm-ı müjen G. 230/2
zahm-ı pür-hûnı N. 10/2,
Mü. 29
zahm-ı sengün G. 143/4
zahm-ı sîneden G. 400/5
zahm-ı sînen G. 112/5
zahm-ı şemşîr G. 475/1
zahm-ı şemşîre G. 440/2
zahm-ı tîğün G. 97/5
zahm-ı tîğünla G. 113/2
zahm-ı tîre G. 373/4
zahmını G. 352/2
zahmınun G. 199/3
zahmlar G. 417/3
zahmum G. 76/4, 280/2,
385/5
zahmumdan G. 225/4, 226/4
zahmunı G. 125/1
za'îf Mh. 2. 4/e, G. 249/1,
385/1
zâ'il G. 80/4, 421/1
zakkını G. 283/3
Zâl-i sipihri G. 430/2
zalâm K. 2/10
zâli G. 552/1
zâlim G. 3/1, 56/2, 126/1,
161/2, 290/1, 293/1,
510/4, 512/1
zâlimânı Tb. VI/1
zâlîme G. 292/4
zâlimi M. 8
zâlim-i bî-dâd Mh. 7. 2/a
zâlimün G. 413/4, 436/2,
520/3
zamân G. 28/5, 43/4, 175/2,
184/3, 194/1, 289/3,
381/1, 388/1, 400/3,
500/2, 533/3, Mü. 22
zamânda G. 218/4, 285/4
zamândan G. 164/3, 260/5
zamâne G. 381/1
zamânesi G. 158/4
zamânı G. 121/4
zamân-ı fursatın Mh. 3. 5/c
zamân-ı lâlede G. 322/3
zamân-ı 'ömr K. 3/40
zamân-ı tâbiş-i hasretde G.
435/4
zamânıdır G. 165/1
zamânın G. 509/4
zamîr G. 116/2
zann G. 270/4, 509/3
zannum G. 249/5, 520/5
zânû-yı cânân G. 118/5
zâr Mh. 2. 1/d, T. 3. 5/e, G.
6/4, 12/3, 46/3, 376/5,
383/1, 421/2
zâr zâr G. 72/1
zâra G. 480/5
zarâfet G. 489/5
zarâfetile G. 462/1
zarâfetle G. 252/5
zârda G. 490/1
zârdan G. 384/1
zarfın G. 514/2
zârı G. 504/3
zâr-ı nihânım G. 396/5
zârılık G. 482/4
zârumdan G. 425/1
zarûrî G. 457/3
zâtun K. 3/56, 3/60
zâtuna K. 1/16
zavallu G. 432/1
zayf G. 362/5
zayf-ı hayâlün M. 5
zâyi' Mh. 6. 5/b, G. 139/4,
354/4, 377/4, 397/3,
442/5
zâyil G. 235/1
zebân K. 3/2, G. 434/1
zebânesi G. 158/2
zebânî G. 402/4
zebân-ı hâl G. 126/4, 210/4
zebân-ı hâlile G. 449/3
zebânım G. 148/4
zebânımdan G. 426/2
zebânımı G. 158/2
zeber-i seründe G. 411/4
zebûn G. 82/3, 225/3, 225/5,
226/3, 226/5, 364/1,
452/3, 457/4, N. 9/2
zebûnem G. 356/2
zebûnı G. 532/5
zebûn-ı derd G. 348/1
zebûnıdır G. 344/5
zebûnlarıdır G. 172/4
zebûnunam G. 39/3
zeğânlar Tb. IV/4
zehebler G. 162/5
zehr G. 107/5, 298/5, 305/4
zehr-âba G. 241/4
zehr-i gam G. 113/5
zehr-i hasret G. 74/3
zehr-i gamunı K. 1/20
zehr-i kâtilden G. 27/3
zehrîne K. 2/42
zehrîni G. 358/5
zehr-nûşundan G. 398/4

- zekâ G. 365/4
 zekanında G. 435/3
 zekât G. 64/3
 zekât-ı la'lünden G. 469/2
 Zelîhâ'Veş G. 348/2
 zemden G. 234/3
 zemîn Mh. 2. 3/e, G. 368/1
 zemîne K. 2/21
 zemîni G. 167/3
 zemîn-i sîne G. 463/3
 zemîn-i sîneye G. 73/4
 zemistânda G. 140/3, 228/1
 zemm G. 81/1, 124/2
 zemzemedür K. 3/58
 zemzemesi K. 3/69
 zen G. 540/1
 zenahun G. 258/3, 350/4
 zenb-i vücûdî Mü. 14
 zencîr Tb. 1/5
 zencîre G. 269/5, 434/4
 zencîr-i 'ışkun G. 77/1
 zencîrî G. 117/1, 335/2
 zencîr-i cûnûn G. 225/7, 452/5
 zencîr-i fenâdur G. 141/2
 zencîr-i zûlf-i yâre G. 153/7
 zencîrûn G. 262/2
 zencîrûni G. 299/4
 zenden G. 365/3
 zendür G. 82/3
 zenehdânun G. 519/3
 zeni G. 166/4
 zen-i âbistendür G. 124/5
 zen-i çarhun G. 164/5
 zen-i dünyâ G. 492/4
 zen-i felekde G. 302/4
 zen-i fertûtken G. 258/4
 zen-i gerdûn G. 247/5, 439/1, Mü. 13
 zen-i mekkâreye G. 101/5
 zen-pâreler G. 137/5
 zen-perest G. 59/5, 60/5, 155/4
 zer G. 150/2, 197/7, 296/3, 304/2, 306/2, 325/3, 341/2, 446/4
 zer-bâft K. 3/30, 3/62
 zer-bâft-ı nâf-ı 'ışk Mh. 4. 4/e
 zer-beffe K. 2/9
 zerd G. 73/2, 82/1, 264/1, 281/1, 306/2, 335/5, 341/2, 410/3, 523/4
 zerde G. 471/4
 zerden G. 371/3
 zerdenimiş G. 262/2
 zer-dest-i leşkeri G. 388/4
 zerd-simâyı G. 550/1, N. 11/1
 zere G. 469/1, 516/3
 zer-efşân G. 168/5
 zer-gerûn G. 281/1
 zer-nişân G. 147/3
 zer-i ruhsârîdur G. 472/4
 zer-i surh G. 306/1, 531/1
 zerlerde Mh. 7. 1/a
 zerre G. 5/3, 32/2, 43/5, 288/2, 450/2, 465/2
 zerre zerre G. 232/3
 zerrece Mh. 2. 5/b, G. 48/3, 84/4, 86/1, 208/4, 263/4, 305/4, 335/4, 382/3, M. 16
 zerre-i nâ-çîzde G. 197/3
 zerrenün G. 34/2
 zerresi G. 7/1
 zerreveş G. 325/4
 zerreyi T. 1. 1/e
 zerrîn Mh. 4. 4/d, G. 63/1, 73/1, 165/4, 197/2, 242/2, 242/2, 388/4, 489/4
 zevâl G. 32/2, 203/2, M. 16
 zevâlden K. 2/31
 zevâli G. 523/2, 531/2
 zevâlüm G. 342/4
 zevk Mh. 5. 3/c, G. 21/5, 53/2, 75/5, 431/4, 204/5, 318/1, 384/5, 475/5, 529/5, M. 27
 zevkî G. 188/1, 438/4
 zevk-ı visâlünün G. 409/3
 zevkîn G. 267/3
 zevkinden G. 538/4
 zevkını Mh. 4. 3/a
 zevk-i erzâni Mh. 2. 4/a
 zevrakî G. 519/3
 zevrak-ı cismün G. 13/4
 zevrak-ı zerrîni G. 299/3
 zevrâkların G. 348/4
 zevvâk G. 250/2
 zeyn G. 106/5, 118/3, 121/2, 192/4, 449/1, 449/2, 454/2, 556/3
 zeytûn G. 118/4
 zeytûnile G. 118/4
 zill-i hayâl G. 176/3
 zill-i sultân G. 393/4
 zırnîh G. 73/2
 zîbâ G. 65/4, 200/4, 277/1, 391/3, 454/4, 458/4
 zîbâlgın G. 142/3
 Zihî G. 433/5, 488/4
 zikr K. 2/39, Mh. 6. 5/c
 zikru'llâhum Mh. 3. 2/b
 zikrûnle K. 3/58
 zindân G. 5/1, 186/4
 zindâna G. 348/2
 zindândur G. 188/1
 zindânumuz Mh. 6. 5/e
 zinde K. 1/8, G. 467/1
 zinde-dil Mh. 6. 4/d
 zindeveş G. 206/3
 zindeveşdür G. 222/2
 zînet G. 119/3, 143/4, 155/2, 162/1, 496/5, 507/4, N. 10/2, Mü. 29
 zînete G. 445/5
 zînet-i dünyâ G. 195/1
 zînet-i lâle G. 295/4
 zîni G. 118/1
 zînine K. 3/68
 zîrâ K. 1/15, 2/8, 3/23, 3/62, G. 64/1, 85/1, 93/3, 144/3, 148/5, 194/1, 195/7, 215/2, 249/4, 268/5, 323/1, 327/5, 34/1, 438/3
 zîr-i künbed-i gerdûnda G. 301/5
 Ziyâ K. 1/6, 3/73, T. 1. 5/c, G. 382/3, 446/2
 ziyâd G. 34/3
 ziyâde G. 79/3, 82/1, 110/1, 159/2, 222/4, 255/2, 301/1, 451/3, 371/2
 ziyân Mr. 1. 3/c

- ziyâncuk G. 248/4
 ziyândur G. 261/3
 ziyânı Mr. 1. 5/b
 ziyânına G. 493/2
 ziyânım G. 396/2
 ziyânun G. 495/1
 ziyâret G. 158/4
 ziyâretgâhıdır G. 211/2
 ziyâsı G. 503/1
 ziyâ-yı şemse G. 32/2
 ziyet G. 119/3
 ziyet-i meydân K. 3/62
 ziyetile K. 3/49
 zuhûr K. 3/18, G. 289/2,
 388/4, 426/2
 zuleme G. 289/5
 zulm K. 2/42, G. 1/3, 319/2,
 371/2
 zulme G. 12/1
 zulmet K. 3/73
 zulmetde G. 21/4, 196/1,
 393/3
 zulmet-hâne-i dilde G.
 196/4
 zulmet-hâne-i hammârda G.
 117/2
 zulmet-i gamda G. 24/4
 zulmet-i şebde G. 270/3
 zulm-i 'azîm G. 341/1
 zulmi G. 162/2, 409/1
 zulm-i düriştin G. 413/4
 zulm-i ferâvânı Tb. IV/4
 zulmile G. 12/4, 77/5
 zurefâ G. 486/3
 zûr-ı 'îd G. 77/2
 zübdesi K. 3/59
 zücâc G. 64/2, 65/5, 66/3,
 69/4
 zücâcesi G. 116/1
 zücâcı G. 103/1, 529/2
 zücâc-ı çarh G. 325/5
 zücâc-ı Halebi G. 561/3
 zühde G. 8/2, 194/2, 531/3
 zühdi G. 21/4, 111/1, 555/1
 zühd-i kelâmundan G. 79/1
 zühhâdile G. 375/2
 Zühre G. 78/5, 112/3
 Zühre'den Mh. 4. 4/a
 Zühre-i zehrâ Mh. 6. 1/a
 Zühre'ye G. 151/4
 Zühre'veş G. 174/3
 zülâli G. 531/3
 zülfe G. 392/2
 zülfi Mh. 1. 2/c, G. 435/3,
 480/2
 zülf-i 'anber-fâmda M. 31
 zülf-i dil-ber G. 25/4
 zülf-i perişânun G. 297/1
 zülf-i semen-sâ K. 1/11
 zülf-i siyâha G. 89/3
 zülf-i siyâhı G. 311/5
 zülf-i şebâsân N. 2/2
 zülf-i şikenî G. 548/5
 zülf-i yâr M. 4
 zülf-i yâre G. 231/1
 zülf-i yâri G. 16/5
 zülfini G. 367/2
 zülfün G. 34/5, 479/2,
 543/4, N. 9/1, M. 1
 zülfünde G. 157/1, 165/2
 zülfünle G. 528/4
 zulumât K. 3/23
 zümre-i fûrsân K. 3/70
 zümre-i kirâm K. 2/40
 zümre-i tuğyân K. 3/50
 zümresine Tb. V/5
 zünnârına G. 312/5